විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා - 1.

මජ්ඣිම නිකාය

1 කාණ්ඩය

මූලපණ්ණාසකය

MAJJHIMA NIKĀYA

PART 1.

MŪLAPANNĀSAKA

VIDYALANKARA TRIPITAKA MAṆDALAYA,
KELANIYA, CEYLON.

විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටක මණ්ඩලය,
කැලණිය.

බු. ව. 2489
ක්‍රි. ව. 1946

විජ්ජාලඞ්කාරතිපිටකගන්ථමාලාය පඨමො

මජ්ඣිමනිකාය

පඨමො භාගො

මූලපණ්ණාසකො

ධම්මකිත්තිස්සිරි ධම්මාරාමාභිධානෙන චෙව
ධම්මකිත්තිස්සිරි ධම්මානන්දාභිධානෙන චාති
විජ්ජාලඞ්කාර පරිවෙණාධිපතීහි
සංසොධිතො.

සක්කඩුවේ සිරි පඤ්ඤාරාමස්ස
සමත්ථසහාය
සමන්විතො.

විජ්ජාලඞ්කාරතිපිටකමණ්ඩලෙන
සොගතෙ නිධිනාගම්බුධිලොචනෙ
මුද්දාපිතො.

No. 625

Shelf

Date 20 Feby. 1965

P. D. Ratnatunga

අසජ්ඣායමලා මන්තා.
—ධම්මපද 241.

Who readeth much, and never meditates,
Is like the greedy eater of much food,
Who so surcloys his stomach with his cates,
That commonly they do him little good.

—JOSHUA SYLVESTER, *Tetrasticha*

VIDYĀLANKĀRA TRIPITAKA PUBLICATION-1.

MAJJHIMA NIKĀYA

PART I.

MŪLAPAṆṆĀSAKA

EDITED BY

Ratmalāne Sri Dharmārāma

AND

Luṇupokuṇe Sri Dharmānanda

11 March 19

WITH AN INTRODUCTION

BY

Yakkaḍuve Sri Prajñārāma

VIDYĀLANKĀRA TRIPIṬAKA MAṆḌALAYA,

KELANIYA, CEYLON.

1946

සමන්නෙසනා

පටුන

$9^{1}-17^{29}$ බුද්ධධර්මයේ හා මනුෂ්‍ය සමාජයේ නියම තත්ත්වය:

10^{15-32} පටිච්චසමුප්පාදය, $10^{33}-11^{38}$ නිර්වාණය, 11^{23-38} නිවන් ලබාගන්නා පිළිවෙළ, 12^{1-26} මනුෂ්‍යයන්ට නියම බුද්ධධර්මය ඔරොත්තු නොදෙන්නේ ඇයි? 12^{27-34} සර්වඥවරයන්ට බුද්ධධර්මය අප්‍රිය වීම, $12^{35}-13^{32}$ බුද්ධධර්මය නිසා බුදුවරයන්ටත් මහරහතුන්ටත් දෑයක දෑසිකා පිරිස ටත් ලැබුණු නින්‍දා අපහාස හා ශාරීරික පීඩා, $13^{33}-14^{27}$ බුද්ධධර්මයෙන් ප්‍රයොජන ගත් පිරිස, $14^{28}-15^{9}$ බුදුන්ට විරුද්ධ වූ ගෝල පිරිස, 15^{9-13} සම්මුඛ ශ්‍රාවකයන්ම ධර්මය වැරදි අන්දමින් තේරුම් ගැනීම, $15^{14}-16^{8}$ අද බුද්ධ ධර්මය තේරුම් ගෙන තිබෙන හැටි, 16^{9-19} බුදුනුත් බුද්ධාගමත් ගැන අද පවත්නා අබෞද්ධ අදහස්, 16^{20-33} බුද්ධත්වය ගැන පවා ඇත්තද නැත්තදැයි භික්ෂූන් විසින් විමසා පරීක්ෂා කළයුතු යයි කළ බුද්ධනියමය, $16^{34}-17^{19}$ බුද්ධාගමේ මූලික පරමාර්ථය, 17^{20-29} ඒ පරමාර්ථයටම අද කුමක් වී තිබේද?

$17^{30}-17^{37}$ ත්‍රිපිටක බුද්ධධර්මය ක්‍රමානුකූලව සකස් කිරීම.

$17^{38}-19^{10}$ බුද්ධභාෂිත නොවන කාරුණුත් ත්‍රිපිටකයට ඇතුළත්වීම.

$19^{11}-19^{24}$ ලඞකාව හා ත්‍රිපිටකය, සිංහල අටුවා.

$19^{25}-19^{33}$ ලඞකාවෙහිදී අමුතුවෙන් ඇතුළත් වූ දේ.

$19^{34}-20^{6}$ සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රාවසානයෙහි තිබෙන නොතේරෙන ගාථා.

$20^{7}-20^{31}$ ඒ පාළි ගාථාවල එන 'වදෘතකො' යන සිංහල වචනය.

$20^{32}-20^{38}$ හෙළටුවා හා ධම්පියා අටුවා ගැටපදය.

$21^{1}-21^{12}$ දෝෂදූෂිත හෙළටුවා පාඨ හතක්.

$21^{13}-23^{40}$ ඒ අශුද්ධ හෙළටුවා පාඨ හත ශුද්ධ කිරීම:

$21^{25}-22^{25}$ සප්තමී එකවචන ප්‍රත්‍යයේ නොයෙක් අවස්ථා, $22^{28}-23^{40}$ පොත්වල ලිපිදෝෂ ඇතිවෙන හැටි.

$24^{1}-24^{6}$ හෙළටුවා 'වදෘතකි' හා 'වදෘතකො' යන්නෙහි සම්බන්ධය.

$24^{7}-24^{10}$ 'වදෘතකි' යන්නෙහි 'ඉ' කාරය.

$24^{10}-25^{3}$ 'වදෘතකො' යන්නෙහි 'එ' කාරය.

$25^{3}-25^{23}$ මේ 'එ' කාරය ප්‍රාකෘත භාෂා ලක්ෂණයක් බව.

$25^{24}-25^{34}$ ඒ ප්‍රාකෘත ලක්ෂණය පාළියෙහිත් තිබෙන බව.

$25^{35}-26^{18}$ 'වදෘතකො' යන්නෙහි පුරාණ සිංහල 'ක' කාරය.

$26^{18}-26^{37}$ 'ක' කාරය හා පාළි ප්‍රාකෘත සංස්කෘත භාෂා සම්බන්ධය.

26^{38}-30^{15} පාළි භාෂාවේත් මාගධී ප්‍රාකෘත භාෂාවේත් සම විෂමතා: 27^{9}-28^{6} විශෙෂ ප්‍රාකෘත භාෂා ලක්‍ෂණ කීපයක්, 28^{7}-29^{9} පාළියෙහි ඇති ප්‍රාකෘත ලක්‍ෂණ, 29^{10}-30^{11} පාළියෙහි ඇති සංස්කෘත ප්‍රාකෘත දෙමුහුණුවර, 29^{16-24} 'පච්චෙක' 'පාටෙක්ක' රූප දෙක, 29^{25-40} 'තංයථා' 'සෙය්‍යථා' රූප දෙක, 30^{1-11} 'තං කිස්ස හෙතු' යන්නෙහි නිෂ්පත්තිය.

30^{16}-30^{30} 'වදූතකෙ' යන්නෙහි අර්‍ථය කුමක් වියහැකිද?

30^{30}-31^{4} සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රාවසාන ගාථාවල තේරුම.

31^{5}-31^{14} 'වදූතකෙ' යන්න පාළි ගාථාවලට කෙසේ ඇතුළත් වීද?

31^{15}-31^{33} මජ්ඣිමනිකායේ තිබෙන තවත් සිංහල වාක්‍ය අටක්.

31^{34}-32^{3} ඒ පුරාණ සිංහල වාක්‍යවලින් ගත හැකි ප්‍රයොජන.

32^{4}-33^{6} පුරාණ සිංහල භාෂාව සැදී තිබෙන හැටි.

32^{4}-33^{3} පුරාණ සිංහලයේ දීඝී රූපය නැතැයි යන වැරදි මතය.

33^{22}-38^{28} ශුද්ධපාඨය 'සත්‍ථාරහ' ද? 'සත්‍ථාරාහ' ද? යන විවෙචනය: 33^{37}-34^{3} තුම්හ අම්හ ශබ්ද දෙකේ විශෙෂත්‍වය, 34^{4}-37^{27} ප්‍රකෘති කීපයක විභක්ත්‍යන්ත මිශ්‍රව පවත්නා 'සත්‍ථු' ශබ්දය, 34^{4-9} 'සත්‍ථු' ශබ්දයේ මූලප්‍රකෘතිය, 34^{9-21} 'සත්‍ථු' යන 'උ' කාරාන්ත ප්‍රකෘතිය, 34^{22-35} 'සත්‍ථාර' යන 'අ' කාරාන්ත ප්‍රකෘතිය, 34^{36}-35^{9} 'සත්‍ථ' යන 'අ' කාරාන්ත ප්‍රකෘතිය, 35^{10}-36^{15} 'සත්‍ථි' යන 'ඉ' කාරාන්ත ප්‍රකෘතිය, 35^{26-37} පාළියෙහි සමාන ආකාරය නිසා සමාන රූප ලැබීම, 35^{37}-36^{2} ස්ත්‍රීලිඟු ආකාරය ඇති 'සත්‍ථා' යන ප්‍රකෘතිය, 36^{16-33} 'සත්‍ථු' ශබ්දයෙන් ඉතිරිවී තිබෙන තවත් පද රූප, 36^{34}-37^{3} ඒ රූප අයත් ප්‍රකෘතිය හා ඒ ප්‍රකෘතිය අයත් ශබ්ද ගණය, 37^{3-9} 'අත්ත' 'දණ්ඩී' ශබ්දවලින් 'න' කාරාන්ත රූප ලැබීමට හෙතුව, 37^{10-27} 'සත්‍ථාර්' යන මූලප්‍රකෘතිය, 37^{28}-38^{21} 'සත්‍ථාරහ' යන්න නිපන් හැටි, මූල ප්‍රකෘතිය හා මූල ප්‍රත්‍යය.

38^{29}-38^{37} සිංහලය කුමන භාෂා ගණයකට අයත්ද?

38^{38}-40^{10} ක්‍රමානුකූල ග්‍රන්‍ථශොධනය හා එහි ඇති අගය.

40^{11}-40^{16} ත්‍රිපිටකය පිළිබඳ අපේ අයිතිවාසිකම්.

40^{17}-40^{33} විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටක මණ්ඩලය.

40^{34}-40^{38} මජ්ඣිමනිකාය මූලපණ්ණාසක ශුද්ධිය.

41^{1}-48^{5} විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටක ශුද්ධියේ තත්‍ත්වය.

41^{12}-46^{36} මේ ශුද්ධියේදී කළ සංස්කරණවලින් කීපයක්.

41^{36}-42^{8} පාළියෙහි 'හි' කාරාන්ත තෘතීයා බහුවචනය.

42^{9}-42^{23} 'දනෙත ආධාය'–'දන්තමාධාය' යන පාළි සන්‍ධි ක්‍රමය.

46^{37}-48^{5} අටුවාවට ගත් පාඨවලට වෙනස් පාඨ පෙළේ තිබීමට හෙතු.

48^{6}-48^{36} විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ අධ්‍යක්‍ෂකතැනගේ යුතුකම්.

මජ්ඣිමනිකාය

සමනෙතාසනා

බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් සත්ව සමූහයාගේ මෙලෝ පරලෝ යහපත පිණිස දෙශනාකළ ධර්මයත්, තමන්වහන්සේ විසින් ඇතිකළ සඞ්ඝ සමාජයේ ආරක්‍ෂාව හා පාලනය පිණිස පනවා වදාළ නීති රීති ඇතුළත් විනයත් ත්‍රිපිටකය නමින් ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ.

බුද්ධධර්මය තේරුම් ගැනීමට ඉතා අමාරු ශාන්ත ප්‍රණීත උත්තම ධර්මයක් බවත් සිහි නුවණ ඇති පණ්ඩිත සත්පුරුෂයන්ට පමණක් වටහා ගතහැකි ගැඹුරු දෙයක් බවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින්ම අරියපරියෙසන සූත්‍රය (මජ්ඣිමනිකාය 189 පිට) ආදි නොයෙක් තැන්වල දෙශනා කර තිබේ.

මේ උත්තම සත්‍යධර්මය අවබොධ කරගැනීම පිණිස උන්වහන්සේ ගෙවූ කාලය, කළ පරිත්‍යාග, වින්ද දුක්, වූ වෙහෙස මහන්සි අප වැනි අයට කියන්ට ලියන්ට තබා හිතින් හිතන්ටවත් නොහැකි බව කවුරුත් පාහේ දනිති. මේ වෙනුවෙන් උන්වහන්සේ අන්තිම ජාතියේදී පමණක් කළ දුෂ්කරක්‍රියාම වුවත් හැඟීමකින් යුක්තව කියවන මොනම කෙනෙකුටවත් නොහඬා නොවැලපී ප්‍රකෘති තත්වයෙන් සිටිය නොහැකි බව මහාසච්චක සූත්‍රය (මජ්ඣිමනිකාය 269 පිට) ආදි දෙශනා බලනවිට ඔප්පුවෙයි.

මෙසා විශාල දුකක් විඳ මේ ධර්මය අවබොධ කර ගැනීමට උන්වහන්සේ උත්සාහ කර වදාළේ, තමන්වහන්සේගේම යහපත පිණිස නොව, දුක් විඳින ලොකවාසී සත්ව සමූහයාට ඒ ධර්මය කියාදී ඔවුන්ගේ දුක් නැතිකරලීම පිණිස බව කවුරුත් පිළිගනිති. නමුත් ධර්මය අවබොධ වී සත්‍යය වැටහී සර්වඥතාඥානය ලැබුණාසින් පසු, මනුෂ්‍ය සමාජයේ නියම හැබෑ තත්වය දුටු උන්වහන්සේට පෙනීගිය කරුණක් නම්: ඒ උත්තම සත්‍යය ප්‍රකාශ කරන්ට යෑමෙන් තමන් වහන්සේට කරදරයක් වෙහෙසක් වෙනවා විනා, මනුෂ්‍ය සමාජය ඒ ධර්මය අවබොධ කර ගැනීමට තරම් සුදුසු තත්වයක නැති බවයි.

ඒ නිසාම ඒ අවස්ථාවේදී උන්වහන්සේගේ සිත නැමුණේ, ඒ සත්‍යධර්මය ප්‍රකාශ කිරීමට නොව නොකිරීමට බව උන්වහන්සේ විසින්ම අරියපරියෙසන සූත්‍රයෙහි මෙසේ වදාරා තිබේ:

"තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: අධිගතො ඛො ම්‍යායං ධම්මො ගම්භීරො දුද්දසො දුරනුබොධො සන්තො පණීතො

අතක්කාවචරො නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනීයො. ආලයරාමා ඛො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුදිතා, ආලයරාමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුදිතාය දුද්දසං ඉදං ඨානං: යදිදං ඉදප්පච්චයතාපටිච්චසමුප්පාදො. ඉදම්පි ඛො ඨානං දුද්දසං: යදිදං සබ්බසඞ්ඛාරසමථො සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගො තණ්හක්ඛයො විරාගො නිරොධො නිබ්බානං. අහං චෙව ඛො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං, පරෙ ච මෙ න ආජානෙය්‍යුං, සො මමස්ස කිලමථො, සා මමස්ස විහෙසාති."

"කිච්ඡෙන මෙ අධිගතං හලන්දානි පකාසිතුං
රාගදොසපරෙතෙහි නායං ධම්මො සුසම්බුධො."

"ඉතිහ මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අප්පොස්සුක්කතාය චිත්තං නමති නො ධම්මදෙසනාය."

(මජ්ඣිමනිකාය 189 පිට)

බුද්ධධර්මයෙහි සාරය උන්වහන්සේ සර්වඥතාඥානයෙන් අවබොධ කරගත් දෙය මෙහි පැහැදිලි කර තිබේ. එනම්: පටිච්චසමුප්පාදධර්මය හා නිර්වාණධර්මයයි. පටිච්චසමුප්පාදධර්මය සවිස්තරව දෙශනා කර තිබෙන මහාතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රයෙහි (284 පිට) එහි සාරය වශයෙන් බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙසේ දෙශනාකළසේක: "ඉමස්මිං සති ඉදං හොති, ඉමස්සුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති." 291[6]–මෙය ඇතිවිට මෙය ඇතිවෙයි, මේක ඇතිවීම නිසා මේක ඇතිවෙයි. "ඉමස්මිං අසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති." 293[4]–මෙය නැතිවිට මෙය නැතිවෙයි, මේක නැතිවීම නිසා මේක නැතිවෙයි. මෙයින් අදහස් කෙළේ ලොකයෙහි හැම දෙයක්ම යම්කිසි හෙතුවක් නිසා ඇතිවෙන බවත්, ඒනිසාම ඒ හෙතුව නැතිකිරීමෙන් විනා අනික් මොනම ක්‍රමයකින්වත් ඒ දෙය නැති නොකළ හැකි බවත්ය. යමෙකු දුක් නැතිකර ගැනීමට ක්‍රියාකරනවා නම් ඔහු විසින් කළ යුත්තේ ඒ දුක සමග හැප්පීම නොව ඒ දුක ඇතිවීමට හෙතු වූ කරුණු සොයා බලා ඒවා නැතිකර ගැනීමට උත්සාහ කිරීම බව මෙයින් උගන්වයි. තමන් පිළිබඳවත් තමන්ගේ දේ පිළිබඳවත් මමය මාගේය යන හැඟීම ඇතිකර ගැනීමට කරුණු වූ ආශාවත් මෝඩකමත් මේ සියලුම දුක් කරදරවලට හෙතුව බවත්, එය නැති කිරීමෙන් සියලු දුක් නැතිකර ගතහැකි බවත්, චූළසච්චකසූත්‍රය (251 පිට) ආදි නොයෙක් දෙශනාවලින් පැහැදිලි වෙයි.

නිර්වාණය නම් තණ්හාව–ආශාව නැති කිරීමෙන් නිවීසැනසීමයි. මේ නම් බුදුවරයෙකු හැර අනික් මොනම ශාස්තෘවරයෙකු විසින්වත් අවබොධ නොකළ බුද්ධාගමටම විශෙෂවූ ශ්‍රෙෂ්ඨ තත්වයයි.

උසස් තත්වයට නොපැමිණි සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයන්ට ලැබිය නොහැකි ආසී සැප නවයක් බුද්ධාගමේ උගන්වා තිබෙන බව

චූළගොසිඞ්ග සූත්‍රයෙන් (229 පිට) ඔප්පුවෙයි. එනම්: ප්‍රථමධ්‍යානය, ද්විතීයධ්‍යානය, තෘතීයධ්‍යානය, චතුර්ථධ්‍යානය, ආකාසානඤ්චායතනය, විඤ්ඤාණඤ්චායතනය, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය, නිරොධසමාපත්තිය-යනුයි.

මෙහි සඳහන් උසස්ම සමපත්තිය වූ නිරොධසමාපත්තිය හැර අනික් අටම බුද්ධාගමෙන් පිටත් අනික් ආගම්- අනික් ධර්මවිනය ඇදහීමෙනුත් ලබාගත හැකි බව බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින්ම අරියපරියෙසන සූත්‍රය (182 පිට) මහාසච්චකසූත්‍රය (260 පිට) ආදි දෙශනාවලින් පැහැදිලි කර තිබේ.

"එවං වුත්තෙ අග්ගිවෙස්සන ආළාරො කාලාමො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං පවෙදෙසි." (264[30] පිට), "එවං වුත්තෙ අග්ගිවෙස්සන උද්දකො රාමපුත්තො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පවෙදෙසි......" "සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන නචිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං." (266 [9-19]) මේ බුද්ධවචනවලින් ආළාර කාලාමගේ ශාසනයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සමපත්තිය හා උද්දක රාමගේ ශාසනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සමපත්තිය තිබුණු බවත්, උන්වහන්සේ ඒ දෙදෙනා සමීපයෙන් ඒ සමපත් දෙක බුදුවීමට පළමුවෙන්ම අවබොධ කරගත් බවත් පැහැදිලි වෙයි.

බුද්ධත්වයට පැමිණීමෙන් උන්වහන්සේ අවබොධකරගත් විශෙෂ සමපත්තිය නම් නිරොධසමාපත්තිය බව මෙයින් ඉතා හොඳට පැහැදිලි වියයුතුය.

මේ නිරොධය හෙවත් නිර්වාණය ලබාගතයුතු පිළිවෙළ ශක්‍රයාගේ ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු දීම් වශයෙන් බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින්ම චූළතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රයෙහි (279 පිට) මෙසේ වදාරා තිබේ: "එවඤ්චතං දෙවානමින්ද භික්ඛුනො සුතං හොති සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. ..... න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිතස්සති, අපරිතස්සං පච්චත්තඤ්ඤෙව පරිනිබ්බායති." මෙයින් 'මේ ලොකයෙහි ගතයුතු කිසිම දෙයක් නැත' යන හරිවැටහීම ඇති කරගෙන හැම දෙයක්ම අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම වශයෙන් කල්පනා කොට ඒ ඒ දේවල් පිළිබඳව පවත්නා ආශාව සහමුලින් නැතිකර ගැනීමෙන් ඒ නිර්වාණය අවබොධ කරගත හැකි බව උගන්වා තිබේ.

මේ තත්වය ලබා ගැනීමට සූදානම් වන පුද්ගලයා ශරීරයට උවමනා කෑම ඇඳීම ටිකෙන් පමණක් සතුටුවී කිසිම දෙයක් පිළිබඳ බැඳීමක් නැතිව අහසේ පියාසර කරන කුරුල්ලෙකු මෙන් නිදහස් නිවහල් ජීවිතයක් ගතකළයුතු බව චූළහත්ථිපදොපම (197 පිට), මහාතණ්හාසඞ්ඛය (284 පිට) ආදි සූත්‍රවලින් ඔප්පුවෙයි.

මෙවැනි ආත්මාර්ථකාමිත්වයෙන් තොර ධාර්මික නිදහස් පොදු ජීවිතයක් ගතකරමින් අවබොධ කරගතයුතු මේ උතුම් ධර්ම,ආත්මාර්ථකාමී මනුෂ්‍යයන්ට කිසිසේත්ම අවබොධ කළ නොහැකි, ඔරොත්තු නොදෙන දේවල් බව උන්වහන්සේට පෙනීගියේය. විෂම සමාජයක්-අධර්ම සමාජයක් වූ මනුෂ්‍යයන් අතර, තමනුත් තම පවුලත් තම හිතවතුනුත් ධනයෙන් බලයෙන් උසස්වීම ගැන ආශා කරමින්, ඊට බාධා වශයෙන් පවතින හැම දෙයකටම විරුද්ධවෙමින්, රාගයත් ද්වෙෂයත් වැඩිදියුණු කරන්නන්ම සිටින බව උන්වහන්සේට පෙනී ගියේය. එවැනි විෂම සමාජයක ජීවත්වන මනුෂ්‍යයන්ට හෙතුප්‍රත්‍යය ධර්මය හෝ නිර්වාණ ධර්මය කෙසේ නම් අවබොධ කළ හැකි ද !

තමන් ගැන බලවත් ආලයක් හා ආශාවකුත් අනුන් ගැන බලවත් ඊර්ෂ්‍යාවක් හා ක්‍රොධයකුත් එකහෙලා බල පවත්වන මේ විෂම සමාජයට තමන්නේකමම බොරු මිථ්‍යාවකැයි උගන්වන අනාත්මවාද ධර්මයත්, හැම දෙනා ගැනම සමව සිතුම් පැතුම් උදවු උපකාර කළයුතුයයි උගන්වන කරුණා මෛත්‍රී ධර්මත් කෙසේ නම් අවබොධ කරවිය හැකි ද !

නානාප්‍රකාර වර්ගභෙද ජාතිභෙද පක්ෂභෙද කුලමලභෙද ආදි භෙදයන්ගෙන් භෙදභින්නව විෂමව පැවති, පරම්පරාගත මිථ්‍යා මතවල හා විෂම සිරිත් විරිත්වල ඇලී ගැලී ඒවා ජීවිතය මෙන් ආරක්ෂා කළ, ඒ සමාජයෙහි බොහෝ දෙනෙකුට, බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් එකී කුලභෙද ආදියටත් මිථ්‍යා මතවලටත් නිර්දය ලෙස පහර වදින සේ දෙශනා කළ ඒ එඩිතර දෙශනා-ඒ උත්තම ධර්මය වස විස මෙන් අප්‍රිය විය. ඒ නිසාම උන්වහන්සේට නොයෙක් වාරවල නානාවිධ භයානක බරපතළ කරදර අවස්ථාවලටද මුහුණපාන්නට සිදුවිය.

එසේම තමන්“සර්වඥයම්හ”යි කියමින් ද ගෝලයන් ලවා කියවා ගනිමින්ද මහජනයා මුළාකරමින් සිටි අන්‍ය තීර්ථකයන්ටත්, කුහකකම් කරමින් බොරුසිල් පෙන්නමින් ආත්මාර්ථකාමී අන්දමට බඩ රැකගනිමින් සිටි ශ්‍රමණයන්ට හා බ්‍රාහ්මණයන්ටත්, බුද්ධධර්මය කොයිතරම් දුරට අහිතකර අප්‍රිය දෙයක් වූයේද යත්: ඔවුහු ඒ සත්‍ය-ධර්මය දෙශනා කළ බුදුරජාණන්වහන්සේටත් ඒ ධර්මයට අනුව පිළිපදින භික්ෂූන්ටත් බුද්ධාගම ගැන භක්තිමත්ව සිටි දායක දායිකා පිරිසටත් විරුද්ධව කළහැකි හැම විරුද්ධකමක්ම කළහ.

මහපිරිස් මැද ධර්මදෙශනා කරමින් සිටි බුදුරජාණන්වහන්සේට චිඤ්චාව පැමිණ අනාචාර චොදනාව ඉදිරිපත් කළාය. සුන්දරිය පිළිබඳ අනාචාර චොදනාවත් ඇගේ මරණය පිළිබඳ මිනීමැරීමේ

චොදනාවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ ප්‍රමුඛ රහතුන්වහන්සේලා පිට කඩාවැටුණේය. බුදුන් මැරීම පිණිස කිපවරක්ම නොයෙක් උපක්‍රම යෙදූහ. කොසඹෑ නුවරදී මාගන්දියගෙන් අල්ලස් ගත් එනුවර වැසි කම්කරුවන් ඇතුළු ලොකු කුඩා උසස් පහත් සියලු මිනිසුන් "ගොනා හොරා තිරිසනා" ආදි නොයෙක් අසභ්‍ය වචනවලින්, හත්දවසක් තිස්සේ පැල්බැඳගෙන බුදුරජාණන්වහන්සේට බැණවැදුණු ආකාරය කොයිතරම්ද යත්: අනඳමහතෙරුන්වහන්සේ වැනි උත්තමයෙකුත් රටගම අතහැර යෑමට බුදුරජාණන්වහන්සේ හමුවෙහි යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමෙන් මඳක් වටහා ගත හැකිය. බුද්ධධර්මයට පැහැදී බුදුරජාණන්වහන්සේ ගැන භක්තිමත් වීම නිසාම සාමාවතිය ප්‍රමුඛ පන්සීයක් උපාසිකා පිරිස මාළිගාවත් සමගම ගින්නට බත්වූහ. සමහර අවස්ථාවලදී බුදුරජාණන්වහන්සේටත් සඞ්ඝයාටත් මාරාවෙස වූ දායකයන් දානය නොදීම නිසා මහත් කරදරවලට මූණපාන්නට සිදුවිය. සැරියුත් මහරහතුන්වහන්සේ ආදි ශ්‍රෙෂ්ඨ ශ්‍රාවකයන්ට නොයෙක් වාරවල බරපතල ශාරීරික පීඩා පවා විඳින්නට සිදුවිය. මහමුගලන් මහරහතුන්වහන්සේට සතුරන් පහර දුන්නේ ශරීරය හාල්ගෝනියක් මෙන් කුඩුකුඩු වන තරමටය. මේ සියල්ලෙන්ම බුද්ධධර්මය නිසා ඒ සමාජයෙහි ඇති වූ මහත් විප්ලවයත්, ඒ ධර්මය නිසා බොහෝදෙනෙකු තුළ උන්වහන්සේ ගැන හා සඞ්ඝයා ගැන ඇති වූ පුද්ගලික ඊර්ෂ්‍යා ක්‍රොධාදියත් මනාව පැහැදිලි වියයුතුය.

අපේ බුදුරජාණන්වහන්සේට පමණක් නොව, අධර්මයට විරුද්ධව සත්‍යය පහදා, නියම සමාජ තත්ත්වය එළිකොට, ධර්ම සමාජයක් ඇති කිරීම පිණිස උත්සාහ කළ, හැම උත්තමයෙකුටම නොයෙක් හිරිහැර කරදර විඳීමට සිදු වූ බව පෙනේ. කකුසඳ බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයෙහි සිටි රහතුන්වහන්සේලා මහාපච්කාර පිරිසක් හැටියට පෙන්වා, උන්වහන්සේලාට මිනිසුන්ගෙන් නොයෙක් තින්දා අපහාස ආක්‍රොශ පරිභව ලැබෙන හැටියට දූසිමාරයා මහාජනමතයක් ඇති කළ හැටිත්, කකුසඳ බුදුරජාණන්වහන්සේ සමග පිණ්ඩපාත වැඩිය අග්‍රශ්‍රාවක විධුර මහරහතුන්වහන්සේට ඔළුව පැළී ලේ වගුරුවන තරමට ගල්පහර ගැසූ හැටිත්, මජ්ඣිමනිකාය 366 වෙනි පිටෙහි එන මාරතජ්ජනීය සූත්‍රයෙන් පෙනෙයි.

මෙවැනි දහසක් බාධා හිරිහැර මැද්දේම වුවත් මහජන අනුකම්පාව නිසා බුදුන්වහන්සේ ප්‍රකාශ කළ ඒ උත්තම ධර්මයෙන් සිහිනුවණ ඇති කල්‍යාණකාරී බොහෝ පිරිසක් විශාල ප්‍රයොජනයක් ලබාගත් බවද ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථවලින් පෙනේ. බුද්ධධර්මයේ වටිනාකම තේරුම් ගෙන උන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍යයන් වීමට ඉදිරිපත් වූ රට–පිළිගත් බුද්ධිමත් පිරිස කොපමණද යත්: "තෙන ඛො පන සමයෙන අභිඤ්ඤාතා අභිඤ්ඤාතා මාගධිකා කුලපුත්තා භගවති බ්‍රහ්මචරියං

චරනති. මනුස්සා උජ්ඣායනති ඛීයනති විපාචෙනති: අපුත්තකතාය පටිපන්නො සමණො ගොතමො, වෙධව්‍යාය පටිපන්නො සමණො ගොතමො, කුලූපච්ඡේදාය පටිපන්නො සමණො ගොතමො"......... මහාවග්ගපාළි- "ගෞතම ශ්‍රමණයා දරුවන් වඳ කිරීමට, ස්ත්‍රීන් කණවැන්දුම් කිරීමට, කුලපරම්පරා සුන්කිරීමට කටයුතු කරතී" කියමින් මිනිස්සු උන්වහන්සේට බැණ වදින්නට පටන්ගත්හ.

බුද්ධධර්මය බුදුරජාණන්වහන්සේගේ අදහස්වලට සම්පූර්ණයෙන්ම එකඟවන අන්දමට ප්‍රකාශ කළ හැකි ව්‍යක්ත බහුශ්‍රැත උගත් ශිෂ්‍ය පිරිසක් සවල්ප කාලයකින්ම උන්වහන්සේට ඇති වූ බව ධර්ම ග්‍රන්ථවලින්ම පෙනේ. සැරියුත් මුගලන් ආදි මහාශ්‍රාවකයන්ගේ ධර්මාවබොධය ඉතා ප්‍රසිද්ධ කාරණයකි. මහාශ්‍රාවකයන්වහන්සේලාට දෙවෙනි නොකළ හැකි ධර්මාවබොධයක් ලබාගත් පිරිසක් ස්ත්‍රීපක්ෂය අතරත් එකල සිටිය බව, බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් මහාකච්චාන මහතෙරුන්වහන්සේ පිළිබඳව මධුපිණ්ඩික සූත්‍රයෙහි (මජ්ඣිමනිකාය 132[12] පිට) කර තිබෙන වර්ණනාවත්, ධම්මදින්නා භික්ෂුණීන්වහන්සේ පිළිබඳව චූළවෙදල්ල සූත්‍රයෙහි(මජ්ඣිමනිකාය 340[22] පිට)කර තිබෙන වර්ණනාවත් සමකර බැලීමෙන් ඔප්පුවෙයි. ධම්මදින්නා භික්ෂුණීන් වහන්සේ පිළිබඳව බුදුරජාණන්වහන්සේ කළ වර්ණනාව නම්: "පණ්ඩිතා විසාඛ ධම්මදින්නා භික්ඛුනී, මහාපඤ්ඤා විසාඛ ධම්මදින්නා භික්ඛුනී, මමඤ්චෙපි ත්වං විසාඛ එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාසි අහම්පි තං එවමෙවං බ්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා බ්‍යාකතං." "විසාඛ, ධම්මදින්නා භික්ෂුණිය පණ්ඩිතයි, ධම්මදින්නා භික්ෂුණිය මහාප්‍රාඥයි, මේ කාරුණු මගෙන් ඇහුවා නම් ඒත් උත්තර දෙන්නේ මේ ධම්මදින්නා භික්ෂුණිය ප්‍රකාශ කළ හැටියටමයි." යනුයි. මේ බුද්ධවචනවලින් එකල සිටි ස්ත්‍රීපක්ෂය කොයිතරම් දුරට බුද්ධධර්මය අවබොධ කරගෙන සිටියාද යනු වටහා ගතහැකිය. මහාකච්චාන මහරහතුන්වහන්සේ ගැන කළ වර්ණනාවද මෙයමයි.

මෙසේ ස්ත්‍රීපුරුෂ දෙපක්ෂයෙන්ම බුදුරජාණන්වහන්සේ ගැන භක්තිමත් උගත් ශිෂ්‍ය පිරිසක් ඇති වූ අතරම සමහරු යුතුකම් ඉටු කිරීමක් වශයෙනුත්, සමහරු නැතිබැරිකම් නිසා ජීවත්වීමට මගක් වශයෙනුත්, සමහරු පුළුවන්කම් තිබියදීත් කරදර නැති සැපපහසු ජීවිත ගත කිරීමක් වශයෙනුත්, සමහරු බොහෝ දෙනෙකු කරන නිසා කරන්නන්වාලේ කිරීමක් වශයෙනුත්, උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවක බවට පත් වූ බවද පෙනේ. ඒ නිසාම ටිකකලකදී උන්වහන්සේගේ සමහර ශිෂ්‍යයන්ම උන්වහන්සේට පරම පර හතුරන් වූ බව දෙවදත්තචරිතාදියෙන් ඔප්පුවෙයි. උන්වහන්සේ ජීවමාන කාලයෙහිම මුල් අවස්ථාවෙහි සිටි භික්ෂූන් වහන්සේලාට වඩා පසුපසුව ඇති වූ භික්ෂූන් සුවච කීකරුකමින් හා අවවාද පිළිගැනීමෙන් අඩු පිරිසක් බව: "පඨමබොධියං

භික්ඛවෙ සුබ්බචා භික්ඛූ අහෙසුං අස්සවා ඔවාදපතිකාරා" යන බුද්ධවචනයෙන්ම ඔප්පුවෙයි. පසු කාලයෙහි සිටි ශිෂ්‍යයන් අතර නොයෙක් අන්දමින් කරුණු කියාත් උන්වහන්සේට අවනත කර ගත නොහැකි ශිෂ්‍යයන් සිටි බව මජ්ඣිමනිකාය 143 පිටෙහි කකචූ-පම සූත්‍රයෙහි එන මොලියඵග්ගුන භික්ෂුවගේ කථාවෙන් ඔප්පුවෙයි. සමහර ශිෂ්‍යයන් උන්වහන්සේට තකී කරකර බණකිමට පුළුවන්කම විනා ආසීමාගීාවබොධයක් නැති බව කියමින් මහපිරිස් මැද බොරු ප්‍රචාරය කළ බව මහාසීහනාද සූත්‍රයෙහි (74 පිට) එන සුනක්ඛත්ත කථාවෙන් ඔප්පුවෙයි. සමහර ශිෂ්‍යයන් උන්වහන්සේ ඉදිරිපිටදීම උන්වහන්සේගේ ධර්මය උන්වහන්සේගේ අදහස්වලට ඉදුරා විරුද්ධ අනුමින් තේරුම්ගත් බව හා ප්‍රකාශ කල බව අලගද්දූපම සූත්‍රයෙහි (150 පිට) එන අරිට්ඨ භික්ෂුවගේ කථාවෙන් ද මහාතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රයෙහි (284 පිට) එන සාතිභික්ෂුවගේ කථාවෙන්ද ඔප්පුවෙයි.

ජීවමාන බුදුරජාණන්වහන්සේ ධර්මය දෙශනා කරමින් තෝරා දෙද්දීත්, උන්වහන්සේ ළඟ ආශ්‍රය කළ ශිෂ්‍යයන්ටම සමහර කරුණු වැරදි හැටියට වැටහීමෙන්, බුද්ධධර්මය පිළිබඳ නියම අවබොධයේ ඇති දුෂ්කරතාව හොඳින් අවබොධ වියයුතුය. ඒනිසා අවුරුදු 2500 කටත් වඩා දීඝීකාලයක් ගතවී තිබෙන මේ කාලයෙහි, බුද්ධ ධර්මය කියා උන්වහන්සේගේ අදහස්වලට ඉදුරා විරුද්ධ අදහස් හෝ පරම්පරාගත මිථ්‍යාමත හෝ අතික් අතික් ආගම්වල එන ධර්ම හෝ වුවත් පිළිගෙන සිටී නම් ඒත් පුදුම වියයුත්තක් නොවේ.

බුදුරජාණන්වහන්සේටත් මහාශ්‍රාවකයන්ටත් එදා විඳින්නට සිදු වූ නිසරු අපහාස කරදර හිරිහැර දුක් ගැහැට ශාරීරික පීඩා තරමක් දුරට මුලදී සඳහන් කර ඇත. මේ සියල්ලටම හෙතු වූ ප්‍රධානම කාරණය නම්: උන්වහන්සේට අවබොධ වූ ඒ සත්‍යය ලොකයා හමුවේ ප්‍රකාශ කිරීමත් ශ්‍රාවක පිරිසක් ඇතිකර ලීමත්ය. මේ කරුණු දෙක පිළිබඳව මාරයා කොයිතරම් භයක් විරුද්ධකමක් ඇතිව සිටියේද යත්: වරක් ඔහු බුදුරජාණන්වහන්සේ බියගැන්විය හැකිය යන කල්පනාව ඇතිව "තමුන්නාන්සේට ඕවා දැනුණත්, තමුන්නාන්සේට ඔය සත්‍යය අවබොධ වුවත්, තමුන්නාන්සේ ඔය ධර්මය නම් ප්‍රකාශ කරන්ට එපා. ශ්‍රාවකයන් ඇති කරන්ටත් එපා. අනුන්ට බණ කියන්ට අවවාද කරන්ට ගොස් වෙහෙසෙන්නේ නැතුව තමන් විවෙකව හොඳ සැපපහසු ජීවිතයක් ගත කරන්ට. තමුන්නාන්සේට කලින් බුදුවරු කියා සිටි අය මේවා කරන්ට ගොස් අපායේ උපන්නා" යනාදීන් ඉල්ලීමක් කළ බව බ්‍රහ්මනිමන්තණික සූත්‍රයෙහි (365[15] පිට) එන "සචෙ ඛො ත්වං මාරිස එවං ජානාසි, සචෙ ත්වං එවමනුබුද්ධො, මා සාවකෙ උපනෙසි මා පබ්බජිතෙ; මා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි මා පබ්බජිතානං" ආදි කථාවෙන් පැහැදිලි වෙයි. අදත් දෙශනා කරන්නේ ඒ සත්‍ය ධර්මයම නම්

චරනති. මනුස්සා උජ්ඣායනති ඛියනති විපාචෙනති: අපුත්තකතාය පටිපන්නො සමණො ගොතමො, වෙධව්‍යාය පටිපන්නො සමණො ගොතමො, කුලූපච්ඡෙදාය පටිපන්නො සමණො ගොතමො"......... මහාවග්ගපාළි– "ගෞතම ශ්‍රමණයා දරුවන් වඳ කිරීමට, ස්ත්‍රීන් කණවැන්දුම් කිරීමට, කුලපරම්පරා සුන්කිරීමට කටයුතු කරති" කියමින් මිනිස්සු උන්වහන්සේට බැණ වදින්නට පටන්ගත්හ.

බුද්ධධර්මය බුදුරජාණන්වහන්සේගේ අදහස්වලට සම්පූර්ණයෙන්ම එකඟවන අන්දමට ප්‍රකාශ කළ හැකි ව්‍යක්ත බහුශ්‍රුත උගත් ශිෂ්‍ය පිරිසක් සවල්ප කාලයකින්ම උන්වහන්සේට ඇති වූ බව ධර්ම ග්‍රන්ථවලින්ම පෙනේ. සැරියුත් මුගලන් ආදී මහාශ්‍රාවකයන්ගේ ධර්මාවබෝධය ඉතා ප්‍රසිද්ධ කාරණයකි. මහාශ්‍රාවකයන්වහන්සේලාට දෙවෙනි නොකළ හැකි ධර්මාවබෝධයක් ලබාගත් පිරිසක් ස්ත්‍රීපක්ෂය අතරත් එකල සිටිය බව, බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් මහාකච්චාන මහතෙරුන්වහන්සේ පිළිබඳව මධුපිණ්ඩික සූත්‍රයෙහි (මජ්ඣිමනිකාය 132[12] පිට) කර තිබෙන වර්ණනාවත්, ධම්මදින්නා භික්ෂුණීන්වහන්සේ පිළිබඳව චූළවෙදල්ල සූත්‍රයෙහි(මජ්ඣිමනිකාය 340[22] පිට)කර තිබෙන වර්ණනාවත් සමකර බැලීමෙන් ඔප්පුවෙයි. ධම්මදින්නා භික්ෂුණීන් වහන්සේ පිළිබඳව බුදුරජාණන්වහන්සේ කළ වර්ණනාව නම්: "පණ්ඩිතා විසාඛ ධම්මදින්නා භික්ඛුනී, මහාපඤ්ඤා විසාඛ ධම්මදින්නා භික්ඛුනී, මමඤ්චෙපි ත්වං විසාඛ එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාසි අහම්පි තං එවමෙවං බ්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා බ්‍යාකතං." "විසාඛ, ධම්මදින්නා භික්ෂුණිය පණ්ඩිතයි, ධම්මදින්නා භික්ෂුණිය මහාප්‍රාඥයි, මේ කරුණු මගෙන් ඇහුවා නම් ඒත් උත්තර දෙන්නේ මේ ධම්මදින්නා භික්ෂුණිය ප්‍රකාශ කළ හැටියටමයි." යනුයි. මේ බුද්ධවචනවලින් එකල සිටි ස්ත්‍රීපක්ෂය කොයිතරම් දුරට බුද්ධධර්මය අවබෝධ කරගෙන සිටියාද යනු වටහා ගතහැකිය. මහාකච්චාන මහරහතුන්වහන්සේ ගැන කළ වර්ණනාවද මෙයමයි.

මෙසේ ස්ත්‍රීපුරුෂ දෙපක්ෂයෙන්ම බුදුරජාණන්වහන්සේ ගැන භක්තිමත් උගත් ශිෂ්‍ය පිරිසක් ඇති වූ අතරම සමහරු යුතුකම් ඉටු කිරීමක් වශයෙනුත්, සමහරු නැතිබැරිකම් නිසා ජීවත්වීමට මඟක් වශයෙනුත්, සමහරු පුළුවන්කම් තිබියදීත් කරදර නැති සැපපහසු ජීවිත ගත කිරීමක් වශයෙනුත්, සමහරු බොහෝ දෙනෙකු කරන නිසා කරන්නන්වාලේ කිරීමක් වශයෙනුත්, උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවක බවට පත් වූ බවද පෙනේ. ඒ නිසාම විටකලකදී උන්වහන්සේගේ සමහර ශිෂ්‍යයන්ම උන්වහන්සේට පරම පර හතුරන් වූ බව දෙවදත්තචරිතාදියෙන් ඔප්පුවෙයි. උන්වහන්සේ ජීවමාන කාලයෙහිම මුල් අවස්ථාවෙහි සිටි භික්ෂූන් වහන්සේලාට වඩා පසුපසුව ඇති වූ භික්ෂූන් සුවච කීකරුකමින් හා අවවාද පිළිගැනීමෙන් අඩු පිරිසක් බව: "පඨමබොධියං

භික්ඛවෙ සුබ්බචා භික්ඛූ අහෙසුං අස්සවා ඔවාදපතිකාරා" යන බුද්ධවචනයෙන්ම ඔප්පුවෙයි. පසු කාලයෙහි සිටි ශිෂ්‍යයන් අතර නොයෙක් අන්දමින් කරුණු කියාත් උන්වහන්සේට අවනත කර ගත නොහැකි ශිෂ්‍යයන් සිටි බව මජ්ඣිමනිකාය 143 පිටෙහි කකචූ-පම සූත්‍රයෙහි එන මොලියඵග්ගුන භික්ෂුවගේ කථාවෙන් ඔප්පුවෙයි. සමහර ශිෂ්‍යයන් උන්වහන්සේට තකී කරකර බණකිමට පුළුවන්කම විනා ආර්‍යමාර්‍ගාවබොධයක් නැති බව කියමින් මහපිරිස් මැද බොරු ප්‍රචාරය කළ බව මහාසීහනාද සූත්‍රයෙහි (74 පිට) එන සුනක්ඛත්ත කථාවෙන් ඔප්පුවෙයි. සමහර ශිෂ්‍යයන් උන්වහන්සේ ඉදිරිපිටදීම උන්වහන්සේගේ ධර්‍මය උන්වහන්සේගේ අදහස්වලට ඉදුරා විරුද්ධ අන්දමින් තේරුම්ගත් බව හා ප්‍රකාශ කළ බව අලගද්දූපම සූත්‍රයෙහි (150 පිට) එන අරිට්ඨ භික්ෂුවගේ කථාවෙන් ද මහාතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රයෙහි (284 පිට) එන සාතිභික්ෂුවගේ කථාවෙන්ද ඔප්පුවෙයි.

ජීවමාන බුදුරජාණන්වහන්සේ ධර්‍මය දෙශනා කරමින් තෝරා දෙද්දීත්, උන්වහන්සේ ළඟ ආශ්‍රය කළ ශිෂ්‍යයන්ටම සමහර කරුණු වැරදි හැටියට වැටහීමෙන්, බුද්ධධර්‍මය පිළිබඳ නියම අර්ථාවබොධයේ ඇති දුෂ්කරතාව හොඳින් අවබොධ වියයුතුය. ඒනිසා අවුරුදු 2500 කටත් වඩා දීර්ඝකාලයක් ගතවී තිබෙන මේ කාලයෙහි, බුද්ධ ධර්‍මය කියා උන්වහන්සේගේ අදහස්වලට ඉදුරා විරුද්ධ අදහස් හෝ පරම්පරාගත මිථ්‍යාමත හෝ අතික් අතික් ආගම්වල එන ධර්‍මම හෝ වුවත් පිළිගෙන සිටී නම් ඒත් පුදුම වියයුත්තක් නොවේ.

බුදුරජාණන්වහන්සේටත් මහාශ්‍රාවකයන්ටත් එදා විඳින්නට සිදු වූ නින්‍දා අපහාස කරදර හිරිහැර දුක් ගැහැට ශාරීරික පීඩා තරමක් දුරට මුලදී සඳහන් කර ඇත. මේ සියල්ලටම හෙතු වූ ප්‍රධානම කාරණය නම්: උන්වහන්සේට අවබොධ වූ ඒ සත්‍යය ලොකයා හමුවේ ප්‍රකාශ කිරීමත් ශ්‍රාවක පිරිසක් ඇතිකර ලීමත්ය. මේ කරුණු දෙක පිළිබඳව මාරයා කොයිතරම් භයක් විරුද්ධකමක් ඇතිව සිටියේද යත්: වරක් ඔහු බුදුරජාණන්වහන්සේ බියගැන්විය හැකිය යන කල්පනාව ඇතිව "තමුන්නාන්සේට ඕවා දැනුණත්, තමුන්නාන්සේට ඔය සත්‍යය අවබොධ වුවත්, තමුන්නාන්සේ ඔය ධර්‍මය නම් ප්‍රකාශ කරන්ට එපා. ශ්‍රාවකයන් ඇති කරන්ටත් එපා. අනුන්ට බණ කියන්ට අවවාද කරන්ට ගොස් වෙහෙසෙන්නේ නැතුව තමන් විවෙකව හොඳ සැපපහසු ජීවිතයක් ගත කරන්ට. තමුන්නාන්සේට කලින් බුදුවරු කියා සිටි අය මේවා කරන්ට ගොස් අපායේ උපන්නා" යනාදීන් ඉල්ලීමක් කළ බව බ්‍රහ්මනිමන්තණික සූත්‍රයෙහි (365[15] පිට) එන "සචෙ බො ත්වං මාරිස එවං ජානාසි, සචෙ ත්වං එවමනුබුද්ධො, මා සාවකෙ උපනෙසි මා පබ්බජිතෙ; මා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි මා පබ්බජිතානං" ආදි කථාවෙන් පැහැදිලි වෙයි. අදත් දෙශනා කරන්නේ ඒ සත්‍ය ධර්‍මයම නම්

එවැනි කරදර තත්වයක් අද ඇති නොවන්නේ මක්නිසාද? කියන දේ තේරුම් ගතහැකි පිරිසක් නැතිකමද? එදා සිටි මාරයා අද අතුරුදන් විද? මාරයා කෙසේ වුවත් කාමාදි මාරහමුදාව නම් එදාට වඩා අද බලවත්ව සිටින බව පෙනේ. එදා මිනිසුන් තුළ පැවති ආත්මාර්ථකාමී අදහස් අද අඩුවී තිබේද? එදා තිබුණු අධර්මසමාජය අද ධර්මසමාජයක් වී තිබේද? එසේ නොවේ නම් අද අපි නියම බුද්ධධර්මය අමුතු හැටියකට තේරුම් ගෙන අමුතු හැටියකට ප්‍රකාශ කරමුද? බුද්ධධර්මය කියා අනිකක් අදහමුද?

බුදුරජාණන්වහන්සේ පිළිබඳවත් උන්වහන්සේගේ ධර්මය පිළිබඳවත් අද අපේ උගත් නූගත් ගිහි පැවිදි බෞද්ධ පිරිස කොයිතරම් වැරදි මිථ්‍යා මතවල, සම්පූර්ණ අබෞද්ධ අදහස්වල ඇලී ගැලී සිටිත්ද යත්: බුදුරජාණන්වහන්සේ පිළිබඳව හෝ ධර්මය පිළිබඳව හෝ යම්කිසිවෙකු යම්කිසි විමසීමක් කළහොත් එය මහාශාසන විනාශයකැයි ප්‍රසිද්ධියේ කීමට පවා ඔවුහු ඉදිරිපත් වෙති. නමුත් බුදුරජාණන්වහන්සේ අනික් ශාස්තෘවරයන් මෙන් නොව හැමවිටම වදාළේ තමන්වහන්සේගේ ලොකුකමක් සලකා හෝ තමන්වහන්සේ වදාළ නිසා හෝ තමන්ට නොවැටහෙන කිසිවක් භාර නොගන්නා ලෙසටය. ඒ බව මහාතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රය (293, 294 පිටු) ආදි නොයෙක් දෙශනාවලින් ඔප්පුවෙයි.

එසේම පරසිත් නොදන්නා අය බුදුරජාණන්වහන්සේගේ 'බුද්ධත්වය ගැන පවා ඇත්තද නැත්තද' කියා නොයෙක් ක්‍රමවලින් කරුණු විමසා පරීක්ෂා කොට විවේචනය කළයුතු බවත්, හැම දෙයක්ම තමන්ගේ හිතට හරිහැටියට වැටහී නිසැකවූවාට පසුව ඔවුන් විසින් ඇතිකර ගන්නා පැහැදීමම නියම ශ්‍රද්ධාව බවත් උන්වහන්සේ විසින්ම වීමංසක සූත්‍රයෙහි (352 පිට) "වීමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරස්ස චෙතොපරියායං අජානන්තෙන තථාගතෙ සමන්නෙසනා කාතබ්බා: සම්මාසම්බුද්ධො වා නො වා ඉති විඤ්ඤාණාය." "යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි බ්‍යඤ්ජනෙහි තථාගතෙ සද්ධා නිවිට්ඨා හොති මූලජාතා පතිට්ඨිතා අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආකාරවතී සද්ධා දස්සන-මූලිකා දළ්හා අසංහාරියා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මුනා වා කෙනචි වා ලොකස්මිං." (355 පිට) ආදි දෙසනාවලින් ඔප්පුවෙයි.

බුදුරජාණන්වහන්සේ මේ ධර්මයෙන් බලාපොරොත්තු වූ ප්‍රධානතම ප්‍රයොජනය නම් සත්ත්වයා තුළ කොයි දෙයක් ගැන වුවත් ඇති ආශාව නැතිකර ලීමයි. තම ජීවිතය ගැනත් අනික් හැම දෙයක් ගැනමත් ආශාව නැතිකරගත් පිරිසක් ඇති කිරීමයි. අනික් දෙයක් ගැන තබා ධර්මය ගැනවත් ආශාව ඇතිකර ගැනීම උන්වහන්සේගේ අදහසට

ඉඳුරා විරුද්ධ බව අලගද්දූපම සූත්‍රයෙහි(155 පිට)එන“කුල්ලූපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙස්සාමි නිත්ථරණත්ථාය නො ගහණත්ථාය.” යන දෙශනාවෙන් ඔප්පුවෙයි. ධර්මය පවා වතුරෙන් එතර වීමට බැඳ ගන්නා පහුරක් මෙන් සසරින් එතර වීමට සහාය වශයෙන් විනා බඳා ගැනීමට නොවන බව මෙයින් පැහැදිලිය. ජීවිතයත් අනික් අනික් දේවලුත් අධර්මත් ගැන කියනුම කිම, සමථ විදර්ශනා ආදි ශ්‍රේෂ්ඨම ගුණධර්ම ගැන පවා ඇති ඇල්ම – ඡන්දරාගය – නැතිකර ගතයුතු බව බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ප්‍රධානම පරමාර්ථයයි. ඒ බව 156 පිටෙහි එන “කුල්ලූපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිතං ආජානන්තෙහි ධම්මාපි වො පහාතබ්බා පගෙව අධම්මා.” යන දෙශනාවෙන් ඔප්පුවෙයි.

පඤ්චස්කන්ධය හෙතු ප්‍රත්‍යය බලයෙන් ඇතිවෙන නැතිවෙන දෙයකැයි අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම වශයෙන් කල්පනා කිරීමේදී උපදින සත්‍ය වූත් පිරිසිදු වූත් ප්‍රඥාව–සම්‍යක්දෘෂ්ටිය ගැන පවා ඇලී ගැලී බැඳී මමත්වයකින් ක්‍රියා කිරීම බුද්ධධර්මයට ඉඳුරා විරුද්ධ බව මහාතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රයෙහි එන “ඉමං චෙ තුම්හෙ භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුද්ධං එවං පරියොදාතං අල්ලීයෙථ කෙලායෙථ ධනායෙථ මමායෙථ අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ කුල්ලූපමං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙය්‍යාථ නිත්ථරණත්ථාය නො ගහණත්ථායාති. නො හෙතං භන්තෙ.” (288 පිට) යන දෙශනාවෙන් පැහැදිලි වෙයි.

බුද්ධධර්මයේ – බුද්ධාගමේ – මූලිකම පරමාර්ථය වූ මේ අත්හැරීමේ ගුණය අද ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයේම බෞද්ධයන් තුළින් කොයිතරම් දුරට ඈත් වී තිබේද යනු අද බෞද්ධ සමාජය දෙස බලන ඕනෑම කෙනෙකුට නිකම්ම පෙනී යනවා නොඅනුමානයි. අද බෞද්ධ සමාජයෙන්, එකින් එක ටිකින් ටික අල්ලා ගැනීමට–බඳා ගැනීමට–විනා අත්හැරීමට සූදානම් වන බෞද්ධයෙකු සොයාගත හැකිද? බුද්ධාගමේ අනික් ප්‍රධාන අදහස්වලටත් අද ලබා තිබෙන කලදශාව මෙයින්ම අවබෝධ කර ගත හැකිය. අද ධර්මය දෙශනා කිරීමේදී එදා මෙන් භයානක තත්වයකට මුහුණ පාන්ට සිදු නොවෙන්නේ මක්නිසා දැයි තේරුම් ගැනීමටද මේ කරුණු ඉවහල් විය හැකිය.

බුද්ධපරිනිර්වාණයෙන් පසු උන්වහන්සේ විසින් පන්සාලිස් වසක් මුළුල්ලෙහි දෙශනා කරනලද ඒ උත්තම ධර්මයේ වටිනාකම හොඳින් වටහාගෙන සිටි මහාකාශ්‍යප මහරහතුන්වහන්සේ ප්‍රමුඛ භික්ෂූහු පශ්චිම ජනතාවගේ ප්‍රයොජනය පිණිස ඒ ධර්මය චිරස්ථායීව පවත්වා ගතහැකි පිළිවෙළට ධර්ම විනය වශයෙන් දෙකොටසක් කොට සඞ්ගායනා කළහ. මේ සඞ්ගායනාවේදී, නොගෙතූ මල්ගොඩක් මෙන් පැවති ධර්මය හා විනය ගෙතූ මල්දමක් මෙන් ක්‍රමානුකූල අන්දමින් සකස් කළ බව ප්‍රසිද්ධ කරුණකි.

බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් දෙශනා කළ සූත්‍රදෙශනා පමණක් නොව බුද්ධමතය අනුගමනය කරමින් යම් යම් උත්තමයන් විසින්

ප්‍රකාශ කළ යම් යම් දෙශනාද මේ සඞ්ගායනාවේදී ධර්මයට ඇතුළත් කරගත් බව පෙනේ. මජ්ඣිමනිකායෙහි මූලපණ්ණාසකයට ඇතුළත් සූත්‍රදෙශනාවලින් අනඞ්ගණ (24 පිට), සම්මාදිට්ඨි (49 පිට), මහාහත්ථිපදෙපම (207 පිට), මහාවෙදල්ල (327 පිට) යන සූත්‍ර හතරම සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේ විසින් දෙශනා කරනලද සූත්‍රයි. අනුමාන සූත්‍රය (105 පිට) හා මාරතජ්ජනිය සූත්‍රය (366 පිට) දෙශනා කරන ලද්දේ මහමුගලන් මහතෙරුන්වහන්සේ විසිනි. රථවිනීත සූත්‍රය (166 පිට) පුණ්ණ මහතෙරුන්වහන්සේගේ හා සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේගේ සාකච්ඡාවකි. ධම්මදායාද සූත්‍රය (12 පිට) බුදුරජාණන්වහන්සේගේ හා සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේගේ සම්බන්ධය ඇති ධර්මයකි. මධුපිණ්ඩිකසූත්‍රය (126 පිට) බුදුරජාණන් වහන්සේගේ හා මහාකච්චාන මහතෙරුන්වහන්සේගේ සම්බන්ධය ඇති ධර්මයකි. මහාගොසිඞ්ගසූත්‍රය (235 පිට) සැරියුත් මුගලන් කාශ්‍යප අනුරුද්ධ රෙවත ආනන්ද යන සදෙනාවහන්සේගේ හා බුදුරජාණන්වහන්සේගේ සම්බන්ධය ඇති දෙශනාවකි. චූළවෙදල්ල සූත්‍රය (334 පිට) විසාඛ උපාසක තුමා ඇසූ ප්‍රශනමාලාවකට ධම්මදින්නා භික්ෂුණීන්වහන්සේ විසින් දුන් පිළිතුරු මාලාවකි. වම්මික සූත්‍රය (162 පිට) දෙවතාවකගේ ප්‍රහෙලිකාවකට බුදුරජාණන් වහන්සේ දුන් පිළිතුරකි. චූළගොසිඞ්ග සූත්‍රය (229 පිට) බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අසනලද ප්‍රශනමාලාවකට අනුරුද්ධ මහතෙරුන් වහන්සේ දුන් පිළිතුරු මාලාවකි.

බුද්ධපරිනිර්වාණයෙන් පසුව මහතෙරුන්වහන්සේලා විසින් දෙශනා කරනලද සූත්‍රදෙශනාද ධර්මසඞ්ගායනාවලදී ත්‍රිපිටකධර්මයට ඇතුළත් වූ බව මජ්ඣිමනිකායෙහිම එන මධුරිය සූත්‍රය, ඝොටමුඛ සූත්‍රය, ගොපකමොග්ගල්ලාන සූත්‍රය ආදියෙන් පැහැදිලි වෙයි. මේ සූත්‍ර තුන දෙශනා කර තිබෙන්නේ කච්චාන, උදෙන, ආනන්ද යන මහතෙරුන්වහන්සේලා තුන් නම විසිනි. එකල බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන් පා සිටි බව ඒ සූත්‍රවල එන "පරිනිබ්බුතො බො මහාරාජ එතරහි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො" යනාදි පාඨයන්ගෙන්ම පැහැදිලි වෙයි. එසේම ඒ ඒ සූත්‍රදෙශනා හා විනය ශික්ෂාපද දෙශනා කිරීමට හා පැනවීමට හෙතු වූ කාරුණු හෙවත් නිදාන කථාද, ඒ ඒ අවස්ථාවලදී සිදු වූ සිද්ධි ගෙනහැර පාන කොටස්ද, මේ සඞ්ගායනාවේදීම ත්‍රිපිටකයට ඇතුළත් වූ බව පැහැදිලිය. මේ නිසා හැම සූත්‍රයකම මුල එන "එවං මෙ සුතං" ආදි පාඨයත්, අග එන "ඉදමවොච" යනාදි පාඨයත් මැද නොයෙක් තැන්වල එන "අථ ඛො භගවා" ආදි පාඨ හා "සියා භික්ඛූනි භගවා අවොච" ආදි තැන්වල එන "භගවා අවොච" යනාදි පාඨත් ධර්මසඞ්ගායනාවේදී ඇතුළත් වූ දේවල් බව පෙනේ. සමහර සූත්‍රවල බුද්ධදෙශනාව ඉතාම ස්වල්පයක් බවත්, විශාල කොටසක් ගත වී තිබෙන්නේ ඒ පිළිබඳ නොයෙක් සිද්ධි වෙනුවෙන් බවත් චූළතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රය (279 පිට)

දෙස බැලීමෙන් වටහාගත හැකිය. චුල්ලවග්ගපාළියෙහි එන සඞ්ගායනා කථා දෙස බලනවිට පසු පසු සඞ්ගායනාවලදීත් ත්‍රිපිටකයට යම් යම් කොටස් ඇතුලත් වූ බව පැහැදිලි වෙයි. අභිධර්මපිටකයට ඇතුලත් කථාවත්‍ථු ප්‍රකරණයම දෙශනා කෙළේ ධර්මාශොක කාලයෙහි තුන්වෙනි ධර්මසඞ්ගායනාව කළ මොග්ගලිපුත්ත තිස්ස මහතෙරුන්වහන්සේ විසින් බව ඉතාම ප්‍රසිද්ධ කාරණයකි.

ත්‍රිපිටක ග්‍රන්‍ථසමූහය අද මේ තිබෙන තත්‍වයෙන් සකස්වී අවසන් වූයේ තුන්වෙනි ධර්මසඞ්ගායනාවෙන් පසුව බව යටකී කරුණුවලින් ඔප්පුවිය යුතුයි. මෙසේ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්‍ථ දඹදිවදී සකස් වූයේවී නමුත් එහිදී පොත්පත්වල ලියා තැබීමක් සිදු වූ බව නොපෙනේ.

තුන්වෙනි සඞ්ගායනාවෙන් පසු ලඞ්කාවේ බුද්ධශාසනය පිහිටුවීම පිණිස මෙහි වැඩම වූ මහමිහිඳු මාහිමියන්වහන්සේ අටුවා සහිත ත්‍රිපිටක බුද්ධධර්මය මෙහි ගෙන ආ බව අටුවාපොත්වලම කියා තිබේ. ඒ අටුවා ඒ අවස්ථාවේදී සිංහලජනතාවගේ ප්‍රයොජනය පිණිස සිංහල භාෂාවට පෙරළා තිබූ බවද අටුවා පොත්වලම ප්‍රකාශකර ඇත.

මෙසේ සිංහල භික්‍ෂූන්වහන්සේලා අතට ලැබුණු ත්‍රිපිටක ධර්මයත් ත්‍රිපිටක අටුවාත් උන්වහන්සේලා නොයෙක් දුක් කරදර හිරිහැරවලට මූණපා අතුරු අන්තරා සතුරු උපද්‍රව මැද්දේ සවකීය ජීවිතය මෙන් කටපාඩමෙන්ම ආරක්‍ෂා කරගෙන අවුත් වළගම්බා රජුගේ කාලයෙහි බැමිණිටියාසාය නිසා ඇති වූ මහාවිපත්තියත් විපර්‍යාසයත් ගුරුකමට ගෙන සදහටම අටුවා සහිත ත්‍රිපිටක ධර් නොනැසී නොකෙලෙසී පවත්වා ගැනීම පිණිස පොත්පත්වල ලි ග්‍රන්‍ථාරූඪ කළහ.

ලඞ්කාවෙහිදීද යම් යම් දේ මේ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්‍ථවලට ඇතුලත් නොවී යයි නොකිය හැකිය. ලඞ්කාවේ සිදු වූ නොයෙක් සිද්ධි හා ප්‍රවෘත්ති අටුවා ග්‍රන්‍ථවල රාශියක්ම දක්නට ලැබෙන නිසා අටුවා ග්‍රන්‍ථවලට ලඞ්කාවේදී අලුතෙන් බොහෝ කරුණු ඇතුලත් වූ බව ඉතාම ප්‍රකට කරුණකි. ලඞ්කාවේ සිංහල භික්‍ෂූන් විසින් තමන්ට අමතක නොවන පිණිසත්, ආධුනිකයන්ගේ ග්‍රහණ ධාරණ පහසුව පිණිසත්, යම් යම් වැදගත් සූත්‍රවලට පටුනු සකස් කළ බවත්, ඒවා ත්‍රිපිටක මූලග්‍රන්‍ථවල ඒ ඒ තැන්හි ලියා තැබූ බවත්, ඔප්පුකළ හැකි කරුණු ත්‍රිපිටක ග්‍රන්‍ථවල දක්නට ලැබේ.

මජ්ඣිමනිකායෙහි සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රය අවසානයෙහි (59 පිට) එන ගාථා හතර ඒ සූත්‍රය පිළිබඳව සිංහල භික්‍ෂූන් විසින් සකස්කරනලද පටුනකි. ඒ ගාථා හතරෙන් තුනක්ම පාළි ඉගෙන ගන්නා ශිෂ්‍යයන්ට පමණක් නොව පාළි උගතුන්ටත් කිසිම තේරුමකට නැති අණ්ඩර දෙමළයක් මෙන් වැටහෙයි. ඒ ගාථා තුන මෙසේයි:-

ප්‍රකාශ කළ යම් යම් දෙශනාද මේ සඞ්ගායනාවේදී ධර්මයට ඇතුළත් කරගත් බව පෙනේ. මජ්ඣිමනිකායෙහි මූලපණ්ණාසකයට ඇතුළත් සූත්‍රදෙශනාවලින් අනඞ්ගණ (24 පිට), සම්මාදිට්ඨි (49 පිට), මහාහත්ථිපදෛපම (207 පිට), මහාවෙදල්ල (327 පිට) යන සූත්‍ර හතරම සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේ විසින් දෙශනා කරනලද සූත්‍රයි. අනුමාන සූත්‍රය (105 පිට) හා මාරතජ්ජනිය සූත්‍රය (366 පිට) දෙශනා කරන ලද්දේ මහමුගලන් මහතෙරුන්වහන්සේ විසිනි. රථවිනීත සූත්‍රය (166 පිට) පුණ්ණ මහතෙරුන්වහන්සේගේ හා සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේගේ සාකච්ඡාවකි. ධම්මදායාද සූත්‍රය (12 පිට) බුදුරජාණන්වහන්සේගේ හා සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේගේ සම්බන්ධය ඇති ධර්මයකි. මධුපිණ්ඩිකසූත්‍රය (126 පිට) බුදුරජාණන් වහන්සේගේ හා මහාකච්චාන මහතෙරුන්වහන්සේගේ සම්බන්ධය ඇති ධර්මයකි. මහාගොසිඞ්ගසූත්‍රය (235 පිට) සැරියුත් මුගලන් කාශ්‍යප අනුරුද්ධ රෙවත ආනන්ද යන සදෙනාවහන්සේගේ හා බුදුරජාණන්වහන්සේගේ සම්බන්ධය ඇති දෙශනාවකි. චූළවෙදල්ල සූත්‍රය (334 පිට) විසාඛ උපාසක තුමා ඇසූ ප්‍රශ්නමාලාවකට ධම්මදින්නා භික්ෂුණීන්වහන්සේ විසින් දුන් පිළිතුරු මාලාවකි. වම්මික සූත්‍රය (162 පිට) දෙවතාවකගේ ප්‍රහෙලිකාවකට බුදුරජාණන් වහන්සේ දුන් පිළිතුරකි. චූළගොසිඞ්ග සූත්‍රය (229 පිට) බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අසනලද ප්‍රශ්නමාලාවකට අනුරුද්ධ මහතෙරුන් වහන්සේ දුන් පිළිතුරු මාලාවකි.

බුද්ධපරිනිර්වාණයෙන් පසුව මහතෙරුන්වහන්සේලා විසින් දෙශනා කරනලද සූත්‍රදේශනාද ධර්මසඞ්ගායනාවලදී ත්‍රිපිටකධර්මයට ඇතුළත් වූ බව මජ්ඣිමනිකායෙහිම එන මධුරිය සූත්‍රය, ඝොටමුඛ සූත්‍රය, ගොපකමොග්ගල්ලාන සූත්‍රය ආදියෙන් පැහැදිලි වෙයි. මේ සූත්‍ර තුන දෙශනා කර තිබෙන්නේ කච්චාන, උදෙන, ආනන්ද යන මහතෙරුන්වහන්සේලා තුන් නම විසිනි. එකල බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන් පා සිටි බව ඒ සූත්‍රවල එන "පරිනිබ්බුතො ඛො මහාරාජ එතරහි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො" යනාදි පාඨයන්ගෙන්ම පැහැදිලි වෙයි. එසේම ඒ ඒ සූත්‍රදෙශනා හා විනය ශික්ෂාපද දෙශනා කිරීමට හා පැනවීමට හෙතු වූ කාරුණු හෙවත් නිදාන කථාද, ඒ ඒ අවස්ථාවලදී සිදු වූ සිද්ධි ගෙනහැර පාන කොටස්ද, මේ සඞ්ගායනාවේදීම ත්‍රිපිටකයට ඇතුළත් වූ බව පැහැදිලිය. මේ නිසා හැම සූත්‍රයකම මුල එන "එවං මෙ සුතං" ආදි පාඨයත්, අග එන "ඉදමවොච" යනාදි පාඨයත් මැද නොයෙක් තැන්වල එන "අථ ඛො භගවා" ආදි පාඨ හා "සියා භික්ඛූති භගවා අවොච" ආදි තැන්වල එන "භගවා අවොච" යනාදි පාඨත් ධර්මසඞ්ගායනාවේදී ඇතුළත් වූ දේවල් බව පෙනේ. සමහර සූත්‍රවල බුද්ධදෙශනාව ඉතාම ස්වල්පයක් බවත්, විශාල කොටසක් ගත වී තිබෙන්නේ ඒ පිළිබඳ නොයෙක් සිද්ධි වෙනුවෙන් බවත් චූළතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍රය (279 පිට)

දෙස බැලීමෙන් වටහාගත හැකිය. චුල්ලවග්ගපාළියෙහි එන සඞ්ගායනා කථා දෙස බලනවිට පසු පසු සඞ්ගායනාවලදීත් ත්‍රිපිටකයට යම් යම් කොටස් ඇතුලත් වූ බව පැහැදිලි වෙයි. අභිධර්මපිටකයට ඇතුලත් කථාවත්ථු ප්‍රකරණයම දෙශනා කෙළේ ධර්මාශොක කාලයෙහි තුන්වෙනි ධර්මසඞ්ගායනාව කළ මොග්ගලිපුත්ත තිස්ස මහතෙරුන්වහන්සේ විසින් බව ඉතාම ප්‍රසිද්ධ කාරණයකි.

ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථසමූහය අද මේ තිබෙන තත්ත්වයෙන් සකස්වී අවසන් වූයේ තුන්වෙනි ධර්මසඞ්ගායනාවෙන් පසුව බව යටකී කරුණුවලින් ඔප්පුවිය යුතුයි. මෙසේ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ දඹදිවදී සකස් වූයේවී නමුත් එහිදී පොත්පත්වල ලියා තැබීමක් සිදු වූ බව නොපෙනේ.

තුන්වෙනි සඞ්ගායනාවෙන් පසු ලඞ්කාවේ බුද්ධශාසනය පිහිටුවීම පිණිස මෙහි වැඩම වූ මහමිහිඳු මාහිමියන්වහන්සේ අටුවා සහිත ත්‍රිපිටක බුද්ධධර්මය මෙහි ගෙන ආ බව අටුවාපොත්වලම කියා තිබේ. ඒ අටුවා ඒ අවස්ථාවේදී සිංහලජනතාවගේ ප්‍රයොජනය පිණිස සිංහල භාෂාවට පෙරළා තිබූ බවද අටුවා පොත්වලම ප්‍රකාශකර ඇත.

මෙසේ සිංහල භික්ෂූන්වහන්සේලා අතට ලැබුණු ත්‍රිපිටක ධර්මයත් ත්‍රිපිටක අටුවාත් උන්වහන්සේලා නොයෙක් දුක් කරදර හිරිහැරවලට මූණපා අතුරු අන්තරා සතුරු උපද්‍රව මැද්දේ සවකීය ජීවිතය මෙන් කටපාඩමෙන්ම ආරක්ෂා කරගෙන අවුත් වළගම්බා රජුගේ කාලයෙහි බැමිණිටියාසාය නිසා ඇති වූ මහාවිපත්තියත් විපර්යාසයත් ගුරුකමට ගෙන සදහටම අටුවා සහිත ත්‍රිපිටක ධර්මය නොනැසී නොකෙලෙසී පවත්වා ගැනීම පිණිස පොත්පත්වල ලියා ග්‍රන්ථාරූඪ කළහ.

ලඞ්කාවෙහිදීද යම් යම් දේ මේ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථවලට ඇතුලත් නොවී යයි නොකිය හැකිය. ලඞ්කාවේ සිදු වූ නොයෙක් සිද්ධි හා ප්‍රවෘත්ති අටුවා ග්‍රන්ථවල රාශියක්ම දක්නට ලැබෙන නිසා අටුවා ග්‍රන්ථවලට ලඞ්කාවේදී අලුතෙන් බොහෝ කරුණු ඇතුලත් වූ බව ඉතාම ප්‍රකට කරුණකි. ලඞ්කාවේ සිංහල භික්ෂූන් විසින් තමන්ට අමතක නොවන පිණිසත්, ආධුනිකයන්ගේ ග්‍රහණ ධාරණ පහසුව පිණිසත්, යම් යම් වැදගත් සූත්‍රවලට පටුනු සකස් කළ බවත්, ඒවා ත්‍රිපිටක මූලග්‍රන්ථවල ඒ ඒ තැන්හි ලියා තැබූ බවත්, ඔප්පුකළ හැකි කරුණු ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථවල දක්නට ලැබේ.

මජ්ඣිමනිකායෙහි සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රය අවසානයෙහි (59 පිට) එන ගාථා හතර ඒ සූත්‍රය පිළිබඳව සිංහල භික්ෂූන් විසින් සකස්කරනලද පටුනකි. ඒ ගාථා හතරෙන් තුනක්ම පාළි ඉගෙන ගන්නා ශිෂ්‍යයන්ට පමණක් නොව පාළි උගතුන්ටත් කිසිම තේරුමකට නැති අණ්ඩර දෙමළයක් මෙන් වැටහෙයි. ඒ ගාථා තුන මෙසේයි:-

"දුක්ඛං ජරාමරණං උපාදනං සළායතනං නාමරූපං
විඤ්ඤාණං ඡපදෙ කතමං පනාවුසො වදූනකෙ"

"ජාති තණ්හා ච වෙදනා අවිජ්ජාතො චතුක්කමො
යං චත්තාරපදෙ කතමා පනාවුසො වදූනකෙ"

"ආහාරො ච භවො එසෙසා සඞ්ඛාරො ආසවපඤ්චමො
යං පඤ්චපදෙ කතමො පනාවුසො වදූනකෙ"

මේ ගාථාවල අදහස තේරුම් ගැනීමට ඇති එකම බාධාව නම් ගාථා තුනේම එන "වදූනකෙ" යන වචනයයි. මජ්ඣිමනිකාය මුද්‍රණය කළ ඉංග්‍රීසි මහතුන් මේ ගාථා අත්හැර දමා තිබේ. සියම් රටේ මුද්‍රිත මජ්ඣිමනිකායෙහි 'වදූනකෙ" යන පදය දක්නට ලැබේ. බුරුම උගතුන් මේ වචනය "පදූනං" කියා යොදා ගෙන තිබේ. එහෙත් එයින්ද මේ ගාථාවල අර්ථය නම් තේරුම් ගත නොහැකිමය.

හැම සිංහල පොතකම එන පාඨය "වදූනකෙ" යන්නමයි. මෙහි පාළි මුහුණුවර තිබේ. පොත හා ගාථාව පාළි නිසාත් මෙය පාළි වචනයක්ම යයි සිතාගැනීමද ස්වාභාවිකය. නමුත් මේ වචනයෙන් ගත හැකි අර්ථයක් ගැන පාළි උගතෙකුට නම් කිසිවක් සිතිය නොහැකිය. මෙය ලිපිකාර භ්‍රමයක්ද? එසේ නම් හැම පොතකම එකසේ කෙසේ ඇතුළත් විද? ඇරත් මේ ගාථාවලින් හරි තේරුමක් ගතහැකි අන්දමින් මේ වචනය ශුද්ධකර ගැනීමට පිහිට කර ගත හැකි ඊට සමාන වන අනික් පාළිවචනය කුමක්ද? එසේම "පදෙ" "වදූනකෙ" යන දෙකෙන් එකක් ප්‍රථමාවෙන් නොසිට දෙකම සප්තමියෙන් සිටිද්දී කෙසේ නම් පාළිභාෂා රීතියට අනුව මේ ගාථාවලට හරි අර්ථයක් දිය හැකිද? මේ පටලැවිල්ල නිසා මේ පදය පිළිබඳව බොහෝදුර කරුණු සොයා විමසා බැලීමි. මට පෙනෙන අන්දම නිවැරදි නම් "වදූනකෙ" යන්නම ශුද්ධ පාඨයයි. හැබැයි, එය පාළිවචනයක් නම් නොවේ. පුරාණ සිංහල වචනයකි.

මීළඟට "වදූනකෙ" යනු සිංහල වචනයකැයි ඔප්පුකිරීමට ඇති හෙතුත්, සිංහල වචනයක් මේ පාළිගාථාවලට ඇතුළත් වීමට ඇති හෙතුත් සොයා බැලිය යුතුය. මෙයින් මුල් කාලයෙහි සිංහල භාෂාව පිළිබඳවද සිංහල භාෂාවේ උත්පත්තිය හා වැඩීම පිළිබඳවද වැදගත් කරුණු කීපයක් පැහැදිලි කරගත හැකිය.

මිහිඳු මාහිමියන් විසින් ලඞ්කාවට ගෙනෙනලද පාළි අටුවා සිංහලට පෙරළනලද බව මුලදී කියා ඇත. හෙළටුවා නමින් ප්‍රසිද්ධ වූයේ ඒ සිංහල අටුවා ග්‍රන්ථයි. මේ හෙළටුවා ග්‍රන්ථ අද අප ඉදිරියෙහි නැතත් ධම්පියා අටුවා ගැටපදයෙන් හෙළටුවා පාඨ කීපයක් සොයා ගත හැකිය. එසේද වුවත් එහි ඒ හැම හෙළටුවා පාඨයක්ම කිසිවක් තේරුම්ගත නොහැකි අන්දමින් දෙෂ දූෂිතව ආකූල ව්‍යාකූලව තිබේ.

මුද්‍රිත පොතේ තිබෙන අන්දමට ඒ පාඨ සහිත වාක්‍ය මෙසේයි:

i "හෙළටුවායෙහි 'අප්පමාදම්හි පණ්ඩිතා භජෙථ' ලූහු" 79^{3} පිට,

ii "යොගෙ සොහෙවදුනකි උපදුව භිඳමි' මහ අටුවාහි කී බැවින්" 79^{33} පිට,

iii "සාමවතියා චත්‍තාම පඨමං' යි මහඅටුවාහි ආ බැවින්" 80^{1} පිට,

iv "හෙළටුවායෙහි 'ප' යනු හැර 'ජෙත්‍වාන මාරස්ස පුප්ඵකානි'යි පාඨ ගත්හු. 'මාරස්ස පුප්ඵකානීති සබ්බ අකුසලා' යී පුප්ඵක ශබ්දයෙන් අකුසල් කියූහු" 105^{26} පිට,

v "සාලිත්‍ථකසිප්පෙ, පයත් හකුරු ලන සිප්හි. හෙළටුවායෙහි සා[ලි]න් තහක් කරන ලනක සිපැයි යෙත්" 136^{16} පිට,

vi "ලකුණටකොවදුනි කිරසස නැමි' යනු හෙළටුවායි" 148^{16} පිට,

vii "රඟදෙ වදුන කිද ආවාටහි නමි' හෙළ අටුවායෙහි" 149^{13} පිට.

මේ හෙළටුවා පාඨ ටික සිහිකල්පනාවෙන් යුක්තව එකිනෙක සංසන්දනය කර බැලීමෙන් හා ධම්පියා අටුවා ගැටපද පුස්කොළ පිටපත්වල ඒ වෙනුවට එන පාඨ හොඳින් පරීක්‍ෂාකර බැලීමෙනුත් පාළි ප්‍රාකෘත ආදි භාෂාන්තර දෙස බැලීමෙනුත් සම්පූර්ණයෙන් කෙසේ වුවත් වැඩට ගත හැකි තරමට බොහෝ දුරට ශුද්ධ කරගත හැකිය.

මෙයින් පළමුවෙනි හෙළටුවා පාඨය වූ "අප්පමාදම්හි පණ්ඩිතා භජෙථ" යන්න පාළිවචන තුනක් එක්වී සෑදී තිබෙන තේරුමකට නැති වාක්‍යයක් විනා හෙළටුවා පාඨයක් නොවේ. හෙළටුවා පාඨය කෙසේ වියයුතුදැයි විමසා බලමු. මෙහි තේරුම වියයුත්තේ "අප්‍රමාදයෙහි පණ්ඩිතවූ-දක්‍ෂවූ ජනයා" යන්න බව "අපමා බැවුහි සෙවු ජෙනෙ" 79^{9} යන ධම්පියා ගැටපද පාඨයෙන්ම ඔප්පුවෙයි. මුල් වචනය සප්තමී විභක්තියෙනුත් සෙස්ස ප්‍රථමාවෙනුත් තිබියයුතු බව එයින් වැටහෙයි. පාළියෙහි සප්තමී විභක්ති සූචක ප්‍රත්‍යය 'ස්මිං' යනුයි. මෙයම බින්දුව නැතිවී 'ස් මි' දෙක මාරුවී සිද්ධවන 'ම්හි' යන්නම පාළියෙහි වැඩිපුර ව්‍යවහාර වී තිබේ. එහෙත් මූලය 'ස්මි' යන්න බව සංස්කෘත 'ස්මින්' යන්නෙන්ද ඔප්පුවෙයි.

'ස්මි' යන විසදෘශ සංයොගය – අසමාන බැඳි අකුරු දෙක-උච්චාරණය කිරීම අපහසු නිසා ප්‍රාකෘත භාෂාවල මේ ප්‍රත්‍යය තව අවස්ථා කීපයකටද පෙරළී තිබෙන බව පෙනේ.

"ජහ නාම කො වි පුරිසො ණෙහභතෙතා දු රෙණුබහුලම්මි
ඨාණම්මි ඨාඉදූණය කරෙදි සත්‍ථෙහි වායාමං"

සමයසාරයෙහි එන මේ ගාථාවෙන් හා "වක්‍ඛම්මි අමාණෙ ජණ්ණශ ශව්වස්ස ලොදමාණ්ණශ", "ණ හු අමෙහ වාණ්ඩාලා

චාණ්ඩාලකුලම්මි ජාදපුව්වා ම්හි" යන මෘච්ඡකටික ගාථාඛිවලින්ද සකාරයත් මකාර බවට පෙරළී තිපන් 'ම්මි' යන උභයමකාර රූපය ප්‍රාකෘතයෙහි ලැබෙන බව ඔප්පුවෙයි. මෘච්ඡකටිකයෙහි එන "තශ්ශිං කාලෙ මළු ලොශාවිදූ", "තශ්ශ අණ්ණශ්ශිං ජනම් තනාලෙ අක්ඛිලොගෙ ණ හොදි" මේ පාඨයන්ගෙන් මකාරයත් සකාර බවට පෙරළී තිපන් 'ශ්ශි' යන උභය සකාර රූපයක්ද ප්‍රාකෘතයෙහි ඇති බව පෙනෙයි.

අශොක ශිලාලිපිවල එන "මහානසසි, විජිතසි, ධංමසි, සිලසි, ඔලොධනසි, ගභාගාලසි, උයානසි" ආදි ප්‍රයොගයන්ගෙන් 'සමි' යන්නෙහි මකාර විරහිත තනි සකාර රූපයක්ද ප්‍රාකෘතයෙහි තිබුණු බව පෙනේ. එසේම "තා ශශිං පශාලිඅ ශුක්ඛාවඉශශම්", "තහිං ශමශශිදමආ හවිඅ", "තා ජහිං චාලුදත්තාකො උවවිශදි තහිං" යනාදි මෘච්ඡකටික පාඨයන්ගෙන් 'මහි' යන්නෙහි මකාර විරහිත තනි හකාර රූපයක්ද ප්‍රාකෘතයෙහි තිබුණු බව පෙනේ. පාළිභාෂාවෙහිද මේ රූපය "යහිං, තහිං, කුහිං" යනාදි කිපපළක ඉතිරිව තිබේ. පුරාණ සිංහල භාෂාවෙහි සප්තමී එකවචන රූපය සිද්ධවී තිබෙන්නේත් මේ 'මහි' යන්නෙහි 'ම්' නැතිවී ඉතිරිවන 'හි' ප්‍රත්‍යය ප්‍රකෘතියට එක්වීමෙනි.

'කොට්ඨාසම්හි' යන පාළිවචනය සිංහල වී තිබෙන්නේ 'කොට්ඨාසහි' කියායි. ඒ බව ධම්පියා අටුවා ගැටපද 105 පිටේ අධොලිපියෙහි එන හෙළටුවා පාඨයක්ම යයි විශ්වාස කළ හැකි "පඤ්චකාමගුණ කොට්ඨාසහි" යනාදි පුරාණ සිංහල පාඨයෙන් ඔප්පුවෙයි. 'හිං' යන්නෙහි බින්දු ලොපයෙන් 'තහිං' ආදි රූප වෙනුවට 'තහි' ආදි රූප ප්‍රාකෘතයෙහිත් ලැබෙන බව ප්‍රාකෘත-ප්‍රකාශයෙහිද උගන්වයි. මේ අනුව i වෙනි හෙළටුවා පාඨයෙහි එන 'අප්පමාදම්හි' යන්න 'අප්පමාදහි' කියා ශුද්ධ වියයුතු බව පෙනේ. vii වෙනි හෙළටුවා පාඨයෙහි එන 'ආවාටහි' යන වචනයද 'අප්පමාදහි' යන්නම ශුද්ධපාඨය බවට තවත් සාක්ෂියකි. 'භජෙථ' යී පොතට ගත් පාඨය වෙනුවට පුස්කොළ පිටපත්වල 'භජෙත' යන පාඨය තිබෙන බව අධොලිපියෙන් පෙනෙයි. පුස්කොළ පොත්වල තබා මුද්‍රිත පොත්වලත් 'භ' යන්න 'හ' යන්න වීම ඉතාම සුළු කාරණකි. ඒ නිසා ඒ පාඨය 'හ ජෙත' කියා ගත්විට "පණ්ඩිතා භජෙථ" යන්න "පණ්ඩිතාහ ජෙත" කියා ඉබේටම සකස් වෙයි. එවිට i වෙනි හෙළටුවා පාඨය "අප්පමාදහි පණ්ඩිතාහ ජෙත" කියා හෝ "අප්පමාදහි පණ්ඩිතහ ජෙතෙ" කියා හෝ සකස්කර ගත හැකිය.

ii වෙනි හෙළටුවා පාඨය එනම් "යොගෙ සොහෙවදූතකි උපදූව හිඳම්" යන්න vi, vii පාඨ හා සසඳා බැලීමෙන් "යොගෙ වදූතකි, උපදූවහි තම්" කියා ශුද්ධවිය යුතු බව වැටහෙයි. 'යොගෙ'

යන්නම දෙවරක් ලියවී පසුව 'ය' 'ස' වීමෙන් හා 'ග' 'හ' වීමෙන් 'සොහෙ' යන්නක් වැඩිපුර එක්වී තිබේ. 'හි' 'උපදෑව' යන මුල්පදයට සම්බන්ධ කර ගැනීමෙන් පසු ඉතිරි වන 'දම්' යනු 'නම්' කරගැනීම ඉතාම පහසු කාරුණකි. පරණ පුස්කොළ පොත්වල මේ 'ද' 'න' දෙදෙන වෙන්කර ගත නොහැකි තරමට සමානව ලියන අකුරු දෙකක් බව පරණ අකුරු පුරුදු අයට තෝරා දියයුත්තක් නොවේ. ධම්පියා ගැටපද 60[7] පිටේ එන 'එසඳ' යන අශුද්ධ පාඨය වෙනුවට අධොලිපියෙහි තිබෙන 'එසන්' යන ශුද්ධ පාඨයෙනුත්, 195[1], 197[11] පිටුවල 'මදෙකින්'යන්න වෙනුවට තිබෙන 'මනොකින්' යන පාඨාන්තරයෙනුත් මේ 'ද' 'න' පෙරළිය වටහාගත හැකිය. vi, vii පාඨ දෙකේම 'නැම්', 'නම්' යනු පැහැදිලි වම එන නිසා මේ ගැන තවත් හෙතු උවමනායයි නොසිතමි.

iii වෙනි හෙළටුවා පාඨයෙහි 'පය්මං' යනු වෙනුවට පුස්කොළ පොත්වල එන පාඨය 'පය්මකි' යන්න බව අධොලිපියෙන්ම ඔප්පුවන නිසා එය 'පය්මකි' කියාම ශුද්ධවිය යුතුයි.

iv වෙනි හෙළටුවා පාඨය වූ "මාරසස පුපඵකානීති සබබ අකුසලා" යන්නත් මුළුමනින්ම පාළි පාඨයකි. ඒ වෙනුවට පුස්කොළ පිටපත්වල "මාරසසපුබෙබ වදනකකිසබබ අකුසයි" යන පාඨය එන බව අධොලිපියෙහි සඳහන් වෙයි. ඊට අනුව තැනටත් අර්ථයටත් ගැළපෙන පරිදි ලිපිදෙස් පහකොට මේ පාඨය "මාරසස පුපෙඵ වදනකි, පුපඵ අකුසලයි" කියා ගත හැකි ය.

v වෙනි පාඨය නම් "සා[ළි]න් තහක් කරන ලනක සිප" යනුයි. මෙහි "සා[ළි]න් තහක් කරන" යන කොටස වෙනුවට "සන්තහක් කරන", "යනතහක් කරන" යන පාඨාන්තර අධොලිපි කොට තිබේ. මෙහි කියවෙන ශිල්පය දෙසත් මේ පාඨාන්තර දෙසත් පරෙස්සමෙන් බැලූවිට නියම හෙළටුවා පාඨය "යනත හක්කරක ලනක සිප" කියා වියයුතු බව පෙනේ. 'යනත' යන්නෙන් ගල්විදින යන්ත්‍රය කැටපොල්ල කියවෙන බවත් 'හක්කරක' යන්නෙන් සකකර එනම් ගල්කැට කියවෙන බවත් සැලකිය යුතුයි. මේ අනුසාරයෙන්ම "සාලිතඑකසිපෙප, පයත් හකුරු ලන සිප්හි" යන ධම්පියා ගැටපද පාඨයෙහි 'පයත්' යන්නත් 'සිපෙප' යන්න ලිවීමේදී වැඩිපුර පයන්නක් ලියවීම නිසා වූ අශුද්ධියක් බවත් ශුද්ධ පාඨය "යත් හකුරු ලන සිප්හි" යන්න බවත් සිතිය යුතුය.

vi පාඨය "ලකුණටකොවදනි කිරසස නැම්" යනු "ලකුණටකො වදනකි, රසස නැම්" කියා ශුද්ධ වියයුතුයි. 'වදනකි' යන්නම ශුද්ධ පාඨය බව දැන් කාටත් වැටහිය යුතුය. 'නි' 'කි' නිසා ඇති වූ ලිපිකර භ්‍රමයකි.

vii පාඨය "රහදෙ වදන කිද ආචාටහි නම්" යන්න "රහදෙ වදනකි, ආචාටහි නම්" කියා ශුද්ධ වියයුතුයි. 'කිද' යන්නෙහි 'ද' 'අ' නිසා ඇති වූ ලිපිකර භ්‍රමයකි.

මේ හෙළටුවා පාඨවල එන 'වදෘනකි' යන්නත් සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රාවසානයෙහි තිබෙන ගාථාවල එන 'වදෘනකෙ' යන්නත් දෙසාම එකක් බව ඉතා පැහැදිලිව පෙනේ. එහෙයින්ම ඒ ගාථාවල තිබෙන 'වදෘනකෙ' යනු පුරාණ සිංහල වචනයක් බවත් ඔප්පුවිය යුතුය. 'වදෘනකෙ', 'වදෘනකි' යන වචන දෙක්හි එකිනෙකට ඇති එකම වෙනස නම් අග පෙනෙන ස්වරය පමණකි.

එසින් 'වදෘනකි' යන්නෙහි අග ස්වරයවූ 'ඉ' යන්න වාක්‍යය අවසාන කිරීම පිණිස යොදන ලද්දකි. ඒ බව හෙළටුවා පාඨයන්හි එන 'පඨමකි', 'නැමි', 'නමි' යන වචනවල ඉකාරය හා සසඳා බැලීමෙන් වැටහෙයි. 'වදෘනකෙ' යන්නෙහි අග ස්වරය වූ 'එ' යන්න නම් පුරාණ සිංහල භාෂාවෙහි ප්‍රථමා විභක්ති එකවචනය හැඟවීම පිණිස යොදන ලද්දකි. ඒ බව ක්‍රිස්තු පූර් 3 වෙනි 2 වෙනි 1 වෙනි ශතවර්ෂවල ලියන ලද ශිලාලිපිවලින් හා ක්‍රිස්තු 1, 2 වෙනි ශතවර්ෂවල ලියනලද ශිලාලිපිවලින්ද ඔප්පුවෙයි.

ක්‍රිස්තු පූර් 3, 2 වෙනි ශතවර්ෂ

*වෙස්සගිරි (1)

"දමරකිත තෙරශ අගත අනගත චතුදිශ සගශ අණිකටශොණ පිතහ බරිය උපශික තිශය ලෙණෙ."

වෙස්සගිරි (2)

"තලදර නගහ පුත දෙවහ ලෙණෙ අගත අනගත චතුදිශ ශගශ"

ක්‍රිස්තු පූර් 1 වෙනි ශතවර්ෂය

රිටිගල (3)

"මහමත බමදත පුත පුරුමක බහිකෙ පුරුමක පුශගුතෙ පුරුමක මිතෙ පුරුමක තිශෙ එතෙහි කරිතෙ අරිට මහගම"

ක්‍රිස්තු 1 වෙනි ශතවර්ෂය

මෝලාහිටිය වෙලේගල (4)

"සිද්ධම් දෙවන පියතිස මහරජහ මරුමණක කුඩකණ රජහ ජෙටපුතෙ රජ අබයෙ අතරගගහි ගණ......නකහ අඩි පිලිපවත විහරහි බිකුසගය සොවණ කොතුරුනි නියතෙ"

ක්‍රිස්තු 2 වෙනි ශතවර්ෂය

විහාරේගල (5)

"සිඩ වහබ රජහ පුතෙ තිසරජෙ තිසරජහ පුතෙ ගමිණි අබරජෙ සබරජහ දිනක උපලදෙණික වවි පොහතකරහි ජිණ පොඩවය බිකුසගහටය පඩිදිනෙ."

---

* මේ ශිලාලිපි පාඨ උපුටා ගන්නා ලද්දේ 'සිංහලදේශීය ශිලාලිපි' නම් පොත් කලාපවලිනි.

 කොළඹ 7

මේ හැම ශිලාලිපියකම පෙනෙන 'එ' කාරය ප්‍රථමා එකවචන සූචක 'එ' කාරය මයි. 'වදූතකෙ' යන පදයෙහි පෙනෙන්නේද, එම 'එ' කාරය මයි. මේ ලක්‍ෂණය පසු පසු කාලවල සිංහල භාෂාවෙහි විරලව ගියත් මේ නම් ප්‍රාකෘත - ව්‍යවහාර - භාෂාවල ඉතා බහුල වශයෙන් පවත්නා විශෙෂ ලක්‍ෂණයකි.

"ශක්කාලධණෙ කබු ශජ්ජණෙ ෂාහ ණ හොඉ චලාචලෙ ධණෙ
ජෙ පූඉදුං පි ණ ජාණාදි ශෙ පූඅාවිශෙශං පි ජාණාදි"–මාගධී.

("සඞ්ඛාරධනො ඛො සජ්ජනො කස්ස න හොති චලාචලං ධනං
යො පූජයිතුම්පි න ජානාති සො පූජාවිසෙසම්පි ජානාති"–පාළි.)

"කිං ශෙ ශක්කෙ වාලිපුත්තෙ මහින්දෙ
ලම්භාපුත්තෙ කාලණෙමී ශුබන්ධූ
ලුද්දෙ ලාඅා දෙණපුත්තෙ ජඩාඋ
චාණක්කෙ වා ධුන්ධුමාලෙ තිශඞ්කූ"–අපභ්‍රංශ.

("කිං සො සක්කො වාලිපුත්තො මහින්දො රම්භාපුත්තො කාලනෙමී සුබන්ධූ රුද්දො රාජා දෙණපුත්තො ජටායු චාණක්කො වා ධුන්ධුමාරො තිසඞ්කු"–පාළි.)

මේ ප්‍රාකෘත ගාථා දෙක බැලීමෙන් ඒ බව ඔප්පු වෙයි. අශොක කාලයෙහි දඹදිව පැවති භාෂාවෙහිද මේ ලක්‍ෂණය බෙහෙවින් පැවති බව "දුවෙ මජූලා එකෙ මිගෙ, සෙ පි ච මිගෙ නො ධුවෙ."– ("ද්වෙ මයූරා එකො මිගො, සො පි ච මිගො නො ධුවො."–පාළි) යනාදි හැම අශොක ශිලාලිපි පාඨයකින්ම ඔප්පුවෙයි. පාළියෙහි ප්‍රථමා එකවචන සූචක 'ඔ' කාරය වෙනුවට ප්‍රාකෘතයෙහි හැම තැනම 'එ' කාරය යෙදී තිබෙන බව එකින් එක සසඳා බැලීමේදී ඉතා හොඳට පැහැදිලි වෙයි.

පාළිභාෂාවෙහිද මේ ප්‍රාකෘත ලක්‍ෂණය විරල වශයෙන් නමුත් පෙනෙන්ට තිබේ. බාලාවතාරයෙහි වොමිස්සක සන්ධියට උදාහරණ වශයෙන් පෙන්වන "සුඛෙ, දුක්ඛෙ, ජීවෙ" යන පදවලත්, "වනප්පගුම්බෙ යථා ඵුස්සිතග්ගෙ", "එසෙ සෙ එකෙ එකට්ඨෙ සමෙ සමභාගෙ", "කෙ ගන්ධබ්බෙ රක්ඛසෙ නාගෙ කිම්පුරිසෙ ච මානුසෙ කෙ පණ්ඩිතෙ සබ්බකාමදදෙ දීඝරත්තං මෙ භත්තා භවිස්සති,"

"නවජ්ඣකෙදූනි දීයති පුණ්ණායං දෙණි සුවාමිනී සීතා
බහුකෙ ජනෙ පාසපාණිකෙ නො ච ඛො මෙ පටිභාති භුඤ්ජිතුං"

ආදි තැන්වලත් කථාවත්ථු ප්‍රකරණයෙහි "මා හෙවං වත්තබ්බෙ" ආදි බොහෝ තැන්වලත් පෙනෙන්නේ මේ ප්‍රථමා එකවචන සූචක ප්‍රාකෘත ලක්‍ෂණය වූ එකාරය මයි.

මේ පුරාණ සිංහල වචනයෙහි පෙනෙන 'ක' යන්නද සිංහලයට නොගැළපෙන අමුතු දෙයක් මෙන් මෙකල වැටහිය හැකි බැවින් ඒ ගැනද කරමක් කාරුණු කිය යුතුව තිබේ. මෙකල්හිම මේ කකාරය

අමුත්තක් මෙන් වැටහෙතත් මුල් සිංහල භාෂාවෙහි මෙය බහුල වශයෙන්ම යෙදී තිබුණ බව පෙනේ. හෙළටුවා පාඨවල එන 'පඨමකි', 'භක්තරක', 'ලතක' යන තැන්වල 'ක' යනුද මෙය මයි. ක්‍රි: 4 වෙනි ශතවර්ෂයට අයත් තෝණිගල ශිලාලිපියෙහි එන:

"පුවිය මහසෙන මහරජහ පුත සරිමෙකවණ අබ මහරජහ වත ලෙගිතක තිණවනක වසහි නකරහි උතරපසහි කළහුමනක නියමතනහි සිය අවියකිණියෙහි තිකත කඩුබලගමකෙහි වසනක අමෙති පහෙජ සිවයහ පුත දෙවයහ යහිසපවය නව වහෙරකෙහි දින අරියවස වටවි දෙහකඩ දස අමණක වි ඉව ස අමණක උදි ඉව බයලි දස අමණ ඉව"...........

මෙහි "ලෙගිතක තිණවනක, කළහුමනක, ගමකෙහි, වසනක, වහෙරකෙහි" යන වචනවල තිබෙන්නේද මේ කකාරය මයි. මේ කකාරයෙහි කිසිම අමුතු අර්ථයක් නැති බවත්, එය නැති වීමෙන් අර්ථාවබොධයට කිසිම බාධාවක් නැති බවත් පෙනේ. 'ලතක' යන හෙළටුවා වචනයත් 'වසනක' යන මේ ශිලාලිපි වචනයත් වෙනුවට අද ව්‍යවහාර කරන්නේ 'ලත', 'වසන' යන වචනයි. 'ලතක', 'වසනක' වචන දෙක්හි තිබෙන්නේද 'ලත, වසන' යන තේරුම් දෙකම බව පැහැදිලිය. මෙවැනි තැන්වල මේ කකාරය පාළිභාෂාවෙහිද තදින් බල පැවැත් වූ බව "සංසරණකවසෙන සංසාරො, උපපජ්ජනකවසෙන උපපත්ති, වසනකවසෙන ආවාසො" (මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථා: අලුවිහාර මු. 281 පිට) යනාදියෙන් ඔප්පුවේ.

මේ කකාරය පුරාණ සිංහලයෙහි පමණක් නොව අතික් ප්‍රාකෘත භාෂාවලත් බොහෝ සෙයින්ම බල පැවැත් වූ බව පෙනේ. "භගෙ වරපුලි ෂමණුශෙෂ වාශුදෙවකෙ කාමඉදවෙව", "ගඩෙ සච්චකං ජෙජව භාවෙ", "පුත්තකා හඩකකා භශටකෙ පුත්තකෙ එශෙ ශමණකෙ අවි ණාම කිං ගච්ඡදු"(අපභ්‍රංශ), "තාව හකෙක විප්පඩිවෙහිං පාදෙහිං එදං ශුණ්ණදෙඋලං පවිශිඅ" (මාගධී) යනාදි මෘච්ඡකටිකා පාඨවල පෙනෙන කකාර සහිත ප්‍රාකෘත වචනවලින් ඒ බව පැහැදිලි වෙයි. "ප්‍රාච්‍යා ස්වාර්ථිකකකාරප්‍රායා" යනුවෙන් පෘථ්වීධරපාදයෝද ප්‍රාචීන දෙශීය ප්‍රාකෘත භාෂාවෙහි බොහෝ සෙයින්ම ස්වාර්ථ කකාරය යොදා ව්‍යවහාර කරන බව ප්‍රකාශ කළහ. පාළිභාෂාවෙහි හා සංස්කෘත භාෂාවෙහි ස්වාර්ථයෙහි 'ක' ප්‍රත්‍යය නමින් උගන්වන්නේද මේ කකාරය මයි. මාගධී 'හකෙක' යන වචනයෙහි පෙනෙන මේ කකාරයම ශුද්ධ මාගධියෙහි හෙවත් පාළිභාෂාවෙහි "අහකං ච චිත්තවසානුගා භාසිස්සං" යන වාක්‍යයෙහි 'අහකං' යන වචනයෙහි පැහැදිලිව පෙනේ. එසේම 'අහං' යන්නෙන් කියවෙන අර්ථය විනා මේ 'ක' යන්න නිසා කිසිම අමුතු අර්ථයක් ඇති නොවූ බවද පෙනේ.

මේ 'අහකං' යන ශුද්ධමාගධී හෙවත් පාළිභාෂා රූපයත්, 'හකෙක' යන මාගධී හෙවත් දෙශීය මාගධී භාෂා රූපයත්, සසඳා

බැලීමෙන් මේ මාගධී භාෂා දෙකේ සම විෂමතා පිළිබඳව තරමක අවබොධයක් ඇතිකර ගත හැකිය. පාළිභාෂාවේ බහුල ප්‍රයොග වශයෙන් යෙදී තිබෙන වචනය 'අහං' යනුයි. 'අහකං' යනු විරල ප්‍රයොගයකි. මේ රූප දෙකම වැඩි සම්බන්‍ධිකමක් පවත්වන්නේ ප්‍රාකෘත ලක්‍ෂණ සමග නොවේ. සංසකෘත රූපවලටත් වෛදභාෂා රූපවලටත් සමානම ලක්‍ෂණ මේ පාළිරූපවල විද්‍යමාන වෙයි. මාගධී 'හකෙක' යන රූපය මුළුමනින්ම ප්‍රාකෘත ලක්‍ෂණවලින් යුක්තයි. එහෙත් එය අමුතු රූපයක් නොව 'අහකං' යන්නම බව පෙනේ. සාමාන්‍යයෙන් කොයි භාෂාවලත් විශෙෂයෙන් ප්‍රාකෘත භාෂා - ව්‍යාවහාර භාෂා-වලත් යම් යම් පදවල මුල මැද අග අකුරු නැතිවී යෑම සිරිතකි. මේ නිසා 'අහකං' යන්නෙහි මුල් 'අ' කාරය නැතිවී 'හකං' යන රූපය ඉතිරි වෙයි. මේ රූපය "සවතා ජනසා අඨං කඡාමි හකං, යං පිචා කිඡි මුඛතෙ ආනපයාමි හකං" ආදි අශොක ශිලාලිපි පාඨවල එයි. ප්‍රාකෘත භාෂාවල ප්‍රථමා එකවචන රූපය 'එ' යන්නෙන් අවසන් වීමද භාෂාරීතිය බව මුලදීම සොදාහරණව පෙන්වා ඇත. ඒ නීතියට අනුව 'හකං' යන්නම 'හකෙ' යයි පෙරළුණු බව පෙනේ. සමහර ප්‍රාකෘත භාෂාවල මේ 'හකෙ' යන රූපයම 'ක' කාරයට 'ග' කාර වීමෙන් 'හගෙ' යන රූපයෙන් ව්‍යවහාර වන බව මෘච්ඡකටිකයෙහි එන "ශූලෙ හගෙ", "එශෙ හගෙ ගෙණ්හිය කොශහතෙඑ", "හගෙ ණ ගම්ශශම්" යනාදි අපභ්‍රංශ පාඨවලින් ඔප්පුවෙයි.

ප්‍රාකෘත භාෂාවල අකුරු ද්විත්ව වීමද බොහෝසෙයින්ම බල පවත්වන භාෂාරීතියක් බව මෘච්ඡකටිකයෙහිම එන "එක්කා වණ්ණඅං පීසෙදි", "එව්වං දෙ ආසා ජිජ්ජිස්සදි" යනාදි ශෞරසෙනී පාඨවලින්ද, "ජඉෙ එව්වං පුඉජ්ජනතා වි", "උව්වෙසිදූ පේජ්ව අමෙහ" යනාදි ප්‍රාච්‍ය පාඨවලින්ද, "එශෙ හලාමි ශහශත්ති", "පලාශි ශිඟ්ඝං තුලිදං ශවෙගගං" යනාදි අපභ්‍රංශ පාඨවලින්ද, "එකෙක අජ්ජෙ ශුශශුහිදෙ", "අලෙ කිං ණේණදම්" යනාදි මාගධී ප්‍රාකෘත පාඨවලින්ද ඔප්පුවෙයි. මේ නීතියට අනුව 'හකෙ' යන්නම 'හකෙක' වූ බව පෙනේ. සමහර ප්‍රාකෘත භාෂාවල ගකාර ද්විත්වය ඇති 'හගෙග' යන රූපයමත් ඇති බව "හගෙග වි පබලපුලිශෙ මනුශශකෙ ණ ණහාආමි", "හගෙග පවහණ ශාමී" යනාදි මෘච්ඡකටික පාඨයන්ගෙන් ඔප්පුවෙයි. 'අහකෙ' යන්නමත් මාගධී ප්‍රාකෘතයෙහි ඇති බව ප්‍රාකෘතප්‍රකාශකාරයෝ කියති. "හකං, අහකෙ, හකෙ, හගෙ, හකෙක, හග්ගෙ" යන රූප පමණක් නොව 'අහං' යන රූපයමත් ප්‍රාකෘතභාෂාවල පාළියෙහි මෙන්ම තිබෙන බව මෘච්ඡකටිකයෙහිම එන: "අබලා කඛු අහං" - ශෞරසෙනී, "කිං උණ අහං බම්හණො"- ප්‍රාච්‍ය, "මාථුරු අහං ණිඋණ්ණු" - අපභ්‍රංශ, "අහං එදිණා ජූදිඅලාවමාණෙණ ශක්කශමණකෙ හුවිශශම්" - මාගධී යනාදි ප්‍රාකෘත පාඨවලින්

පැහැදිලි වෙයි. මෙහි අවසානයෙහි දක්වනලද මාගධී පාඨය දෙස බලනවිට දෙශීය මාගධියෙහිත් ප්‍රාකෘත ස්වරූපය මෙන්ම සමහර තැනක ස්වල්ප වශයෙන් සංස්කෘත විලාසයත් තිබෙන බව පෙනේ. එහෙත් ශුද්ධමාගධියෙහි හෙවත් පාළිභාෂාවෙහි සංස්කෘත ස්වරූපය බෙහෙවිනුත් ප්‍රාකෘත ස්වරූපය ස්වල්ප වශයෙනුත් පවත්නා බව පැහැදිලිය.

යට දක්වන ලද ප්‍රාකෘත භාෂා ස්වරූප කොයිවාත් තරමක් දුරට නමුත් පාළියෙහිත් ඉතිරිව තිබෙන බවට කරුණු රාශියක් පෙන්විය හැකිය. පාළිභාෂාවෙහිත් ප්‍රථමා එකවචනයෙහි එකාරන්ත රූප හා ස්වාර්ථ කකාරය බහුල රූප පවත්නා බව යට දක්වන ලද උදාහරණ පාඨවලින්ම හොඳින් වටහාගත හැකිය. ශබ්දවල මුල් අකුරු නැතිවීමද පාළිභාෂාවෙහි පෙනෙන්ට තිබේ. 'ගින්දර' යන අර්ථයට වෛදසංස්කෘතයෙහි ව්‍යවහාර කරන 'අග්නි' ශබ්දය වෙනුවට ඒ ප්‍රකෘතියෙන්ම නිපන් ශබ්ද තුනක් පාළියෙහි තිබේ. එයින් 'අග්ගි' ශබ්දය ඉතාම ප්‍රසිද්ධය. මේ අර්ථයෙහිම තවත් 'අග්ගිනි' ශබ්දයක් හා 'ගිනි' ශබ්දයක්ද පාළියෙහි ඇති බව භාෂා ප්‍රයොගයන්ගෙන් හා ශබ්දනීතියෙන් ඔප්පුවෙයි. සුත්තනිපාතයෙහි එන "අග්ගිනිං සම්පජ්ජලිතං පවිසන්ති" යන තැන්හි ද්විතීයා විභක්ත්‍යන්ත 'අග්ගිනිං' යන්නත්, එහිම එන:

"අථ ලොහමයං පන කුම්භිං අග්ගිනිසම්පජ්ජලිතං පවිසන්ති
පච්චන්ති හි තාසු චිරරත්තං අග්ගිනිසමාසු සමුප්පිලවාසො"

යන ගාථාවෙහි සමාසයෙහි ශබ්දප්‍රකෘතිය වශයෙන් පැහැදිලිව පෙනෙන 'අග්ගිනි' යන්නත්, පාළිභාෂාවෙහි 'අග්ගිනි' ශබ්දයක් ඇති බව ඔප්පුකරයි.

ජාතකපාළියෙහි "තමෙව කට්ඨං දහති යස්මා සො ජායතෙ ගිනි" යන්නත්, සුත්තනිපාතයෙහි "ඡන්නා කුටි ආහිතො ගිනි" යන්නත්, ථෙරගාථාවෙහි "මහාගිනි පජ්ජලිතො අනාහාරොපසම්මති" යන්නත්, මේ හැම තැන්හිම ඒ ඒ අට්ඨකථාවල එන "ගිනීති අග්ගි" යන ප්‍රයොගයත්, පාළිභාෂාවෙහි 'ගිනි' ශබ්දයක්ද ඇති බව ඔප්පු කරයි.

මූලභාෂාවෙහි විසදෘශ සංයොගය ඇති ශබ්දයන්හි ඒ අසමාන බැඳි අකුරු දෙක සමාන බවට පත්කර ගැනීමෙනුත්, ඒ බැඳි අකුරු දෙක මැදට ස්වරයක් දමා ගැනීමෙනුත්, පාළිශබ්ද නිපදවාගත් බව රහසක් නොවේ. 'ආත්ම' යන්නෙහි 'ත්ම' යන අසමාන බැඳි අකුරු දෙක සමාන කොට 'අත්ත' යන රූපයත්, 'ත්ම' දෙක මැදට උකාරය යොදා ගැනීමෙන් 'ආතුම' යන රූපයත්, එකම මූලක් නිසා සකස් කර ගත් බව පෙනේ. එමෙන් 'අග්නි' යන්නෙහි 'ග්නි' යන බැඳි අකුරු දෙක සමාන කර ගැනීමෙන් 'අග්ගි'

යන රූපයත්, බැඳි අකුරු දෙක මැදට ඉකාරය යොදා ගැනීමෙන් 'අගිනි' යන රූපයත් සකස් වූ බව පෙනේ. 'අගිනි' යන්නෙහි මුල් අකාරය ලොප්වීමෙන් 'ගිනි' ශබ්දය සකස් වී තිබේ. 'හකෙ', 'හගෙ' යන ප්‍රාකෘත රූප මෙනි. 'අගිනි' යන්නෙහි ගයන්න ද්විත්ව වීමෙන් 'අග්ගිනි' යන ශබ්දය සකස් විය. 'හක්කෙ', 'හග්ගෙ' යන ප්‍රාකෘත රූප මෙනි. සම්ප්‍රදානාර්ථ චතුර්ථියෙහි හා ෂෂ්ඨියෙහි රූපභෙදයක් නැතිවීමත්, ආත්මනෙපද පරස්මෛපද භෙදය ගැන නොසැලකීමත්, ද්විවචනය නැතිකමත්, තවත් නොයෙක් ප්‍රාකෘත භාෂා ලක්ෂණ හා රීතීත් පාළියෙහි දක්නට ලැබේ.

මේ නයින් විමසා බලනවිට ශුද්ධමාගධිය හෙවත් පාළිභාෂාව බොහෝ සෙයින් වෛදික සංස්කෘතයට ගැළපෙන නීති රීතිවලින් යුක්ත නමුත් තරමක් දුරට ප්‍රාකෘත භාෂාවලට සරිලන ස්වරූපයන්ගෙන් හා ලක්ෂණයන්ගෙන් යුක්ත බවත් පැහැදිලි වෙයි. සමහර විටක පාළිභාෂාවෙහි එකම ශබ්දය මේ සංස්කෘත ප්‍රාකෘත දෙමුහුණුවර ගෙන දෙවිධියටම සරිලන දෙරූපයක් ලබන බවද පෙනේ.

සංස්කෘතයෙහි 'ප්‍රත්‍යෙක' යන රූපය වෙනුවට පාළියෙහි රූප දෙකක් තිබේ. 'පච්චෙක' යනු එකකි. අනික 'පාටෙක්ක' යනුයි. 'පාටි-එක්ක', 'පාටියෙක්ක' යයි සුළු සුළු වෙනස්කම් ඇති තවත් රූප පාළි-යෙහි පෙනෙතත් ඒ සියල්ලම 'පාටෙක්ක' යන රූපයෙන්ම ගණන් ගතහැකිය. මෙයින් 'පච්චෙක' යන්නෙහි සංස්කෘත මුහුණුවරත් 'පාටෙක්ක' යන්නෙහි ප්‍රාකෘත මුහුණුවරත් ඇති බව පැහැදිලිය. 'එක' යන්නෙහි 'ක' කාරය ද්විත්ව වීමත්, ඒ හෙතුවෙන්ම ඉන් පූර්ව වූ දීර්ඝ 'එ' කාරය හ්‍රස්ව වීමත්, 'පාටෙක්ක' යන්නෙහිත් පැහැදිලි ලෙසම පෙනේ. 'පා' යන්නෙහි දීර්ඝයද ප්‍රාකෘත ලක්ෂණයකි.

'තද්‍යථා' යන රූපයෙන් නිපන් රූප දෙකක්ද පාළියෙහි ඇති බව පෙනේ. 'තං යථා' යනු එකකි. අනික නම් 'සෙය්‍යථා' යනුයි. මෙයින් 'තං යථා' යන්නෙහි සංස්කෘත මුහුණුවරත් 'සෙය්‍යථා' යන්නෙහි ප්‍රාකෘත මුහුණුවරත් ඉතා හොඳට පැහැදිලිව පෙනේ. 'සෙය්‍යථිදං', 'සෙය්‍යථාපි', 'සෙය්‍යථා වා' යනාදියෙහි පෙනෙන්නේ මේ 'සෙය්‍යථා' යන්නමයි. ප්‍රථමා එකවචන 'තං' යන්න වෙනුවට ප්‍රාකෘත භාෂාවල ඇත්තේ 'ශෙ' හා 'සෙ' යන්න බව "ශෙ පාඩිදෙ පාදතලෙණ මුණ්ඩෙ"–අපභ්‍රංශ-("තං පාතිතං පාදතලෙන මුණ්ඩං"–පාළි), "පක්ඛාලිදෙ එශෙ මඑ චිවලඛණ්ඩෙ"– මාගධී-("පක්ඛාලිතං එතං මයා චීවරඛණ්ඩං"–පාළි), "සෙ අජා දෙවානං පියසා පියදසිනෙ ලාජිනෙ ධංමචලනෙනා"–අශොක ශි. – ("තං අජ්ජ දෙවානං පියස්ස පියදස්සිනො රඤ්ඤො ධම්මචරණෙන"– පාළි) මේ ආදී ප්‍රාකෘත පාඨයන්ගෙන් ඔප්පුවෙයි. ප්‍රාකෘත නීතියෙන් උපන් මේ 'සෙ' ශබ්දය 'යථා' ශබ්දය හා එක්වීමේදී 'සෙයථා' යන්නම 'එක' 'එක්ක' වූවාක් මෙන් ප්‍රාකෘත නීතියට අනුව 'ය' කාරය ද්විත්ව වී පූර්ව දීර්ඝය හ්‍රස්ව වී 'සෙය්‍යථා' කියා සිද්ධ වී තිබේ.

සමහරවිටක එකම පාළිභාෂා ප්‍රයොගයමත් සංස්කෘත ප්‍රාකෘත දෙමුහුණුවරම ගෙන සිඬවන බවද පෙනේ. "තං කිස්ස හෙතු" යන්න මෙනි. මෙහි මූලය "තත් කස්‍ය හෙතොඃ" යන්නයි. 'තං' යන්නෙහි සංස්කෘත මුහුණුවර තිබේ. 'කිස්ස' යන්නෙහි ප්‍රාකෘත මුහුණුවර තිබේ. එහි ඉකාරය මුළුමනින්ම ප්‍රාකෘත ලක්‍ෂණයකි. 'හෙතු' යනු 'හෙතොඃ' යන්න පාළි වූ අයුරුයි. 'හෙතු' ශබ්දයාගේ ෂෂ්ඨී එකවචන රූපයයි. 'සත්ථු' ශබ්දයේ ෂෂ්ඨී එකවචනය වූ 'සත්ථු' රූපය මෙනි. ප්‍රාකෘත භාෂාවල අන්දමට මේ ෂෂ්ඨිය සිටිය යුත්තේ 'හෙතුනො', 'හෙතුස්ස' යන රූපයකිනි. නමුත් මෙහි 'හෙතොඃ' යන්නෙහි විසර්ගය නැති වීමෙන් පසු ඉතිරිවන 'ඔ' කාරය හැකිළී 'උ' කාර වී 'හෙතු' යන්න නිපදී තිබේ.

පාළියෙහි හෙවත් ශුද්ධමාගධියෙහි දක්නට ලැබෙන ප්‍රාකෘත ලක්‍ෂණ සියල්ලක්ම දෙශීය මාගධියෙහි දක්නට ලැබෙන නිසා ශුද්ධ වූත් අශුද්ධ වූත් මේ මාගධ භාෂා දෙක්හි ඒ අතින් පවත්නා සාම්‍යය හා සම්බන්ධකම කිසිසේත්ම අමතක නොකළ හැකිය.

දැන් ඉතින් 'වදනකො' යන්නෙහි අර්ථය කුමක් වියයුතුදැයි සොයා බැලිය යුතුව තිබේ. පාළි අටුවා පාඨ හා සසඳා බැලීමෙන් 'වදනකි' යන හෙළටුවා වචනයෙහි අර්ථය සොයා ගත හැකිය. "රහදෙ වදනකි, ආවාටහි නම්." මේ හෙළටුවා පාඨය පාළි අටුවා පාඨ හා සසඳා බැලියයුතුය. වචනයකට අර්ථ දීමේදී පාළි අටුවාවල යොදා තිබෙන වාක්‍ය විලාස කිපයකි. ඒ අනුව මේ හෙළටුවා පාඨය මෙසේ පාළි කළ හැකිය.

i "රහදෙති ආවාටො", ii "රහදෙ වුච්චති ආවාටො", iii "රහදෙති ආවාටස්සාධිවචනං", iv "රහදෙති ආවාටස්ස නාමං", v "රහදෙති ආවාටස්සෙතං නාමං", vi "රහදෙති වචනමෙතං ආවාටස්ස නාමං."

මේ පාළිපාඨ හා සසඳා බැලීමේදී 'වදනකි' යන්නේ අර්ථය 'වචනය' යන්න බව සිතා ගැනීමට ඉඩ තිබේ. ඒ නිසා 'වදනකො' යනු වචන පර්යාය 'වදන' යන පාළිවචනයෙන් නිපදවාගත් සිංහල අපභ්‍රංශ වචනය බව සිතිය හැකිය. මේ අනුව කල්පනාකර බැලීමේදී සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රාවසානයෙහි එන මූල් ගාථාවේ අර්ථය: "කතමං පනාවුසො" යන වචනය "දුක්ඛං, ජරාමරණං, උපාදානං, සළායතනං, නාමරූපං, විඤ්ඤාණං" යන පද සයෙහි තිබේ" කියා සිතිය හැකිය.

දෙවෙනි ගාථාවෙන් "කතමා පනාවුසො" යන්න "ජාති, තණ්හා, වෙදනා, අවිජ්ජා" යන සතර පදයෙහි ඇති බවත්, තුන්වෙනි ගාථාවෙන් "කතමො පනාවුසො" යන්න "ආහාරො, භවො, ඵස්සො, සඞ්ඛාරො, ආසවො" යන පස්පදයෙහි ඇති බවත් පෙන්නුම් කරයි. "කතමං පනාවුසො" යන නපුංසකලිඟු ව්‍යවහාරයත්, "කතමා

"පනාවුසො" යන ස්ත්‍රීලිඞ්ග ව්‍යවහාරයත්, "කතමො පනාවුසො" යන පුල්ලිඞ්ග ව්‍යවහාරයත් අසවල් අසවල් පද සමග යෙදී සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රයෙහි තිබේ යයි හිතේ තබා ගැනීම පිණිස පටුනක් වශයෙන් මේ ගාථා සිංහල භික්ෂූන් සකස්කර ගත් බව මෙයින් වටහා ගත හැකිය.

මීළඟට 'වදූතකො' යන සිංහල වචනය පාළිගාථාවලට ඇතුළත් වූයේ කෙසේද? යන දෙවෙනි ප්‍රශ්නය ගැන කරුණු සලකා බැලිය යුතුව තිබේ. සමහරවිටක මේ ගාථා පාළිගාථා නොව සිංහල ගාථා හෝ සිංහල වාක්‍ය වශයෙන් ලියා තිබුණා හෝ වියහැකිය. පුරාණ සිංහල වචනවලත් පාළිවචනවලත් වැඩි වෙනසක් නොතිබුණු නිසා පසු පසුව පිටපත් ලියූ උගතුන් 'වදූතකො' යන්නෙහි හැර අනික් තැන්වල තිබුණු සිංහල ගතිය නැති කොට පාළි කළාද වියහැකිය. සමහර විටක මතක තබා ගැනීමේ පහසුව පිණිස තනාගත් ගාථා නිසා භාෂාව ගැන නොව ප්‍රයොජනය ගැන පමණක් සලකා මේ තිබෙන ක්‍රමයටම මේවා සකස් කළාද වියහැකිය.

ඒ කෙසේ වුවත් මේ 'වදූතකො' යන වචනය නම් සිංහලම බවට කිසිම සැකක් නැත. මෙතන පමණක් නොව මේ මජ්ඣිමනිකායෙහි තවත් කිප පළකම පුරාණ සිංහල වාක්‍ය කීපයක් තිබීමද මේ නිගමනයට තවත් බරපතළ සාක්කියකි. මජ්ඣිමනිකාය ශුද්ධ කළ උගත් භවතුන් ඒ සිංහල වාක්‍ය පාළියට පෙරළා පාළි වාක්‍ය වශයෙන් පොතට ඇතුළත් කොට ඇතත්, ක්‍රමානුකූලව ග්‍රන්ථගෞරවය ඇතිව පුරාණ පොත්පත් ශුද්ධ කළ අපවත් වූ විද්‍යාලඞ්කාර පරිවෙණාධිපතීන්වහන්සේලා නිසා, සිංහල භාෂාව පිළිබඳවත් තව නොයෙක් දේ පිළිබඳවත් ප්‍රමාණ නොකළ හැකි ප්‍රයොජන ලබාගත හැකි ඒ පුරාණ සිංහල වාක්‍ය ටික මජ්ඣිමනිකායෙන් ඉවත් නොවීය. මේ මුද්‍රණයෙහි 4, 5, 6 වෙනි පිටුවල එන ඒ පාඨ ටික මෙසේයි:

i "අස්සුතවනත පුථුජ්ජනහ වසෙති පඨමක භූමිපරිවෙඡදි" 4[3],
ii "සෙඛහ විවට්ට වසෙති දුතියක භූමිපරිවෙඡදි" 4[17],
iii "ඛීණාසවහ පඨමකානයෙ තතියක භූමිපරිවෙඡදි" 4[28],
iv "ඛීණාසවහ දුතියකානයෙ චත්තාරවානක භූමිපරිවෙඡදි" 5[8],
v "ඛීණාසවහ තතියකානයෙ පඤ්චවානක භූමිපරිවෙඡදි" 5[19],
vi "ඛීණාසවහ චතුත්ථකානයෙ ඡවානක භූමිපරිවෙඡදි" 5[30],
vii "සත්ථාරහ පඨමකානයෙ සත්තවානක භූමිපරිවෙඡදි" 6[10],
viii "සත්ථාරහ දුතියකානයෙ අට්ඨවානක භූමිපරිවෙඡදි." 6[26]

මේ පරණ සිංහල වාක්‍යත්, මූලදී ශුද්ධ කොට පෙන්වන ලද හෙළටුවා පාඨ කීපයත්, පුරාණ සිංහල ශිලාලිපිත්, අශොක ලිපිත් පාළිභාෂාවත්, ප්‍රාකෘත භාෂාත් විමසුම් සහිතව සසඳා බැලීමෙන් අපේ සිංහල භාෂාවේ සම්භවය වර්ධනය හා තත්ත්වය පිළිබඳව විශාල

අවබෝධයක්, නිවැරදි පිරිසිදු වැටහීමක් ලබාගත හැකිය. එහෙත් ඒ පිළිබඳව දීර්ඝ විස්තරයකට දැන් මේ සුදුසු අවස්ථාව හෝ ස්ථානය නොවේ.

මේ වාක්‍යවල එන "පුථුජ්ජනහ, සෙඛහ, ඛීණාසවහ" යන වචන වෙනුවට පුස්කොළ පිටපත්වල "පුථුජ්ජනාහ, සෙඛාහ, ඛීණාසවාහ" යන දීර්ඝ පාඨ එන බව අධොලිපි සාර තිබේ. කාරුණ්‍ය පරීක්ෂා කර බැලීමේදී ඒ අධොලිපි පාඨම ශුද්ධ පාඨ හැටියට ගණින් ගතයුතු බව ඔප්පුවෙයි. මේ පද සියල්ලම සම්බන්ධ සූචක ෂෂ්ඨී විභක්ත්‍යන්ත බව පැහැදිලිය. හකාරය සම්බන්ධ සූචක පාළි 'ස්ස' යන්න හා සැසඳෙයි. ප්‍රාකෘත භාෂාවල සම්බන්ධාර්ථය ඇති මෙවැනි ස්ථාන 'ආහ' යන දීර්ඝ රූපය ඇතිව යෙදී තිබෙන බව පහත පෙනෙන ප්‍රාකෘත පාඨ කියවා බැලීමෙන් වටහා ගත හැකිය.

"එදුහ දලිද්දචාලුදත්තාහ වජ්ඣං ණීඅමාණාහ", "දශසුවණ්ණාහ ලුඤ්ඤ"–අපභ්‍රංශ–("එතස්ස දළිද්දචාරුදත්තස්ස වජ්ඣං නීයමානස්ස", "දසසුවණ්ණස්ස රුද්ධො"–පාළි), "එකකාහ අද්ධෙ ගණ්ඩ කාඩෙ අවලාහ අද්ධෙ මුකෙක", "පහවදී හට්ටකො ශලීලාහ න වාලිත්තාහ"–මාගධී–("එකස්ස අද්ධො ගණ්ඩො කතො අපරස්ස අද්ධං මුත්තං", "පහොති හට්ටකො සරීරස්ස න වාරිත්තස්ස"–පාළි.)

මේ ප්‍රාකෘත පාඨවල පාළි 'ස්ස' වෙනුවට 'ආහ' යන දීර්ඝයම යෙදී තිබේ. "පුථුජ්ජනස්ස, සෙඛස්ස, ඛීණාසවස්ස" යන වචන සිංහල වූ ආකාරය "පුථුජ්ජනාහ, සෙඛාහ, ඛීණාසවාහ" යන වචනවලින් බලාගත හැකිය. මුල් සිංහල ප්‍රාකෘතයෙහි අනික් ප්‍රාකෘතවල මෙන්ම පැවති මේ දීර්ඝය පසු පසුව නැති වී ගොස් 'ස්ස' වෙනුවට 'හ' පමණක් ව්‍යවහාර වූ බව යට දක්වන ලද ශිලාලිපි කීපයෙහිම එන "පිතහ, නගහ, දෙවහ, මහරජහ, සිවයහ, දෙවයහ" යනාදි වචන සමකර බැලීමෙන් වටහා ගතහැකිය. ව්‍යවහාර–ප්‍රාකෘත භාෂාවල උච්චාරණ පහසුව පිණිස බොහෝ සෙයින් වචන දීර්ඝ කිරීම සිරිතකි. සමහර විටක කිසිම යුතුකමක් අයිතිවාසියක් නැති තැන්වල පවා මේ සිරිත බලපවත්වන බව පෙනේ. "ජහිං චාලුදත්තාකෙ උවවිශදි"– ("යහිං චාරුදත්තකො උපවිසති"), "ශපුත්තාකං චාලුදත්තාකං වාවාදෙධ"–("සපුත්තකං චාරුදත්තකං ව්‍යාපාදෙථ"),–"ජො පුණ ණිරාවරාහො"–("යො පුන නිරපරාධො") යනාදි ප්‍රාකෘත පාඨයන්ගෙන් ඒ බව ඔප්පුවෙයි. සිංහල භාෂාවත් ව්‍යවහාර – ප්‍රාකෘත භාෂාවක් – අපභ්‍රංශයක් නිසා මේ දීර්ඝ ව්‍යවහාරය සිංහලයටත් ස්වාභාවිකම උරුමයකි. අදත් ව්‍යවහාරයෙහි පවතින "අත්‍යාලඞ්කාර, පාත්‍රාධාතුව, නේත්‍රා පින්කම, මූත්‍රා කිරීම, වරුසාව, ඝොෂාව, යාතාව" ආදි සිංහල වචනවලින් එය මනාව වැටහෙයි. මජ්ඣිමනිකායෙහි එන මේ දීර්ඝ සිංහල වචනත් හෙළටුවා පාඨවල එන "වඳුනකි, උපඤුවකි"යන වචනත් දෙස බැලීමේදී පුරාණම සිංහල භාෂාවෙහිත්

අනික් ප්‍රාකෘත භාෂාවල මෙන්ම අයිතිවාසිකම් ඇති තැන්වල පමණක් නොව, නැති තැන්වල පවා වචන දීර්ඝකොට පාවිච්චි කළ බව පෙනේ. එහෙත් ශිලාලිපි පාඨ දෙස බැලීමෙන් දීර්ඝයට සම්පූර්ණ අයිතිවාසිකම් ඇති 'රාජස්ස' ආදිය පවා 'රජහ' යනාදි ක්‍රමයට හ්‍රස්ව ලෙස පාවිච්චි කළ බවද ඔප්පුවෙයි.

'චත්තාරවාතක' ආදියෙහි පෙනෙන 'වාතක' යන්නම තෝණිගල ශිලාලිපියෙහි 'තිණවතක' යන තන්හි 'වතක' යී හ්‍රස්වව තිබේ. මෙහිත් 'ක' ස්වාර්ථයෙහි මයි. අදත් මේ වචනය "හතරවන, තුන්වන" යි 'ක' නැතිව සිංහලයෙහි ව්‍යවහාර වෙයි. 'වසෙනි' යනු 'වසෙන' යන පාළිවචනය සිංහල වූ අයුරුයි. "විසිති, විසින්" යන වර්තමාන ව්‍යවහාරයද සසඳා බැලිය යුතුයි. 'පඨමක' ආදියෙහි 'ක' යන්න ස්වාර්ථයෙහි වූ 'ක' යි. 'පරිච්ඡෙදි' යන්නෙහි 'ඉ' වාක්‍යය අවසන් කිරීම සඳහා යෙදුණු 'ඉ' කාරයයි. "පඨමකභූමිපරිච්ඡෙදෙ" යන පාළි වාක්‍යයම සිංහල කර ගත්තේ මේ 'ඉ' කාරය යෙදීමෙන් පමණකි.

පාළි 'නයෙ' යන්නෙහි පවත්නා දීර්ඝ උච්චාරණය හ්‍රස්ව කර ගැනීමෙන් 'නයෙ' යන්නම සිංහලට ගත්තාක් මෙන් පෙනේ. පාළි උච්චාරණය 'නයේ' යනුයි. සිංහල 'නයෙ' යනුයි. රිටිගල ශිලාලිපියෙහි එන 'එතෙහි' යන සිංහල රූපය මෙනි. එහිත් එකම වෙනස උච්චාරණය පමණකි. පාළි උච්චාරණය 'ඒතේහි' යනුයි. සිංහල 'එතෙහි' යනුයි. පාළියෙහි 'වසේන', සිංහල 'වසෙනි' යනුද සැසඳිය යුතුය.

'සත්ථාරහ' යන පදය පිළිබඳව 'සත්ථාරාහ'යි අධොලිපියක් නොපෙනේ. පුස්කොළ පොත් කීපයක්ම ඉතා පරෙස්සමෙන් බැලීමු. හැම පොතකම අනික් පද තුන දීර්ඝය ඇතුවත්, මේ පදය පමණක් දෙපොළෙහිම දීර්ඝය නැතුවත් තිබේ. ඒ නිසා මේ පදය යට දැක්වූ ප්‍රාකෘත පාඨ දෙස බලා 'පුථුජ්ජනාහ' ආදිය මෙන් 'සත්ථාරාහ'යි දීර්ඝ කිරීම නුවණට හුරුයයි නොසිතේ. එහෙත් අනික් පද දීර්ඝ වීමටත් මේ පදය හ්‍රස්ව වීමටත් ඇති හේතුව කුමක්ද?

සිංහල ප්‍රාකෘතයට මේ හ්‍රස්වයත් අමුතු එකක් නොව ස්වාභාවික දෙයක් බව යට පෙන්වනලද ශිලාලිපි පාඨවලින්ම ඔප්පුවෙයි. භාරත ප්‍රාකෘත භාෂාවලද විශෙෂ ශබ්ද දෙකක මේ හ්‍රස්ව රූපය තිබෙන බව "එශෙ මහ හඩකෙක හණාදි"–("එතං මම හදයං හණති"), "තධා වි තුහ එශෙ ආදලෙ"–("තථාපි තව එසො ආචාරො") අපභ්‍රංශ, "කො අප්පච්චයො තුහ"–("කො අප්පච්චයො තව"), "කා මහ ජාදී" –("කා මම ජාති") අවන්ති – මේ ආදි මෘච්ඡකටිකයෙහි එන ප්‍රාකෘත පාඨයන්ගෙන් අවබොධ වෙයි.

මේ "තහ, මහ" යන රූප දෙක ලැබෙන්නේ ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථවල "තුම්හ, අම්හ" කියා උගන්වන ශබ්ද දෙකෙනි. මේ ශබ්ද දෙක හැම භාෂාවකම එකවචනාදි හැම වචනයකටම වෙන වෙන

ශබ්ද ප්‍රකෘතිවලින් රූප ලැබෙන ශබ්ද කීපයක් මිශ්‍රව පවත්නා විශේෂ ශබ්ද බව පෙනේ. 'සත්ථාරහ' යන රූපයට මූල් වූ ප්‍රකෘතියද එවැනිම විශේෂ ශබ්දයකි.

සංස්කෘතයෙහි මේ ශබ්දය ඍකාරාන්ත කොට උගන්වති. 'ශාස්තෘ' යනුවෙනි. විභක්ත්‍යන්ත වීමේදී මේ ඍකාරය 'ආර්' බවට පෙරළී 'ශාස්තාරඃ' ආදි රූප ලබයි. පාළියෙහි මෙය උකාරාන්ත ශබ්දයක් වශයෙන් උගන්වති. 'සත්ථු' යනුවෙනි. නමුත් මේ ශබ්ද ප්‍රකෘතිය මූල් වී සෑදී තිබෙන රූප දෙස බලනවිට මෙහි මූලප්‍රකෘතිය 'සත්ථාර්' වියයුතු බව පෙනේ. 'සත්ථාර්' යන්නෙහි 'ආර්' සම්ප්‍රසාරණ වීමෙන් නිපන් 'ඍ' පාළියට හෝ ප්‍රාකෘත භාෂාවලට නොගැළපෙන නිසා එය 'උ' බවට පෙරළී 'සත්ථු' යන ප්‍රකෘතිය සිද්ධ වී තිබේ. 'සත්ථුනා'-තෘතීයා එකවචන ("ධම්මරාජේන සත්ථුනා" ආදියෙහි), 'සත්ථූහි'-තෘතීයා බහුවචන ("අනුඤ්ඤාතොසි මාතාපිතූහි" ආදියෙහි), 'සත්ථු', 'සත්ථුනො', 'සත්ථුස්ස' - ෂෂ්ඨී එකවචන, 'සත්ථූනං' - ෂෂ්ඨී බහුවචන("තිණ්ණං සත්ථූනං එකා නිට්ඨා උදාහු පුථු නිට්ඨා"ආදියෙහි), 'සත්ථුසු' - සප්තමී බහුවචන ("ආරාධයති රාජානං පූජං ලභති භත්තුසු" ආදියෙහි) - මේ විභක්ත්‍යන්ත පදවලිනුත්, "සත්ථුකප්පෙන වත කිර භො සාවකෙන", "සම්මදෙව සත්ථුසාසනං ආජානනෙන" ආදි සමාස පදවලිනුත්, 'සත්ථු' යන ප්‍රකෘතිය ඔප්පුවෙයි. පාළියෙහි පමණක් නොව අනික් ප්‍රාකෘතවලත් මේ උකාරන්ත ප්‍රකෘතියෙන් සිද්ධ රූප දක්නට ලැබේ.

'සත්ථාර්' යන හල් 'ර්' කාරාන්තය පාළියට හෝ ප්‍රාකෘතයට නොගැළපෙන නිසා අකාරයක් එකතු වී සිද්ධ 'සත්ථාර' යන ප්‍රකෘතියෙන් නිපන් පද රූපද මෙහි පෙනේ. 'සත්ථාරං', 'සත්ථාරෙ'- ද්විතීයා, 'සත්ථාරෙහි', 'සත්ථාරෙභි' - තෘතීයා බහුවචන, 'සත්ථාරානං'- ෂෂ්ඨී බහුවචන, 'සත්ථාරෙසු'-සප්තමී බහුවචන - මේ පද කීපය 'බුද්ධ' ශබ්දය වැනි අකාරාන්ත 'සත්ථාර' ශබ්දයාගේ රූප බව ශබ්ද දෙක සසඳා බැලීමෙන් වටහාගත හැකිය. එසේම නිද්දෙසපාළියෙහි එන "සත්ථාරතො සත්ථාරං ගච්ඡති" යන 'තො' ප්‍රත්‍යයාන්තයෙනුත්, "හෙතුසත්ථාරදස්සනං", "කත්තාරනිද්දෙසො", "මාතරපිතරො"- ආදි සමාසපදවලිනුත්, මේ 'සත්ථාර' ප්‍රකෘතිය ඔප්පුවෙයි. පාළියෙහි මේ 'සත්ථාර' ශබ්දයෙන් නිපන් විභක්තිරූප ඇත්තේ කීපයක් වුවත්, ප්‍රාකෘතයෙහි නම් මේ ශබ්දය "සත්ථාරො, සත්ථාරා" යනාදි ක්‍රමයට අකාරාන්ත ප්‍රකෘතියෙන් හැම විභක්තිරූපයක්ම ලබන බව පෙනේ.

මහාශබ්දනීතිකාර අග්‍රවංශ හිමියෝ "අවිතක්කිතා මච්චුමුපබ්බජන්ති" යන පාළිපාඨය උදාහරණ කොට ප්‍රථමා බහුවචනයටත් 'සත්ථා' යන රූපයක් ඇති බව පෙන්වති. ආලපන එකවචනයට 'සත්ථ', 'සත්ථා' යන රූප දෙකත්, ෂෂ්ඨී බහුවචනයට 'සත්ථානං' යන

රූපයත් පාළිව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථවලම උගන්වයි. “නෙත්තෙ උජුගතෙ සති” යන පාළිපාඨයෙන් සප්තමී ඒකවචනයට ‘සත්ථෙ’ යන රූපයක්ද ඇති බව පෙනෙයි. අග්‍රවංශ හිමියෝ ‘නෙත්තෙ’ යන්න ‘නෙත්තරි’ යන රූපයේම රූපාන්තරයක් බව කියති. මේ රූප ගැන විමසා බලනවිට පෙනෙන්නේ මේ රූප ‘සත්ථ’ යන අකාරාන්ත ප්‍රකෘතියක විභක්ත්‍යන්ත බවයි. “බුද්ධා, බුද්ධ, බුද්ධා, බුද්ධානං, බුද්ධෙ” – යන රූප හා සසඳා බැලිය යුතුයි. මේ ප්‍රකෘතිය ‘සත්ථාර්’ යන්නෙහි ‘ර්’ නැතිවී ‘ආ’ ‘අ’ වීමෙන් හෝ ‘ඍ’ කාරය ‘අ’ කාර බවට පෙරළීමෙන් හෝ සිද්ධ විය හැකිය.

“උට්ඨෙහි කත්තෙ තරමානො ගන්ත්වා වෙස්සන්තරං වද”, “තෙනහි භො ඛත්තෙ යෙන චම්පෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඞ්කම” යන පාළිවාක්‍ය දෙකෙහි එන “කත්තෙ, ඛත්තෙ” යන ආලපන ඒකවචන දෙක “කත්තා, ඛත්තා” යන රූප දෙකෙන් නිපන් රූපාන්තර බව ශබ්දනීතියෙහි කියයි. මේ ‘එ’ කාරාන්ත ආලපනය දෙස බලනවිට ‘සත්ථු’ ආදි ශබ්ද ගණයෙහි ඉකාරාන්ත ශබ්ද ලක්ෂණද ඇති බව පෙනේ. “කිමෙව සඞ්ඛාය තෙ භාසිතං ඉසෙ”, “යො තජ්ජ විනයෙ කඞ්ඛං අත්ථධම්මවිදූ ඉසෙ” යනාදි ප්‍රයොගවලින් ඉකාරාන්ත ‘ඉසි’ ශබ්දයෙන් ‘ඉසෙ’ යන ආලපන රූපය ලැබෙන බව ඔප්පුවෙයි. ‘ඛත්තෙ’ යන තැන තිබෙන්නේද එයමයි. මේ අනුව ‘ඍ’ කාරය ‘ඉ’ කාර බවට පෙරළී නිපන් ‘සත්ථි’ යන ප්‍රකෘතියක්ද මේ ශබ්දයට තිබුණු බව පෙනේ. “යෙ තෙ භවන්ති නාගා අභිජාතා **මාතිනො** ච **පිතිනො** ච” යන ජාතකපාළි පාඨයෙහි හා “මාතාපෙත්තික-සම්භවස්සාති **මාතිනො** ච **පිතිනො** ච නිබ්බත්තෙන්ත”, “පිතිමත්තං පිතාති භාතිමත්තං භාතාති වදන්ති” – යනාදි පපඤ්චසූදනී පාඨයන්හිද එන “මාති, පිති, භාති” යන ප්‍රකෘති මේ ඉකාරාන්ත ප්‍රකෘතිය වඩාත් ඔප්පුකරයි. අග්ගවංස හිමියෝ “මත්‍යා ච පෙත්‍යා ච කතංසු සාධු” යන පාඨය උදාහරණ වශයෙන් පෙන්වා පාළිභාෂාවෙහි ‘පෙත්‍යා’ යයි තෘතීයා ඒකවචනරූපයක් ඇති බවද කියති. මෙයින් පෙනීයන්නේ ‘පිති’ යන ප්‍රකෘතිය තව දුරටත් ප්‍රාකෘත නීති අනුව ‘පෙත්ති’ යී සෑදී ‘රත්ති’ ආදි ස්ත්‍රීලිඟු ශබ්ද හා ඇති සමාන ආකාරය නිසා ස්ත්‍රීලිඟු මුහුණුවර ගෙන ‘පෙත්‍යා’ යන්න නිපන් බවයි. ශබ්දයන්ගේ සමාන ආකාරය නිසා සමාන රූප ලැබීමද පාළියෙහි දුර්ලභ නොවන බව “අධිපතියා, හෙතුයා” ආදි නොයෙක් ප්‍රයොගවලින් ඔප්පුවෙයි. මේ අනුව සිතා බැලීමේදී ‘ඛත්තෙ’ ආදි ‘එ’ කාරාන්ත ආලපනයත් මේ ශබ්ද සාම්‍යය නිසා ලැබී තිබෙන ස්ත්‍රීලිඟු ආලපන ඒකවචන රූපයකැයි සිතුවද වරදක් නැතැයි හැඟේ. ‘සත්ථාර්’ යන්නෙහි ‘ර්’ නැතිවීමෙන් ඉතිරි වන ‘සත්ථා’ යන්නෙහිද සම්පූර්ණයෙන් ස්ත්‍රීලිඟු ආකාරාන්ත ශබ්දයක (‘කඤ්ඤා’ මෙනි,) මුහුණුවර පෙනේ. ‘ඛත්තා’ යන්නෙහිද එසේමයි. එහෙයින් ආකාරාන්ත ස්ත්‍රීලිඞ්ගික ශබ්දයන්ට අයිති ආලපන

එකවචන රූපය වූ 'බතෙත' යන්නම වුවත් පාළියෙහි ව්‍යවහාරවීම පාළි රූප සිද්ධවී තිබෙන ක්‍රමවලට අනුව නොවිය හැක්කක් නොවේ.

සංස්කෘත 'ඍ' කාරය වෙනුවට පාළියෙහි 'උ' 'ඉ' 'අ' යන අකුරු තුනම ව්‍යවහාර වන බව "ඍතු – උතු, ඍෂි – ඉසි, පෘථිවී – පඨවී" යන උදාහරණවලින් ඔප්පුවෙයි. ඒ නිසා එකම 'ශාස්තෘ' යන්න පාළියෙහි "සත්ථු, සත්ථි, සත්ථ"යි තුන්විධියටම ව්‍යවහාර විය හැකිය. මේ නීතියට අනුවද 'සත්ථි' යන ඉකාරාන්ත ප්‍රකෘතියට පාළියෙහි අවසර ඇති බව පෙනේ.

"මාතාපෙත්තිභරං ජන්තුං", "පෙත්තිවිසයො", "යොනිජං මත්තිසම්භවං"–යනාදි පාළි සමාස ප්‍රයොගවල පෙනෙන "පෙත්ති, මත්ති" යන ප්‍රකෘතිද 'සත්ථි' යන ඉකාරාන්ත ප්‍රකෘතිය වඩාත් සවිර කරයි. අශොක ශිලාලිපිවල එන "මාතාපිතිසු සුසුසා", "භාතිනං ච තෙ භගිනිනා එවාපි", "සෙ වතවියෙ පිතිනාපි පුතෙනාපි භාතිනාපි සුවාමිකෙනාපි" ආදි පාඨයන්ගෙන් අශොක කාලයෙහි මේ ඉකාරාන්ත ප්‍රකෘතියම බලපවත්වා තිබෙන බව පැහැදිලි වෙයි.

මේ දක්වන ලද "සත්ථු, සත්ථාර, සත්ථ, සත්ථි" යන ප්‍රකෘති හතරෙන් එකකටවත් සම්බන්ධ කළ නොහැකි මේ ශබ්දයට ඇතුළත් තවත් රූප කිපයක් ඉතිරිව තිබේ. එනම්: ප්‍රථමා එකවචන– 'සත්ථා', ප්‍රථමා ද්විතීයා බහුවචන– 'සත්ථාරො', තෘතීයා එකවචන– 'සත්ථාරා', සප්තමී එකවචන– 'සත්ථරි' යනුයි. මෙයින් 'සත්ථා' යන්න 'සත්ථ' යන ප්‍රකෘතියෙනුත්, අනික් පද 'සත්ථාර' යන ප්‍රකෘතියෙනුත්, නිපදවා ගත හැකැයි කෙනෙකුට සිතිය හැකිය. නමුත් 'සත්ථ' යන ප්‍රකෘතියෙන් ප්‍රථමා එකවචනයට නිපදවා ගතහැක්කේ 'සත්ථා' කියා නොව 'සත්ථො' කියා බව 'බුද්ධො' යන්න හා සසඳා බැලීමෙන් ඔප්පු විය යුතුය. 'සත්ථාර' යන ප්‍රකෘතියෙන් ප්‍රථමා බහුවචනයට සිද්ධ විය හැක්කේ 'සත්ථාරො' යනු නොවේ, 'සත්ථාරා' යනුයි. ද්විතියා බහුවචනයට 'සත්ථාරො' නොව 'සත්ථාරෙ' කියායි. තෘතීයා එකවචනයට 'සත්ථාරා' නොව 'සත්ථාරෙන' කියායි. සප්තමී එකවචනයට 'සත්ථරි' නොව 'සත්ථාරෙ' යනුයි. ඒ බව "බුද්ධා, බුද්ධෙ, බුද්ධෙන, බුද්ධෙ" යන රූප සසඳා බැලීමෙන් වැටහෙයි. 'සත්ථාරං' යන ද්විතීයා එකවචනයත් මේ රූප කොටසටම ඇතුළත් කළ යුතු වුවත් එය 'බුද්ධං' යන්න හාත් සැසඳිය හැකි යයි පෙන්විය හැකි නිසා අත් හරින්ට සිදුවිය.

මිලඟට මේ ශබ්ද රූප නිපන් ප්‍රකෘතිය ගැනත් එය කවර ශබ්ද ගණයකට ඇතුළත්ද යන්න ගැනත් විමසා බැලිය යුතුයි. මේ ගැන හොඳින් කරුණු පරීක්ෂා කිරීමේදී මේ රූප සිද්ධවී තිබෙන්නේ මුලදී සඳහන් කළ 'සත්ථාර' යන මූල ප්‍රකෘතියෙන් බව ඔප්පුවෙයි. එසේම සංස්කෘතයෙහි හලන්ත ශබ්දප්‍රකෘති වශයෙන් සිටින "ආත්මන්, රාජන්, බ්‍රහ්මන් ගුණවත්, ගච්ඡත්, දණ්ඩින්" ආදිය

වෙනුවට පාළියෙහි ව්‍යවහාර කරන "අත්ත, රාජ, බ්‍රහ්ම, ගුණවන්ත, ගච්ඡන්ත, දණ්ඩී" ආදිය යම් ශබ්දගණයකට අයිති වේ නම් මේ ප්‍රකෘතියත් ඊට අයත් බවද ඔප්පුවෙයි. මේ ශබ්දගණයෙහි හැම ශබ්දයකටම විභක්ත්‍යන්තාවීමේදී අර මුල් ව්‍යඤ්ජනය අවුත් ප්‍රත්‍යය ස්වරය හා එක්වෙයි. 'අත්ත' ශබ්දයෙන් "අත්තානො, අත්තනා" ආදි ක්‍රමයටත්, 'දණ්ඩී' ශබ්දයෙන් "දණ්ඩිනො, දණ්ඩිනා" ආදි ක්‍රමයටත් 'න' කාර සහිත විභක්ත්‍යන්ත ලැබෙන්නේ මේ නිසයි. මේ නම් අමුතු අකුරක් නොව මූල ප්‍රකෘතියේම තිබුණු 'න' කාරයයි. 'අත්ත' යනු 'අත්තන්' කියාත් 'දණ්ඩී' යනු 'දණ්ඩින්' කියාත් මූල ප්‍රකෘතියයි. මේ ශබ්දගණයෙහි ප්‍රථමා එකවචනය එම ව්‍යඤ්ජනය ලොප්වී ප්‍රකෘතිය දීර්ඝ වීමෙන් සිද්ධවෙයි. "අත්තා, දණ්ඩී" යනු උදාහරණයි. 'සත්ථා' යනුද එසේමයි. ප්‍රථමා ද්විතීයා බහුවචන 'ඔ' ප්‍රත්‍යයෙන් සිද්ධ බව "අත්තානො, දණ්ඩිනො" ආදියෙන් ඔප්පුවෙයි. 'සත්ථාරො' යනුත් එසේමයි. තෘතීයා එකවචනය 'ආ' ප්‍රත්‍යයෙනුත්, සප්තමී එකවචනය 'ඉ' ප්‍රත්‍යයෙනුත්, සිද්ධ බව "අත්තනා, දණ්ඩිනා" "අත්තනි, දණ්ඩිනි" යන රූපවලින් ඔප්පුවෙයි. "සත්ථාරා, සත්ථරි" යනුත් එසේමයි. මේ පද රූපවලින් 'සත්ථාර්' 'පිතර්' යන ක්‍රමයට මූල ප්‍රකෘති තිබුණු බව පැහැදිලි වෙයි. එසේම පාළිභාෂාවෙහි නොයෙක් තැන්වල එන "පිතාපුත්තා", මාතාපෙත්තිකසම්භවස්ස" ආදි සමාසපදවලින්ද ඒ බව ඔප්පුවෙයි. මෙහි 'පිතර්' 'මාතර්' යනුම පාළියට ගැළපෙන සේ 'ර්' ලොප්වී ඒ වෙනුවට පූර්ව හ්‍රස්වය දීර්ඝවී 'පිතා' 'මාතා' කියා සිටි බව ඉතා ප්‍රකටය. සමාසපදවල අගපදයෙහි "නියකොති අජ්ඣත්තිකො එකපිතරො" ආදි තැන්වල ප්‍රථමා එකවචනයට පෙනෙන 'පිතරො' යනාදි ප්‍රයොගද විනයපාළියෙහි නොයෙක් තැන්වල පෙනෙන "අස්සමණී හොති අසක්‍යධීතරා" ආදියෙහි 'අසක්‍යධීතරා' යනාදි 'ආ' ප්‍රත්‍යයාන්තද සමකර බැලියයුතුයි.

මිළඟට 'සත්ථාරඟ' යන සිංහලවචනය ගැන සිත් යොමු කළ යුතුය. යට දක්වන ශබ්ද රූප ක්‍රමානුකූලව පරීක්ෂණයට භාජන කරන සියලුදෙනාටම පාළියෙහිත් අනික් ප්‍රාකෘතවලත් 'සත්ථාර්' යන ප්‍රකෘතියක් ඇති බව හොඳින්ම පැහැදිලි වියයුතුය. 'සත්ථාරඟ' යන්නෙහි විභක්තිය ෂෂ්ඨී එකවචනයයි. 'සත්ථාර්' යන ප්‍රකෘතියෙන් ෂෂ්ඨී එකවචන රූපය කෙසේ ලැබේද යනු විමසා බැලිය යුතුය. "අත්තන්, දණ්ඩින්" ආදි ඒ ගණයට අයිති අනික් ශබ්දවලින් "අත්තනො, දණ්ඩිනො" ආදි ක්‍රමයෙන් ෂෂ්ඨී එකවචනයට 'ඔ' කාරාන්තරූපයක් ලැබෙන බව පෙනේ. ඒ නිසාම 'සත්ථාර්' ප්‍රකෘතියෙන්ද ෂෂ්ඨී එකවචනයට ලැබිය යුතු රූපය නම් 'සත්ථාරො' යනුයි. තමුත් එවැනි රූපයක් දක්නට නොලැබේ. 'සත්ථාර්' ප්‍රකෘතියේ "සත්ථා, සත්ථාරො, 'සත්ථාරා', 'සත්ථරි' යන රූප හැර අනික් රූප නැති වූවාක් මෙන් එයද නැතිවූවා නිසැකයි. එහෙත් 'සත්ථාර්'

ප්‍රකෘතියේ නියම ෂෂ්ඨී එකවචන රූපය 'සත්ථාරො' බව 'ශාස්තාරඃ' යන සංස්කෘතරූපයෙන්ද ඔප්පුවිය යුතුයි.

මිළඟට මේ ශබ්දගණයේ ෂෂ්ඨී එකවචනයට අයිති ප්‍රත්‍යය ගැන විමසා බැලිය යුතුයි. "අත්තනො, දණ්ඩිනො, ගුණවතො, රඤ්ඤො," - ආදි මේ ගණයට ඇතුළත් හැම ශබ්දයකම ෂෂ්ඨී එකවචන රූපය දෙස බැලීමේදී ප්‍රත්‍යය 'ඔ' යන්න බව පැහැදිලි වෙයි. මේ 'ඔ' ප්‍රත්‍යයේ මූලය නම් 'අහ්' යනුයි. සංස්කෘතයෙහි 'අහ්' රූපය පාළියෙහිත් ප්‍රාකෘත භාෂාවලත් 'ඔ' යනුවෙන් ව්‍යවහාර කරන බව ඉතා ප්‍රකට කරුණකි. "ආත්මාතඃ-ආත්මාතහ්" "ශාස්තාරඃ - ශාස්තාරහ්" ආදි සංස්කෘත රූපවල තිබෙන්නේද, මේ 'අහ්' යන්නමයි. සංස්කෘතයෙහි මේ ෂෂ්ඨී එකවචන ප්‍රත්‍යය 'අස්' යයි උගන්වයි. මේ කරුණුවලින් 'අත්තනො' ආදියෙහි තිබෙන මූල ප්‍රත්‍යය නම් 'අහ්' යන්න බව වැටහිය යුතුය. මේ 'අහ්' යන මූල ප්‍රත්‍යය ප්‍රාකෘත භාෂාවලට ගැළපෙන හැටියට සවරාන්තව 'අහ'යි සිද්ධවෙයි. ඒ 'අහ' යන මූල ප්‍රත්‍යයත් 'සත්ථාර්' යන මූල ප්‍රකෘතියත් ගැළපීමෙන් සිද්ධවන රූපය නම් 'සත්ථාරහ' යනුයි. "සත්ථාර්+අහ-සත්ථාරහ". මේ ප්‍රකෘති ප්‍රත්‍යය දෙක එක්වීමෙන් සිද්ධවිය හැක්කේ 'සත්ථාරහ' යන හ්‍රස්වරූපය විනා 'සත්ථාරාහ'යන දීර්ඝ රූපය නොවේ. එහෙයින් මජ්ඣිමනිකායෙහි එන 'සත්ථාරහ' යන හ්‍රස්ව පාඨයම ශුද්ධපාඨය බවත් 'පුථුජ්ජනාහ' ආදිය මෙන් එය 'සත්ථාරාහ' යී දීර්ඝ නොවිය යුතු බවත් සැලකිය යුතුය.

යම්කිසි තැනක පුරාණ සිංහලයෙහි හෝ අනික් ප්‍රාකෘතයක 'සත්ථාරාහ' යී දීර්ඝ රූපයක් ඇත්නම් එයද අපපාඨයකැයි මේ කරුණුවලින් තීරණය නොකළ යුතුය. මේ මූල ප්‍රකෘතියෙන් නිපන් 'සත්ථාර' යන අකාරාන්ත ප්‍රකෘතියකුත් ප්‍රාකෘත භාෂාවල ඇති නිසා 'පුථුජ්ජන' යන අකාරාන්ත ප්‍රකෘතියෙන් 'පුථුජ්ජනාහ' යන දීර්ඝ රූපය ලැබුණාක්මෙන් ඒ 'සත්ථාර' යන අකාරාන්ත ප්‍රකෘතියෙන්ද 'සත්ථාරාහ'යී දීර්ඝ රූපයක් ලැබිය හැකිය.

මේ සිංහල වාක්‍ය දෙස බලන කාට වුවත් මිහිඳු මාහිමියන් ලඞකාවට වැඩමවා සිංහලයන්ට ධම්දෙශනා කෙළේ කෙසේද? උන්වහන්සේගේ කතාබහ හා දෙශනා සිංහලයන්ට වහාම අවබොධ වූයේ මක්නිසාද? යනාදි ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීම ඉතාම පහසුය. එසේම ඒ ආදිකාලයෙහි අපේ මේ රටේ පැවති භාෂාව කෙබඳුද? ඒ භාෂාව මොන මොන භාෂාවලට සම්බන්ධකම් ඇත්තක්ද? යන ආදි ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමද පහසුය. අපේ සිංහලභාෂාව ද්‍රවිඩභාෂා ගණයට අයිති යයි කියන උගතුන්ටද මේ පුරාණ සිංහල වාක්‍යවලින් හොඳම හොඳ පාඩමක් ඉගෙන ගත හැකිය.

නොයෙක් උගතුන්ට නොයෙක් ප්‍රයොජන ගත හැකි සැඟවී තිබුණු වටිනා නිධානයක් වැනි මේ පාඨ ටික නොතකා ඉතිරිකර

ලීම ගැන සියලුම උගතුන්ගේ කෘතඥතාව විද්‍යාලඞ්කාර පරිවෙණාධිපතීන්වහන්සේලා වෙත පිරිනැමෙනවා නොඅනුමානයි. මේ වටිනා ප්‍රයොජනය ලබාගත හැකිවූයේ උන්වහන්සේලා ක්‍රමානුකූලව ග්‍රන්ථගෞරවය ඇතිව පැරණි පාඨ නොනසා පුරාණ පොත්පත් ශුද්ධකිරීමෙහි යෙදුණු නිසයි.

ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථත් අතික් අතික් පුරාණ පොතපතත් ශුද්ධ කරන බොහෝ උගතුන් ශුද්ධකිරීම යනුවෙන් කල්පනා කරන්නේ තමන්ට තේරුමක් දියහැකි අන්දමටත්, තමන්ට හරිය කියා වැටහෙන අන්දමටත්, ඒ පුරාණ පොතපත වෙනස් කිරීම බව පෙනේ. පිටරට ගොස් ඉගෙන කියා ගත් සිංහල උගතුන්ගෙන් සමහරු ලඞ්කාවේ පුස්කොළ පිටපත්වල එන පාඨ වෙනස් කොට තම ගුරුභූමියට සරිලන අයුරින් ඒවා ශුද්ධ කිරීමට උත්සාහ කරති. මේ සියල්ලටමත් වඩා ඉතා කනගාටුදායක මහත් අනතුරුදායක තත්වයක් මේ මෑතක සිට අපේ පුරාණ ධර්මශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථවලට ලබා තිබෙන බව සංවෙග පුරස්සරව ප්‍රකාශ කළ යුතුව තිබේ. එනම්: පොත්පත් ශුද්ධ කිරීමට ප්‍රමාණවත් දැනීමක් හැදීමක් ඉවසීමක් කාලයක් තබා තමන්ගේ නුසුදුසුකම වටහාගැනීමට පුළුවන් තරම් මොළයක්වත් නැති පිරිසක්, ධර්මශාස්ත්‍ර දියුණුව ගැන හැබහින් තබා හීනෙන්වත් ආශාවක් තබා හැඟීමක්වත් නැතිව, ග්‍රන්ථකතෘත්ව කීර්තියත් මුදල් හම්බ කිරීමේ ආශාවත් නිසා පුරාණ පොතපත අශුද්ධකොට මුද්‍රණය කරවීමට ආරම්භ කිරීමයි.

අපේ උගතුන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙකු ග්‍රන්ථශොධනය අතින් නොමඟ ගොස් තිබෙන ප්‍රමාණය කොයිතරම්ද යත්: සමහරු එකම පුරාණ පිටපතක් පවා නැතිව පුරාණ පොතපත ශුද්ධ කරති. සමහරු පොත තමන්ට උවමනා අන්දමින් අශුද්ධ කරමින් පුරාණ පුස්කොළ පොත්වල එන ශුද්ධපාඨ අධොලිපි කිරීමට පවා උත්සාහ නොකරති. එපමණකුත් නොව පොත්වල එන පාඨාන්තර අධොලිපි කිරීමම නිෂ්ඵල නිරර්ථක මෝඩ වැඩකැයි කියමින් සමච්චල් කිරීමට පවා සමහරු සාහසික වෙති. එහෙත් ධම්පියා ගැටපදයෙහි පාඨාන්තර අධොලිපි කොට නොතිබුණා නම් අර හෙළටුවා පාඨ ටික කෙසේ කවදා ශුද්ධ කර ගත හැකිද? මජ්ඣිමනිකායේ පාඨාන්තර නොතිබුණා නම් 'පුථුජ්ජනාහ' ආදියේ දීඝය පිළිබඳව ශුද්ධියකට තබා කල්පනා කිරීමටවත් අවසථාවක් ලැබේද? ඒ වේලාවට තමන්ට හරියයි වැටහෙන පාඨයක් පසුව තමන්ටම හෝ අන්‍ය උගතුන්ට හෝ වැරදි හැටියට වැටහිය හැකිය. එහෙයින් පුරාණ පොත්පත් ශුද්ධ කරන උගතුන් කළ යුත්තේ නැති පාඨ ඇති කොට පාඨ වෙනස් කිරීම නොව පොත්වලින්ම හොඳ පාඨයක් පොතට ගෙන අතික් සියලුම පාඨ අධොලිපි කිරීමයි. ලිපිකර දෝෂ අඳුනා ගැනීමත් ඒවා සකස් කිරීමත් ග්‍රන්ථශොධකයාගේ යුතුකමකි.

එසේද වුවත් පුරාණ උගතුන්ට කිසිවක් නොවරදිතැයි සිතා ග්‍රන්ථකාරයාගෙන්ම සිදු වී තිබෙන වැරදි ලිපිකාරුවන් පිට දමා තමන්ට අභිමත අන්දමින් ශුද්ධ කිරීමට යැමත්, තමන්ම ශුද්ධපාඨය සොයා ගත හැකි එකම උගතා යයි සිතීමත් අනතුරා දායකය. මේ නිසා තමන් අමුතුවෙන් ලියන පොතපතක විනා ශුද්ධ කරන පොතපතක තමන්ට අභිමත අන්දමින් පාඨ වෙනස් කිරීමට අපේ උගත් භවතුන් ඉක්මන් නොවිය යුතුය. පොතේ එන පාඨය අශුද්ධ යයි වැටහේ නම් ලිපිකර දෝෂයකුත් නොවිය හැකි නම් ශුද්ධයයි තමන් හිතන පාඨය කාරුණ්‍ය සහිතව අධොලිපි කිරීමෙන් තම යුතුකම ඉෂ්ට කළ හැකි බවද සිතාගත යුතුය.

ත්‍රිපිටක බුද්ධධර්මය නම් සියලුම බෞද්ධයන්ට තිබෙන වැදගත්ම වටිනා වස්තුවයි. සිංහලයන්ට තිබෙන පියමුතු පරම්පරාවෙන් ලැබුණු, නිර්භයව අයිතිවාසිකම් කිය හැකි, පූජනීය ශුද්ධ දායාදයයි. විශෙෂයෙන් සිංහල භික්ෂූන්ට: දහසක් කරදර බාධා සතුරු උපද්‍රව මැද්දේ පණමෙන් තමන් රැකගෙන ආ තමන්ගේ පිරිසිදු ප්‍රාණයයි. ජීවයයි.

මේ ත්‍රිපිටකධර්මය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ ගෞරවයට සිංහලද්වීපය හිමිව සිටිතත් මේ දක්වාම ඒ ග්‍රන්ථමාලාව සුදුසු තත්ත්වයක් ඇතිව ක්‍රමානුකූලව ග්‍රන්ථගෞරවය ඇතිවන සේ පිරිසිදු ශුද්ධියකින් හා මුද්‍රණයකින් සකස් කර ගැනීමට අපට නුපුළුවන් විය. සමහර පොත් මොනම අන්දමකින්වත් සිංහල අකුරෙන් තවම මුද්‍රණය වී නැත. මේ රටෙන් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව රැගෙන ගිය බුරුම සියම් එංගලන්ත ආදි පිටරටවල එම පොත් මුද්‍රණය කොට දැනට බොහෝ කලකි.

ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව සිංහල අකුරෙන් මෙතෙක්ම මුද්‍රණය වී නැතිකම බලවත් පාඩුවක් මෙන්ම මේ රටටද මහත් මදිකමකි. මේ ගැන බොහෝදුර කාරුණ්‍ය සලකා බැලූ වර්තමාන විද්‍යාලඞ්කාර පරිවෙණාධිපතීන්වහන්සේ ප්‍රමුඛ විද්‍යාලඞ්කාර ආචාර්යමණ්ඩලය මේ පිළිබඳව ක්‍රමානුකූල වැඩ පිළිවෙළක් ආරම්භ කිරීම පිණිස "විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටක මණ්ඩලය" ඇති කිරීමට සම්මත කරගත්තේය.

මේ ආරම්භයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් තව නොබෝ කලකින් සම්පූර්ණ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව ක්‍රමානුකූල ශුද්ධියකින් හා ශොභන මුද්‍රණයකින් යුක්තව සිංහල අකුරෙන් ප්‍රචාරයට පැමිණෙනවා ඇත.

මේ ග්‍රන්ථමාලාවේ පළමුවෙනි පොත වශයෙන් අපවත් වූ විද්‍යාලඞ්කාර පරිවෙණාධිපතීන්වහන්සේලා විසින් ශුද්ධකොට සකස් කරන ලද මේ පොත එනම්: මජ්ඣිමනිකායේ මූලපණ්ණාසකය පිටකරන්ට ලැබීම විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයට මහත් ප්‍රීතියට කාරණකි. මේ ග්‍රන්ථයේ ශුද්ධිය හිමි උන්වහන්සේලා දෙනමටය.

එහෙත් මේ වර මුද්‍රණයේදී උන්වහන්සේලා සකස් කොට 1924 දී මුද්‍රණය කළ පොතේ සමහර පාඨ බොහෝදුර කාරුණු සලකා බලා වෙනස් කළ බව මතක් කිරීම අපේ යුතුකමකි. එසේ වෙනස් කිරීමට ප්‍රධාන හෙතුව වශයෙන් කියයුත්තේ පුරාණ සිංහල පුස්කොළ පිටපත් ඉතා පරෙස්සමෙන් බලා ඊට අනුව පොත සකස් කිරීමට ගත් උත්සාහයයි. සමහර අවස්ථාවලදී අට්ඨකථාවෙහි පිළිගත් පාඨ පවා පොතට නොගෙන පුස්කොළ පොත්වල එන පාඨ පොතට ඇතුළත් කෙළෙමු. එහෙත් ඒ හැම තැනකදීම ඒ ශුද්ධියේ තිබුණු පාඨ අධොලිපි කිරීමට අමතක නොකෙළෙමු. එසේ වෙනස් කිරීමේ තත්ත්වය තේරුම් ගැනීම පිණිස ස්ථාන කීපයක් ගැන කාරුණු ස්වල්පයක් මීළඟට දක්වීම ප්‍රස්තාවොචිතයයි සිතමි.

269[19,22] මේ දෙපොළෙහි "දන්තෙහි දන්තමාධාය" යන පාඨය පළමු මුද්‍රණයෙහි ආවේ "දන්තෙභිදන්තමාධාය" යනුවෙනි. පුස්කොළ පොත් වැඩි ගණනක එන්නේ 'දන්තෙහි' යන පාඨයයි. මේ පාඨය මේ පොතේ 141, 142 වෙනි පිටුවලද පස්පළක එයි. එහි මුල් මුද්‍රණයේ තිබුණු හැටියටම තිබේ. මුල් සංස්කරණයට මේ 'භි' යන්න ඇතුළත් වීමට හෙතුව නම් මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථාවයි. අටුවාවේ මේ පාඨය මෙසේ තෝරා තිබේ: මුල් ස්ථානය "දන්තෙභි-දන්තමාධායාති හෙට්ඨාදන්තෙ උපරිදන්තං ඨපෙත්වා" (අලුවිහාර මු. 314 පිට), දෙවෙනි ස්ථානය "දන්තෙභිදන්තමාධායාති හෙට්ඨා-දන්තෙ අභිදන්තං උපරිදන්තං ඨපෙත්වා" (අලු. මු. 465 පිට).

මෙයින් අටුවාචාරීන්වහන්සේ 'දන්තෙභි' යන පාඨය පිළිගත් බවත් "දන්තෙ අභිදන්තං ආධාය" කියා පද කඩා "යටිදතෙහි උඩු දත තබා" යන අර්ථය දුන් බවත් පැහැදිලිය. මේ වාක්‍යයේ සිංහල තේරුම නම්: 'දත්මිටිකා' යනුයි. දත්මිටිකෑමේදී එක දතක් නොව සියලු දත්ම පාහේ එකින් එක ස්පර්ශ වන නිසා මෙතනට වඩා ගැළපෙන්නේ එකවචන ව්‍යවහාරය නොවේ, බහුවචන ව්‍යවහාරයයි. එසේම 'උඩුදත' යන තේරුම දීමට 'අභිදන්ත' යන පදයට ශක්තියක් තිබේද? ඒ කෙසේ වුවත් මෙතනට ගැළපෙන්නේ "දන්තෙ අභිදන්තං" යන සප්තමී ද්විතීයා විභක්ත්‍යන්ත දෙදෙනා නොව තෘතීයා ද්විතීයා විභක්ත්‍යන්ත දෙක බව ඊළඟටම එන "ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච" යන ප්‍රයොගයෙන් ද ඔප්පුවෙයි. ඒ නිසා 'දන්තෙහි' යන තෘතීයාව විනා 'දන්තෙ' යන සප්තමිය මෙහි සුදුසුයයි නොසිතේ. සප්තමිය සුදුසු නම් "දිංවෙහි තල්ල තබාගෙන" යන නුසුදුසු අර්ථයද නොවියහැකි ක්‍රියාවද පිළිගතයුතු වෙයි.

අටුවා මතය ගැන කල්පනා නොකොට 'දන්තෙභි' යන්න 'භි' කාරාන්ත තෘතීයාව වශයෙන් ගැනීමට යම්කිසි බාධාවක් තිබේද යන ප්‍රශ්නය ඊළඟට උපදී. පාලිභාෂාවෙහි 'භි' ප්‍රත්‍යයට 'හි' ආදෙශය යම්කිසි විශෙෂ සිද්ධියක් නිසා සිදුවන්නක් බැවින්

මෙහි ඊට අවකාශයක් නැත. මූල ප්‍රකෘතිය හලන්තව තිබුණු "සත්, චතුර්" ආදි ශබ්දයන්ගෙන් ලැබෙන "සබ්භි, චතුබ්භි" ආදි රූප කීපයක් විනා 'භි' කාරාන්ත තෘතීයා රූප ඇත්ත වශයෙන් පාළියෙහි නම් දක්නට නැත්තේය. මේ දෙපොළේම 'භි' රූපයට හෙතුව මූල ප්‍රකෘතියෙහි අග තිබෙන ව්‍යඤ්ජනයයි. දීර්ඝස්වරයකින් පරව 'භි' රූපය උච්චාරණය වීම පාළියට හෝ ප්‍රාකෘත භාෂාවලට ඔරොත්තු දෙන්නක් ද නොවේ. ඒ නිසා මෙහි 'දන්තෙභි' යන්න නොව 'දන්තෙහි' යන 'හි' කාරාන්තයම ශුද්ධ පාඨය වියයුතුයි.

මෙහිදී "දන්තමාධාය" යන තැන "දන්තං ආධාය"යි පෙනෙන එකවචනය නිසා ඊට ගැළපෙන හැටියට 'දන්තෙ' යන එකවචනයම වඩා යොග්‍ය නොවේද? යන ප්‍රශ්නය උපදිනවා නොඅනුමානයි. මේ ගැන සාරුණු විමසීමේදී ඔප්පුවන්නේ "දන්තමාධාය" යන්නෙහි තිබෙන්නේ 'දන්තං' යන ද්විතීයා එකවචනය නොව 'දන්තෙ' යන ද්විතීයා බහුවචනය බවයි. එය "දන්තෙ ආධාය"– "දන්තමාධාය" කියා සන්ධික්‍රමයෙන් සකස් වී තිබේ. පාළියෙහි පදයක් පරව ඇති තැන 'එ' 'ඔ' දෙක 'අ' කාර බවට පෙරළී උච්චාරණ පහසුව සඳහා ව්‍යඤ්ජනයක් ආගමව මෙවැනි රූප සිද්ධවීම නොයෙක් තැන්වල දක්නට ලැබේ. එහි බොහෝ සෙයින් ආගම වන්නේ 'ම්' කාරයකි. "දිස්වා යාචකමාගතෙ"–"යාචකෙ ආගතෙ", "චතුරො එලමුත්තමෙ"– "එලෙ උත්තමෙ", "මග්ගො අග්ගමක්ඛායති"–"අග්ගො අක්ඛායති", "බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අග්ගමක්ඛායති" – "අග්ගො අක්ඛායති" මේ පාළි පාඨ "දන්තෙහි දන්තමාධාය" – "දන්තෙ ආධාය" යන්න හා සසඳා බැලියයුතුයි.

273[S] "සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාපු ආමකච්ඡින්නො වාතාතපෙන සම්පුටිතො හොති සම්මිලාතො එවමෙව ස්සු මෙ සීසච්ඡවි සම්පුටිතා හොති සම්මිලාතා තායෙවප්පාහාරතාය" – මේ පාඨයෙහි 'තිත්තකාලාපු' යන්න 'තිත්තකාලාබු' කියාත් 'සම්පුටිතො', 'සම්පුටිතා' යනු 'සම්ඵුටිතො', 'සම්ඵුටිතා' කියාත් පළමු මුද්‍රණයෙහි එයි. අපට දක්නට ලැබුණු හැම පුස්කොළ පොතකම එන්නේ මේ සකස් කරන ලද අන්දමටයි. 'අලාපු', 'අලාබු' ශබ්ද දෙකම පාළි භාෂාවේ අවිශෙෂයෙන් ව්‍යවහාර වෙයි. මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථා 529 පිටෙහි "තිත්තකාලාපූති තිත්තකො අලාබු" කියා එයි. 'හැකුළුණු' යන අර්ථයට වඩා යොග්‍ය 'සම්ඵුටිත' යන්න නොවේ, 'සම්පුටිත' යනුයි. "පත්තපුට, ඝණ්ටාපුට අඤ්ජලිපුට, මුඛසම්පුට" ආදියෙහි එන්නේද මේ 'පුට' යනුමයි. සියම් පොතෙහි මේ වෙනුවට 'සම්ඵුසිත' යන පාඨය තිබේ. 'වාතාතපෙන' යන පදයට සම්බන්ධ කොට "අව්වු හුළං වැදී" යන තේරුම ගැනීම පිණිස 'ඵුස'ධාතුව හා සම්බන්ධකමක් මෙහි ඇතැයි යන්නමකට සිතිය හැකිය. නමුත් "සීසච්ඡවි සම්පුටිතා" යන්න හා එහි කිසිම සම්බන්ධකමක් නැති නිසා මෙහි

නියම අර්ථය සපශීර්ය නොව 'හැකුළුණු' යන්නම වියයුතු බව පැහැදිලිය. මේ වාක්‍යය 89 පිටේ මහාසීහනාද සූත්‍රයෙහිද එයි.

277^{7} 'සන්‍නිසීදපෙමි' යන වචනය ප්‍රථම මුද්‍රණයෙහි එන්නේ 'සන්‍නිසාදෙමි' කියායි. මේ වචනය 134^{29}, 135^{9} යන තැන්වලද එයි. මේ සූත්‍ර දෙක්හිම අට්ඨකථාවේදී "සන්‍නිසාදෙමීති තස්සෙව සං සන්‍නිසීදපෙමි"(අලු. මු. 306 පිට), "සන්‍නිසාදෙමීති සන්‍නිසීදපෙමි" (468 පිට) යයි පෙළේ වචනය 'සන්‍නිසාදෙමි' කියා ගෙන 'සන්‍නි-සීදපෙමි'යන අර්ථය දී තිබේ. 'සන්‍නි' පූර්ව 'සද්' ධාතුව ප්‍රයොජ්‍ය වීමේදී පාළියෙහි ලැබෙන ප්‍රසිද්ධ රූපය 'සන්‍නිසීදපෙමි' යනුයි. එහෙත් අතරින් පතර 'සන්‍නිසාදෙමි' යන්නත් තිබෙන බව "උච්ඡඞ්ග මං නිසාදෙන්‍ති" ආදි පාළි ප්‍රයොගයන්ගෙන් ඔප්පුවෙයි.

අපට දක්නට ලැබුණු හැම පුස්කොළ පිටපතකම තිබෙන පාඨය 'සන්‍නිසීදපෙමි' යනුයි. ඒ නිසා අපි අටුවාවට ගත් පාඨය නොගෙන පිටපත්වල එන පාඨය භාර ගතිමු. සියම් පොතෙහි එන්නේ 'සන්‍නිසීදමි' යන පාඨයයි. 134^{29}, 135^{9} මේ දෙපොළෙහි සමහර පිටපත්වලත් 'සන්‍නිසාදෙමි' යන පාඨය තිබේ. මේ ස්ථානයෙහි නම් එකම පිටපතකවත් එම පාඨය නොපෙනෙයි.

277^{8} "යෙන සුදං නිච්චකප්පං විහරාමි" යන පාඨයත් ප්‍රථම මුද්‍රණයෙහි "යෙන සුදං නිච්චකප්පං නිච්චකප්පං විහරාමි"යි පෙනේ. සියම් බුරුම ඉංග්‍රීසි පොත්වලත් එසේමයි. එහෙත් අපට දකින්ට ලැබුණු කිසිම පුස්කොළ පොතක මේ ද්විත්වරූපය නොපෙනේ. අටුවාවට ගෙන තිබෙන්නේත් 'නිච්චකප්පං' යන තනි රූපයමයි. 'කෙවලකප්පං' යන්නෙහි 'කප්ප' ශබ්දය විස්තර කරන තැන්වලදීත් මේ පාඨය උපුටා අටුවා ග්‍රන්ථවල දක්වා තිබේ. එහි එන්නේත් මේ තනි රූපය මයි. පපඤ්චසූදනී 339 පිටේ එන "යෙන සුදං නිච්චකප්පං විහරාමීති එවමාදිසු කාලො" යන්නෙන් එය ඔප්පු වෙයි.

මේ ශුද්ධියෙහිදී කරන ලද විශේෂම වැදගත් සංස්කරණයක් නම් මාරතජ්ජනිය සූත්‍රයෙහි එන "යථාතං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්‍ති" යන වාක්‍යයෙහි 'යථාතං' යන්නයි. මේ පාඨය එම සූත්‍රයෙහි හයපොළකම යෙදී තිබේ. 369^{3}, 369^{8}, 370^{4}, 371^{2}, 371^{7}, 371^{19}-මේ හයපොළෙහිම පරණ මුද්‍රණයෙහි මේ පාඨය එන්නේ "යථා නං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්‍ති" කියායි. විද්‍යාලඞ්කාර පුරාණ මුද්‍රණයෙහි පමණක් නොව, මජ්ඣිමනිකාය පළමුවෙනි වරට-සිංහල අකුරෙන් මුද්‍රණය කොට කිසි විටකත් අමතක නොකළයුතු විශාල ධර්මශාස්ත්‍ර සංග්‍රහයක් කළ ජිනාලඞ්කාර මුද්‍රණයෙහිත්, මෑතදී පිටවූ කිරිඇල්ලේ මුද්‍රණයෙහිත් මේ පාඨය එසේම – 'යථා නං' කියාම තිබේ. එපමණක් නොව එංගලන්තයේ මුද්‍රණයෙහිත් බුරුම මුද්‍රණයෙහිත් සියම් මුද්‍රණයෙහිත් 'යථා නං' යන පාඨයම තිබේ. එපමණකුත්

නොව මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථාවෙහිත් 'යථා නං' යන පාඨයම පිළිගෙන එය වඩාත් සවිරවන අන්දමින් "යථා එතෙසං දූසී මාරො" (560 පිට) සී 'නං' යන්නට 'එතෙසං' යන අර්ථයක්ද දී තිබේ.

මේ තරම් බරපතල කරුණු තිබියදී ඒ පාඨය වෙනස් කොට 'යථාතං' සී සංසකරණය කොලේ මක්නිසාද යන්න පැහැදිලි කළ යුතුව තිබේ. ප්‍රධානම කාරණය නම් හැම පුස්කොළ පිටපතකම 'යථාතං' යන පාඨයම තිබීමයි. දෙවෙනි කාරණය නම් පාළිභාෂා රීතියට අනුව එතනට යොග්‍ය පාඨය - යම් අර්ථයක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස මේ පාඨය යෙදූවා නම් ඊට ශක්තිමත් පාඨය - 'යථා නං' යන්න නොව 'යථාතං' යන්නම වීමයි.

මේ පාඨයෙන් අදහස් කළ අර්ථය නම්: "යම්සේ දූසීමාරයා අවසථාවක් ලබයිද එසේ" යනුයි. "දූසී මාරයාට ඉඩක් ලැබෙන හැටියට, දූසීමාරයාට අවකාශ ලැබෙන පරිද්දෙන්" යන අදහසයි. සිංහලයෙහි "හැටියට, පරිද්දෙන්, මෙන්" යනාදි පදවලින් යම් අර්ථයක් බලාපොරොත්තු වේ නම් මෙතනට අවශ්‍ය වන්නේද එම අර්ථය දීමට ශක්තිය ඇති පදයකි.

මේ අර්ථය ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස ත්‍රිපිටක පාළියෙහි යෙදී තිබෙන ප්‍රයොග කීපයකි. මජ්ඣිමනිකාය මේ කාණ්ඩයෙහිම එන "යථා තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාසි" 163[23], "යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි" 254[31]-මේ ආදි වාක්‍යවලින් මේ අර්ථය දීම සඳහා "යථා තථා" යන ප්‍රයොගය කර තිබෙන බව පෙනේ. මේ ප්‍රයොගයම සමහර විටක "යථා ච තථා" සී යොදන බව "යථා ච තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාසි" 340[1.3]- යනාදි වාක්‍යවලින් ඔප්පුවෙයි. තනිකර 'යථා' යන්නමත් මේ අර්ථය දීම පිණිස පාවිච්චි කළ බව "අථායං කායො උජ්ඣිතො අවක්ඛිත්තො සෙති යථා කට්ඨං අචෙතනන්ති" 331[19] - මේ ආදි ප්‍රයොගවලින් පැහැදිලි වෙයි. 'යථා' යන නිපාතය සමග 'එවමෙවං' යනාදි නිපාතපදයක් යෙදීමෙන්ද මේ අර්ථය ප්‍රකාශ කර තිබෙන බව: "අහම්පි තං එවමෙවං ව්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං මහාකච්චානෙන ව්‍යාකතං" 132[14], "අහම්පි තං එවමෙවං බ්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා බ්‍යාකතං" 340[24]-යන මේ වාක්‍ය දෙකෙන් ඔප්පුවෙයි.

මේ අර්ථය දීම පිණිස බොහෝ සෙයින්ම පාවිච්චි කර තිබෙන ප්‍රයොගය නම් "සෙය්‍යථාපි එවමෙවං" යන නිපාත දෙකයි. පොතේ හැම තැනම පාහේ මේ ප්‍රයොගය දක්නට ලැබේ. තනි 'සෙය්‍යථාපි' යන්නෙන්මත් මේ අර්ථය ප්‍රකාශ වෙන බව: "ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ", "පඨවියාපි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරෙය්‍යං

සෙය්‍යථාපි උදකෙ", "උදකෙපි අභිජ්ජමානො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පඨවියං" 35[11-14], "තදපි එතපරමොයෙව කොලො අහොසි සෙය්‍යථාපි එතරහි" 88[23]- මේ උදාහරණ පාඨවලින් පැහැදිලි වෙයි. මේ 'සෙය්‍යථාපි' යන්න මෙන් මේ අර්ථය දීම සඳහා තවත් තනිකර පාවිච්චි කර තිබෙන ප්‍රයොගයක් නම් 'යථාතං' යන්නයි. ඒ ප්‍රයොගයද මේ පොතෙහි කීපපොළකම දක්නට ලැබේ.

i "අයං ඛො මෙ බ්‍රාහමණ......... අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, ... යථාතං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො" 22[31], 23[17,33], 275[25], 276[13,31],

ii "අනුකම්පිතරූපායං භොතා ගොතමෙන පච්ඡිමා ජනතා යථාතං අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන" 24[6],

iii "තං කිස්ස හෙතු, එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථාතං දුරක්ඛාතෙ ධම්මවිනයෙ" 73[13],

iv "තං කිස්ස හෙතු, එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථාතං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිනයෙ" 73[25],

v "තං කිස්ස හෙතු, යථාතං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිං" 93[25],

vi "සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථාතං ආනන්දොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය" 239[32],

vii "සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථාතං රෙවතොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය" 240[16],

viii "සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථාතං අනුරුද්ධොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය" 240[35],

ix "සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථාතං කස්සපොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය" 241[27],

x "සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථාතං මොග්ගල්ලානොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය" 242[17],

xi "සාධු සාධු මොග්ගල්ලාන, යථාතං සාරිපුත්තොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය" 243[13],

xii "ඔකප්පනියමෙතං භොතො ගොතමස්ස යථාතං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස" 277[9],

xiii "භොතො ගොතමස්ස............ඡවිවණ්ණො චෙව පරියොදායති, මුඛවණ්ණො ච විප්පසීදති, යථාතං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස" 278[8], [15], [24],

ivx "සොභතීදං ආයස්මතො කොසියස්ස යථාතං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස" 281[13],

xv "තං කිස්ස හෙතු, එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථාතං අවිඤ්ඤුනො" 346[1],[30], 347[3], [10], [18],

xvi "තං කිස්ස හෙතු, එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථාතං විද්දසුනො" 346[15], 347[25,32], 348[3,10],

xvii "අප්පෙව නාම තුම්හෙහි අකෙකාසියමානානං .... සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තං යථාතං දූසීමාරො ලභෙථ ඔතාරනති"

මෙහි මුලින් සඳහන් ප්‍රයොගත් මාරතජ්ජනිය සූත්‍රයෙහි එන "යථාතං දූසීමාරො ලභෙථ ඔතාරං" යන ප්‍රයොගයත් සසඳා බැලීමෙන් මේ හැම තැනකම තිබෙන්නේ එකම අර්ථයක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස පාවිච්චි කළ එකම ප්‍රයොගයක් බව ඉතාම පහසුවෙන් ඔප්පුවිය යුතුය. එහෙයින් පුස්කොළ පොත්වල එන 'යථාතං' යන්නම ශුද්ධපාඨය බවත් අටුවාවෙහි පවා පිළිගෙන තිබෙන 'යථා නං' යන්න අපපාඨයක් බවත් පැහැදිලි වියයුතුය. එසේම මේ 'යථාතං' යන්නත් අමුතු පදයක් නොව, 'තංයථා' යන්න ප්‍රාකෘත ක්‍රමයෙන් සකස්වී නිපන් 'සෙය්‍යථා' යන පදය මෙන්ම, 'තංයථා' යන්නම පදදෙක මාරුවී නිපන් නිපාතපදයක්ම බවද සිතිය හැකිය. තනිකර 'සෙය්‍යථාපි' යන්නෙන් මේ අර්ථය ප්‍රකාශ කළ හැකිව තිබියදී, "සෙය්‍යථාපි එවමෙවං" යන නිපාත යොගයමත් මේ වෙනුවෙන් පාවිච්චි කළාක් මෙන්ම, තනිකර 'යථාතං' යන්නෙන්ම මේ අර්ථය ප්‍රකාශ කළ හැකිව තිබියදී, "යථාතං එවමෙවං" යන නිපාත යොගයත් සමහර විටක මේ අර්ථය වෙනුවෙන් පාවිච්චි කර තිබෙන බව: "යථාතං සුතවතා සාවකෙන සම්මදෙව සත්ථුසාසනං ආජානන්තෙන එවමෙවං ආයස්මතා පුණ්ණෙන මන්තාණිපුත්තෙන ගම්භීරා ගම්භීරා පඤ්හා අනුමාස්ස අනුමාස්ස බ්‍යාකතා" 171[5], "යථාතං සුතවතා සාවකෙන...... එවමෙවං ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන ... පුච්ඡිතා" 171[22] - මේ ආදි වාක්‍ය ප්‍රදෙශයන්ගෙන් පැහැදිලි වෙයි. මේ යෙදීම් ක්‍රමද 'යථාතං', 'සෙය්‍යථා' දෙදෙනාගේ අන්‍යොන්‍ය සම්බන්ධකමට බරපතල සාක්කියකි.

"යම්සේ එය" යන අර්ථය ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස ව්‍යවහාර කරන "යථා තං" යන පද දෙකෙන් යුත් ප්‍රයොගය මෙයින් අනිකකි. එය නම් "යථා තං" කියා වුවත් සිටිය හැකිය. ඒ "යථා තං" යන දෙපද ප්‍රයොගය හා මේ 'යථාතං' යන තනි නිපාත පදය එකක් නොව දෙකක් හැටියටම භාරගත යුතු බවද පෙනේ.

අටුවාවෙහි මේ පදය නොයෙක් තැන්වල නොයෙක් ක්‍රමයට තෝරා තිබෙන බව පෙනේ. "යථාතනති එත්ථ යථාති ඔපම්මෙ, තනති නිපාතො" (අලු. මූ. 103 පිට), "යථාතනති කාරණත්ථෙ නිපාතො" (254 පිට), "යථාතං භික්ඛවෙ අවිසයස්මින්ති එත්ථ යථාති කාරණවචනං, තන්ති නිපාතමත්තං" (285 පිට).

මෙහිදී උපදින තවත් වැදගත් ප්‍රශ්නයක් තිබේ. එනම්: අටුවා-වෙහි උපුටා දක්වන ලද පාඨවලට වෙනස් පාඨ මජ්ඣිමනිකාය පෙළපොත්වල එන්නේ කෙසේද? යනුයි. බුද්ධඝොෂ මාහිමියන්

පාළි අටුවා සකස් කරන ලද්දේ ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීමෙන් ශතවර්ෂ පහකට පසුව බව ඉතිහාසයෙන් ඔප්පුවෙයි. මේ අවුරුදු 500 තුළ මේ පොත් පිළිබඳව පිටපත් රාශියක්ම ඇතිවූවා නිසැකයි. මේ පිටපත් කිරීමේදී පොත්වල නොයෙක් පාඨාන්තර ඇතිවිය හැකිය. එසේම කටපාඩමෙන් පවත්වා ගෙන ආ මුල් කාලයේදීමත් යම් යම් ආචාර්ය පරම්පරාවල යම් යම් පාඨ පිළිබඳව සුළු සුළු වෙනස්කම් ඇතිවිය හැකිය.

බුද්ධඝොෂ මාහිමියන් අටුවා සකස් කරන අවධිය වන විට ත්‍රිපිටකයේ සඳහන් නොයෙක් කරුණු පිළිබඳව නොයෙක් මතභෙද ආචාර්යවාද පැවති බවට අටුවා ග්‍රන්ථම සාක්කි දරයි. මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථාවේම එන: "තත්ථ සම්පන්නසීලාති එත්තාවතා කිර භගවා චතුපාරිසුද්ධිසීලං උද්දිසිත්වා පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතාති ඉමිනා තත්ථ ජෙට්ඨකසීලං විත්ථාරෙත්වා දස්සෙසීති දීපවිහාරවාසී සුම්මත්ථෙරො ආහ. අන්තෙවාසිකො පනස්ස තෙපිටකචූළනාගත්ථෙරො ආහ: උභයත්ථාපි පාතිමොක්ඛසංවරො භගවතා වුත්තො ...." (අලු. මු. 126 පිට) යනාදි දීර්ඝ විස්තරයෙන් එක ස්ථානයක් පිළිබඳව ගුරු ගෝල දෙදෙනාවහන්සේගේ මතභෙදයක් ඉතා හොඳට පැහැදිලි වෙයි. මෙවැනි තැන් අටුවා ග්‍රන්ථවල රාශියක් තිබේ.

මේ අවස්ථාව වන විට මජ්ඣිමනිකායේ යම් යම් පාඨ පිළිබඳව නොයෙක් මතභෙද පැවති බවත් පාඨාන්තර පැවති බවත් පහත සඳහන් මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථා වචනවලින්ම පැහැදිලි වෙයි: i "එලමූගාති එලමුඛා,......එලමූගාතිපි පාඨො, එලමූකාතිපි කෙචි පඨන්ති, අපරෙ එලමුඛාතිපි. සබ්බත්ථ එලමුඛාති අත්ථො" (අලු. මු. 97 පිට), ii "රජාපථෙති රජපථෙ, අයමෙව වා පාඨො" (115 පිට), iii "ජඤ්ඤජඤ්ඤං වියාති චොක්ඛචොක්ඛං විය ..... ජඤ්ඤජඤ්ඤං ව්‍යාතිපි වා පාඨො" (122 පිට), iv "තං දස්සෙන්තො භගවා යතොපි ඛො පනස්සාති ආදිමාහ .... යතොධි ඛොතිපි පාඨො" (140 පිට), v "ලොඛ්‍යසම්මතාති ලූඛභාවසම්මතා,........ ලොක්‍යසම්මතාතිපි පාඨො" (144 පිට), vi "කම්මාසස්ස ධම්මං නාම කුරූනං නිගමොති කම්මාසස්ස ධම්මන්ති එත්ථ කෙචි ධකාරස්ස දකාරෙන අත්ථං වණ්ණයන්ති,......කෙචි පන ධකාරෙනෙව අත්ථං වණ්ණයන්ති." (184 පිට), vii "කාය නුත්ථාති කතමාය නු කථාය සන්නිසින්නා භවථාති අත්ථො. කාය නෙත්ථාතිපි පාළි, තස්සා කතමාය නු එත්ථාති අත්ථො. කාය නොත්ථාතිපි පාළි, තස්සා පුරිමො යෙවත්ථො" (373 පිට).

මේ උදාහරණ පාඨයන්ගෙන් අටුවා රචනාකරන සමය වනවිට පොත්වල පැවති පාඨාන්තරත් කෙචිත්වාදත් ගැන තරමක අවබොධයක් ලබා ගත හැකිය. 'එලමූගා' යන පාඨය පිළිබඳවම 'එලමූගා', 'එලමූගා', 'එලමූකා', 'එලමුඛා' යයි පාඨ හතරක් පැවති බව අටුවා පාඨයෙන් ඔප්පුවෙයි. බුද්ධඝොෂ මාහිමි-

යන්ට දකින්ට නොලැබුණු පිටපත්ද රාශියක්ම එකල ලංකාව මුළුල්ලේ පැවතුණා නොඅනුමානයි. මේ අනුව සිතා බැලීමේදී අටුවාවෙහි පිළිගත් පාඨවලට වඩා සුළු සුළු වෙනස්කම් ඇති පාඨ පිටපත්වල තිබීම ඒ තරම් පුදුම වියයුතු සිද්ධියක් නොවන බව සිතා ගත හැකිය.

විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටක මණ්ඩලය මොන මොන ප්‍රතිපත්ති උඩ පිහිටා ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව සංස්කරණය කිරීමට සූදානම් වෙයිද? යනු දැන උගත් පිරිසට තේරුම් ගැනීමට මේ දක්වන ලද කරුණු ටික ප්‍රමාණවත් යයි සිතමි. අපේ ශුද්ධ වස්තුව වූ ත්‍රිපිටකය ක්‍රමානුකූල සංස්කරණයකින් ප්‍රචාරය කිරීමට සපිර ක්‍රියාපිළිවෙලක් ඇතිකොට දක්ෂ අධිෂ්ඨානයකින් යුක්තව ක්‍රියා කරන වර්තමාන විද්‍යාලංකාර පරිවෙණාධිපතීන්වහන්සේ ප්‍රමුඛ ආචාර්යමණ්ඩලයට ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත ස්තුතිය පිරිනැමීම මේ අවස්ථාවේ අපෙන් සිදුවිය යුතු වූ විශාල යුතුකමකි. විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන මගින් ත්‍රිපිටක සංස්කරණයක් ඇති කිරීම පිළිබඳව බරපතළ ආශාවක් ඇතිව ක්‍රියා කළ සර් ඩී. බී. ජයතිලක මැතිතුමා ගැන සඳහන් කිරීමද අපේ ලොකුම යුතුකමකි.

එසේම මේ ග්‍රන්ථය සංස්කරණය කිරීමේදී මූල පටන්ම ඉතා ඕනෑකමකින් හා සැලකිල්ලකින් ක්‍රියා කළ විද්‍යාලඞ්කාර ආචාර්ය මණ්ඩලයේ ශ්‍රේෂ්ඨ සාමාජිකයෙකු වූ ත්‍රිපිටකාචාර්ය කොටහේනේ පඤ්ඤාකිත්ති ස්ථවිරයන්ටත්, අග කොටසේ වැඩ ගැන උනන්දුවෙන් ක්‍රියා කළ පිරිවෙනේ ආචාර්යවරයෙකු වූ ආභිධම්මික රේරුකානේ ආර්. ඩී. ඩබ්ලිව්. ආරියරත්න මහතාටත්, හැම අවස්ථාවකම අපට සහායව ක්‍රියා කරන අපේ හිතවත් භක්තිමත් ශිෂ්‍ය පිරිසටත්, නොයෙක් දුෂ්කරකම් අස්සේම වුවත් පුළුවන්තරම් හොඳටත් ඉක්මනටත් මේ ග්‍රන්ථයේ මුද්‍රණ වැඩ කරදීම පිළිබඳව විද්‍යාලඞ්කාර මුද්‍රණාලයේ කාර්යමණ්ඩලයටත්,අපේ අවඞ්කාදර ස්තුතිය පිරිනැමීමද විශාල යුතුකමකි.

මජ්ඣිමනිකාය මේ කාණ්ඩයෙහි උගන්වා තිබෙන හැම කරුණක් පිළිබඳවම සාමාන්‍ය අවබොධයක් ලබාගත හැකි පරිදි මහත් පරිශ්‍රමයකින් සකස් කරන ලද විස්තර පටුන බොහෝ දෙනෙකුට ප්‍රයොජනවත් වේයයි සිතමි. පාළි පොතක ප්‍රස්තාවනාව හා පටුන පාළියෙන් සකස් කිරීම පරම්පරාගත චාරිත්‍රය වුවත් මේ සිංහල රටේ සිංහල මිනිසුන් වැඩිදෙනෙකුට ප්‍රයොජන ගත හැකි භාෂාව සිංහල නිසා ඒ දෙකම මෙහි සිංහල භාෂාවෙන් සකස් කළ බවද සැලකිය යුතුයි.

මීට,

සක්කඩුවේ ප්‍රඥාරාම,
විද්‍යාලඞ්කාර ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ
අධ්‍යක්ෂක.

26. 1. 47

1947-1-26

මජ්ඣිමනිකාය

මූලපණ්ණාසක පටුන.

1—වග්ග

1-6 1. මූලපරියාය සුත්ත:(සියලු ස්වභාවයන්ට එකම හෙතුව.) පඨවි, ආප, තෙජ, වාය, භූත, දෙව, පජාපති, බ්‍රහ්ම, ආභස්සර, සුභකිණ්ණ, වෙහප්ඵල, අභිභූ, ආකාසානඤ්චායතන, විඤ්ඤාණඤ්චායතන, ආකිඤ්චඤ්ඤායතන, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන, දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාත, එකත්ත, නානත්ත, සබ්බ, නිබ්බාන-යන මඤ්ඤනා වස්තු විසිහතර පිළිබඳව:

$1^{7}-4^{2}$ පුථුජ්ජනයාගේ පැවැත්ම පෙන්වන අපරිඤ්ඤාතවාරය.

$4^{4}-4^{16}$ සේඛයාගේ „ „ පරිඤ්ඤෙය්‍යවාරය.

$4^{18}-4^{27}$ ඛීණාසවයාගේ „ „ පරිඤ්ඤාතවාරය.

$4^{29}-5^{7}$ „ „ „ රාගක්ඛයවාරය.

$5^{9}-5^{18}$ „ „ „ දොසක්ඛයවාරය.

$5^{20}-5^{29}$ „ „ „ මොහක්ඛයවාරය.

$6^{1}-6^{9}$ තථාගතයන්ගේ „ „ පරිඤ්ඤාතන්තවාරය.

$6^{11}-6^{25}$ „ „ „ අභිසම්බුද්ධවාරය.

7-12 2. සබ්බාසව සුත්ත: (ආසවක්ඛය පටිපත්තිය.)

$7^{8}-7^{15}$ ආසව ඉපදීමටත් ඛය වීමටත් හෙතුව.

$7^{16}-7^{19}$ සත්තාකාර ආසවප්පහාන විධි.

$7^{20}-9^{26}$ දස්සනයෙන්-සෝවාන් මගින්-පහකළයුතු ආසව: $7^{28}-8^{9}$ කාමාසව භවාසව අවිජ්ජාසව, $7^{28}-8^{2}$ නමනසිකරණීයධම්ම, 8^{3-9} මනසිකරණීයධම්ම, 8^{12-35} දිට්ඨාසවය, 8^{12-23} සොළසවිධ විචිකිච්ඡා, 8^{23-35} ඡබ්බිධදිට්ඨි, 9^{1-25} සෝවාන් මගින් සක්කායදිට්ඨි ආදී ආසවප්පහානය.

$9^{27}-11^{18}$ ආසවයන්ගේ වික්ඛම්භනප්පහාන විධි:

$9^{27}-10^{6}$ ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් පහකළ යුතු ආසව.

$10^{7}-10^{23}$ පච්චය පටිසෙවනයෙන් පහකළයුතු ආසව.

$10^{24}-10^{32}$ අධිවාසනයෙන්-ඛන්තිසංවරයෙන් „ „

$10^{33}-11^{8}$ පරිවජ්ජනයෙන්-සීලසංවරයෙන් „ „

$11^{9}-11^{18}$ විනොදනයෙන්-විරියසංවරයෙන් „ „

$11^{19}-11^{29}$ බොජ්ඣඞ්ග භාවනාවෙන් තුන්මගින් „ „

$11^{30}-12^{5}$ සබ්බාසව පහීන පුද්ගලයා හා ඔහු ලබන ආනිසංස.

12-16 3. ධම්මදායාද සුත්ත: (ධම්මදායාද පටිපදාව.)

$12^{13}-12^{25}$ ආමිසගරුක වීමේ ආදීනව හා ධම්මගරුක වීමේ ආනිසංස.

$12^{26}-13^{28}$ ආමිසගරුකයාට ගරහා ධම්මගරුකයාට පැසසීම.

14^{1}–15^{16} භික්ෂූන් ආමිසගරුක වන හැටි හා ධම්මගරුක වන හැටි.
14^{10}–14^{31} භික්ෂූන් ගැරහිය යුතු වන්නේ කෙසේද?
14^{32}–15^{16} ,, පැසසියයුතු ,, ,,
15^{17}–16^{3} පහකළ යුතු ධම් හා ඒවා පහකරන උපාය.

16–24 4. **භයභෙරව සුත්ත**: (හොල්මන් පිළිබඳ හැබෑ තත්වය.)
16^{13}–16^{20} බුදුන් භික්ෂූන්ට මාගෝපදෙශක බව.
16^{21}–17^{2} වනවාසය අපහසු බව.
17^{3}–20^{36} භයභෙරව ඇතිවීමටත් නැතිවීමටත් හෙතුවූ කාරුණු 16.
21^{1}–21^{26} බොධිසත්වයන් භයභෙරව-හොල්මන්-සොයා යෑම.
21^{27}–21^{29} ඍෂීන්ගේ සම්මොහ-මූලා-විහාරය.
21^{30}–22^{4} බොධිසත්වයන්ගේ අසම්මොහ-නුමූලා-විහාරය.
22^{5}–23^{36} අසම්මොහ විහාරය ලබාගත් පිළිවෙළ:
22^{5}–22^{16} ධ්‍යානසතර-පඨම දුතිය තතිය චතුත්ථජ්ඣාන-ලැබීම.
22^{17}–23^{36} ත්‍රිවිද්‍යා-පුබ්බෙනිවාස, චුතුපපාත, ආසවක්ඛය ඤාණ-ලැබීම.
23^{37}–24^{5} බුදු වූවාසින් පසුත් වනවාසයට හෙතුවූ කාරුණු දෙක.
24^{6}–24^{14} ජාණුස්සොණි බමුණාගේ පැහැදීම.

24–33 5. **අනඞ්ගණ සුත්ත**: (භික්ෂූන්ට කෙලෙස් උපදින හැටි.)
24^{21}–24^{29} අඞ්ගණ-කෙලෙස්-ඇති නැති සතර පුද්ගලයෝ.
24^{29}–25^{6} සාඞ්ගණ දෙදෙනාගෙන් හීනයා හා ශ්‍රෙෂ්ඨයා.
25^{6}–25^{12} අනඞ්ගණ ,, ,, ,, ,,
25^{13}–27^{8} හීනයන් හීනවීමටත් ශ්‍රෙෂ්ඨයන් ශ්‍රෙෂ්ඨ වීමටත් හෙතු.
27^{9}–30^{31} අඞ්ගණ නම් කිම? කොපය හා දෞම්නස.
27^{12}–30^{29} අඞ්ගණ-කෙලෙස්-උපදින එකුන්විසි පිළිවෙළ.
30^{32}–32^{4} භික්ෂුවකට උවමනා සිල් පෙනුම නොව අභ්‍යන්තර ගුණ බව.
30^{32}–31^{18} ධුතඞ්ග පූරක වුවත් ගරු නොකළ යුතු භික්ෂුව.
31^{19}–32^{4} ඇතුළත පිරිසිදු භික්ෂුවට ගරු කළ යුතු බව.
32^{5}–33^{20} මුගලන්තෙරුන් රථකාර උපමාවෙන් දෙශනාවට පැසසීම.

33–37 6. **ආකඞ්ඛෙය්‍ය සුත්ත**: (සීලානිසංස සතළොස.)
33^{28}–33^{30} භික්ෂූන් සීලයෙහි සමාදන් කරවීම.
34^{1}–37^{3} සීලයෙහි ආනිසංස සතළොස:

34^{1-4} සබ්‍රහ්මචාරීන්ට ප්‍රියමනාපවීම, $^{5-8}$ ප්‍රත්‍යය ලාභය, $^{9-12}$ දායකයන්ට මහත්ඵල සැලසීම, $^{13-16}$ මළගිය හිතවතුන්ට මහත්ඵල සැලසීම, $^{17-19}$ අරතිරති ඉවසීම, $^{20-23}$ භයභෙරව ඉවසීම, $^{24-27}$ රූපාවචර ධ්‍යානලැබීම, $^{28-30}$ අරූපාවචර ධ්‍යානලැබීම, $^{31-34}$ සෝවාන් මාර්ගය ලැබීම, 35^{1-4} සකෘදාගාමි ., $^{5-8}$ අනාගාමි ., $^{9-18}$ ඉද්ධිවිධ ., $^{19-22}$ දිබ්බසොත ., ^{23}–36^{4} පරචිත්තවිජානන ., $^{5-17}$ පුබ්බෙනිවාස ., $^{18-34}$ දිබ්බචක්ඛු ., ^{35}–37^{3} ආසවක්ඛය ලැබීම.

37-42 7. **වත්ථූපම සූත්ත:** (චිත්තක්ලේශ හා චිත්තපාරිශුද්ධිය.)

37^{15}–37^{26} සිත කිලුටු වීමේ හා නොවීමේ විපාක, වස්ත්‍ර උපමාව.

37^{27}–38^{6} සිත කිලුටු කරන කෙලෙස් දහසය.

38^{7}–38^{29} ඒ කෙලෙස් දුරුකිරීම.

38^{30}–40^{34} කෙලෙස් දුරුකළ තැනැත්තා ලබන ආනිසංස:

38^{30}–39^{29} බුද්ධ ධම්ම සඞ්ඝ විෂයෙහි අවෙච්චප්පසාදය, 39^{30}–40^{8} සුඛ සොමනස්ස ආදිය, 40^{9-17} අනාගාමි මගින් කෙලෙස් ප්‍රහීණ කිරීමේ බලය, 40^{18-27} බ්‍රහ්මවිහාර භාවනා, 40^{28-34} රහත්වීම-අභ්‍යන්තර ස්නානය.

41^{1}–41^{21} නහානසුද්ධිය:

41^{5}–41^{8} පුණ්‍යතීර්ථවල නෑම නිෂ්ඵල බව, 41^{11-12} පුණ්‍යතීර්ථ, 41^{16-17} නැකැත් හා පෝය ගැන ඇති මිථ්‍යා විශ්වාස.

41^{22}–42^{7} සුන්දරික භාරද්වාජ බමුණා මහණව රහත්වීම.

42-49 8. **සල්ලේඛ සූත්ත:** (කෙලෙස් සපන නසන පිළිවෙළ.)

42^{14}–42^{23} මිථ්‍යාදිට්ඨිය සෝවාන් මගින් ප්‍රහීණවන බව.

42^{24}–44^{3} අට්ඨසමාපත්ති සල්ලේඛ නොව දිට්ඨධම්ම සුඛවිහාර බව.

44^{4}–45^{28} සල්ලේඛ හතළිස් හතර හා සල්ලිඛන විධි.

45^{29}–46^{2} සල්ලේඛ-කුසල-ගැන හිතීම පවා බහූපකාර බව

46^{3}–47^{14} සල්ලේඛම පරික්කමනයට-අකුසල් දුරුකිරීමට-මාර්ගය බව.

47^{15}–47^{21} සල්ලේඛම උපරිභාවයට-සුගතියට-පමුණුවන බව.

47^{22}–48^{38} සල්ලේඛම කෙලෙස් පිරිනිවීමට පමුණුවන බව.

49^{1}–49^{7} බුදුවරයාගේ හා ශ්‍රාවකයන්ගේ යුතුකම්.

49-60 9. **සම්මාදිට්ඨි සූත්ත:** (සම්මාදිට්ඨි වියහැකි ක්‍රම.)

49^{18}–49^{27} කොපමණකින් සම්මාදිට්ඨි වන්නේද?

49^{28}–50^{25} කුසල් අකුසල් දැනීමෙන් සම්මාදිට්ඨි වන බව:

50^{5-9} දස අකුසල්, $^{9-11}$ තුන් අකුසල් මූල්, $^{11-16}$ දස කුසල්, $^{16-18}$ තුන් කුසල් මූල්.

50^{26}–51^{15} සතර ආහාර පිළිබඳ චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍ය ඥානයන්.

51^{16}–52^{11}	දුක්ඛය	,,	,,	
52^{12}–53^{3}	ජරාමරණ	,,	,,	
53^{4}–53^{23}	ජාතිය	,,	,,	
53^{24}–54^{5}	භවය	,,	,,	
54^{6}–54^{25}	උපාදාන	,,	,,	
54^{26}–55^{8}	තණ්හාව	,,	,,	ඡ තණ්හාකාය.
55^{9}–55^{29}	වේදනා	,,	,,	ඡ වේදනාකාය.
55^{30}–56^{9}	ඵස්ස	,,	,,	ඡ ඵස්සකාය.
56^{10}–56^{29}	සළායතන	,,	,,	
56^{30}–57^{12}	නාමරූප	,,	,,	
57^{13}–57^{32}	විඤ්ඤාණය	,,	,,	ඡ විඤ්ඤාණකාය.
57^{33}–58^{16}	සඞ්ඛාර	,,	,,	තුන් සඞ්ඛාර.
58^{17}–58^{38}	අවිජ්ජා	,,	,,	
59^{1}–59^{24}	ආසව	,,	,,	තුන් ආසව

60-69 **10. සතිපට්ඨාන සුත්ත: (නිවනට මහපාර.)**

$60^{8}-60^{17}$ සතර සතිපට්ඨාන-කාය වෙදනා චිත්ත ධම්ම අනුපස්සනා.

$60^{19}-63^{30}$ චුද්දසවිධ කායානුපස්සනා:

$60^{19}-61^{10}$ ආනාපාන, 61^{12-23} චතු ඉරියාපථ, $^{25-32}$ චතු සම්පජඤ්ඤ, $61^{34}-62^{17}$ පටික්කූලමනසිකාර, $^{19-27}$ ධාතුමනසිකාර, $62^{29}-63^{30}$ නව සීවථිකාපබ්බ.

$64^{1}-64^{21}$ නවවිධ වෙදනානුපස්සනා.

$64^{23}-65^{6}$ සොළසවිධ චිත්තානුපස්සනා.

$65^{8}-68^{37}$ පඤ්චවිධ ධම්මානුපස්සනා:

$65^{8}-66^{7}$ පඤ්ච නීවරණ, 66^{9-24} පඤ්චක්ඛන්ධ, $66^{26}-67^{12}$ ඡ ආයතන, $67^{14}-68^{23}$ සත්ත බොජ්ඣඞ්ග, $^{25-37}$ චතු අරියසච්ච.

$69^{1}-69^{20}$ සතර සතිපට්ඨාන භාවනාවේ ආනිසංස.

පළමුවෙනි මූලපරියාය වර්ගය නිමි.

2—වග්ග

70-74 **1. චූළසීහනාද සුත්ත: (බුද්ධශාසනයේ ශ්‍රෙෂ්ඨත්වය.)**

$70^{5}-73^{27}$ බුද්ධශාසනයෙහි හා අන්‍යශාසනයන්හි ඇති වෙනස.

$70^{5}-70^{7}$ සතර ශ්‍රමණයන් ඉන්නේ බුද්ධසාසනයෙහිම බව.

$70^{8}-70^{31}$ ශ්‍රමණයන් ඇති නැති බව දැනගන්නා ප්‍රසාදධර්ම හතර.

$70^{32}-71^{27}$ ප්‍රසාදයේ අවසාන ඵලයට තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි නැති කළයුතු බව.

$71^{28}-72^{10}$ දෘෂ්ටිවාදය අවසාන ඵලයට බාධාකරන බව:

71^{28-32} ද්විවිධ දෘෂ්ටි, $^{33}-72^{10}$ දෘෂ්ටිතත්වය නොදැන අවසාන ඵලය නොලැබිය හැකි බව.

$72^{11}-74^{15}$ දුඃඛච්ඡෙදනය:

72^{11-12} සතර උපාදාන, $^{12}-73^{9}$ බාහිර සාසනයන්හි උපාදාන ප්‍රහාණිය පිළිබඳ ඉගැන්වීම් ක්‍රම, $^{9-16}$ බාහිර සාසනයන්හි ප්‍රසාදය නිෂ්ඵල බව, $^{17-21}$ බුද්ධසාසනයෙහි උපාදාන ප්‍රහාණිය, $^{21-27}$ බුද්ධසාසනයෙහි ප්‍රසාදය සඵල බව, $73^{28}-74^{9}$ උපාදාන පිළිබඳ හෙතු ප්‍රත්‍යය, $^{10-15}$ උපාදාන ප්‍රහාණිය.

74-92 **2. මහාසීහනාද සුත්ත: (බුදුන්වහන්සේගේ ශ්‍රෙෂ්ඨත්වය.)**

$74^{20}-74^{26}$ සුනක්ඛත්තයා බුදුන්ට ආර්‍යමාර්ගාවබොධයක් නැතැයි කීම.

$74^{27}-75^{13}$ ඒ ප්‍රචාරය ගැන සැරියුත් මහතෙරුන් බුදුන්ට දැන්වීම.

$75^{14}-75^{19}$ ඒ ප්‍රචාරයට හෙතු හා එහි තත්වය.

$75^{20}-91^{28}$ බුදුරජාණන්වහන්සේ බුදුගුණ හා බුද්ධබල විදහා පෑම:

75^{20-23} නව අරහාදි බුදුගුණ, $^{23-33}$ ඉද්ධිවිධ ඤාණය, $^{33-36}$ දිබ්බසොත ඤාණය, $75^{36}-76^{15}$ පරචිත්තවිජානන

ඤාණය, 76^{16}–78^{31} දසබල ඤාණ: 76^{19-24} i ඨානාඨාන ඤාණය, $^{25-31}$ ii කම්මවිපාක ඤාණය, $^{32-36}$ iii සබ්බත්ථ ගාමිනී පටිපදා ඤාණය, 76^{37}–77^{4} iv අනෙකධාතු නානා ධාතු ඤාණය, $^{5-9}$ v නානාධිමුත්තිකතා ඤාණය, $^{10-15}$ vi ඉන්‍ද්‍රියපරොපරියත්ත ඤාණය, $^{16-22}$ vii ඣාන විමොක්ඛාදි ඤාණය, 77^{23}–78^{2} viii පුබ්බෙනිවාසානුස්සති ඤාණය, $^{3-20}$ ix දිබ්බචක්ඛු ඤාණය, $^{21-28}$ x ආසවක්ඛය ඤාණය.

78^{32}–79^{4} මළා එක්කම අපායේ උපදින පුද්ගලයා.

79^{5}–80^{5} චතුවෙසාරජ්ජ ඤාණ:

79^{8-13} i සම්මා සම්බුද්ධ බව, $^{13-18}$ ii ඛීණාසව බව, $^{18-23}$ iii දෙසූ අනන්තරායික ධම්ම අන්තරාය කර බව, $^{23-29}$ iv ධම්මය නිය්‍යානික බව.

80^{6}–80^{34} අට පිරිස් හා අට පිරිස් මැද අකම්පන ඤාණය.

80^{35}–81^{20} චතු යොනි හා චතු යොනි පරිච්ඡේදක ඤාණය.

81^{21}–85^{36} පඤ්චගති හා ගති පරිච්ඡේදක ඤාණය:

81^{21}–82^{4} පඤ්චගති හා ගතිනිස්සරණය, $^{5-26}$ අපාය, ^{27}–83^{9} තිරච්ඡාන යොනිය, $^{10-29}$ පෙත්තිවිසය, ^{30}–84^{13} මනුෂ්‍ය ලොකය, $^{14-36}$ දිව්‍යගතිය 85^{1-26} ගතිවිමුත්තිය-නිර්වාණය.

86^{1}–90^{31} දුෂ්කරක්‍රියා කිරීමෙනුත් තමන්වහන්සේම ශ්‍රේෂ්ඨ බව:

86^{1}–87^{26} චතුරඞ්ග සමන්නාගත දුෂ්කරක්‍රියා: 86^{5-35} i උග්‍ර තපස්, 87^{1-9} ii රූක්ෂප්‍රතිපත්ති, $^{10-13}$ iii පරම අවිහිංසාව, $^{14-26}$ iv පරම විවෙකය. 87^{27-32} මහාවිකට භොජනය, ^{33}–88^{15} පරම උපෙක්ෂා විහාරය, 88^{16}–90^{3} නිරාහාරව ආත්මශුද්ධියට උත්සාහ කිරීම, 90^{3-7} දුෂ්කර ක්‍රියාවේ නිෂ්ඵලත්වය, 90^{8-12} සසර සැරිසරසරා ආත්මශුද්ධියට උත්සාහ කිරීම, $^{12-17}$ සසර උත්පත්තියෙන් ආත්ම ශුද්ධියට උත්සාහ කිරීම, $^{18-22}$ සසර විසීමෙන් ආත්ම ශුද්ධියට උත්සාහ කිරීම, $^{22-27}$ යාග කිරීමෙන් ආත්ම ශුද්ධියට උත්සාහ කිරීම, $^{27-31}$ අග්නි පූජාවෙන් ආත්ම ශුද්ධියට උත්සාහ කිරීම.

90^{32}–91^{3} මහලු වූවිට නුවණ පිරිහෙතැයි යන මතය.

91^{3}–91^{28} මහලු වුවත් බුදුන්ගේ නුවණෙහි අඩුත්තක් නැති බව.

91^{29}–91^{35} ලොමු ඩැහැගන්වන සූත්‍රදෙශනාව.

92–99 **3.** මහාදුක්ඛක්ඛන්ධ සුත්ත: (දුක් ඇතිවීමට හෙතු.)

92^{10}–99^{15} කාම රූප වෙදනා ප්‍රහාණය පිළිබඳ බුද්ධසාසනයේත් අන්‍ය සාසනයන්හිත් ඇති බරපතල වෙනස්කම්:

92^{14-22} වෙනසක් නැතැයි තීර්ථකයන් පැවසීම, ^{22}–93^{19} ඒ බව භික්ෂූන් බුදුන්ට සැලකිරීම, $^{20-26}$ තීර්ථකයන්ගෙන්

ඇසියයුතු ප්‍රශ්නය, ^{26}-^{29} ඊට පිළිතුරු දියහැකි පිරිස, ^{30}-^{37} පඤ්චකාම ගුණ හා කාමාස්වාදය, 94^{1}-96^{7} කාමයෙහි ආදීනව, ^{8}-^{10} කාම පහානය, ^{11}-^{20} කාම තත්ත්වය දැන ගැනීම, ^{21}-^{27} රූප ආස්වාදය, ^{28}-98^{2} රූපයෙහි ආදීනව, ^{3}-^{4} රූප පහානය, ^{5}-^{14} රූප තත්ත්වය දැන ගැනීම, ^{15}-^{33} වෙදනා ආස්වාදය, 99^{1}-^{2} වෙදනා ආදීනව, ^{3}-^{5} වෙදනා පහානය, ^{6}-^{15} වෙදනා තත්ත්වය දැන ගැනීම.

99-105 4. **චූළදුක්ඛක්ඛන්ධ සූත්‍ර:** (කාමයෙහි ආදීනව.)

99^{23}-100^{2} සකෘදාගාමී වුවත් ලොභ ද්වෙස මොහ බලපවත්වන හැටි.

100^{3}-100^{10} කාමභොගී ආර්‍යශ්‍රාවකයා.

100^{11}-100^{20} කාමපරිභොගය කරන නොකරන අවස්ථා.

100^{21}-100^{31} කාමයෙන් නොවෙන්ව තමනුත් ප්‍රීතිසුඛය නොලද බව.

100^{32}-100^{39} පඤ්ච කාමගුණ හා කාමයෙහි ආස්වාදය.

101^{1}-103^{7} කාමයෙහි නොයෙක් ආදීනව.

103^{8}-105^{14} දුක් නැති කිරීම හා සැප විඳීම:
103^{8}-^{16} දුකෙන් දුක් නැති කිරීමට සූදානම්වූ පිරිස, ^{16}-^{28} නිගණ්ඨනාතපුත්ත සශිෂ්‍යයාගේ උපදේශය, ^{29}-104^{14} දුකෙන් දුක් නැති කළ නොහැකි බව, ^{14}-^{18} සැපෙන් සැප ලැබිය හැකිද? ^{18}-105^{14} බිම්බිසාර රජුගේ හා බුදුරජුගේ සැප විහරණ තත්ත්වය.

105-116 5. **අනුමාන සූත්‍ර:** (හොඳ භික්ෂුව හා නරක භික්ෂුව.)

105^{23}-105^{28} පෙරත්ත කළත් දුර්වචයාට අවවාද නොකළ යුතුයි.

105^{29}-107^{11} දුර්වච බව ඇති කරන කරුණු සොළස.

107^{12}-107^{17} පෙරත්ත නොකළත් සුවචයාට අවවාද කළයුතුයි.

107^{18}-109^{4} සුවච බව ඇති කරන කරුණු සොළස.

109^{5}-111^{22} අනුන් හා තමන් සසඳා දුර්වචධර්ම සොළස දුරු කිරීම.

111^{23}-115^{24} දුර්වචධර්ම තමන් තුළ ලා ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කළයුතු දෙයාකාරය.

115^{25}-115^{27} ඒ දෙයාකාර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාවේ ප්‍රතිඵල.

116-121 6. **චෙතොඛිල සූත්‍ර:** (දියුණුවන පිරිහෙන භික්ෂූහු.)

116^{8}-118^{23} බුද්ධසාසනයෙහි දියුණුවක් නොලබන භික්ෂුව:
116^{11}-117^{11} පඤ්ච චෙතොඛිල, 117^{12}-118^{19} පඤ්ච චෙතොවිනිබන්ධන.

118^{24}-121^{15} බුදුසස්නෙහි දියුණුව ලබන භික්ෂුවට අවශ්‍ය අඞ්ග 15.
118^{24}-119^{23} පඤ්චචෙතොඛිල පහානය, ^{24}-120^{30} පඤ්ච චෙතොවිනිබන්ධන පහානය, 121^{1}-^{5} සතර ඉද්ධිපාද හා වීර්‍ය.

121^{5}-121^{17} අඞ්ග පසළොසෙන් යුත් භික්ෂුව අර්හත්ඵලයට භව්‍ය බව.

121-126 7. **වනපත්ථ සූත්‍ර:** (හළයුතු සෙනසුන් හා පුද්ගලයෝ.)

121^{28}-122^{13} වහා පිටවී යායුතු වන සෙනසුන.

122^{14}–122^{35} කරුණු සලකා බලා පිටවී යායුතු වනසෙනසුන.

122^{36}–123^{20} කරුණු සලකා බලා විසියයුතු වනසෙනසුන.

123^{21}–123^{36} මැරෙනතුරුම " "

123^{37}–124^{2} එවැනිම සිව්වැදෑරුම් ගාම නිගම නගර ජනපද.

124^{2}–124^{17} නොදන්වාම අත්හළ යුතු පුද්ගලයා.

124^{18}–125^{2} කරුණු සලකා බලා අත්හළ යුතු "

125^{3}–125^{23} " " " ඇසුරු කළයුතු "

125^{24}–126^{3} පන්නද්දීත් " "

126–132 8. මධුපිණ්ඩික සුත්ත:(කෙලෙස් ඇති නැතිවෙන හැටි.)

126^{8}–126^{18} බුද්ධමතය කුමක් දැයි දණ්ඩපාණියා බුදුන්ගෙන් ඇසීම.

126^{18}–126^{25} දණ්ඩපාණියාට නොතේරෙන්ට දුන් ගැටමුසු පිළිතුර.

126^{26}–127^{18} දණ්ඩපාණි සිද්ධිය බුදුන් භික්ෂූන්ට දැන්වීම.

127^{19}–127^{33} බුදුන් භික්ෂූන්ට බුද්ධමතය ලුහුඬින් දෙශනා කිරීම.

127^{34}–129^{4} විස්තර පිණිස භික්ෂූන් කච්චාන තෙරුන් වෙත යෑම.

129^{5}–131^{15} මහාකච්චාන මහතෙරුන්ගේ විස්තර දෙශනාව.
129^{27}–130^{8} ද්වාදසායතන නිසා කෙලෙස් උපදින හැටි, ^{9}–^{25} ද්වාදසායතන ඇතිවිට කෙලෙස් ඇතිවීම, ^{26}–131^{6} ද්වාදසායතන නැතිවිට කෙලෙස් නැතිවීම.

131^{16}–132^{15} දෙසනාව බුදුන් ලවා සම්මත කර ගැනීම.

132^{16}–132^{23} මධුපිණ්ඩික නම ලැබුණු හැටි.

132–138 9. ද්වේධාවිතක්ක සුත්ත: (පාපවිතර්ක මැඬලන හැටි.)

133^{1}–133^{7} බොධිසත්වයන් විතර්ක දෙකොටසක් කිරීම.

133^{8}–133^{33} උපන් අකුශල විතර්ක මැඬලූ හැටි.

133^{34}–134^{15} අකුශල විතර්ක නිසා කුශල විතර්ක නැතිවෙන හැටි.

134^{16}–135^{11} කුශල විතර්ක දියුණු කර ගත් හැටි.

135^{12}–135^{25} කුශල විතර්ක නිසා අකුශල විතර්ක නැතිවීම.

135^{26}–136^{3} ධ්‍යාන සතරට පැමිණීම, පඨම දුතිය තතිය චතුත්ථජ්ඣාන.

136^{4}–137^{19} ත්‍රිවිද්‍යා ප්‍රතිලාභය, පුබ්බෙනිවාස චුතුපපාත ආසවක්ඛය.

137^{20}–138^{18} බුදුන්ගේ මහජන අනුකම්පාව.

138–142 10. විතක්කසණ්ඨාන සුත්ත: (විතර්ක වශග කරගැනීම.)

138^{26}–141^{33} පාපවිතර්ක මැඬලීමට මෙනෙහි කළ යුතු පඤ්ච නිමිත්ත:
138^{27}–139^{15} අඤ්ඤ නිමිත්ත, ^{16}–^{37} ආදීනව නිමිත්ත, 140^{1}–^{19} අසති අමනසිකාර නිමිත්ත, ^{20}–141^{10} විතක්ක මූලභෙද නිමිත්ත, ^{11}–^{33} අභිනිග්ගණ්හන නිමිත්ත.

141^{34}–142^{27} පඤ්ච නිමිත්ත නිසා පාප විතර්ක දුරුකරගත් පුද්ගලයා.

දෙවෙනි සීහනාද වර්ගය නිමි.

3-වගග.

143-150 1. **කකචූපම සූතත:** (ඉවසිය යුතු තරම.)

143^{2}–143^{31} මොලියඵග්ගුන භික්ෂුවගේ නොමනා භික්ෂුණී සමබන්ධය.

143^{32}–144^{31} බුදුන් මොලියඵග්ගුන භික්ෂුවට අවවාද කිරීම.

144^{32}–145^{20} මුල් භික්ෂූන් මතක්කොට බුදුන් භික්ෂූන්ට කළ අවවාදය.

145^{21}–150^{11} ඉවසීමේ හා නොඉවසීමේ තත්වය:

145^{21}–146^{30} ස්වාමිපක්ෂයේ හොඳ නරක දෙකට සේවක පක්ෂය බලපවත්වන තරම, 146^{30}–147^{11} හැබෑ සුවචයා කවුද? 147^{12-26} පඤ්චවචන පථය ඉවසිය යුතු පිළිවෙළ, 147^{27}–149^{32} උපමා හතරකින් ඉවසන හැටි පැහැදිලි කිරීම, 149^{33}–150^{6} කියතෙන් ඉරද්දීත් ඉවසිය යුතු බව, 150^{7-11} නිතර මෙනෙහි කළ යුතු කියත් උපමාව.

150-162 2. **අලගද්දූපම සූතත:** (ධර්මය වරදවා ගැනීමේ විපාක.)

150^{16}–150^{20} අරිට්ඨ භික්ෂුවට ධර්මය ගැන ඇති වූ වැරදි මතය.

150^{20}–151^{21} අරිට්ඨගේ මතය නැති කරන්ට භික්ෂූන් උත්සාහ කිරීම.

151^{8}–151^{15} බුදුන් කාමයෙහි වරද දෙශනා කළ හැටි පෙන්නාදීම.

151^{22}–152^{25} අරිට්ඨගේ වැරදි මතය ගැන භික්ෂූන් බුදුන්ට සැලකිරීම.

152^{26}–153^{18} බුදුන් අරිට්ඨ ගෙන්වා ඒ ගැන විභාග කිරීම.

153^{18}–153^{27} බුදුන් අරිට්ඨ භික්ෂුව හා සහයොගතා වර්ජනය කිරීම.

153^{28}–154^{9} බුදුන් අරිට්ඨ භික්ෂුව තනි කිරීම.

154^{9}–154^{11} අරිට්ඨ භික්ෂුවගේ මතය නොවිය හැකි දෙයක් බව.

154^{12}–154^{35} ධර්මය වරදවා ඉගෙනීමේ විපාක සර්පොපමාවෙන් පෙන්වීම.

154^{36}–155^{27} ධර්මය මනාව ඉගෙනීමේ ආනිසංස " "

155^{28}–156^{20} ධර්මය පවා බඳු නොගෙන අත්හලයුතු බව.

155^{31}–156^{20} ධර්මය පිළිබඳ පහුරු උපමාව.

156^{21}–157^{11} ෂඩ්විධ දෘෂ්ටිස්ථාන.

157^{12}–158^{7} චතු කොටික සුඤ්ඤතා:

157^{12-17} බාහිර දේ නැති වීමෙන් තැවීම, $^{17-22}$ බාහිර දේ නැතිවීමෙන් නොතැවීම, $^{22-33}$ ආධ්‍යාත්මික දේ නැතිවීමෙන් තැවීම, ^{33}–158^{7} ආධ්‍යාත්මික දේ නැති වීමෙන් තැවීම.

158^{8}–158^{29} තිකොටික සුඤ්ඤතා: පරිග්ගහ, අත්තවාද, දිට්ඨිනිස්සය.

158^{30}–159^{30} ද්විකොටික සුඤ්ඤතා: අත්ත, අත්තනිය.

159^{1}–159^{30} පඤ්චස්කන්ධයම අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම බව.

159^{31}–160^{23} විදර්ශනාවේ බලමහිමය.

160^{23}–160^{31} බුදුන් විනාශකාරයෙකැයි චොදනා කිරීම.

160^{31}–161^{13} දුක්කරදර ගරුසැලකිලිවලදී නොසෙල්වියයුතු බව.

161^{14}–161^{34} බඩු ගැන තබා පඤ්චස්කන්ධය ගැනමත් ඇල්ම හලයුතු බව.

161^{35}–162^{27} බුද්ධධර්මයෙහි තත්වය හා ඵලය.

162-165 3. වම්මික සුත්ත: (ප්‍රශ්න උත්තර පහළොහක්.)

$163^{1}-163^{28}$ දෙවතාවා කුමාරකාශ්‍යප තෙරුන්ගෙන් ප්‍රශ්න ඇසීම.

$163^{29}-164^{28}$ කුමාරකාශ්‍යප තෙරුන් බුදුන්ගෙන් ඒ ප්‍රශ්න ඇසීම.

$164^{29}-165^{29}$ බුදුන් ඒ ප්‍රශ්න පහළොහ විසඳීම.
165^{9-11} පඤ්ච නීවරණ, $^{13-16}$ පඤ්ච උපාදානක්ඛන්ධ, $^{18-23}$ පඤ්ච කාමගුණ.

166-171 4. රථවිනීත සුත්ත: (මහණවීමේ ඵලය.)

$166^{5}-166^{32}$ දසකථාවත්ථුලාභී පුණ්ණ මහාස්ථවිර.

$166^{33}-167^{5}$ සැරියුත් තෙරුන්ට පුණ්ණ තෙරුන් ගැන ඇතිවූ ප්‍රසාදය.

$167^{6}-167^{22}$ පුණ්ණ මහතෙරුන්ට බුදුන් හමුවීම.

$167^{23}-168^{7}$ සැරියුත් මහතෙරුන්ට පුණ්ණ මහතෙරුන් හමුවීම.

$168^{7}-168^{17}$ මහණකම සීලාදි සත්තවිසුද්ධිය පිණිස නොවන බව.

$168^{17}-168^{25}$ මහණකම අනුපාදාපරිනිබ්බානය පිණිස බව.

$168^{25}-169^{25}$ සීලාදි සත්තවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානය නොවන බව.

$169^{25}-170^{31}$ අනුපාදාපරිනිබ්බානය රථවිනීත උපමාවෙන් ප්‍රකට කිරීම.

$170^{31}-170^{38}$ මහණවීමේ ඵලය ලබාගන්නා පිළිවෙළ.

$171^{1}-171^{14}$ සැරියුත් තෙරුන් පුණ්ණ තෙරුන් ගැන කළ වර්ණනාව.

$171^{15}-171^{31}$ පුණ්ණ තෙරුන් සැරියුත් තෙරුන් ගැන කළ වර්ණනාව.

172-182 5. නිවාප සුත්ත: (මාරයාට අසු වන නොවන අය.)

$172^{5}-172^{12}$ මෘගයන් ඇල්ලීම පිණිස තණ වැපිරීම.

$172^{13}-172^{18}$ ප්‍රථම මෘග සමූහය ඒ තණකොළ නිසා වැනසෙන හැටි.

$172^{19}-173^{3}$ දෙවෙනි මෘග සමූහය එයින් වැනසෙන හැටි.

$173^{4}-174^{15}$ තුන්වෙනි මෘග සමූහය එයින් වැනසෙන හැටි.

$174^{16}-177^{4}$ හතරවෙනි මෘග සමූහය එයින් බේරෙන හැටි.

$177^{5}-177^{10}$ නිවාප උපමාව පැහැදිලි කිරීම.

$177^{11}-177^{18}$ ප්‍රථම ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් කාමය නිසා මාරයාට අසුවීම.

$177^{19}-178^{10}$ දෙවෙනි කොටස කාමය නිසා මාරයාට අසුවන හැටි.

$178^{11}-179^{18}$ තුන්වෙනි කොටස කාමය නිසා මාරයාට අසුවන හැටි.

$179^{19}-180^{27}$ හතරවෙනි කොටස මාරයාගෙන් බේරෙන හැටි.

$180^{28}-181^{33}$ මාරයාට නොපෙනෙන නවසමාපත්තිලාභී භික්ෂුව.

182-191 6. අරියපරියෙසන සුත්ත: (නිවන් සෙවීම.)

$182^{7}-183^{15}$ ආනන්ද තෙරුන් භික්ෂූන්ට බණ ඇසීමට මං පෑදීම.

$183^{16}-183^{17}$ ද්විධ පරියෙසනා-සෙවීම්.

$183^{17}-184^{25}$ අනරිය පරියෙසනා නම් කිම?

$184^{26}-185^{3}$ අරිය පරියෙසනා නම් කිම?

$185^{4}-185^{11}$ බුදුවීමට පෙර බුදුනුත් අනරිය පරියෙසනය කළ බව.

$185^{11}-185^{29}$ අරිය පරියෙසනයෙහි යෙදීමට කල්පනා කිරීම.

$185^{30}-185^{34}$ අරිය පරියෙසනය පිණිස මහණවීම.

$185^{34}-187^{8}$ ආළාරකාලාමගෙන් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය සොයාගැනීම.

$187^{9}-188^{20}$ උද්දකරාමගෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ..

188^{21}–189^{12} බුදුවී නිවන සොයා ගැනීම.
189^{13}–189^{27} බුද්ධ ධර්මයේ හා මනුෂ්‍ය සමාජයේ නියම තත්වය.
189^{28}–189^{29} අවබොධ වූ ධර්මය ප්‍රකාශ නොකිරීමට සිත නැමීම.
189^{29}–190^{19} බ්‍රහමාරාධනාව.
190^{20}–191^{10} ධර්මය ප්‍රකාශ කිරීමට සූදානම් වීම.
191^{11}–192^{7} ධර්මාවබොධයට සුදුස්සන් සෙවීම.
192^{8}–192^{30} බරණැසට වඩිද්දී උපක ආජීවකයා මුණගැසීම.
192^{31}–194^{23} පස්වග මහණුන් අවනත කර ගැනීමට කළ උත්සාහය.
194^{24}–195^{12} පස්වග මහණුන් නිවන් සොයා ගැනීම.
195^{13}–195^{18} පඤ්ච කාමගුණ.
195^{18}–195^{29} කාමයෙහි ඇලුණවුන් මාරයාට අසුවීම.
195^{30}–196^{4} කාමයෙහි නොඇලුණවුන් මාරයාගෙන් බේරීම.
196^{5}–197^{11} මාරයාට නොපෙනෙන නව සමාපත්තිලාභියා:
196^{8}–^{12} පඨමජ්ඣාන, ^{13}–^{17} දුතියජ්ඣාන, ^{18}–^{23} තතියජ්ඣාන, ^{24}–^{28} චතුත්ථජ්ඣාන, ^{29}–^{33} ආකාසානඤ්චායතන, ^{34}–197^{1} විඤ්ඤාණඤ්චායතන, ^{1}–^{3} ආකිඤ්චඤ්ඤායතන, ^{3}–^{4} නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන, ^{4}–^{8} සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධ.

197–206 7. චූළහත්ථිපදොපම සුත්ත: (බුදුන් සොයා ගැනීම.)

197^{16}–197^{31} බුදුන්ගේ පණ්ඩිතකම ගැන සාකච්ඡාවක්.
198^{1}–200^{18} පිලොතිකයා බුදුසස්නෙහි පැහැදුණු කාරුණු සතර:
198^{1}–^{25} i වාදයට ආ ඛත්තිය පණ්ඩිතයන් ප්‍රශ්නවත් නොඅසාම බුදුන් සරණ යෑම, ^{26}–199^{6} ii වාදයට ආ බ්‍රාහමණ පණ්ඩිතයන්., ^{7}–^{24} iii වාදයට ආ ගහපති පණ්ඩිතයන්., ^{25}–200^{18} iv වාදයට ආ ශ්‍රමණ පණ්ඩිතයන් ප්‍රශ්නවත් නොඅසාම බුදුන් සරණ යෑම.
200^{19}–200^{31} ජාණුසොණි බමුණා පැහැදී බුදුන් දක්නට යෑම.
200^{31}–201^{22} බුදුන් ඔහුට හත්ථිපද උපමාව විස්තර කිරීම.
201^{23}–202^{4} බුදුබණ අසා පැහැදුණු ශ්‍රාවකයාගේ පැවිදි වීම.
202^{5}–203^{8} පැවිදිව අරිය සීලක්ඛන්ධයෙන් යුක්ත වීම.
203^{9}–203^{20} අරිය ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් යුක්ත වීම.
203^{21}–203^{27} අරිය සතිසම්පජඤ්ඤයෙන් යුක්ත වීම.
203^{28}–204^{5} පඤ්ච නීවරණ ප්‍රහාණය.
204^{6}–206^{13} බුදුන් ගැන හරි තීරණයක් නැතිවම ලබන ආසී සැප:
204^{6}–^{12} පඨමජ්ඣානය, ^{13}–^{19} දුතියජ්ඣානය, ^{20}–^{27} තතියජ්ඣානය, ^{28}–^{34} චතුත්ථජ්ඣානය, 205^{1}–^{18} පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිය, ^{19}–^{38} චුතූපපාතය, 206^{1}–^{13} ආසවක්ඛය.
206^{14}–206^{23} බුදුන් ගැන හරි තීරණයට පැමිණෙන අවස්ථාව.
206^{24}–206^{32} ජාණුසොණි බමුණා බුදුන් සරණ යෑම.

207-214	**8. මහාහත්ථිපදොපම සුත්ත: (චතුරාර්‍ය සත්‍යය)**
207^{6}-207^{12}	හත්ථිපද උපමාව හා චතු අරිය සච්ච.
207^{13}-207^{16}	දුක්ඛ අරිය සච්ච.
207^{17}-207^{19}	පඤ්ච උපාදානක්ඛන්ධ.
207^{20}-207^{23}	රූපක්ඛන්ධ, චතු මහාභූත.
207^{24}-209^{11}	අජ්ඣත්තික බාහිර පඨවිධාතු: 207^{24-35} පඨවිධාතුව, 208^{1-7} පඨවිධාතුව පිළිබඳ ත්‍රිලක්‍ෂණ භාවනාව, ^{8}-209^{11} ධාතාරම්මණයෙන් භික්‍ෂුව බැණුම් ගැහුම් ඉවසා වැඩ සිද්ධ කර ගන්නා අන්දම.
209^{12}-210^{12}	ආපොධාතුව, ත්‍රිලක්‍ෂණ භාවනාව, ධාතාරම්මණයෙන්.
210^{13}-210^{34}	තෙජොධාතුව, ත්‍රිලක්‍ෂණ භාවනාව, ධාතාරම්මණයෙන්.
210^{35}-212^{22}	වායොධාතුව, ත්‍රිලක්‍ෂණ භාවනාව, ධාතාරම්මණයෙන්.
212^{23}-212^{27}	මහාභූත නිස්සත්ත බව හා රූපාදි ව්‍යවහාරය.
212^{27}-214^{4}	උපාදාරූප, සතර අරූපස්කන්ධ, සමුදය නිරොධ සච්ච.
214-221	**9. මහාසාරොපම සුත්ත: (මහණවීමේ ඵලය.)**
214^{11}-215^{16}	ලාභකීර්ති මහණකමේ සාරය නොව කොළ අතු බව.
215^{17}-216^{26}	සීලය මහණකමේ සාරය නොව පොත්ත බව.
216^{27}-217^{38}	සමාධිය මහණකමේ සාරය නොව සිවිය බව.
218^{1}-219^{23}	ඥානදස්සනය මහණකමේ සාරය නොව එලය බව.
219^{24}-221^{9}	චෙතොවිමුත්තියම මහණකමේ සාරය බව.
221^{10}-221^{14}	මහණකම ලාභ සීල ආදිය පිණිස නොවන බව.
221-228	**10. චූළසාරොපම සුත්ත: (සාරය සෙවීම.)**
221^{24}-221^{30}	පිඞ්ගලකොච්ඡ අන්‍ය ශාස්තෲන්ගේ ප්‍රතිඥා ගැන විචාරීම.
222^{1}-222^{6}	බුදුන් ඔහුට ධර්මය දෙශනා කිරීමට සූදානම් වීම.
222^{7}-222^{18}	කොළ අතු ගහේ සාරය-අරටුව-වසයෙන් ගැනීම.
222^{19}-222^{30}	පොත්ත ගහේ සාරය වසයෙන් ගැනීම.
222^{31}-223^{4}	සිවිය ගහේ සාරය වසයෙන් ගැනීම.
223^{5}-223^{14}	එලය ගහේ සාරය වසයෙන් ගැනීම.
223^{15}-223^{24}	සාරයම-අරටුවම-ගහේ සාරය වසයෙන් ගැනීම.
223^{25}-224^{5}	කොළ අතු වැනි ලාභකීර්ති මහණකමේ සාරයයයි ගැනීම.
224^{6}-224^{28}	පොත්ත වැනි සීලය ,, ,, ,,
224^{29}-225^{18}	සිවිය වැනි සමාධිය ,, ,, ,,
225^{19}-226^{14}	එලය වැනි ඥානදස්සනය ,, ,, ,,
226^{15}-227^{3}	මහණකමේ සාරය ලබාගැනීමට උත්සාහ කිරීම.
227^{4}-228^{18}	ඥානදස්සනයට වඩා උසස් ගුණ-නව සමාපත්ති.
228^{19}-228^{23}	මහණකම ලාභ සීල සමාධි අභිඥා පිණිස නොවන බව.
228^{24}-228^{32}	පිඞ්ගලකොච්ඡ බමුණා උපාසක වීම.

තුන්වෙනි ඔපම්ම වර්ගය නිමි.

4—වග්ග.

$229-235$ 1. චූළගොසිඞ්ග සුත්ත: (ගුණවත් භික්ෂුවකගේ අගය.)

$229^{2}-229^{21}$ බුදුන් අනුරුද්ධ ආදි තුන්යහළු තෙරුන් කරා වැඩමවීම.

$229^{22}-229^{25}$ සැපදුක් තොරතුරු විචාරීම.

$229^{25}-230^{21}$ තුන්යහළු තෙරුන්ගේ සමගියේ තරම.

$230^{22}-230^{38}$ තුන්යහළු තෙරුන්ගේ අප්පමාද විහරණය.

$231^{1}-232^{39}$ තුන්යහළු තෙරුන්ගේ නවසමාපත්ති සුඛ විහරණය: 231^{1-9} පඨමජ්ඣාන, $^{10-19}$ දුතියජ්ඣාන, $^{20-29}$ තතිය ජ්ඣාන, $^{30}-232^{4}$ චතුත්ථජ්ඣාන, $^{5-14}$ ආකාසානඤ්චායතන, $^{15-20}$ විඤ්ඤාණඤ්චායතන, $^{20-22}$ ආකිඤ්චඤ්ඤායතන, $^{22-26}$ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන, $^{27-39}$ සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධය.

$233^{1}-233^{3}$ බුදුන් ආපසු වැඩමවීම.

$233^{4}-233^{16}$ තුන්යහළු තෙරුන්ගේ ගුණ අලෙපවජ්කමේ තරම.

$233^{17}-233^{34}$ උන්වහන්සේලා බඹලොව දක්වා ප්‍රසිද්ධවීම,(දීඝයක්‍ෂයා.)

$234^{1}-235^{11}$ ගුණවත් භික්‍ෂුව නිසා මහජනයා ලබන හිතසැප.

$235-243$ 2. මහාගොසිඞ්ග සුත්ත: (වනය හොබවන භික්‍ෂුව.)

$235^{15}-236^{9}$ මහතෙරවරු ධර්‍මශ්‍රවණයට සැරියුත්තෙරුන් කරා යෑම.

$236^{10}-236^{17}$ සැරියුත්තෙරුන් වනය හොබවන භික්‍ෂුව ගැන ඇසීම.

$236^{17}-236^{25}$ බහුශ්‍රැත භික්‍ෂුව යයි ආනන්ද ස්ථවිරයන් පිළිතුරු දීම.

$236^{26}-236^{36}$ ඣානාභිරත භික්‍ෂුව යයි රෙවත තෙරුන් පිළිතුරු දීම.

$237^{1}-237^{14}$ දිබ්බචක්ඛුක භික්‍ෂුව යයි අනුරුද්ධ තෙරුන් පිළිතුරු දීම.

$237^{15}-237^{37}$ ධූතවාදී භික්‍ෂුව යයි මහාකාශ්‍යප තෙරුන් පිළිතුරු දීම.

$238^{1}-238^{12}$ ආභිධම්මික භික්‍ෂුව යයි මුගලන් තෙරුන් පිළිතුරු දීම.

$238^{13}-239^{5}$ අචින්තවසික භික්‍ෂුව යයි සැරියුත් තෙරුන් පිළිතුරු දීම.

$239^{6}-239^{32}$ බුදුන්ගෙන් ඒ ගැන විමසීම.

$239^{32}-243^{21}$ බුදුන් ඒ අදහස් හයම හරියයි සම්මත කොට ගුණවැනීම.

$243^{22}-243^{30}$ වනය හොබවන භික්‍ෂුව ගැන බුදුන්ගේ අදහස.

$244-248$ 3. මහාගොපාලක සුත්ත:(දියුණුවන නොවන භික්‍ෂුව.)

$244^{5}-244^{14}$ ගොපාලකයා ගොපාලනයට නුසුදුසු වන අඞ්ග එකොළස.

$244^{15}-246^{20}$ භික්‍ෂුව දියුණුවට නුසුදුසු කරන අඞ්ග එකොළස: 244^{24-27} රූප නොදැනීම, $^{28-31}$ ලක්‍ෂණ නොදැනීම, $^{32}-245^{5}$ පාපවිතර්ක අධිවාසනය, $^{6-18}$ ඉන්‍ද්‍රිය අසංවරය, $^{19-22}$ ධර්‍මදෙශනා නොකිරීම, $^{23-30}$ බහුශ්‍රැතයන් කරා නොපැමිණීම, $^{31-34}$ ධර්‍මශ්‍රවණය නොකිරීම, $^{35-37}$ ආර්‍ය්‍ය මාර්‍ගය නොදැනීම, 246^{1-3} සතිපට්ඨාන නොදැනීම, $^{4-8}$ ප්‍රත්‍යයෙහි පමණ නොදැනීම, $^{9-18}$ මහතෙරවරුන්ට නොසැලකීම.

$246^{21}-246^{29}$ ගොපාලනයට සුදුසු ගොපාලකයාගේ අඞ්ග එකොළස.

$246^{29}-248^{28}$ දියුණුවන භික්‍ෂුවගේ අඞ්ග එකොළස.

249–251 **4. චූළගොපාලක සුත්ත:** (මෝඩ අනුශාසකයෝ.)

249^{5}–249^{14} මෝඩ ගොපාලකයා නිසා ගවයන් දුකට වැටීම.
249^{14}–249^{19} මෝඩ අනුශාසකයන් නිසා ශ්‍රාවකයන් දුකට වැටීම.
249^{20}–250^{3} පණ්ඩිත ගොපාලකයා නිසා ගවයන් සැප ලැබීම.
250^{3}–250^{8} පණ්ඩිත අනුශාසකයන් නිසා ශ්‍රාවකයන් සැප ලැබීම.
250^{9}–250^{36} බුදුන් නිසා බුද්ධශ්‍රාවකයන් සැප ලබන හැටි:
250^{9-14} අරහන්ත, $^{15-20}$ අනාගාමී, $^{21-26}$ සකදාගාමී,
$^{27-31}$ සොතාපන්න, $^{32-36}$ සොතාපත්තිමග්ග සමංගී.
251^{1}–251^{13} බුදුරජාණන්වහන්සේ පණ්ඩිත අනුශාසක බව.

251–260 **5. චූළසච්චක සුත්ත:** (ආත්ම අනාත්ම වාදය.)

251^{16}–251^{25} සච්චකයාගේ පුරසාරම් කථා.
251^{26}–252^{4} සච්චකයා අස්සජි මහතෙරුන්ගෙන් බුද්ධසමය විචාරීම.
252^{5}–252^{17} අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම ත්‍රිලක්ෂණය බුද්ධසමය බව පැවසීම.
252^{18}–253^{32} සච්චකයා වාද පිණිස බුදුන් කරා යෑම.
253^{33}–254^{6} අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම දෙශනාව බුද්ධසමය බව වැදෑරීම.
254^{7}–254^{21} පඤ්චස්කන්ධය ආත්මයයි ඔප්පුකිරීමට සච්චකයා දඟලීම.
254^{21}–255^{13} බුදුන් ඒ ආත්මවාදය රාජොපමාවෙන් ඛණ්ඩනය කිරීම.
255^{13}–255^{22} සච්චකයා නිරුත්තර වීම.
255^{23}–255^{32} වජිරපාණී යක්ෂයාගේ පැමිණීම.
255^{33}–256^{23} පඤ්චස්කන්ධය ආත්ම නොවේ යයි සච්චකයා පැවසීම.
256^{24}–256^{33} පඤ්චස්කන්ධය අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම යයි පිළිගැනීම.
256^{34}–257^{4} ,, තණ්හා දිට්ඨි මාන වශයෙන් ගැනීමේ වරද ,,
257^{5}–257^{13} සච්චකවාදයේ ඇති නිසරු බව පෙන්නා දීම.
257^{13}–257^{26} සච්චකයාගේ ආඩම්බරය පුහු බව පෙන්නා දීම.
257^{27}–258^{18} දුම්මුඛයා කකකට උපමාවෙන් සච්චකයාට විහිළු කිරීම.
258^{18}–258^{35} සත්ථුසාවකයා සාසනකාර වන්නේ කොපමණකින්ද?
358^{36}–259^{14} භික්ෂුව රහත් වන්නේ කොපමණකින්ද?
259^{15}–259^{22} විමුක්ත භික්ෂුවගේ පිළිවෙළ, ත්‍රිවිධ අනුත්තරිය.
259^{23}–259^{34} සච්චකයා බුදුන් සමග වාද කිරීමේ අමාරුකම කියාපෑම.
259^{34}–260^{23} සච්චකයා බුදුපාමොක් සංඝයාට දන් දීම.

260–278 **6. මහාසච්චක සුත්ත:** (කාය චිත්ත භාවනා.)

260^{26}–261^{11} සච්චකයා බුදුන් කරා පැමිණ ප්‍රශ්න ඇසීම.
261^{12}–261^{30} කායභාවනා හා චිත්තභාවනා ගැන සච්චකයාගේ මතය.
261^{31}–262^{20} සච්චකයා තීර්ථකයන්ගේ කායභාවනාව විස්තර කිරීම.
262^{21}–263^{25} බුද්ධසාසනයෙහි කාය චිත්ත භාවනා:
262^{29}–263^{10} අභාවිත කාය අභාවිත චිත්ත වන හැටි,
263^{11-25} භාවිත කාය භාවිත චිත්ත වන හැටි.
263^{26}–263^{33} බුදුන් භාවිත කාය භාවිත චිත්ත වූ තරම.
263^{33}–276^{36} මහණවූදා පටන්ම වෙදනා චිත්තපරියාදානය නොකිරීම:

264^{2-11} අභිනිෂ්ක්‍රමණය, ^{12}–265^{25} ආළාරකාලාම ශාසනයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සැපය ලැබීම, 265^{26}–267^{8} උද්දකරාම ශාසනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සැපය ලැබීම, $^{9-18}$ උරුවෙලාවට පැමිණීම, ^{19}–268^{8} කාය චිත්ත දෙකෙන්ම කාමයෙන් නොවෙන්ව ආර්‍ය්‍යමාර්ගීය ලබාගත නොහැකි බව, $^{9-30}$ කයින් වෙන් වුවත් සිතෙන් කාමයෙන් නොවෙන්ව ආර්‍ය්‍යමාර්ගීය ලබාගත නොහැකි බව, ^{31}–269^{18} කාය චිත්ත දෙකෙන්ම කාමයෙන් වෙන්වූ විට ආර්‍ය්‍යමාර්ගීය ලබාගත හැකි බව, 269^{19}–274^{3} දුෂ්කර ක්‍රියා සමයේ වින්ද දුක්, (ආර්‍ය්‍යමාර්ගාවබොධය පිණිස දුක් විඳිම): 270^{4}–272^{11} අප්පානකධ්‍යානය-ආශ්වාසප්‍රශ්වාස නැවැත්වීම, 272^{12}–273^{27} ආහාර නැවැත්වීම, 273^{28}–274^{3} ඊට වැඩි දුෂ්කර ක්‍රියාවක් කවුරුවත්ම නොකළ බව, 274^{4-19} දුෂ්කරක්‍රියා නොව ධ්‍යාන මාර්ගයම බොධි මාර්ගයයි වැටහී ආහාර ගැනීම, $^{19-25}$ පස්වග මහණුන් කලකිරී ඉවත්ව යෑම, ^{26}–275^{10} ධ්‍යාන සැප සතර ලැබීම, $^{11-30}$ පුබ්බෙනිවාස ඤාණය, 275^{31}–276^{17} චුතූපපාත ඤාණය, $^{18-36}$ ආසවක්ඛය ඤාණය ලැබීම.

277^{1}–277^{10} බුදුන්ගේ චිත්ත එකග්ගතාවේ තරම.

277^{10}–277^{19} දවල් නින්ද සම්මොහවිහාරය ද?

277^{20}–277^{26} සම්මූළ්හයා හා අසම්මූළ්හයා තෝරා දීම.

277^{26}–278^{5} බුදුරජාණන්වහන්සේ අසම්මූළ්හ බව.

278^{6}–278^{37} සච්චකයා බුදුරජාණන්වහන්සේට පැසසීම.

279–283 7. චූළතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍ර: (නිවන් දකින හැටි.)

279^{6}–279^{24} බුදුන් ශක්‍රයාට තණ්හාසඞ්ඛය විමුත්තිය දෙසීම.

279^{25}–280^{16} මුගලන් තෙරුන් ශක්‍රයා පරීක්ෂා කිරීමට දෙව්ලෝ වැඩීම.

280^{17}–280^{23} ශක්‍රයාට තණ්හාසඞ්ඛය විමුත්තිය අමතක වීම.

280^{23}–281^{17} ශක්‍රයාගේ වෛජයන්ත ප්‍රාසාද වර්ණනාව.

281^{17}–281^{26} මුගලන් තෙරුන් ශක්‍රයා බිය ගැන්වීම.

281^{27}–282^{23} ශක්‍රයාට තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තිය මතක්වී ප්‍රකාශ කිරීම.

282^{24}–282^{28} මුගලන් මහතෙරුන් ආපසු බුදුන් කරා පැමිණීම.

282^{28}–282^{34} ශක්‍රයාගේ පිරිවර දෙවඟනන්ගේ ප්‍රසාදය.

283^{1}–283^{30} බුදුන් මුගලන් තෙරුන්ට තණ්හාසඞ්ඛය විමුත්තිය දෙසීම.

284–299 8. මහාතණ්හාසඞ්ඛය සූත්‍ර: (පටිච්චසමුප්පාදය.)

284^{2}–284^{5} විඤ්ඤාණය සස්සතය යන සාතිභික්ෂුවගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය.

284^{6}–284^{27} ඒ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය වෙනස් කිරීමට භික්ෂූන් උත්සාහ කිරීම.

284^{27}–285^{26} භික්ෂූන් ඒ ගැන බුදුන්ට සැලකිරීම.

285^{27}–286^{15} බුදුන් සාති භික්ෂුවගෙන් විභාග කිරීම.

286^{16}–287^{4} බුදුන් සාති භික්ෂුව හා සහයොගතා වර්ජනය කිරීම.

$287^{5}-287^{32}$ විඤ්ඤාණය පටිච්චසමුප්පන්න බව.

$287^{33}-288^{20}$ පඤ්චස්කන්ධයම පටිච්චසමුප්පන්නයයි විදර්ශනා කිරීම.

$288^{21}-288^{28}$ විදර්ශනා ප්‍රඥාව ගැන පවා ඇලීගැලී ක්‍රියා නොකළයුතු බව.

$288^{29}-288^{35}$ සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්මට ප්‍රත්‍යය වන ආහාරයන්ට ප්‍රත්‍යය.

$289^{1}-289^{28}$ පටිච්චසමුප්පාදය.

$289^{29}-291^{13}$ පටිච්චසමුප්පාදය භික්ෂූන් ලවා පිළිගැන්වීම.

$291^{14}-291^{22}$ පටිච්චනිරොධය.

$291^{23}-293^{12}$ පටිච්චනිරොධය භික්ෂූන් ලවා පිළිගැන්වීම.

$293^{13}-294^{8}$ පටිච්ච සමුප්පාදය හා නිරොධය දන්නහුගේ අචල බව.

$294^{9}-294^{15}$ බුද්ධධර්මය ඔපනයික බව.

$294^{16}-294^{29}$ සත්ත්වයාගේ ප්‍රතිසන්ධි ක්‍රමය.

$294^{30}-295^{32}$ සත්ත්වයා කාමයෙහි බැඳී දුකට වැටෙන හැටි.

$295^{33}-299^{21}$ සත්ත්වයා කාමයෙන් වෙන්වී සැපයට පැමිණෙන හැටි:
$295^{33}-296^{16}$ බුදුබණ අසා පැවිදි වීම, $296^{17}-297^{21}$ සීලක්ඛන්ධයෙන් යුක්ත වීම, $^{22-33}$ ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් යුක්ත වීම, 298^{1-7} සතිසම්පජඤ්ඤයෙන් යුක්ත වීම, $^{8-22}$ පඤ්ච නීවරණප්පහානය, $^{23-29}$ ධ්‍යාන සතර ලැබීම, $^{30}-299^{21}$ රාග ද්වෙෂ නැතිකොට නිවන් දැකීම.

299-310 9. මහාඅස්සපුර සුත්ත: (සමණකරණ ධම්ම.)

$299^{31}-300^{8}$ භික්ෂූන් සමණකරණ ධර්මයන්හි යෙදවීම.

$300^{9}-304^{6}$ සමණකරණ බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම:
300^{10-14} හිරි ඔත්තප්ප, $^{15-25}$ පරිසුද්ධ කායසමාචාර, $^{26}-301^{2}$ පරිසුද්ධ වචීසමාචාර, $^{3-14}$ පරිසුද්ධ මනොසමාචාර, $^{15-25}$ පරිසුද්ධ ආජීව, $^{26}-302^{10}$ ඉන්ද්‍රිය සංවර, $^{11-25}$ භොජනමත්තඤ්ඤුතා, $^{26}-303^{8}$ ජාගරියානුයොග, $^{9-24}$ සතිසම්පජඤ්ඤ, $^{25}-304^{6}$ පඤ්ච නීවරණප්පහාන.

$304^{7}-305^{18}$ පඤ්ච නීවරණප්පහානය පිළිබඳ පඤ්ච උපමා.

$305^{19}-305^{32}$ ප්‍රථමජ්ඣානසුඛය හා ඒ පිළිබඳ උපමාව.

$306^{1}-306^{17}$ ද්විතීයජ්ඣානසුඛය හා ,, ,,

$306^{18}-306^{33}$ තෘතීයජ්ඣානසුඛය හා ,, ,,

$307^{1}-307^{12}$ චතුර්ථජ්ඣානසුඛය හා ,, ,,

$307^{13}-308^{4}$ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිය හා ,, ,,

$308^{5}-308^{28}$ චුතූපපාතඤාණය හා ,, ,,

$308^{29}-309^{21}$ ආසවක්ඛයඤාණය හා ,, ,,

$309^{22}-310^{18}$ ඛීණාසවයාගේ තත්ත්වය පෙන්වන නම් හතක්:
309^{25-28} සමණ, $^{29-32}$ බ්‍රාහ්මණ, $^{33}-310^{2}$ නහාතක, $^{3-6}$ වෙදගූ, $^{7-10}$ සොත්තිය, $^{11-14}$ අරිය, $^{15-18}$ අරහන්ත.

310-315 10. චූළඅස්සපුර සුත්ත: (සමණ සාමීචිපටිපදාව.)

$310^{26}-311^{5}$ භික්ෂූන් සමණසාමීචිපටිපදාවෙහි යෙදවීම.

$311^{6}-311^{20}$ සමණසාමීචිපටිපදාවෙහි නොපිළිපන් භික්ෂුව:

311^{7-18} සමණමල සමණදෙස දෙළහ: අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාද, කොධ, උපනාහ, මක්ඛ, පලාස, ඉස්සා, මච්ඡරිය, සාඨෙය්‍ය, මායා, පාපිච්ඡා, මිච්ඡාදිට්ඨි.

311^{21}–311^{32} පිටත සිල්පෙනුම මහණකම නොවන බව.

312^{1}–313^{10} සඞ්ඝාටිධාරණාදිය මහණකම නම් !

313^{11}–313^{22} සමණසාමීචිපටිපදාවෙහි පිළිපන් භික්ෂුව.

313^{22}–313^{27} අභ්‍යන්තර පාරිශුද්ධියම මහණකම බව.

313^{27}–314^{7} භික්ෂුවගේ සතර බ්‍රහ්මවිහාර භාවනා.

314^{8}–314^{26} කුලභෙදයක් නැති බුද්ධසාසනය.

314^{27}–315^{2} නියම ශ්‍රමණයා.

හතරවෙනි මහායමක වග්ගය නිමි.

5—වග්ග

315–321 **1. සාලෙය්‍යක සුත්ත:** (දුගති සුගති දෙකට හෙතු.)

315^{12}–316^{7} සාලෙය්‍යක බමුණන් බුදුන් හමුවීමට යෑම.

316^{8}–316^{17} දුගති සුගති දෙකට හෙතු ලුහුඬින් දෙසීම.

316^{18}–316^{25} බමුණන් විස්තර බලාපොරොත්තු වීම.

316^{26}–318^{3} දුගතියට හෙතු වූ දසවිධ අධම්මචරියා විසමචරියා: 316^{26}–317^{2} තිවිධ කායදුච්චරිත, 317^{3-21} චතුබ්බිධ වචී දුච්චරිත, $^{22-34}$ තිවිධ මනොදුච්චරිත.

318^{4}–319^{17} සුගතියට හෙතු වූ දසවිධ ධම්මචරියා සමචරියා: 318^{4-17} තිවිධ කායසුචරිත, ^{18}–319^{3} චතුබ්බිධ වචීසුචරිත, $^{4-15}$ තිවිධ මනොසුචරිත.

319^{18}–320^{30} ධම්මචාරියාට ලබාගත හැකි සැපසම්පත්: 319^{18-28} මනුෂ්‍ය සම්පත්, ^{29}–320^{23} දිව්‍ය බ්‍රහ්ම සම්පත්, $^{24-30}$ අරහත්ත-නිර්වාණ සම්පත්.

320^{31}–321^{3} සාලෙය්‍යක බමුණන් උපාසක වීම.

321–326 **2. වෙරඤ්ජක සුත්ත:** (සමචාරියා හා විසමචාරියා.)

321^{6}–321^{29} වෙරඤ්ජක බමුණන් බුදුන් කරා යෑම.

321^{30}–322^{7} දුගති සුගති දෙකට හෙතු ලුහුඬින් දෙසීම.

322^{8}–322^{15} බමුණන් විස්තර බලාපොරොත්තු වීම.

322^{16}–323^{31} දුගතියට හෙතු වූ දසවිධ අධම්මචරියා විසමචරියා: 322^{16-28} තිවිධ කායදුච්චරිත, ^{29}–323^{15} චතුබ්බිධ වචී දුච්චරිත, $^{16-28}$ තිවිධ මනොදුච්චරිත.

323^{32}–325^{12} සුගතියට හෙතු වූ දසවිධ ධම්මචරියා සමචරියා: 323^{32}–324^{12} තිවිධ කායසුචරිත, $^{13-31}$ චතුබ්බිධ වචී සුචරිත, ^{32}–325^{10} තිවිධ මනොසුචරිත.

325^{13}–326^{25} සමචාරියාට ලබාගත හැකි සැපසම්පත්: 325^{13-23} මනුෂ්‍ය සම්පත්, ^{24}–326^{18} දිව්‍ය බ්‍රහ්ම සම්පත්, $^{19-25}$ අරහත්ත-නිර්වාණ සම්පත්.

326^{26}–326^{34} වෙරඤ්ජක බමුණන් උපාසක වීම.

327-334 **3. මහාවෙදල්ල සුත්ත:**(මහාශ්‍රාවකයන්ගේ ධර්මඥතය.)

327^{8}–334^{11} මහාකොට්ඨිත සැරියුත් දෙනමගේ ප්‍රශ්න හා උත්තර: 327^{8-14} දුප්පඤ්ඤයා, $^{15-23}$ පඤ්ඤවන්තයා, $^{24-28}$ විඤ්ඤාණය, ^{29}–328^{10} පඤ්ඤා විඤ්ඤාණ, $^{11-15}$ වෙදනා, $^{16-21}$ සඤ්ඤා, $^{22-30}$ වෙදනා සඤ්ඤා විඤ්ඤාණ, ^{31}–329^{3} මනොවිඤ්ඤාණඤෙය්‍යය, $^{4-7}$ පඤ්ඤා, $^{8-11}$ සම්මාදිට්ඨි පච්චය, $^{12-22}$ සම්මාදිට්ඨි අඞ්ග පහ, $^{23-24}$ භව තුන, $^{25-31}$ පුනබ්භව, ^{32}–330^{12} පඨමජ්ඣානය හා උපකාර අනුපකාර පඤ්චඞ්ග, $^{14-31}$ පඤ්චින්ද්‍රිය, ^{32}–331^{10} ආයු උස්ම, $^{11-18}$ ආයුසඞ්ඛාර හා වෙදනියධම්ම, $^{19-23}$ මරණය, ^{24}–332^{3} කාලකත නිරොධසමාපන්න දෙදෙනාගේ වෙනස, $^{4-10}$ චතුත්ථජ්ඣාන සමාපත්තියට පච්චය සතර, $^{11-15}$ අනිමිත්ත චෙතොවිමුත්තියට පච්චය දෙක, $^{16-20}$ අනිමිත්ත චෙතොවිමුත්තියේ ඨිතිපච්චය තුන, $^{21-25}$ අනිමිත්ත චෙතොවිමුත්තියේ වුට්ඨාන පච්චය දෙක, 332^{26}–334^{11} අප්පමාණ චෙතොවිමුත්ති ආකිඤ්චඤ්ඤචෙතොවිමුත්ති සුඤ්ඤත චෙතොවිමුත්ති අනිමිත්ත චෙතොවිමුත්ති හතර හා ඒවා නානත්ථ එකත්ථ වන හැටි.

334-340 **4. චූළවෙදල්ල සුත්ත:** (භික්ෂුණියකගේ ධර්මඥතය.)

334^{16}–340^{12} විසාඛගේ ප්‍රශ්න හා ධම්මදින්නා භික්ෂුණියගේ පිළිතුරු: 334^{20-26} සක්කාය, 334^{27}–335^{3} සක්කාය සමුදය, 335^{4-8} සක්කාය නිරොධය, $^{9-15}$ සක්කාය නිරොධ ගාමිනී පටිපදා, $^{16-20}$ උපාදානය හා පඤ්ච උපාදානක්ඛන්ධ, $^{21-33}$ සක්කායදිට්ඨි වන හැටි, ^{34}–336^{11} සක්කායදිට්ඨි නොවන හැටි, $^{12-15}$ අරිය අට්ඨඞ්ගික මග්ග, $^{16-18}$ ආර්‍ය්‍යාෂ්ටාඞ්ගික මාර්ගය සංඛත ද? අසංඛත ද? $^{19-28}$ ආර්‍ය්‍යාෂ්ටාඞ්ගික මාර්ගය හා සීල සමාධි පඤ්ඤා, ^{29}–337^{2} සමාධි සමාධිනිමිත්ත සමාධිපරික්ඛාර සමාධිභාවනා, $^{3-16}$ කායසංඛාර වචීසංඛාර චිත්තසංඛාර, $^{17-22}$ සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධ සමාපත්තිය, $^{23-28}$ නිරොධසමාපත්තිලාභය හා සංඛාරනිරොධය, ^{29}–338^{15} නිරොධ සමාපත්ති වුට්ඨානය පිළිබඳ විස්තර, $^{16-29}$ සුඛ දුක්ඛ අදුක්ඛමසුඛ වෙදනා, ^{30}–339^{29} සුඛ දුක්ඛ අදුක්ඛමසුඛ වෙදනා හා රාග පටිඝ අවිජ්ජානුසය, ^{30}–340^{2} සුඛ දුක්ඛ අදුක්ඛමසුඛ වෙදනා පටිභාග, $^{3-8}$ අවිජ්ජා විජ්ජා විමුත්ති පටිභාග, $^{9-12}$ නිබ්බානය අප්පටිභාග බව.

340^{12}–340^{21} විසාඛතුමා ඒ ප්‍රශ්නොත්තර බුදුන්ට සැලකිරීම.

340^{21}–340^{25} බුදුන් ධම්මදින්නා භික්ෂුණියගේ ධර්මඥතායට පැසසීම.

340-345 5. චූළධම්මසමාදාන සුත්ත: (සැප දුක් දෙකට කරුණු.)

$341^{1}-341^{6}$ ධම්මසමාදාන සතර.
$341^{7}-343^{5}$ මෙලෝ සැප හා පරලෝ දුක් ලැබෙන ධර්මසමාදානය.
$343^{6}-344^{6}$ මෙලෝ පරලෝ දෙක්හිම දුක් ලැබෙන ධර්මසමාදානය.
$344^{7}-344^{16}$ මෙලෝ දුක් හා පරලෝ සැප ලැබෙන ධර්මසමාදානය.
$344^{17}-345^{3}$ මෙලෝ පරලෝ දෙක්හිම සැප ලැබෙන ධර්මසමාදානය.

345-352 6. මහාධම්මසමාදාන සුත්ත: (සැප දුක් ලබන හැටි.)

$345^{11}-345^{21}$ සත්වයන්ගේ බලාපොරොත්තු ඉෂ්ට නොවීමට හෙතුව.
$345^{22}-346^{2}$ මෝඩකම නිසා බලාපොරොත්තු ඉෂ්ට නොවන හැටි.
$346^{3}-346^{16}$ පණ්ඩිතකම නිසා බලාපොරොත්තු ඉෂ්ට වන හැටි.
$346^{17}-346^{22}$ ධම්මසමාදාන සතර.
$346^{23}-347^{18}$ ඒ සතර නොදැනීම නිසා මෝඩයා දුක් ලබන හැටි.
$347^{19}-348^{11}$ ඒ සතර දැනීම නිසා පණ්ඩිතයා සැප ලබන හැටි.
$348^{12}-348^{34}$ දෙලොවම දුක් ලැබෙන ධර්මසමාදානය.
$348^{35}-349^{21}$ මෙලොව සැප හා පරලොව දුක් ලැබෙන ධර්මසමාදානය.
$349^{22}-350^{11}$ මෙලොව දුක් හා පරලොව සැප ලැබෙන ධර්මසමාදානය.
$350^{12}-350^{37}$ දෙලොවම සැප ලැබෙන ධර්මසමාදානය.
$351^{1}-352^{8}$ ධර්මසමාදානයන්ගේ තත්වය පෙන්වන උපමා හතර.
$352^{8}-352^{14}$ ඉතාම වැදගත් ධර්මසමාදානය.

352-355 7. වීමංසක සුත්ත: (බුදුන් ගැන පරීක්ෂා කළයුතු බව.)

$352^{22}-352^{29}$ බුදුන් ගැන භික්ෂූන් විසින් පරීක්ෂාකර බැලියයුතු බව.
$352^{30}-353^{3}$ බුදුන්ගේ ක්‍රියා හා වචන කිලුටු දැයි විමසියයුතු බව.
$353^{3}-353^{9}$ කලින්කල කිලුටුව හා පිරිසිදුව පවත්නේ දැයි ,,
$353^{9}-353^{15}$ පිරිසිදු ක්‍රියා හා වචන බුදුන් තුළ ඇද්දැයි ,,
$353^{15}-353^{21}$ කලක පටන් බුදුන්ගේ ක්‍රියා වචන ජීවිකාව පිරිසිදුදැයි ,,
$353^{21}-353^{31}$ කෙලෙස් ඇතිවන තරමට බුදුන් යසසින් යුක්තදැයි ,,
$353^{32}-354^{11}$ බුදුන් කාමසෙවනය නොකරන්නේ භය නිසා දැයි ,,
$354^{12}-354^{12}$ විමසීමෙන් නොනැවතී ඒවා බුදුන්ගෙන්මත් විචාළයුතු
$354^{12}-354^{24}$ භික්ෂූන් ඒ කරුණු විචාරනවිට බුදුන් පිළිතුරු දෙන හැටි.
$354^{24}-354^{27}$ බණ ඇසීමට එළඹිය යුතු ශාස්තෲවරයා.
$354^{27}-354^{31}$ බුදුන් සම්මාසම්බුද්ධ යයි තීරණයට පැමිණ පැහැදීම.
$354^{32}-355^{7}$ එම තීරණයට හා පැහැදීමට හෙතු ප්‍රකාශ කිරීම.
$355^{8}-355^{12}$ පරීක්ෂාවෙන් පසු ඇතිවන ශ්‍රද්ධාවම අචල ශ්‍රද්ධාව බව.
$355^{12}-355^{14}$ මෙසේ බුදුන් ගැන පරීක්ෂා කිරීම ධර්මානුකූල බව.

355-360 8. කොසම්බිය සුත්ත: (සමගියට හිත කරුණු හය.)

$355^{19}-355^{23}$ කොසඹෑ නුවර කලහකාරී භික්ෂූහු.
$355^{23}-355^{30}$ භික්ෂුවක් ඒ ගැන බුදුන්ට සැලකිරීම.
$355^{31}-356^{27}$ බුදුන් ඒ කලහකාරී භික්ෂූන් ගෙන්වා අවවාද කිරීම.
$356^{28}-357^{20}$ ෂ සාරාණීය-සිහි කළයුතු-ධම්ම, සමගියට හිත කරුණු:

356^{30-33} මෛත්‍රී කායකර්මය, $^{33-37}$ මෛත්‍රී වාක්කර්මය, ^{37}–357^{3} මෛත්‍රී මනඃකර්මය, $^{3-8}$ තමන්ට ලැබෙන දේ පොදු කිරීම, $^{8-14}$ අනික් භික්ෂූන් හා පිරිසිදු සීලයෙන් සමානවීම, $^{14-20}$ අනික් භික්ෂූන් හා ආර්‍යදෘෂ්ටියෙන්-සම්මා දිට්ඨියෙන් සමානවීම.

357^{20}–357^{28} ආර්‍යදෘෂ්ටියම ශ්‍රේෂ්ඨ සාරාණීය ධර්මය බව.

357^{29}–360^{15} ආර්‍යදෘෂ්ටි සමන්විතයාගේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා සත:

357^{30}–358^{13} තත්ත්වඥානයට බාධාකර ධර්මයන්ගෙන් නොමැඩුණු සිත් ඇති බව, $^{14-20}$ සිතේ එකාඟතාව හා නිවීම ලබන බව, $^{21-27}$ එවැනි දිට්ඨිසම්පන්නයෙකු අන්‍ය ශාසනයන්හි නැති බව, ^{28}–359^{11} අනික් දිට්ඨිසම්පන්නයන් මෙන් තමනුත් වරද නොසඟවන බව, $^{12-28}$ අනික් කටයුතු අතරම අධිසීලාදිය ගැන දැඩි ඕනෑකමක් ඇති බව, ^{29}–360^{5} සාවධානව බණ අසන බව, $^{6-15}$ ධර්මවිනය දෙශනා කරද්දී සතුටු සොම්නස් ඇති වන බව.

360^{16}–360^{19} මේ සත සෝතාපත්තිඵල සමන්නාගතයාගේ අඞ්ග බව.

360–366 9. බ්‍රහ්මනිමන්තනික සුත්ත:(බ්‍රහ්මයාගේ ශාශ්වතදෘෂ්ටිය.)

360^{28}–360^{32} බක බ්‍රහ්මයාට ඇති වූ සස්සතදිට්ඨිය.

360^{32}–361^{8} බුදුන් බ්‍රහ්ම දමනයට බඹලෝ වැඩීම.

361^{9}–361^{18} බුදුන් බක බ්‍රහ්මයාගේ අන්ධවිශ්වාසය පැහැදිලි කිරීම.

361^{19}–362^{12} මාරයා බ්‍රහ්මයෙකුට ආවේස වීම:

361^{20-23} ඔහු කළ බ්‍රහ්ම වර්ණනය, $^{23-29}$ අනිච්ච දුක්ඛ අනත්ත දෙසනාව කළ ශාස්තෘවරයන් දුගතියෙහි උපන් බව පැවසීම, ^{29}–362^{2} නිච්ච ධුව සස්සත දෙසනාව කළ ශාස්තෘවරයන් සුගතියෙහි උපන් බව, $^{2-12}$ බක බ්‍රහ්මයාගේ කථාව පිළිගත යුතුයයි බුදුන්ට අවවාද කිරීම.

362^{13}–362^{19} බුදුන් මාරයා අඳුනාගත් බව ප්‍රකාශ කිරීම.

362^{20}–362^{34} බක බ්‍රහ්මයා බුදුන්ටත් සස්සතදිට්ඨිය භාරගැනීමට කීම.

362^{34}–363^{9} බුදුන් සස්සතදිට්ඨිය පිළිගත්තොත් එහි ප්‍රතිඵල.

363^{9}–363^{26} බ්‍රහ්ම දමනය පිණිස චුතිපටිසන්ධි ආදිය පැහැදිලි කිරීම.

363^{27}–363^{32} බුදුන් ප්‍රඥාවෙන් බ්‍රහ්මයාට වඩා උසස් බව පැහැදිලි කිරීම.

363^{32}–364^{14} පඨවි ආදි සක්කාය තබා නිවනත් බුදුන් දන්නා බව.

364^{9}–364^{16} ‘සබ්බ’ යන්නෙන් බුදුන් අදහස් කෙළේ කුමක්ද?

364^{16}–364^{25} නිර්වාණයේ තත්ත්වය.

364^{26}–364^{29} බක බ්‍රහ්මයාගේ හැංගිමුත්තම් කෙළිය.

364^{30}–365^{5} බුදුනුත් සැඟවී නොපෙනී සිට ධර්මදෙශනා කිරීම.

365^{6}–365^{13} බුදුන්ගේ තත්ත්වය ගැන බ්‍රහ්මලොකයම මවිතවී පැහැදීම.

365^{14}–365^{33} තව වරක් මාරයා ආවේස වී බුදුන්ට අවවාද කිරීම:

365^{15-18} ධර්මදෙශනා නොකරන ලෙසත් ශ්‍රාවකයන් ඇති නොකරන ලෙසත් ඉල්ලා සිටීම, $^{18-24}$ ධර්ම

දෙශනා කල ශ්‍රාවකයන් ඇති කල බුදුවරුන් දුගතියෙහි උපන් බව ප්‍රකාශ කිරීම, $^{24-31}$ ධර්මදෙශනා නොකල ශ්‍රාවකයන් ඇති නොකල බුදුවරුන් සුගතියෙහි උපන් බව ප්‍රකාශ කිරීම, $^{31-33}$ අනුන්ට අවවාද කිරීමට නොවෙහෙසී තමන් විවෙක සැප විඳිමින් සිටින ලෙස ඉල්ලීම.

366^{1}-366^{20} ඒ බුදුවරුන්ට වඩා තමන් වෙනස් බව දෙශනා කිරීම.

366^{21}-366^{23} සූත්‍රයට බ්‍රහ්මනිමන්තණික යන නම වැටුණු හැටි.

366-374 10. මාරතජ්ජනීය සූත්‍ත: (ගුණවතුන්ට ලැබෙන පීඩා.)

366^{26}-367^{25} මාරයා මුගලන් මහතෙරුන්ට හිරිහැර කිරීම.

367^{26}-368^{1} මුගලන් මහතෙරුන් දූසී නම් මාරව උපන් අවධිය.

368^{1}-368^{28} කකුසඳ බුදුන්ගේ අග්‍රශ්‍රාවක විධුර සඤ්ජීව දෙනම

368^{29}-369^{36} ගුණවත් භික්ෂූන්ගේ හිත් වෙනස් කිරීමට හිරිහැර කිරීම.

369^{37}-370^{28} කකුසඳ බුදුන් භික්ෂූන්ට කල අවවාදය හා එහි ප්‍රතිඵල.

370^{29}-371^{13} ගුණවත් භික්ෂූන්ගේ හිත් වෙනස් කිරීමට සත්කාරකිරීම.

371^{14}-371^{27} කකුසඳ බුදුන් භික්ෂූන්ට කල අවවාදය හා එහි ප්‍රතිඵල.

371^{28}-372^{1} විධුර මහතෙරුන් බුදුන් සමග පිණ්ඩපාත යද්දී පහරදීම.

372^{1}-372^{4} දූසී මාරයා මහානරකයෙහි ඉපදීම.

372^{5}-372^{15} භික්ෂූන්ට හිරිහැර කොට උපදින මහානරකයෙහි හැටි.

372^{16}-374^{6} මුගලන් තෙරුන් තමන් විඳි දුක් පෙන්වා කල අවවාදය.

පස්වෙනි චූළයමක වර්ගය නිමි.

මූලපණ්ණාසක පටුන

සමාප්තයි.

සැලකිය යුතුයි:—

පටුනෙහි ලොකු ඉලක්කම්වලින් පිටු නොම්මරයත්, පුංචි ඉලක්කම්වලින් පේළි නොම්මරයත් අදහස් කල බව සැලකිය යුතුයි. 372^{16} මෙහි 372 පිටු නොම්මරයයි, ^{16} පේළි නොම්මරයයි.

යම් තැනක පිටු නොම්මරය නැතිව පේළි නොම්මරය පමණක් තිබේ නම් එහි පිටු නොම්මරය ඊට මුලින් දක්වා තිබෙන පිටු නොම්මරයම බව ද සැලකිය යුතුයි.

විඤ්ඤත්ති

සිරිඝනසුගතතථාගතො හි අම්හාකං පරමහිතවිධායකො විචිත්‍රනයදෙසනාවිලාසප්පත්තො සකලමෙව හිදං පාවචනං නානානයනිපුණමනෙකජ්ඣාසයසමුට්ඨානං ධම්මත්ථදෙසනාපටිවෙධගම්භීරං පකාසෙසි සදෙවකෙ ලොකෙ අත්තනො දෙසනාඤාණසුවිසදගම්භීරභාවසංසූචනතො.

ධරමානෙයෙව භගවති කතාභිනීහාරා බුද්ධසාවකා තමෙතං ධාරයිත්වා සාසනස්සද්ධනියතං චිරට්ඨිතිං ච පත්ථයන්තා පරිනිබ්බුතෙ භගවති යථාධාරිතං සඞ්ගායිංසු ධම්මවිනයවසෙන.

"යො වො ආනන්ද මයා ධම්මො ච විනයො ච දෙසිතො පඤ්ඤත්තො සො වො මමච්චයෙන සත්ථා" ති වචනතො සත්ථුසරූපායිතං තදෙතමනතීතසත්ථුකං පාවචනං සුනික්ඛිත්තපදබ්‍යඤ්ජනසමුල්ලසිතං යථාදෙසිතං යථාපඤ්ඤත්තං යාවජ්ජතනා වත්තතෙ පිටකත්තයසමාරූළ්හං.

තස්ස ච පිටකත්තයස්සන්තොගධො මජ්ඣිමප්පමාණසුත්තඞ්කිතො "මජ්ඣිමාගම, මජ්ඣිමසඞ්ගීති" ති සමඤ්ඤාහි ච සඤ්ඤාතො පනායං මජ්ඣිමනිකායො පණ්ණාසතො මූලපණ්ණාසා මජ්ඣිමපණ්ණාසා උපරිපණ්ණාසාති පණ්ණාසත්තයසඞ්ගහිතො පන්නරසවග්ගසමායොගො ද්වාධිකදියඩ්ඪසුත්තසතොපලක්ඛිතො වත්තතෙ.

සො චායං "සබ්බධම්මමූලපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමී"ති ආරද්ධත්තා ආදිකල්‍යාණො මජ්ඣෙ "සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උදානං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්භුතධම්මං වෙදල්ල"න්ති වචනතො මජ්ඣෙකල්‍යාණො සන්නිට්ඨානෙ "අරියො භාවිතින්ද්‍රියො"ති වචනතො පරියොසානකල්‍යාණොති තිවිධකල්‍යාණො මජ්ඣිමනිකායො "මහාවිපස්සනා නාමායං"ති ච වුත්තො.

ස චායං පඨමසඞ්ගීතිතොප්පභුති මහාඛීණාසවෙහි ච ලඞ්කායං පොත්ථකාරූළ්හිසඞ්ගීතිතො පට්ඨාය තිපිටකපරියත්තිධරෙහි ච සුපරිසුද්ධං සමානීතො සමානොපි පච්ඡා ලෙඛකප්පමාදාදිදොසෙහි බහුසො සඞ්කිණ්ණො අහොසි චිරකාලාගතෙහි.

තස්ස සංසොධනම්පන අත්‍රභවතො අධිනීතිවෙදිනො සත්ථඤ්ඤුනො සිරිමතො ඩී. බී. ජයතිලක මන්තිස්සරස්ස සගාරවමජ්ඣෙසනං සමාදරං පටිග්ගහිතපුබ්බෙන අම්හාකමාචරියසෙට්ඨෙන කොළම්බනගරෙ ධම්මප්පාසාදවිහාරමජ්ඣාවුත්ථෙන විජ්ජාලඞ්කාරමහාවිජ්ජාලයාධිපතිනා සිරි සෙඞ්ඛණ්ඩසෙලසිරිවඩ්ඪනාඛ්‍යමහානගරවරෙ උපොසථපුප්ඵාරාම

මහාවිහාරියමහාසඞ්ඝසභායං තිපිටකවාචිස්සරඋපජ්ඣායධුරන්ධරෙන රතනමලානගාමෙ පුරාණවිහාරායතනිකෙන **ධම්මකිත්තිස්සිරි ධම්මාරාමාභිධානෙන** ලඞ්කායං පච්ඡිමදිසානුදිසාසු පධානසඞ්ඝනායකත්ථෙරවරෙන තත්ථ පණ්ණාසාසු මූලපණ්ණාසා සදෙසවිදෙසියපොත්ථකානමනුගමනතො සංසොධිතුමාරද්ධා.

තථාප්‍යපරිනිට්ඨිතෙයෙව සංසොධනෙ ගන්ථස්සිමස්ස මුද්දාපනසමයෙ සග්ගපරායනො අහොසි සොයං සඞ්ඛාරානං පලොකධම්මත්තා.

තතොප්පභුති තප්පධානසිස්සස්සචො තංධුරන්ධානොහං සාසනිකකිච්චවසෙනෙව උස්සොළ්හිං කත්වා පරිසොධනමකරිමෙතං යථාවසරං යථාධම්මං යථාසත්ථං යථාගුරූපපවෙණිං චාති.

නිට්ඨාපිතො චායං මුද්දාපනෙ පඨමො භාගො සිරිඝනසුගතවසෙසමූතිරසම්බුද්ධිලොචනෙ සීහරවිමාසස්ස චන්දංසෙ නික්ඛමනීයස්ස කාලපක්ඛෙ දුතියාය සනිවාරෙති.

විඤ්ඤාපිතමිදං මයා විජ්ජාලඞ්කාරවිජ්ජාලයාධිපතිනා රතනමලානගාමෙ පුරාණවිහාරායතනිකෙන **ධම්මකිත්තිස්සිරි ධම්මානන්දාභිධානෙන** ලඞ්කායං පච්ඡිමදිසානුදිසාසු පධානසඞ්ඝනායකත්ථෙරෙනාති.

සිරි ධම්මානන්දො

16. 8. 24.

1924-8-16

සඞ්කෙතනිරූපණං

සී.	සීහළතාලපණ්ණපොත්ථකානි
ඉ.	ඉඞ්ගිලීසක්ඛරපොත්ථකං
ම.	මරම්මක්ඛරපොත්ථකං
ස්‍යා.	ස්‍යාමක්ඛරපොත්ථකං
ර.	රත්මලාන පුරාණවිහාරෙ තාලපණ්ණපොත්ථකං
ව.	වත්තේගම විජ්ජාදස්සනපරිවෙණෙ ,,
වි.	විජ්ජාලඞ්කාර පරිවෙණෙ ,,
සී–මු.	සීහළක්ඛරමුද්දිතපොත්ථකං
මු–සී.	,, ,, ,,
පු–මු–සී.	පුරාණමුද්දිතසීහළක්ඛරපොත්ථකං
අ.	අට්ඨකථා (මජ්ඣිමනිකායස්ස)

සුත්තානං සූචිපත්තං

වග්ග සුත්තං			පිට්ඨතො පිට්ඨං
1—5	අනඞ්ගණ	සුත්තං	24 — 33
2—5	අනුමාන	,,	105 — 116
3—6	අරියපරියෙසන	,,	182 — 197
3—2	අලගද්දූපම	,,	150 — 162
1—6	ආකඞ්ඛෙය්‍ය	,,	33 — 37
3—1	කකචූපම	,,	143 — 150
5—8	කොසම්බිය	,,	355 — 360
4—10	චූළඅස්සපුර	,,	310 — 315
4—4	චූළගොපාලක	,,	249 — 251
4—1	චූළගොසිඞ්ග	,,	229 — 236
4—7	චූළතණ්හාසඞ්ඛය	,,	279 — 283
2—4	චූළදුක්ඛක්ඛන්ධ	,,	99 — 105
5—5	චූළධම්මසමාදාන	,,	340 — 345
5—4	චූළවෙදල්ල	,,	334 — 340
4—5	චූළසච්චක	,,	251 — 260
3—10	චූළසාරොපම	,,	221 — 228
2—1	චූළසීහනාද	,,	70 — 74
3—7	චූළහත්ථිපදොපම	,,	197 — 206
2—6	චෙතොඛිල	,,	116 — 121
2—9	ද්වෙධාවිතක්ක	,,	132 — 138
1—3	ධම්මදායාද	,,	12 — 16
3—5	නිවාප	,,	172 — 182
5—9	බ්‍රහ්මනිමන්තණික	,,	360 — 366
1—4	භයභෙරව	,,	16 — 24
2—8	මධුපිණ්ඩික	,,	126 — 132
4—9	මහාඅස්සපුර	,,	299 — 310
4—3	මහාගොපාලක	,,	244 — 248
4—2	මහාගොසිඞ්ග	,,	235 — 243
4—8	මහාතණ්හාසඞ්ඛය	,,	284 — 299
2—3	මහාදුක්ඛක්ඛන්ධ	,,	92 — 99
5—6	මහාධම්මසමාදාන	,,	345 — 352
5—3	මහාවෙදල්ල	,,	327 — 334
4—6	මහාසච්චක	,,	260 — 278
3—9	මහාසාරොපම	,,	214 — 221
2—2	මහාසීහනාද	,,	74 — 92

වග්ගෙ සුත්තං			පිට්ඨතො පිට්ඨං
3—8	මහාහත්ථිපදොපම	සුත්තං	207 — 214
5—10	මාරතජ්ජනීය	,,	366 — 374
1—1	මූලපරියාය	,,	1 — 6
3—4	රථවිනීත	,,	166 — 171
1—7	වත්ථූපම	,,	37 — 42
2—7	වනපත්ථ	,,	121 — 126
3--3	වම්මික	,,	162 — 165
2—10	විතක්කසණ්ඨාන	,,	138 — 142
5—7	වීමංසක	,,	352 — 355
5—2	වෙරඤ්ජක	,,	321 — 326
1—10	සතිපට්ඨාන	,,	60 — 69
1—2	සබ්බාසව	,,	6 — 12
1—9	සම්මාදිට්ඨි	,,	49 — 60
1—8	සල්ලෙඛ	,,	42 — 49
5—1	සාලෙය්‍යක	,,	315 — 321

සුද්ධිපත්තං

පිට්ඨ	පන්තියං	අසුද්ධි	සුද්ධි
25	1-3	තත්‍රාවුසො-අක්ඛායති	
35	13	අභිජ්ජමානො	අභිජ්ජමානෙ
60	9	අගඹගමාය	අත්ථඞ්ගමාය
65	26	උප්පනස්ස	උප්පන්නස්ස
81	18	සම්පෙමිදං	සම්පදමිදං
84	7	එමමෙව	එවමෙව
85	21,23	අනාවසං	අනාසවං
88	33	ඔක්කායිකා	ඔක්ඛායිකා
100	15	යථො ච	යතො ච
108	26	හොතු	හොති
119	3	පාධනාය	පධානාය
128	3	අභවදිතබ්බං	අභිවදිතබ්බං
139	16	භික්ඛුනා	භික්ඛුනො
164	25	ධූපායානා	ධූපායනා
177	25	පරමුඤ්චිංසු	පරිමුච්චිංසු
184	4	උපධයෙ	උපධයො
190	4	සනතා	සත්තා
212	23	වලිවඩක්ඛුව	වලික්ඛුව
234	17	අන අනගාරියං	අනගාරියං
236	21	මනුසා	මනසා
258	15	වාදූධිප්පයොති	වාදූධිප්පායොති
287	35	තිරොධම්මකානි	තිරොධධම්මතානි

THE PALI ALPHABET.

PALI ALPHABET

IN SINHALESE SCRIPT.

VOWELS.

අ a ආ á ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū එ e ඔ o

CONSONANTS.

		ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ṅa	
		ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ña	
		ට ṭa	ඨ ṭha	ඩ ḍa	ඪ ḍha	ණ ṇa	
		ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na	
		ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma	
ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ළ ḷa	අං aṃ

VOWELS IN COMBINATION

ක ka	කා ká	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kú	කෙ ke	කො ko
ඛ kha	ඛා khá	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khú	ඛෙ khe	ඛො kho
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

CONJUNCT - CONSONANTS

කක kka	ජඣ jjha	තථ ttha	බ්‍ර bra
කඛ kkha	ඤඤ ñña	ත්ව tva	මප mpa
ක්‍ය kya	ඤහ ñha	ත්‍ර tra	මඵ mpha
ක්‍රි kri	ඤච, ච ñca	දද dda	මබ, ඹ mba
ක්ව kva	ඤඡ, ඡ ñcha	දධ, ධ ddha	මභ mbha
ඛ්‍ය khya	ඤජ, ජ ñja	ද්‍ර dra	මම mma
ඛ්ව khva	ඤඣ ñjha	ද්ව, ද්ව dva	මහ mha
ගග gga	ටට ṭṭa	ධ්ව dhva	යය, ය්‍ය yya
ගඝ ggha	ටඨ, ඨ ṭṭha	නත nta	යහ yha
ග්‍ර gra	ඩඩ ḍḍa	නථ ntha	ලල lla
ඞක ṅka	ඩඪ ḍḍha	නද nda	ල්‍ය lya
ඞඛ ṅkha	ණණ ṇṇa	නධ ndha	වහ vha
ඞග ṅga	ණට ṇṭa	නන nna, නහ nha	සස ssa
ඞඝ ṅgha	ණඨ ṇṭha	පප ppa	සම sma
චච cca	ණඩ, ඬ ṇḍa	පඵ ppha	සව sua
චඡ ccha	ණහ ṇha	බබ bba	හම hma
ජජ jja	තත tta	බභ bbha	ළහ ḷha

ා=á, ි=i, ී=ī, ු=u, ූ=ú, ෙ=e, ො=o.

මජ්ඣිම නිකායො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

[1]

[1]එවං මෙ සුතං:–එකං සමයං භගවා උක්කට්ඨායං විහරති සුභගවනෙ සාලරාජමූලෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

සබ්බධම්මමූලපරියායං වො භික්ඛවෙ [2]දෙසෙස්සාමි; තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. [3]එවං භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං [4]අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං [4]අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො [5]පඨවිං පඨවිතො සඤ්ජානාති, [5]පඨවිං පඨවිතො සඤ්ඤත්වා පඨවිං මඤ්ඤති, පඨවියා මඤ්ඤති, පඨවිතො මඤ්ඤති, [6]පඨවිං මෙති මඤ්ඤති, පඨවිං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [7]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. ආපං ආපතො සඤ්ජානාති, ආපං ආපතො සඤ්ඤත්වා ආපං මඤ්ඤති, ආපස්මිං මඤ්ඤති, ආපතො මඤ්ඤති, ආපං මෙති මඤ්ඤති, ආපං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [7]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. තෙජං

---

1 "එවමෙම" ස්‍යා. ඉ. ර. ව. 2 "දෙසිස්සාමි" ම. ස්‍යා. 3 "එවමභන්තෙති" ස්‍යා. ඉ. ර. ව. 4 "අදස්සාවි" ර. 5 "පථවිං පථවිතො" ම. 6 "පඨවිමෙමති" ස්‍යා. ඉ. ර. ව. 7 "අපරිඤ්ඤණං" ර.

තෙජතො සඤ්ජානාති, තෙජං තෙජතො සඤ්ඤත්වා තෙජං මඤ්ඤති, තෙජස්මිං මඤ්ඤති, තෙජතො මඤ්ඤති, තෙජං මෙති මඤ්ඤති, තෙජං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. වායං වායතො සඤ්ජානාති, වායං වායතො සඤ්ඤත්වා වායං මඤ්ඤති, වායස්මිං මඤ්ඤති, වායතො මඤ්ඤති, වායං මෙති මඤ්ඤති, වායං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. භූතෙ භූතතො සඤ්ජානාති, භූතෙ භූතතො සඤ්ඤත්වා භූතෙ මඤ්ඤති, භූතෙසු මඤ්ඤති, භූතතො මඤ්ඤති, භූතෙ මෙති මඤ්ඤති, භූතෙ අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ජානාති, දෙවෙ දෙවතො සඤ්ඤත්වා දෙවෙ මඤ්ඤති, දෙවෙසු මඤ්ඤති, දෙවතො මඤ්ඤති, දෙවෙ මෙති මඤ්ඤති, දෙවෙ අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. පජාපතිං පජාපතිතො සඤ්ජානාති, පජාපතිං පජාපතිතො සඤ්ඤත්වා පජාපතිං මඤ්ඤති, පජාපතිස්මිං මඤ්ඤති, පජාපතිතො මඤ්ඤති, පජාපතිං මෙති මඤ්ඤති, පජාපතිං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ජානාති, බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ඤත්වා බ්‍රහ්මං මඤ්ඤති, [2]බ්‍රහ්මති මඤ්ඤති, බ්‍රහ්මතො මඤ්ඤති, බ්‍රහ්මං මෙති මඤ්ඤති, බ්‍රහ්මං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. ආභස්සරෙ ආභස්සරතො සඤ්ජානාති, ආභස්සරෙ ආභස්සරතො සඤ්ඤත්වා ආභස්සරෙ මඤ්ඤති, ආභස්සරෙසු මඤ්ඤති, ආභස්සරතො මඤ්ඤති, ආභස්සරෙ මෙති මඤ්ඤති, ආභස්සරෙ අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. [3]සුභකිණ්ණෙ [4]සුභකිණ්ණතො සඤ්ජානාති, [3]සුභකිණ්ණෙ [4]සුභකිණ්ණතො සඤ්ඤත්වා [3]සුභකිණ්ණෙ මඤ්ඤති, [3]සුභකිණ්ණෙසු මඤ්ඤති, [3]සුභකිණ්ණතො මඤ්ඤති, [3]සුභකිණ්ණෙ [3]මෙති මඤ්ඤති, [3]සුභකිණ්ණෙ අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. වෙහප්ඵලෙ වෙහප්ඵලතො සඤ්ජානාති, වෙහප්ඵලෙ වෙහප්ඵලතො සඤ්ඤත්වා වෙහප්ඵලෙ මඤ්ඤති, වෙහප්ඵලෙසු මඤ්ඤති, වෙහප්ඵලතො මඤ්ඤති, වෙහප්ඵලෙ මෙති මඤ්ඤති, වෙහප්ඵලෙ අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. අභිභුං [5]අභිභූතො සඤ්ජානාති, අභිභුං [5]අභිභූතො සඤ්ඤත්වා අභිභුං මඤ්ඤති, අභිභුස්මිං මඤ්ඤති, [5]අභිභූතො මඤ්ඤති, අභිභුං මෙති මඤ්ඤති, අභිභුං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති, ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ඤත්වා ආකාසානඤ්චායතනං මඤ්ඤති, ආකාසානඤ්චායතනස්මිං මඤ්ඤති, ආකාසානඤ්චායතනතො මඤ්ඤති, ආකාසානඤ්චායතනං මෙති මඤ්ඤති, ආකාසානඤ්චායතනං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු?

---

1 "අපරිඤ්ඤාණං" ර. 2 "බ්‍රහ්මස්මිං" ම. 3 "සුභකිණ්හෙ" ම. ස්‍යා. ර. ව. 4 "සුභකිණ්හතො" ම. ස්‍යා. ර. ව. 5 "අභිභූතො" ස්‍යා. ඉ. ර.

අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ඤත්වා විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මඤ්ඤති, විඤ්ඤාණඤ්චායතනස්මිං මඤ්ඤති, විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො මඤ්ඤති, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මෙති මඤ්ඤති, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ජානාති, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤත්වා ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මඤ්ඤති, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනස්මිං මඤ්ඤති, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤති, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤති, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ජානාති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤත්වා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මඤ්ඤති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනස්මිං මඤ්ඤති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ජානාති, දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ඤත්වා දිට්ඨං මඤ්ඤති, දිට්ඨස්මිං මඤ්ඤති, දිට්ඨතො මඤ්ඤති, දිට්ඨං මෙති මඤ්ඤති, දිට්ඨං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. සුතං සුතතො සඤ්ජානාති, සුතං සුතතො සඤ්ඤත්වා සුතං මඤ්ඤති, සුතස්මිං මඤ්ඤති, සුතතො මඤ්ඤති, සුතං මෙති මඤ්ඤති, සුතං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. මුතං මුතතො සඤ්ජානාති, මුතං මුතතො සඤ්ඤත්වා මුතං මඤ්ඤති, මුතස්මිං මඤ්ඤති, මුතතො මඤ්ඤති, මුතං මෙති මඤ්ඤති, මුතං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. විඤ්ඤාතං විඤ්ඤාතතො සඤ්ජානාති, විඤ්ඤාතං විඤ්ඤාතතො සඤ්ඤත්වා විඤ්ඤාතං මඤ්ඤති, විඤ්ඤාතස්මිං මඤ්ඤති, විඤ්ඤාතතො මඤ්ඤති, විඤ්ඤාතං මෙති මඤ්ඤති, විඤ්ඤාතං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. එකත්තං එකත්තතො සඤ්ජානාති, එකත්තං එකත්තතො සඤ්ඤත්වා එකත්තං මඤ්ඤති, එකත්තස්මිං මඤ්ඤති, එකත්තතො මඤ්ඤති, එකත්තං මෙති මඤ්ඤති, එකත්තං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. නානත්තං නානත්තතො සඤ්ජානාති, නානත්තං නානත්තතො සඤ්ඤත්වා නානත්තං මඤ්ඤති, නානත්තස්මිං මඤ්ඤති, නානත්තතො මඤ්ඤති, නානත්තං මෙති මඤ්ඤති, නානත්තං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. සබ්බං සබ්බතො සඤ්ජානාති, සබ්බං සබ්බතො සඤ්ඤත්වා සබ්බං මඤ්ඤති, සබ්බස්මිං මඤ්ඤති, සබ්බතො මඤ්ඤති, සබ්බං මෙති මඤ්ඤති, සබ්බං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. නිබ්බානං නිබ්බානතො සඤ්ජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො සඤ්ඤත්වා නිබ්බානං මඤ්ඤති, නිබ්බානස්මිං මඤ්ඤති,

නිබ්බානතො මඤ්ඤති, නිබ්බානං මෙති මඤ්ඤති, නිබ්බානං අභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි…

(අස්සුතවන්ත[1] පුථුජ්ජනහ වසෙති පඨමකාභූමි[2] පරිච්ඡෙදි.)

යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙඛො අප්පත්තමානසො අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං පත්ථයමානො විහරති, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති, පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං [3]මා මඤ්ඤී, පඨවියා [3]මා මඤ්ඤී, පඨවිතො [3]මා මඤ්ඤී, පඨවිං මෙති [3]මා මඤ්ඤී, පඨවිං [4]මාභිනන්දී; තං කිස්ස හෙතු? [5]පරිඤ්ඤෙය්‍යං තස්සාති වදාමි. [6]ආපං… පෙ… තෙජං… වායං… භූතෙ… දෙවෙ… පජාපතිං… බ්‍රහ්මං… ආභස්සරෙ… සුභකිණ්ණෙ… වෙහප්ඵලෙ… අභිභුං… ආකාසානඤ්චායතනං… විඤ්ඤාණඤ්චායතනං… ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං… නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං… දිට්ඨං… සුතං… මුතං… විඤ්ඤාතං… එකත්තං… නානත්තං… සබ්බං… නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං [3]මා මඤ්ඤී, නිබ්බානස්මිං [3]මා මඤ්ඤී, නිබ්බානතො [3]මා මඤ්ඤී නිබ්බානං මෙති [3]මා මඤ්ඤී, නිබ්බානං [4]මාභිනන්දී; තං කිස්ස හෙතු? [5]පරිඤ්ඤෙය්‍යං තස්සාති වදාමි…

([7]සෙඛහ විවට්ටවසෙති දුතියකාභූමි[2] පරිච්ඡෙදි.)

යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති, පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති, පඨවියා න මඤ්ඤති, පඨවිතො න මඤ්ඤති, පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති, පඨවිං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? පරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. [8]ආපං… තෙජං[9]… පෙ… නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤති, නිබ්බානතො න මඤ්ඤති, නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? පරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි…

([10]ඛීණාසවහ පඨමකනයෙ තතියකාභූමි[2] පරිච්ඡෙදි.)

යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති, පඨවිං

1 "පුථුජ්ජනවසෙන පඨමනයභූමි" ම. ස්‍යා. "පුථුජ්ජනාභවසෙනි පඨමකාභූමි" සී. 2 "පරිච්ඡෙදො" ස්‍යා. "පරිච්ඡෙදො නිට්ඨිතො" ම. 3 "වා මඤ්ඤති" සී. 4 "වා අභිනන්දති" සී. "මාභිනන්දති" ම. 5 "අපරිඤ්ඤෙය්‍යං" ර. ව. 6 "—පෙ—ආපං" ම. ස්‍යා. ර. ව. 7 "සෙඛවසෙන දුතියනයභූමි" ම. ස්‍යා. "සෙඛාහ විවට්ටසෙනි දුතියකාං භූමි" සී. 8 —"පෙ—ආපං." ම. ස්‍යා. "ආපං—පෙ—" ඉ. 9 ම. ස්‍යා. පොත්ථකෙසු සෙඛවාරෙ විය සබ්බොව පාඨො දිස්සතෙ. 10 "ඛීණාසවවසෙන තතියනයභූමි" ම. ස්‍යා. "ඛීණාසවාභපඨමඛාතායෙ තතියකාභූමි" සී.

පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති, පඨවියා න මඤ්ඤති, පඨවිතො න මඤ්ඤති, පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති, පඨවිං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? ඛයා රාගස්ස වීතරාගත්තා.[1] ආපං—තෙජං[2]—පෙ— නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤති, නිබ්බානතො න මඤ්ඤති, නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? ඛයා රාගස්ස වීතරාගත්තා—

([3]ඛීණාසවහ දුතියකනයෙ චත්තාරවානකභූමි[4]පරිච්ඡෙදි.)

යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති, පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති, පඨවියා න මඤ්ඤති, පඨවිතො න මඤ්ඤති, පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති, පඨවිං නාභිනන්දති, තං කිස්ස හෙතු? ඛයා දොසස්ස වීතදොසත්තා. [1]ආපං — තෙජං [2]—පෙ— නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤති, නිබ්බානතො න මඤ්ඤති, නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? ඛයා දොසස්ස වීතදොසත්තා—

([5]ඛීණාසවහ තතියකනයෙ පඤ්චවානකභූමි[4]පරිච්ඡෙදි.)

යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති, පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති, පඨවියා න මඤ්ඤති, පඨවිතො න මඤ්ඤති, පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති, පඨවිං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? ඛයා මොහස්ස වීතමොහත්තා. [1] ආපං — තෙජං[2]— පෙ — නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤති, නිබ්බානතො න මඤ්ඤති, නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු ? ඛයා මොහස්ස වීතමොහත්තා—

([6]ඛීණාසවහ චතුත්ථකනයෙ ඡවානකභූමි[4]පරිච්ඡෙදි.)

---

1 "—පෙ—ආපං" ම. සයා. "ආපං—පෙ—" ඉ. 2 "ම. සයා. පොත්ථකෙසු සබ්බවාරෙ විය සබ්බොව පාඨො දිස්සති. 3 "ඛීණාසවවසෙන චතුත්ථනයභූමි" ම. සයා. 4 "පරිච්ඡෙදො" සයා. "පරිච්ඡෙදො නිට්ඨිතො" ම. 5 "ඛීණාසවවසෙන පඤ්චමනයභූමි" ම. සයා. 6 "ඛීණාසවවසෙන ඡට්ඨනයභූමි" ම. සයා.

තථාගතොපි භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති, පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති, පඨවියා න මඤ්ඤති, පඨවිතො න මඤ්ඤති, පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති, පඨවිං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]පරිඤ්ඤාතං තං තථාගතස්සාති වදාමි. [2]ආපං … තෙජං [3] … පෙ … නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤති, නිබ්බානතො න මඤ්ඤති, නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [1]පරිඤ්ඤාතං තං තථාගතස්සාති වදාමි…

([4]සත්ථාරහ පඨමකනයෙ සත්තවානකභූමි[5] පරිච්ඡෙදි.)

තථාගතොපි භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති, පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤති, පඨවියා න මඤ්ඤති, පඨවිතො න මඤ්ඤති, පඨවිං මෙති න මඤ්ඤති, පඨවිං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [6]නන්දී දුක්ඛස්ස මූලන්ති ඉති විදිත්වා, භවා ජාති, භූතස්ස ජරාමරණන්ති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසො තණ්හානං ඛයා විරාගා නිරොධා චාගා පටිනිස්සග්ගා අනුත්තරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධොති වදාමි … [2] ආපං … තෙජං [3]… පෙ … නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤති, නිබ්බානතො න මඤ්ඤති, නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්දති; තං කිස්ස හෙතු? [6]නන්දී දුක්ඛස්ස මූලන්ති ඉති විදිත්වා, භවා ජාති, භූතස්ස ජරාමරණන්ති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසො තණ්හානං ඛයා විරාගා නිරොධා චාගා පටිනිස්සග්ගා අනුත්තරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධොති වදාමීති…

([7]සත්ථාරහ දුතියනයෙ අට්ඨවානකභූමි[5] පරිච්ඡෙදි.)

ඉදමවොච භගවා [8]න තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං [9]අභිනන්දුන්ති…

[10]මූලපරියායසුත්තං පඨමං.

---

1 "පරිඤ්ඤාතන්තං" ර. ව. ඉ. 2 "—පෙ— ආපං" ම. ස්‍යා. "ආපං—පෙ—" ඉ. 3 ම. ස්‍යා. පොත්ථකෙසු සබ්බවාරෙ විය සබ්බොව පාඨො දිස්සතෙ. 4 "සඤ්ඤවසෙන සත්තමනය භූමි" ම. ස්‍යා. 5 "පරිච්ඡෙදෙ ස්‍යා. "පරිච්ඡෙදෙ නිට්ඨිතො" ම. 6 "නන්දී" ම. ඉ. 7 "සඤ්ඤවසෙන අට්ඨමනයභූමි" ම. ස්‍යා. 8 "න අත්තමනා තෙ භික්ඛූ" ස්‍යා. "අත්තමනා තෙ භික්ඛූ" ඉ. 9 "නාභිනන්දුංති" ම්. 10 "මූලපරියායසුත්තන්තං" ම. "නිට්ඨිතං පඨමං" ස්‍යා.

[2]

[1]එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

සබ්බාසවසංවරපරියායං වො භික්ඛවෙ [2]දෙසෙස්සාමි, තං සුණාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

ජානතො අහං භික්ඛවෙ පස්සතො ආසවානං ඛයං වදාමි, නො අජානතො, නො අපස්සතො. කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජානතො [3] කිං පස්සතො ආසවානං [4]ඛයො හොති? යොනිසො ච [5]මනසිකාරං අයොනිසො ච [5] මනසිකාරං. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නා චෙව ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච ආසවා පවඩ්ඪන්ති. [6]යොනිසො ච ඛො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නා චෙව ආසවා න උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච ආසවා [7]පහීයන්ති.

අත්ථි භික්ඛවෙ ආසවා දස්සනා පහාතබ්බා, අත්ථි ආසවා සංවරා පහාතබ්බා, අත්ථි ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා, අත්ථි ආසවා අධිවාසනා පහාතබ්බා, අත්ථි ආසවා පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා, අත්ථි ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා, අත්ථි ආසවා භාවනා පහාතබ්බා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා දස්සනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නප්පජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නප්පජානාති; සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අප්පජානන්තො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අප්පජානන්තො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ මනසි කරොති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරොති? [8]යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නො වා කාමාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො පවඩ්ඪති, අනුප්පන්නො වා භවාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා භවාසවො පවඩ්ඪති, අනුප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අවිජ්ජා

1 "එවමෙම" ස්‍යා, ඉ. ර. ච. 2 "දෙසිස්සාමි" ම. ස්‍යා. 3 "කිඤ්ච" ම. 4 "ඛයං වදාමි" ම. 5 "මනසිකාරො" ර. ච. 6 "යොනිසො ච භික්ඛවෙ" ස්‍යා. ර. ච. 7 "පහියන්ති" ම. ස්‍යා. 8 "යස්ස" ම.

සවො පවඩ්ඪති, ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසිකරොති.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසිකරොති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නො වා කාමාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො [1]පහියති; අනුප්පන්නො වා භවාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා භවාසවො [1]පහියති; අනුප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො [1]පහියති; ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසිකරොති.

තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා මනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරා අනුප්පන්නා චෙව ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච ආසවා පවඩ්ඪන්ති. සො එවං අයොනිසො මනසිකරොති:- අහොසිං නු ඛො අහං අතීතමද්ධානං, න නු ඛො අහොසිං අතීතමද්ධානං, කින්නු ඛො අහොසිං අතීතමද්ධානං, කථන්නු ඛො අහොසිං අතීතමද්ධානං, කිං හුත්වා කිං අහොසිං නු ඛො අහං අතීතමද්ධානං; භවිස්සාමි නු ඛො අහං අනාගතමද්ධානං, න නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමද්ධානං, කින්නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමද්ධානං, කථන්නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමද්ධානං, කිං හුත්වා කිං භවිස්සාමි නු ඛො අහං [2]අනාගතමද්ධානන්ති. එතරහි වා [3]පච්චුප්පන්නං අද්ධානං අජ්ඣත්තං කථංකථී හොති:- අහං නු ඛොස්මි, නො නු ඛොස්මි, කින්නු ඛොස්මි, කථං නු ඛොස්මි, අයං නු ඛො සත්තො කුතො ආගතො, සො කුහිං ගාමී භවිස්සතීති. තස්ස එවං අයොනිසො මනසිකරොතො ඡන්නං දිට්ඨීනං අඤ්ඤතරා දිට්ඨි උප්පජ්ජති:- අත්ථි මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, නත්ථි මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තනාව අත්තානං සඤ්ජානාමීති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තනාව අනත්තානං සඤ්ජානාමීති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අනත්තනාව අත්තානං සඤ්ජානාමීති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති. අථ වා පනස්ස එවං දිට්ඨි හොති:- [4]යො මෙ අයං [5]අත්තා වදෙ වෙදෙය්‍යො තත්‍ර තත්‍ර කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙති; සො ඛො පන මෙ අයං අත්තා නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සතීති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිගතං [6]දිට්ඨිගහනං [7]දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං. දිට්ඨිසංයොජනසංයුත්තො භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො න පරිමුච්චති ජාතියා [8]ජරාමරණෙන [9]සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි; න පරිමුච්චති දුක්ඛස්මාති වදාමි -

1 "පහීයන්ති" ම. ස්‍යා. 2 "අනාගතමද්ධානං" ම. 3 "පච්චුප්පන්නමද්ධානං" ම. 4 "සො" ම. 5 "අත්තාව වෙදෙය්‍යො." ස්‍යා. ර. 6 "දිට්ඨිගහණං" ස්‍යා. 7 "දිට්ඨිකන්තාරං" සී. ම. ඉ. 8 "ජරාය මරණෙන" ම. ස්‍යා. 9 "සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසෙහි" ස්‍යා.

සුතවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දස්සාවී අරියධම්මස්ස කොවිදො අරියධම්මෙ සුවිනීතො සප්පුරිසානං දස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස කොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ සුවිනීතො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති; සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානන්තො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ මනසි කරොති. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා, යෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති ? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නො වා කාමාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො පවඩ්ඪති, අනුප්පන්නො වා භවාසවො...[1] පෙ... අවිජ්ජාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො පවඩ්ඪති, ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරොති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නො වා කාමාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො පහීයති, අනුප්පන්නො වා භවාසවො...[2] පෙ... අවිජ්ජාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අවිජ්ජාසවො පහීයති, ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරොති. තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරා මනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා අනුප්පන්නා [3] චෙව ආසවා න උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච ආසවා පහීයන්ති. සො: ඉදං දුක්ඛන්ති යොනිසො මනසි කරොති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යොනිසො මනසි කරොති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යොනිසො මනසි කරොති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනිපටිපදාති යොනිසො මනසි කරොති. තස්ස එවං [4] යොනිසො මනසිකරොතො තීණි සංයොජනානි පහීයන්ති සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා [5] සීලබ්බතපරාමාසො. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා දස්සනා පහාතබ්බා...

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඞ්ඛා යොනිසො චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති. [6] යං හිස්ස භික්ඛවෙ චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා චක්ඛුන්ද්‍රිය [7] සංවරං සංවුතස්ස විහරතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. පටිසඞ්ඛා යොනිසො සොතින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති...[8] පෙ... ඝානින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති...[8] ජිව්හින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති ... [8] කායින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති... [9] පටිසඞ්ඛා යොනිසො මනින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති. [6] යං හිස්ස භික්ඛවෙ මනින්ද්‍රියසංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්ප

1 "උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා භවාසවො පවඩ්ඪති අනුප්පන්නො වා" ම. ස්‍යා. 2 "න උප්පජ්ජති, අනුප්පන්නො වා භවාසවො පහීයති. අනුප්පන්නො වා" ම. ස්‍යා. 3 "චෙව" ර. ව. 4 "මනසි" ර. ව. ඉ. 5 "සීලබ්බතන" ස්‍යා. 6 "යඤ්හිස්ස" ම. ස්‍යා. 7 "සංවර සංවුතස්ස" ර. 8 "පටිසඞ්ඛායොනිසො" ම. 9 "මනින්ද්‍රියසංවරසංවුතො" ම.

ජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා, මනින්ද්‍රිය[1]සංවරං සංවුතස්ස විහරතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. යං හිස්ස භික්ඛවෙ සංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා, [1]සංවරං සංවුතස්ස විහරතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පහාතබ්බා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඞ්ඛා යොනිසො චීවරං පටිසෙවති, යාවදෙව සීතස්ස පටිඝාතාය උණ්හස්ස පටිඝාතාය ඩංසමකසවාතාතප[2]සිරිංසපසම්ඵස්සානං පටිඝාතාය යාවදෙව හිරිකොපීනපටිච්ඡාදනත්ථං; පටිසඞ්ඛා යොනිසො පිණ්ඩපාතං පටිසෙවති, නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඨිතියා යාපනාය [3]විහිංසූපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය. ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහඞ්ඛාමි, නවඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති, අනවජ්ජතා ච [4]ඵාසුවිහාරො චාති; පටිසඞ්ඛා යොනිසො සෙනාසනං පටිසෙවති, යාවදෙව සීතස්ස පටිඝාතාය උණ්හස්ස පටිඝාතාය ඩංසමකසවාතාතප[2]සිරිංසපසම්ඵස්සානං පටිඝාතාය යාවදෙව උතුපරිස්සය[5]විනොදනං [6]පටිසල්ලාණාරාමත්ථං. පටිසඞ්ඛා යොනිසො ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං පටිසෙවති, යාවදෙව උප්පන්නානං වෙය්‍යාබාධිකානං වෙදනානං පටිඝාතාය [7]අබ්‍යාපජ්ඣපරමතාය. යං හිස්ස භික්ඛවෙ [8]අපටිසෙවතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා පටිසෙවතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා අධිවාසනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඞ්ඛා යොනිසො ඛමො හොති සීතස්ස උණ්හස්ස ජිඝච්ඡාය පිපාසාය ඩංසමකසවාතාතප[2]සිරිංසපසම්ඵස්සානං, දුරුත්තානං දුරාගතානං වචනපථානං, උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං [9]තිප්පානං ඛරානං කටුකානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරානං [10]අධිවාසකජාතිකො හොති. යං හිස්ස භික්ඛවෙ අනධිවාසයතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා අධිවාසයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා අධිවාසනා පහාතබ්බා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඞ්ඛා යොනිසො චණ්ඩං හත්ථිං පරිවජ්ජෙති, චණ්ඩං අස්සං පරිවජ්ජෙති, චණ්ඩං ගොණං පරිවජ්ජෙති, චණ්ඩං කුක්කුරං පරිවජ්ජෙ

---

1 "සංවරසංවුතස්ස" ම. 2 "සරිසප" ම. 3 "විහිංසූපරතියා" ස්‍යා. 4 "ඵාසුවිහාරො ච" ම. 5 "විනොදන" ම. 6 "පටිසල්ලානාරාමත්ථං" ම. ස්‍යා. ර. 7 "අබ්‍යාපජ්ජ" ම. 8 "අප්පටිසෙවතො" ම. ස්‍යා. 9 "තිබ්බානං" ම. 10 "අධිවාසිකජාතිකො" ස්‍යා. ර. ච.

ති, අහිං ඛාණුං [1]කණ්ටකධානං සොබ්භං පපාතං චන්දනිකං ඔළිගල්ලං; යථාරූපෙ අනාසනෙ නිසින්නං යථාරූපෙ අගොචරෙ චරන්තං යථාරූපෙ පාපකෙ මිත්තෙ භජන්තං විඤ්ඤූ සබ්‍රහ්මචාරි පාපකෙසු ඨානෙසු ඔකප්පෙය්‍යුං, සො තඤ්ච අනාසනං තඤ්ච අගොචරං තෙ ච පාපකෙ මිත්තෙ පටිසඞ්ඛා යොනිසො පරිවජ්ජෙති. යං හිස්ස භික්ඛවෙ [2]අපරිවජ්ජයතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා පරිවජ්ජයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා෴

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඞ්ඛා යොනිසො උප්පන්නං කාමවිතක්කං නාධිවාසෙති, පජහති, විනොදෙති, [3]බ්‍යන්තීකරොති, අනභාවං ගමෙති; [4]උප්පන්නං ව්‍යාපාදවිතක්කං නාධිවාසෙති, පජහති, විනොදෙති, [3]බ්‍යන්තීකරොති, අනභාවං ගමෙති; උප්පන්නං විහිංසාවිතක්කං [5]෴පෙ෴උප්පන්නුප්පන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති, පජහති, විනොදෙති, [3]බ්‍යන්තීකරොති, අනභාවං ගමෙති. යං හිස්ස භික්ඛවෙ අවිනොදයතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා, විනොදයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා෴

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඞ්ඛා යොනිසො සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං [6]වොස්සග්ගපරිණාමිං. පටිසඞ්ඛා යොනිසො ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති෴පෙ෴විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති෴පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති෴පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති෴සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති෴[7]උපෙඛා සම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං [6]වොස්සග්ගපරිණාමිං. යං හිස්ස භික්ඛවෙ අභාවයතො උප්පජ්ජෙය්‍යුං ආසවා විඝාතපරිළාහා, භාවයතො එවංස තෙ ආසවා විඝාතපරිළාහා න හොන්ති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා෴

[8]යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යෙ ආසවා දස්සනා පහාතබ්බා තෙ දස්සනා පහීනා හොන්ති, යෙ ආසවා සංවරා පහාතබ්බා තෙ සංවරා පහීනා හොන්ති, යෙ ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා තෙ පටිසෙවනා පහීනා හොන්ති, යෙ ආසවා අධිවාසනා පහාතබ්බා තෙ අධිවාසනා පහීනා හොන්ති, යෙ ආසවා පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා

---

1 "ඛාණුකණ්ටකඨානං" ම. ස්‍යා. 2 "අප්පරිවජ්ජයතො" ස්‍යා. 3 "බ්‍යන්තිං කරොති" ම. "බ්‍යන්තිකරොති" ර. ච. ඉ. 4 "උප්පන්නං බ්‍යාපාදවිතක්කං—පෙ—උප්පන්නං" ම. ස්‍යා. 5 "ඉ" පොත්ථකෙ සබ්බොච පාඨො දිස්සති. 6 "වොස්සග්ගපරිණාමං" ස්‍යා. ර. ච. 7 "උපෙක්ඛා" ම. ස්‍යා. 8 "යතො ඛො" ම. ඉ.

තෙ පරිවජ්ජනා පහීනා හොන්ති, යෙ ආසවා විනොදනා පහාතබ්බා තෙ විනොදනා පහීනා හොන්ති, යෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා තෙ භාවනා පහීනා හොන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බාසවසංවරසංවුතො විහරති, [1]අච්ඡෙච්ඡි තණ්හං, [2]වාවත්තයි සංයොජනං, සම්මා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්සාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

[3]සබ්බාසවසුත්තං දුතියං

---

[3]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච—

ධම්මදායාදා මෙ භික්ඛවෙ භවථ, මා ආමිසදායාදා; අත්ථි මෙ තුම්හෙසු අනුකම්පා: කින්ති මෙ සාවකා ධම්මදායාදා භවෙය්‍යුං, නො ආමිසදායාදාති. [4]තුම්හෙ ච මෙ භික්ඛවෙ ආමිසදායාදා භවෙය්‍යාථ, නො ධම්මදායාදා, තුම්හෙපි තෙන [5]ආදිස්සා භවෙය්‍යාථ: ආමිසදායාදා සත්ථුසාවකා විහරන්ති, නො ධම්මදායාදාති; අහම්පි තෙන [6]ආදිස්සො භවෙය්‍යං: ආමිසදායාදා සත්ථු සාවකා විහරන්ති, නො ධම්මදායාදාති. [4]තුම්හෙ ච මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදායාදා භවෙය්‍යාථ නො ආමිසදායාදා, තුම්හෙපි තෙන න [5]ආදිස්සා භවෙය්‍යාථ: ධම්මදායාදා සත්ථුසාවකා විහරන්ති, නො ආමිසදායාදාති; අහම්පි තෙන න [6]ආදිස්සො භවෙය්‍යං; ධම්මදායාදා සත්ථු සාවකා විහරන්ති, නො ආමිසදායාදාති. තස්මාතිහ මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදායාදා භවථ, මා ආමිසදායාදා; අත්ථි මෙ තුම්හෙසු අනුකම්පා: කින්ති මෙ සාවකා ධම්මදායාදා භවෙය්‍යුං, නො ආමිසදායාදාති.

[7]ඉධාහං භික්ඛවෙ භුත්තාවී අස්සං පවාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුහිතො යාවදත්ථො; සියා ච මෙ පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො [8]ඡඩ්ඩියධම්මො; අථ ද්වෙ භික්ඛූ ආගච්ඡෙය්‍යුං ජිඝච්ඡාදුබ්බල්‍යපරෙතා, ත්‍යාහං එවං වදෙය්‍යං: අහං ඛොම්හි භික්ඛවෙ භුත්තාවී පවාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුහිතො යාවදත්ථො;

---

1 "අච්ඡෙජ්ජි" ම. 2 "විවත්තයි" ම. ස්‍යා. 3 "සබ්බාසවසංවරසුත්තං" ස්‍යා. 4 "තුම්හෙ ච භික්ඛවෙ" ම. ර. ච. 5 "ආදියා" ම. 6 "ආදියො" ම. 7 "ඉදහං" ර. 8 "ඡඩ්ඩනීයධම්මො" ම.

අත්ථි ච මෙ අයං පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො [1]ඡඩ්ඩියධම්මො; සචෙ ආකඞ්ඛථ භුඤ්ජථ; [2]සචෙ තුම්හෙ න භුඤ්ජිස්සථ, ඉදානාහං අප්පහරිතෙ වා ඡඩ්ඩෙස්සාමි, අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සාමීති. [3]තත්‍රෙකස්ස භික්ඛුනො එවමස්ස: භගවා ඛො භුත්තාවී පවාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුහිතො යාවදත්ථො; අත්ථි චායං භගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො [1]ඡඩ්ඩියධම්මො; සචෙ මයං න භුඤ්ජිස්සාම, ඉදානි භගවා අප්පහරිතෙ වා ඡඩ්ඩෙස්සති, අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සති; වුත්තං ඛො පනෙතං භගවතා ධම්මදායාදා මෙ භික්ඛවෙ භවථ, මා ආමිසදායාදාති; ආමිසඤ්ඤතරං ඛො පනෙතං යදිදං පිණ්ඩපාතො, යන්නූනාහං ඉමං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජිත්වා [4]ඉමිනාව ජිඝච්ඡා[5]දුබ්බල්‍යෙන එවං ඉමං [6]රත්තින්දිවං වීතිනාමෙය්‍යන්ති. සො තං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජිත්වා තෙනෙව ජිඝච්ඡා[5]දුබ්බල්‍යෙන එවං තං [6]රත්තින්දිවං වීතිනාමෙය්‍ය. අථ දුතියස්ස භික්ඛුනො එවමස්ස; භගවා ඛො භුත්තාවී පවාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුහිතො යාවදත්ථො; අත්ථි චායං භගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො [1]ඡඩ්ඩියධම්මො; සචෙ මයං න භුඤ්ජිස්සාම ඉදානි භගවා අප්පහරිතෙ වා ඡඩ්ඩෙස්සති, අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සති. යන්නූනාහං ඉමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජිත්වා ජිඝච්ඡා[5]දුබ්බල්‍යං [7]පටිවිනෙත්වා එවං ඉමං [6]රත්තින්දිවං වීතිනාමෙය්‍යන්ති. සො තං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජිත්වා ජිඝච්ඡා [5]දුබ්බල්‍යං [7]පටිවිනෙත්වා එවං තං රත්තින්දිවං වීතිනාමෙය්‍ය. කිඤ්චාපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු තං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජිත්වා ජිඝච්ඡා [5]දුබ්බල්‍යං [7]පටිවිනෙත්වා එවං තං[6]රත්තින්දිවං වීතිනාමෙය්‍ය, අථ ඛො අසුයෙව මෙ පුරිමො භික්ඛු පුජ්ජතරො ච පාසංසතරො ච. තං කිස්ස හෙතු? [8]තං හි තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දීඝරත්තං අප්පිච්ඡතාය සන්තුට්ඨියා [9]සල්ලෙඛාය සුභරතාය [10]විරියාරම්භාය සංවත්තිස්සති. [11]තස්මාතිහ මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදායාදා භවථ, මා ආමිසදායාදා; [12]අත්ථි මෙ තුම්හෙසු අනුකම්පා: කින්ති මෙ සාවකා ධම්මදායාදා භවෙය්‍යුං, නො ආමිසදායාදාති.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං [13]වත්වා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ආවුසො [14]භික්ඛවොති. [15]ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච —

---

1 "ඡඩ්ඩනීයධම්මො" ම. 2 "නො චෙ තුම්හෙ භුඤ්ජිස්සථ" ම. 3 "තත්ථෙකස්ස" ස්‍යා. 4 "ඉමිනා" සී. ඉ. 5 "දුබ්බල්ලෙන" ර. ව. ඉ. 6 "රත්තිදිවං" ම. 7 "පටිවිනොදෙත්වා" ම. ස්‍යා. 8 "තඤ්හි" ම. ස්‍යා. 9 "සල්ලෙඛතාය" සී. 10 "විරියාරබ්භාය" ම. 11 "තස්මාතිහ" ර. ව. 12 "අත්ථි තුම්හෙසු" ම. ර. ව. 13 "වත්වාන" ස්‍යා. "වත්වා ච" ම. 14 "භික්ඛවෙති" ම. 15 "ආවුසොති තෙ" ස්‍යා

කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති, කිත්තාවතා ච පන සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්තීති? දූරතොපි ඛො මයං ආවුසො [1]ආගච්ඡෙය්‍යාම ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාතුං, සාධු වතායස්මන්තංයෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො, ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සුත්වා භික්ඛූ ධාරෙස්සන්තීති. තෙනහාවුසො සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ භාසිස්සාමීති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච—

කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති? ඉධාවුසො සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති, යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ තෙ ච ධම්මෙ නප්පජහන්ති, බාහුලිකා ච හොන්ති සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඞ්ගමා පවිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා. තත්‍රාවුසො ථෙරා භික්ඛූ තීහි ඨානෙහි ගාරය්හා භවන්ති: සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්තීති, ඉමිනා පඨමෙන ඨානෙන ථෙරා භික්ඛූ ගාරය්හා භවන්ති. යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, [2]තෙ ච ධම්මෙ නප්පජහන්තීති, ඉමිනා දුතියෙන ඨානෙන ථෙරා භික්ඛූ ගාරය්හා භවන්ති. [3]බාහුලිකා ච සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඞ්ගමා පවිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරාති, ඉමිනා තතියෙන ඨානෙන ථෙරා භික්ඛූ ගාරය්හා භවන්ති. [4]ථෙරා හාවුසො භික්ඛූ ඉමෙහි තීහි ඨානෙහි ගාරය්හා භවන්ති. තත්‍රාවුසො මජ්ඣිමා භික්ඛූ ...පෙ... නවා භික්ඛූ තීහි ඨානෙහි ගාරය්හා භවන්ති. සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්තීති, ඉමිනා පඨමෙන ඨානෙන නවා භික්ඛූ ගාරය්හා භවන්ති. යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නප්පජහන්තීති, ඉමිනා දුතියෙන ඨානෙන නවා භික්ඛූ ගාරය්හා භවන්ති. [3]බාහුලිකා ච [5]සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඞ්ගමා පවිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරාති, ඉමිනා තතියෙන ඨානෙන නවා භික්ඛූ ගාරය්හා භවන්ති. [6]නවා හාවුසො භික්ඛූ ඉමෙහි තීහි ඨානෙහි ගාරය්හා භවන්ති. එත්තාවතා ඛො ආවුසො සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛන්ති.

[7]කිත්තාවතා ච පනාවුසො සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති? ඉධාවුසො සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති, යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජහන්ති, න ච [3]බාහුලිකා හොන්ති, න [5]සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා. තත්‍රාවුසො ථෙරා භික්ඛූ තීහි

---

1 "ආගච්ඡාම"ම. 2 "තෙ" ර. ව. 3 "බාහුලලිකා" ස්‍යා. "බාහුලිකා ච හොන්ති සාථලිකා ච" ම. 4 "ථෙරා ආවුසො"ම. 5 "සාථිලිකා." ස්‍යා. 6 "නවා ආවුසො" ම. 7 "කිත්තාවතා පනාවුසො" ම.

ඨානෙහි පාසංසා භවන්ති. සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්තීති, ඉමිනා පඨමෙන ඨානෙන ථෙරා භික්ඛූ පාසංසා භවන්ති. යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජහන්තීති, ඉමිනා දුතියෙන ඨානෙන ථෙරා භික්ඛූ පාසංසා භවන්ති. න ච [1]බාහුලිකා න [2]සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමාති, ඉමිනා තතියෙන ඨානෙන ථෙරා භික්ඛූ පාසංසා භවන්ති. ථෙරා [3]හාවුසො භික්ඛූ ඉමෙහි තීහි ඨානෙහි පාසංසා භවන්ති. තත්‍රාවුසො මජ්ඣිමා භික්ඛූ෴පෙ෴නවා භික්ඛූ තීහි ඨානෙහි පාසංසා භවන්ති. සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්තීති, ඉමිනා පඨමෙන ඨානෙන නවා භික්ඛූ පාසංසා භවන්ති. යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජහන්තීති, ඉමිනා දුතියෙන ඨානෙන නවා භික්ඛූ පාසංසා භවන්ති. න ච [1]බාහුලිකා න [2]සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමාති, ඉමිනා තතියෙන ඨානෙන නවා භික්ඛූ පාසංසා භවන්ති. නවා [3]හාවුසො භික්ඛූ ඉමෙහි තීහි ඨානෙහි පාසංසා භවන්ති. එත්තාවතා ඛො ආවුසො සත්ථු පවිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති෴

තත්‍රාවුසො ලොභො ච පාපකො දොසො ච පාපකො, ලොභස්ස ච පහානාය දොසස්ස ච පහානාය අත්ථි මජ්ඣිමාපටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා ච සා ආවුසො මජ්ඣිමාපටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති? අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථීදං:- සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං ඛො සා ආවුසො මජ්ඣිමාපටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති෴

තත්‍රාවුසො කොධො ච පාපකො උපනාහො ච පාපකො෴පෙ෴මක්ඛො ච පාපකො පළාසො ච පාපකො෴ඉස්සා ච පාපිකා [4]මච්ඡෙරඤ්ච පාපකං෴මායා ච පාපිකා සාඨෙය්‍යඤ්ච පාපකං෴ථම්භො ච පාපකො සාරම්භො ච පාපකො෴මානො ච පාපකො අතිමානො ච පාපකො෴මදො ච පාපකො පමාදො ච පාපකො, මදස්ස ච පහානාය පමාදස්ස ච පහානාය අත්ථි මජ්ඣිමාපටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා ච සා ආවුසො මජ්ඣිමාපටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති? අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථීදං:-සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති

---

1 "බාහුල්ලිකා" ස්‍යා. 2 "සාථිලිකා" ස්‍යා. 3 "ආවුසො" ම. 4 "මච්ඡෙරකඤ්ච" සී.

සම්මාසමාධි. අයං ඛො සා ආවුසො මජ්ඣිමාපටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බානාය සංවත්තතීති.

ඉදමවොච ආයස්මා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

[1] ධම්මදායාදසුත්තං තතියං

---

[4]

[2] එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො [3] ජාණුස්සොණී බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි; උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි; සම්මොදනීයං කථං [4] සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි; එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණුස්සොණී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච—

යෙ මෙ භො ගොතම කුලපුත්තා [5] භවන්තං ගොතමං උද්දිස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, භවං තෙසං ගොතමො පුබ්බඞ්ගමො, භවං තෙසං ගොතමො බහුකාරො, භවං තෙසං ගොතමො සමාදපෙතා, භොතො ච පන ගොතමස්ස සා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජතීති— එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ:— යෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ කුලපුත්තා මමං උද්දිස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, අහං තෙසං පුබ්බඞ්ගමො, අහං තෙසං බහුකාරො, අහං තෙසං සමාදපෙතා, [6] මමඤ්ච පන සා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජතීති— දුරභිසම්භවානි [7] හි භො ගොතම [8] අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි, දුක්කරං පවිවෙකං, දුරභිරමං එකත්තෙ, හරන්ති මඤ්ඤෙ මනො වනානි සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනොති— එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ:— දුරභිසම්භවානි [7] හි බ්‍රාහ්මණ [8] අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි, දුක්කරං පවිවෙකං, දුරභිරමං එකත්තෙ, හරන්ති මඤ්ඤෙ මනො වනානි සමාධිං අලභමානස්ස [9] භික්ඛුනොති.

මය්හම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි:— දුරභිසම්භවානි හි ඛො [8] අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි, දුක්කරං පවිවෙකං,

---

1 "ධම්මදායාදසුත්තන්තං" ම. "නිට්ඨිතං තතියං" ස්‍යා. 2 "එවමෙම" ස්‍යා. ඉ. ර. ව. 3 "ජානුසොණී" ම. 4 "සාරණීයං" ම. 5 "භගවන්තං" ර. ව. 6 "මම ච" ම. 7 "හි ඛො" ම. 8 "අරඤ්ඤවනපත්ථානි" ස්‍යා. "අරඤ්ඤවනපපත්තානි" ම. 9 "භික්ඛුනො" ම.

දූරභිරමං එකත්තෙ, හරන්ති මඤ්ඤෙ මනො වනානි සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනොති ෴

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරිසුද්ධකායකම්මන්තා [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, [2]අපරිසුද්ධකායකම්මන්තසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං [3]අවහයන්ති; න ඛො පනාහං [2]අපරිසුද්ධකායකම්මන්තො [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, පරිසුද්ධකායකම්මන්තොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා පරිසුද්ධකායකම්මන්තා [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං [4]අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ [5]පරිසුද්ධකායකම්මන්තතං අත්තනි සම්පස්සමානො [6]භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය ෴

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා [2]අපරිසුද්ධවචීකම්මන්තා ෴ පෙ ෴ [2]අපරිසුද්ධමනොකම්මන්තා ෴ [2]අපරිසුද්ධාජීවා [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, [2]අපරිසුද්ධාජීවසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං [3]අවහයන්ති; න ඛො පනාහං අපරිසුද්ධාජීවො [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, පරිසුද්ධාජීවොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා පරිසුද්ධාජීවා [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං [4]අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ [7]පරිසුද්ධාජීවතං අත්තනි සම්පස්සමානො [6]භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය ෴

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අභිජ්ඣාලූ කාමෙසු තිබ්බසාරාගා [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, අභිජ්ඣාලූකාමෙසු තිබ්බසාරාගසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං [3]අවහයන්ති; න ඛො පනාහං අභිජ්ඣාලු කාමෙසු තිබ්බසාරාගො [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, අනභිජ්ඣාලූහමස්මි, යෙ හි වො අරියා අනභිජ්ඣාලූ [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං [4]අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ අනභිජ්ඣාලුතං අත්තනි සම්පස්සමානො [6]භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය ෴

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:— යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා බ්‍යාපන්නචිත්තා පදුට්ඨමනසඞ්කප්පා [1]අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, බ්‍යාපන්නචිත්තපදුට්ඨ

1 "අරඤ්ඤවනපත්ථානි" ස්‍යා. "අරඤ්ඤවනපපත්තානි" ම. 2 "අප්පරිසුද්ධ" ස්‍යා. 3 "අවහායන්ති" ම. 4 "අඤ්ඤතරො" ම. ස්‍යා. 5 "පරි,......කම්මතං" ම. 6 "භිය්‍යො ච" ර. ව. 7 "අපරිසුද්ධාජීවිතං" ර. ව.

මනසඞ්කප්පසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං බ්‍යාපන්නචිත්තො පදුට්ඨමනසඞ්කප්පො අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, මෙත්තචිත්තොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා මෙත්තචිත්තා අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ මෙත්තචිත්තතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා [1]ථීනමිද්ධපරියුට්ඨිතා අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, [1]ථීනමිද්ධපරියුට්ඨානසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං [1]ථීනමිද්ධපරියුට්ඨිතො අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, විගතථීනමිද්ධොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා විගතථීනමිද්ධා අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතථීනමිද්ධතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධතා අවූපසන්තචිත්තා අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, [2]උද්ධතඅවූපසන්තචිත්තසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං උද්ධතො අවූපසන්තචිත්තො අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, වූපසන්තචිත්තොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා වූපසන්තචිත්තා අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ වූපසන්තචිත්තතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කඞ්ඛී [3]වෙචිකිච්ඡී අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, [4]කඞ්ඛීවෙචිකිච්ඡිසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං කඞ්ඛී [5]වෙචිකිච්ඡී අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, තිණ්ණවිචිකිච්ඡොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා තිණ්ණවිචිකිච්ඡා අරඤ්ඤවනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ තිණ්ණවිචිකිච්ඡතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

---

1 "ථිනමිද්ධ" ම. 2 "උද්ධතාවූපසන්ත" ස්‍යා. 3 "විචිකිච්ඡී" ම. ස්‍යා. 4 "කඞ්ඛා විචිකිච්ඡා" ම. "කඞ්ඛිවිචිකිච්ඡී" ස්‍යා. 5 "විචිකිච්ඡී" ම. ස්‍යා.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා [1]අත්තුක්කංසකා පරවම්භී අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, [2]අත්තුක්කංසනපරවම්භනසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං [3]අත්තුක්කංසකො පරවම්භී අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, [4]අනත්තුක්කංසකො අපරවම්භීහමස්මි, යෙ හි වො අරියා [5]අනත්තුක්කංසකා අපරවම්භී අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ [6]අනත්තුක්කංසකතං අපරවම්භිතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:— යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඡම්භී භීරුකජාතිකා අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, [7]ඡම්භිභීරුකජාතිකසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං ඡම්භී භීරුකජාතිකො අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, විගතලොමහංසොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා විගතලොමහංසා අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතලොමහංසතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලාභසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානා අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, ලාභසක්කාරසිලොක[8]නිකාමයමානසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං ලාභසක්කාරසිලොකං නිකාමයමානො අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, අප්පිච්ඡොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා අප්පිච්ඡා අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ අප්පිච්ඡතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤෙ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කුසීතා [9]හීනවිරියා අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, කුසීතහීන[10]විරියසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති;

---

1 "අත්තුක්ඛංසනකා" ම. 2 "අත්තුක්ඛංසනක" ම. 3 "අත්තුක්ඛංසනකො" ම. 4 "අනත්තුක්ඛංසනකො" ම. 5 "අනත්තුක්ඛංසනකා" ම. 6 "අනත්තුක්ඛංසනකතං" ම. 7 "ඡම්භිභීරුක" ස්‍යා. 8 "නිකාමයමානා" ඉ. ර. "නිකාමත" ම. 9 "හීනවීරියා" ම.;ච. 10 "වීරිය" ම. ච.

න ඛො පනාහං කුසීතො [1]හීනවීරියො අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, ආරද්ධවිරියොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා ආරද්ධවිරියා අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ ආරද්ධවිරියතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:— යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා මුට්ඨස්සතී අසම්පජානා අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, මුට්ඨස්සතිඅසම්පජානසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං මුට්ඨස්සති අසම්පජානො අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, [2]උපට්ඨිතසතිහමස්මි, යෙ හි වො අරියා උපට්ඨිතසතී අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ උපට්ඨිතසතිතං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:— යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අසමාහිතා විබ්භන්තචිත්තා අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, අසමාහිතවිබ්භන්තචිත්තසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං අසමාහිතො විබ්භන්තචිත්තො අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, සමාධිසම්පන්නොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා සමාධිසම්පන්නා අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ සමාධිසම්පදං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ විහාරාය.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:— යෙ ඛො කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දුප්පඤ්ඤා [3]එලමූගා අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, දුප්පඤ්ඤ[3]එලමූගසන්දොසහෙතු හවෙ තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අව්හයන්ති; න ඛො පනාහං දුප්පඤ්ඤො [3]එලමූගො අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි, පඤ්ඤාසම්පන්නොහමස්මි, යෙ හි වො අරියා පඤ්ඤාසම්පන්නා අරඤ්ඤ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති, තෙසමහං අඤ්ඤතමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤාසම්පදං අත්තනි සම්පස්සමානො භිය්‍යො පල්ලොමමාපාදිං අරඤ්ඤ විහාරාය.

[4]සොළසපරියායං

1 "හීනවීරියො" ම. ච. 2 "උපට්ඨිතසතී" ම. :3 "එළ" ම. ඉ. 4 "සොළසපරියායං නිට්ඨිතං" ම. ස්‍යා.

තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—යන්නූනාහං යා තා රත්තියො අභිඤ්ඤාතා අභිලක්ඛිතා චාතුද්දසී පඤ්චදසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු [1]රත්තිසු යානි තානි ආරාමචෙතියානි වනචෙතියානි රුක්ඛචෙතියානි [2]භිංසනකානි සලොමහංසානි, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරෙය්‍යං, [3]අප්පෙව නාම තං භයභෙරවං පස්සෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අපරෙන සමයෙන යා තා රත්තියො අභිඤ්ඤාතා අභිලක්ඛිතා චාතුද්දසී පඤ්චදසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු [1]රත්තිසු යානි තානි ආරාමචෙතියානි වනචෙතියානි රුක්ඛචෙතියානි [2]භිංසනකානි සලොමහංසානි, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරාමි. [4]තත්‍ර ච මෙ බ්‍රාහ්මණ විහරතො [5]මගො වා ආගච්ඡති, මොරො වා කට්ඨං පාතෙති, වාතො වා [6]පණ්ණසටං [7]එරෙති, [8]තස්ස මය්හං [9]එවං හොති:—එතං නූන තං භයභෙරවං ආගච්ඡතීති. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ එතදහොසි:—කින්නු ඛො අහං අඤ්ඤදත්ථු භයපටිකඞ්ඛී විහරාමි; යන්නූනාහං [10]යථාභූතයථාභූතස්ස මෙ තං භයභෙරවං ආගච්ඡති, [11]තථාභූතතථාභූතොව තං භයභෙරවං පටිවිනෙය්‍යන්ති. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ චඞ්කමන්තස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව තිට්ඨාමි, න නිසීදාමි, න නිපජ්ජාමි, යාව චඞ්කමන්තොව තං භයභෙරවං පටිවිනෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ ඨිතස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව චඞ්කමාමි, න නිසීදාමි, න නිපජ්ජාමි, යාව ඨිතොව තං භයභෙරවං පටිවිනෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ නිසින්නස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව නිපජ්ජාමි, න තිට්ඨාමි, න චඞ්කමාමි, යාව නිසින්නොව තං භයභෙරවං පටිවිනෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ නිපන්නස්ස තං භයභෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ නෙව තාව නිසීදාමි, න තිට්ඨාමි, න චඞ්කමාමි, යාව නිපන්නොව තං භයභෙරවං පටිවිනෙමි.

සන්ති ඛො පන බ්‍රාහ්මණ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා රත්තිංයෙව සමානං දිවාති සඤ්ජානන්ති, දිවායෙව සමානං රත්තීති සඤ්ජානන්ති; ඉදමහං තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං සම්මොහවිහාරස්මිං වදාමි. අහං ඛො පන බ්‍රාහ්මණ රත්තිංයෙව සමානං රත්තීති සඤ්ජානාමි, දිවායෙව සමානං දිවාති සඤ්ජානාමි. යං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය අසම්මොහධම්මො සත්තො ලොකෙ උප්පන්නො බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය [12]ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය හිතාය

1 "රත්තීසු" ම. ස්‍යා. 2 "භිසනකානි" ම. 3 "අප්පෙවනාමාහං" ම. 4 "තත්ථ ච මෙ" ම.; ස්‍යා. අ. "තත්‍ර මෙ" ර. ච. 5 "මිගො වා" ස්‍යා. ර. ච. 6 "පණ්ණකසටං" ම. 7 "පාතෙති" ර. ච. 8 "තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ" ම. ස්‍යා. 9 "එතදහොසි" ම. 10 "යථාභූතං යථාභූතස්ස" ම. ඉ. "යථාභූතස්ස" ර. ච. "යථාභූතස්ස යථාභූතස්ස" ස්‍යා. 11 "තථාභූතං තථාභූතොව" ම. ඉ. "තථාභූතොව" ර. ච. "තථාභූතො තථාභූතොව" ස්‍යා. 12 "ලොකානුකම්පාය" ම. ඉ.

සුඛාය දෙවමනුසසානනති, මමෙව තං සමමා වදමානො වදෙයය අසමෙමාහධමෙමා සතෙතා ලොකෙ උපපනෙනා බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය [1]ලොකානුකමපකාය අතථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානනති…

ආරදධං ඛො පන මෙ බ්‍රාහමණ විරියං අහොසි අසලලීනං, උපට්ඨිතා සති [2]අසමමුටඨා, පසසදෙධා කායො අසාරදෙධා, සමාහිතං චිතතං එකගගං. සො ඛො අහං බ්‍රාහමණ විවිචෙචව කාමෙහි විවිචච අකුසලෙහි ධමෙමහි සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [3]පඨමජඣානං උපසමපජජ විහාසිං; විතකකවිචාරානං වූපසමා අජඣතතං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [4]දුතියජඣානං උපසමපජජ විහාසිං; පීතියා ච විරාගා [5]උපෙකඛකො ච විහාසිං සතො ච සමපජානො සුඛඤච කායෙන පටිසංවෙදෙසිං, යනතං අරියා ආචිකඛනති [5]උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති [6]තතියජඣානං උපසමපජජ විහාසිං; සුඛසස ච පහානා දුකඛසස ච පහානා පුබෙබව සොමනසසදොමනසසානං අතථඞගමා [7]අදුකඛං අසුඛං [8]උපෙකඛාසතිපාරිසුදධිං [9]චතුතථජඣානං උපසමපජජ විහාසිං…

සො: එවං සමාහිතෙ චිතෙත පරිසුදෙධ පරියොදාතෙ අනඞගණෙ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභූතෙ කමමනියෙ ඨිතෙ [10]ආනෙඤජපපතෙත [11]පුබෙබනිවාසානුසසතිඤාණාය චිතතං අභිනිනනාමෙසිං. [12]සො: අනෙකවිහිතං පුබෙබනිවාසං අනුසසරාමි, සෙයයථීදං–එකමපි ජාතිං, දෙවපි ජාතියො, තිසෙසාපි ජාතියො, චතසෙසාපි ජාතියො, පඤචපි ජාතියො, දසපි ජාතියො, [13]වීසතිමපි ජාතියො, තිංසමපි ජාතියො, [14]චතතාරීසමපි ජාතියො, පඤඤාසමපි ජාතියො, ජාතිසතමපි, ජාතිසහසසමපි, ජාතිසතසහසසමපි, අනෙකෙපි සංවටටකපෙප, අනෙකෙපි විවටටකපෙප, අනෙකෙපි සංවටටවිවටටකපෙප, අමුතරාසිං එවනනාමො එවංගොතෙතා එවංවණෙණා එවමාහාරො එවංසුඛදුකඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියනෙතා; සො තතො චුතො අමුතර [15]උපපාදිං; තතරාපාසිං එවනනාමො එවංගොතෙතා එවංවණෙණා එවමාහාරො එවංසුඛදුකඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියනෙතා; සො තතො චුතො ඉධූපපනෙනාති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබෙබනිවාසං අනුසසරාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහමණ රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජජා අධිගතා, අවිජජා විහතා විජජා උපපනනා, තමො විහතො ආලොකො උපපනෙනා, යථා තං අපපමතතසස ආතාපිනො පහිතතතසස විහරතො…

1 "ලොකානුකමපාය" ම. ඉ. 2 "අපමමුටඨා" ම. "අපපමමුටඨා" සයා. 3 "පඨමං ඣානං" ම. සයා. 4 "දුතියං ඣානං" ම. සයා. 5 "උපෙකඛකො" ම. සයා. 6 තතියං ඣානං" ම. සයා. 7 "අදුකඛමසුඛං" ම. සයා. 8 "උපෙකඛා" ම. සයා. 9 "චතුතථං ඣානං" ම. සයා. 10 ආනෙඤජපපතෙත" ම. සයා. 11 "පුබෙබනිවාසානුසසතිඤාණාය" ම. ර. ච. 12 "සොහං" ර. ච. 13 "වීසමපි" ම. සයා. 14 "චතතාළීසමපි" සයා. "චතතාලීසමපි" ම. 15 "උදපාදිං" ම. සයා. ඉ. "උපපාදිං" ර. ච.

සො: එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [1]ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං [2]චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො: දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සාමි-චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ, සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ, සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාමි. ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, අරියානං උපවාදකා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා, මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [3]උපපන්නා; ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා, වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා, මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා, අරියානං අනුපවාදකා, සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [3]උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සාමි-චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ, සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ, සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාමි. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රත්තියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

සො: එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [1]ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං [4]ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො: ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපටිපදාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං; ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරොධගාමිනීපටිපදාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං අහොසි; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

සියා ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ එවමස්ස:— අජ්ජාපි නූන සමණො ගොතමො අවීතරාගො අවීතදොසො අවීතමොහො, තස්මා අරඤ්ඤ

---

1 "ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ" ම. ස්‍යා. 2 "චුතූපපාතඤාණාය" ම. ර. ව. 3 උපපන්නා" ර. ව. 4 "ඛයඤාණාය" ම. ර. ව.

වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවතීති. න ඛො පනෙතං බ්‍රාහ්මණ එවං දට්ඨබ්බං. ද්වෙ ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානො අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි- අත්තනො ච දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සම්පස්සමානො, පච්ඡිමඤ්ච ජනතං අනුකම්පමානොති.

[1]අනුකම්පිතරූපායං භොතා ගොතමෙන පච්ඡිමා ජනතා, යථා තං අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන. අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි [2]දක්ඛින්තීති, එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං [3]භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං [4]සරණගතන්ති.

භයභෙරවසුත්තං චතුත්ථං

[5]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ආවුසො [5]භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච—

චත්තාරොමෙ ආවුසො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ චත්තාරො? ඉධාවුසො එකච්චො පුග්ගලො [6]සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති; ඉධ පනාවුසො එකච්චො පුග්ගලො [6]සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති. ඉධාවුසො එකච්චො පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති; ඉධ පනාවුසො එකච්චො පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති. තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො [6]සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං සාඞ්ගණානංයෙව සතං [7]හීනපුරිසො අක්ඛායති.

---

1 "අනුකම්පිතරූපා වතායං" ම. ස්‍යා. 2 "දක්ඛන්තීති" ස්‍යා. 3 "භගවන්තං" ර. ච. 4 "සරණං ගතන්ති" ම. ස්‍යා. 5 "භික්ඛවෙති" ම. 6 "සඞ්ගණොව" ස්‍යා. 7 "හීනපුරිසොති" ම.

තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො [1]සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං සාඞ්ගණානංයෙව සතං [2]හීනපුරිසො අක්ඛායති. තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො [1]සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං සාඞ්ගණානංයෙව සතං [3]සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති. තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං අනඞ්ගණානංයෙව සතං [2]හීනපුරිසො අක්ඛායති. තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං අනඞ්ගණානංයෙව සතං [3]සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායතීති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: කො නු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො, යෙනිමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං සාඞ්ගණානංයෙව සතං එකො [2]හීනපුරිසො අක්ඛායති, එකො [3]සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති? කො පනාවුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො, යෙනිමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං අනඞ්ගණානංයෙව සතං එකො [2]හීනපුරිසො අක්ඛායති, එකො [3]සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායතීති?

තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: න ඡන්දං ජනෙස්සති න [4]වායමිස්සති න විරියං ආරභිස්සති [5]තස්සඞ්ගණස්ස පහානාය; සො සරාගො සදොසො සමොහො සාඞ්ගණො සඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො [6]කංසපාති ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා රජෙන ච මලෙන ච පරියොනද්ධා, තමෙනං සාමිකා න චෙව පරිභුඤ්ජෙය්‍යුං, න ච පරියොදපෙය්‍යුං, රජාපථෙ ච නං නික්ඛිපෙය්‍යුං, එවං හි සා ආවුසො [6]කංසපාති අපරෙන සමයෙන සඞ්කිලිට්ඨතරා අස්ස [7]මලග්ගහිතාති.—එවමාවුසොති.—එවමෙව ඛො ආවුසො ය්වායං පුග්ගලො සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: න ඡන්දං ජනෙස්සති න [4]වායමිස්සති න විරියං ආරභිස්සති [5]තස්සඞ්ගණස්ස පහානාය; සො සරාගො සදොසො සමොහො සාඞ්ගණො සඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති.

තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: ඡන්දං ජනෙස්සති [4]වායමිස්සති විරියං ආරභිස්සති [5]තස්සඞ්ගණස්ස

---

1 "සඞ්ගණොව" ස්‍යා. 2 "හිනපුරිසොති" ම. 3 "සෙට්ඨපුරිසොති" ම. 4 "වායාමිස්සති" ම. 5 "තස්ස අඞ්ගණස්ස" ස්‍යා. "තස්සාඞ්ගණස්ස" ම. 6 "කංසපාති" ඉ. 7 "මලග්ගහිතාති" ස්‍යා.

පහානාය; සො අරාගො අදොසො අමොහො අනඞ්ගණො අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො [1]කංසපාති ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා රජෙන ච මලෙන ච පරියොනද්ධා, තමෙනං සාමිකා පරිභුඤ්ජෙය්‍යුඤ්චෙව පරියොදපෙය්‍යුඤ්ච, [2]න ච නං රජාපථෙ නික්ඛිපෙය්‍යුං, එවං හි සා ආවුසො [1]කංසපාති අපරෙන සමයෙන [3]පරිසුද්ධා අස්ස පරියොදාතාති.—එවමාවුසොති.– එවමෙව ඛො ආවුසො ය්වායං පුග්ගලො සාඞ්ගණොව සමානො: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: ඡන්දං ජනෙස්සති [4]වායමිස්සති, විරියං ආරභිස්සති [5]තස්සඞ්ගණස්ස පහානාය; සො අරාගො අදොසො අමොහො අනඞ්ගණො අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති.

තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති; තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: සුභනිමිත්තං මනසි කරිස්සති, තස්ස සුභනිමිත්තස්ස මනසිකාරා රාගො චිත්තං අනුද්ධංසෙස්සති; සො සරාගො සදොසො සමොහො සාඞ්ගණො සඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො [1]කංසපාති ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුද්ධා පරියොදාතා, තමෙනං සාමිකා න චෙව පරිභුඤ්ජෙය්‍යුං, න ච පරියොදපෙය්‍යුං, රජාපථෙ ච නං නික්ඛිපෙය්‍යුං, එවං හි සා ආවුසො [1]කංසපාති අපරෙන සමයෙන [6]සඞ්කිලිට්ඨා අස්ස මලග්ගහිතාති.–එවමාවුසොති.– එවමෙව ඛො ආවුසො ය්වායං පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං නප්පජානාති; තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: සුභනිමිත්තං මනසි කරිස්සති, තස්ස සුභනිමිත්තස්ස මනසිකාරා රාගො චිත්තං අනුද්ධංසෙස්සති; සො සරාගො සදොසො සමොහො සාඞ්ගණො සඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති.

තත්‍රාවුසො ය්වායං පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: සුභනිමිත්තං න මනසි කරිස්සති, තස්ස සුභනිමිත්තස්ස [7]අමනසිකාරා රාගො චිත්තං නානුද්ධංසෙස්සති; සො අරාගො අදොසො අමොහො අනඞ්ගණො අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො [1]කංසපාති ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුද්ධා පරියොදාතා, තමෙනං සාමිකා පරිභුඤ්ජෙය්‍යුඤ්චෙව පරියොදපෙය්‍යුඤ්ච, [2]න ච නං රජාපථෙ නික්ඛිපෙය්‍යුං, එවං හි සා ආවුසො [1]කංසපාති අපරෙන සමයෙන පරිසුද්ධතරා අස්ස පරියොදාතාති.—එවමාවුසොති.— එවමෙව ඛො ආවුසො ය්වායං පුග්ගලො අනඞ්ගණොව සමානො: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං අඞ්ගණන්ති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඞ්ඛං: සුභනිමිත්තං න මනසි කරිස්සති, තස්ස සුභනිමිත්තස්ස

---

1 "කාංසපාති" ඉ. 2 "නෙව නං" ර. ච. 3 "පරිසුද්ධතරා" සී. ම. ඉ. 4 "වායාමිස්සති" ම. 5 "තස්ස අඞ්ගණස්ස" ස්‍යා. "තස්සාඞ්ගණස්ස" ම. 6 "සඞ්කිලිට්ඨතරා" සී. ම. ඉ. 7 "න මනසි කාරා" ස්‍යා.

[1]අමනසිකාරා රාගො චිත්තං නානුද්ධංසෙස්සති; සො අරාගො අදොසො අමොහො අනඞ්ගණො අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො කාලං කරිස්සති. අයං ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන හෙතු අයං පච්චයො, යෙනිමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං සාඞ්ගණානංයෙව සතං එකො හීනපුරිසො අක්ඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායති. [2]අයං පනාවුසො මොග්ගල්ලාන හෙතු අයං පච්චයො, යෙනිමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං අනඞ්ගණානංයෙව සතං එකො හීනපුරිසො අක්ඛායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අක්ඛායතීති.

අඞ්ගණං අඞ්ගණන්ති ආවුසො වුච්චති, කිස්ස නු ඛො එතං ආවුසො අධිවචනං යදිදං අඞ්ගණන්ති? පාපකානං [3]ඛො එතං ආවුසො අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අධිවචනං යදිදං [4]අඞ්ගණන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපත්තිඤ්ච [5]වත ආපන්නො අස්සං, [6]න ච මං භික්ඛූ ජානෙය්‍යුං: ආපත්තිං ආපන්නොති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං තං භික්ඛුං භික්ඛූ ජානෙය්‍යුං: ආපත්තිං ආපන්නොති; ජානන්ති මං භික්ඛූ: ආපත්තිං ආපන්නොති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපත්තිඤ්ච [5]වත ආපන්නො අස්සං, අනුරහො මං භික්ඛූ චොදෙය්‍යුං නො සඞ්ඝමජ්ඣෙති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං තං භික්ඛුං භික්ඛූ සඞ්ඝමජ්ඣෙ චොදෙය්‍යුං නො අනුරහො; සඞ්ඝමජ්ඣෙ මං භික්ඛූ චොදෙන්ති නො අනුරහොති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපත්තිඤ්ච [5]වත ආපන්නො අස්සං, සප්පටිපුග්ගලො මං චොදෙය්‍ය නො අප්පටිපුග්ගලොති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං තං භික්ඛුං අප්පටිපුග්ගලො චොදෙය්‍ය නො සප්පටිපුග්ගලො; අප්පටිපුග්ගලො මං චොදෙති නො සප්පටිපුග්ගලොති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත මමෙව සත්ථා පටිපුච්ඡිත්වා පටිපුච්ඡිත්වා භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිත්වා පටිපුච්ඡිත්වා භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍යාති. ඨානං ඛො පනෙ

---

1 "න මනසිකාරා" ස්‍යා. 2 "අයං ඛො ආවුසො" ම. "අයං ඛො පනාවුසො" ස්‍යා. 3 "එතං" ස්‍යා. 4 "අඞ්ගණං" ඉ. ච. ර. අ. 5 "වතාහං" ම. 6 "න ච" ඉ. ම. ස්‍යා.

තං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිත්වා පටිපුච්ඡිත්වා භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න තං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිත්වා පටිපුච්ඡිත්වා භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය; අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡිත්වා පටිපුච්ඡිත්වා භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙති, න මං සත්ථා පටිපුච්ඡිත්වා පටිපුච්ඡිත්වා භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙතීති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත මමෙව භික්ඛූ [1]පුරක්ඛත්වා පුරක්ඛත්වා ගාමං භත්තාය පවිසෙය්‍යුං, න අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛූ [1]පුරක්ඛත්වා පුරක්ඛත්වා ගාමං භත්තාය පවිසෙය්‍යුන්ති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛූ [1]පුරක්ඛත්වා පුරක්ඛත්වා ගාමං භත්තාය පවිසෙය්‍යුං, න තං භික්ඛුං භික්ඛූ [1]පුරක්ඛත්වා පුරක්ඛත්වා ගාමං භත්තාය පවිසෙය්‍යුං; අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛූ [1]පුරක්ඛත්වා පුරක්ඛත්වා ගාමං භත්තාය පවිසන්ති, න මං භික්ඛූ [1]පුරක්ඛත්වා පුරක්ඛත්වා ගාමං භත්තාය පවිසන්තීති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත අහමෙව ලභෙය්‍යං භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, න අඤ්ඤො භික්ඛු ලභෙය්‍ය භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩන්ති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤො භික්ඛු ලභෙය්‍ය භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, න සො භික්ඛු ලභෙය්‍ය භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං; අඤ්ඤො භික්ඛු ලභති භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, නාහං ලභාමි භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩන්ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත අහමෙව භත්තග්ගෙ භුත්තාවී අනුමොදෙය්‍යං, න අඤ්ඤො භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාවී අනුමොදෙය්‍යාති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤො භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාවී අනුමොදෙය්‍ය, න සො භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාවී අනුමොදෙය්‍ය; අඤ්ඤො භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාවී අනුමොදති, නාහං භත්තග්ගෙ භුත්තාවී අනුමොදාමීති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

---

1 "පුරක්ඛිත්වා පුරක්ඛිත්වා" ම.

ඨානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත අහමෙව ආරාමගතානං භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍යං; න අඤ්ඤො භික්ඛු ආරාමගතානං භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍යාති. ඨානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤො භික්ඛු ආරාමගතානං භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරාමගතානං භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය; අඤ්ඤො භික්ඛු ආරාමගතානං භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙති, නාහං ආරාමගතානං භික්ඛූනං ධම්මං දෙසෙමීති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත අහමෙව ආරාමගතානං භික්ඛුනීනං ධම්මං දෙසෙය්‍යං…පෙ…උපාසකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං… උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, න අඤ්ඤො භික්ඛු ආරාමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යාති. ඨානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤො භික්ඛු ආරාමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න සො භික්ඛු ආරාමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍ය; අඤ්ඤො භික්ඛු ආරාමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙති, නාහං ආරාමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙමීති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත මමෙව භික්ඛූ සක්කරෙය්‍යුං [1]ගරුකරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුං, න අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛූ සක්කරෙය්‍යුං [1]ගරුකරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුන්ති. ඨානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛූ සක්කරෙය්‍යුං [1]ගරුකරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුං, න තං භික්ඛුං භික්ඛූ සක්කරෙය්‍යුං [1]ගරුකරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුං; අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛූ සක්කරොන්ති [1]ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පූජෙන්ති, න මං භික්ඛූ සක්කරොන්ති [1]ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පූජෙන්තීති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං.

ඨානං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත මමෙව භික්ඛුනියො…පෙ…උපාසකා…[2]උපාසිකා සක්කරෙය්‍යුං [1]ගරුකරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුං, න අඤ්ඤං භික්ඛුං [2]උපාසිකා සක්කරෙය්‍යුං [1]ගරු

1 "ගරුං" ම. 2 "උපාසිකායො" ස්‍යා. ච.

කරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුන්ති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤං භික්ඛුං [1]උපාසිකා සක්කරෙය්‍යුං [2]ගරුකරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුං, න තං භික්ඛුං [1]උපාසිකා සක්කරෙය්‍යුං [2]ගරුකරෙය්‍යුං මානෙය්‍යුං පූජෙය්‍යුං; අඤ්ඤං භික්ඛුං [1]උපාසිකා සක්කරොන්ති [2]ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පූජෙන්ති, න මං [1]උපාසිකා සක්කරොන්ති [2]ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පූජෙන්තීති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං෴

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත අහමෙව ලාභී අස්සං පණීතානං චීවරානං, න අඤ්ඤො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං චීවරානන්ති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං චීවරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං චීවරානං; අඤ්ඤො භික්ඛු [3]ලාභී පණීතානං චීවරානං, නාහං [4]ලාභී පණීතානං චීවරානන්ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං෴

ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො වත අහමෙව ලාභී අස්සං පණීතානං පිණ්ඩපාතානං෴පෙ෴පණීතානං සෙනාසනානං෴ පණීතානං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න අඤ්ඤො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානන්ති. ඨානං ඛො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති—යං අඤ්ඤො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං; අඤ්ඤො භික්ඛු [3]ලාභී පණීතානං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, නාහං [4]ලාභී පණීතානං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානන්ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඞ්ගණං෴

ඉමෙසං ඛො එතං ආවුසො පාපකානං අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අධිවචනං යදිදං අඞ්ගණන්ති෴

යස්ස කස්සචි ආවුසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පහීනා දිස්සන්ති චෙව [5]සුය්‍යන්ති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤකො පන්තසෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො [6]සපදානචාරී, පංසුකූලිකො ලූඛචීවරධරො, අථ ඛො නං සබ්‍රහ්මචාරී [7]නෙව සක්ක

1 “උපාසිකායො” ස්‍යා. ව. 2 “ගරුං” ම. 3 “ලාභී අස්ස” ම. 4 “ලාභී අස්සං” ම. 5 “සුය්‍යන්ති ච” ම. ස්‍යා. 6 “සාපදානචාරී” ම. 7 “න චෙව” ම. “න” ඉ.

රොන්ති න [1]ගරුකරොන්ති න මානෙන්ති න පූජෙන්ති; තං කිස්ස හෙතු? [2]තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පහීනා දිස්සන්ති චෙව [3]සූයන්ති ච. සෙය්‍යථාපි ආවුසො [4]කංසපාති ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුද්ධා පරියොදාතා, තමෙනං සාමිකා අහිකුණපං වා කුක්කුරකුණපං වා මනුස්සකුණපං වා රචයිත්වා අඤ්ඤිස්සා කංසපාතියා පටිකුජ්ජිත්වා අන්තරාපණං පටිපජ්ජෙය්‍යුං, තමෙනං ජනො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: අම්භො, [5]කිමෙවිදං [6]හරීයතී [7]ජඤ්ඤජඤ්ඤං වියාති; තමෙනං උට්ඨහිත්වා අවාපුරිත්වා ඔලොකෙය්‍ය, තස්ස සහදස්සනෙන අමනාපතා ච සණ්ඨහෙය්‍ය [8]පටිකූලතා ච සණ්ඨහෙය්‍ය [9]ජෙගුච්ඡතා ච සණ්ඨහෙය්‍ය, ජිඝච්ඡිතානම්පි න භොත්තුකම්‍යතා අස්ස, පගෙව සුහිතානං. එවමෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පහීනා දිස්සන්ති චෙව [3]සූයන්ති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ආරඤ්ඤකො පන්තසෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො [10]සපදානචාරී, පංසුකූලිකො ලූඛචීවරධරො, අථ ඛො නං සබ්‍රහ්මචාරී [11]නෙව සක්කරොන්ති න [1]ගරුකරොන්ති න මානෙන්ති න පූජෙන්ති; තං කිස්ස හෙතු? [2]තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පහීනා දිස්සන්ති චෙව [3]සූයන්ති ච.........

යස්ස කස්සචි ආවුසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පහීනා දිස්සන්ති චෙව [3]සූයන්ති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමන්තවිහාරී [12]නෙමන්තනිකො ගහපතිචීවරධරො, අථ ඛො නං සබ්‍රහ්මචාරී සක්කරොන්ති [1]ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පූජෙන්ති; තං කිස්ස හෙතු? [2]තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පහීනා දිස්සන්ති චෙව [3]සූයන්ති ච. සෙය්‍යථාපි ආවුසො [4]කංසපාති ආභතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුද්ධා පරියොදාතා, තමෙනං සාමිකා සාලීනං ඔදනං [13]විචිතකාළකං අනෙකසූපං අනෙකබ්‍යඤ්ජනං රචයිත්වා අඤ්ඤිස්සා කංසපාතියා පටිකුජ්ජිත්වා අන්තරාපණං පටිපජ්ජෙය්‍යුං, තමෙනං ජනො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: අම්භො, [5]කිමෙවිදං [6]හරීයති [7]ජඤ්ඤජඤ්ඤං වියාති; තමෙනං උට්ඨහිත්වා අවාපුරිත්වා ඔලොකෙය්‍ය, තස්ස සහදස්සනෙන මනාපතා ච සණ්ඨහෙය්‍ය [14]අප්පටිකූලතා ච සණ්ඨහෙය්‍ය [15]අජෙගුච්ඡතා ච සණ්ඨහෙය්‍ය, සුහිතානම්පි භොත්තුකම්‍යතා අස්ස, පගෙව [16]ජිඝච්ඡිතානං. එවමෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පහීනා දිස්සන්ති චෙව [3]සූයන්ති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ගාම

---

1 "ගරුං" ම. 2 "තෙ හිස්සු" ම. 3 "සුය්‍යන්ති ච" ම. ස්‍යා. 4 "කංසපාතිං" ඉ. ච. 5 "කිමෙවිදං" ම. 6 "හරිය්‍යති" ස්‍යා. "හරීයති" ඉ. 7 "ජඤ්ඤං ජඤ්ඤං" සී. ස්‍යා. 8 "පාටිකූල්‍යතා ච" ස්‍යා. "පටිකූලතා ච" ම. "පටිකූල්‍යතා ච" ර. ච. ඉ. 9 "ජෙගුච්ඡිතා" ම. ර. ච. ඉ. 10 "සාපදානචාරී" ම. 11 "න චෙව" ම. "න" ඉ. 12 "නෙමන්තනිකො" ම. ස්‍යා. 13 "විචිනිතකාළකං" ම. 14 "අප්පටිකූල්‍යතා ච" ස්‍යා. 15 "අජෙගුච්ඡිතා" ම. ඉ. 16 "ජිගුච්ඡිතානං" ම.

නතාවිහාරී [1]නෙමනතණිකො ගහපතිචීවරධරො, අථ ඛො නං සබ්‍රහමචාරී සකකරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පූජෙනති; තං කිසස හෙතු? [2]තෙ හි තසස ආයසමතො පාපකා අකුසලා ඉචඡාවචරා පහීනා දිසසනති චෙව [3]සූයනති චාති.

එවං වුතෙත ආයසමා මහාමොගගලලානො ආයසමනතං සාරිපුතතං එතදවොච:—උපමා මං ආවුසො සාරිපුතත පටිභාතීති.—පටිභාතු තං ආවුසො මොගගලලානාති.—එකමිදාහං ආවුසො සමයං රාජගහෙ විහරාමි ගිරිබබජෙ. අථ ඛවාහං ආවුසො [4]පුබබනහසමයං නිවාසෙතවා [5]පතතචීවරමාදාය රාජගහං පිණඩාය පාවිසිං. තෙන ඛො පන සමයෙන [6]සාමීතියානකාරපුතෙතා රථසස නෙමිං [7]තචඡති; තමෙනං පණඩුපුතෙතා [8]ආජීවිකො පුරාණයානකාරපුතෙතා පචචුපටඨිතො හොති. අථ ඛො ආවුසො පණඩුපුතතසස [9]ආජීවිකසස පුරාණයානකාරපුතතසස එවං චෙතසො පරිවිතකකො උදපාදි; අහො වතායං [6]සාමීතියානකාරපුතෙතා ඉමිසසා නෙමියා ඉමඤච වඞකං ඉමඤච ජිමහං ඉමඤච දොසං තචෙඡයය, එවායං නෙමි අපගතවඞකා අපගතජිමහා අපගතදොසා [10]සුදධාසස සාරෙ පතිටඨිතාති. යථා යථා ඛො ආවුසො පණඩුපුතතසස [9]ආජීවිකසස පුරාණයානකාරපුතතසස චෙතසො [11]පරිවිතකකිතං හොති, තථා තථා [6]සාමීතියානකාරපුතෙතා තසසා නෙමියා තඤච වඞකං තඤච ජිමහං තඤච දොසං [7]තචඡති. අථ ඛො ආවුසො පණඩුපුතෙතා [8]ආජීවිකො පුරාණයානකාරපුතෙතා අතතමනො අතතමනවාචං නිචඡාරෙසි: හදයා හදයං මඤඤෙ අඤඤාය [7]තචඡතීති. එවමෙව ඛො ආවුසො යෙ තෙ පුගගලා අසසදධා ජීවිකතථා න සදධා අගාරසමා අනගාරියං පබබජිතා, සඨා මායාවිනො [12]කෙටුභිනො, උදධතා උනනළා, චපලා මුඛරා විකිණණවාචා, ඉනද්‍රියෙසු අගුතතදවාරා, භොජනෙ අමතතඤඤුනො, ජාගරියං අනනුයුතතා, සාමඤඤෙ [13]අනපෙකඛවනෙතා, සිකඛාය න තිබබගාරවා, බාහුලිකා සාථලිකා ඔකකමනෙ පුබබඞගමා පවිවෙකෙ නිකඛිතතධුරා, කුසීතා හීනවිරියා, මුටඨසසතී අසමපජානා, අසමාහිතා විබභනතචිතතා, දුපපඤඤා එළමූගා, තෙසං ආයසමා සාරිපුතෙතා ඉමිනා ධමමපරියායෙන හදයා හදයං මඤඤෙ අඤඤාය [7]තචඡති.

යෙ පන තෙ කුලපුතතා සදධා අගාරසමා අනගාරියං පබබජිතා අසඨා අමායාවිනො [14]අකෙටුභිනො, අනුදධතා අනුනනළා, අචපලා අමුඛරා අවිකිණණවාචා, ඉනද්‍රියෙසු ගුතතදවාරා, භොජනෙ මතතඤඤුනො, ජාගරියං අනුයුතතා, සාමඤඤෙ [15]අපෙකඛවනෙතා,

---

1 "නෙමතතාතිකො" ම. සයා. 2 "තෙ හිසස" ම. 3 "සුයයනති" ම. සයා. 4 "පුබබණහසමයං" ම. සයා. ර. ච. 5 "පතතචිවරං ආදාය" ඉ. ර. ච. 6 "සමීති" සයා. ම. ර. ඉ. 7 "තචෙඡති" ම. සයා. 8 "ආජිවකො" සයා. 9 "ආජිවකසස" සයා. 10 "සුදදධා අසස" සයා. "සුදදධා" ම. 11 "පරිවිතකකො" ම. සයා. 12 "කොටභිනො" ම. 13 "අනපෙඛවනෙතා" ර. ච. ඉ. 14 "අකොටභිනො" ම. 15 "අපෙඛවනෙතා" ර. ච. ඉ.

සික්ඛාය තිබ්බගාරවා, න බාහුලිකා න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා, ආරද්ධවිරියා පහිතත්තා, උපට්ඨිතසතී සම්පජානා, සමාහිතා එකග්ගචිත්තා, [1]පඤ්ඤවන්තො අනෙලමූගා, තෙ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ධම්මපරියායං සුත්වා [2]පිවන්ති මඤ්ඤෙ ඝසන්ති මඤ්ඤෙ වචසා චෙව මනසා ච, සාධු වත භො සබ්‍රහ්මචාරී අකුසලා වුට්ඨාපෙත්වා කුසලෙ [3]පතිට්ඨාපෙතීති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉත්ථී වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො [4]සීසං නහාතො උප්පලමාලං වා වස්සිකමාලං වා [5]අතිමුත්තකමාලං වා ලභිත්වා උභොහි හත්ථෙහි පටිග්ගහෙත්වා උත්තමඞ්ගෙ සිරස්මිං [6]පතිට්ඨාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො යෙ තෙ කුලපුත්තා සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, අසඨා අමායාවිනො [7]අකෙටුභිනො, අනුද්ධතා අනුන්නළා, අචපලා අමුඛරා අවිකිණ්ණවාචා, ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරා භොජනෙ මත්තඤ්ඤුනො ජාගරියං අනුයුත්තා, සාමඤ්ඤෙ [8]අපෙක්ඛවන්තො, සික්ඛාය තිබ්බගාරවා, න බාහුලිකා න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා, ආරද්ධවිරියා පහිතත්තා, උපට්ඨිතසතී සම්පජානා, සමාහිතා එකග්ගචිත්තා, [1]පඤ්ඤවන්තො අනෙලමූගා, තෙ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ධම්මපරියායං සුත්වා [2]පිවන්ති මඤ්ඤෙ ඝසන්ති මඤ්ඤෙ වචසා චෙව මනසා ච, සාධු වත භො සබ්‍රහ්මචාරී අකුසලා වුට්ඨාපෙත්වා කුසලෙ [3]පතිට්ඨාපෙතීති.

ඉති හ තෙ උභො මහානාගා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සමනුමොදිංසූති.

අනඞ්ගණසුත්තං පඤ්චමං

[6]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

සම්පන්නසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සම්පන්නපාතිමොක්ඛා, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචරසම්පන්නා, අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු [9]භයදස්සාවී සමාදාය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසු.

---

1 "පඤ්ඤාවන්තො" ර. ච. ඉ. 2 "පිපන්ති" සී. 3 "පතිට්ඨපෙති" ම. "පතිට්ඨාපෙති" ර. ච. ඉ. 4 "සීසං නහාතො" ම. "සීසන්හාතො" ස්‍යා. 5 "අධිමුත්තකමාලං වා" ම. ස්‍යා. 6 "පතිට්ඨපෙය්‍ය" ම. ස්‍යා. 7 "අකෙටහිනො" ම. 8 "අපෙඛවන්තො" ර. ච. ඉ. 9 "භයදස්සාවිනො" ස්‍යා.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: සබ්‍රහ්මචාරීනං පියො [1]චස්සං [2]මනාපො ගරු භාවනීයො චාති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමනුයුත්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්නාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ලාභී අස්සං චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමනුයුත්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්නාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: යෙසාහං චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං පරිභුඤ්ජාමි, තෙසං තෙ කාරා මහප්ඵලා අස්සු මහානිසංසාති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී [3]…පෙ… බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: [4]යෙ මෙ ඤාතිසාලොහිතා පෙතා [5]කාලඞ්කතා පසන්නචිත්තා අනුස්සරන්ති, තෙසං තං මහප්ඵලං අස්ස මහානිසංසන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී[3] …පෙ… බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: අරතිරතිසහො අස්සං, න ච මං අරති සහෙය්‍ය, උප්පන්නං අරතිං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී[3] …පෙ… බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: භයභෙරවසහො අස්සං, න ච මං භයභෙරවං සහෙය්‍ය, උප්පන්නං භයභෙරවං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී …පෙ… බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: චතුන්නං ඣානානං [6]ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අස්සං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී …පෙ… බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: යෙ තෙ සන්තා [7]විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා, තෙ කායෙන [8]ඵස්සිත්වා විහරෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී …පෙ… බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපන්නො අස්සං අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්බොධිපරායනොති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී …පෙ… බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

1 "ච අස්සං" ම. ස්‍යා. 2 "මනාපො ච ගරු ච" ම. ස්‍යා. 3 ම. ස්‍යා. පොත්ථකෙසු සබ්බොපි පාඨො දිස්සති 4 "යෙ මං" ම. 5 "කාලං කතා" ම. 6 "අභිචෙතසිකානං" ම. ර. ච. 7 "විමොක්ඛා" ර. ච. ඉ. 8 "ඵුසිත්වා" ම. ස්‍යා.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුත්තා සකදාගාමී අස්සං, [1]සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී ...පෙ... බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං...

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො අස්සං තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකාති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී ...පෙ... බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං...

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවෙය්‍යං, එකොපි හුත්වා බහුධා අස්සං, බහුධාපි හුත්වා එකො අස්සං, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පථවියාපි [2]උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි [3]අභිජ්ජමානො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පථවියං, ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ [4]එවං මහිද්ධිකෙ මහානුභාවෙ පාණිනා [5]පරිමසෙය්‍යං පරිමජ්ජෙය්‍යං, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී ...පෙ... බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං...

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය [6]අතික්කන්තමානුසකාය උභො සද්දෙ සුණෙය්‍යං—දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච, යෙ දූරෙ සන්තිකෙ චාති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී ...පෙ... බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං...

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච [7]පජානෙය්‍යං—සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; සමාහිතං වා චිත්තං

---

1 "සකිංදෙව" ම. 2 "උම්මුජ්ජනිම්මුජ්ජං" ස්‍යා. 3 "අභිජ්ජමානෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. 4 "එවං මහානුභාවෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "පරාමසෙය්‍යං" ම. ස්‍යා. 6 "අතික්කන්තමානුසිකාය" ම. ස්‍යා. ඉ. 7 "ජානෙය්‍යං" ස්‍යා.

සමාහිතං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං; අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී …පෙ… බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසතිම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාලීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි, අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ; අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර[1] උපපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවන්නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති; ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී …පෙ… බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සෙය්‍යං—චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ, සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ, සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානෙය්‍යං: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති; ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සෙය්‍යං-චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ, සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ, සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමනුයුත්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්නාගතො බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං[2] අභිඤ්ඤා සච්ඡි

---

1 "උදපාදිං" ම. ස්‍යා. ඉ. "අභිඤ්ඤාය" ර. ච. ඉ.

කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති, සීලෙස්වෙවස්ස පරිපූරකාරී අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමනුයුත්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්නාගතො බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

සම්පන්නසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සම්පන්නපාතිමොක්ඛා, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතා විහරථ ආචාරගොචරසම්පන්නා, අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී, සමාදාය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසූති, ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

ආකඞ්ඛෙය්‍යසුත්තං ඡට්ඨං

---

[7]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වත්ථං සඞ්කිලිට්ඨං මලග්ගහිතං, තමෙනං රජකො යස්මිං යස්මිං රඞ්ගජාතෙ උපසංහරෙය්‍ය, යදි නීලකාය යදි පීතකාය යදි ලොහිතකාය යදි [1]මඤ්ජෙට්ඨකාය, දුරත්තවණ්ණමෙවස්ස, අපරිසුද්ධවණ්ණමෙවස්ස; තං කිස්ස හෙතු? අපරිසුද්ධත්තා භික්ඛවෙ වත්ථස්ස; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චිත්තෙ සඞ්කිලිට්ඨෙ දුග්ගති පාටිකඞ්ඛා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වත්ථං පරිසුද්ධං පරියොදාතං, තමෙනං රජකො යස්මිං යස්මිං රඞ්ගජාතෙ උපසංහරෙය්‍ය, යදි නීලකාය යදි පීතකාය යදි ලොහිතකාය යදි [1]මඤ්ජෙට්ඨකාය, සුරත්තවණ්ණමෙවස්ස, පරිසුද්ධවණ්ණමෙවස්ස; තං කිස්ස හෙතු? පරිසුද්ධත්තා භික්ඛවෙ වත්ථස්ස; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චිත්තෙ අසඞ්කිලිට්ඨෙ [2]සුගති පාටිකඞ්ඛා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා? අභිජ්ඣා විසමලොභො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, බ්‍යාපාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, කොධො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, උපනාහො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, මක්ඛො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, පළාසො චිත්තස්ස

---

1 "මඤ්ජෙට්ඨිකාය" ස්‍යා. "මඤ්ජට්ඨකාය" ම. 2 "සුග්ගති" ර. ව.

උපක්කිලෙසො, ඉස්සා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, මායා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, ථම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, සාරම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, මානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, අතිමානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, මදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, පමාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො.

[1]ස ඛො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිජ්ඣාවිසමලොභො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිජ්ඣාවිසමලොභං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, බ්‍යාපාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා බ්‍යාපාදං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, කොධො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා කොධං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, උපනාහො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා උපනාහං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, මක්ඛො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මක්ඛං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, පළාසො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා පළාසං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, ඉස්සා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා ඉස්සං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, මායා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මායං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, ථම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා ථම්භං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, සාරම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා සාරම්භං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, මානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මානං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, අතිමානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා අතිමානං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, මදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මදං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති, පමාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා පමාදං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසං පජහති.

[2]යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාවිසමලොභො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිජ්ඣාවිසමලොභො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, බ්‍යාපාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා බ්‍යාපාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, කොධො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා කොධො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, උපනාහො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා උපනාහො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, මක්ඛො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මක්ඛො

1 "සෙඛො"ම 2 "යතො ඛො" ම. ස්‍යා.

චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, පළාසො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා පළාසො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, ඉස්සා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා ඉස්සා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, මායා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මායා චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, ථම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා ථම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, සාරම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා සාරම්භො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, මානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, අතිමානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා අතිමානො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, මදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා මදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, පමාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති ඉති විදිත්වා පමාදො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො පහීනො හොති, සො බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො හොති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො හොති: ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපස්සිකො [1]ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති; සඞ්ඝෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො හොති: [2]සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො, උජුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො ඤායපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො, සාමීචිපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො, යදිදං චත්තාරි පුරිසයුගානි අට්ඨ පුරිසපුග්ගලා, එස භගවතො සාවකසඞ්ඝො ආහුනෙය්‍යො පාහුනෙය්‍යො දක්ඛිණෙය්‍යො අඤ්ජලිකරණීයො, අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සාති.

[3]යතොධි ඛො පනස්ස චත්තං හොති වන්තං මුත්තං පහීනං පටිනිස්සට්ඨං. සො බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතොම්හීති ලභති අත්ථවෙදං, ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මූපසංහිතං [4]පාමුජ්ජං, පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. [5]ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතොම්හීති ලභති අත්ථවෙදං, ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මූපසංහිතං [4]පාමුජ්ජං, පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො චිත්තං

1 "ඔපනෙයිකො" ම. 2 "සුප්පටිපන්නො" ම. 3 "යථොධි" ම. ඉ. "යතොපි" අ. 4 "පාමොජ්ජං" ම. 5 "ධම්මෙ—පෙ—සඞ්ඝෙ" ම. ස්‍යා.

සමාධියති. සඞ්ඝෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතොම්හීති ලභති අත්ථවෙදං, ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මූපසංහිතං [1]පාමුජ්ජං; පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. [2]යතොධි ඛො පන මෙ චත්තං වන්තං මුත්තං පහීනං පටිනිස්සට්ඨන්ති ලභති අත්ථවෙදං, ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මූපසංහිතං [1]පාමුජ්ජං; පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

ස ඛො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවංසීලො එවංධම්මො එවංපඤ්ඤො සාලීනඤ්චෙපි පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විචිතකාළකං අනෙකසූපං අනෙකබ්‍යඤ්ජනං නෙවස්ස [3]තං හොති [4]අන්තරායාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වත්ථං සඞ්කිලිට්ඨං මලග්ගහීතං [5]අච්ඡං උදකං ආගම්ම පරිසුද්ධං හොති පරියොදාතං, උක්කාමුඛං වා පනාගම්ම ජාතරූපං [6]පරිසුද්ධං හොති පරියොදාතං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවංසීලො එවංධම්මො එවංපඤ්ඤො සාලීනඤ්චෙපි පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විචිතකාළකං අනෙකසූපං අනෙකබ්‍යඤ්ජනං නෙවස්ස [3]තං හොති [4]අන්තරායාය.

සො මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා [7]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි [8]සබ්බත්තතාය [9]සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති, කරුණාසහගතෙන චෙතසා…පෙ…මුදිතාසහගතෙන චෙතසා…උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං තථා [7]චතුත්ථිං ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි [8]සබ්බත්තතාය [9]සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති.

සො [10]අත්ථි ඉදං, අත්ථි හීනං, අත්ථි පණීතං, අත්ථි ඉමස්ස සඤ්ඤාගතස්ස [11]උත්තරිං නිස්සරණන්ති පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සිනාතො අන්තරෙන සිනානෙනාති.

---

1 "පාමොජ්ජං" ම. 2 "යථොධි" ම. 3 "තං" ම. ස්‍යා. ඉ. 4 "අන්තරධාය" ර. ච. 5 "අච්ඡොදකං" ම. 6 "සුපරිසුද්ධං" ස්‍යා. 7 "චතුත්ථං" ම. ස්‍යා 8 "සබ්බත්ථතාය" ස්‍යා. ර. ච. ඉ 9 "සබ්බවන්තං ම. 10 "අත්ථිදං" සී. 11 "උත්තරි" ම. ච.

තෙන ඛො පන සමයෙන සුන්දරිකභාරද්වාජො බ්‍රාහමණො භගවතො අවිදූරෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො සුන්දරිකභාරද්වාජො බ්‍රාහමණො භගවන්තං එතදවොච:—ගච්ඡති පන භවං ගොතමො බාහුකං නදිං සිනායිතුන්ති?

කිං බ්‍රාහමණ බාහුකාය නදියා? කිං බාහුකා නදී කරිස්සතීති? [1]ලොඛ්‍යසම්මතා හි භො ගොතම බාහුකා නදී බහුජනස්ස; පුඤ්ඤසම්මතා හි භො ගොතම බාහුකා නදී බහුජනස්ස; බාහුකාය [2]ච පන නදියා බහුජනො [3]පාපකං [4]කතං කම්මං පවාහෙතීති.

අථ ඛො භගවා [5]සුන්දරිකභාරද්වාජං බ්‍රාහමණං ගාථාහි අජ්ඣභාසි:—

බාහුකං [6]අධිකක්කඤ්ච ගයං [7]සුන්දරිකාමපි
සරස්සතිං පයාගඤ්ච අථො බාහුමතිං නදිං.

නිච්චම්පි බාලො [8]පක්ඛන්නො කණ්හකම්මො න සුජ්ඣති
කිං සුන්දරිකා කරිස්සති කිං [9]පයාගො කිං [10]බාහුකා නදී.

වෙරිං කතකිබ්බිසං නරං න හි නං සොධයෙ පාපකම්මිනං
සුද්ධස්ස වෙ සදා ඵග්ගු සුද්ධස්සුපොසථො සදා
සුද්ධස්ස සුචි කම්මස්ස සදා සම්පජ්ජතෙ වතං.

ඉධෙව සිනාහි බ්‍රාහමණ සබ්බභූතෙසු කරොහි ඛෙමතං
සචෙ මුසා න භණසි සචෙ පාණං න හිංසසි.

සචෙ අදින්නං නාදියසි සද්දහානො අමච්ඡරී
කිං කාහසි ගයං ගන්ත්වා උදපානොපි තෙ ගයාති.

එවං වුත්තෙ සුන්දරිකභාරද්වාජො බ්‍රාහමණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භො ගොතම! අභික්කන්තං භො ගොතම! සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය; පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය; මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය; අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: චක්ඛුමන්තො රූපානි [12]දක්ඛින්තීති. [13]එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං; ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති. අලත්ථ ඛො සුන්දරිකභාරද්වාජො බ්‍රාහමණො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං; අලත්ථ උපසම්පදං. අචිරූපසම්පන්නො ඛො

1 "ලොකසම්මතා" සී. ස්‍යා. "ලොක්ඛසම්මතා" ම. "මොක්ඛසම්මතා" ඉ. 2 "පන" ම. 3 "පාපං" ච. ඉ. 4 "පාපකම්මං කතං" ස්‍යා. ම. 5 "සුන්දරිකං භාරද්වාජං" ස්‍යා. 6 "අධිකක්කං ච" ක්වචි 7 "සුන්දරිකං මහිං" ම. 8 "පක්ඛන්තො" ර. ච. "පක්ඛන්දෙ" ම. 9 "පයාගා" ම. 10 "බාහුලිකා" සී. 11 "වුත්තෙපි" ස්‍යා. 12 "දක්ඛන්තීති" ස්‍යා. 13 "එවමෙව" ම. ස්‍යා.

පනායස්මා භාරද්වාජො එකො වූපකට්ඨො අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො න චිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං [1]පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං [2]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ [3]විහාසි; ඛීණා ජාති; වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං; කතං කරණීයං; නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤතරො ඛො [4]පනායස්මා භාරද්වාජො අරහතං අහොසීති.

[5] වත්ථූපමසුත්තං සත්තමං

[8]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාචුන්දො සායන්හසමයං [6]පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි; උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි; එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා මහාචුන්දො භගවන්තං එතදවොච:—

යා ඉමා භන්තෙ අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති අත්තවාදපටිසංයුත්තා වා ලොකවාදපටිසංයුත්තා වා ආදිමෙව නු ඛො භන්තෙ භික්ඛුනො මනසිකරොතො එවමෙතාසං දිට්ඨීනං පහානං හොති? එවමෙතාසං දිට්ඨීනං පටිනිස්සග්ගො [7]හොතීති? යා ඉමා චුන්ද අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති අත්තවාදපටිසංයුත්තා වා ලොකවාදපටිසංයුත්තා වා යත්ථ චෙතා දිට්ඨියො උප්පජ්ජන්ති [8]යත්ථ චෙතා අනුසෙන්ති [8]යත්ථ චෙතා සමුදාචරන්ති තං නෙතං මම; නෙසොහමස්මි; න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සතො එවමෙතාසං දිට්ඨීනං පහානං හොති; එවමෙතාසං දිට්ඨීනං පටිනිස්සග්ගො හොති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති-යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [9]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති-යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකො

1 "පබ්බජන්ති" ම. ච. 2 "අභිඤ්ඤාය" ර. ච. ඉ. 3 "විහරති" ම. 4 "ආයස්මා" ම. 5 "වත්ථුසුත්තන්තං" ම. 6 "පටිසල්ලානා" ම. ස්‍යා. "පතිසල්ලාණා" කවි. 7 "හොති" ඉ. 8 "යත්ථ ච" ම. ස්‍යා. ඉ. 9 "පඨමං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ.

දිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [1]දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහාරමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති; දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරෙය්‍ය සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙය්‍ය යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති [2]තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති; දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [3]අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං [4]චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති; දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා එතෙ අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං [3]අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති; සන්තා එතෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති; සන්තා එතෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති; සන්තා එතෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඨානං ඛො පනෙතං චුන්ද විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා

---

1 "දුතියං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "තතියං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "අත්ථගමා" ඉ. ර. ව.
4 "චතුත්ථං ඣානං" ම, ස්‍යා, ඉ.

සන්තං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තස්ස එවමස්ස: සල්ලෙඛෙන විහරාමීති. න ඛො පනෙතෙ චුන්ද අරියස්ස විනයෙ සල්ලෙඛා වුච්චන්ති; සන්තා එතෙ විහාරා අරියස්ස විනයෙ වුච්චන්ති.

ඉධ ඛො පන වො චුන්ද සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ විහිංසකා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අවිහිංසකා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ පාණාතිපාතී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පාණාතිපාතා පටිවිරතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ අදින්නාදායී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අදින්නාදානා පටිවිරතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ අබ්‍රහ්මචාරී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ බ්‍රහ්මචාරී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මුසාවාදී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ මුසාවාදා පටිවිරතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [1]පිසුණාවාචා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [2]පිසුණාවාචා පටිවිරතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [3]ඵරුසාවාචා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [4]ඵරුසාවාචා පටිවිරතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [5]සම්ඵප්පලාපී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ අභිජ්ඣාලූ භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනභිජ්ඣාලූ භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ බ්‍යාපන්නචිත්තා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අබ්‍යාපන්නචිත්තා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [6]මිච්ඡාදිට්ඨී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [7]සම්මාදිට්ඨී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාසඞ්කප්පා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාසඞ්කප්පා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාවාචා භවිස්සන්ති, මයමෙත්ථ සම්මාවාචා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාකම්මන්තා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාකම්මන්තා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාආජීවා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාආජීවා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාවායාමා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාවායාමා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාසතී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාසතී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාසමාධී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාසමාධී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාඤාණී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාඤාණී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මිච්ඡාවිමුත්තී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සම්මාවිමුත්තී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [8]ථීනමිද්ධපරියුට්ඨිතා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ විගතථීනමිද්ධා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ උද්ධතා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනුද්ධතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [9]වෙචිකිච්ඡී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ තිණ්ණවිචිකිච්ඡා භවිස්සාමාති සල්ලෙ

---

1 "පිසුණවාචා" ස්‍යා. "පිසුනාවාචා" ම. 2 "පිසුණාය වාචාය" ස්‍යා. ඉ. "පිසුනාය වාචාය" ම. ර. 3 "ඵරුසවාචා" ම. ස්‍යා. 4 "ඵරුසාය වාචාය" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "සමඵප්පලාපා" ර. ච. 6 "මිච්ඡාදිට්ඨිකා" ස්‍යා. 7 "සම්මාදිට්ඨිකා" ස්‍යා. 8 "ථිනමිද්ධපරියුට්ඨිතා" ම. 9 "විචිකිච්ඡා" ම. ර. ච.

ඛො කරණීයො. පරෙ කොධනා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අක්කොධනා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ උපනාහී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනුපනාහී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මක්ඛී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අමක්ඛී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ පළාසී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අපළාසී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ ඉස්සුකී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනිස්සුකී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මච්ඡරී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අමච්ඡරී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ සඨා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අසඨා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මායාවී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අමායාවී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ ථද්ධා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [1]අත්ථද්ධා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ අතිමානී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනතිමානී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ දුබ්බචා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [2]සුබ්බචා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ පාපමිත්තා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ කල්‍යාණමිත්තා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ පමත්තා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අප්පමත්තා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [3]අස්සද්ධා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සද්ධා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ අහිරිකා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ හිරිමනා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [4]අනොත්තාපී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [6]ඔත්තාපී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [6]අප්පස්සුතා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ බහුස්සුතා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ කුසීතා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ආරද්ධවිරියා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ මුට්ඨස්සතී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [7]උපට්ඨිතසතී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ දුප්පඤ්ඤා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පඤ්ඤාසම්පන්නා භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො. පරෙ [8]සන්දිට්ඨිපරාමාසී [9]ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ [10]අසන්දිට්ඨිපරාමාසී [11]අනාධානගාහී සුප්පටිනිස්සග්ගී භවිස්සාමාති සල්ලෙඛො කරණීයො.

චිත්තුප්පාදම්පි ඛො අහං චුන්ද කුසලෙසු ධම්මෙසු [12]බහුකාරං වදාමි. කො පන වාදො කායෙන [13]වාචාය [14]අනුවිධීයනාසු? තස්මාතිහ චුන්ද පරෙ විහිංසකා භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අවිහිංසකා භවිස්සාමාති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං. පරෙ පාණාතිපාතී භවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පාණාතිපාතා පටිවිරතා භවිස්සාමාති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං ...පෙ... පරෙ [8]සන්දිට්ඨිපරාමාසී [9]ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී භවිස්සන්ති; මය

1 "අථද්ධා" ස්‍යා. 2 "සුවචා" ස්‍යා. ඉ. 3 "අසද්ධා" ස්‍යා. 4 "අනොත්තප්පී" ම. ස්‍යා. 5 "ඔත්තප්පී" ම. ස්‍යා. 6 "අප්පසුතා" ස්‍යා. 7 "උපට්ඨිතස්සතී" ම. 8 "සන්දිට්ඨිපරාමාසි" ස්‍යා. ඉ. 9 "ආධානගාහි" ස්‍යා. ඉ. "ආධානග්ගාහී" ම. 10 "අසන්දිට්ඨිපරාමාසි" ස්‍යා. ඉ. 11 "අනාධානගාහි" ස්‍යා. ඉ. 12 "බහූපකාරං" ම. 13 "වාචා" කම්බො. 14 "අනුවිධීයමානාසු" ර. ච. "අනුවිධියනාසු" ස්‍යා.

මෙත්ථ අසන්දිට්ඨිපරාමාසී අනාධානගාහී සුප්පටිනිස්සග්ගී භවිස්සාමාති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

සෙය්‍යථාපි චුන්ද විසමො [1]මග්ගො; [2]තස්සාස්ස අඤ්ඤො සමො මග්ගො පරික්කමනාය; [3]සෙය්‍යථාපි පන චුන්ද විසමං [4]තිත්ථං; [2]තස්සාස්ස අඤ්ඤං සමං තිත්ථං පරික්කමනාය. එවමෙව ඛො චුන්ද විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පරික්කමනාය; පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. අදින්නාදායිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදානා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. අබ්‍රහ්මචාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [5]බ්‍රහ්මචරියං හොති පරික්කමනාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාදා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. පිසුණාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණාවාචා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. ඵරුසාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඵරුසාවාචා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. සම්ඵප්පලාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්ඵප්පලාපා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. අභිජ්ඣාලුස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [6]අනභිජ්ඣා හොති පරික්කමනාය. බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍යාපාදො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාදිට්ඨි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසඞ්කප්පස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසඞ්කප්පො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාවාචා හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාකම්මන්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාකම්මන්තො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාආජීවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාආජීවො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාවායාමස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාවායාමො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසති හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසමාධිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසමාධි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාඤාණිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාඤාණං හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාවිමුත්තිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාවිමුත්ති හොති පරික්කමනාය. ථිනමිද්ධපරියුට්ඨිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විගතථිනමිද්ධතා හොති පරික්කමනාය. උද්ධතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුද්ධච්චං හොති පරික්කමනාය. [7]වෙචිකිච්ඡිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස තිණ්ණවිචිකිච්ඡතා හොති පරික්කමනාය. කොධනස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අක්කොධො හොති පරික්කමනාය. උපනාහිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුපනාහො හොති පරික්කමනාය. මක්ඛිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමක්ඛො හොති පරික්කමනාය. පළාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපළාසො හොති පරික්කමනාය. ඉස්සුකිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [8]අනිස්සා හොති පරික්කමනාය. මච්ඡරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමච්ඡරියං හොති පරික්කමනාය. සඨස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසාඨෙය්‍යං හොති පරික්කමනාය. මායාවිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමායා හොති පරි

1 "මග්ගො අස්ස" ම. 2 "තස්ස" ම. 3 "සෙය්‍යථා වා" ම. 4 "තිත්ථං අස්ස" ම. 5 "අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණී" ම. 6 "අනභිජ්ඣාලු" ම. 7 "විචිකිච්ඡස්ස" ම. ර. ච. 8 "අනිස්සුකා" ම.

ක්කමනාය. ථද්ධස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අත්ථද්ධියං හොති පරික්කමනාය. අතිමානිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනතිමානො හොති පරික්කමනාය. දුබ්බචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සොවචස්සතා හොති පරික්කමනාය. පාපමිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කල්‍යාණමිත්තතා හොති පරික්කමනාය. පමත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අප්පමාදො හොති පරික්කමනාය. අස්සද්ධස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සද්ධා හොති පරික්කමනාය. [1]අහිරිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [2]හිරි හොති පරික්කමනාය. අනොත්තාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඔත්තප්පං හොති පරික්කමනාය. අප්පස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස බාහුසච්චං හොති පරික්කමනාය. කුසීතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විරියාරම්භො හොති පරික්කමනාය. මුට්ඨස්සතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස උපට්ඨිතසතිතා හොති පරික්කමනාය. දුප්පඤ්ඤස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පඤ්ඤාසම්පදා හොති පරික්කමනාය. සන්දිට්ඨිපරාමාසිආධානගාහිදුප්පටිනිස්සග්ගිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසන්දිට්ඨිපරාමාසිඅනාධානගාහිසුප්පටිනිස්සග්ගිතා හොති පරික්කමනාය.

සෙය්‍යථාපි චුන්ද යෙ කෙචි අකුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අධොභාවං[3]ගමනීයා; යෙ කෙචි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ උපරිභාවං [3]ගමනීයා; එවමෙව ඛො චුන්ද විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති උපරිභාවාය. පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති [4]උපරිභාවාය. අදින්නාදායිස්ස ...පෙ... සන්දිට්ඨිපරාමාසිආධානගාහිදුප්පටිනිස්සග්ගිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසන්දිට්ඨිපරාමාසිඅනාධානගාහිසුප්පටිනිස්සග්ගිතා හොති උපරිභාවාය.

සො වත චුන්ද අත්තනා පලිපපලිපන්නො පරං පලිපපලිපන්නං උද්ධරිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. සො වත චුන්ද අත්තනා අපලිපපලිපන්නො පරං පලිපපලිපන්නං උද්ධරිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති. සො වත චුන්ද අත්තනා අදන්තො අවිනීතො අපරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. සො වත චුන්ද අත්තනා දන්තො විනීතො පරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති. එවමෙව ඛො චුන්ද විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පරිනිබ්බානාය. පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අදින්නාදායිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදානා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය අබ්‍රහ්මචාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [5]බ්‍රහ්මචරියං හොති පරිනිබ්බානාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාදා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. පිසුණාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණාවාචා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. ඵරුසාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඵරුසාවාචා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. සම්ඵප්පලාපිස්ස පුරිස

1 "අහිරිකස්ස" ම. 2 "හිරි" ම. ච. ඉ. 3 "ගමනියා" සබ්බි. 4 "උපරිභාවාය—පෙ—" ම. 5 "අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණී" ම.

පුග්ගලස්ස සම්ඵප්පලාපා වෙරමණී හොති පරිනිබ්බානාය. අභිජ්ඣාලුස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [1]අනභිජ්ඣා හොති පරිනිබ්බානාය. බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍යාපාදො හොති පරිනිබ්බානාය. [2]මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාදිට්ඨි හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාසඞ්කප්පස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසඞ්කප්පො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාවාචා හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාකම්මන්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාකම්මන්තො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාආජීවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාආජීවො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාවායාමස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාවායාමො හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාසතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසති හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාසමාධිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාසමාධි හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාඤාණිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාඤාණං හොති පරිනිබ්බානාය. මිච්ඡාවිමුත්තිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්මාවිමුත්ති හොති පරිනිබ්බානාය. ථිනමිද්ධපරියුට්ඨිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විගතථිනමිද්ධතා හොති පරිනිබ්බානාය. උද්ධතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුද්ධච්චං හොති පරිනිබ්බානාය. වෙචිකිච්ඡිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස තිණ්ණවිචිකිච්ඡතා හොති පරිනිබ්බානාය. කොධනස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අක්කොධො හොති පරිනිබ්බානාය. උපනාහිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුපනාහො හොති පරිනිබ්බානාය. මක්ඛිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමක්ඛො හොති පරිනිබ්බානාය. පළාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපළාසො හොති පරිනිබ්බානාය. ඉස්සුකිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [3]අනිස්සා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමච්ඡරියං හොති පරිනිබ්බානාය. සඨස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසාඨෙය්‍යං හොති පරිනිබ්බානාය. මායාවිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමායා හොති පරිනිබ්බානාය. ථද්ධස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අත්ථද්ධියං හොති පරිනිබ්බානාය. අතිමානිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනතිමානො හොති පරිනිබ්බානාය. දුබ්බචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සොවචස්සතා හොති පරිනිබ්බානාය. පාපමිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කල්‍යාණමිත්තතා හොති පරිනිබ්බානාය. පමත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අප්පමාදො හොති පරිනිබ්බානාය. අස්සද්ධස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සද්ධා හොති පරිනිබ්බානාය. අහිරිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස [4]හිරි හොති පරිනිබ්බානාය. අනොත්තාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඔත්තප්පං හොති පරිනිබ්බානාය. අප්පස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස බාහුසච්චං හොති පරිනිබ්බානාය. කුසීතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විරියාරම්භො හොති පරිනිබ්බානාය. මුට්ඨස්සතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස උපට්ඨිතසතිතා හොති පරිනිබ්බානාය. දුප්පඤ්ඤස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පඤ්ඤාසම්පදා හොති පරිනිබ්බානාය. සන්දිට්ඨිපරාමාසිආධානගාහිදුප්පටිනිස්සග්ගිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසන්දිට්ඨිපරාමාසිඅනාධානගාහිසුප්පටිනිස්සග්ගිතා හොති පරිනිබ්බානාය.

1 "අනභිජ්ඣාලු" ම. 2 "මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස" ස්‍යා. 3 "අනිස්සුකා" ම. 4 "හිරී" ම. ර. ච. ඉ.

ඉති ඛො චුන්ද දෙසිතො මයා සල්ලෙඛපරියායො. දෙසිතො චිත්තුප්පාදපරියායො. දෙසිතො පරික්කමනපරියායො. දෙසිතො උපරිභාවපරියායො. දෙසිතො පරිනිබ්බානපරියායො. යං ඛො චුන්ද සත්ථාරා කරණීයං සාවකානං හිතෙසිනා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදාය කතං වො තං මයා. එතානි චුන්ද රුක්ඛමූලානි. එතානි සුඤ්ඤාගාරානි. ඣායථ චුන්ද! මා පමාදත්ථ! මා පච්ඡා විප්පටිසාරිනො අහුවත්ථ! අයං වො අම්හාකං අනුසාසනීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා මහාචුන්දො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

[1]චත්තාරීස පදා වුත්තා [2]සන්ධියො [3]පඤ්ච දෙසිතා
[4]සුත්තන්තො සල්ලෙඛො නාම ගම්භීරො [5]සාගරූපමො[6]

සල්ලෙඛසුත්තං අට්ඨමං

---

[9]

එවං මෙ සුතං:— එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ආවුසො [7]භික්ඛවොති. [8]ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:—

සම්මාදිට්ඨි සම්මාදිට්ඨීති ආවුසො වුච්චති; කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො අරියසාවකො [9]සම්මාදිට්ඨි හොති, උජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො, ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති? දූරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගච්ඡෙය්‍යාම ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාතුං; සාධු වතායස්මන්තංයෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො; ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සුත්වා භික්ඛූ ධාරෙස්සන්තීති. [10]තෙනහාවුසො සුණාථ! සාධුකං මනසි කරොථ! භාසිස්සාමීති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:—

යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අකුසලඤ්ච පජානාති, අකුසලමූලඤ්ච පජානාති, කුසලඤ්ච පජානාති, කුසලමූලඤ්ච පජානාති,

---

1 "චතුචත්තාලීස" ම. "චතුත්තාළීස" ස්‍යා. 2 "සන්ධිං" ම. "සන්ධියා" සී. 3 "පඤ්ච හි" ම. 4 "සල්ලෙඛො නාම සුත්තන්තො" ම. ස්‍යා. 5 "සාගරූපමොති" ම. ස්‍යා. 6 "ඉඞ්ගලීස පොත්ථකෙ එසා ගාථා න දිස්සතෙ" 7 "භික්ඛවෙති" ම. 8 "ආවුසොති" ස්‍යා. 9 "සම්මාදිට්ඨී" ම. ස්‍යා. 10 "තෙන හි ආවුසො" ම. ස්‍යා.

එත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො [1]සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං [2]සද්ධම්මන්ති.

කතමං පනාවුසො අකුසලං? කතමං අකුසලමූලං? [3]කතමං කුසලං? කතමං [4]කුසලමූලන්ති? පාණාතිපාතො බො ආවුසො අකුසලං, අදින්නාදානං අකුසලං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරො අකුසලං, මුසාවාදො අකුසලං, පිසුණාවාචා අකුසලං, ඵරුසාවාචා අකුසලං, සම්ඵප්පලාපො අකුසලං, අභිජ්ඣා අකුසලං, බ්‍යාපාදො අකුසලං, මිච්ඡාදිට්ඨි අකුසලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලං. කතමඤ්චාවුසො අකුසලමූලං? ලොභො අකුසලමූලං, දොසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලමූලං. කතමඤ්චාවුසො කුසලං? පාණාතිපාතා වෙරමණී කුසලං, අදින්නාදානා වෙරමණී කුසලං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී කුසලං, මුසාවාදා වෙරමණී කුසලං, පිසුණාවාචා වෙරමණී කුසලං, ඵරුසාවාචා වෙරමණී කුසලං, සම්ඵප්පලාපා වෙරමණී කුසලං, අනභිජ්ඣා කුසලං, අබ්‍යාපාදො කුසලං, සම්මාදිට්ඨි කුසලං. ඉදං වුච්චතාවුසො කුසලං. කතමඤ්චාවුසො කුසලමූලං? අලොභො කුසලමූලං, අදොසො කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාවුසො කුසලමූලං. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං අකුසලං පජානාති එවං අකුසලමූලං පජානාති, එවං කුසලං පජානාති එවං කුසලමූලං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ [5]දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[6]සාධාවුසොති බො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං [7]ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති, උජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො, ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති? [8]සියා ආවුසො. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො ආහාරඤ්ච පජානාති, ආහාරසමුදයඤ්ච පජානාති, ආහාරනිරොධඤ්ච පජානාති, [9]ආහාරනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං [2]සද්ධම්මන්ති. කතමො පනාවුසො ආහාරො? කතමො ආහාරසමුදයො? කතමො ආහාරනිරොධො? කතමා ආහාරනිරොධ

---

1 "සම්මාදිට්ඨී" ම. ස්‍යා. 2 "සද්ධම්මං" ම. ඉ. 3 "කතමං පනාවුසො කුසලං" ස්‍යා. 4 "කුසලමූලං" ඉ. 5 "දුක්ඛස්සන්තකරො" ම. ස්‍යා. ඉ. 6 "සාධු ආවුසොති" ර. ව. 7 "අපුච්ඡුං" ම. ඉ. "අපුච්ඡිංසු" ස්‍යා. 8 "සියාවුසොති ආයස්මා සාරිපුත්තො අවොච" ස්‍යා. 9 "නිරොධගාමිනී" ම. ඉ. ර. ව.

ගාමිනි [1]පටිපදාති? චත්තාරොමෙ ආවුසො ආහාරා භූතානං වා සත්තානං ඨිතියා සම්භවෙසීනං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චත්තාරො? [2]කබළීඞ්කාරො ආහාරො ඔළාරිකො වා සුඛුමො වා, ඵස්සො දුතියො, මනොසඤ්චෙතනා [3]තතියා, විඤ්ඤාණං [4]චතුත්ථං. තණ්හාසමුදයා ආහාරසමුදයො; තණ්හානිරොධා ආහාරනිරොධො; අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ආහාරනිරොධගාමිනී පටිපදා–සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආහාරං පජානාති, එවං ආහාරසමුදයං පජානාති, එවං ආහාරනිරොධං පජානාති, එවං [5]ආහාරනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ [6]දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා [7]පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති...පෙ...ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො දුක්ඛඤ්ච පජානාති, දුක්ඛසමුදයඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරොධඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමං පනාවුසො දුක්ඛං? කතමො දුක්ඛසමුදයො? කතමො දුක්ඛනිරොධො? කතමා දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති? [8]ජාතිපි දුක්ඛා, [9]ජරාපි දුක්ඛා, [10]ව්‍යාධිපි දුක්ඛො, මරණම්පි දුක්ඛං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා, [11]යම්පිච්ඡං න ලභති තම්පි දුක්ඛං; සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා, ඉදං වුච්චතාවුසො දුක්ඛං. කතමො චාවුසො දුක්ඛසමුදයො? යායං තණ්හා [12]පොනොභවිකා නන්දිරාගසහගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දිනී සෙය්‍යථිදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා–අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛසමුදයො. කතමො චාවුසො දුක්ඛනිරොධො? යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධො චාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අනා

---

1 "පටිපදා" ම. ඉ. ර. ව. එවං ඉතො පරං සබ්බත්ථාපි 2 "කබළීඞ්කාරො" ම. කබළිංකාරො" ස්‍යා. 3 "තතියො" ඉ. සී. 4 "චතුත්ථො" ඉ. සී. 5 "නිරොධගාමිනි" ම. ඉ. ර. ව. 6 "දුක්ඛස්සන්තකරො" ම. ස්‍යා. ඉ. 7 "සියා පනාවුසො—පෙ—සියාවුසොති ආයස්මා සාරිපුත්තො අවොච" ස්‍යා. "සියා පනාවුසො—පෙ—සියා ආවුසො" ම. 8 "කතමං පනාවුසො දුක්ඛං" ස්‍යා. 9 "ජරාපි දුක්ඛා මරණම්පි" ම. ස්‍යා. 10 "ව්‍යාධිපි දුක්ඛා" ඉ. ර. ව. 11 "අප්පියෙහි සම්පයොගො දුක්ඛො පියෙහි විප්පයොගො දුක්ඛො යම්පිච්ඡං" ස්‍යා. 12 "පොනොබ්භවිකා" ම. ස්‍යා.

ලයො—අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛනිරොධො. කතමා චාවුසො දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා—අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො[1] මග්ගො දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි…පෙ…සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං දුක්ඛං පජානාති, එවං දුක්ඛසමුදයං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරොධං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති…

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති…[2]පෙ…ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ජරාමරණඤ්ච පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ච පජානාති, ජරාමරණනිරොධඤ්ච පජානාති, ජරාමරණනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමං පනාවුසො ජරාමරණං? කතමො ජරාමරණසමුදයො? කතමො ජරාමරණනිරොධො? කතමා ජරාමරණනිරොධගාමිනී පටිපදාති? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං [3]වලිත්තචතා ආයුනො සංහානි ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො—අයං [4]වුච්චතාවුසො ජරා. කතමඤ්චාවුසො මරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හා තම්හා සත්තනිකායා චුති චවනතා භෙදො අන්තරධානං මච්චුමරණං කාලකිරියා ඛන්ධානං භෙදො [5]කළෙබරස්ස නික්ඛෙපො—[6]ඉදං [4]වුච්චතාවුසො මරණං. ඉති අයඤ්ච ජරා, ඉදඤ්ච මරණං, ඉදං වුච්චතාවුසො ජරාමරණං. ජාති සමුදයා ජරාමරණසමුදයො. ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ජරාමරණනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි…පෙ…සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණසමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරොධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටි

---

1 "මග්ගො සෙය්‍යථීදං" ස්‍යා. 2 ස්‍යාමමරම්මපොත්ථකෙසු සබ්බොව පාඨො දිස්සතෙ.
3 "වලිතවතා" ස්‍යා. 4 "වුච්චති" ස්‍යා. 5 "කළෙවරස්ස" ම. ස්‍යා. "කළෙබරස්ස" ඉ. ව.
6 "ජීවිතින්ද්‍රියස්ස උපච්ඡෙදො ඉදං" ම. ස්‍යා.

විනොදෙත්වා[1] …පෙ… එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො, ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති…

*සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො …පෙ… ? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ජාතිඤ්ච පජානාති, ජාතිසමුදයඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරොධඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමා පනාවුසො ජාති? කතමො ජාතිසමුදයො? කතමො ජාතිනිරොධො? කතමා ජාතිනිරොධගාමිනී පටිපදාති? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ ජාති සඤ්ජාති ඔක්කන්ති [2]අභිනිබ්බත්ති ඛන්ධානං පාතුභාවො ආයතනානං පටිලාභො—අයං වුච්චතාවුසො ජාති. භවසමුදයා ජාතිසමුදයො. භවනිරොධා ජාතිනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ජාතිනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි …පෙ… සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජාතිං පජානාති, එවං ජාතිසමුදයං පජානාති, එවං ජාතිනිරොධං පජානාති, එවං ජාතිනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය …පෙ… එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති…

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො …පෙ… ? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො භවඤ්ච පජානාති, භවසමුදයඤ්ච පජානාති, භවනිරොධඤ්ච පජානාති, භවනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමො පනාවුසො භවො? කතමො භවසමුදයො? කතමො භවනිරොධො? කතමා භවනිරොධගාමිනී පටිපදාති? තයො මෙ ආවුසො භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. උපාදානසමුදයා භවසමුදයො. උපාදානනිරොධා භවනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භවනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි …පෙ… සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං

1 "පහාය"—පෙ—ම. ස්‍යා. *ඉතොපරං සාධාවුසොත්‍යාදි පාඨො ස්‍යාමමරම්මපොත්ථකෙසු න දිස්සති. 2 "නිබ්බත්ති අභිනිබ්බත්ති" ස්‍යා.

භවං පජානාති, එවං භවසමුදයං පජානාති, එවං භවනිරොධං පජානාති, එවං භවනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය…පෙ…එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො…පෙ…? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො උපාදානඤ්ච පජානාති, උපාදානසමුදයඤ්ච පජානාති, උපාදානනිරොධඤ්ච පජානාති, උපාදානනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමං පනාවුසො උපාදානං? කතමො උපාදානසමුදයො? කතමො උපාදානනිරොධො? කතමා උපාදානනිරොධගාමිනි පටිපදාති? [1]චත්තාරිමානි ආවුසො උපාදානානි. කාමුපාදානං දිට්ඨුපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං. තණ්හාසමුදයා උපාදානසමුදයො. තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො උපාදානනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි…පෙ…සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං උපාදානං පජානාති, එවං උපාදානසමුදයං පජානාති, එවං උපාදානනිරොධං පජානාති, එවං උපාදානනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය…පෙ…එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො…පෙ…? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො තණ්හඤ්ච පජානාති, තණ්හාසමුදයඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමා පනාවුසො තණ්හා? කතමො තණ්හාසමුදයො? කතමො තණ්හානිරොධො? කතමා තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමෙ ආවුසො තණ්හාකායා: රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා. වෙදනාසමුදයා තණ්හාසමුදයො. වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො. අයමෙව

1 "චත්තාරො'මෙ ආවුසො උපාදානා" සී. ඉ.

අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි...පෙ...සම්මාසමාධි. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං තණ්හං පජානාති, එවං තණ්හාසමුදයං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය...පෙ...එත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති...

සාධාවුසොති බො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො...පෙ...? සියා ආවුසො. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො වෙදනඤ්ච පජානාති, වෙදනාසමුදයඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමා පනාවුසො වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමො වෙදනානිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමෙ ආවුසො වෙදනාකායා: චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා, සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා, ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා, ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා, කායසම්ඵස්සජා වෙදනා, මනොසම්ඵස්සජා වෙදනා. ඵස්සසමුදයා වෙදනාසමුදයො. ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි...පෙ...සම්මාසමාධි. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං වෙදනං පජානාති, එවං වෙදනාසමුදයං පජානාති, එවං වෙදනානිරොධං පජානාති, එවං වෙදනානිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය...පෙ...එත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති...

සාධාවුසොති බො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො...පෙ...? සියා ආවුසො. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො ඵස්සඤ්ච පජානාති, ඵස්සසමුදයඤ්ච පජානාති, ඵස්සනිරොධඤ්ච පජානාති, ඵස්සනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමො පනාවුසො ඵස්සො? කතමො ඵස්සසමුදයො? කතමො ඵස්සනිරොධො? කතමා ඵස්සනිරොධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමෙ ආවුසො ඵස්සකායා: චක්ඛුසම්ඵස්සො, සොතසම්ඵස්සො, ඝානසම්ඵස්සො, ජිව්හාසම්ඵස්සො, කායසම්ඵස්සො, මනොසම්ඵ

ඵස්සො. සළායතනසමුදයා ඵස්සසමුදයො. සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ඵස්සනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි…පෙ…සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ඵස්සං පජානාති, එවං ඵස්සසමුදයං පජානාති, එවං ඵස්සනිරොධං පජානාති, එවං ඵස්සනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය…පෙ… එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති…

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො…පෙ…? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො සළායතනඤ්ච පජානාති, සළායතනසමුදයඤ්ච පජානාති, සළායතනනිරොධඤ්ච පජානාති, සළායතනනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමං පනාවුසො සළායතනං? කතමො සළායතනසමුදයො? කතමො සළායතනනිරොධො? කතමා සළායතනනිරොධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමාති ආවුසො ආයතනානි: චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝානායතනං, ජිව්හායතනං, කායායතනං, මනායතනං. නාමරූපසමුදයා සළායතනසමුදයො. නාමරූපනිරොධා සළායතනනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සළායතනනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි…පෙ…සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං සළායතනං පජානාති, එවං සළායතනසමුදයං පජානාති, එවං සළායතනනිරොධං පජානාති, එවං සළායතනනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය…පෙ… එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති…

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො…පෙ…? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො නාමරූපඤ්ච පජානාති, නාමරූපසමුදයඤ්ච පජානාති, නාමරූපනිරොධඤ්ච පජානාති, නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමං පනාවුසො නාමරූපං? කතමො නාමරූපසමුදයො? කතමො නාමරූපනිරොධො? කතමා නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදාති? වෙදනා, සඤ්ඤා, චෙතනා, ඵස්සො,

මනසිකාරො, ඉදං [1]වුච්චතාවුසො නාමං; චත්තාරි ච මහාභූතානි චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං, ඉදං වුච්චතාවුසො රූපං; ඉති ඉදඤ්ච නාමං ඉදඤ්ච රූපං ඉදං වුච්චතාවුසො නාමරූපං. විඤ්ඤාණසමුදයා නාමරූපසමුදයො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි...පෙ...සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං නාමරූපං පජානාති, එවං නාමරූපසමුදයං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය...පෙ... එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති...

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො...පෙ...? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො විඤ්ඤාණඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණසමුදයඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණනිරොධඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමං පනාවුසො විඤ්ඤාණං? කතමො විඤ්ඤාණසමුදයො? කතමො විඤ්ඤාණනිරොධො? කතමා විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමෙ ආවුසො විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුවිඤ්ඤාණං සොතවිඤ්ඤාණං ඝානවිඤ්ඤාණං ජිව්හාවිඤ්ඤාණං කායවිඤ්ඤාණං මනොවිඤ්ඤාණං. සඞ්ඛාරසමුදයා විඤ්ඤාණසමුදයො, සඞ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි ...පෙ...සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං විඤ්ඤාණං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණසමුදයං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරොධං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය...පෙ...එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති...

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො...පෙ...? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො [2]සඞ්ඛාරෙ ච පජානාති, සඞ්ඛාරසමුදයඤ්ච පජානාති, සඞ්ඛාරනිරොධඤ්ච පජානාති, සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච

---

1 "වුච්චති" ස්‍යා. 2 "සඞ්ඛාරඤ්ච" ස්‍යා. ම. ඉ. ච.

පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. [1]කතමෙ පනාවුසො සඞ්ඛාරා? කතමො සඞ්ඛාරසමුදයො? කතමො සඞ්ඛාරනිරොධො? කතමා සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනී පටිපදාති? තයොමෙ ආවුසො සඞ්ඛාරා: කායසඞ්ඛාරො වචීසඞ්ඛාරො චිත්තසඞ්ඛාරො. අවිජ්ජාසමුදයා සඞ්ඛාරසමුදයො, අවිජ්ජානිරොධා සඞ්ඛාරනිරොධො, අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි ...පෙ... සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං [2]සඞ්ඛාරෙ පජානාති, එවං සඞ්ඛාරසමුදයං පජානාති, එවං සඞ්ඛාරනිරොධං පජානාති, එවං සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ [3]දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො ...පෙ...? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අවිජ්ජඤ්ච පජානාති, අවිජ්ජාසමුදයඤ්ච පජානාති, අවිජ්ජානිරොධඤ්ච පජානාති, අවිජ්ජානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමා පනාවුසො අවිජ්ජා? කතමො අවිජ්ජාසමුදයො? කතමො අවිජ්ජානිරොධො? කතමා අවිජ්ජානිරොධගාමිනී පටිපදාති? යං ඛො ආවුසො දුක්ඛෙ [4]අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, [5]දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං, අයං වුච්චතාවුසො අවිජ්ජා. ආසවසමුදයා අවිජ්ජාසමුදයො; ආසවනිරොධා අවිජ්ජානිරොධො, අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො අවිජ්ජානිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි ...පෙ... සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං අවිජ්ජං පජානාති, එවං අවිජ්ජාසමුදයං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරොධං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ [3]දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

---

1 "කතමො පනාවුසො සඞ්ඛාරො" ස්‍යා. 2 "සඞ්ඛාරං" ස්‍යා. ම. ඉ. ච. 3 "දුක්ඛස්සන්තකාරො" බහුසු. 4 "අඤ්ඤාණං" ස්‍යා. 5 "දුක්ඛනිරොධගාමිනී" ඉ. ච. ර. "ගාමිනි" ම.

සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤො'පි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති, උජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො, ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති? සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ආසවඤ්ච පජානාති, ආසවසමුදයඤ්ච පජානාති, ආසවනිරොධඤ්ච පජානාති, ආසවනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති. කතමො පනාවුසො ආසවො? කතමො ආසවසමුදයො? කතමො ආසවනිරොධො? කතමා ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති? තයොමෙ ආවුසො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. අවිජ්ජාසමුදයා ආසවසමුදයො, අවිජ්ජානිරොධා ආසවනිරොධො, අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා—සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආසවං පජානාති, එවං ආසවසමුදයං පජානාති, එවං ආසවනිරොධං පජානාති, එවං ආසවනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ [1]දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

ඉදමවොච ආයස්මා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

දුක්ඛං ජරාමරණං උපාදානං සළායතනං නාමරූපං
විඤ්ඤාණං [2]ඡපදෙ කතමං පනාවුසොවදාතකෙ.

[3]ජාති තණ්හා ච වෙදනා [4]අවිජ්ජාතො [5]චතුක්කමො
[6]යං චත්තාරපදෙ කතමා පනාවුසො [7]වදාතකෙ.

[8]ආහාරො ච භවො එසෙසා සඞ්ඛාරො ආසවපඤ්චමො
[9]යං පඤ්චපදෙ [10]කතමො පනාවුසො [11]වදාතකෙ.

---

1 "දුක්ඛස්සන්තංකරො" බහුසු. 2 "සං ඡපදෙ" ස්‍යා. "සා සා පරෙ කතමා පනාවුසො පදාතං" ම. 3 "කිංජාති" ම. 4 "අවිජ්ජාය" ස්‍යා. ම. 5 "චතුක්කකා" ස්‍යා. "චතුක්කානයො" ම. 6 "යා චත්තාරි පදෙ" ස්‍යා. සී. "චත්තාරිපරෙ" ම. 7 "උපාදානකො" සී. "පදාතං" ම. 8 "ආහාරො" සී. "කෙවලං ආහාරො ච" ම. 9 "යාව පඤ්චපරෙ" ම. 10 "කතමං" ස්‍යා. 11 "පදාතං" ම.

[1]කතමතානි [2]ඡබ්බිධා වුත්තං [3]කතමානි [4]චතුබ්බිධා
කතමො පඤ්චවිධො වුත්තො [5]සබ්බසඞ්ඛාතං පඤ්චදස පදානි චාති.

සම්මාදිට්ඨිසුත්තං නවමං

---

[10]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා කුරූසු විහරති; [6]කම්මාස්සදම්මං නාම කුරූනං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක[7]පරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං [8]අගඞ්ගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය—යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චත්තාරො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං.

(උද්දෙසවාරො නිට්ඨිතො)

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො සතොව අස්සසති, සතො පස්සසති. දීඝං වා අස්සසන්තො: දීඝං අස්සසාමීති පජානාති, දීඝං වා පස්සසන්තො: දීඝං පස්සසාමීති පජානාති. රස්සං වා අස්සසන්තො: රස්සං අස්සසාමීති පජානාති, රස්සං වා පස්සසන්තො: රස්සං පස්සසාමීති පජානාති. සබ්බකායපටිසංවෙදී අස්සසිස්සාමීති සික්ඛති, සබ්බකායපටිසංවෙදී පස්සසිස්සාමීති සික්ඛති. පස්සම්භයං කායසඞ්ඛාරං අස්සසිස්සාමීති සික්ඛති, පස්සම්භයං කායසඞ්ඛාරං පස්සසිස්සාමීති සික්ඛති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දක්ඛො භමකාරො වා භමකාරන්තෙවාසී වා දීඝං වා අඤ්ඡන්තො: දීඝං අඤ්ඡාමීති පජානාති, රස්සං වා අඤ්ඡන්තො:

---

1 "කිං කතමත්තානි" ම. 2 "ඡබ්බිධං" සී. 3 "කතමානි" ම. ස්‍යා. සී. 4 "චතුබ්බිධානි" ම. 5 "සඞ්ඛසඞ්ඛාරානං" ස්‍යා. සී. "සබ්බෙසං එකසංඛාතං පඤ්චතයපදනි චාති" ම. 6 "කම්මාසධම්මං" ස්‍යා. ම. "කම්මාස්සධම්මං" ඉ. 7 පරිදෙවානං" ම. ස්‍යා. 8 "අත්ථඞ්ගමාය" ම. ස්‍යා.

රස්සං අඤ්ඡාමීති පජානාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දීඝං වා අස්සසන්තො: දීඝං අස්සසාමීති පජානාති, ...[1]පෙ... පස්සම්භයං කායසඞ්ඛාරං පස්සසිස්සාමීති සික්ඛති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති. අත්ථි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. [2]එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති...

(ආනාපානපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡන්තො වා: ගච්ඡාමීති පජානාති, ඨිතො වා: ඨිතොම්හීති පජානාති, නිසින්නො වා: නිසින්නොම්හීති පජානාති, සයානො වා: සයානොම්හීති පජානාති, යථා යථා වා පනස්ස කායො පණිහිතො හොති තථා තථා නං පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති. අත්ථි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. [2]එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති...

(ඉරියාපථපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, [4]සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති, උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති, ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති ...පෙ... එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති...

(සම්පජඤ්ඤපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදතලා අධො කෙසමත්ථකා තචපරියන්තං පූරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො

---

1 ස්‍යාමපොත්ථකෙ සබ්බොච පාඨො දිස්සතෙ. 2 'එවම්පි ඛො' ම. ර. ව. 3 "සම්මිඤ්ජිතෙ" ම. ඉ.

පච්චවෙක්ඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තචො මංසං [1]නහාරු අට්ඨි [2]අට්ඨිමිඤ්ජා වක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරීසං පිත්තං සෙම්හං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අස්සු වසා ඛෙළො සිඞ්ඝාණිකා ලසිකා [3]මුත්තන්ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උභතොමුඛා [4]මූතොළි පූරා නානාවිහිතස්ස ධඤ්ඤස්ස—සෙය්‍යථීදං: සාලීනං [5]වීහිනං මුග්ගානං මාසානං තිලානං තණ්ඩුලානං, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො මුඤ්චිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය: ඉමෙ සාලී ඉමෙ [6]වීහී ඉමෙ මුග්ගා ඉමෙ මාසා ඉමෙ තිලා ඉමෙ තණ්ඩුලාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදතලා අධො කෙසමත්ථකා තචපරියන්තං පූරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තචො මංසං නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ජා වක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරීසං පිත්තං සෙම්හං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අස්සු වසා ඛෙළො සිඞ්ඝාණිකා ලසිකා මුත්තන්ති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති ...පෙ... එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

(([7]පටික්කූලපබ්බං))

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යථාඨිතං යථාපණිහිතං ධාතුසො පච්චවෙක්ඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතූති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දක්ඛො ගොඝාතකො වා ගොඝාතකන්තෙවාසී වා ගාවිං වධිත්වා [8]චාතුම්මහාපථෙ [9]බිලසො [10]පවිභජිත්වා නිසින්නො අස්ස, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යථාඨිතං යථාපණිහිතං ධාතුසො පච්චවෙක්ඛති: අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ පථවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතූති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති ...පෙ... එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

(ධාතුපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡඩ්ඩිතං එකාහමතං වා ද්වීහමතං වා තීහමතං වා උද්ධුමාතකං විනීලකං විපුබ්බකජාතං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයම්පි ඛො කායො එවංධම්මො එවම්භාවී [11]එවං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති ...පෙ... එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

---

1 "න්හාරු" ම. "නහාරු" ස්‍යා. ච. 2 අට්ඨිමිඤ්ජං" ස්‍යා; ම. 3 "මුත්තං මත්ථකෙ මත්ථලුඞ්ගන්ති" ම. 4 පුටොළි" ම. 5 "විහීනං" ම. 6 "විහී" ම. 7 "පටිකූල" ම. 8 "චතුමහාපථෙ" ම. 9 "විලසො" ස්‍යා. 10 "විභජිත්වා" ම. "පටිවිභජිත්වා" ස්‍යා. ඉ. සී. 11 "එතං" ඉ. ර.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං කාකෙහි වා ඛජ්ජමානං කුලලෙහි වා ඛජ්ජමානං [1]ගිජ්ඣෙහි වා ඛජ්ජමානං [2]සුපාණෙහි වා ඛජ්ජමානං [3]සිගාලෙහි වා ඛජ්ජමානං විවිධෙහි වා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයම්පි ඛො කායො එවංධම්මො එවම්භාවී එවං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති …පෙ… එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති…

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං, [4]අට්ඨිකසඞ්ඛලිකං සමංසලොහිතං [5]න්හාරුසම්බන්ධං …පෙ… [4]අට්ඨිකසඞ්ඛලිකං නිම්මංසලොහිත[6]මක්ඛිතං [5]න්හාරුසම්බන්ධං …පෙ… [4]අට්ඨිකසඞ්ඛලිකං අපගතමංසලොහිතං [5]න්හාරුසම්බන්ධං …පෙ… අට්ඨිකානි [7]අපගතසම්බන්ධානි දිසාවිදිසාවික්ඛිත්තානි, අඤ්ඤෙන හත්ථට්ඨිකං අඤ්ඤෙන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤෙන ජඞ්ඝට්ඨිකං අඤ්ඤෙන [8]ඌරට්ඨිකං අඤ්ඤෙන [9]කටට්ඨිකං අඤ්ඤෙන [10]පිට්ඨිකණ්ටකං අඤ්ඤෙන [11]සීසකටාහං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයම්පි ඛො කායො එවංධම්මො එවම්භාවී එවං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති …පෙ… එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති…

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං, අට්ඨිකානි සෙතානි [12]සඞ්ඛවණ්ණූපනිභානි …පෙ… අට්ඨිකානි පුඤ්ජකිතානි [13]තෙරොවස්සිකානි …පෙ… අට්ඨිකානි පූතීනි චුණ්ණකජාතානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයම්පි ඛො කායො එවංධම්මො එවම්භාවී එවං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති; අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති; සමුදය ධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති. අත්ථි කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. [14]එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති…

[(*නවසිවථිකාපබ්බං) කායානුපස්සනා සතිපට්ඨානං]

---

1 "ගිජ්ඣෙහි වා ඛජ්ජමානං කඞ්කෙහි වා ඛජ්ජමානං" ම. 2 "සුවාණෙහි" ස්‍යා. "සුනඛෙහි වා ඛජ්ජමානං බ්‍යග්ඝෙහි වා ඛජ්ජමානං දීපීහි වා ඛජ්ජමානං" ම. ඉතො පඤ්චමසතියසංවච්ඡරලිඛිතෙ ඊදිසෙ ඨානෙ "සුපණ්ණ" සද්දො දිස්සතෙ. 3 "සිඞ්ගාලෙහි" ම. ස්‍යා. 4 "අට්ඨිසඞ්ඛලිකං" ස්‍යා. 5 "න්හාරුසම්බන්ධං—පෙ—" ම. ස්‍යා. 6 "මක්ඛිතං" ම. ස්‍යා. ඉ. 7 "අපගතන්හාරුසම්බන්ධානි" ස්‍යා. 8 "ඌරුට්ඨිකං" ම. ස්‍යා. 9 "කටිට්ඨිකං" ම. ස්‍යා. 10 "පිට්ඨිට්ඨිකං" ම. "පිට්ඨිකණ්ටකට්ඨිකං" ස්‍යා. 11 "ස්‍යාමමරම්මපොත්ථකෙසු ඉධ අපරානිපි බහූනි අට්ඨිකානි". 12 "සඞ්ඛවණ්ණපටිභාගානි" ම. 13 "ථෙරොවස්සිකානි" ර. 14 "එවම්පි" ම. *පබ්බනාමානි පනෙවං ස්‍යාමමරම්මපොත්ථකෙසුයෙව.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං [1]වෙදියමානො: සුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, දුක්ඛං වෙදනං [1]වෙදියමානො: දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං [1]වෙදියමානො අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං [2]වෙදියාමීති පජානාති; සාමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො: සාමිසං සුඛං වෙදනං [2]වෙදියාමීති පජානාති, නිරාමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො: නිරාමිසං සුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, සාමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං [2]වෙදියමානො: සාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, නිරාමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො: නිරාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, සාමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො: සාමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, නිරාමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො: නිරාමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මානුපස්සී වා වෙදනාසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා වෙදනාසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා වෙදනාසු විහරති. අත්ථිවෙදනාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. [3]එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති.

(වෙදනානුපස්සනා සතිපට්ඨානං)

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති, වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති, සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති, වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති, සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති, වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති, සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති, වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති, මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති, අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා චිත්තෙ චිත්තානු

1 "වෙදයමානො" ම. 2 "වෙදයාමීති" ම. 3 "එවමපි" ම.

පස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මානුපස්සී වා චිත්තස්මිං විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා චිත්තස්මිං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා චිත්තස්මිං විහරති. අත්ථි චිත්තන්ති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති.෴

(චිත්තානුපස්සනා සතිපට්ඨානං)

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසු නීවරණෙසු. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසු නීවරණෙසු? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස පහානං හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච පහීනස්ස කාමච්ඡන්දස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං බ්‍යාපාදං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං බ්‍යාපාදොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං බ්‍යාපාදං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං බ්‍යාපාදොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස පහානං හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච පහීනස්ස බ්‍යාපාදස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධන්ති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධන්ති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස ථිනමිද්ධස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස ථිනමිද්ධස්ස පහානං හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච පහීනස්ස ථිනමිද්ධස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චන්ති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චන්ති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස පහානං හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච පහීනස්ස උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡාති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡාති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පහානං හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච පහීනාය විචිකිච්ඡාය ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා ධම්මෙසු

ධම්මානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. [1]එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසු නිවරණෙසු.

(නිවරණපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති [2]පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස [3]අත්ථගමො; ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය [3]අත්ථගමො; ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථගමො; ඉති සඞ්ඛාරා, ඉති සඞ්ඛාරානං සමුදයො, ඉති සඞ්ඛාරානං අත්ථගමො; ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමොති. ඉති අජ්ඣත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. [4]එවම්පි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු.

(ඛන්ධපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡසු අජ්ඣත්තිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡසු අජ්ඣත්තිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුඤ්ච පජානාති, රූපෙ ච පජානාති, යඤ්ච තදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති [5]සංයොජනං තඤ්ච පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස [6]සංයොජනස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස [6]සංයොජනස්ස පහානං හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච පහීනස්ස [6]සංයොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති; සොතඤ්ච පජානාති, සද්දෙ ච පජානාති ...පෙ... ඝානඤ්ච පජානාති, ගන්ධෙ ච පජානාති ...පෙ... ජිව්හඤ්ච පජානාති, රසෙ ච පජානාති ...පෙ... කායඤ්ච පජානාති, ඵොට්ඨබ්බෙ ච පජානාති ...පෙ... මනඤ්ච පජානාති ධම්මෙ ච පජානාති, යඤ්ච තදුභයං

1 "එවම්පි ඛො" ම. ස්‍යා. 2 "පඤ්චසු උපාදානක්ඛන්ධෙසු" ස්‍යා. ම. 3 "අත්ථඞ්ගමො" ස්‍යා. ම. 4 "එවං" සී. 5 "සඤ්ඤොජනං" ම. ස්‍යා. 6 "සඤ්ඤොජනස්ස" ම. ස්‍යා.

පටිච්ච උප්පජ්ජති [1]සංයොජනං තඤ්ච පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස [2]සංයොජනස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස [2]සංයොජනස්ස පහානං හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච පහීනස්ස [2]සංයොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. [3]එවම්පි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡසු අජ්ඣත්තිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු—

(ආයතනපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අජ්ඣත්තං සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාපාරිපූරී හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාපාරිපූරී හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාපාරිපූරී හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාපාරිපූරී හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං

---

1 "සඤ්ඤොජනං" ම. ස්‍යා. 2 "සඤ්ඤොජනස්ස" ම. ස්‍යා. 3 "එවං" සී.

පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාපාරිපූරි හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාපාරිපූරි හොති තඤ්ච පජානාති. සන්තං වා අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං: අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං: නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාපාරිපූරි හොති තඤ්ච පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති; සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති.[1] එවම්පි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු.

(බොජ්ඣඞ්ගපබ්බං)

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතූසු අරියසච්චෙසු. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතූසු අරියසච්චෙසු? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉති අජ්ඣත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, බහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති, අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති; සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අත්ථි ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය; අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤ්චිලොකෙ උපාදියති. [3]එවම්පි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතූසු අරියසච්චෙසු*.

(සච්චපබ්බං)

1 "එවං" සී. * ඉධ ස්‍යාමමරම්මපොත්ථකෙසු සච්චනිද්දෙසො විත්ථාරිතො.

යො හි කොචි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත වස්සානි, තස්ස ද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඞ්ඛං: දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා. තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ සත්ත වස්සානි, යො හි කොචි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය [1]ඡබ්බස්සානි පඤ්ච වස්සානි චත්තාරි වස්සානි තීණි වස්සානි ද්වෙ වස්සානි එකං වස්සං. තිට්ඨතු භික්ඛවෙ එකං වස්සං, යො හි කොචි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත මාසානි, තස්ස ද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඞ්ඛං: දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා. තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ සත්ත මාසානි, යො හි කොචි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡ මාසානි පඤ්ච මාසානි චත්තාරි මාසානි තීණි මාසානි ද්වෙ මාසානි [2]මාසං අඩ්ඪමාසං. තිට්ඨතු භික්ඛවෙ අඩ්ඪමාසො, යො හි කොචි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තාහං, තස්ස ද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඞ්ඛං: දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා. එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං [3]අත්ථඞ්ගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානාති, ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

[4]සතිපට්ඨානසුත්තං දසමං

මූලපරියායවග්ගො පඨමො

[5]තස්සවග්ගස්ස උද්දානං

අජරං අමරං අමතාධිගමං ඵලමග්ගනිදස්සන දුක්ඛනුදං
සහිතත්ථමහාරහභස්සකරබහුතපීතිකරං ඵවතො සුණථ

තළකාව සුපූරිතසම්මපථෙ තිවිධග්ගිපලෙපිතනිබ්බපනා
භවබ්‍යාධිපනොදනඔසධියො බ්‍රැව මජ්ඣිමසුත්තවරට්ඨපිතා

මධුරිව මන්දරසා අමරානං බිඩ්ඩරතීජනනං සමරූනං
තා සුතවෙය්‍යකරට්ඨපිතාසුං සක්‍යසුතානමභිරමණත්ථා

පඤ්චදස ත්‍යාදි සතඤ්ච දියඩ්ඪං වෙය්‍යකරාන දුවෙ අපරෙ ච
තෙසමහං අනුපුබ්බ බ්‍රවීමි ඒකමනා නිසමෙථමුදග්ගා

පහවාසවදූයදපුබ්බගමො අගතීගතිඅඞ්ගණසබ්භයකො
පියගාරවපණ්ඩරසල්ලිඛනො තථදිට්ඨි සතීදසමො පඨමො*

---

1 "ඡ වස්සානි" ඉ. ම. 2 "එකමාසං" ම. 3 "අත්ථඞ්ගමාය" ම. ස්‍යා. 4 "මහාසතිපට්ඨාන සුත්තන්තං" ම. 5 "තස්සුද්දානං" ස්‍යා. *ගාථායො පනෙතා පොත්ථකෙසු ස්‍යාමම්මරම්මසීහළෙසු ව්‍යාකුලා විසදිසා අපපාඨභූතාව දිස්සන්ති.

[2-1]

එවං මෙ සුතං:— එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ [1]අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. [3]එවමෙවං භික්ඛවෙ සම්මා සීහනාදං නදථ. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං ඉධ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: කො පනායස්මන්තානං අස්සාසො කිං බලං යෙන [4]තුම්හෙ ආයස්මන්තො එවං වදෙථ: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. එවංවාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: අත්ථි ඛො නො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන චත්තාරො ධම්මා අක්ඛාතා යෙ මයං අත්තනි සම්පස්සමානා එවං වදෙම: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. කතමෙ චත්තාරො? අත්ථි ඛො නො ආවුසො සත්ථරි පසාදො, අත්ථි ධම්මෙ පසාදො, අත්ථි සීලෙසු පරිපූරකාරිතා, සහධම්මිකා ඛො [5]පන [6]පියා මනාපා ගහට්ඨා චෙව පබ්බජිතා ච. ඉමෙ ඛො නො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන චත්තාරො ධම්මා අක්ඛාතා යෙ මයං අත්තනි සම්පස්සමානා එවං වදෙම: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: අම්හාකම්පි ඛො ආවුසො අත්ථි සත්ථරි පසාදො [7]යො අම්හාකං සත්ථා, අම්හාකම්පි අත්ථි ධම්මෙ පසාදො [7]යො අම්හාකං ධම්මො, මයම්පි සීලෙසු පරිපූරකාරිනො යානි අම්හාකං සීලානි, අම්හාකම්පි සහධම්මිකා පියා මනාපා ගහට්ඨා චෙව පබ්බජිතා ච; ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො කො [8]අධිප්පායො කිං නානාකරණං යදිදං තුම්හාකඤ්චෙව අම්හාකඤ්චාති.

එවංවාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: කිම්පනාවුසො එකා නිට්ඨා උදාහු පුථු නිට්ඨාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං:

---

1 "අනාථපිණ්ඩකස්ස" ම. 2 "අඤ්ඤෙහීති" ස්‍යා. 3 "එවමෙව" ස්‍යා. "එවමෙතං" සී. ඉ.
4 "ආයස්මන්තො අත්තනි සම්පස්සමානා" ස්‍යා. 5 "පනෙසො" සී. 6 "නො පියා" ඉ.
7 "සො" ඉ. 8 "අධිප්පයොගො" ම. "අධිප්පායොසො" "අධිප්පායසො" සී.

[2-1]

එවං මෙ සුතං:— එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ [1]අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. [3]එවමෙවං භික්ඛවෙ සම්මා සීහනාදං නදථ. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං ඉධ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: කො පනායස්මන්තානං අස්සාසො කිං බලං යෙන [4]තුම්හෙ ආයස්මන්තො එවං වදෙථ: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. එවංවාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: අත්ථි ඛො නො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන චත්තාරො ධම්මා අක්ඛාතා යෙ මයං අත්තනි සම්පස්සමානා එවං වදෙම: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. කතමෙ චත්තාරො? අත්ථි ඛො නො ආවුසො සත්ථරි පසාදො, අත්ථි ධම්මෙ පසාදො, අත්ථි සිලෙසු පරිපූරකාරිතා, සහධම්මිකා ඛො [5]පන [6]පියා මනාපා ගහට්ඨා චෙව පබ්බජිතා ච. ඉමෙ ඛො නො ආවුසො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන චත්තාරො ධම්මා අක්ඛාතා යෙ මයං අත්තනි සම්පස්සමානා එවං වදෙම: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි [2]අඤ්ඤෙති. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: අම්හාකම්පි ඛො ආවුසො අත්ථි සත්ථරි පසාදො [7]යො අම්හාකං සත්ථා, අම්හාකම්පි අත්ථි ධම්මෙ පසාදො [7]යො අම්හාකං ධම්මො, මයම්පි සීලෙසු පරිපූරකාරිනො යානි අම්හාකං සීලානි, අම්හාකම්පි සහධම්මිකා පියා මනාපා ගහට්ඨා චෙව පබ්බජිතා ච; ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො කො [8]අධිප්පායො කිං නානාකරණං යදිදං තුම්හාකඤ්චෙව අම්හාකඤ්චාති.

එවංවාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: කිම්පනාවුසො එකා නිට්ඨා උදාහු පුථූ නිට්ඨාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං:

---

1 "අනාථපිණ්ඩකස්ස" ම. 2 "අඤ්ඤෙහීති" ස්‍යා. 3 "එවමෙව" ස්‍යා. "එවමෙතං" සී. ඉ. 4 "ආයස්මන්තා අත්තනි සම්පස්සමානා" ස්‍යා. 5 "පනෙසො" සී. 6 "නො පියා" ඉ. 7 "සො" ඉ. 8 "අධිප්පයොගො" ම. "අධිප්පායොසො" "අධිප්පායසො" සී.

එකා හාවුසො නිට්ඨා, න පුථු නිට්ඨාති. සා පනාවුසො නිට්ඨා සරාගස්ස උදාහු වීතරාගස්සාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: වීතරාගස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සරාගස්සාති. සා පනාවුසො නිට්ඨා සදොසස්ස උදාහු වීතදොසස්සාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: වීතදොසස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සදොසස්සාති. සා පනාවුසො නිට්ඨා සමොහස්ස උදාහු වීතමොහස්සාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: වීතමොහස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සමොහස්සාති. සා පනාවුසො නිට්ඨා සතණ්හස්ස උදාහු වීතතණ්හස්සාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: වීතතණ්හස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සතණ්හස්සාති. සා පනාවුසො නිට්ඨා සඋපාදානස්ස උදාහු අනුපාදානස්සාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: අනුපාදානස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සඋපාදානස්සාති. සා පනාවුසො නිට්ඨා විද්දසුනො උදාහු අවිද්දසුනොති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං; විද්දසුනො ආවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අවිද්දසුනොති. සා පනාවුසො නිට්ඨා අනුරුද්ධපටිවිරුද්ධස්ස උදාහු අනනුරුද්ධඅප්පටිවිරුද්ධස්සාති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: අනනුරුද්ධඅප්පටිවිරුද්ධස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අනුරුද්ධපටිවිරුද්ධස්සාති. සා පනාවුසො නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතිනො උදාහු නිප්පපඤ්චාරාමස්ස නිප්පපඤ්චරතිනොති? සම්මා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: නිප්පපඤ්චාරාමස්සාවුසො සා නිට්ඨා නිප්පපඤ්චරතිනො, න සා නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතිනොති.

ද්වෙමා භික්ඛවෙ දිට්ඨියො: භවදිට්ඨි ච. විභවදිට්ඨි ච. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රහමණා වා භවදිට්ඨිං අල්ලීනා භවදිට්ඨිං උපගතා භවදිට්ඨිං අජ්ඣොසිතා, විභවදිට්ඨියා තෙ පටිවිරුද්ධා. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහමණා වා විභවදිට්ඨිං අල්ලීනා විභවදිට්ඨිං උපගතා විභවදිට්ඨිං අජ්ඣොසිතා, භවදිට්ඨියා තෙ පටිවිරුද්ධා. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහමණා වා ඉමාසං ද්වින්නං දිට්ඨීනං සමුදයඤ්ච [1]අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං නප්පජානන්ති, තෙ සරාගා තෙ සදොසා තෙ සමොහා තෙ සතණ්හා තෙ සඋපාදානා තෙ අවිද්දසුනො තෙ අනුරුද්ධපටිවිරුද්ධා තෙ පපඤ්චාරාමා පපඤ්චරතිනො තෙ න පරි

---

1 "අත්ථඞ්ගමඤ්ච" සයා. ම.

මුච්චන්ති ජාතියා [1]ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, න පරිමුච්චන්ති දුක්ඛස්මාති වදාමි. [2]යෙ හි ඛො කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමාසං ද්වින්නං දිට්ඨීනං සමුදයඤ්ච [3]අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං පජානන්ති, තෙ වීතරාගා තෙ වීතදොසා තෙ වීතමොහා තෙ වීතතණ්හා තෙ අනුපාදානා තෙ විද්දසුනො තෙ අනනුරුද්ධඅප්පටිවිරුද්ධා තෙ නිප්පපඤ්චාරාමා නිප්පපඤ්චරතිනො, තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා [1]ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, පරිමුච්චන්ති දුක්ඛස්මාති වදාමි.

චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ උපාදානානි. කතමානි චත්තාරි? කාමුපාදානං දිට්ඨුපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදා පටිජානමානා තෙ න සම්මා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙන්ති: කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙන්ති, න දිට්ඨුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙන්ති, න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙන්ති, න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමානි හි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා තීණි ඨානානි යථාභූතං නප්පජානන්ති, තස්මා තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදා පටිජානමානා තෙ න සම්මා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙන්ති: කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න දිට්ඨුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති.

සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදා පටිජානමානා තෙ න සම්මා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙන්ති: කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, දිට්ඨුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමානි හි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා ද්වෙ ඨානානි යථාභූතං නප්පජානන්ති, තස්මා තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදා පටිජානමානා තෙ න සම්මා [5]සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති: කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, දිට්ඨුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙන්ති.

සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදා පටිජානමානා තෙ න සම්මා [5]සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති:

---

1 "ජරාමරණෙන සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසෙහි" ස්‍යා. "ජරාමරණෙන" සී.
2 "යෙ ච කෙචි සමණා වා" සී. 3 "අත්ථඞ්ගමඤ්ච" ම. ස්‍යා. 4 "පඤ්ඤාපෙන්ති" ම.
5 "සබ්බුපාදානස්ස" ස්‍යා.

කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං [1]පඤ්ඤපෙන්ති, දිට්ඨුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං [1]පඤ්ඤපෙන්ති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා එකං ඨානං යථාභූතං නප්පජානන්ති, තස්මා තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදා පටිජානමානා තෙ න සම්මා [2]සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති: කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං [1]පඤ්ඤපෙන්ති, දිට්ඨුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, න අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති. එවරූපෙ ඛො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සත්ථරි පසාදො සො න සම්මග්ගතො අක්ඛායති, යො ධම්මෙ පසාදො සො න සම්මග්ගතො අක්ඛායති, යා සීලෙසු පරිපූරකාරිතා සා න සම්මග්ගතා අක්ඛායති, යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා සා න සම්මග්ගතා අක්ඛායති. තං කිස්ස හෙතු? [3]එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං දුරක්ඛාතෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවෙදිතෙ අනිය්‍යානිකෙ අනුපසමසංවත්තනිකෙ අසම්මාසම්බුද්ධප්පවෙදිතෙ.

තථාගතො ච ඛො භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤාවාදො පටිජානමානො සම්මා සබ්බුපාදානපරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤපෙති: කාමුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, දිට්ඨුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, සීලබ්බතුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, අත්තවාදුපාදානස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. එවරූපෙ ඛො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සත්ථරි පසාදො සො සම්මග්ගතො අක්ඛායති, යො ධම්මෙ පසාදො සො සම්මග්ගතො අක්ඛායති, යා සීලෙසු පරිපූරකාරිතා සා සම්මග්ගතා අක්ඛායති, යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා සා සම්මග්ගතා අක්ඛායති. තං කිස්ස හෙතු? [3]එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිනයෙ සුප්පවෙදිතෙ නිය්‍යානිකෙ උපසමසංවත්තනිකෙ සම්මාසම්බුද්ධප්පවෙදිතෙ.

ඉමෙ ච භික්ඛවෙ චත්තාරො උපාදානා කිංනිදානා කිංසමුදයා කිංජාතිකා [5]කිංපභවා? ඉමෙ චත්තාරො උපාදානා තණ්හානිදානා තණ්හාසමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපභවා. තණ්හා චායං භික්ඛවෙ කිංනිදානා කිංසමුදයා කිංජාතිකා [5]කිංපභවා? තණ්හා වෙදනානිදානා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපභවා. වෙදනා චායං භික්ඛවෙ කිංනිදානා කිංසමුදයා කිංජාතිකා කිංපභවා? වෙදනා ඵස්සනිදානා ඵස්සසමුදයා ඵස්සජාතිකා ඵස්සපභවා. ඵස්සො චායං භික්ඛවෙ කිංනිදානො කිංසමුදයො කිංජාතිකො කිංපභවො? ඵස්සො සළායතනනිදානො සළායතනසමුදයො සළායතනජාතිකො සළායතනපභවො.

---

1 "පඤ්ඤපෙන්ති" ම. 2 "සබ්බුපාදානස්ස" සී. ස්‍යා. 3 "එවඤ්හෙතං" ම. ස්‍යා. 4 "පඤ්ඤපෙති" ම. 5 "කිම්පභවා" සී.

සළායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදානං කිංසමුදයං කිංජාතිකං කිංපභවං? සළායතනං නාමරූපනිදානං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපපභවං. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදානං කිංසමුදයං කිංජාතිකං කිංපභවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණනිදානං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණපභවං. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදානං කිංසමුදයං කිංජාතිකං කිංපභවං? විඤ්ඤාණං සඞ්ඛාරනිදානං සඞ්ඛාරසමුදයං සඞ්ඛාරජාතිකං සඞ්ඛාරපභවං. සඞ්ඛාරා චිමෙ භික්ඛවෙ කිංනිදානා කිංසමුදයා කිංජාතිකා කිංපභවා? සඞ්ඛාරා අවිජ්ජානිදානා අවිජ්ජාසමුදයා අවිජ්ජාජාතිකා අවිජ්ජාපභවා ....

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පහීනා හොති විජ්ජා උප්පන්නා, සො අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජුප්පාදා නෙව කාමූපාදානං උපාදියති, න දිට්ඨුපාදානං උපාදියති, න සීලබ්බතුපාදානං උපාදියති, න අත්තවාදුපාදානං උපාදියති, අනුපාදියං න පරිතස්සති, අපරිතස්සං [1]පච්චත්තංයෙව පරිනිබ්බායති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

චූළසීහනාදසුත්තං පඨමං

[2-2]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති බහිනගරෙ [2]අවරපුරෙ වනසණ්ඩෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සුනක්ඛත්තො ලිච්ඡවිපුත්තො අචිරපක්කන්තො හොති ඉමස්මා ධම්මවිනයා; සො වෙසාලියං [3]පරිසතිං [4]එවං වාචං භාසති: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස [5]උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං, යස්ස ච ඛ්වාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයායාති ....

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො [6]පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා [7]පත්තචීවරං ආදාය [8]වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අස්සොසි ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සුනක්ඛත්තස්ස ලිච්ඡවිපුත්තස්ස වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාචං භාසමානස්ස: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස [5]උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං

---

1 "පච්චත්තඤ්ඤෙව" ස්‍යා. ම. 2 "අපරපුරෙ" ස්‍යා. ම. 3 "පරිසති" ස්‍යා. ම. 4 "එතං" ම. ඉ. 5 "උත්තරිං" ඉ. 6 "පුබ්බණ්හසමයං" ම. ස්‍යා. සී. 7 "පත්තචීවරමාදාය" ම. ස්‍යා. 8 "වෙසාලියං" සී. ම.

සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං, යස්ස ච ඛ්වාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයායාති...

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො වෙසාලියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: සුනක්ඛත්තො භන්තෙ ලිච්ඡවිපුත්තො අචිරපක්කන්තො ඉමස්මා ධම්මවිනයා, සො වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාචං භාසති: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානං, යස්ස ච ඛ්වාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයායාති...

[1] කොධනො සාරිපුත්ත සුනක්ඛත්තො මොඝපුරිසො, කොධා ච පනස්ස එසා වාචා භාසිතා. අවණ්ණං භාසිස්සාමීති [2] සො සාරිපුත්ත සුනක්ඛත්තො මොඝපුරිසො වණ්ණංයෙව තථාගතස්ස භාසති. වණ්ණො හෙසො සාරිපුත්ත තථාගතස්ස යො එවං වදෙය්‍ය: යස්ස ච ඛ්වාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයායාති...

අයම්පි හි නාම සාරිපුත්ත සුනක්ඛත්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මන්වයො න භවිස්සති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. අයම්පි හි නාම සාරිපුත්ත සුනක්ඛත්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මන්වයො න භවිස්සති: ඉතිපි සො භගවා අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති, බහුධාපි හුත්වා එකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං, තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, [3] පථවියම්පි උම්මුජ්ජ [4] නිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි [5] අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං, ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙතීති. අයම්පි හි නාම සාරිපුත්ත සුනක්ඛත්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මන්වයො න භවිස්සති: ඉතිපි සො භගවා දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ චාති. අයම්පි හි නාම සාරිපුත්ත

---

1 "කොධනො ඛො" ස්‍යා. "කොධනො හෙසො" ම. 2 "ඛො" ම. 3 "පථවියාපි" ස්‍යා. ඉ. 4 "නිමමුජ්ජං" ස්‍යා. ම. සී. 5 "අභෙජ්ජමානො" සී.

සුනක්ඛත්තස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මන්වයො න භවිස්සති: ඉතිපි සො භගවා පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති, වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති, සදොසං වා චිත්තං සදොසං චිත්තන්ති පජානාති, වීතදොසං වා චිත්තං වීතදොසං චිත්තන්ති පජානාති, සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානාති, වීතමොහං වා චිත්තං වීතමොහං චිත්තන්ති පජානාති, සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඞ්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති, වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති, මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, සඋත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති, අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති.

දස ඛො පනිමානි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලානි යෙහි බලෙහි සමන්නාගතො තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති. කතමානි දස? ඉධ සාරිපුත්ත තථාගතො ඨානඤ්ච ඨානතො අට්ඨානඤ්ච අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො ඨානඤ්ච ඨානතො අට්ඨානඤ්ච අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පන්නානං කම්මසමාදානානං ඨානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පන්නානං කම්මසමාදානානං ඨානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො සබ්බත්ථගාමිනිං පටිපදං යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො සබ්බත්ථගාමිනිං පටිපදං යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො [1]අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො [1]අනෙක

---

1 "අනෙකධාතුං නානාධාතුං" ම.

ධාතුනානාධාතුලොකං යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති…

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති…

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරොපරියත්තං යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරොපරියත්තං යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති…

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො [1]ඣානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංකිලෙසං වොදානං වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො [1]ඣානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංකිලෙසං වොදානං වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති…

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති—සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො [2]වීසතිම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො [3]චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි, අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ, අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර [4]උපපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො; සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති—සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො…පෙ…ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස

---

1 "ඣානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං", සී. ඉ. 2 "වීසම්පි" ස්‍යා. ම. 3 "චත්තාළීසම්පි" ස්‍යා. ම. 4 "උදපාදිං" ම. ස්‍යා. ඉ. "උපපාදිං" සී.

තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති: චවමානෙ [1]උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [2]උපපන්නා; ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [2]උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො …පෙ… ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

පුන ච පරං සාරිපුත්ත තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. යම්පි සාරිපුත්ත තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදම්පි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

ඉමානි ඛො සාරිපුත්ත දස තථාගතස්ස තථාගතබලානි යෙහි බලෙහි සමන්නාගතො තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානන්ති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං [3]අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං

1 "උපපජ්ජමානෙ" සී. 2 "උපපන්නා" සී. 3 "අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා" ස්‍යා.

නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරාධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පහාය තං දිට්ඨිං [1]අප්පටිනිස්සජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

චත්තාරිමානි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජානි යෙහි වෙසාරජ්ජෙහි සමන්නාගතො තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති. කතමානි චත්තාරි? සම්මාසම්බුද්ධස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ධම්මා අනභිසම්බුද්ධාති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිචොදෙස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. [2]එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පත්තො අභයප්පත්තො වෙසාරජ්ජප්පත්තො විහරාමි. ඛීණාසවස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ආසවා අපරික්ඛීණාති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිචොදෙස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. [2]එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පත්තො අභයප්පත්තො වෙසාරජ්ජප්පත්තො විහරාමි. යෙ ඛො [3]පන තෙ අන්තරායිකා ධම්මා වුත්තා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිචොදෙස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි, එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පත්තො අභයප්පත්තො වෙසාරජ්ජප්පත්තො විහරාමි. යස්ස ඛො පන [4]තෙ අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො සො න නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයායාති, තත්‍ර වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිචොදෙස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පත්තො අභයප්පත්තො වෙසාරජ්ජප්පත්තො විහරාමි.

ඉමානි ඛො සාරිපුත්ත චත්තාරි තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජානි යෙහි වෙසාරජ්ජෙහි සමන්නාගතො තථාගතො ආසභං ඨානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවත්තෙති.

යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානන්ති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං [1]අප්පටිනිස්සජිත්වා යථාභතං

1 "අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා" ස්‍යා. 2 "එතමහං" ස්‍යා. ම. 3 "පනෙතෙ" ම. 4 "තෙසු" ම.

නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරාධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

අට්ඨ ඛො ඉමා සාරිපුත්ත පරිසා. කතමා අට්ඨ? ඛත්තියපරිසා බ්‍රාහ්මණපරිසා ගහපතිපරිසා සමණපරිසා. චාතුම්මහාරාජිකපරිසා තාවතිංසපරිසා මාරපරිසා බ්‍රහ්මපරිසා. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත අට්ඨ පරිසා. ඉමෙහි ඛො සාරිපුත්ත චතූහි වෙසාරජ්ජෙහි සමන්නාගතො තථාගතො ඉමා අට්ඨ පරිසා උපසඞ්කමති අජ්ඣොගාහති. අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත අනෙකසතං ඛත්තියපරිසං [1]උපසඞ්කමිත්වා, [2]තත්‍රපි මයා සන්නිසින්නපුබ්බඤ්චෙව සල්ලපිතපුබ්බඤ්ච සාකච්ඡා ච සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්‍ර වත මං භයං වා සාරජ්ජං වා [3]ඔක්කමිස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පත්තො අභයප්පත්තො වෙසාරජ්ජප්පත්තො විහරාමි. අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත අනෙකසතං බ්‍රාහ්මණපරිසං …පෙ… ගහපතිපරිසං …පෙ… සමණපරිසං …පෙ… චාතුම්මහාරාජිකපරිසං …පෙ… තාවතිංසපරිසං …පෙ… මාරපරිසං …පෙ… බ්‍රහ්මපරිසං උපසඞ්කමිත්වා, [2]තත්‍රපි මයා සන්නිසින්නපුබ්බඤ්චෙව සල්ලපිතපුබ්බඤ්ච සාකච්ඡා ච සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්‍ර වත මං භයං වා සාරජ්ජං වා ඔක්කමිස්සතීති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතම්පහං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො ඛෙමප්පත්තො අභයප්පත්තො වෙසාරජ්ජප්පත්තො විහරාමි.

යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානන්ති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරාධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

චතස්සො ඛො ඉමා සාරිපුත්ත යොනියො. කතමා චතස්සො? අණ්ඩජා යොනි ජලාබුජා යොනි සංසෙදජා යොනි ඔපපාතිකා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත අණ්ඩජා යොනි? යෙ ඛො තෙ සාරිපුත්ත

1 "උපසඞ්කමිත්වා" සී. 2 "තත්‍රාපි" ස්‍යා. 3 "වොසක්කමිස්සතීති" ස්‍යා.

සත්තා අණ්ඩකොසං [1]අභිනිබ්භිජ්ජ ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත අණ්ඩජා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොනි? යෙ ඛො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා වත්ථිකොසං [1]අභිනිබ්භිජ්ජ ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොනි? යෙ ඛො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා පූතිමච්ඡෙ වා ජායන්ති පූතිකුණපෙ වා පූතිකුම්මාසෙ වා චන්දනිකාය වා ඔළිගල්ලෙ වා ජායන්ති, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොනි. කතමා ච සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොනි? දෙවා නෙරයිකා එකච්චෙ ච මනුස්සා එකච්චෙ ච විනිපාතිකා, අයං වුච්චති සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොනි. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත චතස්සො යොනියො.

යො ඛො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති, වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානන්ති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරාධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි තං වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

පඤ්ච ඛො ඉමා සාරිපුත්ත ගතියො. කතමා පඤ්ච? නිරයො තිරච්ඡානයොනි [2]පෙත්තිවිසයො මනුස්සා දෙවා. නිරයඤ්චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි නිරයගාමිඤ්ච මග්ගං නිරයගාමිනිඤ්ච පටිපදං; යථා පටිපන්නො ච කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [3]උපපජ්ජති තඤ්ච පජානාමි. තිරච්ඡානයොනිඤ්චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි තිරච්ඡානයොනිගාමිඤ්ච මග්ගං තිරච්ඡානයොනිගාමිනිඤ්ච පටිපදං; යථා පටිපන්නො ච කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තිරච්ඡානයොනිං [3]උපපජ්ජති තඤ්ච පජානාමි. [2]පෙත්තිවිසයඤ්චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි [2]පෙත්තිවිසයගාමිඤ්ච මග්ගං [2]පෙත්තිවිසයගාමිනිඤ්ච පටිපදං; යථා පටිපන්නො ච කායස්ස භෙදා පරම්මරණා [2]පෙත්තිවිසයං [3]උපපජ්ජති තඤ්ච පජානාමි. මනුස්සෙ චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි මනුස්සලොකගාමිඤ්ච මග්ගං මනුස්සලොකගාමිනිඤ්ච පටිපදං; යථාපටිපන්නො ච කායස්ස භෙදා පරම්මරණා මනුස්සෙසු උපපජ්ජති තඤ්ච පජානාමි. දෙවෙ චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි දෙවලොකගාමිඤ්ච මග්ගං දෙවලොකගාමිනිඤ්ච පටිපදං; යථා පටිපන්නො ච කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති තඤ්ච පජානාමි. නිබ්බානඤ්චාහං සාරිපුත්ත පජානාමි

---

1 "අභිනිබ්භිජ්ජ අභිනිබ්භිජ්ජ" ම. 2 "පිත්ති" ස්‍යා. ඉ. 3 "උපපජ්ජන්ති" ච.

නිබ්බානගාමිඤ්ච මග්ගං නිබ්බානගාමිනිඤ්ච පටිපදං; යථා පටිපන්නො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති තඤ්ච පජානාමි.....

ඉධාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං [1]සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා [2]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත අඞ්ගාරකාසු සාධිකපොරිසා [3]පූරඞ්ගාරානං වීතච්චිකානං වීතධූමානං; අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව අඞ්ගාරකාසුං පණිධාය; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ඉමංයෙව අඞ්ගාරකාසුං ආගමිස්සතීති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙන සමයෙන තස්සා අඞ්ගාරකාසුයා පතිතං එකන්තදුක්ඛා [2]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං [1]සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං එකන්තදුක්ඛා [2]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියමානං.....

ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තිරච්ඡානයොනිං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තිරච්ඡානයොනිං උපපන්නං දුක්ඛා [2]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත ගූථකූපො සාධිකපොරිසො පූරො ගූථස්ස; අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව ගූථකූපං පණිධාය; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච

---

1 "සමාරූළ්හො" සී. 2 "තිබ්බා" ම. 3 "පූරා අඞ්ගාරානං" ස්‍යා. ම.

මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ඉමංයෙව ගූථකූපං ආගමිස්සතීති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙන සමයෙන තස්මිං ගූථකූපෙ පතිතං [1]දුක්ඛා තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තිරච්ඡානයොනිං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තිරච්ඡානයොනිං උපපන්නං දුක්ඛා තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියමානං.

[2]ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා [3]පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා [3]පෙත්තිවිසයං උපපන්නං [4]දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුක්ඛො විසමෙ භූමිභාගෙ ජාතො තනුපත්තපලාසො [5]කබරච්ඡායො; අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණිධාය; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ඉමංයෙව රුක්ඛං ආගමිස්සතීති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙන සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය නිසින්නං වා නිපන්නං වා [4]දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා පෙත්තිවිසයං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා පෙත්තිවිසයං උපපන්නං [4]දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං.

ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා මනුස්සෙසු උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා මනුස්සෙසු උපපන්නං සුඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුක්ඛො සමෙ භූමිභාගෙ ජාතො බහලපත්ත

---

1 "දුක්ඛං තිබ්බං කටුකං වෙදනං" ම. 2 "ඉධාහං" ච. ස්‍යා. ඉ. 3 "පිත්තිවිසයං" ස්‍යා. ඉ. සී. 4 "දුක්ඛබහුලං වෙදනං" ම. 5 "කාමරච්ඡායො" ස්‍යා.

පලාසො [1]සන්දච්ඡායො; අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව රුක්ඛං පණිධාය; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ඉමංයෙව රුක්ඛං ආගමිස්සතීති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙන සමයෙන තස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය නිසින්නං වා නිපන්නං වා [2]සුඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා මනුස්සෙසු උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා මනුස්සෙසු උපපන්නං [2]සුඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං...

ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං [3]සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං [4]එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පාසාදො, තත්‍රාස්ස කූටාගාරං උල්ලිත්තාවලිත්තං නිවාතං [5]ඵුස්සිතග්ගළං පිහිතවාතපානං, තත්‍රාස්ස පල්ලඞ්කො [6]ගොනකත්ථතො පටිකත්ථතො පටලිකත්ථතො [7]කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණො සඋත්තරච්ඡදො උභතො ලොහිතකූපධානො; අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව පාසාදං පණිධාය; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ඉමංයෙව පාසාදං ආගමිස්සතීති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙන සමයෙන තස්මිං පාසාදෙ තස්මිං කූටාගාරෙ තස්මිං පල්ලඞ්කෙ නිසින්නං වා නිපන්නං වා [4]එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං [4]එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං...

---

1 "සන්තච්ඡායො" ම. "සණ්ඩච්ඡායො" ස්‍යා. 2 "සුඛබහුලං වෙදනං" ම. 3 "සමාරූළ්හා’ සී. 4 "එකන්තසුඛං වෙදනං" ම. 5 "ඵුසිතග්ගළං" ම. "ඵුසිතග්ගළං" ස්‍යා. "ඵස්සිතග්ගළං" ඉ. සුඵස්සිතග්ගළං" සී. 6 "ගොණකත්ථතො" ම. 7 "කාද්දලි" ස්‍යා. "කදලි" සී. ම. ඉ.

ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තං [1]එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පොක්ඛරණී [2]අච්ඡොදකා සාතොදකා සීතොදකා [3]සෙතකා සුපතිත්ථා රමණීයා, අවිදූරෙ චස්සා [4]තිබ්බො වනසණ්ඩො; අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව පොක්ඛරණිං පණිධාය; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං භවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ඉමංයෙව පොක්ඛරණිං ආගමිස්සතීති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙන සමයෙන තං පොක්ඛරණිං [5]ඔගාහිත්වා [6]නහාත්වා පිවිත්වා ච සබ්බදරථකිලමථපරිළාහං පටිප්පස්සම්භෙත්වා පච්චුත්තරිත්වා තස්මිං වනසණ්ඩෙ නිසින්නං වා නිපන්නං වා [1]එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරූළ්හො යථා ආසවානං ඛයා අනාවසං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සතීති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන ආසවානං ඛයා අනාවසං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තං [1]එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. ඉමා ඛො සාරිපුත්ත පඤ්ච ගතියො.........

යො ඛො මං සාරිප්‍රුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: නත්ථි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති වීමංසානුචරිතං සයම්පටිභානන්ති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරාධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: තං වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සජ්ජිත්වා යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.........

---

1 "එකන්තසුඛං වෙදනං" ම. 2 "අච්ඡොදිකා සාතොදිකා සීතොදිකා" සී. 3 "සෙතොදකා" ම. 4 "නිරො" සී. 5 "ඔගාහෙත්වා" සී. "ඔගාහිත්වා ච" ම. 6 "නහාත්වා ච" ස්‍යා,

අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත චතුරඞ්ගසමන්නාගතං බ්‍රහ්මචරියං [1]චරිතා: [2]තපස්සිස්සුදං හොමි පරමතපස්සී, [3]ලූඛස්සුදං හොමි පරමලූඛො, ජෙගුච්ඡී සුදං හොමි පරමජෙගුච්ඡී, [4]පවිවිත්තස්සුදං හොමි පරමපවිවිත්තො...

තත්‍රාස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති: අචෙලකො හොමි මුත්තාචාරො හත්ථාපලෙඛනො, න එහිභද්දන්තිකො න තිට්ඨභද්දන්තිකො, න අභිහටං න [5]උද්දිස්සකතං න [6]නිමන්තනං සාදියාමි; සො න කුම්භිමුඛා පතිගණ්හාමි, න කළොපිමුඛා පතිගණ්හාමි, න එළකමන්තරං න දණ්ඩමන්තරං න මුසලමන්තරං, න ද්වින්නං භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිනියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සඞ්කිත්තීසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඩසණ්ඩචාරිනී, න මච්ඡං න මංසං න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිවාමි; සො එකාගාරිකො වා හොමි එකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා හොමි ද්වාලොපිකො...පෙ...සත්තාගාරිකො වා හොමි සත්තාලොපිකො; එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙමි, ද්වීහිපි දත්තීහි යාපෙමි...පෙ...සත්තහිපි දත්තීහි යාපෙමි; එකාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙමි, [7]ද්වීහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙමි...පෙ...සත්තාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙමි. ඉති එවරූපං [8]අද්ධමාසිකම්පි පරියායභත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තො විහරාමි. සො සාකභක්ඛො වා හොමි, සාමාකභක්ඛො වා හොමි, නීවාරභක්ඛො වා හොමි, දද්දුලභක්ඛො වා හොමි, හටභක්ඛො වා හොමි, කණභක්ඛො වා හොමි, ආචාමභක්ඛො වා හොමි, පිඤ්ඤාකභක්ඛො වා හොමි, තිණභක්ඛො වා හොමි, ගොමයභක්ඛො වා හොමි, වනමූලඵලාහාරො [9]වා යාපෙමි පවත්තඵලභොජී, සො සාණානිපි ධාරෙමි, මසාණානිපි ධාරෙමි, ඡවදුස්සානිපි ධාරෙමි, පංසුකූලානිපි ධාරෙමි, තිරීටානිපි ධාරෙමි, [10]අජිනම්පි ධාරෙමි, අජිනක්ඛිපම්පි ධාරෙමි, කුසචීරම්පි ධාරෙමි, වාකචීරම්පි ධාරෙමි, ඵලකචීරම්පි ධාරෙමි, කෙසකම්බලම්පි ධාරෙමි, වාලකම්බලම්පි ධාරෙමි, [11]උලූකපක්ඛකම්පි ධාරෙමි. කෙසමස්සුලොචකොපි හොමි කෙසමස්සුලොචනානුයොගමනුයුත්තො, උබ්භට්ඨකොපි හොමි ආසනපටික්ඛිත්තො, උක්කුටිකොපි හොමි උක්කුටිකප්පධානමනුයුත්තො, කණ්ටකාපස්සයිකොපි හොමි කණ්ටකාපස්සයෙ සෙය්‍යං කප්පෙමි, සායතතියකම්පි උදකොරොහනානුයොගමනුයුත්තො විහරාමි. ඉති එවරූපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයොගමනුයුත්තො විහරාමි. ඉදංසු මෙ සාරිපුත්ත තපස්සිතාය හොති...

1 "චරිත්වා" ම. සී 2 "තපස්සී සුදං" ම. 3 "ලූඛො සුදං" ස්‍යා. ම. 4 "පවිවිත්තො සුදං" ස්‍යා. ම. 5 "උද්දිස්සකතං" ම. ස්‍යා. 6 "නිමන්තනං" ම. 7 "ද්විහිකම්පි" සී. 8 "අඩ්ඪ" ම. ස්‍යා. 9 "යාපෙමි" ම. ස්‍යා. 10 "අජිනානිපි" ස්‍යා. 11 "උලූකපක්ඛම්පි" ස්‍යා. ම. ඉ. සී.

තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ලූඛස්මිං හොති: නෙකවස්සගණිකං රජොජල්ලං කායෙ සන්නිචිතං හොති පපටිකජාතං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත [1]තින්දුකඛාණු නෙකවස්සගණිකො සන්නිචිතො හොති පපටිකජාතො, එවමෙවස්සු මෙ සාරිපුත්ත නෙකවස්සගණිකං රාජොජල්ලං කායෙ සන්නිචිතං හොති පපටිකජාතං. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත න එවං හොති; අහො වතාහං ඉමං රාජොජල්ලං පාණිනා පරිමජ්ජෙය්‍යං, අඤ්ඤෙ වා පන මෙ ඉමං රජොජල්ලං පාණිනා පරිමජ්ජෙය්‍යුන්ති. එවම්පි මෙ සාරිපුත්ත න හොති. ඉදංසු මෙ සාරිපුත්ත ලූඛස්මිං හොති.

තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ජෙගුච්ඡිස්මිං හොති: සො ඛො අහං සාරිපුත්ත සතොව අභික්කමාමි සතො පටික්කමාමි, යාව [2]උදකබින්දුම්හිපි මෙ දයා පච්චුපට්ඨිතා හොති: මාහං ඛුද්දකෙ පාණෙ විසමගතෙ සඞ්ඝාතං [3]ආපාදෙසින්ති. ඉදංසු මෙ සාරිපුත්ත ජෙගුච්ඡිස්මිං හොති.

තත්‍රස්සු මෙ ඉදං සාරිපුත්ත පවිවිත්තස්මිං හොති: සො ඛො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤතරං අරඤ්ඤායතනං [4]අජ්ඣොගහෙත්වා විහරාමි; යදා පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණහාරකං වා කට්ඨහාරකං වා වනකම්මිකං වා වනෙන වනං ගහනෙන ගහනං නින්නෙන නින්නං ථලෙන ථලං [5]පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු? මා මං තෙ අද්දසංසු අහඤ්ච මා [6]තෙ අද්දසන්ති. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත ආරඤ්ඤකො [7]මිගො මනුස්සෙ දිස්වා වනෙන වනං ගහනෙන ගහනං නින්නෙන නින්නං ථලෙන ථලං [8]පපතති, එවමෙව ඛො අහං සාරිපුත්ත යදා පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණහාරකං වා කට්ඨහාරකං වා වනකම්මිකං වා වනෙන වනං ගහනෙන ගහනං නින්නෙන නින්නං ථලෙන ථලං [5]පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු? මා මං තෙ අද්දසංසු අහඤ්ච මා [6]තෙ අද්දසන්ති. ඉදංසු මෙ සාරිපුත්ත පවිවිත්තස්මිං හොති.

සො ඛො අහං සාරිපුත්ත යෙ තෙ [9]ගොට්ඨා පට්ඨිතගාවො අපගතගොපාලා තත්‍ථ චතුක්කුණ්ඩිකො උපසඞ්කමිත්වා යානි තානි [10]වච්ඡකානං තරුණකානං [11]ධෙනුපකානං ගොමයානි තානි සුදං ආහාරෙමි. යාවකීවඤ්ච මෙ සාරිපුත්ත සකං මුත්තකරීසං [12]අපරියාදින්නං හොති සකංයෙව සුදං මුත්තකරීසං ආහාරෙමි. ඉදංසු මෙ සාරිපුත්ත මහාවිකටභොජනස්මිං හොති.

සො ඛො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤතරං භිංසනකං වනසණ්ඩං [4]අජ්ඣොගහෙත්වා විහාරාමි. තත්‍ර සුදං සාරිපුත්ත භිංසනකස්ස වන

---

1 "තිණ්ඩුකඛාණු" ස්‍යා. "තින්දුකාඛාණු" ඉ. 2 "උදබින්දුම්හිපි" ම. ඉ. 3 "ආපාදෙස්සන්ති" සී. 4 "අජ්ඣොගාහෙත්වා" ස්‍යා. ම. "අජ්ඣොගාහිත්වා" ඉ. 5 "සංපතාමි" ම. 6 "තො" සී. 7 "මගො" ම. 8 "සංපතති" ම. 9 "ගොත්ථා" ස්‍යා. 10 "වච්ඡකානි" සී. 11 "ධෙනූපකානං" සී. 12 "අපරියාණදිණ්ණං" සී. ඉ.

සණ්ඩස්ස භිංසනකතස්මිං හොති: යො කොචි අවීතරාගො තං වනසණ්ඩං පවිසති යෙභුය්‍යෙන ලොමානි හංසන්ති. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත යා තා රත්තියො සීතා හෙමන්තිකා [1]අන්තරට්ඨකා [2]හිමපාතසමයෙ තථාරූපාසු රත්තීසු රත්තිං අබ්භොකාසෙ විහරාමි දිවා වනසණ්ඩෙ; ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ දිවා අබ්භොකාසෙ විහරාමි රත්තිං වනසණ්ඩෙ. අපිස්සු මං සාරිපුත්ත අයං අනච්ඡරියා ගාථා පටිභාසි පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා:

සොතත්තො [3]සොසීනො එකො භිංසනකෙ වනෙ,
නග්ගො න චග්ගිමාසීනො එසනාපසුතො මුනීති.

සො ඛො අහං සාරිපුත්ත සුසානෙ සෙය්‍යං කප්පෙමි ඡවට්ඨිකානි [4]උපධාය. අපිස්සු මං සාරිපුත්ත ගොමණ්ඩලා උපසඞ්කමිත්වා [5]ඔට්ඨුභන්තිපි ඔමුත්තෙන්තිපි, පංසුකෙනපි ඔකිරන්ති, කණ්ණසොතෙසුපි සලාකං පවෙසෙන්ති. න ඛො පනාහං සාරිපුත්ත අභිජානාමි තෙසු පාපකං චිත්තං උප්පාදෙතා. ඉදංසු මෙ සාරිපුත්ත උපෙක්ඛාවිහාරස්මිං හොති.

සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: ආහාරෙන සුද්ධීති. තෙ එවමාහංසු: කොලෙහි යාපෙමාති. තෙ කොලම්පි ඛාදන්ති, කොලචුණ්ණම්පි ඛාදන්ති, කොලොදකම්පි පිවන්ති, අනෙකවිහිතම්පි කොලවිකතිං පරිභුඤ්ජන්ති. අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත එකංයෙව කොලං ආහාරං ආහරිතා. සියා ඛො පන තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නූන තෙන සමයෙන කොලො අහොසීති. න ඛො පනෙතං සාරිපුත්ත එවං දට්ඨබ්බං, තදාපි එතපරමොයෙව කොලො අහොසි සෙය්‍යථාපි එතරහි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත එකංයෙව කොලං ආහාරං ආහාරයතො අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති: සෙය්‍යථාපි නාම ආසීතිකපබ්බානි වා [6]කාළපබ්බානි වා එවමෙවස්සු මෙ අඞ්ගපච්චඞ්ගානි භවන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම ඔට්ඨපදං? එවමෙවස්සු මෙ ආනිසදං හොති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාවළී එවමෙවස්සු මෙ පිට්ඨිකණ්ටකො උන්නතාවනතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි තාව ජරසාලාය ගොපානසියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවන්ති එවමෙවස්සු මෙ ඵාසුළියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම ගම්භීරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගම්භීරගතා ඔක්ඛායිකා දිස්සන්ති එවමෙවස්සු මෙ අක්ඛිකූපෙසු අක්ඛිතාරකා ගම්භීරගතා ඔක්ඛායිකා දිස්සන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාබු ආමකච්ඡින්නො වාතාතපෙන [7]සම්ඵුටිතො හොති සම්මිලාතො එවමෙවස්සු මෙ සීසච්ඡවි

---

1 "අන්තරට්ඨකෙ" ඉ. 2 "හිමපාතසමයා" ස්‍යා.ම. 3 "සොසිතො" ස්‍යා.ම. 4 "උපනිධාය" ම. සී. 5 "ඔට්ඨුභන්තිපි" ම. ස්‍යා. 6 "කාලාපබ්බානි" ස්‍යා. ම, ඉ. සි. 7 "සම්ඵුසිතො. ස්‍යා.

[1]සම්ඵුටිතා හොති සම්මිලාතා තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත උදරච්ඡවිං පරිමසිස්සාමීති පිට්ඨිකණ්ටකංයෙව පරිගණ්හාමි, පිට්ඨිකණ්ටකං පරිමසිස්සාමීති උදරච්ඡවිංයෙව පරිගණ්හාමි, යාවස්සු මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡවි පිට්ඨිකණ්ටකං අල්ලීනා හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමීති තත්ථෙව අවකුජ්ජො පපතාමි තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත තමෙව කායං අස්සාසෙන්තො පාණිනා ගත්තානි අනොමජ්ජාමි; තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණිනා ගත්තානි අනොමජ්ජතො පූතිමූලානි ලොමානි කායස්මා පපතන්ති තායෙවප්පාහාරතාය…

සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: ආහාරෙන සුද්ධීති. තෙ එවමාහංසු: මුග්ගෙහි යාපෙම …පෙ… තිලෙහි යාපෙම …පෙ… තණ්ඩුලෙහි යාපෙමාති. තෙ තණ්ඩුලම්පි ඛාදන්ති, තණ්ඩුලචුණ්ණම්පි ඛාදන්ති, තණ්ඩුලොදකම්පි පිවන්ති, අනෙකවිහිතම්පි තණ්ඩුලවිකතිං පරිභුඤ්ජන්ති. අභිජානාමි ඛො පනාහං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහරිතා. සියා ඛො පන තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නූන තෙන සමයෙන තණ්ඩුලො අහොසීති. න ඛො පනෙතං සාරිපුත්ත එවං දට්ඨබ්බං, තදාපි එතපරමොයෙව තණ්ඩුලො අහොසි සෙය්‍යථාපි එතරහි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත එකංයෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහාරයතො අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති: සෙය්‍යථාපි නාම ආසීතිකපබ්බානි වා [2]කාළපබ්බානි වා එවමෙවස්සු මෙ අඞ්ගපච්චඞ්ගානි භවන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම ඔට්ඨපදං එවමෙවස්සු මෙ ආනිසදං හොති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාවලී එවමෙවස්සු මෙ පිට්ඨිකණ්ටකො උන්නතාවනතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවන්ති එවමෙවස්සු මෙ ඵාසුළියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම ගම්භීරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගම්භීරගතා ඔක්ඛායිකා දිස්සන්ති එවමෙවස්සු මෙ අක්ඛිකූපෙසු අක්ඛිතාරකා ගම්භීරගතා ඔක්ඛායිකා දිස්සන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාබු ආමකච්ඡින්නො වාතාතපෙන සම්ඵුටිතො හොති සම්මිලාතො එවමෙවස්සු මෙ සීසච්ඡවි සම්ඵුටිතා හොති සම්මිලාතා තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත උදරච්ඡවිං පරිමසිස්සාමීති පිට්ඨිකණ්ටකංයෙව පරිගණ්හාමි, පිට්ඨිකණ්ටකං පරිමසිස්සාමීති උදරච්ඡවිංයෙව පරිගණ්හාමි, යාවස්සු මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡවි පිට්ඨිකණ්ටකං අල්ලීනා හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමීති තත්ථෙව අවකුජ්ජො පපතාමි තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත තමෙව කායං

1 "සමුඵුසිතා" ස්‍යා. 2 "කාළාපබ්බානි." ම. ස්‍යා.

අස්සාසෙන්තො පාණිනා ගත්තානි අනොමජ්ජාමි, තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණිනා ගත්තානි අනොමජ්ජතො පූතිමූලානි ලොමානි කායස්මා පපතන්ති තායෙවප්පාහාරතාය. තායපි ඛො අහං සාරිපුත්ත ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්කරකාරිකාය [1]නාජ්ඣගමං උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසං. තං කිස්ස හෙතු? ඉමිස්සායෙව අරියාය පඤ්ඤාය අනධිගමා, යායං අරියා පඤ්ඤා අධිගතා නිය්‍යානිකා නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය ....

සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: සංසාරෙන සුද්ධීති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත සංසාරො සුලභරූපො යො මයා අසංසරිතපුබ්බො ඉමිනා දීඝෙන අද්ධුනා අඤ්ඤත්‍ර සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි; සුද්ධාවාසෙ චාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ සංසරෙය්‍යං නයිමං ලොකං පුනරාගච්ඡෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: උපපත්තියා සුද්ධීති. න ඛො පනෙසා සාරිපුත්ත උපපත්ති සුලභරූපා යා මයා අනුපපන්නපුබ්බා ඉමිනා දීඝෙන අද්ධුනා අඤ්ඤත්‍ර සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි; සුද්ධාවාසෙ චාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ උපපජ්ජෙය්‍යං නයිමං ලොකං පුනරාගච්ඡෙය්‍යං ....

සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: ආවාසෙන සුද්ධීති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත ආවාසො සුලභරූපො යො මයා අනාවුත්ථපුබ්බො ඉමිනා දීඝෙන අද්ධුනා අඤ්ඤත්‍ර සුද්ධාවාසෙහි දෙවෙහි; සුද්ධාවාසෙ චාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ [2]ආවසෙය්‍යං නයිමං ලොකං පුනරාගච්ඡෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යඤ්ඤෙන සුද්ධීති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත යඤ්ඤො සුලභරූපො යො මයා අයිට්ඨපුබ්බො ඉමිනා දීඝෙන අද්ධුනා, තඤ්ච ඛො [3]රඤ්ඤා වා සතා ඛත්තියෙන මුද්ධාවසිත්තෙන බ්‍රාහ්මණෙන වා මහාසාලෙන .... සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: අග්ගිපරිචරියාය සුද්ධීති. න ඛො පනෙසො සාරිපුත්ත අග්ගි සුලභරූපො යො මයා අපරිචිණ්ණපුබ්බො ඉමිනා දීඝෙන අද්ධුනා, තඤ්ච ඛො [3]රඤ්ඤා වා සතා ඛත්තියෙන මුද්ධාවසිත්තෙන බ්‍රාහ්මණෙන වා මහාසාලෙන ....

සන්ති ඛො පන සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යාවදෙවායං භවං පුරිසො දහරො හොති යුවා සුසුකාළකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බනෙන සමන්නාගතො පඨමෙන වයසා තාවදෙව පරමෙන පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියෙන සමන්නාගතො හොති යතො ච ඛො අයං භවං පුරිසො ජිණ්ණො හොති වුඩ්ඪො

---

1 "නාජ්ඣාගමං" සී. "නාජ්ඣගමිං"-ස්‍යා. 2 "වසෙය්‍යං" ම. ඉ. 3 "රඤ්ඤාව"ව.

මහල්ලකො අද්ධගතො වයො අනුප්පත්තො අසීතිකො වා නවුතිකො වා වස්සසතිකො වා ජාතියා, අථ තම්හා පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියා පරිහායතීති. න ඛො පනෙතං සාරිපුත්ත එවං දට්ඨබ්බං. අහං ඛො පන සාරිපුත්ත එතරහි ජිණ්ණො වුද්ධො මහල්ලකො අද්ධගතො වයො අනුප්පත්තො, අසීතිකො මෙ වයො වත්තති. [1]ඉධ මෙ අස්සු සාරිපුත්ත චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතජීවිනො පරමාය සතියා ච ගතියා ච ධිතියා ච සමන්නාගතා පරමෙන ච පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියෙන; සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත දළ්හධම්මො ධනුග්ගහො සික්ඛිතො කතහත්ථො කතූපාසනො ලහුකෙන අසනෙන අප්පකසිරෙනෙව තිරියං තාලච්ඡායං අතිපාතෙය්‍ය, එවං අධිමත්තසතිමන්තො එවං අධිමත්තගතිමන්තො එවං අධිමත්තධිතිමන්තො එවං පරමෙන පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියෙන සමන්නාගතා. තෙ මං චතුන්නං සතිපට්ඨානානං උපාදායුපාදාය පඤ්හං පුච්ඡෙය්‍යුං, පුට්ඨො පුට්ඨො චාහං තෙසං ව්‍යාකරෙය්‍යං, ව්‍යාකතඤ්ච මෙ ව්‍යාකතතො ධාරෙය්‍යුං, න ච මං දුතියකං උත්තරිං පටිපුච්ඡෙය්‍යුං අඤ්ඤත්‍ර අසිතපීතඛායිතසායිතා, අඤ්ඤත්‍ර උච්චාරපස්සාවකම්මා, අඤ්ඤත්‍ර නිද්දාකිලමථපටිවිනොදනා. අපරියාදින්නායෙවස්ස සාරිපුත්ත තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා, අපරියාදින්නංයෙවස්ස තථාගතස්ස ධම්මපදබ්‍යඤ්ජනං, අපරියාදින්නංයෙවස්ස තථාගතස්ස පඤ්හපටිභානං, අථ මෙ තෙ චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතජීවිනො වස්සසතස්ස අච්චයෙන කාලං කරෙය්‍යුං. [2]මඤ්චකෙන චෙපි මං සාරිපුත්ත පරිහරිස්සථ නෙවත්ථි තථාගතස්ස [3]පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියස්ස අඤ්ඤථත්තං. [4]යං ඛො තං සාරිපුත්ත සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය: අසම්මොහධම්මො සත්තො ලොකෙ උප්පන්නො බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය [5]ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති, මමෙව තං සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය: අසම්මොහධම්මො සත්තො ලොකෙ උප්පන්නො බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය [5]ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා නාගසමාලො භගවතො පිට්ඨිතො ඨිතො හොති භගවන්තං බීජයමානො. අථ ඛො ආයස්මා නාගසමාලො භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං භන්තෙ, අබ්භුතං භන්තෙ, අපි ච මෙ භන්තෙ ඉමං ධම්මපරියායං සුත්වා ලොමානි හට්ඨානි. කො [6]නාමො අයං භන්තෙ ධම්මපරියායොති? තස්මාතිහ ත්වං නාගසමාල ඉමං ධම්මපරියායං ලොමහංසනපරියායොත්වෙව නං ධාරෙහීති.

1 "ඉධස්සු මෙ" ස්‍යා. 2 "මඤ්චකෙනපි" ව. 3 "පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියා" ම. 4 "යං ඛො පනෙතං." සී. 5 "ලොකානුකම්පාය" ම. ස්‍යා. ඉ. 6 "නාමායං" ස්‍යා.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා නාගසමාලො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහාසීහනාදසුත්තං දුතියං.

[2-3]

එවං මෙ සුතං:— එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සම්බහුලා භික්ඛූ [1]පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය [2]සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. අථ ඛො තෙසං භික්ඛූනං එතදහොසි: අතිප්පගො ඛො තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යන්නූන මයං යෙන අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාමාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛූ යෙන අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං [3]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නෙ ඛො තෙ භික්ඛූ තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොචුං: සමණො ආවුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤාපෙති, මයම්පි කාමානං පරිඤ්ඤං [5]පඤ්ඤාපෙම; සමණො ආවුසො ගොතමො රූපානං පරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤාපෙති, මයම්පි රූපානං පරිඤ්ඤං [5]පඤ්ඤාපෙම; සමණො ආවුසො ගොතමො වෙදනානං පරිඤ්ඤං [4]පඤ්ඤාපෙති, මයම්පි වෙදනානං පරිඤ්ඤං [5]පඤ්ඤාපෙම; ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො කො [6]අධිප්පායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අම්හාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනින්ති? අථ ඛො තෙ භික්ඛූ තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනන්දිංසු නප්පටික්කොසිංසු, අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු: භගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං [7]ආජානිස්සාමාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛූ සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛූ භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ මයං භන්තෙ [1]පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය [2]සාවත්ථිං පිණ්ඩාය

---

1 "පුබ්බණ්හසමයං" ම. ච. ස්‍යා. 2 "සාවත්ථියං" ච. 3 "සාරණීයං" ම. 4 "පඤ්ඤපෙති" ම. 5 පඤ්ඤපෙම" ම. 6 "අධිප්පායසො", "අධිප්පායොසො" සී. "අධිප්පයොගො" ම. 7 "අභිජානිස්සාමාති" ච.

පවිසිම්හ, තෙසං නො භන්තෙ අම්හාකං එතදහොසි: අතිප්පගො බො තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යන්නූන මයං යෙනඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාමාති. අථ බො මයං භන්තෙ යෙනඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමිම්හ, උපසඞ්කමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සම්මොදිම්හ, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිම්හ. එකමන්තං නිසින්නෙ බො භන්තෙ තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අම්හෙ එතදවොචුං: සමණො ආවුසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, මයම්පි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙම; සමණො ආවුසො ගොතමො රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, මයම්පි රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙම; සමණො ආවුසො ගොතමො වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, මයම්පි වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙම; ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අම්හාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනින්ති? අථ බො මයං භන්තෙ තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනන්දිම්හ නප්පටික්කොසිම්හ, අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කමිම්හ: භගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමාති.

එවංවාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: කො පනාවුසො කාමානං අස්සාදො කො ආදීනවො කිං නිස්සරණං? කො රූපානං අස්සාදො කො ආදීනවො කිං නිස්සරණං? කො වෙදනානං අස්සාදො කො ආදීනවො කිං නිස්සරණන්ති? එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න චෙව සම්පායිස්සන්ති උත්තරිඤ්ච විඝාතං ආපජ්ජිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු? යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිං. නාහං තං භික්ඛවෙ පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්හානං වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

කො ච භික්ඛවෙ කාමානං අස්සාදො? පඤ්චිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා: කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා [1]කාමූපසංහිතා [2]රජනීයා, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා සද්දා...පෙ... ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා ගන්ධා...පෙ...ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා රසා...පෙ... කායවිඤ්ඤෙය්‍යා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා [1]කාමූපසංහිතා [2]රජනීයා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ච කාමගුණා. යං බො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං අයං කාමානං අස්සාදො.

1 "කාමූපසඤ්හිතා" ස්‍යා. 2 රඤ්ජනීයා" ම.

කො ච භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තො යෙන [1]සිප්පට්ඨානෙන ජීවිකං කප්පෙති, යදි මුද්දාය යදි ගණනාය යදි [2]සඞ්ඛානෙන යදි කසියා යදි වණිජ්ජාය යදි ගොරක්ඛෙන යදි ඉස්සත්ථෙන යදි රාජපොරිසෙන යදි සිප්පඤ්ඤතරෙන, සීතස්ස පුරක්ඛතො උණ්හස්ස පුරක්ඛතො, ඩංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සෙහි [3]රිස්සමානො, ඛුප්පිපාසාය මීයමානො, අයම්පි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු. තස්ස චෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨහතො ඝටතො වායමතො තෙ භොගා නාභිනිප්ඵජ්ජන්ති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරත්තාළිං කන්දති සම්මොහං ආපජ්ජති: මොඝං වත මෙ උට්ඨානං, අඵලො වත මෙ වායාමොති. අයම්පි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු. තස්ස චෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨහතො ඝටතො වායමතො තෙ භොගා අභිනිප්ඵජ්ජන්ති, සො තෙසං භොගානං ආරක්ඛාධිකරණං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති: කින්ති මෙ භොගෙ නෙව රාජානො හරෙය්‍යුං න චොරා හරෙය්‍යුං න අග්ගි ඩහෙය්‍ය න උදකං [5]වහෙය්‍ය න අප්පියා දායාදා හරෙය්‍යුන්ති. තස්ස එවං ආරක්ඛතො ගොපයතො තෙ භොගෙ රාජානො වා හරන්ති, චොරා වා හරන්ති, අග්ගි වා ඩහති, උදකං වා [6]වහති, අප්පියා වා දායාදා හරන්ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරත්තාළිං කන්දති සම්මොහං ආපජ්ජති: යම්පි මෙ අහොසි තම්පි නො නත්ථීති. අයම්පි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රාජානොපි රාජූහි විවදන්ති, ඛත්තියාපි ඛත්තියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති, [7]ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති, මාතාපි පුත්තෙන විවදති, පුත්තොපි මාතරා විවදති, පිතාපි පුත්තෙන විවදති, පුත්තොපි පිතරා විවදති, භාතාපි භාතරා විවදති, භාතාපි භගිනියා විවදති, භගිනීපි භාතරා විවදති, සහායොපි සහායෙන විවදති. තෙ තත්ථ කලහවිග්ගහවිවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං පාණීහිපි උපක්කමන්ති, ලෙඩ්ඩූහිපි උපක්කමන්ති, දණ්ඩෙහිපි උපක්කමන්ති, සත්ථෙහිපි උපක්කමන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1 "සිප්පුට්ඨානෙන" ස්‍යා. 2 "සඞ්ඛාය" ම. 3 "ඊරියමානො" ම. 4 "මිය්‍යමානො" ස්‍යා. 5 "වාහෙය්‍ය" ම. 6 "වාහෙති" ම. 7 "ගහපතියොපි" ම

පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අසිචම්මං ගහෙත්වා ධනුකලාපං සන්නය්හිත්වා උභතො [1]වියූළ්හං සඞ්ගාමං පක්ඛන්දන්ති උසූසුපි ඛිප්පමානෙසු සත්තීසුපි ඛිප්පමානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලන්තෙසු; තෙ තත්ථ උසූහිපි විජ්ඣන්ති, [2]සත්තියාපි විජ්ඣන්ති, අසිනාපි සීසං ඡින්දන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අසිචම්මං ගහෙත්වා ධනුකලාපං සන්නය්හිත්වා [3]අද්දාවලෙපනා උපකාරියො පක්ඛන්දන්ති උසූසුපි ඛිප්පමානෙසු සත්තීසුපි ඛිප්පමානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලන්තෙසු; තෙ තත්ථ උසූහිපි විජ්ඣන්ති, [2]සත්තියාපි විජ්ඣන්ති, [4]පක්කට්ඨියාපි ඔසිඤ්චන්ති, අභිවග්ගෙනපි ඔමද්දන්ති, අසිනාපි සීසං ඡින්දන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු සන්ධිම්පි ඡින්දන්ති, නිල්ලොපම්පි හරන්ති, එකාගාරිකම්පි කරොන්ති, පරිපන්ථෙපි තිට්ඨන්ති, පරදාරම්පි ගච්ඡන්ති; තමෙනං රාජානො ගහෙත්වා [5]විවිධා කම්මකාරණා [6]කාරෙන්ති: කසාහිපි තාළෙන්ති, වෙත්තෙහිපි තාළෙන්ති, අද්ධදණ්ඩකෙහිපි තාළෙන්ති, හත්ථම්පි ඡින්දන්ති, පාදම්පි ඡින්දන්ති, හත්ථපාදම්පි ඡින්දන්ති, කණ්ණම්පි ඡින්දන්ති, නාසම්පි ඡින්දන්ති, කණ්ණනාසම්පි ඡින්දන්ති, බිලඞ්ගථාලිකම්පි කරොන්ති, සඞ්ඛමුණ්ඩිකම්පි කරොන්ති, රාහුමුඛම්පි කරොන්ති, ජොතිමාලිකම්පි කරොන්ති, හත්ථපජ්ජොතිකම්පි කරොන්ති, එරකවත්තිකම්පි කරොන්ති, චීරකවාසිකම්පි කරොන්ති, එණෙය්‍යකම්පි කරොන්ති, බළිසමංසිකම්පි කරොන්ති, කහාපණකම්පි කරොන්ති, ඛාරාපතච්ඡිකම්පි කරොන්ති, පලිඝපරිවත්තිකම්පි කරොන්ති, පලාලපීඨකම්පි කරොන්ති, තත්තෙනපි තෙලෙන ඔසිඤ්චන්ති, සුනඛෙහිපි ඛාදාපෙන්ති, ජීවන්තම්පි සූලෙ උත්තාසෙන්ති, අසිනාපි සීසං ඡින්දන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1 "බ්‍යූළ්හං" ස්‍යා. "බ්‍යූළ්හං" ම. 2 "සත්තීසිපි" ච. 3 "අට්ටාවලෙපනා" ස්‍යා. ම. 4 "ඡකණටියාපි" ස්‍යා. "ඡකණකායපි" ම. 5 "විවිධානි කම්මකරණානි" ස්‍යා. "විවිධා කම්මකරණා" ම. ඉ. ච. 6 "කාරෙන්ති" සී. ඉ.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං චරන්ති, වාචාය දුච්චරිතං චරන්ති, මනසා දුච්චරිතං චරන්ති; තෙ කායෙන දුච්චරිතං චරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං චරිත්වා මනසා දුච්චරිතං චරිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. [1]අයං භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සම්පරායිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙවහෙතු.

කිඤ්ච භික්ඛවෙ කාමානං නිස්සරණං? [2]යො ඛො භික්ඛවෙ කාමෙසු ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං කාමානං නිස්සරණං.

යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං නප්පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරිජානිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො කාමෙ පරිජානිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. යෙ ච ඛො කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරිජානිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො කාමෙ පරිජානිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති.

කො ච භික්ඛවෙ රූපානං අස්සාදො? සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛත්තියකඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤා වා ගහපතිකඤ්ඤා වා පන්නරසවස්සුද්දෙසිකා වා සොළසවස්සුද්දෙසිකා වා නාතිදීඝා නාතිරස්සා නාතිකිසා නාතිථූලා [3]නාතිකාළී නාච්චොදාතා, පරමා සා භික්ඛවෙ තස්මිං සමයෙ සුභා වණ්ණනිභාති? එවං භන්තෙ. යං ඛො භික්ඛවෙ සුභං වණ්ණනිභං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං අයං රූපානං අස්සාදො.

කො ච භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පස්සෙය්‍ය අපරෙන සමයෙන අසීතිකං වා නවුතිකං වා වස්සසතිකං වා ජාතියා, ජිණ්ණං ගොපානසිවඞ්කං භොග්ගං දණ්ඩපරායනං පවෙධමානං ගච්ඡන්තිං, ආතුරං ගතයොබ්බනං ඛණ්ඩ[4]දන්තිං පලිතකෙසිං විලූනං [5]ඛලිතසිරං [6]වලිතං තිලකාහත [7]ගත්තං, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා ආදීනවො පාතුභූතොති? එවං භන්තෙ. අයම්පි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

1 "අයම්පි" ස්‍යා. 2 "යො ච ඛො" සී. 3 "නාතිකාළිකා" ස්‍යා. 4 "දන්තං" ම. 5 "ඛලිතසිරසං" ස්‍යා. "ඛලිතංසිරො" සී. 6 "වලිතං" ම. ඉ. "වලීතං" සී. 7 "ගත්තිං" ඉ.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පස්සෙය්‍ය ආබාධිකං දුක්ඛිතං බාළ්හගිලානං සකෙ මුත්තකරීසෙ පලිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤෙහි වුට්ඨාපියමානං අඤ්ඤෙහි [1]සංවෙසියමානං, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභූතොති? එවං භන්තෙ. අයම්පි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො…

පුන ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡඩ්ඩිතං එකාහමතං වා ද්වීහමතං වා තීහමතං වා, උද්ධුමාතකං විනීලකං විපුබ්බකජාතං, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභූතොති? එවං භන්තෙ. අයම්පි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො…

පුන ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡඩ්ඩිතං කාකෙහි වා ඛජ්ජමානං කුලලෙහි වා ඛජ්ජමානං ගිජ්ඣෙහි වා [2]ඛජ්ජමානං [3]සුපාණෙහි වා [4]ඛජ්ජමානං [5]සිගාලෙහි වා ඛජ්ජමානං විවිධෙහි වා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං; තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභූතොති? එවං භන්තෙ. අයම්පි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො…

පුන ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡඩ්ඩිතං අට්ඨිකසඞ්ඛලිකං සමංසලොහිතං [6]න්හාරුසම්බන්ධං… අට්ඨිකසඞ්ඛලිකං නිම්මංසලොහිතමක්ඛිතං [6]න්හාරුසම්බන්ධං… අට්ඨිකසඞ්ඛලිකං අපගතමංසලොහිතං [6]න්හාරුසම්බන්ධං… අට්ඨිකානි අපගතසම්බන්ධානි [7]දිසාවිදිසාවික්ඛිත්තානි, අඤ්ඤෙන හත්ථට්ඨිකං අඤ්ඤෙන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤෙන ජඞ්ඝට්ඨිකං අඤ්ඤෙන [8]ඌරුට්ඨිකං අඤ්ඤෙන [9]කටට්ඨිකං අඤ්ඤෙන [10]පිට්ඨිකණ්ටකං *අඤ්ඤෙන සීසකටාහං; තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අන්තරහිතා ආදීනවො පාතුභූතොති? එවං භන්තෙ. අයම්පි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො…

පුන ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡඩ්ඩිතං අට්ඨිකානි සෙතානි [11]සඞ්ඛවණ්ණූපනිභානි…පෙ… අට්ඨිකානි පුඤ්ජකිතානි තෙරොවස්සිකානි…පෙ… අට්ඨිකානි පූතීනි චුණ්ණකජාතානි; තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණ

---

1 "සම්පවෙසියමානං" ස්‍යා. 2 "ඛජ්ජමානං කාඞ්කෙහි වා ඛජ්ජමානං" ම. 3 "සුනඛෙහි" ම. "සුවාණෙහි" ස්‍යා. 4 "බ්‍යග්ඝෙහි වා ඛජ්ජමානං දිපිහි වා ඛජ්ජමානං" ම. 5 "සිඞ්ගාලෙහි" ම. 6 "න්හාරු" ම. 7 "දිසාවිදිසාසු වික්ඛිත්තානි" සී. කත්ථචි. 8 "ඌරුට්ඨිකං" ම, ස්‍යා. 9 "කටිට්ඨිකං" ම. ස්‍යා. 10 "පිට්ඨිකණ්ටකට්ඨිකං" ස්‍යා. *අඤ්ඤානිපි බහූනි අට්ඨිකානි ස්‍යා. ම. පොත්ථකෙසු. 11 "සඞ්ඛවණ්ණපටිභාගානි" ම.

නිභා සා අන්තරහිතා, ආදීනවො පාතුභූතොති? එවං භන්තෙ. අයම්පි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො…

කිඤ්ච භික්ඛවෙ රූපානං නිස්සරණං? යො භික්ඛවෙ රූපෙසු ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං රූපානං නිස්සරණං…

යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං නප්පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජානිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො රූපෙ පරිජානිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. යෙ ච ඛො කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රූපානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං පජානන්ති තෙ වත සාමං වා රූපෙ පරිජානිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො රූපෙ පරිජානිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති…

කො ච භික්ඛවෙ වෙදනානං අස්සාදො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [1]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [1]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, නෙව තස්මිං සමයෙ [2]අත්තව්‍යාබාධාය චෙතෙති න පර[3]ව්‍යාබාධාය චෙතෙති න උභය[3]ව්‍යාබාධාය චෙතෙති, අබ්‍යාපජ්ඣංයෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අබ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අස්සාදං වදාමි…

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [4]දුතියජ්ඣානං …පෙ… [5]තතියජ්ඣානං …පෙ… [6]චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [7]අත්ථගමා [8]අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං [6]චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, නෙව තස්මිං සමයෙ අත්තව්‍යාබාධාය චෙතෙති න පරව්‍යාබාධාය චෙතෙති න උභයව්‍යාබාධාය චෙතෙති, අබ්‍යාපජ්ඣංයෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අබ්‍යාපජ්ඣපරමාහං භික්ඛවෙ වෙදනානං අස්සාදං වදාමි…

---

1 "පඨමං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "අත්තබ්‍යාබාධායපි" ම. ස්‍යා. "අත්තබ්‍යාබාධාය" ඉ. 3 "බ්‍යාබාධායපි" ම. ස්‍යා. "බ්‍යාබාධාය" ඉ. 4 "දුතියං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "තතියං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 6 "චතුත්ථං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 7 "අත්ථඞ්ගමා" ම. 8 "අදුක්ඛමසුඛං" ම. ස්‍යා.

කො ච භික්ඛවෙ වෙදනානං ආදීනවො? [1]යං භික්ඛවෙ වෙදනා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා අයං වෙදනානං ආදීනවො.

කිඤ්ච භික්ඛවෙ වෙදනානං නිස්සරණං? යො භික්ඛවෙ *වෙදනාසු ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං වෙදනානං නිස්සරණං.

යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං නප්පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා වෙදනා පරිජානිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො වෙදනා පරිජානිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. යෙ ච ඛො කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා වෙදනා පරිජානිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො වෙදනා පරිජානිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාදුක්ඛක්ඛන්ධ[2]සුත්තං තතියං

[2-4]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සක්කෙසු විහරති කපිලවත්ථුස්මිං නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සක්කො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො මහානාමො සක්කො භගවන්තං එතදවොච: දීඝරත්තාහං භන්තෙ භගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොභො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, දොසො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, මොහො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති. එවඤ්චාහං භන්තෙ භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ලොභො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, දොසො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො, මොහො චිත්තස්ස උපක්කිලෙසොති, අථ ච පන මෙ එකදා ලොභධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, දොසධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති. තස්ස මය්හං භන්තෙ එවං හොති: කො සු නාම මෙ ධම්මො අජ්ඣත්තං අප්පහීනො යෙන මෙ එකදා ලොභධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, දොසධම්මාපි

1 "යා" ච. *ඉධ ස්‍යාමපොත්ථකෙ උභතො දිස්සතෙ. 2 "සුත්තන්තං" ච.

චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්තීති෴

සො එව ඛො තෙ මහානාම ධම්මො අජ්ඣත්තං අප්පහීනො යෙන තෙ එකදා ලොභධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, දොසධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨන්ති. සො ච හි තෙ මහානාම ධම්මො අජ්ඣත්තං පහීනො අභවිස්ස, න ත්වං අගාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යාසි, න කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යාසි. යස්මා ච ඛො තෙ මහානාම සො එව ධම්මො අජ්ඣත්තං අප්පහීනො, තස්මා ත්වං අගාරං අජ්ඣාවසසි, කාමෙ පරිභුඤ්ජසි෴

අප්පස්සාදා කාමා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යොති ඉති චෙපි මහානාම අරියසාවකස්ස යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං හොති, සො ච අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පීතිසුඛං නාධිගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛො සො නෙව තාව අනාවට්ටී කාමෙසු හොති. යතො ච ඛො මහානාම අරියසාවකස්ස අප්පස්සාදා කාමා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යොති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං හොති, සො ච අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පීතිසුඛං අධිගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛො සො අනාවට්ටී කාමෙසු හොති෴

මය්හම්පි ඛො මහානාම පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො: අප්පස්සාදා කාමා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යොති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං අහොසි, සො ච අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පීතිසුඛං නාජ්ඣගමං අඤ්ඤං වා තතො සන්තතරං, අථ ඛ්වාහං නෙව තාව අනාවට්ටී කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසිං. යතො ච ඛො මෙ මහානාම: අප්පස්සාදා කාමා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යොති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං අහොසි, සො ච අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පීතිසුඛං අජ්ඣගමං අඤ්ඤඤ්ච තතො සන්තතරං, අථාහං අනාවට්ටී කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසිං෴

කො ච මහානාම කාමානං අස්සාදො? පඤ්චිමෙ මහානාම කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමූපසංහිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා සද්දා෴පෙ෴ ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා ගන්ධා෴පෙ෴ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා රසා෴පෙ෴ කායවිඤ්ඤෙය්‍යා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමූපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො මහානාම පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො මහානාම ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං අයං කාමානං අස්සාදො෴

කො ච මහානාම කාමානං ආදීනවො? ඉධ මහානාම කුලපුත්තො යෙන [1]සිප්පට්ඨානෙන ජීවිකං කප්පෙති, යදි මුද්දාය යදි ගණනාය යදි [2]සංඛානෙන යදි කසියා යදි වණිජ්ජාය යදි ගොරක්ඛෙන යදි ඉස්සත්ථෙන යදි රාජපොරිසෙන යදි සිප්පඤ්ඤතරෙන, සීතස්ස පුරක්ඛතො උණ්හස්ස පුරක්ඛතො, ඩංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්ඵස්සෙහි [3]රිස්සමානො, ඛුප්පිපාසාය [4]මීයමානො, අයම්පි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු. තස්ස චෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨහතො ඝටතො වායමතො තෙ භොගා නාභිනිප්ඵජ්ජන්ති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාළිං කන්දති, සම්මොහං ආපජ්ජති: මොඝං වත මෙ උට්ඨානං, අඵලො වත මෙ වායාමොති. අයම්පි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු. තස්ස චෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨහතො ඝටතො වායමතො තෙ භොගා අභිනිප්ඵජ්ජන්ති, සො තෙසං භොගානං ආරක්ඛාධිකරණං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති: කින්ති මෙ භොගෙ නෙව රාජානො හරෙය්‍යුං න චොරා හරෙය්‍යුං න අග්ගි [5]ඩහෙය්‍ය න උදකං [6]වහෙය්‍ය න අප්පියා දායාදා හරෙය්‍යුන්ති. තස්ස එවං ආරක්ඛතො ගොපයතො තෙ භොගෙ රාජානො වා හරන්ති, චොරා වා හරන්ති, අග්ගි වා [7]ඩහති, උදකං වා [8]වහති, අප්පියා වා දායාදා හරන්ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාළිං කන්දති, සම්මොහං ආපජ්ජති: යම්පි මෙ අහොසි තම්පි නො නත්ථීති. අයම්පි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

පුන ච පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රාජානොපි රාජූහි විවදන්ති, ඛත්තියාපි ඛත්තියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති, [9]ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති, මාතාපි පුත්තෙන විවදති, පුත්තොපි මාතරා විවදති, පිතාපි පුත්තෙන විවදති, පුත්තොපි පිතරා විවදති, භාතාපි භාතරා විවදති, භාතාපි භගිනියා විවදති, භගිනීපි භාතරා විවදති, සහායොපි සහායෙන විවදති. තෙ තත්ථ කලහවිග්ගහවිවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං පාණීහිපි උපක්කමන්ති, ලෙඩ්ඩූහිපි උපක්කමන්ති, දණ්ඩෙහිපි උපක්කමන්ති, සත්ථෙහිපි උපක්කමන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

---

1 "සිප්පපුට්ඨානෙන" ස්‍යා. 2 "සඞ්ඛාය" ම. 3 "ජිරියමානො" ම. 4 "මිය්‍යමානො" ස්‍යා. 5 "දහෙය්‍ය" ම. 6 "වාහෙය්‍ය" ම. 7 "දහති" ම. 8 "වාහෙති" ම. 9 "ගහපතයොපි" ම.

පුන ච පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අසිචම්මං ගහෙත්වා ධනුකලාපං සන්නය්හිත්වා උභතො [1]වියූළ්හං සඞ්ගාමං පක්ඛන්දන්ති උසූසුපි ඛිප්පමානෙසු සත්තීසුපි ඛිප්පමානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලන්තෙසු; තෙ තත්ථ උසූහිපි විජ්ඣන්ති, සත්තියාපි විජ්ඣන්ති, අසිනාපි සීසං ඡින්දන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු…

පුන ච පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අසිචම්මං ගහෙත්වා ධනුකලාපං සන්නය්හිත්වා [2]අද්දාවලෙපනා උපකාරියො පක්ඛන්දන්ති උසූසුපි ඛිප්පමානෙසු සත්තීසුපි ඛිප්පමානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලන්තෙසු; තෙ තත්ථ උසූහිපි විජ්ඣන්ති, සත්තියාපි විජ්ඣන්ති, [3]පක්කට්ඨියාපි ඔසිඤ්චන්ති, අභිවග්ගෙනපි ඔමද්දන්ති, අසිනාපි සීසං ඡින්දන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු…

පුන ච පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු සන්ධිම්පි ඡින්දන්ති, නිල්ලොපම්පි හරන්ති, එකාගාරිකම්පි කරොන්ති, පරිපන්ථෙපි තිට්ඨන්ති, පරදාරම්පි ගච්ඡන්ති; තමෙනං රාජානො ගහෙත්වා විවිධා [4]කම්මකාරණා [5]කාරෙන්ති: කසාහිපි තාළෙන්ති, වෙත්තෙහිපි තාළෙන්ති, අඩ්ඪදණ්ඩකෙහිපි තාළෙන්ති, හත්ථම්පි ඡින්දන්ති, පාදම්පි ඡින්දන්ති, හත්ථපාදම්පි ඡින්දන්ති, කණ්ණම්පි ඡින්දන්ති, නාසම්පි ඡින්දන්ති, කණ්ණනාසම්පි ඡින්දන්ති, බිලඞ්ගථාලිකම්පි කරොන්ති, සඞ්ඛ[6]මුණ්ඩිකම්පි කරොන්ති, රාහුමුඛම්පි කරොන්ති, ජොතිමාලිකම්පි කරොන්ති, හත්ථපජ්ජොතිකම්පි කරොන්ති, එරකවත්තිකම්පි කරොන්ති, [7]චීරකවාසිකම්පි කරොන්ති, එණෙය්‍යකම්පි කරොන්ති, බළිසමංසිකම්පි කරොන්ති, කහාපණකම්පි කරොන්ති, [8]ඛාරාපතච්ඡිකම්පි කරොන්ති, පලිඝපරිවත්තිකම්පි කරොන්ති, පලාලපීඨකම්පි කරොන්ති, තත්තෙනපි තෙලෙන ඔසිඤ්චන්ති, සුනඛෙහිපි ඛාදාපෙන්ති, ජීවන්තම්පි සූලෙ උත්තාසෙන්ති, අසිනාපි සීසං ඡින්දන්ති; තෙ තත්ථ මරණම්පි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තම්පි දුක්ඛං. අයම්පි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු…

---

1 "බ්‍යූළ්හං" සයා. "බ්‍යූළ්හං" ම. 2 "අට්ටාවලෙපනා" ම. සයා. 3 "ඡකණපියාපි" සයා. "ඡකණකායපි" ම. 4 "කම්මකරණා" ම. ඉ. ච. 5 "කාරෙන්ති" ච. ඉ. 6 "මුණ්ඩකම්පි" ම. 7 "චිරක" ම. 8 "ඛරාපටිච්ඡිකම්පි" ම.

පුන ච පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං චරන්ති, වාචාය දුච්චරිතං චරන්ති, මනසා දුච්චරිතං චරන්ති; තෙ කායෙන දුච්චරිතං චරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං චරිත්වා මනසා දුච්චරිතං චරිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. [1]අයං මහානාම කාමානං ආදීනවො සම්පරායිකො දුක්ඛක්ඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.....

එකමිදාහං මහානාම සමයං රාජගහෙ විහරාමි ගිජ්ඣකූටෙ පබ්බතෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා නිගණ්ඨා ඉසිගිලිපස්සෙ කාළසිලායං උබ්භට්ඨකා හොන්ති ආසනපටික්ඛිත්තා, ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [2]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති. අථ [3]ඛොහං මහානාම සායන්හසමයං [4]පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙන [5]ඉසිගිලිපස්සෙ කාළසිලා යෙන තෙ නිගණ්ඨා තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා තෙ නිගණ්ඨෙ එතදවොචං: කින්නු තුම්හෙ ආවුසො නිගණ්ඨා [6]උබ්භට්ඨකා ආසනපටික්ඛිත්තා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [2]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියථාති? එවං වුත්තෙ මහානාම තෙ නිගණ්ඨා මං එතදවොචුං: නිගණ්ඨො ආවුසො නාථපුත්තො සබ්බඤ්ඤූ සබ්බදස්සාවී අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානාති: චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති; සො එවමාහ: [7]අත්ථි වො නිගණ්ඨා පුබ්බෙ [8]පාපං කම්මං කතං, තං [9]ඉමාය කටුකාය දුක්කරකාරිකාය නිජ්ජරෙථ; යං පනෙත්ථ එතරහි කායෙන සංවුතා වාචාය සංවුතා මනසා සංවුතා තං ආයතිං පාපස්ස කම්මස්ස අකරණං; ඉති පුරාණානං කම්මානං තපසා [10]ව්‍යන්තිභාවා නවානං කම්මානං අකරණා ආයතිං අනවස්සවො, ආයතිං අනවස්සවා කම්මක්ඛයො, කම්මක්ඛයා දුක්ඛක්ඛයො, දුක්ඛක්ඛයා වෙදනාක්ඛයො, වෙදනාක්ඛයා සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං භවිස්සතීති. තඤ්ච පනම්හාකං රුච්චති චෙව ඛමති ච, තෙන චම්හා අත්තමනාති.....

එවං වුත්තෙ අහං මහානාම තෙ නිගණ්ඨෙ එතදවොචං: කිම්පන තුම්හෙ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: අහුවම්හෙව මයං පුබ්බෙ, [11]න නාහුවම්හාති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පන තුම්හෙ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: අකරම්හෙව මයං පුබ්බෙ [8]පාපං කම්මං, [12]න නාකරම්හාති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පන තුම්හෙ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එවරූපං වා එවරූපං වා [8]පාපං කම්මං අකරම්හාති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පන තුම්හෙ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං, එත්තකං වා

---

1 "අයම්පි" ම. 2 "තිබ්බා" ම. 3 "ඛ්වාහං" ම. ස්‍යා. 4 "පටිසල්ලානා" ම. ස්‍යා. 5 "ඉසිගිලිපස්සං" ඉ. සී. කණ්ච්. 6 "උබ්භට්ඨකා හොථ" ස්‍යා. 7 "අත්ථි ඛො භො" ම. ස්‍යා. 8 "පාපකම්මං" ච. ම. ස්‍යා. 9 "ඉමාය දුක්කාය" ස්‍යා. 10 ව්‍යන්තීභාවා" ම. "බ්‍යන්තීභාවා" ස්‍යා. ච. 11 "නාහුවම්හාති" සී. කණ්ච්. 12 "නාකරම්හාති" සී. කණ්ච්.

දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, එත්තකම්හි වා දුක්ඛෙ නිජ්ජිණ්ණෙ සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං භවිස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පන තුම්හෙ ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: දිට්ඨෙව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදන්ති? නො හිදං ආවුසො. ඉති කිර තුම්හෙ ආවුසො නිගණ්ඨා න ජානාථ: අහුවම්හෙව මයං පුබ්බෙ,[1] න නාහුවම්හාති, න ජානාථ: අකරම්හෙව මයං පුබ්බෙ පාපං කම්මං,[2] න නාකරම්හාති, න ජානාථ: එවරූපං වා එවරූපං වා පාපං කම්මං අකරම්හාති, න ජානාථ එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං එත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං එත්තකම්හි වා දුක්ඛෙ නිජ්ජිණ්ණෙ සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං භවිස්සතීති, න ජානාථ දිට්ඨෙව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදං? එවං සන්තෙ ආවුසො නිගණ්ඨා යෙ ලොකෙ ලුද්දා ලොහිතපාණිනො කුරූරකම්මන්තා මනුස්සෙසු පච්චාජාතා තෙ නිගණ්ඨෙසු පබ්බජන්තීති. න ඛො ආවුසො ගොතම සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං; සුඛෙන ච හාවුසො ගොතම සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සුඛං අධිගච්ඡෙය්‍ය, රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයස්මතා ගොතමෙනාති. අද්ධායස්මන්තෙහි නිගණ්ඨෙහි සහසා අප්පටිසඞ්ඛා වාචා භාසිතා: න ඛො ආවුසො ගොතම සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං; සුඛෙන ච හාවුසො ගොතම සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සුඛං අධිගච්ඡෙය්‍ය, රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයස්මතා ගොතමෙනාති. අපි ච අහමෙව තත්ථ පටිපුච්ඡිතබ්බො: කො නු ඛො ආයස්මන්තානං සුඛවිහාරිතරො රාජා වා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො ආයස්මා වා ගොතමොති? අද්ධාවුසො ගොතම අම්හෙහි සහසා අප්පටිසඞ්ඛා වාචා භාසිතා: න ඛො ආවුසො ගොතම සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං; සුඛෙන ච හාවුසො ගොතම සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සුඛං අධිගච්ඡෙය්‍ය, රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො සුඛවිහාරිතරො ආයස්මතා ගොතමෙනාති. අපි ච තිට්ඨතෙතං, ඉදානිපි මයං ආයස්මන්තං ගොතමං පුච්ඡාම: කො නු ඛො ආයස්මන්තානං සුඛවිහාරිතරො රාජා වා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො ආයස්මා වා ගොතමොති? තෙන හාවුසො නිගණ්ඨා තුම්හෙව තත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි, යථා වො ඛමෙය්‍ය තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ. තං කිං මඤ්ඤථාවුසො නිගණ්ඨා: පහොති රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං සත්ත රත්තින්දිවානි එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරිතුන්ති? නො හිදං ආවුසො. තං කිං

1 "නාහුවම්හාති" සී. කඹුව. 2 "නාකරම්හාති" සී. කඹුව.

මඤ්ඤථාවුසො නිගණ්ඨා පහොති රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං ඡ [1]රත්තින්දිවානි...පෙ...පඤ්ච [1]රත්තින්දිවානි චත්තාරි [1]රත්තින්දිවානි තීණි [1]රත්තින්දිවානි ද්වෙ [1]රත්තින්දිවානි එකං රත්තින්දිවං [2]එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරිතුන්ති? නො හිදං ආවුසො. අහං ඛො ආවුසො නිගණ්ඨා පහොමි අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං එකං රත්තින්දිවං [2]එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරිතුං. අහං ඛො ආවුසො නිගණ්ඨා පහොමි අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං ද්වෙ [1]රත්තින්දිවානි තීණි [1]රත්තින්දිවානි චත්තාරි [1]රත්තින්දිවානි පඤ්ච[1] රත්තින්දිවානි ඡ [1]රත්තින්දිවානි සත්ත [1]රත්තින්දිවානි [2]එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරිතුං. තං කිං මඤ්ඤථාවුසො නිගණ්ඨා එවං සන්තෙ කො [3]සුඛවිහාරිතරො රාජා වා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො අහං වාති? එවං සන්තෙ ආයස්මාව ගොතමො සුඛවිහාරිතරො රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙනාති...

ඉදමවොච භගවා අත්තමනො මහානාමො සක්කො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති...

චූළදුක්ඛක්ඛන්ධසුත්තං චතුත්ථං.

[2-5]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං ආයස්මා [4]මහාමොග්ගල්ලානො භග්ගෙසු විහරති [5]සුංසුමාරගිරෙ [6]භෙසකලාවනෙ මිගදායෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා [4]මහාමොග්ගල්ලානො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා [4]මහාමොග්ගල්ලානො එතදවොච: පවාරෙති චෙපි ආවුසො භික්ඛු: වදන්තු මං ආයස්මන්තො, වචනීයොම්හි ආයස්මන්තෙහීති, සො ච හොති දුබ්බචො දොවචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො අක්ඛමො අප්පදක්ඛිණග්ගාහී අනුසාසනිං, අථ ඛො නං සබ්‍රහ්මචාරී න චෙව වත්තබ්බං මඤ්ඤන්ති න ච අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති න ච තස්මිං පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ජිතබ්බං මඤ්ඤන්ති...

කතමෙ චාවුසො දොවචස්සකරණා ධම්මා? ඉධාවුසො භික්ඛු පාපිච්ඡො හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො; යම්පාවුසො භික්ඛු පාපිච්ඡො හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො...

---

1 "රත්තිදිවානි" ම. 2 "එකන්තසුඛං" ම. ස්‍යා. 3 "සුඛං විහරති" ස්‍යා. 4 "මොග්ගලානො" ම. 5 "සුසුමාරගිරෙ" ම. 6 "භෙසකළාවනෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. ච.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අත්තුක්කංසකො හොති පරවම්භී; යම්පාවුසො භික්ඛු අත්තුක්කංසකො හොති පරවම්භී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු කොධනො හොති කොධාභිභූතො; යම්පාවුසො භික්ඛු කොධනො හොති කොධාභිභූතො; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු උපනාහී; යම්පාවුසො භික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු උපනාහී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු [1]අභිසඞ්ගී; යම්පාවුසො භික්ඛු කොධනො හොති කොධහෙතු [1]අභිසඞ්ගී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු කොධනො හොති [2]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතා; යම්පාවුසො භික්ඛු කොධනො හොති [2]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතා; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං පටිප්ඵරති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං පටිප්ඵරති; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං [3]අපසාදෙති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං [3]අපසාදෙති; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස පච්චාරොපෙති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස පච්චාරොපෙති; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො [4]චොදකෙන අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො [4]චොදකෙන අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන [5]අපදානෙ න සම්පායති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන [5]අපදානෙ න සම්පායති; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු මක්ඛී හොති පළාසී; යම්පාවුසො භික්ඛු මක්ඛී හොති පළාසී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

---

1 "අභිසඞ්ගී" ස්‍යා. 2 "කොධසාමන්තං" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 අප්පසාදෙති" ම. 4 "චොදකෙන චොදකං" ස්‍යා. 5 "අප්පදානෙ" ම.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඉස්සුකී හොති මච්ඡරී; යම්පාවුසො භික්ඛු ඉස්සුකී හොති මච්ඡරී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සඨො හොති මායාවී; යම්පාවුසො භික්ඛු සඨො හොති මායාවී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ථද්ධො හොති අතිමානී; යම්පාවුසො භික්ඛු ථද්ධො හොති අතිමානී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති [1]ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී; යම්පාවුසො භික්ඛු සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති [1]ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී; අයම්පි ධම්මො දොවචස්සකරණො. ඉමෙ වුච්චන්තාවුසො දොවචස්සකරණා ධම්මා.

නො චෙපි ආවුසො භික්ඛු පවාරෙති: වදන්තු මං ආයස්මන්තො, වචනීයොම්හි ආයස්මන්තෙහීති, සො ච හොති [2]සුවචො සොවචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඛමො පදක්ඛිණග්ගාහී අනුසාසනිං, අථ ඛො නං සබ්‍රහ්මචාරී වත්තබ්බඤ්චෙව මඤ්ඤන්ති අනුසාසිතබ්බඤ්ච මඤ්ඤන්ති තස්මිඤ්ච පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ජිතබ්බං මඤ්ඤන්ති.

කතමෙ චාවුසො සොවචස්සකරණා ධම්මා? ඉධාවුසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො; යම්පාවුසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අනත්තුක්කංසකො හොති අපරවම්භී; යම්පාවුසො භික්ඛු අනත්තුක්කංසකො හොති අපරවම්භී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාභිභූතො; යම්පාවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාභිභූතො; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධහෙතු උපනාහී; යම්පාවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධහෙතු උපනාහී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධහෙතු [3]අභිසඞ්ගී; යම්පාවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධහෙතු [3]අභිසඞ්ගී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

---

1 "ආධානග්ගාහී" ම. 2 "සුබ්බචො" ච. 3 "අභිසඞ්ගී" ස්‍යා.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න [1]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතා; යම්පාවුසො භික්ඛු න කොධනො හොති න [1]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතා; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං න පටිප්ඵරති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං න පටිප්ඵරති; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං න [2]අපසාදෙති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකං න [2]අපසාදෙති; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස න පච්චාරොපෙති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස න පච්චාරොපෙති; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන න අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, න බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො චොදකෙන න අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, න බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු චුදිතො [3]චොදකෙන [4]අපදානෙ [5]සම්පායති; යම්පාවුසො භික්ඛු චුදිතො [3]චොදකෙන [4]අපදානෙ [5]සම්පායති; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අමක්ඛී හොති අපළාසී; යම්පාවුසො භික්ඛු අමක්ඛී හොති අපළාසී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අනිස්සුකී හොති අමච්ඡරී; යම්පාවුසො භික්ඛු අනිස්සුකී හොති අමච්ඡරී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අසඨො හොති අමායාවී; යම්පාවුසො භික්ඛු අසඨො හොති අමායාවී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අත්ථද්ධො හොති අනතිමානී; යම්පාවුසො භික්ඛු අත්ථද්ධො හොති අනතිමානී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො…

---

1 "කොධසාමන්තං" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "අප්පසාදෙති" ම. 3 චොදකෙන චොදකස්ස" ස්‍යා. 4 "අප්පදානෙ" ම. "න අපදානෙ" ඉ. 5 "න සම්පායති" ස්‍යා. ච. ඉ.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු අසන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති [1]අනාධානගාහී [2]සුප්පටිනිස්සග්ගී; යම්පාවුසො භික්ඛු අසන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති [1]අනාධානගාහී [2]සුප්පටිනිස්සග්ගී; අයම්පි ධම්මො සොවචස්සකරණො. ඉමෙ වුච්චන්තාවුසො සොවචස්සකරණා ධම්මා.

තත්‍රාවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං [3]අනුමිනිතබ්බං: යො ඛ්වායං පුග්ගලො පාපිච්ඡො පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො [4]පනස්සං පාපිච්ඡො පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො [5]අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: න පාපිච්ඡො භවිස්සාමි න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො අත්තුක්කංසකො පරවම්භී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො [4]පනස්සං අත්තුක්කංසකො පරවම්භී [5]අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: අනත්තුක්කංසකො භවිස්සාමි අපරවම්භීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො කොධනො කොධාභිභූතො අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො [4]පනස්සං කොධනො කොධාභිභූතො [5]අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා න කොධනො භවිස්සාමි න කොධාභිභූතොති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු උපනාහී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො [4]පනස්සං කොධනො කොධහෙතු උපනාහී [5]අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: න කොධනො භවිස්සාමි න කොධහෙතු උපනාහීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු [6]අභිසඞ්ගී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පනස්සං කොධනො කොධහෙතු [6]අභිසඞ්ගී අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: න කොධනො භවිස්සාමි න කොධහෙතු අභිසඞ්ගීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො කොධනො [7]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතා අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව

---

1 "අනාධානගාහී" ම. 2 "සුපටිනිස්සග්ගී" ස්‍යා. 3 "අනුමානිතබ්බං" ම. ස්‍යා. "අනුසාසිතබ්බං" ව. 4 "පනාස්සං" ම. 5 "අහම්පාස්සං" ම. 6 "අභිසඞ්ඛී" ස්‍යා. 7 "කොධසාමන්තං" ම. ස්‍යා. ඉ.

ඛො [1]පනස්සං කොධනො [2]කොධසාමන්තා වාචං [3]නිච්ඡාරෙතා [4]අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: න කොධනො භවිස්සාමි න [2]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙස්සාමීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො චුදිතො චොදකෙන චොදකං පටිප්ඵරති අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පන චුදිතො චොදකෙන චොදකං පටිප්ඵරෙය්‍යං අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: චුදිතො චොදකෙන චොදකං න පටිප්ඵරිස්සාමීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො චුදිතො චොදකෙන චොදකං අපසාදෙති අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පන චුදිතො චොදකෙන චොදකං අපසාදෙය්‍යං අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: චුදිතො චොදකෙන චොදකං න අපසාදෙස්සාමීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස පච්චාරොපෙති අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පන චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස පච්චාරොපෙය්‍යං අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස න පච්චාරොපෙස්සාමීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො චුදිතො [5]චොදකෙන අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පන චුදිතො [5]චොදකෙන අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරෙය්‍යං බහිද්ධා කථං අපනාමෙය්‍යං කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරෙය්‍යං අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: චුදිතො චොදකෙන න අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරිස්සාමි න බහිද්ධා කථං අපනාමෙස්සාමි න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සාමීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

යො ඛ්වායං පුග්ගලො චුදිතො චොදකෙන [6]අපදානෙ න සම්පායති අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පන චුදිතො චොදකෙන [6]අපදානෙ න සම්පායෙය්‍යං අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: චුදිතො චොදකෙන [7]අපදානෙ සම්පායිස්සාමීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.

---

1 "පනාස්සං" ම. 2 "කොධසාමන්තං" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "නිච්ඡාරෙතාති" ම. 4 "අහම්පාස්සං" ම. 5 "චොදකෙන චොදකස්ස" ස්‍යා. 6 න අපදානෙ" ස්‍යා. 7 "න අපදානෙ න සම්පායිස්සාමීති" ස්‍යා. ඉ.

යො ඛවායං පුග්ගලො මක්ඛී පළාසී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පනස්සං මක්ඛී පළාසී අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: අමක්ඛී භවිස්සාමි අපළාසීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.–

යො ඛවායං පුග්ගලො ඉස්සුකී මච්ඡරී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පනස්සං ඉස්සුකී මච්ඡරී අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: අනිස්සුකී භවිස්සාමි අමච්ඡරීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.–

යො ඛවායං පුග්ගලො සඨො මායාවී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පනස්සං සඨො මායාවී අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: අසඨො භවිස්සාමි අමායාවීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.–

යො ඛවායං පුග්ගලො ථද්ධො අතිමානී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පනස්සං ථද්ධො අතිමානී අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: අත්ථද්ධො භවිස්සාමි අනතිමානීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.–

යො ඛවායං පුග්ගලො සන්දිට්ඨිපරාමාසී ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චෙව ඛො පනස්සං සන්දිට්ඨිපරාමාසී ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී අහම්පස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපොති. එවං ජානන්තෙනාවුසො භික්ඛුනා: අසන්දිට්ඨිපරාමාසී භවිස්සාමි අනාධානගාහී සුප්පටිනිස්සග්ගීති චිත්තං උප්පාදෙතබ්බං.–

තත්‍රාවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොමහි පාපිච්ඡො පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: පාපිච්ඡො ඛොමහි පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: න ඛොමහි පාපිච්ඡො න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.–

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොමහි අත්තුක්කංසකො පරවම්භීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අත්තුක්කංසකො ඛොමහි පරවම්භීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අනත්තුක්කංසකො ඛොමහි අපර

වමහීති; තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි කොධනො කොධාභිභූතොති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: කොධනො ඛොම්හි කොධාභිභූතොති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: න ඛොම්හි කොධනො න කොධාභිභූතොති; තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි කොධනො කොධහෙතු උපනාහීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: කොධනො ඛොම්හි කොධහෙතු උපනාහීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: න ඛොම්හි කොධනො න කොධහෙතු උපනාහීති; තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි කොධනො කොධහෙතු අභිසඞ්ගීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: කොධනො ඛොම්හි කොධහෙතු අභිසඞ්ගීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: න ඛොම්හි කොධනො න කොධහෙතු අභිසඞ්ගීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි කොධනො [1]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතාති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: කොධනො ඛොම්හි [1]කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතාති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: න ඛොම්හි කොධනො න කොධසාමන්තා වාචං නිච්ඡාරෙතාති; තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

---

1 "කොධසාමන්තං" ම. ස්‍යා. ඉ.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු බොමහි චුදිතො චොදකෙන චොදකං පටිප්ඵරාමීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං පටිප්ඵරාමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං න පටිප්ඵරාමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු බොමහි චුදිතො චොදකෙන චොදකං අපසාදෙමීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: [1]චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං අපසාදෙමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකං න අපසාදෙමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු බොමහි චුදිතො චොදකෙන චොදකස්ස පච්චාරොපෙමීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකස්ස පච්චාරොපෙමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො බොමහි චොදකෙන චොදකස්ස න පච්චාරොපෙමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු බොමහි චුදිතො චොදකෙන [2]අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරාමි, බහිද්ධා කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොමීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො බොමහි චොදකෙන [2]අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරාමි, බහිද්ධා කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො බොමහි චොදකෙන [2]අඤ්ඤෙනඤ්ඤං න පටිචරාමි, න බහිද්ධා කථං අපනාමෙමි, න කොපඤ්ච දොසඤ්ච

---

1 "චුදිතො චොදකෙන" ස්‍යා. 2 "න අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරාමි" ම.

අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු෴

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි චුදිතො චොදකෙන අපදානෙ න සම්පායාමීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො ඛොම්හි චොදකෙන අපදානෙ න සම්පායාමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං; සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: චුදිතො ඛොම්හි චොදකෙන [1]අපදානෙ සම්පායාමීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු෴

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි මක්ඛී පළාසීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: මක්ඛී ඛොම්හි පළාසීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අමක්ඛී ඛොම්හි අපළාසීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු෴

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි ඉස්සුකී මච්ඡරීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: ඉස්සුකී ඛොම්හි මච්ඡරීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අනිස්සුකී ඛොම්හි අමච්ඡරීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු෴

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි සඨො මායාවීති? සචෙ [2]ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: සඨො ඛොම්හි මායාවීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අසඨො ඛොම්හි අමායාවීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු෴

---

1 "න අප්පදානෙ න" ම. ච. "න අපදානෙ න" ඉ. 2 "පනාවුසො" ච.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි ථද්ධො අතිමානීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: ථද්ධො ඛොම්හි අතිමානීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අත්ථද්ධො ඛොම්හි අනතිමානීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු…

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං: කින්නු ඛොම්හි සන්දිට්ඨිපරාමාසී [1]ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගීති? සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: සන්දිට්ඨිපරාමාසී ඛොම්හි ආධානගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අසන්දිට්ඨිපරාමාසී ඛොම්හි අනාධානගාහී [2]සුප්පටිනිස්සග්ගීති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු…

සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසංයෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු…

සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉත්ථී වා පුරිසො වා දහරො යුවා [3]මණ්ඩනකජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අච්ඡෙ වා [4]උදපත්තෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙක්ඛමානො, සචෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අඞ්ගණං වා තස්සෙව රජස්ස වා අඞ්ගණස්ස වා පහානාය වායමති, නො චෙ තත්ථ පස්සති රජං වා අඞ්ගණං වා තෙනෙව අත්තමනො හොති: ලාභා වත මෙ, පරිසුද්ධං වත මෙති; එවමෙව ඛො ආවුසො සචෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසංයෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පීතිපාමොජ්ජෙන විහාතබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිනා කුසලෙසු ධම්මෙසූති…

---

1 "ආධානගගාහී" ම. 2 "සුප්පටිනිස්සග්ගී" ස්‍යා. 3 "මණ්ඩනජාතිකො" ම. 4 "උදකපත්තෙ" ස්‍යා.

ඉදමවොචායස්මා [1]මහාමොග්ගල්ලානො. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

අනුමානසුත්තං [2]පඤ්චමං.

[2-6]

එවං මෙ සුතං:–එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ච [3]චෙතොඛිලා අප්පහීනා, පඤ්ච චෙතසො [4]විනිබද්ධා අසමුච්ඡින්නා, [5]සො වතිමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. [6]කතමස්ස පඤ්ච [3]චෙතොඛිලා අප්පහීනා හොන්ති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඨමො චෙතොඛිලො අප්පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න [7]සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං දුතියො චෙතොඛිලො අප්පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං තතියො චෙතොඛිලො අප්පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය කඞ්ඛති

---

1 "මහාමොග්ගලානො" ම. 2 "නිට්ඨිතං පඤ්චමං" ස්‍යා. 3 "චෙතොඛිලා" ස්‍යා. 4 "විනිබන්ධා" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "සො ච හි ඉමස්මිං" ම. 6 "කතමාස්ස" ම. 7 "සම්පසීදති—පෙ—පුන ච පරං." ම. "සම්පසීදති—පෙ—සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති" ස්‍යා.

විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සම්පසීදති තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං චතුත්ථො චෙතොඛිලො අප්පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්‍රහ්මචාරීසු කුපිතො හොති අනත්තමනො ආහතචිත්තො [1]ඛිලජාතො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්‍රහ්මචාරීසු කුපිතො හොති අනත්තමනො ආහතචිත්තො [1]ඛිලජාතො තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඤ්චමො චෙතොඛිලො අප්පහීනො හොති. [2]ඉමස්ස පඤ්ච චෙතොඛිලා අප්පහීනා හොන්ති.

[3]කතමස්ස පඤ්ච චෙතසො [4]විනිබන්ධා අසමුච්ඡින්නා හොන්ති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවීතරාගො හොති [5]අවිගතච්ඡන්දො [6]අවිගතපෙමො [6]අවිගතපිපාසො [6]අවිගතපරිළාහො [6]අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවීතරාගො හොති [5]අවිගතච්ඡන්දො [6]අවිගතපෙමො [6]අවිගතපිපාසො [6]අවිගතපරිළාහො [6]අවිගතතණ්හො තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස [7]චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං [8]පඨමො චෙතසො විනිබන්ධො අසමුච්ඡින්නො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ අවීතරාගො [9]හොති අවිගතච්ඡන්දො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිළාහො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ අවීතරාගො හොති අවිගතච්ඡන්දො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිළාහො අවිගතතණ්හො තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං දුතියො චෙතසො විනිබන්ධො අසමුච්ඡින්නො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවීතරාගො [10]හොති අවිගතච්ඡන්දො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිළාහො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවීතරාගො හොති අවිගතච්ඡන්දො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිළාහො අවිගතතණ්හො තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය

1 "ඛීලජාතො" ස්‍යා. 2 "ඉමාස්ස" ම. 3 "කතමාස්ස" ම. 4 "විනිබන්ධා" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "අවීතච්ඡන්දො" ම. "අවිගතච්ඡන්දො" ස්‍යා. 6 "අවීත" ම. 7 "චිත්තං—පෙ—පධානාය" ස්‍යා. 8 "පඨමො" ම. 9 "හොති—පෙ—එවමස්සායං" ම. 10 "හොති—පෙ—රූපෙ අවීතරාගො" ස්‍යා.

පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං තතියො චෙතසො විනිබද්ධො අසමුච්ඡින්නො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදත්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජිත්වා සෙය්‍යසුඛං [1]පස්සසුඛං මිද්ධසුඛං [2]අනුයුත්තො විහරති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදත්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජිත්වා සෙය්‍යසුඛං [1]පස්සසුඛං මිද්ධසුඛං [2]අනුයුත්තො විහරති තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං චතුත්ථො චෙතසො විනිබද්ධො අසමුච්ඡින්නො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණිධාය බ්‍රහ්මචරියං [3]චරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා [4]වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණිධාය බ්‍රහ්මචරියං [3]චරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා [4]වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඤ්චමො චෙතසො විනිබද්ධො අසමුච්ඡින්නො හොති. [5]ඉමස්ස පඤ්ච චෙතසො [6]විනිබද්ධා අසමුච්ඡින්නා හොන්ති. යස්ස යස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ච චෙතොඛිලා අප්පහීනා, ඉමෙ පඤ්ච චෙතසො [6]විනිබද්ධා [7]අසමුච්ඡින්නා, [8]සො වතිමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ච චෙතොඛිලා පහීනා, පඤ්ච චෙතසො විනිබද්ධා [9]සුසමුච්ඡින්නා, [8]සො වතිමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති. [10]කතමස්ස පඤ්ච චෙතොඛිලා පහීනා හොන්ති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ථරි න කඞ්ඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ථරි න කඞ්ඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති සම්පසීදති තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඨමො චෙතොඛිලො පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඞ්ඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති [11]සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඞ්ඛති

---

1 "ඵස්සසුඛං" ච. 2 "අනුයුඤ්ජන්තො" ස්‍යා. 3 "චරිස්සති" ස්‍යා. 4 "වතෙනාන" ස්‍යා. 5 "ඉමාස්ස" ම. 6 "විනිබන්ධා" ම. ඉ. 7 "අසමුච්ඡින්නා හොන්ති සො" ස්‍යා. 8 "සො ච හි ඉමස්මිං" ම. 9 "සමුච්ඡින්නා" ස්‍යා. ච, 10 "කතමාස්ස" ම. 11 "සම්පසීදති—පෙ—" ම.

න විචිකිච්ඡති අධිමුච්චති සම්පසීදති තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං දුතියො චෙතොඛිලො පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඞ්ඝෙ න කඞ්ඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති [1]සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඞ්ඝෙ න කඞ්ඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති සම්පසීදති තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං තතියො චෙතොඛිලො පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය න කඞ්ඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති [1]සම්පසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛාය න කඞ්ඛති න විචිකිච්ඡති, අධිමුච්චති සම්පසීදති තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං චතුත්ථො චෙතොඛිලො පහීනො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්‍රහ්මචාරීසු න කුපිතො හොති, [2]අත්තමනො අනාහතචිත්තො අඛිලජාතො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්‍රහ්මචාරීසු න කුපිතො හොති, අත්තමනො අනාහතචිත්තො අඛිලජාතො, තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඤ්චමො චෙතොඛිලො පහීනො හොති. [3]ඉමස්ස පඤ්ච චෙතොඛිලා පහීනා හොන්ති.

[4]කතමස්ස පඤ්ච චෙතසො [5]විනිබන්ධා සුසමුච්ඡින්නා හොන්ති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ වීතරාගො හොති [6]විගතඡන්දො [7]විගතපෙමො [7]විගතපිපාසො [7]විගතපරිළාහො [7]විගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ වීතරාගො හොති [6]විගතඡන්දො [7]විගතපෙමො [7]විගතපිපාසො [7]විගතපරිළාහො [7]විගතතණ්හො තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඨමො චෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡින්නො හොති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ වීතරාගො [8]හොති විගතඡන්දො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිළාහො විගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ වීතරාගො හොති

1 "සම්පසීදති—පෙ"—ම. ස්‍යා. 2 "න අනත්තමනො අනාහතචිත්තො අඛිලජාතො" ම. "න අනත්තමනො න ආහතචිත්තො න ඛිලජාතො" ස්‍යා. 3 "ඉමාස්ස" ම. 4 "කත මාස්ස" ම. 5 "විනිබන්ධා" ම. ස්‍යා. ඉ. 6 "විගතච්ඡන්දො" ම. "වීතච්ඡන්දො" ස්‍යා. 7 "වීත" ම. 8 "හොති—පෙ—රූපෙ" ම. ස්‍යා. ඉ.

විගතච්ඡන්දො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිළාහො විගතතණ්හො තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං දුතියො චෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡින්නො හොති...

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ වීතරාගො [1]හොති විගතච්ඡන්දො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිළාහො විගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ වීතරාගො හොති විගතච්ඡන්දො විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිළාහො විගතතණ්හො තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං තතියො චෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡින්නො හොති...

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදත්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජිත්වා සෙය්‍යසුඛං [2]පස්සසුඛං මිද්ධසුඛං [3]අනුයුත්තො විහරති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදත්ථං උදරාවදෙහකං භුඤ්ජිත්වා සෙය්‍යසුඛං [2]පස්සසුඛං මිද්ධසුඛං [3]අනුයුත්තො විහරති තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං චතුත්ථො චෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡින්නො හොති...

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු [4]න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණිධාය බ්‍රහ්මචරියං [5]චරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා [6]වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු [4]න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණිධාය බ්‍රහ්මචරියං [5]චරති: ඉමිනාහං සීලෙන වා [6]වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය එවමස්සායං පඤ්චමො චෙතසො විනිබන්ධො සුසමුච්ඡින්නො හොති. ඉමස්ස පඤ්ච චෙතසො [7]විනිබන්ධා සුසමුච්ඡින්නා හොන්ති. යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ච චෙතොඛිලා පහීනා, ඉමෙ පඤ්ච චෙතසො විනිබන්ධා සුසමුච්ඡින්නා, [8]සො වතිමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති...

---

1 "හොති—පෙ—පුන ච පරං" ස්‍යා. "හොති—පෙ—න යාවදත්ථං" ම. ඉ. 2 "ඵස්ස සුඛං" ම. 3 "අනනුයුඤ්ජන්තො" ස්‍යා. 4 "නාඤ්ඤතරං" සී. කත්ථචි. 5 "චරිස්සති" ස්‍යා. 6 "වතෙනන" ස්‍යා. 7 "විනිබන්ධා" ම. ස්‍යා. ඉ. 8 "සො ච හි ඉමස්මිං" ම. ස්‍යා. ඉ.

සො ඡන්දසමාධිපධානසඞ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, [1]විරියසමාධිපධානසඞ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, [2]චිත්තසමාධිපධානසඞ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, වීමංසාසමාධිපධානසඞ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, [3]උස්සොළ්හියෙව පඤ්චමී. ස ඛො සො භික්ඛවෙ එවං [3]උස්සොළ්හි [4]පන්නරසඞ්ගසමන්නාගතො භික්ඛු භබ්බො [5]අභිනිබ්භිදාය, භබ්බො සම්බොධාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගක්ඛෙමස්ස අධිගමාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුක්කුටියා අණ්ඩානි අට්ඨ වා දස වා ද්වාදස වා, තානස්සු කුක්කුටියා සම්මා අධිසයිතානි සම්මා පරිසෙදිතානි සම්මා පරිභාවිතානි, කිඤ්චාපි තස්සා කුක්කුටියා න එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: අහො [6]වතිමෙ කුක්කුටපොතකා පාදනඛසිඛාය වා මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදාලෙත්වා සොත්ථිනා අභිනිබ්භිජ්ජෙය්‍යුන්ති, අථ ඛො භබ්බාව තෙ කුක්කුටපොතකා පාදනඛසිඛාය වා මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදාලෙත්වා සොත්ථිනා අභිනිබ්භිජ්ජිතුං; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවං [3]උස්සොළ්හි [4]පන්නරසඞ්ගසමන්නාගතො භික්ඛු භබ්බො [5]අභිනිබ්භිදාය, භබ්බො සම්බොධාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගක්ඛෙමස්ස අධිගමායාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

චෙතොඛිලසුත්තං ඡට්ඨං

[2–7]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං: භගවා එතදවොච:-

[7]වනපත්ථපරියායං වො භික්ඛවෙ [8]දෙසෙස්සාමි, තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:-

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං [9]වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං [9]වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච

1 "විරිය සමාධි—පෙ—චිත්ත" ම. 2 "චිත්තසමාධි—පෙ—වීමංසා" ම. 3 "උස්සොළ්හිං" සී. උස්සොළ්හී" ම. 4 "පණ්ණරස" ස්‍යා. 5 "අභිනිබ්බිදාය" ම ච. 6 "වත මෙ" ඉ. සී. කත්ථචි. 7 "වනපත්තපරියායං" ම. 8 "දෙසිස්සාමි" ම. ස්‍යා. ඉ. ච. 9 "වනපත්ත ං" ම.

ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාති, යෙ චිමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලාන[1]පච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං [2]වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරාමි; තස්ස මෙ ඉමං [2]වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාමි, යෙ චිමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්තීති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා රත්තිභාගං වා දිවසභාගං වා තම්හා [3]වනපත්ථා පක්කමිතබ්බං, න වත්ථබ්බං...

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාති, [4]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරාමි, තස්ස මෙ ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාමි, [4]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති; න ඛො පනාහං චීවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු ...පෙ... න සෙනාසනහෙතු ...පෙ... න ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො; අථ ච පන මෙ ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච අසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාමීති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සඞ්ඛාපි තම්හා වනපත්ථා පක්කමිතබ්බං, න වත්ථබ්බං...

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති

---

1 "පපච්චය" ම. සී. කම්බො. 2 "වනප්පත්ථං" ම. 3 "වනප්පත්ථා" ම. 4 "යෙ චිමෙ" ම.

උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාති [1]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලාන[2]පච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරාමි; තස්ස මෙ ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාමි, [1]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලාන[2]පච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති; න ඛො පනාහං චීවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු …පෙ… න සෙනාසනහෙතු …පෙ… න ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, අථ ච පන මෙ ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාමීති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සඞ්ඛාපි තස්මිං වනපත්ථෙ වත්ථබ්බං, න පක්කමිතබ්බං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාති, [3]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරාමි; තස්ස මෙ ඉමං වනපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාමි, [3]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්තීති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා යාවජීවම්පි තස්මිං වනපත්ථෙ වත්ථබ්බං, න පක්කමිතබ්බං.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං ගාමං උපනිස්සාය විහරති…පෙ…අඤ්ඤතරං නිගමං උපනිස්සාය විහරති…පෙ…අඤ්ඤතරං

1 "යෙ චිමෙ" ම. 2 "පපච්චය" ම. සී. කත්ථචි, 3 "යෙ චිමෙ" ම. ඉ.

නගරං උපනිස්සාය විහරති—පෙ—අඤ්ඤතරං ජනපදං උපනිස්සාය විහරති—පෙ—අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාති, [1]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි, තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාමි, [1]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්තීති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා රත්තිභාගං වා දිවසභාගං වා සො පුග්ගලො අනාපුච්ඡා [2]පක්කමිතබ්බං, නානුබන්ධිතබ්බො—

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාති, [3]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චික්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි, තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නානුපාපුණාමි, [3]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති; න ඛො පනාහං චීවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු—පෙ—න සෙනාසනහෙතු—පෙ—න ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, අථ ච පන මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං න සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා න පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොග

1 "යෙ චිමෙ" ඉ. 2 "පක්කමිතබ්බො" ස්‍යා. ඉ. ච. 3 "යෙ චිමෙ" ම.

ක්ඛෙමං නානුපාපුණාමීති තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සඞ්ඝාපි සො පුග්ගලො [1]ආපුච්ඡා පක්කමිතබ්බං, නානුබන්ධිතබ්බො.

[2]ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාති,[3] යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඞ්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි, තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාමි, [3]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ කසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති; න ඛො පනාහං චීවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු...පෙ...න සෙනාසනහෙතු...පෙ...න ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, අථ ච පන 'මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාමීති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සඞ්ඝාපි සො පුග්ගලො අනුබන්ධිතබ්බො, න පක්කමිතබ්බං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති; තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාති, [4]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඞ්ඛිතබ්බං: අහං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි, තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච චිත්තං සමාධියති, අපරික්ඛීණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති, අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං අනුපාපුණාමි, [4]යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්ඛාරා සමුදානෙතබ්බා: චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය

---

1 "අනාපුච්ඡා පක්කමිතබ්බො" ස්‍යා. ඉ. ච. 2 "ඉධ පන" ම. ච. 3 "යෙ චිමෙ" ම. 4 "යෙ චිමෙ" ම. ඉ. ච.

භෙසජ්ජපරික්ඛාරා, තෙ අප්පකසිරෙන සමුදාගච්ඡන්තීති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා යාවජීවම්පි සො පුග්ගලො අනුබන්ධිතබ්බො, න පක්කමිතබ්බං, අපි [1]පනුජ්ජමානෙනපීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

වනපත්ථසුත්තං සත්තමං.

[2-8]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සක්කෙසු විහරති කපිලවත්ථුස්මිං නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො භගවා [2]පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය කපිලවත්ථුං පිණ්ඩාය පාවිසි. කපිලවත්ථුස්මිං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො යෙන මහාවනං තෙනුපසඞ්කමි දිවාවිහාරාය. මහාවනං [3]අජ්ඣොගාහෙත්වා [4]බෙලුවලට්ඨිකාය මූලෙ දිවාවිහාරං නිසීදි. [5]දණ්ඩපාණිපි ඛො සක්කො [6]ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමමානො අනුවිචරමානො යෙන මහාවනං තෙනුපසඞ්කමි, මහාවනං [3]අජ්ඣොගාහෙත්වා යෙන [4]බෙලුවලට්ඨිකා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං [7]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා දණ්ඩමොලුබ්භ එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතො ඛො [8]දණ්ඩපාණී සක්කො භගවන්තං එතදවොච: කිංවාදී සමණො, කිමක්ඛායීති? යථාවාදී ඛො ආවුසො සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය න කෙනචි ලොකෙ විග්ගය්හ තිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි [9]විසංයුත්තං විහරන්තං තං බ්‍රාහ්මණං අකථංකථිං ඡින්නකුක්කුච්චං භවාභවෙ වීතතණ්හං සඤ්ඤා [10]නානුසෙන්ති, එවංවාදී ඛො අහං ආවුසො එවමක්ඛායීති. එවං වුත්තෙ [8]දණ්ඩපාණී සක්කො සීසං ඔකම්පෙත්වා ජිව්හං නිල්ලාළෙත්වා තිවිසාඛං [11]නලාටිකං නලාටෙ [12]වුට්ඨාපෙත්වා දණ්ඩමොලුබ්භ පක්කාමි.

අථ ඛො භගවා [13]සායන්හසමයං [14]පතිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙන නිග්‍රොධාරාමො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ඉධාහං භික්ඛවෙ [2]පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා [4]පත්තචීවරං ආදාය කපිල

---

1 "සමුජ්ජමානෙනපීති" ස්‍යා. 2 "පුබ්බණ්හසමයං" ම. ස්‍යා. 3 "අජ්ඣොගාහෙත්වා" ම. ස්‍යා. "අජ්ඣොගාහිත්වා" ඉ. 4 "වෙලුව" ස්‍යා. 5 "දණ්ඩපාණිපි" ම. 6 "ජඞ්ඝවිහාරං" ම. 7 "සාරණීයං" ම. 8 "දණ්ඩපාණි" ම. 9 "විසඤ්ඤුත්තං" ම. 10 "නානුසෙන්තීති" ස්‍යා. ච. 11 "නලාටිකං නලාටෙ" ස්‍යා. ච. ඉ. 12 "උට්ඨාපෙත්වා" සී. කත්ථචි. 13 "සායණ්හසමයං" ස්‍යා. ච. 14 "පටිසල්ලානා" ම. ස්‍යා. 15 "පත්තචීවරමාදාය" ම. ස්‍යා.

වත්‍ථුං පිණ්ඩාය පාවිසිං. කපිලවත්‍ථුස්මිං පිණ්ඩාය චරිත්‍වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො යෙන මහාවනං තෙනුපසඞ්කමිං දිවාවිහාරාය, මහාවනං [1]අජ්ඣොගහෙත්‍වා [2]බෙලුවලට්ඨිකාය මූලෙ දිවාවිහාරං නිසීදිං. [3]දණ්ඩපාණිපි ඛො භික්ඛවෙ සක්කො [4]ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමමානො අනුවිචරමානො යෙන මහාවනං තෙනුපසඞ්කමි, මහාවනං [1]අජ්ඣොගහෙත්‍වා යෙන [2]බෙලුවලට්ඨිකා යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්‍වා [5]මම සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං [6]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්‍වා දණ්ඩමොලුබ්භ එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතො ඛො භික්ඛවෙ [7]දණ්ඩපාණී සක්කො මං එතදවොච: කිංවාදී සමණො, කිමක්ඛායීති? එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණිං සක්කං එතදවොචං: යථාවාදී ඛො ආවුසො සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය න කෙනචි ලොකෙ විග්ගය්හ තිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙහි [8]විසංයුත්තං විහරන්තං තං බ්‍රාහ්මණං අකථංකථිං ඡින්නකුක්කුච්චං භවාභවෙ වීතතණ්හං සඤ්ඤා [9]නානුසෙන්ති, එවංවාදී ඛො අහං ආවුසො එවමක්ඛායීති. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ දණ්ඩපාණී සක්කො සීසං ඔකම්පෙත්‍වා ජිව්හං නිල්ලාලෙත්‍වා තිවිසාඛං [10]නළාටිකං නළාටෙ [11]වුට්ඨාපෙත්‍වා දණ්ඩමොලුබ්භ පක්කාමීති.

එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කිංවාදී පන භන්තෙ භගවා සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය න කෙනචි ලොකෙ විග්ගය්හ තිට්ඨති? කථඤ්ච පන භන්තෙ භගවන්තං කාමෙහි විසංයුත්තං විහරන්තං තං බ්‍රාහ්මණං අකථංකථිං ඡින්නකුක්කුච්චං භවාභවෙ වීතතණ්හං සඤ්ඤා නානුසෙන්තීති? යතොනිදානං භික්ඛු පුරිසං [12]පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති, එත්‍ථ චෙ නත්‍ථි අභිනන්දිතබ්බං අභිවදිතබ්බං [13]අජ්ඣොසෙතබ්බං; එසෙවන්තො රාගානුසයානං, එසෙවන්තො පටිඝානුසයානං, එසෙවන්තො දිට්ඨානුසයානං, එසෙවන්තො විචිකිච්ඡානුසයානං, එසෙවන්තො මානානුසයානං, එසෙවන්තො භවරාගානුසයානං, එසෙවන්තො අවිජ්ජානුසයානං, එසෙවන්තො දණ්ඩාදානසත්‍ථාදානකලහවිග්ගහවිවාදතුවංතුවංපෙසුඤ්ඤමුසාවාදානං, එත්‍ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං [14]වත්‍වා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛූනං අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො එතදහොසි: ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසං උද්දි

---

1 "අජ්ඣොගාහෙත්‍වා" ම. ස්‍යා. "අජ්ඣොගාහිත්‍වා" ඉ. 2 "වෙලුව" ස්‍යා. 3 "දණ්ඩපාණිපි" ම. 4 "ජඞ්ඝවිහාරං" ම. 5 "මයා සද්ධිං" ම. 6 "සාරණීයං" ම. 7 "දණ්ඩපාණි" ම. 8 "විසඤ්ඤුත්තං" ම. 9 "නානුසෙන්තීති" ස්‍යා. ච. 10 "නලාටිකං නලාටෙ" ස්‍යා. ච. ඉ. 11 "උට්ඨාපෙත්‍වා" සී. කත්‍ථචි. 12 "පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛාරා" ච. 13 "අජ්ඣොසිතබ්බං" ම. ස්‍යා ඉ 14 "වත්‍වාන" ම.

සිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: යතොනිදානං භික්ඛු පුරිසං [1]පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති, එත්ථ චෙ නත්ථි අභිනන්දිතබ්බං අභිවදිතබ්බං [2]අජ්ඣොසෙතබ්බං, එසෙවන්තො [3]රාගානුසයානං, එසෙවන්තො පටිඝානුසයානං, එසෙවන්තො දිට්ඨානුසයානං, එසෙවන්තො විචිකිච්ඡානුසයානං එසෙවන්තො මානානුසයානං, එසෙවන්තො භවරාගානුසයානං, එසෙවන්තො අවිජ්ජානුසයානං, එසෙවන්තො දණ්ඩාදානසත්ථාදානකලහවිග්ගහවිවාද[4]තුවන්තුවපෙසුඤ්ඤමුසාවාදානං, එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති. කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජෙය්‍යාති? අථ ඛො තෙසං භික්ඛූනං එතදහොසි: අයං ඛො ආයස්මා මහාකච්චානො සත්ථු චෙව සංවණ්ණිතො සම්භාවිතො ච විඤ්ඤූනං සබ්‍රහ්මචාරීනං, පහොති චායස්මා මහාකච්චානො ඉමස්ස [5]භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජිතුං. යන්නූන මයං යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාම, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛූ යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා මහාකච්චානෙන සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතදවොචුං: ඉදං ඛො නො ආවුසො කච්චාන භගවා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: යතොනිදානං භික්ඛු පුරිසං [1]පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති, එත්ථ චෙ නත්ථි අභිනන්දිතබ්බං ...[6]පෙ... අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති. තෙසං නො ආවුසො කච්චාන අම්හාකං අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො එතදහොසි: ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: යතොනිදානං භික්ඛු [7]පුරිසං ...පෙ... අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති. කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජෙය්‍යාති? තෙසං නො ආවුසො කච්චාන අම්හාකං එතදහොසි: අයං ඛො ආයස්මා මහාකච්චානො සත්ථු චෙව සංවණ්ණිතො සම්භාවිතො ච විඤ්ඤූනං සබ්‍රහ්මචාරීනං, පහොති චායස්මා මහාකච්චානො ඉමස්ස [4]භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවි

---

1 "පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛාරා" ම. 2 "අජ්ඣාසිතබ්බං" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "රාගානුසයානං —පෙ— එත්ථෙතෙ" ම. 4 "තුවං තුවං" ස්‍යා. ඉ. 5 "භගවතො" ම. 6 "—පෙ— එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලධම්මා අපරිසෙසා" ම. ස්‍යා. 7 පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති. එත්ථ චෙ නත්ථි අභිනන්දිතබ්බං—පෙ—එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලධම්මා අපරිසෙසා" ම. ස්‍යා.

හත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජිතුං; යන්නූන මයං යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාම, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමාති. විභජතායස්මා මහාකච්චානොති ...

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව මූලං අතික්කම්ම ඛන්ධං සාඛාපලාසෙ සාරං පරියෙසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං ආයස්මන්තානං සත්ථරි සම්මුඛීභූතෙ තං භගවන්තං අතිසිත්වා අම්හෙ එතමත්ථං පටිපුච්ඡිතබ්බං [1]මඤ්ඤථ. සො හාවුසො භගවා ජානං ජානාති පස්සං පස්සති, චක්ඛුභූතො ඤාණභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො, වත්තා පවත්තා, අත්ථස්ස නින්නෙතා අමතස්ස දාතා, ධම්මස්සාමී තථාගතො. සො චෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි: යං භගවන්තංයෙව එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාථ; යථා නො භගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති. අද්ධාවුසො කච්චාන භගවා ජානං ජානාති පස්සං පස්සති, චක්ඛුභූතො ඤාණභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො, වත්තා පවත්තා, අත්ථස්ස නින්නෙතා අමතස්ස දාතා, ධම්මස්සාමී තථාගතො. සො චෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි: යං භගවන්තංයෙව එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාම, යථා නො භගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාම. අපි චායස්මා මහාකච්චානො සත්ථු චෙව සංවණ්ණිතො සම්භාවිතො ච විඤ්ඤූනං සබ්‍රහ්මචාරීනං, පහොති චායස්මා මහාකච්චානො ඉමස්ස [2]භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජිතුං. විභජතායස්මා මහාකච්චානො [3]අගරුං කත්වාති. තෙන හාවුසො සුණාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමීති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා මහාකච්චානො එතදවොච:—

[4]යං ඛො නො ආවුසො භගවා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: යතොනිදානං භික්ඛු පුරිසං ...පෙ... අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති, ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො [2]භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස එවං විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාමි: චක්ඛුඤ්චාවුසො පටිච්ච රූපෙ [5]ච උප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, යං වෙදෙති තං සඤ්ජානාති, යං සඤ්ජානාති තං විතක්කෙති, යං විතක්කෙති තං පපඤ්චෙති, යං පපඤ්චෙති තතොනිදානං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පන්නෙසු චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යෙසු රූපෙසු. සොතඤ්චාවුසො පටිච්ච සද්දෙ [5]ච උප්පජ්ජති සොතවිඤ්ඤාණං ...පෙ...

1 "මඤ්ඤෙථ" ඉ. ච. 2 "භගවතො" ම. 3 "අගරු කරිත්වාති" ස්‍යා. ඉ. "අගරුං කත්වාති" ම. 4 "අයං ඛො" ච. 5 "චුප්පජ්ජති" සී.

ඝානඤ්චාවුසො පටිච්ච ගන්ධෙ [1]ච උප්පජ්ජති ඝානවිඤ්ඤාණං…ජිව්හඤ්චාවුසො පටිච්ච රසෙ [1]ච උප්පජ්ජති ජිව්හාවිඤ්ඤාණං…කායඤ්චාවුසො පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ [1]ච උප්පජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං…මනඤ්චාවුසො පටිච්ච ධම්මෙ [1]ච උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඞ්ගති ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, යං වෙදෙති තං සඤ්ජානාති, යං සඤ්ජානාති තං විතක්කෙති, යං විතක්කෙති තං පපඤ්චෙති, යං පපඤ්චෙති තතොනිදානං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති අතීතානාගතපච්චුප්පන්නෙසු මනොවිඤ්ඤෙය්‍යෙසු ධම්මෙසු…

සො වතාවුසො චක්ඛුස්මිං සති රූපෙ සති චක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ සති ඵස්සපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති, ඵස්සපඤ්ඤත්තියා සති වෙදනාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති, වෙදනාපඤ්ඤත්තියා සති සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති, සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තියා සති විතක්කපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති, විතක්කපඤ්ඤත්තියා සති පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛාසමුදාචරණපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති…

සො වතාවුසො සොතස්මිං සති සද්දෙ සති…පෙ…ඝානස්මිං සති ගන්ධෙ සති…ජිව්හාය සති රසෙ සති…කායස්මිං සති ඵොට්ඨබ්බෙ සති…මනස්මිං සති ධම්මෙ සති මනොවිඤ්ඤාණෙ සති ඵස්සපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති, ඵස්සපඤ්ඤත්තියා සති වෙදනාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤත්තියා සති සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති, සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තියා සති විතක්කපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති, විතක්කපඤ්ඤත්තියා සති පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛාසමුදාචරණපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති…

සො වතාවුසො චක්ඛුස්මිං අසති රූපෙ අසති චක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ අසති ඵස්සපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති, ඵස්සපඤ්ඤත්තියා අසති වෙදනාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති, වෙදනාපඤ්ඤත්තියා අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති, සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තියා අසති විතක්කපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. විතක්කපඤ්ඤත්තියා අසති පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛාසමුදාචරණපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති…

සො වතාවුසො සොතස්මිං අසති සද්දෙ අසති…පෙ…ඝානස්මිං අසති ගන්ධෙ අසති…ජිව්හාය අසති රසෙ අසති…කායස්මිං අසති ඵොට්ඨබ්බෙ අසති…මනස්මිං අසති ධම්මෙ අසති මනොවිඤ්ඤාණෙ අසති ඵස්සපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති, ඵස්ස

---

1 "චුප්පජ්ජති" සී.

පඤ්ඤත්තියා අසති වෙදනාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති, වෙදනාපඤ්ඤත්තියා අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති, සඤ්ඤාපඤ්ඤත්තියා අසති විතක්කපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති, විතක්කපඤ්ඤත්තියා අසති පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛාසමුදාචරණපඤ්ඤත්තිං පඤ්ඤපෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

යං ඛො නො ආවුසො භගවා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: යතොනිදානං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛාසමුදාචරන්ති එත්ථ චෙ නත්ථි අභිනන්දිතබ්බං…පෙ…එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති, ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො [1]භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස එවං විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාමි. ආකඞ්ඛමානා ච පන තුම්හෙ ආයස්මන්තො භගවන්තංයෙව උපසඞ්කමිත්වා එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාථ, යථා නො භගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං [2]අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛූ භගවන්තං එතදවොචුං: [3]යං ඛො නො භන්තෙ භගවා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: යතොනිදානං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති, එත්ථ චෙ නත්ථි අභිනන්දිතබ්බං…පෙ…එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති. තෙසං නො භන්තෙ අම්හාකං අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො එතදහොසි: ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨො: යතොනිදානං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසඞ්ඛා සමුදාචරන්ති, එත්ථ චෙ නත්ථි අභිනන්දිතබ්බං අභිවදිතබ්බං [4]අජ්ඣොසෙතබ්බං, එසෙවන්තො රාගානුසයානං, එසෙවන්තො පටිඝානුසයානං, එසෙවන්තො දිට්ඨානුසයානං, එසෙවන්තො විචිකිච්ඡානුසයානං, එසෙවන්තො මානානුසයානං, එසෙවන්තො භවරාගානුසයානං, එසෙවන්තො අවිජ්ජානුසයානං, එසෙවන්තො දණ්ඩාදානසත්ථාදානකලහවිග්ගහවිවාද[5]තුවන්තුවපෙසුඤ්ඤමුසාවාදානං, එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්තීති. කො නු ඛො ඉමස්ස [1]භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජෙය්‍යාති? තෙසං නො

---

1 "භ ගවතො" ම. 2 "අභිවාදිත්වා" ම. 3 "ඉදං" ඉ. 4 "අජ්ඣොසිතබ්බං" ම. සයා ඉ. 5 "තුවන්තුව" සයා. ඉ.

භන්තෙ අම්හාකං එතදහොසි: අයං ඛො ආයස්මා මහාකච්චානො සත්ථු චෙව සංවණ්ණිතො සම්භාවිතො ච විඤ්ඤූනං සබ්‍රහ්මචාරීනං, පහොති චායස්මා මහාකච්චානො ඉමස්ස [1]භගවතා සඞ්ඛිත්තෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජිතුං. යන්නූන මයං යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාම, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමාති. අථ ඛො මයං භන්තෙ යෙනායස්මා මහාකච්චානො, තෙනුපසඞ්කමිම්හ, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතමත්ථං පටිපුච්ඡිම්හ. තෙසං නො භන්තෙ ආයස්මතා මහාකච්චානෙන ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි බ්‍යඤ්ජනෙහි අත්ථො විභත්තොති.

පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ මහාකච්චානො, මහාපඤ්ඤො භික්ඛවෙ මහාකච්චානො. මඤ්චෙපි තුම්හෙ භික්ඛවෙ එතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාථ, අහම්පි තං එවමෙවං [2]ව්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං මහාකච්චානෙන [3]ව්‍යාකතං, එසො [4]චෙවෙතස්ස අත්ථො, [5]එවඤ්ච නං ධාරෙථාති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භන්තෙ පුරිසො [6]ජිඝච්ඡාදුබ්බල්‍යපරෙතො මධුපිණ්ඩිකං අධිගච්ඡෙය්‍ය, සො යතො යතො සායෙය්‍ය [7]ලභෙථෙව [8]සාදුං රසං අසෙචනකං, එවමෙව ඛො භන්තෙ චෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො යතො යතො ඉමස්ස ධම්මපරියායස්ස පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛෙය්‍ය [9]ලභෙථෙව අත්තමනතං, [10]ලභෙථ චෙතසො පසාදං. කො[11]නාමො අයං භන්තෙ ධම්මපරියායොති? තස්මාතිහ ත්වං ආනන්ද ඉමං ධම්මපරියායං මධුපිණ්ඩිකපරියායොත්වෙව නං ධාරෙහීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා ආනන්දො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මධුපිණ්ඩිකසුත්තං අට්ඨමං.

[2-9]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:--

---

1 "භගවතො" ම. 2 "බ්‍යාකරෙය්‍යං" සී. කත්ථචි. 3 "බ්‍යාකතං" සී. කත්ථචි. 4 "චෙව එතස්ස" ස්‍යා. 5 "එවමෙව ච" ම. 6 "ජිඝච්ඡා" ම. 7 "ලභෙථ" ඉ. ව. 8 "සාදුරසං" ම. 9 ලභෙථෙව ස්‍යා 10 "ලභෙථෙව" ම. "ලභෙථ ච" ස්‍යා. 11 "නාමායං" ස්‍යා.

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි: යන්නූනාහං [1]ද්වෙධා කත්වා [1]ද්වෙධා කත්වා විතක්කෙ විහරෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ යො චායං කාමවිතක්කො යො ච බ්‍යාපාදවිතක්කො යො ච විහිංසාවිතක්කො ඉමං [2]එකං භාගමකාසිං, යො චායං නෙක්ඛම්මවිතක්කො යො ච අබ්‍යාපාදවිතක්කො යො ච අවිහිංසාවිතක්කො ඉමං දුතියං භාගමකාසිං෴

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති කාමවිතක්කො, සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං කාමවිතක්කො, සො ච ඛො අත්ත[3]ව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පර[3]ව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, උභය[3]ව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරොධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකො. අත්ත[4]ව්‍යාබාධාය සංවත්තතීතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති, පර[3]ව්‍යාබාධාය සංවත්තතීතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති, උභය[4]ව්‍යාබාධාය සංවත්තතීතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති, පඤ්ඤානිරොධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උප්පන්නුප්පන්නං කාමවිතක්කං [5]පජහාමෙව [6]විනොදෙමෙව, [7]බ්‍යන්තෙව තං අකාසිං෴

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති බ්‍යාපාදවිතක්කො෴පෙ෴උප්පජ්ජති විහිංසාවිතක්කො, සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං විහිංසාවිතක්කො සො ච ඛො අත්ත[3]ව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පර[3]ව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, උභය[3]ව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරොධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකො. අත්ත[4]ව්‍යාබාධාය සංවත්තතීතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති, පරව්‍යාබාධාය සංවත්තතීතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති, උභයව්‍යාබාධාය සංවත්තතීතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති, පඤ්ඤානිරොධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අබ්භත්ථං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උප්පන්නුප්පන්නං විහිංසාවිතක්කං [5]පජහාමෙව [6]විනොදෙමෙව, [7]බ්‍යන්තෙව තං අකාසිං෴

යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුවිතක්කෙති [8]අනුවිචාරෙති තථා තථා නති හොති චෙතසො. කාමවිතක්කඤ්චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු

---

1 "විධා" ම. ඉ. ච. 2 "එකභාගමකාසිං" ච. ඉ. 3 "බ්‍යාබාධායපි" ම. ස්‍යා. ඉ. 4 "බ්‍යාබාධාය" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "පජහමෙව" ම. ච. "පජ්ජහමෙව" ස්‍යා. 6 "විනොදමෙව" ම. "විනොදනමෙව" ස්‍යා. 7 "බ්‍යන්තමෙව" ම. ස්‍යා. 8 "අනුවිචරති" ච.

බහුලමනුවිතක්කෙති [1]අනුවිචාරෙති, පහාසි නෙක්ඛම්මවිතක්කං, කාමවිතක්කං බහුලමකාසි, තස්ස තං කාමවිතක්කාය චිත්තං නමති. බ්‍යාපාදවිතක්කඤ්චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුවිතක්කෙති [1]අනුවිචාරෙති, පහාසි අබ්‍යාපාදවිතක්කං, බ්‍යාපාදවිතක්කං බහුලමකාසි, තස්ස තං බ්‍යාපාදවිතක්කාය චිත්තං නමති. විහිංසාවිතක්කඤ්චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුවිතක්කෙති [1]අනුවිචාරෙති, පහාසි අවිහිංසාවිතක්කං, විහිංසාවිතක්කං බහුලමකාසි, තස්ස තං විහිංසාවිතක්කාය චිත්තං නමති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ කිට්ඨසම්බාධෙ ගොපාලකො ගාවො රක්ඛෙය්‍ය සො [2]තා ගාවො තතො තතො දණ්ඩෙන ආකොටෙය්‍ය [3]පතිකොටෙය්‍ය [4]සන්නිරුන්ධෙය්‍ය සන්නිවාරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? පස්සති හි සො භික්ඛවෙ ගොපාලකො තතොනිදානං වධං වා [5]බන්ධං වා ජානිං වා ගරහං වා; එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ අද්දසං අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඔකාරං සංකිලෙසං, කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආනිසංසං වොදානපක්ඛං…

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති නෙක්ඛම්මවිතක්කො, සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං නෙක්ඛම්මවිතක්කො, සො ච ඛො නෙවත්තබ්‍යාබාධාය සංවත්තති, න පරබ්‍යාබාධාය සංවත්තති, න උභයබ්‍යාබාධාය සංවත්තති, පඤ්ඤාවුද්ධිකො අවිඝාතපක්ඛිකො නිබ්බානසංවත්තනිකො. රත්තිඤ්චෙපි නං භික්ඛවෙ අනුවිතක්කෙය්‍යං [6]අනුවිචාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදානං භයං සමනුපස්සාමි, දිවසඤ්චෙපි නං භික්ඛවෙ අනුවිතක්කෙය්‍යං [6]අනුවිචාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදානං භයං සමනුපස්සාමි, [7]රත්තින්දිවඤ්චෙපි නං භික්ඛවෙ අනුවිතක්කෙය්‍යං [6]අනුවිචාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදානං භයං සමනුපස්සාමි. අපි ච ඛො මෙ අතිචිරං අනුවිතක්කයතො අනුවිචාරයතො කායො කිලමෙය්‍ය, කායෙ [8]කිලන්තෙ චිත්තං [9]ඌහඤ්ඤෙය්‍ය, [10]ඌහතෙ චිත්තෙ ආරා චිත්තං සමාධිම්හාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙමි [11]සන්නිසාදෙමි [12]එකොදිං කරොමි සමාදහාමි. තං කිස්ස හෙතු? මා මෙ චිත්තං [13]ඌහඤ්ඤීති…

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති අබ්‍යාපාදවිතක්කො…පෙ…උප්පජ්ජති අවිහිංසාවිතක්කො, සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං අවිහිංසාවිතක්කො, සො ච ඛො නෙවත්තබ්‍යාබාධාය සංවත්තති, න පරබ්‍යාබාධාය සංවත්තති, න උභයබ්‍යාබාධාය සංවත්තති, පඤ්ඤා

---

1 "අනුවිචරති" ච. 2 "ගාවො" ස්‍යා. 3 "පටිකොටෙය්‍ය" ම. "පටිකොට්ටෙය්‍ය" ස්‍යා. 4 "සන්නිරුන්ධෙය්‍ය" ස්‍යා. 5 "බන්ධනං" ම. 6 "අනුවිචරෙය්‍ය" ච. 7 "රත්තිදිවඤ්චෙපි" ම. 8 "කිලමන්තෙ" ම. සී. කළුචි, 9 "ඔහඤ්ඤෙය්‍ය" ස්‍යා. 10 ඔහතෙ". ස්‍යා. 11 "සන්නිසීදෙමි" ම. ස්‍යා. 12 "එකොදි" ඉ. 13 "උග්ඝාටීති" ම. ස්‍යා. ඌහනීති" ඉ. සී. කළුචි.

වුද්ධිකො අවිඝාතපක්ඛිකො නිබ්බානසංවත්තනිකො. රත්තිඤ්චෙපි නං භික්ඛවෙ අනුවිතක්කෙය්‍යං [1]අනුවිචාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදානං භයං සමනුපස්සාමි, දිවසඤ්චෙපි නං භික්ඛවෙ අනුවිතක්කෙය්‍යං [1]අනුවිචාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදානං භයං සමනුපස්සාමි, [2]රත්තින්දිවඤ්චෙපි නං භික්ඛවෙ අනුවිතක්කෙය්‍යං අනුවිචාරෙය්‍යං නෙව තතොනිදානං භයං සමනුපස්සාමි. අපි ච ඛො මෙ අතිචිරං අනුවිතක්කයතො අනුවිචාරයතො කායො කිලමෙය්‍ය, කායෙ [3]කිලන්තෙ චිත්තං [4]ඌහඤ්ඤෙය්‍ය; [5]ඌහතෙ චිත්තෙ ආරා චිත්තං සමාධිම්හාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙමි [6]සන්නිසාදෙමි [7]එකොදිං කරොමි සමාදහාමි. තං කිස්ස හෙතු? මා මෙ චිත්තං [8]ඌහඤ්ඤීති.

යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති තථා තථා නති හොති චෙතසො. නෙක්ඛම්මවිතක්කඤ්චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති, පහාසි කාමවිතක්කං, නෙක්ඛම්මවිතක්කං බහුලමකාසි, තස්ස තං නෙක්ඛම්මවිතක්කාය චිත්තං නමති. අබ්‍යාපාදවිතක්කඤ්චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති, පහාසි බ්‍යාපාදවිතක්කං, අබ්‍යාපාදවිතක්කං බහුලමකාසි, තස්ස තං අබ්‍යාපාදවිතක්කාය චිත්තං නමති. අවිහිංසාවිතක්කඤ්චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති, පහාසි විහිංසාවිතක්කං, අවිහිංසාවිතක්කං බහුලමකාසි, තස්ස තං අවිහිංසාවිතක්කාය චිත්තං නමති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ [9]සබ්බසස්සෙසු ගාමන්තසම්භතෙසු ගොපාලකො ගාවො රක්ඛෙය්‍ය, තස්ස රුක්ඛමූලගතස්ස වා අබ්භොකාසගතස්ස වා සතිකරණීයමෙව හොති: [10]එතා ගාවොති; [11]එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සතිකරණීයමෙව අහොසි: එතෙ ධම්මාති.

ආරද්ධං ඛො පන මෙ භික්ඛවෙ විරියං අහොසි අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති [12]අසම්මුට්ඨා, පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං චිත්තං එකග්ගං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [13]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. පීතියා ච විරාගා [14]උපෙඛකො ච විහාසිං සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙ පටිසංවෙදෙසිං යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති: [14]උපෙඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. සුඛස්ස ච පහානා

---

1 "අනුවිචරෙය්‍යං" ව. 2 "රත්තිදිවඤ්චෙපි" ම. 3 "කිලමථෙන" ම. 4 "ඔහඤ්ඤෙය්‍ය" ස්‍යා. 5 "ඔහතෙ" ස්‍යා. 6 "සන්නිසීදෙමි" ම. ස්‍යා. 7 "එකොදි" ඉ. 8 "උග්ඝාටීති" ම. ස්‍යා. "උග්ඝාතීති" ඉ. සී. කාළුවි. 9 "සබ්බපසෙස්සු ගාමන්තසම්භවෙසු" ස්‍යා. 10 "එතෙ" ම. 11 "එවමෙවං" ම. 12 "අප්පමුට්ඨා" ස්‍යා. 13 "පඨමං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 14 "උපෙක්ඛකො" ම.

දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [1]අත්ථගමා [2]අදුක්ඛං අසුඛං [3]උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [4]ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සති[5]ඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි, සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසතිම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි, අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ; අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවන්නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රත්තියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [4]ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාත[5]ඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සාමි චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාමි: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සාමි චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාමි. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රත්තියා මජ්ඣිමෙ

1 "අත්ථඞ්ගමා" ම. 2 "අදුක්ඛමසුඛං" ම, 3 "උපෙක්ඛා" ම. 4 "අනෙඤ්ජප්පත්තෙ" ම. ස්‍යා. 5 "ඤාණාය" ම. ර. ච.

යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [1]ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං අහොසි; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අරඤ්ඤෙ පවනෙ මහන්තං නින්නං පල්ලලං, තමෙනං මහාමිගසඞ්ඝො උපනිස්සාය විහරෙය්‍ය, තස්ස කොචිදෙව පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අනත්ථකාමො අහිතකාමො අයොගක්ඛෙමකාමො, සො ය්වාස්ස මග්ගො ඛෙමො සොවත්ථිකො පීතිගමනීයො තං මග්ගං පිදහෙය්‍ය, විවරෙය්‍ය කුම්මග්ගං, ඔදහෙය්‍ය [2]ඔකචරං, ඨපෙය්‍ය [3]ඔකචාරිකං; එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඞ්ඝො අපරෙන සමයෙන [4]අනයව්‍යසනං තනුත්තං ආපජ්ජෙය්‍ය. තස්සෙව ඛො පන භික්ඛවෙ මහතො මිගසඞ්ඝස්ස කොචිදෙව පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අත්ථකාමො හිතකාමො යොගක්ඛෙමකාමො, සො ය්වාස්ස මග්ගො ඛෙමො සොවත්ථිකො පීතිගමනීයො තං මග්ගං විවරෙය්‍ය, පිදහෙය්‍ය කුම්මග්ගං, [5]ඌහනෙය්‍ය [2]ඔකචරං, නාසෙය්‍ය [3]ඔකචාරිකං; එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාමිගසඞ්ඝො අපරෙන සමයෙන වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජෙය්‍ය.

උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනාය, අයඤ්චෙවෙත්ථ අත්ථො: මහන්තං නින්නං පල්ලලන්ති ඛො භික්ඛවෙ කාමානමෙතං අධිවචනං. මහාමිගසඞ්ඝොති ඛො භික්ඛවෙ සත්තාන[6]මෙතං අධිවචනං. පුරිසො අනත්ථකාමො අහිතකාමො අයො

1 "අනෙඤ්ජප්පත්තෙ" ම. ස්‍යා. 2 "ඔකාචරං" ම. 3 "ඔකාචාරිකං" ම. 4 "අනයබ්‍යසනං" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "උහනෙය්‍ය" ම. "ඔහනෙය්‍ය" ස්‍යා "6 මෙතමධිවචනං" ච.

ගකෙඛමකාමොති ඛො භිකඛවෙ මාරසෙසතං පාපිමතො අධිවචනං. කුමමගගොති ඛො භිකඛවෙ අටඨඞගිකසෙසතං මිචඡා[1]මගගසස අධිවචනං, සෙයයථීදං: මිචඡාදිටඨියා මිචඡාසඞකපපසස මිචඡාවාචාය මිචඡාකමමනතසස මිචඡාආජීවසස මිචඡාවායාමසස මිචඡාසතියා මිචඡාසමාධිසස. [2]ඔකචරොති ඛො භිකඛවෙ [3]නනදිරාගසෙසතං අධිවචනං. [4]ඔකචාරිකාති ඛො භිකඛවෙ [5]අවිජජායෙතං අධිවචනං. පුරිසො අතථකාමො හිතකාමො යොගකෙඛමකාමොති ඛො භිකඛවෙ [6]තථාගතසෙසතං අධිවචනං අරහතො සමමාසමබුදධසස. ඛෙමො මගගො සොවතථිකො [7]පීතිගමනීයොති ඛො භිකඛවෙ [8]අරියසෙසතං අටඨඞගිකසස [1]මගගසස අධිවචනං, සෙයයථීදං: සමමාදිටඨියා සමමාසඞකපපසස සමමාවාචාය සමමාකමමනතසස සමමාආජීවසස සමමාවායාමසස සමමාසතියා සමමාසමාධිසස. ඉති ඛො භිකඛවෙ විවටො මයා ඛෙමො මගගො සොවතථිකො පීතිගමනීයො, පිහිතො කුමමගගො, [9]ඌහතො ඔකචරො; නාසිතා [10]ඔකචාරිකා. යං භිකඛවෙ සතථාරා කරණීයං සාවකානං හිතෙසිනා අනුකමපකෙන අනුකමපං උපාදාය, කතං වො තං මයා. එතානි භිකඛවෙ රුකඛමූලානි, එතානි සුඤඤාගාරානි. ඣායථ භිකඛවෙ, මා පමාදතථ, මා පචඡා විපපටිසාරිනො අහුවතථ; අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති.

ඉදමවොච භගවා. අතතමනා තෙ භිකඛූ භගවතො භාසිතං අභිනනදුනති.

දෙවධාවිතකකසුතතං නවමං

[2-10]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවතථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණඩිකසස ආරාමෙ. තතර ඛො භගවා භිකඛූ ආමනෙතසි: භිකඛවොති. භදනෙතති තෙ භිකඛූ භගවතො පචචසසොසුං. භගවා එතදවොච:-

අධිචිතතමනුයුතෙතන භිකඛවෙ භිකඛුනා පඤච නිමිතතානි කාලෙන කාලං මනසිකාතබබානි. කතමානි පඤච? ඉධ භිකඛවෙ භිකඛුනො යං නිමිතතං ආගමම යං නිමිතතං මනසිකරොතො උපපජජනති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡනදූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භිකඛවෙ භිකඛුනා තමහා නිමිතතා අඤඤං නිමිතතං මනසිකාතබබං කුසලූපසංහිතං; තසස

1 "මගගසසාධිවචනං" ම. 2 "ඔකකචරොති" ම. "ඔකචාරොති" ර. වි. 3 "නනදිරාගසෙසතමධිවචනං" ම. 4 "ඔකකචාරිකා" ම. "ඔකචරියාති" ර. වි. 5 "අවිජජායෙතමධිවචනං" ම. 6 "තථාගතසෙසතමධිවචනං" ම. 7 "පීතිං ගමනීයො" වි. 8 "අරියසෙසතමටඨඞගිකසස" ම. 9 "උහතො" ම. "ඔහතො" සයා. 10 "ඔකචරියා" ර.

තම්හා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසලූපසංහිතං යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [1]හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දක්ඛො [2]පලගණ්ඩො වා [2]පලගණ්ඩන්තෙවාසී වා සුඛුමාය ආණියා ඔළාරිකං ආණිං [3]අභිනීහනෙය්‍ය [4]අභිනිහරෙය්‍ය [5]අභිනිවජ්ජෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යං නිමිත්තං ආගම්ම යං නිමිත්තං මනසිකරොතො උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තම්හා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කුසලූපසංහිතං; තස්ස තම්හා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසලූපසංහිතං යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [1]හොති සමාධියති.

තස්ස චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තම්හා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසලූපසංහිතං උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං ආදීනවො උපපරික්ඛිතබ්බො: ඉතිපිමෙ විතක්කා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතක්කා සාවජ්ජා, ඉතිපිමෙ විතක්කා දුක්ඛවිපාකාති; තස්ස තෙසං විතක්කානං ආදීනවං උපපරික්ඛතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [1]හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඉත්ථී වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො අහිකුණපෙන වා කුක්කුරකුණපෙන වා මනුස්සකුණපෙන වා කණ්ඨෙ [6]ආසත්තෙන අට්ටියෙය්‍ය හරායෙය්‍ය ජිගුච්ඡෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස චෙ භික්ඛුනො [7]තම්හාපි නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසලූපසංහිතං උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං ආදීනවො උපපරික්ඛිතබ්බො: ඉතිපිමෙ විතක්කා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතක්කා සාවජ්ජා, ඉතිපිමෙ විතක්කා දුක්ඛවිපාකාති; තස්ස තෙසං විතක්කානං ආදීනවං උපපරික්ඛතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [1]හොති සමාධියති.

---

1 "හොති" ම. ස්‍යා. 2 "පල" ස්‍යා. ච. 3 "අභිනිහතෙය්‍ය" සී. කම්බෝ. 4 "අභිනිවාරෙය්‍ය" ර. ච. 5 "අභිනිවත්තෙනය්‍ය" ම. ස්‍යා. 6 "ආලග්ගෙන" ස්‍යා. 7 "තම්හා" ම. ස්‍යා.

තස්ස චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො [1]තෙසං විතක්කානං ආදීනවං උපපරික්ඛතො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා [2]තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරො ආපජ්ජිතබ්බො; තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [3]හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චක්ඛුමා පුරිසො [4]ආපාථගතානං රූපානං අදස්සනකාමො අස්ස, සො [5]නිමීලෙය්‍ය වා අඤ්ඤෙන වා අපලොකෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස චෙ භික්ඛුනො [6]තෙසම්පි විතක්කානං ආදීනවං උපපරික්ඛතො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා [7]ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි [8]මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරො ආපජ්ජිතබ්බො; තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තස්ස චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො [6]තෙසම්පි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං විතක්කසඞ්ඛාර[9]සණ්ඨානං මනසිකාතබ්බං; තස්ස තෙසං විතක්කානං විතක්කසඞ්ඛාර[9]සණ්ඨානං මනසිකරොතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සීඝං ගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: කින්නු ඛො අහං සීඝං ගච්ඡාමි, යන්නූනාහං [10]සණිකං ගච්ඡෙය්‍යන්ති, සො සණිකං ගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: කින්නු ඛො අහං සණිකං ගච්ඡාමි, යන්නූනාහං තිට්ඨෙය්‍යන්ති, සො තිට්ඨෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: කින්නු ඛො අහං ඨිතො, යන්නූනාහං නිසීදෙය්‍යන්ති, සො නිසීදෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: කින්නු ඛො අහං නිසින්නො, යන්නූනාහං [11]නිපජ්ජෙය්‍යන්ති, සො [12]නිපජ්ජෙය්‍ය, එවං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො [13]ඔළාරිකං ඔළාරිකං ඉරියාපථං

---

1 "තෙසම්පි" ම. ඉ. ච. 2 "තෙසංයෙව" සී. කණ්ඩි. 3 "හොති" ම. ස්‍යා. 4 "ආපාතගතානං" ම. 5 "නිමිල්ලෙය්‍ය" ම. ස්‍යා. 6 "තෙසං" ස්‍යා. 7 "ඡන්දූපසංහිතාපි—පෙ—එකොදි" ස්‍යා. 8 "මොහූපසංහිතාපි"—පෙ—එකොදි" ම. 9 "සණ්ඨානං" ම. ස්‍යා. 10 "සනිකං" ස්‍යා. ච. 11 "නිප්පජ්ජෙය්‍යන්ති" ම. 12 "නිප්පජ්ජෙය්‍ය" ම. 13 "ඔළාරිකං" සී. කණ්ඩි.

[1]අභිනිවජ්ජෙත්වා [2]සුඛුමං සුඛුමං ඉරියාපථං කප්පෙය්‍ය; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස චෙ භික්ඛුනො [3]තෙසම්පි [4]විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා [5]ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං විතක්කසඞ්ඛාරසණ්ඨානං මනසිකාතබ්බං; තස්ස තෙසං විතක්කානං විතක්කසඞ්ඛාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තස්ස චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසම්පි විතක්කානං විතක්කසඞ්ඛාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා [6]දන්තෙභි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හිතබ්බං අභිනිප්පීළෙතබ්බං අභිසන්තාපෙතබ්බං; තස්ස [6]දන්තෙභි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිප්පීළයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [7]හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං [8]සීසෙ වා ගහෙත්වා ඛන්ධෙ වා ගහෙත්වා අභිනිග්ගණ්හෙය්‍ය අභිනිප්පීළෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස චෙ භික්ඛුනො [9]තෙසම්පි විතක්කානං විතක්කසඞ්ඛාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො උප්පජ්ජන්තෙව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා [6]දන්තෙභි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හිතබ්බං අභිනිප්පීළෙතබ්බං අභිසන්තාපෙතබ්බං, තස්ස [6]දන්තෙභි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිප්පීළයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දොසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

[10]යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනා යං නිමිත්තං ආගම්ම යං නිමිත්තං මනසිකරොතො උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා [11]විතක්කා

---

1 "අභිනිස්සජ්ජෙත්වා" ස්‍යා. 2 "සුඛුමං සී. කළුවි. 3 "තෙසං" ම. 4 "විතක්කානං විතක්ක සඞ්ඛාරසණ්ඨානං මනසි කරොතො උප්පජ්ජන්තෙව" ස්‍යා. 5 ඡන්දූපසංහිතාපි—පෙ— එකොදි" ම. ස්‍යා. 6 "දන්තෙහි" ම. ඉ. ර. ච. 7 හොති ම. ස්‍යා. 8 "සීසෙ වා ගලෙ වා ඛන්ධෙ වා ගහෙත්වා" ම, ස්‍යා, 9 "තෙසං" ස්‍යා. 10 "යතො ච ඛො" ම. ස්‍යා. 11 "ධම්මා" ඉ.

ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි, තස්ස තම්හා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරොතො කුසලූපසංහිතං යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [1]හොති සමාධියති; [2]තෙසම්පි විතක්කානං ආදීනවං උපපරික්ඛතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි [1]හොති සමාධියති; [2]තෙසම්පි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි හොති සමාධියති; තෙසම්පි විතක්කානං විතක්කසඞ්ඛාරසණ්ඨානං මනසිකරොතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි හොති සමාධියති; [3]දන්තෙහි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිප්පීළයතො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්දූපසංහිතාපි දෙසූපසංහිතාපි මොහූපසංහිතාපි තෙ පහීයන්ති තෙ අබ්භත්ථං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සන්තිට්ඨති සන්නිසීදති එකොදි හොති සමාධියති; අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු වසී විතක්කපරියායපථෙසු, යං විතක්කං ආකඞ්ඛිස්සති තං විතක්කං [4]විතක්කෙස්සති යං විතක්කං නාකඞ්ඛිස්සති න තං විතක්කං [4]විතක්කෙස්සති; අච්ඡෙච්ඡි තණ්හං [5]වාවත්තයි [6]සංයොජනං, සම්මා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්සාති

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

විතක්කසණ්ඨානසුත්තං දසමං.

සීහනාදවග්ගො දුතියො.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං.

චූළමහාමිගපොපමතාද දුක්ඛ ද්වෙපි සහත්තනුමානා
ඛීලපථා මධුද්වෙධවිතක්කා පඤ්චනිමිත්තකථෙස දුතීයො.*

---

1 "හොති" ම. ස්‍යා. 2 "තෙසං" ස්‍යා. 3 "දන්තෙහි" ම. ර. ව. ඉ. 4 "විතක්කිස්සති" ම. 5 "විවත්තයි" ම. ස්‍යා. 6 "සඤ්ඤොජනං" ම. ස්‍යා. *පොත්ථකාගතා පන උද්දානගාථා සබ්බථා විසදිසා අපරිසුද්ධා ච.

[3-1]

එවං මෙ සුතං:– එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මොලියඵග්ගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරති. එවං සංසට්ඨො ආයස්මා මොලියඵග්ගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරති: සචෙ කොචි භික්ඛු ආයස්මතො මොලියඵග්ගුනස්ස සම්මුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අවණ්ණං භාසති තෙනායස්මා මොලියඵග්ගුනො කුපිතො අනත්තමනො අධිකරණම්පි කරොති, සචෙ පන කොචි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීනං සම්මුඛා ආයස්මතො මොලියඵග්ගුනස්ස අවණ්ණං භාසති තෙන තා භික්ඛුනියො කුපිතා අනත්තමනා අධිකරණම්පි කරොන්ති. එවං සංසට්ඨො ආයස්මා මොලියඵග්ගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරති. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ආයස්මා භන්තෙ මොලියඵග්ගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරති; එවං සංසට්ඨො භන්තෙ ආයස්මා මොලියඵග්ගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරති: සචෙ කොචි භික්ඛු ආයස්මතො මොලියඵග්ගුනස්ස සම්මුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අවණ්ණං භාසති තෙනායස්මා මොලියඵග්ගුනො කුපිතො අනත්තමනො අධිකරණම්පි කරොති, සචෙ පන කොචි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීනං සම්මුඛා ආයස්මතො මොලියඵග්ගුනස්ස අවණ්ණං භාසති තෙන තා භික්ඛුනියො කුපිතා අනත්තමනා අධිකරණම්පි කරොන්ති; එවං සංසට්ඨො භන්තෙ ආයස්මා මොලියඵග්ගුනො භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරතීති. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමන්තෙසි: එහි ත්වං භික්ඛු මම වචනෙන මොලියඵග්ගුනං භික්ඛුං ආමන්තෙහි: සත්ථා තං ආවුසො ඵග්ගුන ආමන්තෙතීති. එවම්භන්තෙති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුත්වා යෙනායස්මා මොලියඵග්ගුනො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මොලියඵග්ගුනං එතදවොච: සත්ථා තං ආවුසො ඵග්ගුන ආමන්තෙතීති. එවමාවුසොති ඛො ආයස්මා මොලියඵග්ගුනො තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං මොලියඵග්ගුනං භගවා එතදවොච:—

සච්චං කිර ත්වං ඵග්ගුන භික්ඛුනීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරසි; එවං [1]සංසට්ඨො කිර ත්වං ඵග්ගුන භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරසි: සචෙ කොචි භික්ඛු තුය්හං සම්මුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අවණ්ණං භාසති තෙන ත්වං කුපිතො අනත්තමනො අධිකරණම්පි කරොසි, සචෙ පන කොචි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීනං සම්මුඛා තුය්හං අවණ්ණං

1 "සංසට්ඨො ත්වං" ස්‍යා.

භාසති තේන තා භික්ඛුනියො කුපිතා අනත්තමනා අධිකරණම්පි කරොන්ති; එවං සංසට්ඨො කිර ත්වං ඵග්ගුන භික්ඛුනීහි සද්ධිං විහරසීති? එවම්භන්තෙ. නනු ත්වං ඵග්ගුන කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතොති? එවම්භන්තෙ. න ඛො තෙ එතං ඵග්ගුන පතිරූපං කුලපුත්තස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස යං ත්වං භික්ඛුනීහි සද්ධිං අතිවෙලං සංසට්ඨො විහරෙය්‍යාසි. තස්මාතිහ ඵග්ගුන තව චෙපි කොචි සම්මුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අවණ්ණං භාසෙය්‍ය තත්‍රාපි ත්වං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්දා යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජහෙය්‍යාසි; තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව මෙ චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාමි හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මෙත්තචිත්තො න දොසන්තරොති, එවං හි තෙ ඵග්ගුන සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ ඵග්ගුන තව චෙපි කොචි සම්මුඛා තාසං භික්ඛුනීනං පාණිනා පහාරං දදෙය්‍ය ලෙඩ්ඩුනා පහාරං දදෙය්‍ය දණ්ඩෙන පහාරං දදෙය්‍ය සත්ථෙන පහාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි ත්වං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්දා යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජහෙය්‍යාසි; තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව මෙ චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාමි හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මෙත්තචිත්තො න දොසන්තරොති, එවං හි තෙ ඵග්ගුන සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ ඵග්ගුන තව චෙපි කොචි සම්මුඛා අවණ්ණං භාසෙය්‍ය, තත්‍රාපි ත්වං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්දා යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජහෙය්‍යාසි; තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව මෙ චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාමි හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මෙත්තචිත්තො න දොසන්තරොති, එවං හි තෙ ඵග්ගුන සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ ඵග්ගුන තව චෙපි කොචි පාණිනා පහාරං දදෙය්‍ය ලෙඩ්ඩුනා පහාරං දදෙය්‍ය දණ්ඩෙන පහාරං දදෙය්‍ය සත්ථෙන පහාරං දදෙය්‍ය, තත්‍රාපි ත්වං ඵග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡන්දා යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජහෙය්‍යාසි; තත්‍රාපි තෙ ඵග්ගුන එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව මෙ චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාමි හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාමි මෙත්තචිත්තො න දොසන්තරොති, එවං හි තෙ ඵග්ගුන සික්ඛිතබ්බන්ති.

අථ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ආරාධයිංසු වත මෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ එකං සමයං චිත්තං. ඉධාහං භික්ඛවෙ භික්ඛූ ආමන්තෙසිං: අහං ඛො භික්ඛවෙ එකාසනභොජනං භුඤ්ජාමි; එකාසනභොජනං ඛො අහං භික්ඛවෙ භුඤ්ජමානො අප්පාබාධතඤ්ච සඤ්ජානාමි අප්පාතඞ්කතඤ්ච ලහුට්ඨානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුවිහාරඤ්ච. එථ තුම්හෙපි භික්ඛවෙ එකාසනභොජනං භුඤ්ජථ; එකාසනභොජනං ඛො භික්ඛවෙ තුම්හෙපි භුඤ්ජමානා අප්පාබාධතඤ්ච සඤ්ජානිස්සථ අප්පාතඞ්කතඤ්ච ලහුට්ඨානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුවිහාරඤ්චාති. න මෙ භික්ඛවෙ තෙසු භික්ඛූසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි; සතුප්පාදකරණීයමෙව

[1]මේ භික්ඛවෙ තෙසු [2]භික්ඛුසු අහොසි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සුභූමියං චාතුම්මහාපථෙ ආජඤ්ඤරථො [3]යුත්තො අස්ස ඨිතො [4]ඔධස්තපතොදො, තමෙනං දක්ඛො යොග්ගාචරියො අස්සදම්මසාරථි අභිරූහිත්වා වාමෙන හත්ථෙන රස්මියො ගහෙත්වා දක්ඛිණෙන හත්ථෙන පතොදං ගහෙත්වා යෙනිච්ඡකං යදිච්ඡකං [5]සාරෙය්‍යාපි [6]පච්චාසාරෙය්‍යාපි, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ න මෙ තෙසු [2]භික්ඛුසු අනුසාසනී කරණීයා අහොසි, සතුප්පාදකරණීයමෙව මෙ භික්ඛවෙ තෙසු [2]භික්ඛුසු අහොසි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ [7]තුම්හෙපි අකුසලං පජහථ කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කරොථ, එවං හි තුම්හෙපි ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිස්සථ. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදූරෙ මහන්තං සාලවනං, තඤ්චස්ස එලණ්ඩෙහි සඤ්ඡන්නං, තස්ස කොචිදෙව [8]පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අත්ථකාමො හිතකාමො යොගක්ඛෙමකාමො, සො යා තා සාලලට්ඨියො කුටිලා [9]ඔජාපහරණියො තා [10]තච්ඡෙත්වා බහිද්ධා නීහරෙය්‍ය අන්තොවනං [11]සුවිසොධිතං විසොධෙය්‍ය, යා පන තා සාලලට්ඨියො උජුකා සුජාතා [12]තා සම්මා පරිහරෙය්‍ය, එවං [13]හෙතං භික්ඛවෙ සාලවනං අපරෙන සමයෙන වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජෙය්‍ය; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ [7]තුම්හෙපි අකුසලං පජහථ කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කරොථ, එවං හි තුම්හෙපි ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං [14]ආපජ්ජිස්සථ.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ ඉමිස්සායෙව සාවත්ථියා වෙදෙහිකා නාම ගහපතානී අහොසි. වෙදෙහිකාය භික්ඛවෙ ගහපතානියා එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්තා වෙදෙහිකා ගහපතානීති. වෙදෙහිකාය ඛො පන භික්ඛවෙ ගහපතානියා කාළී නාම දාසී අහොසි, දක්ඛා අනලසා සුසංවිහිතකම්මන්තා. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළියා දාසියා එතදහොසි: මය්හං ඛො අය්‍යාය එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්තා වෙදෙහිකා ගහපතානීති; කින්නු ඛො මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව නු ඛො අජ්ඣත්තං කොපං න පාතුකරොති උදාහු අසන්තං, උදාහු [15]මය්හමෙවෙතෙ කම්මන්තා සුසංවිහිතා යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව අජ්ඣත්තං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං; යන්නූනාහං අය්‍යං වීමංසෙය්‍යන්ති? අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළී දාසී දිවා උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකා ගහපතානී කාළිං දාසිං එතදවොච: හෙ ජෙ

1 "භික්ඛවෙ" ස්‍යා. 2 "භික්ඛූසු" ම. ස්‍යා. 3 "සුදන්තො" ම. "සුදන්තො යුත්තො" ස්‍යා. 4 "ඔධස්ස" ම. 5 "සාරෙය්‍යපි" ම. ඉ. 6 "පච්චාසාරෙය්‍යපි" ම. ඉ. 7 "තුම්හෙ" ඉ. 8 "මනුස්සො" ම. 9 "ඔජාහරණියො" ම. "ඔජසාරණියො" ස්‍යා. 10 "ඡෙත්වා" ම. 11 "සුසොධිතං" ස්‍යා. 12 "සම්මා" ස්‍යා. 13 "හි තං" ස්‍යා. 14 "ආපජ්ජථ" ස්‍යා. 15 "මය්හමෙවෙතෙ" ම, "මය්හංපෙතෙ" ස්‍යා.

[1]කාළීති. කිං [2]අය්‍යෙති? කිං ජෙ දිවා උට්ඨාසීති? [3]න ඛො අය්‍යෙ [4]කිඤ්චීති. නො වත රෙ කිඤ්චි [5]පාපි දාසි, දිවා උට්ඨාසීති කුපිතා අනත්තමනා [6]භකුටිං අකාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළියා දාසියා එතදහොසි: [7]සන්තංයෙව ඛො මෙ අය්‍යා අජ්ඣත්තං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං, මය්හෙවෙතෙ කම්මන්තා සුසංවිහිතා යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව අජ්ඣත්තං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං; යන්නූනාහං භිය්‍යොසො මත්තාය අය්‍යං වීමංසෙය්‍යන්ති? අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළී දාසී [8]දිවාතරං උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකා ගහපතානී කාළිං දාසිං එතදවොච: හෙ ජෙ [1]කාළීති. කිං [2]අය්‍යෙති? කිං ජෙ [9]දිවාතරං උට්ඨාසීති? [3]න ඛො අය්‍යෙ [4]කිඤ්චීති? නො වත රෙ කිඤ්චි [5]පාපි දාසි, [9]දිවාතරං උට්ඨාසීති කුපිතා අනත්තමනා අනත්තමනවාචං නිච්ඡාරෙසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළියා දාසියා එතදහොසි: [7]සන්තංයෙව ඛො මෙ අය්‍යා අජ්ඣත්තං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං, මය්හෙවෙතෙ කම්මන්තා සුසංවිහිතා යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව අජ්ඣත්තං කොපං න පාතුකරොති නො අසන්තං; යන්නූනාහං භිය්‍යොසො මත්තාය අය්‍යං වීමංසෙය්‍යන්ති? අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළී දාසී දිවාතරංයෙව උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකා ගහපතානී කාළිං දාසිං එතදවොච: හෙ ජෙ [1]කාළීති? කිං [2]අය්‍යෙති? කිං ජෙ [9]දිවාතරං උට්ඨාසීති? [3]න ඛො අය්‍යෙ [4]කිඤ්චීති. නො වත රෙ කිඤ්චි [5]පාපි දාසි, [9]දිවාතරං උට්ඨාසීති කුපිතා අනත්තමනා [10]අග්ගළසූචිං ගහෙත්වා සීසෙ පහාරං අදාසි, සීසං [11]වොභින්දි. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළී දාසී භින්නෙන සීසෙන ලොහිතෙන [12]ගළන්තෙන පටිවිස්සකානං උජ්ඣාපෙසි: *පස්සථය්‍යෙ සොරතාය කම්මං, පස්සථය්‍යෙ නිවාතාය කම්මං, පස්සථය්‍යෙ උපසන්තාය කම්මං; කථං හි නාම [13]එකදාසිකාය: දිවා උට්ඨාසීති [14]කුපිතා අනත්තමනා අග්ගළසූචිං ගහෙත්වා සීසෙ පහාරං දස්සති සීසං වොභින්දිස්සතීති? අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකාය ගහපතානියා අපරෙන සමයෙන එවං පාපකො කිත්තිසද්දො [15]අබ්භුග්ගඤ්ඡි: චණ්ඩී වෙදෙහිකා ගහපතානී, අනිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, අනුපසන්තා වෙදෙහිකා ගහපතානීති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භික්ඛු තාවදෙව සොරතසොරතො හොති නිවාතනිවාතො හොති උපසන්තූපසන්තො හොති යාව [16]න නං අමනාපා වචනපථා ඵුසන්ති; යතො [17]ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුං අමනාපා වචනපථා ඵුසන්ති අථ [18]භික්ඛු සොරතොති වෙදිතබ්බො නිවාතොති

---

1 "කාළි" ඉ. සී. 2 "අය්‍යෙ" ම. ස්‍යා. 3 "නඛ්වය්‍යෙ" ම. ස්‍යා. 4 "කිඤ්චි" ඉ. සී. 5 "පාපදාසි" ස්‍යා. 6 "භාකුටිං" ම. "භූකුටිං" ඉ. ච. "භකුටිමකාසි" ස්‍යා. 7 "සන්තං සෙව මෙ" ස්‍යා. 8 "දිවාතරංයෙව" ම. ස්‍යා. 9 "දිවා" ම. ස්‍යා. ඉ. ච. 10 "අග්ගල" ම. 11 "දණ්ඩා භින්දි" ම. "තෙන භින්දිස්සාමීති" ස්‍යා. 12 "ගලන්තෙන" සී. කාළුවි. *පස්සථය්‍යා? 13 "එකදාසියා" ම. ස්‍යා. 14 "කුපිතා මං" ම. 15 "අබ්භුග්ගච්ඡි" ම. ස්‍යා. 16 "න අමනාපා" ම. ස්‍යා ඉ. "නං අමනාපා" සී. කාළුවි. 17 "ච භික්ඛවෙ" ම. 18 "ඛො භික්ඛු" ඉ.

වෙදිතබ්බා උපසන්තොති වෙදිතබ්බා. නාහං තං භික්ඛවෙ භික්ඛුං [1]සුවචොති වදාමි යො චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරික්ඛාරහෙතු සුවචො හොති සොවචස්සතං ආපජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු? තං හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං අලභමානො න සුවචො හොති න සොවචස්සතං ආපජ්ජති. යො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මංයෙව සක්කරොන්තො [2]ධම්මං ගරුකරොන්තො [2]ධම්මං [3]අපචායමානො සුවචො හොති සොවචස්සතං ආපජ්ජති තමහං සුවචොති වදාමි. තස්මාතිහ [4]භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: ධම්මංයෙව සක්කරොන්තා [2]ධම්මං ගරුකරොන්තා [2]ධම්මං අපචායමානා සුවචා භවිස්සාම සොවචස්සතං ආපජ්ජිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

පඤ්චිමෙ භික්ඛවෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං: කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්හෙන වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංහිතෙන වා අනත්ථසංහිතෙන වා, මෙත්තචිත්තා වා දොසන්තරා වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙන වා; භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා; සණ්හෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං ඵරුසෙන වා; අත්ථසංහිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අනත්ථසංහිතෙන වා; මෙත්තචිත්තා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං දොසන්තරා වා. තත්‍රාපි [5]වො භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව නො චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාම හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙත්තචිත්තා න දොසන්තරා, තඤ්ච පුග්ගලං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම, තදාරම්මණඤ්ච [6]සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය [7]කුද්දාලපිටකං ආදාය, සො එවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරිස්සාමීති, සො තත්‍ර තත්‍ර [8]ඛණෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර විකිරෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔට්ඨුභෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔමුත්තෙය්‍ය: අපඨවී භවසි අපඨවී භවසීති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නු සො පුරිසො ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරෙය්‍යාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිස්ස හෙතු? අයං හි භන්තෙ මහාපඨවී ගම්භීරා අප්පමෙය්‍යා, සා න සුකරා [9]අපඨවිං කාතුං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චිමෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා

---

1 "සුබ්බචොති" සී. කඵවි. 2 "ධම්මංයෙව" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "මානෙන්තො පූජෙන්තො අපචායමානො" ම. 4 "භික්ඛවෙ: ධම්මංයෙව" ඉ. 5 "ඛො" ඉ. 6 "සබ්බ වන්තං" ම. 7 "කුද්දල" ම. 8 "විඛණෙය්‍ය" ම. 9 "අපඨවී" ම.

වදෙය්‍යුං: කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා සණ්හෙන වා ඵරුසෙන වා, අත්‍ථසංහිතෙන වා අනත්‍ථසංහිතෙන වා, මෙත්තචිත්තා වා දොසන්තරා වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙන වා; භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා; සණ්හෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං ඵරුසෙන වා; අත්‍ථසංහිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අනත්‍ථසංහිතෙන වා; මෙත්තචිත්තා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං දොසන්තරා වා. තත්‍රාපි [1]වො භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව නො චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාම හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙත්තචිත්තා න දොසන්තරා, තඤ්ච පුග්ගලං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම, තදාරම්මණඤ්ච [2]සබ්බාවන්තං ලොකං පඨවිසමෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ලාඛං වා [3]හලිද්දිං වා නීලං වා [4]මඤ්ජට්ඨං වා ආදාය, සො එවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමස්මිං ආකාසෙ [5]රූපානි ලිඛිස්සාමි [5]රූපපාතුභාවං කරිස්සාමීති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නු සො පුරිසො ඉමස්මිං ආකාසෙ [5]රූපානි ලිඛෙය්‍ය [5]රූපපාතුභාවං කරෙය්‍යාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිස්ස හෙතු? අයං හි භන්තෙ ආකාසො අරූපී අනිදස්සනො, තත්‍ථ න සුකරං රූපං ලිඛිතුං රූපපාතුභාවං කාතුං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චිමෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං: කාලෙන වා අකාලෙන වා....පෙ....තදාරම්මණඤ්ච [2]සබ්බාවන්තං ලොකං ආකාසසමෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ආදිත්තං තිණුක්කං ආදාය, සො එවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමාය ආදිත්තාය තිණුක්කාය ගඞ්ගං නදිං සන්තාපෙස්සාමි සම්පරිතාපෙස්සාමීති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නු සො පුරිසො ආදිත්තාය තිණුක්කාය ගඞ්ගං නදිං සන්තාපෙය්‍ය සම්පරිතාපෙය්‍යාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිස්ස හෙතු? ගඞ්ගා හි භන්තෙ නදී ගම්භීරා අප්පමෙය්‍යා, සා න සුකරා ආදිත්තාය තිණුක්කාය සන්තාපෙතුං සම්පරිතාපෙතුං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චිමෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා

---

1 "ඛො" ඉ. 2 "සබ්බවන්තං" ම. 3 "හලිද්දං" සයා. "හලිද්දිං" ම. 4 "මඤ්ජෙට්ඨං" සයා, 5 "රූපං" ම.

වදෙය්‍යුං කාලෙන වා අකාලෙන වා—පෙ—තදාරම්මණඤ්ච [1]සබ්බාවන්තං ලොකං ගඞ්ගාසමෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ [2]බිළාරභස්තා මද්දිතා සුමද්දිතා සුපරිමද්දිතා මුදුකා තූලිනී ඡින්නසස්සරා [3]ඡින්නබබ්භරා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කට්ඨං වා කඨලං වා ආදාය, සො එවං වදෙය්‍ය: අහං ඉමං [2]බිළාරභස්තං මද්දිතං සුමද්දිතං සුපරිමද්දිතං මුදුකං තූලිනිං ඡින්නසස්සරං [3]ඡින්නබබ්භරං කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරං කරිස්සාමි භරභරං කරිස්සාමීති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නු සො පුරිසො අමුං [2]බිළාරභස්තං මද්දිතං සුමද්දිතං සුපරිමද්දිතං මුදුකං තූලිනිං ඡින්නසස්සරං [3]ඡින්නබබ්භරං කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරං කරෙය්‍ය භරභරං කරෙය්‍යාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිස්ස හෙතු? [4]අසු හි භන්තෙ බිළාරභස්තා මද්දිතා සුමද්දිතා සුපරිමද්දිතා මුදුකා තූලිනී ඡින්නසස්සරා ඡින්නබබ්භරා, සා න සුකරා කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරං කාතුං භරභරං කාතුං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චිමෙ වචනපථා යෙහි වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං: කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්හෙන වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංහිතෙන වා අනත්ථසංහිතෙන වා, මෙත්තචිත්තා වා දොසන්තරා වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අකාලෙන වා; භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අභූතෙන වා; සණ්හෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං ඵරුසෙන වා; අත්ථසංහිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං අනත්ථසංහිතෙන වා; මෙත්තචිත්තා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යුං දොසන්තරා වා: තත්‍රාපි වො භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව නො චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිච්ඡාරෙස්සාම හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙත්තචිත්තා න දොසන්තරා, තඤ්ච පුග්ගලං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම, තදාරම්මණඤ්ච [1]සබ්බාවන්තං ලොකං [5]බිළාරභස්තාසමෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

උභතොදණ්ඩකෙන [6]පි චෙ භික්ඛවෙ කකචෙන චොරා [7]ඔචරකා අඞ්ගමඞ්ගානි ඔකන්තෙය්‍යුං, තත්‍රාපි යො මනො පදූසෙය්‍ය න මෙ සො තෙන සාසනකරො. තත්‍රාපි [8]වො භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: න චෙව නො චිත්තං විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං

1 "සබ්බවන්තං" ම. 2 "විළාර" ස්‍යා. 3 "ඡින්නභබ්භරා" සී. කම්බො. ඡින්නපබ්භරා" 4 "අමූ හි" ම. "අයඤ්හි" ස්‍යා. 5 "විළාරභස්තසමෙන" ස්‍යා. 6 "චෙපි" ම. 7 "වොචරකා" ස්‍යා. 8 "ඛො" ම. ඉ.

නිච්ඡාරෙස්සාම හිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙත්තචිත්තා න දොසන්තරා, තඤ්ච පුග්ගලං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම, තදාරම්මණඤ්ච [1]සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

ඉමඤ්ච තුම්හෙ භික්ඛවෙ කකචූපමං ඔවාදං අභික්ඛණං මනසි කරෙය්‍යාථ. පස්සථ නො තුම්හෙ භික්ඛවෙ තං වචනපථං අණුං වා ථූලං වා යං තුම්හෙ නාධිවාසෙය්‍යාථාති? නො හෙතං භන්තෙ. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ඉමං කකචූපමං ඔවාදං අභික්ඛණං මනසි කරොථ, තං වො භවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

කකචූපමසුත්තං පඨමං.

[3-2]

එවං මෙ සුතං:– එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අරිට්ඨස්ස නාම භික්ඛුනො [2]ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [3]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. අස්සොසුං ඛො සම්බහුලා භික්ඛූ: අරිට්ඨස්ස කිර නාම භික්ඛුනො [2]ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [3]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. අථ ඛො තෙ භික්ඛූ යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු [2]ගද්ධබාධිපුබ්බො තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං එතදවොචුං: සච්චං කිර තෙ ආවුසො අරිට්ඨ එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [3]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති? එවං [4]ව්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ

---

1 "සබ්බවන්තං" ම. 2 "ගන්ධබාධි" ස්‍යා. 3 "ධම්මා වුත්තා" ම. ස්‍යා. ඉ. 4 "බ්‍යා" ම. ස්‍යා. ඉ.

පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. අථ ඛො තෙ භික්ඛූ අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුකාමා සමනුයුඤ්ජන්ති සමනුගාහන්ති සමනුභාසන්ති: මා [1]හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ [2]අවච, මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ අවච; මා භගවන්තං [3]අබ්භාචික්ඛි, න හි සාධු භගවතො [4]අබ්භක්ඛානං, න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය. [5]අනෙකපරියායෙන [6]හාවුසො අරිට්ඨ අන්තරායිකා [7]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා, අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය. අප්පස්සාදා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යො; අට්ඨිකඞ්කලූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…මංසපෙසූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…තිණුක්කූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…අඞ්ගාරකාසූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…සුපිනකූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…යාචිතකූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…රුක්ඛඵලූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…අසිසූනූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…සත්තිසූලූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…සප්පසිරූපමා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යොති. එවම්පි ඛො අරිට්ඨො භික්ඛු [8]ගද්ධබාධිපුබ්බො තෙහි භික්ඛූහි සමනුයුඤ්ජියමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො [9]තමෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා [10]පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොහරති: එවං [11]ව්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [7]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති…

යතො ඛො තෙ භික්ඛූ නාසක්ඛිංසු අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුං, [12]අථ තෙ භික්ඛූ යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛූ භගවන්තං එතදවොචුං: අරිට්ඨස්ස නාම භන්තෙ භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. අස්සුම්හ ඛො මයං භන්තෙ: අරිට්ඨස්ස කිර නාම භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. අථ ඛො මයං භන්තෙ යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො තෙනුපසඞ්කමිම්හ, උපසඞ්කමිත්වා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං එතදවොචුම්හ:

---

1 "එවං" ඉ. සී. සාළුවි 2 "අවච, මා භගවන්තං" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "අබ්භාචික්ඛ" ස්‍යා. 4 "අබ්භාචික්ඛනං" ම. 5 "අනෙකපරියායෙනාවුසො" ම. 6 "ආවුසො" ස්‍යා. 7 "ධම්මා වුත්තා" ම. ස්‍යා. 8 "ගණ්ඩබාධි" ස්‍යා. 9 "තදෙව", ස්‍යා. ඉ. 10 "පරමාසා" ම. 11 "ඛ්‍යා" ම. ස්‍යා. ඉ. 12 "අථ යෙන" ඉ.

සච්චං කිර තෙ ආවුසො අරිට්ඨ එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [1]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති? එවං වුත්තෙ භන්තෙ අරිට්ඨො භික්ඛු [2]ගද්ධබාධිපුබ්බො අම්හෙ එතදවොච: එවං [3]ව්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [1]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. අථ ඛො මයං භන්තෙ අරිට්ඨං භික්ඛුං [2]ගද්ධබාධිපුබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුකාමා සමනුයුඤ්ජිම්හ සමනුගාහිම්හ සමනුභාසිම්හ: මා [4]හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ [5]අවච, මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ අවච, මා භගවන්තං [6]අබ්භාචික්ඛි, න හි සාධු භගවතො [7]අබ්භක්ඛානං; න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය. අනෙකපරියායෙන හාවුසො අරිට්ඨ අන්තරායිකා ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය. අප්පස්සාදා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යො; අට්ඨිකඞ්කලූපමා කාමා වුත්තා භගවතා…පෙ…සප්පසිරූපමා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යොති. එවම්පි ඛො භන්තෙ අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො අම්හෙහි සමනුයුඤ්ජියමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා [8]පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොහරති: එවං [3]ව්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. යතො ඛො මයං භන්තෙ නාසක්ඛිම්හ අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුං අථ මයං එතමත්ථං භගවතො ආරොචෙමාති.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමන්තෙසි: එහි ත්වං භික්ඛු මම වචනෙන අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං ආමන්තෙහි: සත්ථා තං ආවුසො අරිට්ඨ [9]ආමන්තෙතීති. එවං භන්තෙති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුත්වා යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං එතදවොච: සත්ථා තං ආවුසො අරිට්ඨ [9]ආමන්තෙතීති. එවමාවුසොති ඛො අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං භගවා එතදවොච: සච්චං කිර තෙ අරිට්ඨ එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං

---

1 "ධම්මා වුත්තා" ස්‍යා. ම. ඉ. 2 "ගන්ධබාධි" ස්‍යා. 3 "බ්‍යා" ස්‍යා. ම. ඉ. 4 "එවං" ම. 5 "අවච, මා භගවන්තං" ම. 6 "අබ්භාචික්ඛ" ස්‍යා. 7 "අබ්භාචික්ඛනං" ම. 8 "පරාමාසා" ම. 9 "ආමන්තෙසීති" ම.

ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [1]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති? එවං ව්‍යා ඛො අහං භන්තෙ භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්තරායිකා [1]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. කස්ස ඛො නාම ත්වං මොඝපුරිස මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි? නනු මයා මොඝපුරිස අනෙකපරියායෙන අන්තරායිකා [1]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා, අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය. අප්පස්සාදා කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යො, අට්ඨිකඞ්කලූපමා කාමා වුත්තා මයා—මංසපෙසූපමා කාමා වුත්තා මයා—තිණුක්කූපමා කාමා වුත්තා මයා—අඞ්ගාරකාසූපමා කාමා වුත්තා මයා—සුපිනකූපමා කාමා වුත්තා මයා—යාචිතකූපමා කාමා වුත්තා මයා—රුක්ඛඵලූපමා කාමා වුත්තා මයා—අසිසූනූපමා කාමා වුත්තා මයා—සත්තිසූලූපමා කාමා වුත්තා මයා—සප්පසිරූපමා කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යො? අථ ච පන ත්වං මොඝපුරිස අත්තනා දුග්ගහීතෙන අම්හෙ චෙව අබ්භාචික්ඛසි අත්තානඤ්ච ඛණසි බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවසි. තං හි තෙ මොඝපුරිස භවිස්සති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති. අථ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නායං අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො උස්මීකතොපි ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙති? [2]කිං හි සියා භන්තෙ, නො හෙතං භන්තෙති. එවං වුත්තෙ අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො තුණ්හීභූතො මඞ්කුභූතො පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො අප්පටිභානො නිසීදි. අථ ඛො භගවා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං තුණ්හීභූතං මඞ්කුභූතං පත්තක්ඛන්ධං අධොමුඛං පජ්ඣායන්තං අප්පටිභානං විදිත්වා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං එතදවොච: පඤ්ඤායිස්සසි ඛො ත්වං මොඝපුරිස එතෙන සකෙන පාපකෙන දිට්ඨිගතෙන, ඉධාහං භික්ඛූ පටිපුච්ඡිස්සාමීති—

අථ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: තුම්හෙපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ යථායං අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො අත්තනා දුග්ගහීතෙන අම්හෙ චෙව අබ්භාචික්ඛති අත්තානඤ්ච [3]ඛණති බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවතීති? නො හෙතං භන්තෙ, අනෙකපරියායෙන හි නො භන්තෙ අන්තරායිකා [1]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා භගවතා, අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය. අප්පස්සාදා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යො, අට්ඨිකඞ්කලූපමා කාමා වුත්තා භගවතා—පෙ—සප්පසිරූපමා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යොති. [4]සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං

1 "ධම්මා වුත්තා" ම. ඉ. 2 "කිත්ති" ම. 3 "ඛනති" ම. ස්‍යා. ඉ. 4 "සාධු සාධු භික්ඛවෙ සාධු ඛො" ම. "සාධු ඛො මෙ" ස්‍යා.

ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ. අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ අන්තරායිකා [1]ධම්මා අන්තරායිකා වුත්තා මයා, අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය. අප්පස්සාදා කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යො, අට්ඨිකඞ්කලූපමා කාමා වුත්තා මයා ...පෙ... සප්පසිරූපමා කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහූපායාසා, ආදීනවො එත්ථ භිය්‍යො. අථ ච පනායං අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො අත්තනා දුග්ගහිතෙන අම්හෙ චෙව අබ්භාචික්ඛති අත්තානඤ්ච [2]ඛණති බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති, තං හි තස්ස මොඝපුරිසස්ස භවිස්සති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛාය. සො වත භික්ඛවෙ අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර කාමසඤ්ඤාය අඤ්ඤත්‍ර කාමවිතක්කෙහි කාමෙ පටිසෙවිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති....

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චෙ මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණන්ති, සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදානං ඉතිවුත්තකං ජාතකං [3]අබ්භුතධම්මං වෙදල්ලං; තෙ තං ධම්මං පරියාපුණිත්වා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං න උපපරික්ඛන්ති, තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරික්ඛතං න නිජ්ඣානං ඛමන්ති, තෙ උපාරම්භානිසංසා චෙව ධම්මං පරියාපුණන්ති ඉතිවාදප්පමොක්ඛානිසංසා ච, [4]යස්ස චත්ථාය ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභොන්ති, තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහීතා දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු? දුග්ගහිතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දත්ථිකො අලගද්දගවෙසී අලගද්දපරියෙසනං චරමානො, සො පස්සෙය්‍ය මහන්තං අලගද්දං, තමෙනං භොගෙ වා නඞ්ගුට්ඨෙ වා ගණ්හෙය්‍ය, තස්ස සො අලගද්දො [5]පටිපරිවත්තිත්වා හත්ථෙ වා බාහාය වා අඤ්ඤතරස්මිං වා අඞ්ගපච්චඞ්ගෙ [6]ඩසෙය්‍ය, සො තතොනිදානං මරණං වා නිගච්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස හෙතු? දුග්ගහිතත්තා භික්ඛවෙ අලගද්දස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චෙ මොඝපුරිසා ධම්මං පරියාපුණන්ති, සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදානං ඉතිවුත්තකං ජාතකං, [3]අබ්භුතධම්මං වෙදල්ලං; තෙ තං ධම්මං පරියාපුණිත්වා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං න උපපරික්ඛන්ති, තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරික්ඛතං න නිජ්ඣානං ඛමන්ති, තෙ උපාරම්භානිසංසා චෙව ධම්මං පරියාපුණන්ති ඉතිවාදප්පමොක්ඛානිසංසා ච, යස්ස චත්ථාය ධම්මං පරියාපුණන්ති තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභොන්ති, තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගහීතා දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු? දුග්ගහීතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මානං....

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චෙ කුලපුත්තා ධම්මං පරියාපුණන්ති, සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදානං ඉතිවුත්තකං ජාතකං

---

1 "ධම්මා වුත්තා" ම ස්‍යා. ඉ. 2 "ඛනති" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "අබ්භූතධම්මං" ස්‍යා. 4 "යස්සත්ථාය" ස්‍යා. 5 "පටිනිවත්තිත්වා" ම. ස්‍යා. 6 "ඩංසෙය්‍ය" ම. ස්‍යා.

අබභුතධමමං වෙදලලං; තෙ තං ධමමං පරියාපුණිතවා තෙසං ධමමානං පඤඤාය අතථං උපපරිකඛනති, තෙසං තෙ ධමමා පඤඤාය අතථං උපපරිකඛතං නිජඣානං ඛමනති, තෙ න චෙව උපාරමභානිසංසා ධමමං පරියාපුණනති න ඉතිවාදපපමොකඛානිසංසා ච, [1]යසස චතථාය ධමමං පරියාපුණනති තඤචසස අතථං අනුභොනති, තෙසං තෙ ධමමා සුගගහීතා දීඝරතතං හිතාය සුඛාය සංවතතනති. තං කිසස හෙතු? සුගගහිතතතා භිකඛවෙ ධමමානං. සෙයයථාපි භිකඛවෙ පුරිසො අලගදදතථිකො අලගදදගවෙසී අලගදදපරියෙසනං චරමානො, සො පසෙසයය මහනතං අලගදදං, තමෙනං අජපදෙන දණෙඩන සුනිගගහීතං නිගගණෙහයය, අජපදෙන දණෙඩන සුනිගගහීතං [2]නිගගහෙතවා [3]ගීවාය සුගගහීතං ගණෙහයය; කිඤචාපි සො භිකඛවෙ අලගදෙදා තසස පුරිසසස හතථං වා බාහං වා අඤඤතරං වා අඞගපචචඞගං භොගෙහි [4]පලිවෙඨෙයය, අථ ඛො සො නෙව තතො නිදානං මරණං වා නිගචෙඡයය මරණමතතං වා දුකඛං. තං කිසස හෙතු? සුගගහිතතතා භිකඛවෙ අලගදදසස. එවමෙව ඛො භිකඛවෙ ඉධෙකචෙච කුලපුතතා ධමමං පරියාපුණනති, සුතතං ගෙයයං වෙයයාකරණං ගාථං උදානං ඉතිවුතතකං ජාතකං අබභුතධමමං වෙදලලං; තෙ තං ධමමං පරියාපුණිතවා තෙසං ධමමානං පඤඤාය අතථං උපපරිකඛනති, තෙසං තෙ ධමමා පඤඤාය අතථං උපපරිකඛතං නිජඣානං ඛමනති, තෙ න චෙව උපාරමභානිසංසා ධමමං පරියාපුණනති න ඉතිවාදපපමොකඛානිසංසා ච, [1]යසස චතථාය ධමමං පරියාපුණනති තඤචසස අතථං අනුභොනති, තෙසං තෙ ධමමා සුගගහීතා දීඝරතතං හිතාය සුඛාය සංවතතනති. තං කිසස හෙතු? සුගගහීතතතා භිකඛවෙ ධමමානං. තසමාතිහ භිකඛවෙ යසස මෙ භාසිතසස අතථං ආජානෙයයාථ තථා නං ධාරෙයයාථ, යසස ච පන මෙ භාසිතසස අතථං න ආජානෙයයාථ අහං [5]වා [6]තතථ පටිපුචඡිතබබො යෙ වා පනාසසු වියතතා භිකඛූ.

කුලලූපමං වො භිකඛවෙ ධමමං [7]දෙසෙසසාමි නිතථරණතථාය නො ගහණතථාය, තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිසසාමීති. එවමභනෙති ඛො තෙ භිකඛූ භගවතො පචචසෙසාසුං. භගවා එතදවොච: සෙයයථාපි භිකඛවෙ පුරිසො අදධානමගගපටිපනෙනා, සො පසෙසයය මහනතං උදකණණවං, [8]ඔරිමං තීරං සාසඞකං සපපටිභයං [9]පාරිමං තීරං ඛෙමං අපපටිභයං, [10]න චසස නාවා සනතාරණී උතතරසෙතු වා අපාරා පාරං ගමනාය; තසස එවමසස: අයං ඛො මහා උදකණණවො, [11]ඔරිමං තීරං සාසඞකං සපපටිභයං [9]පාරිමං තීරං ඛෙමං අපපටිභයං, නතථි ච නාවා සනතාරණී උතතරසෙතු වා අපාරා පාරං ගමනාය, යනනූනාහං තිණකටඨසාඛාපලාසං සඞකඩඪිතවා කුලලං

1 "යසසතථාය" සයා. 2 "නිගගණිතවා" ම. 3 "ගීවායං" සයා. 4 "පලිවෙඨෙයය" සයා.
5 "වො" සයා. ඉ. 6 "තතෙථව" සයා. 7 "දෙසිසසාමි" ම. සයා. ඉ. 8 "ඔරිමතීරං" සයා.
9 "පාරිමතීරං" සයා. 10 "න චාසස" ම, සයා. 11 "ඔරිමං ච" ම. ඉ.

බන්ධිත්වා තං කුල්ලං නිස්සාය හත්ථෙහි ච පාදෙහි ච වායමමානො සොත්ථිනා පාරං උත්තරෙය්‍යන්ති. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තිණකට්ඨසාඛාපලාසං සඞ්කඩ්ඪිත්වා කුල්ලං බන්ධිත්වා තං කුල්ලං නිස්සාය හත්ථෙහි ච පාදෙහි ච වායමමානො සොත්ථිනා පාරං උත්තරෙය්‍ය; [1]තස්ස පුරිසස්ස [2]උත්තිණ්ණස්ස [3]පාරං ගතස්ස එවමස්ස: [4]බහුකාරො ඛො මෙ අයං කුල්ලො, ඉමාහං කුල්ලං නිස්සාය හත්ථෙහි ච පාදෙහි ච වායමමානො සොත්ථිනා පාරං උත්තිණ්ණො, යන්නූනාහං ඉමං කුල්ලං සීසෙ වා ආරොපෙත්වා ඛන්ධෙ වා [5]උච්චාරෙත්වා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍යන්ති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි නු සො පුරිසො එවංකාරී තස්මිං කුල්ලෙ කිච්චකාරී අස්සාති? නො හෙතං භන්තෙ. කථංකාරී ච සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුල්ලෙ කිච්චකාරී අස්ස? ඉධ භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස [2]උත්තිණ්ණස්ස: [3]පාරං ගතස්ස එවමස්ස: [4]බහුකාරො ඛො මෙ අයං කුල්ලො, ඉමාහං කුල්ලං නිස්සාය හත්ථෙහි ච පාදෙහි ච වායමමානො සොත්ථිනා පාරං උත්තිණ්ණො, යන්නූනාහං ඉමං කුල්ලං ථලෙ වා [6]උස්සාදෙත්වා උදකෙ වා ඔපිලාපෙත්වා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍යන්ති. එවංකාරී ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුල්ලෙ කිච්චකාරී අස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුල්ලූපමො මයා ධම්මො දෙසිතො නිත්ථරණත්ථාය නො ගහණත්ථාය. කුල්ලූපමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිතං ආජානන්තෙහි ධම්මාපි වො පහාතබ්බා, පගෙව අධම්මා.

ඡයිමානි භික්ඛවෙ දිට්ඨිට්ඨානානි. කතමානි ඡ? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො රූපං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති, වෙදනං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති, සඤ්ඤං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති, සඞ්ඛාරෙ: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති, යම්පිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවිචරිතං මනසා තම්පි: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති, යම්පිදං දිට්ඨිට්ඨානං: සො ලොකො සො අත්තා, සො [7]පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සාමීති, තම්පි: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති. සුතවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දස්සාවී අරියධම්මස්ස කොවිදො අරියධම්මෙ සුවිනීතො සප්පුරිසානං දස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස කොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ සුවිනීතො රූපං: නෙතං මම, නෙසො

1 "තස්ස" ස්‍යා. ඉ. සී. කම්බො. 2 "තිණ්ණස්ස" ම. ඉ. සී. කම්බො. 3 "පාරගතස්ස" ස්‍යා. 4 "බහූපකාරො" ම. 5 "උච්චාපෙත්වා" ම. "පච්චාරොපෙත්වා" ස්‍යා. 6 "උස්සාරෙත්වා" ම. "උස්සාපෙත්වා" ස්‍යා. 7 "පච්ච" මු.

හමස්මි, න මෙසො අත්තාති සමනුපස්සති, වෙදනං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති සමනුපස්සති, සඤ්ඤං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති සමනුපස්සති, සඞ්ඛාරෙ: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති සමනුපස්සති, යම්පිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවිචරිතං මනසා තම්පි: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති සමනුපස්සති, යම්පිදං දිට්ඨිට්ඨානං: සො ලොකො සො අත්තා, සො [1]පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සාමීති, තම්පි: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති සමනුපස්සති. සො එවං සමනුපස්සන්තො අසති න පරිතස්සතීති.

එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: සියා නු ඛො භන්තෙ බහිද්ධා අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛූති භගවා අවොච. ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං හොති: [2]අහු වත මෙ, තං වත මෙ නත්ථි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමීති; සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාළිං කන්දති, සම්මොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු බහිද්ධා අසති පරිතස්සනා හොතීති. සියා පන භන්තෙ බහිද්ධා අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛූති භගවා අවොච. ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස න එවං හොති: [2]අහු වත මෙ, තං වත මෙ නත්ථි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමීති; සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරත්තාළිං කන්දති, න සම්මොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු බහිද්ධා අසති අපරිතස්සනා හොතීති. සියා නු ඛො භන්තෙ අජ්ඣත්තං අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛූති භගවා අවොච. ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස එවං දිට්ඨි හොති: සො ලොකො සො අත්තා, සො [1]පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සාමීති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිට්ඨානාධිට්ඨානපරියුට්ඨානාභිනිවෙසානුසයානං සමුග්ඝාතාය සබ්බසඞ්ඛාරසමථාය සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගාය තණ්හක්ඛයාය විරාගාය නිරොධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙන්තස්ස. [3]තස්ස එවං හොති: උච්ඡිජ්ජිස්සාමි [4]නාම සු, විනස්සිස්සාමි [4]නාම සු, [5]න සු නාම භවිස්සාමීති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාළිං කන්දති, සම්මොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣත්තං අසති පරිතස්සනා හොතීති. සියා පන භන්තෙ අජ්ඣත්තං අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛූති භගවා අවොච. ඉධ භික්ඛු එකච්චස්ස න එවං දිට්ඨි හොති: සො ලොකො සො අත්තා, සො [1]පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සාමීති; සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගත

---

1 "පච්ච" ම. 2 "අහූ" ඉ. 3 "තස්සෙවං" ස්‍යා. 4 "නාමස්සු" ම. ස්‍යා. 5 "නාස්සු" ම. "නාස්සු" ස්‍යා.

සාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිට්ඨානාධිට්ඨානපරියුට්ඨානාභිනිවෙසානුසයානං සමුග්ඝාතාය සබ්බසඞ්ඛාරසමථාය සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගාය තණ්හක්ඛයාය විරාගාය නිරොධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙන්තස්ස. තස්ස න එවං හොති: උච්ඡිජ්ජිස්සාමි[1] නාම සු, විනස්සිස්සාමි[1] නාම සු, [2]න සු නාම භවිස්සාමීති; සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරත්තාළිං කන්දති, න සම්මොහං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු අජ්ඣත්තං අසති අපරිතස්සනා හොති.

[3]තං භික්ඛවෙ පරිග්ගහං පරිග්ගණ්හෙය්‍යාථ [4]ය්වාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව තිට්ඨෙය්‍ය. පස්සථ නො තුම්හෙ භික්ඛවෙ තං පරිග්ගහං [4]ය්වාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව තිට්ඨෙය්‍යාති? නො හෙතං භන්තෙ. සාධු භික්ඛවෙ, අහම්පි ඛො තං භික්ඛවෙ පරිග්ගහං න සමනුපස්සාමි [4]ය්වාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව තිට්ඨෙය්‍ය. තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං උපාදියෙථ [5]යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදියතො න උප්පජ්ජෙය්‍යුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා. පස්සථ නො තුම්හෙ භික්ඛවෙ තං අත්තවාදුපාදානං [5]යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදියතො න උප්පජ්ජෙය්‍යුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාති? නො හෙතං භන්තෙ. සාධු භික්ඛවෙ, අහම්පි ඛො තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං න සමනුපස්සාමි [5]යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදියතො න උප්පජ්ජෙය්‍යුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා. තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිනිස්සයං නිස්සයෙථ [5]යංස දිට්ඨිනිස්සයං නිස්සයතො න උප්පජ්ජෙය්‍යුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා. පස්සථ නො තුම්හෙ භික්ඛවෙ තං දිට්ඨිනිස්සයං යංස දිට්ඨිනිස්සයං නිස්සයතො න උප්පජ්ජෙය්‍යුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාති? නො හෙතං භන්තෙ. සාධු භික්ඛවෙ අහම්පි ඛො තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිනිස්සයං න සමනුපස්සාමි යංස දිට්ඨිනිස්සයං නිස්සයතො න උප්පජ්ජෙය්‍යුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා.

අත්තනි වා භික්ඛවෙ සති අත්තනියං මෙති අස්සාති? එවං භන්තෙ. අත්තනියෙ වා භික්ඛවෙ සති අත්තා මෙති අස්සාති? එවං භන්තෙ. අත්තනි ච භික්ඛවෙ අත්තනියෙ ච සච්චතො ථෙතතො [6]අනුපලබ්භමානෙ [7]යම්පිදං දිට්ඨිට්ඨානං සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධුවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිසමං තථෙව ඨස්සාමීති, [8]නනායං භික්ඛවෙ කෙවලො පරිපූරො බාලධම්මොති? [9]කිං හි නො සියා භන්තෙ

---

1 "නාමස්සු" ම. ස්‍යා. 2 "නාස්සු" ම. "නස්සු" ස්‍යා. 3 "තං ච" ම. 4 "ය්වාස්සු" ම. 5 "යස්ස" ම. ස්‍යා. 6 "අනුපලබ්භියමානෙ" ස්‍යා. සී. ක්වචි. 7 "යම්පි තං" ම. 8 "න ච ඛොයං" ම. 9 "කිඤ්චි" ම.

[1]කෙවලො පරිපූරො බාලධම්මොති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ රූපං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්නු තං සමනුපස්සිතුං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ වෙදනා නිච්චා වා අනිච්චා වාති? අනිච්චා භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්නු තං සමනුපස්සිතුං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සඤ්ඤා නිච්චා වා අනිච්චා වාති? අනිච්චා භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්නු තං සමනුපස්සිතුං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මේ අත්තාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සඞ්ඛාරා නිච්චා වා අනිච්චා වාති? අනිච්චා භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්නු තං සමනුපස්සිතුං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති? නො හෙතං භන්තෙ. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භන්තෙ. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්නු තං සමනුපස්සිතුං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති? නො හෙතං භන්තෙ. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං, අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා, ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා, හීනං වා පණීතං වා, යං දූරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. යා කාචි වෙදනා—පෙ—යා කාචි සඤ්ඤා—යෙ කෙචි සඞ්ඛාරා—යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං, අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා, ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා, හීනං වා පණීතං වා, යං දූරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං—

එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො [2]රූපස්මිං නිබ්බින්දති, [3]වෙදනාය නිබ්බින්දති, සඤ්ඤාය නිබ්බින්දති, සඞ්ඛාරෙසු නිබ්බින්දති, විඤ්ඤාණස්මිං නිබ්බින්දති, නිබ්බින්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු උක්ඛිත්තපලිඝො ඉතිපි, සඞ්කිණ්ණ [4]පරිඛො ඉතිපි, අබ්බූළ්හෙසිකො ඉතිපි, නිරග්ගළො ඉතිපි, අරියො පන්නද්ධජො පන්නභාරො විසංයුත්තො ඉතිපි කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු

1 "කෙවලො ති" ස්‍යා. 2 "රූපස්මිම්පි" ම. ස්‍යා 3 "වෙදනායපි" ම. ස්‍යා.
4 "පරික්ඛො" ම. ස්‍යා.

ධම්මෙ උත්තානෙ විවටෙ පකාසිතෙ ඡින්නපිලොතිකෙ, යෙ තෙ භික්ඛූ අරහන්තො ඛීණාසවා වුසිතවන්තො කතකරණීයා ඔහිතභාරා අනුප්පත්තසදත්ථා පරික්ඛීණභවසංයොජනා සම්මදඤ්ඤා විමුත්තා, වට්ටං තෙසං නත්ථි පඤ්ඤාපනාය. එවං ස්වාක්ඛාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විවටො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො; එවං ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විවටෙ පකාසිතෙ ඡින්නපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛූනං පඤ්චොරම්භාගියානි සංයොජනානි පහීනානි සබ්බෙ තෙ ඔපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බායිනො අනාවත්තිධම්මා තස්මා ලොකා. එවං ස්වාක්ඛාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විවටො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො; එවං ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විවටෙ පකාසිතෙ ඡින්නපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛූනං තීණි සංයොජනානි පහීනානි රාගදොසමොහා තනුභූතා සබ්බෙ තෙ සකදාගාමිනො, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති. එවං ස්වාක්ඛාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විවටො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො; එවං ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විවටෙ පකාසිතෙ ඡින්නපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛූනං තීණි සංයොජනානි පහීනානි සබ්බෙ තෙ සොතාපන්නා අවිනිපාතධම්මා නියතා සම්බොධිපරායනා. එවං ස්වාක්ඛාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විවටො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො; එවං ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විවටෙ පකාසිතෙ ඡින්නපිලොතිකෙ, යෙ තෙ භික්ඛූ ධම්මානුසාරිනො සද්ධානුසාරිනො සබ්බෙ තෙ සම්බොධිපරායනා. එවං ස්වාක්ඛාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විවටො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො; එවං ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විවටෙ පකාසිතෙ ඡින්නපිලොතිකෙ, යෙසං මයි සද්ධාමත්තං පෙමමත්තං සබ්බෙ තෙ සග්ගපරායනාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

අලගද්දූපමසුත්තං දුතියං.

[3-3]

එවං මෙ සුතං:– එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා කුමාරකස්සපො අන්ධවනෙ විහරති. අථ ඛො අඤ්ඤතරා දෙවතා අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණා කෙවලකප්පං අන්ධවනං ඔභාසෙත්වා යෙනායස්මා කුමාරකස්සපො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතා ඛො සා දෙවතා ආයස්මන්තං කුමාරකස්සපං එතදවොච

භික්ඛු භික්ඛු, අයං [1]වම්මීකො රත්තිං [2]ධූපායති දිවා පජ්ජලති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස [3]ලඞ්ගිං: ලඞ්ගී භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප ලඞ්ගිං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස උද්ධුමායිකං: උද්ධුමායිකා භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප උද්ධුමායිකං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස ද්විධාපථං: ද්විධාපථො භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප ද්විධාපථං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස [4]චඞ්ගවාරං: චඞ්ගවාරං භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප [4]චඞ්ගවාරං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස කුම්මං: කුම්මො භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප කුම්මං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස අසිසූනං: අසිසූනා භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප අසිසූනං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස මංසපෙසිං: මංසපෙසී භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප මංසපෙසිං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස නාගං: නාගො භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: තිට්ඨතු නාගො, මා නාගං ඝට්ටෙසි, නමො කරොහි නාගස්සාති. ඉමෙ ඛො ත්වං භික්ඛු පඤ්හෙ භගවන්තං උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡෙය්‍යාසි, [5]යථා තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාසි. නාහං තං භික්ඛු පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්හානං වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වාති. ඉදමවොච සා දෙවතා, ඉදං වත්වා [6]තත්ථෙවන්තරධායීති.

අථ ඛො ආයස්මා කුමාරකස්සපො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා කුමාරකස්සපො භගවන්තං එතදවොච: ඉමං භන්තෙ රත්තිං අඤ්ඤතරා දෙවතා අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණා කෙවලකප්පං අන්ධවනං ඔභාසෙත්වා යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතා ඛො භන්තෙ සා දෙවතා මං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු, අයං [1]වම්මීකො රත්තිං [2]ධූපායති දිවා පජ්ජලති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති.

1 "වම්මිකො" සයා. 2 "ධූමායති" ම. සයා. ඉ. 3 "පලිඝං" සයා. 4 "වඞ්කවාරං" ම. "පඞ්කවාරං" සයා. 5 "යථා ච" ම. 6 "තත්ථේව අන්තරධායි" සයා. ඉ.

අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස ලඞ්ගිං: ලඞ්ගී භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප ලඞ්ගිං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස උද්ධුමායිකං: උද්ධුමායිකා භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප උද්ධුමායිකං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස ද්විධාපථං: ද්විධාපථො භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප ද්විධාපථං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස චඞ්ගවාරං: චඞ්ගවාරං භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප චඞ්ගවාරං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස කුම්මං: කුම්මො භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප කුම්මං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස අසිසූනං: අසිසූනා භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප අසිසූනං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස මංසපෙසිං: මංසපෙසි භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: උක්ඛිප මංසපෙසිං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණන්තො සුමෙධො සත්ථං ආදාය අද්දස නාගං: නාගො භදන්තෙති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: තිට්ඨතු නාගො, මා නාගං ඝට්ටෙසි, නමො කරොහි නාගස්සාති. ඉමෙ ඛො ත්වං භික්ඛු පඤ්හෙ භගවන්තං උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡෙය්‍යාසි, යථා තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාසි. නාහං තං භික්ඛු පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ....පෙ.... ඉතො වා පන සුත්වාති. ඉදමවොච භන්තෙ සා දෙවතා, ඉදං වත්වා තත්ථෙවන්තරධායීති. කො නු ඛො භන්තෙ වම්මිකො? කා රත්තිං [1]ධූපායනා? කා දිවා පජ්ජලනා? කො බ්‍රාහ්මණො? කො සුමෙධො? කිං සත්ථං? [2]කිං අභික්ඛණං? කා ලඞ්ගී? කා උද්ධුමායිකා? කො ද්විධාපථො? කිං චඞ්ගවාරං? කො කුම්මො? කා අසිසූනා? කා මංසපෙසී? කො නාගොති?

වම්මිකොති ඛො භික්ඛු [3]ඉමස්සෙතං චාතුම්මහාභූතිකස්ස [4]කායස්ස අධිවචනං මාතාපෙත්තිකසම්භවස්ස ඔදනකුම්මාසූපචයස්ස අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිද්ධංසනධම්මස්ස. යං ඛො භික්ඛු දිවා [5]කම්මන්තෙ ආරබ්භ රත්තිං අනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති අයං රත්තිං [1]ධූපායනා. යං ඛො භික්ඛු රත්තිං අනුවිතක්කෙත්වා අනුවිචාරෙත්වා දිවා කම්මන්තෙ පයොජෙති කායෙන වාචාය මනසා අයං දිවා පජ්ජලනා. බ්‍රාහ්මණොති ඛො භික්ඛු තථාගතස්සෙතං අධිවචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. සුමෙධොති ඛො භික්ඛු සෙඛස්සෙතං භික්ඛුනො අධිවචනං. සත්ථන්ති ඛො භික්ඛු අරියා

---

1 "ධූමායනා" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "කා අභික්ඛණා" ම. ස්‍යා. 3 "ඉමස්ස" ම. 4 "කායස්සෙත මධිවචනං" ම. 5 "කම්මන්තං" ම.

යෙතං පඤ්ඤාය අධිවචනං. [1]අභික්ඛණන්ති ඛො භික්ඛු විරියාරම්භස්සෙතං අධිවචනං. ලඞ්ගීති ඛො භික්ඛු අවිජ්ජායෙතං අධිවචනං, උක්ඛිප ලඞ්ගිං, පජහ අවිජ්ජං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අයමෙතස්ස අත්ථො. උද්ධුමායිකාති ඛො භික්ඛු කොධූපායාසස්සෙතං අධිවචනං; උක්ඛිප උද්ධුමායිකං, පජහ කොධූපායාසං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අයමෙතස්ස අත්ථො. ද්විධාපථොති ඛො භික්ඛු විචිකිච්ඡායෙතං අධිවචනං; උක්ඛිප ද්විධාපථං, පජහ විචිකිච්ඡං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අයමෙතස්ස අත්ථො. චඞ්ගවාරන්ති ඛො භික්ඛු පඤ්චන්නෙතං නීවරණානං අධිවචනං: [2]කාමච්ඡන්දනීවරණස්ස බ්‍යාපාදනීවරණස්ස ථිනමිද්ධනීවරණස්ස උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණස්ස විචිකිච්ඡානීවරණස්ස; උක්ඛිප චඞ්ගවාරං, පජහ පඤ්ච[3]නීවරණෙ, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අයමෙතස්ස අත්ථො. කුම්මොති ඛො භික්ඛු පඤ්චන්නෙතං උපාදානක්ඛන්ධානං අධිවචනං සෙය්‍යථීදං: රූපූපාදානක්ඛන්ධස්ස වෙදනූපාදානක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤූපාදානක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරූපාදානක්ඛන්ධස්ස විඤ්ඤාණූපාදානක්ඛන්ධස්ස; උක්ඛිප කුම්මං, පජහ පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධෙ, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අයමෙතස්ස අත්ථො. අසිසූනාති ඛො භික්ඛු පඤ්චන්නෙතං කාමගුණානං අධිවචනං: චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යානං රූපානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පියරූපානං කාමූපසංහිතානං [4]රජනීයානං, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යානං සද්දානං...පෙ...ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යානං ගන්ධානං...ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යානං රසානං...කායවිඤ්ඤෙය්‍යානං ඵොට්ඨබ්බානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පියරූපානං කාමූපසංහිතානං [4]රජනීයානං; උක්ඛිප අසිසූනං, පජහ පඤ්ච කාමගුණෙ, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අයමෙතස්ස අත්ථො. මංසපෙසීති ඛො භික්ඛු නන්දිරාගස්සෙතං අධිවචනං; උක්ඛිප මංසපෙසිං, පජහ නන්දිරාගං, අභික්ඛණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අයමෙතස්ස අත්ථො. නාගොති ඛො භික්ඛු ඛීණාසවස්සෙතං භික්ඛුනො අධිවචනං; තිට්ඨතු නාගො, මා නාගං ඝට්ටෙසි, නමො කරොහි නාගස්සාති අයමෙතස්ස අත්ථොති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා කුමාරකස්සපො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

වම්මිකසුත්තං තතියං.

1 "අභික්ඛණාති" ම. සභා. 2 "සෙය්‍යථීදං කාමච්ඡන්දනීවරණස්ස" ම. 3 "නීවරණානි" ම. 4 "රජ්ජනීයානං" ම.

[3-4]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලන්දකනිවාපෙ. අථ ඛො සම්බහුලා [1]ජාතිභූමකා භික්ඛූ ජාතිභූමියං වස්සං වුත්ථා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නෙ ඛො තෙ භික්ඛූ භගවා එතදවොච: කො නු ඛො භික්ඛවෙ ජාතිභූමියං [2]ජාතිභූමකානං භික්ඛූනං සබ්‍රහ්මචාරීනං එවං සම්භාවිතො: අත්තනා ච අප්පිච්ඡො අප්පිච්ඡකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච සන්තුට්ඨො සන්තුට්ඨිකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච පවිවිත්තො පවිවෙකකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච අසංසට්ඨො අසංසග්ගකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො විරියාරම්භකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, ඔවාදකො විඤ්ඤාපකො සන්දස්සකො සමාදපකො සමුත්තෙජකො සම්පහංසකො සබ්‍රහ්මචාරීනන්ති?

පුණ්ණො නාම භන්තෙ ආයස්මා මන්තාණිපුත්තො ජාතිභූමියං ජාතිභූමකානං භික්ඛූනං සබ්‍රහ්මචාරීනං එවං සම්භාවිතො: අත්තනා ච අප්පිච්ඡො අප්පිච්ඡකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච සන්තුට්ඨො සන්තුට්ඨිකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච පවිවිත්තො පවිවෙකකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච අසංසට්ඨො අසංසග්ගකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො විරියාරම්භකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, අත්තනා ච විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පදාකථඤ්ච භික්ඛූනං කත්තා, ඔවාදකො විඤ්ඤාපකො සන්දස්සකො සමාදපකො සමුත්තෙජකො සම්පහංසකො සබ්‍රහ්මචාරීනන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවතො අවිදූරෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස එතදහොසි: ලාභා ආයස්මතො පුණ්ණස්ස මන්තාණිපුත්තස්ස, [3]සුලද්ධ

1 "ජාතිභූමිකා" ම. ස්‍යා. 2 "ජාතිභූමිකානං" ම. ස්‍යා. 3 "සුලද්ධං ආයස්මතො" ස්‍යා.

ලාභා ආයස්මතො පුණ්ණස්ස මන්තාණිපුත්තස්ස, යස්ස විඤ්ඤූ සබ්‍රහ්මචාරී සත්ථු සම්මුඛා [1]අනුමාස්ස [1]අනුමාස්ස වණ්ණං භාසන්ති, තඤ්ච සත්ථා අබ්භනුමොදති; [2]අප්පෙව නාම [3]මයං කදාචි කරහචි ආයස්මතා පුණ්ණෙන මන්තාණිපුත්තෙන සද්ධිං [4]සමාගච්ඡෙය්‍යාම, අප්පෙව නාම සියා කොචිදෙව කථාසල්ලාපොති.

අථ ඛො භගවා රාජගහෙ යථාභිරන්තං විහරිත්වා යෙන සාවත්ථි තෙන චාරිකං [5]පක්කාමි; අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන [6]සාවත්ථි තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අස්සොසි ඛො ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො: භගවා කිර සාවත්ථිං අනුප්පත්තො සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙති. අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො සෙනාසනං සංසාමෙත්වා [7]පත්තචීවරං ආදාය යෙන [6]සාවත්ථි තෙන චාරිකං [5]පක්කාමි, අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන [6]සාවත්ථි ජෙතවනං අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තෙජෙසි සම්පහංසෙසි. අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතො සමාදපිතො සමුත්තෙජිතො සම්පහංසිතො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා යෙන අන්ධවනං [8]තෙන පක්කාමි දිවාවිහාරාය.

අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: යස්ස ඛො ත්වං ආවුසො සාරිපුත්ත පුණ්ණස්ස නාම භික්ඛුනො මන්තාණිපුත්තස්ස අභිණ්හං කිත්තයමානො [9]අහොසි සො භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතො සමාදපිතො සමුත්තෙජිතො සම්පහංසිතො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා යෙන අන්ධවනං තෙන පක්කන්තො දිවාවිහාරායාති. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තරමානරූපො නිසීදනං ආදාය ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි සීසානුලොකී. අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො අන්ධවනං [10]අජ්ඣොගහෙත්වා අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ දිවාවිහාරං නිසීදි. ආයස්මාපි ඛො සාරිපුත්තො අන්ධවනං [10]අජ්ඣොගහෙත්වා අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ දිවාවිහාරං

1 "අනුමස්ස" ම. 2 "අප්පෙව ච" ඉ. 3 "මයමපි" ම. ස්‍යා. 4 "සමාගමං ගවෙසෙය්‍යාම" ම. ස්‍යා. 5 "පක්කමි" ම. 6 "සාවත්ථී" ම ඉ. 7 "පත්තචීවරමාදාය" ම. 8 "තෙනුපසඞ්කමි" ම. ස්‍යා. 9 "හොසි" ඉ. සී. කම්බො. 10 "අජ්ඣොගාහෙත්වා" ම. ස්‍යා. අජ්ඣොගාහිත්වා" ඉ.

නිසීදි. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායන්හසමයං [1]පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා පුණ්ණෙන මන්තාණිපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං [2]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං එතදවොච: භගවති නො ආවුසො බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? එවමාවුසොති. කින්නු ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පනාවුසො චිත්තවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පනාවුසො කඞ්ඛාවිතරණවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පනාවුසො පටිපදාඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො ඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති ඉති පුට්ඨො සමානො: නො හිදං ආවුසොති වදෙසි, කිම්පනාවුසො චිත්තවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති ඉති පුට්ඨො සමානො: නො හිදං ආවුසොති වදෙසි, කින්නු ඛො ආවුසො [3]දිට්ඨිවිසුද්ධත්ථං භගවති—පෙ—කින්නු ඛො ආවුසො ඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථං භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති ඉති පුට්ඨො සමානො: නො හිදං ආවුසොති වදෙසි. කිමත්ථං චරහාවුසො භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති? අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථං ඛො ආවුසො භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති. කින්නු ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පනාවුසො චිත්තවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පනාවුසො කඞ්ඛාවිතරණවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පනාවුසො පටිපදාඤාණදස්සනවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො ඤාණදස්සනවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කිම්පනාවුසො අඤ්ඤත්‍ර ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති? නො හිදං ආවුසො. කින්නු ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො: නො හිදං ආවුසොති වදෙසි, කිම්පනාවුසො

---

1 "පටිසල්ලානා" ම. 2 "සාරණීයං" ම. 3 "දිට්ඨිවිසුද්ධත්ථං—පෙ—කඞ්ඛාවිතරණවිසුද්ධත්ථං—මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථං—පටිපදාඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථං—පෙ—" ම.

චිත්තවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො: නො හිදං ආවුසොති වදෙසි, කින්නු ඛො ආවුසො දිට්ඨිවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථන්ති...[1]පෙ...කින්නු ඛො ආවුසො ඤාණදස්සනවිසුද්ධි අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො: නො හිදං ආවුසොති වදෙසි, කිම්පනාවුසො අඤ්ඤත්‍ර ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො: නො හිදං ආවුසොති වදෙසි. යථා කථං පනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

සීලවිසුද්ධිඤ්චෙ ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස, [3]සඋපාදානංයෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස. චිත්තවිසුද්ධිඤ්චෙ ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස [3]සඋපාදානංයෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස. දිට්ඨිවිසුද්ධිඤ්චෙ ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස [3]සඋපාදානංයෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස. කඞ්ඛාවිතරණවිසුද්ධිඤ්චෙ ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස [3]සඋපාදානංයෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස. මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිසුද්ධිඤ්චෙ ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස [3]සඋපාදානංයෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස. පටිපදාඤාණදස්සනවිසුද්ධිඤ්චෙ ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස [3]සඋපාදානංයෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස. ඤාණදස්සනවිසුද්ධිඤ්චෙ ආවුසො භගවා අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස [3]සඋපාදානංයෙව සමානං අනුපාදාපරිනිබ්බානං [2]පඤ්ඤපෙස්ස. අඤ්ඤත්‍ර චෙ ආවුසො ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානං අභවිස්ස, පුථුජ්ජනො පරිනිබ්බායෙය්‍ය, පුථුජ්ජනො හි ආවුසො අඤ්ඤත්‍ර ඉමෙහි ධම්මෙහි. තෙන හාවුසො උපමං තෙ කරිස්සාමි, උපමායපිධෙකච්චෙ විඤ්ඤූ පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානන්ති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො රඤ්ඤො [4]පසෙනදිස්ස කොසලස්ස සාවත්ථියං පටිවසන්තස්ස සාකෙතෙ කිඤ්චිදෙව අච්චායිකං කරණීයං උප්පජ්ජෙය්‍ය, තස්ස අන්තරා ච සාවත්ථිං අන්තරා ච සාකෙතං සත්ත රථවිනීතානි උපට්ඨපෙය්‍යුං. අථ ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සාවත්ථියා නික්ඛමිත්වා [5]අන්තෙපුරද්වාරා පඨමං රථවිනීතං අභිරූහෙය්‍ය, පඨමෙන රථවිනීතෙන දුතියං රථවිනීතං පාපුණෙය්‍ය; පඨමං රථවිනීතං විස්සජ්ජෙය්‍ය දුතියං රථවිනීතං අභිරූහෙය්‍ය, දුතියෙන රථවිනීතෙන තතියං රථවිනීතං පාපුණෙය්‍ය; දුතියං රථවිනීතං විස්සජ්ජෙය්‍ය තතියං රථවිනීතං අභිරූහෙය්‍ය, තතියෙන රථවිනීතෙන චතුත්ථං රථවිනීතං

---

1 "කඞ්ඛාවිතරණවිසුද්ධි — මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිසුද්ධි — පටිපදාඤාණදස්සනවිසුද්ධි කින්නු ඛො" ම. 2 පඤ්ඤපෙය්‍ය" ම. 3 "සඋපාදානඤ්ඤෙව" සී. කත්ථචි. 4 "පසෙනදිස්ස" ම. 5 "අන්තෙපුරද්වාරෙ" සයා.

පාපුණෙය්‍ය; තතියං රථවිනීතං විස්සජ්ජෙය්‍ය චතුත්ථං රථවිනීතං අභිරුහෙය්‍ය, චතුත්ථෙන රථවිනීතෙන පඤ්චමං රථවිනීතං පාපුණෙය්‍ය; චතුත්ථං රථවිනීතං විස්සජ්ජෙය්‍ය පඤ්චමං රථවිනීතං අභිරුහෙය්‍ය, පඤ්චමෙන රථවිනීතෙන ඡට්ඨං රථවිනීතං පාපුණෙය්‍ය; පඤ්චමං රථවිනීතං විස්සජ්ජෙය්‍ය ඡට්ඨං රථවිනීතං අභිරුහෙය්‍ය, ඡට්ඨෙන රථවිනීතෙන සත්තමං රථවිනීතං පාපුණෙය්‍ය; ඡට්ඨං රථවිනීතං විස්සජ්ජෙය්‍ය සත්තමං රථවිනීතං අභිරුහෙය්‍ය, සත්තමෙන රථවිනීතෙන සාකෙතං අනුපාපුණෙය්‍ය අන්තෙපුරද්වාරං. තමෙනං අන්තෙපුරද්වාරගතං [1]සමානං මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: ඉමිනා ත්වං මහාරාජ රථවිනීතෙන සාවත්ථියා සාකෙතං අනුප්පත්තො අන්තෙපුරද්වාරන්ති? කථං ඛ්‍යාකරමානො නු ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සම්මා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍යාති? එවං ඛ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සම්මා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍ය: ඉධ මෙ සාවත්ථියං පටිවසන්තස්ස සාකෙතෙ කිඤ්චිදෙව අච්චායිකං කරණීයං [2]උප්පජ්ජි. තස්ස මෙ අන්තරා ච සාවත්ථිං අන්තරා ච සාකෙතං සත්ත රථවිනීතානි උපට්ඨපෙසුං. අථ ඛ්වාහං සාවත්ථියා නික්ඛමිත්වා [3]අන්තෙපුරද්වාරා පඨමං රථවිනීතං අභිරුහිං, පඨමෙන රථවිනීතෙන දුතියං රථවිනීතං පාපුණිං; පඨමං රථවිනීතං [4]නිස්සජිං දුතියං රථවිනීතං අභිරුහිං, දුතියෙන රථවිනීතෙන තතියං රථවිනීතං පාපුණිං; දුතියං රථවිනීතං [4]නිස්සජිං තතියං රථවිනීතං අභිරුහිං, තතියෙන රථවිනීතෙන චතුත්ථං රථවිනීතං පාපුණිං; තතියං රථවිනීතං [4]නිස්සජිං චතුත්ථං රථවිනීතං අභිරුහිං, චතුත්ථෙන රථවිනීතෙන පඤ්චමං රථවිනීතං පාපුණිං; චතුත්ථං රථවිනීතං නිස්සජිං පඤ්චමං රථවිනීතං අභිරුහිං, පඤ්චමෙන රථවිනීතෙන ඡට්ඨං රථවිනීතං පාපුණිං; පඤ්චමං රථවිනීතං නිස්සජිං ඡට්ඨං රථවිනීතං අභිරුහිං, ඡට්ඨෙන රථවිනීතෙන සත්තමං රථවිනීතං පාපුණිං; ඡට්ඨං රථවිනීතං නිස්සජිං සත්තමං රථවිනීතං අභිරුහිං, [5]සත්තමෙන හි රථවිනීතෙන සාකෙතං අනුප්පත්තො අන්තෙපුරද්වාරන්ති. එවං ඛ්‍යාකරමානො ඛො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සම්මා ඛ්‍යාකරමානො ඛ්‍යාකරෙය්‍යාති. එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවිසුද්ධි යාවදෙව චිත්තවිසුද්ධත්ථා, චිත්තවිසුද්ධි යාවදෙව දිට්ඨිවිසුද්ධත්ථා, දිට්ඨිවිසුද්ධි යාවදෙව කඞ්ඛාවිතරණවිසුද්ධත්ථා, කඞ්ඛාවිතරණවිසුද්ධි යාවදෙව මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථා, මග්ගාමග්ගඤාණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව පටිපදාඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථා, පටිපදාඤාණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව ඤාණදස්සනවිසුද්ධත්ථා, ඤාණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථා. අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථං ඛො ආවුසො භගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති.

---

1 "සන්තා" ම. 2 "උප්පජ්ජති" ම. 3 "අන්තෙපුරද්වාරෙ" ස්‍යා. 4 "විස්සජ්ජිං" ම. "නිස්සජ්ජිං" ස්‍යා. 5 "සත්තමෙන රථවිනීතෙන" ම. ස්‍යා. ඉ.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං එතදවොච: කො නාමො ආයස්මා, කථඤ්ච [1]පන ආයස්මන්තං සබ්‍රහ්මචාරී ජානන්තීති? පුණ්ණොති ඛො මෙ ආවුසො නාමං, මන්තාණිපුත්තොති ච පන මං සබ්‍රහ්මචාරී ජානන්තීති. අච්ඡරියං ආවුසො අබ්භුතං ආවුසො, යථා තං සුතවතා සාවකෙන සම්මදෙව සත්ථුසාසනං ආජානන්තෙන [2]එවමෙවං ආයස්මතා පුණ්ණෙන මන්තාණිපුත්තෙන [3]ගම්භීරා ගම්භීරා පඤ්හා [4]අනුමාස්ස [4]අනුමාස්ස බ්‍යාකතා. ලාභා සබ්‍රහ්මචාරීනං [5]සුලද්ධලාභා සබ්‍රහ්මචාරීනං යෙ ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං ලභන්ති දස්සනාය ලභන්ති පයිරුපාසනාය. [6]චෙලණ්ඩුකෙන චෙපි සබ්‍රහ්මචාරී ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං මූද්ධනා පරිහරන්තා ලභෙය්‍යුං දස්සනාය ලභෙය්‍යුං පයිරුපාසනාය, තෙසම්පි ලාභා තෙසම්පි සුලද්ධං. අම්හාකම්පි ලාභා අම්හාකම්පි සුලද්ධං යෙ මයං ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණිපුත්තං ලභාම දස්සනාය ලභාම පයිරුපාසනායාති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: කො නාමො ආයස්මා, කථඤ්ච [1]පන ආයස්මන්තං සබ්‍රහ්මචාරී ජානන්තීති? උපතිස්සොති ඛො මෙ ආවුසො නාමං, සාරිපුත්තොති ච පන මං සබ්‍රහ්මචාරී ජානන්තීති. සත්ථුකප්පෙන වත කිර [7]භො සාවකෙන සද්ධිං මන්තයමානා න ජානිම්හ: ආයස්මා සාරිපුත්තොති; සචෙ හි මයං ජානෙය්‍යාම: ආයස්මා සාරිපුත්තොති, එත්තකම්පි නො නප්පටිභාසෙය්‍ය. අච්ඡරියං ආවුසො අබ්භුතං ආවුසො, යථා තං සුතවතා සාවකෙන සම්මදෙව සත්ථුසාසනං ආජානන්තෙන [2]එවමෙවං ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන ගම්භීරා [3]ගම්භීරා පඤ්හා [4]අනුමාස්ස [4]අනුමාස්ස පුච්ඡිතා. ලාභා සබ්‍රහ්මචාරීනං [5]සුලද්ධලාභා සබ්‍රහ්මචාරීනං යෙ ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ලභන්ති දස්සනාය ලභන්ති පයිරුපාසනාය. [6]චෙලණ්ඩුකෙන චෙපි සබ්‍රහ්මචාරී ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං මූද්ධනා පරිහරන්තා ලභෙය්‍යුං දස්සනාය ලභෙය්‍යුං පයිරුපාසනාය, තෙසම්පි ලාභා තෙසම්පි සුලද්ධං. අම්හාකම්පි ලාභා අම්හාකම්පි සුලද්ධං යෙ මයං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ලභාම දස්සනාය ලභාම පයිරුපාසනායාති.

ඉති හ තෙ උභො මහානාගා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සමනුමොදිංසූති.

රථවිනීතසුත්තං චතුත්ථං.

---

1 "පනායස්මන්තං" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "එවමෙව" ම. 3 "ගම්භීරා ගම්භීරපඤ්හා" ම. සී. කම්බො. 4 "අනුමස්ස" ම. 5 "සුලද්ධං සබ්‍රහ්මචාරීනං" ස්‍යා. 6 "චෙලණ්ඩුකෙන" ස්‍යා. 7 "භො" ම.

[3-5]

එවං මෙ සුතං:– එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:—

න භික්ඛවෙ නෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මිගජාතානං: ඉමං මෙ නිවාපං නිවුත්තං මිගජාතා පරිභුඤ්ජන්තා දීඝායුකා වණ්ණවන්තො චිරං දීඝමද්ධානං යාපෙන්තූති. එවඤ්ච බො භික්ඛවෙ නෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මිගජාතානං: ඉමං මෙ නිවාපං නිවුත්තං මිගජාතා අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිස්සන්ති, අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිස්සන්ති, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිස්සන්ති, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා භවිස්සන්ති ඉමස්මිං නිවාපෙති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා.

තත්‍ර භික්ඛවෙ දුතියා මිගජාතා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ බො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි [1]අජ්ඣොගහෙත්වා විහරෙය්‍යාමාති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි [1]අජ්ඣොගහෙත්වා විහරිංසු. තෙසං ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසඞ්ඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති, තෙසං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායානං බලවිරියං පරිහායි, බලවිරියෙ පරිහීනෙ තමෙව නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා

---

1 "අජ්ඣොගාහෙත්වා" ම. "අජ්ඣොගාහිත්වා" ඉ.

පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තතියා මිගජාතා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං [1] නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ; එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා; යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි [2] අජ්ඣොගහෙත්වා විහරෙය්‍යාමාති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි [2] අජ්ඣොගහෙත්වා විහරිංසු. තෙසං ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසඞ්ඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති, තෙසං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායානං බලවීරියං පරිහායි, බලවීරියෙ පරිහීනෙ තමෙව නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු; තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම; තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිස්සාම, අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම, අමත්තා සමානා [3] නප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පයිංසු, තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්‍ථ අනනුපඛජ්ජ

---

1 "නෙවාපිකස්ස—පෙ—එවං හි තෙ පඨමා" ම. 2 "අජ්ඣොගාහෙත්වා" ම. "අජ්ඣොගාහිත්වා" ඉ. 3 "න පමාදං" ම.

අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු, අමත්තා සමානා [1]නප්පමාදං ආපජ්ජිංසු, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ……

තත්‍ර භික්ඛවෙ නෙවාපිකස්ස ච නෙවාපිකපරිසාය ච එතදහොසි: සඨස්සු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා කෙටුභිනො, [2]ඉද්ධිමන්තස්සු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා පරජනා, ඉමඤ්ච නාම නිවාපං නිවුත්තං පරිභුඤ්ජන්ති න ච නෙසං ජානාම ආගතිං වා ගතිං වා. යන්නූන මයං ඉමං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි [3]දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාම, අප්පෙවනාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පස්සෙය්‍යාම යත්ථ [4]තෙ ගාහං ගච්ඡෙය්‍යුන්ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි [3]දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං, අද්දසාසුං ඛො භික්ඛවෙ නෙවාපිකො ච නෙවාපිකපරිසා ච තතියානං මිගජාතානං ආසයං යත්ථ [4]තෙ ගාහං [5]අගමංසු. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා……

තත්‍ර භික්ඛවෙ චතුත්ථා මිගජාතා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අජ්ඣොගාහෙත්වා විහරෙය්‍යාමාති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අජ්ඣොගාහෙත්වා විහරිංසු. තෙසං ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසඞ්ඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති; තෙසං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායානං බලවිරියං පරිහායි; බලවිරියෙ පරිහීනෙ තමෙව නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු; තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු,

1 "න පමාදං" ම. 2 "ඉද්ධිමන්තාසු" ම. 3 "දණ්ඩවාගුරාහි" ස්‍යා. 4 "ගාහං" ස්‍යා.
5 "ආගමංසු" ම.

මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ තතියා මිගජාතා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ; එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අජ්ඣොගාහෙත්වා විහරෙය්‍යාමාති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අජ්ඣොගාහෙත්වා විහරිංසු, තෙසං ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසඞ්ඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති, තෙසං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායානං බලවිරියං පරිහායි, බලවිරියෙ පරිහීනෙ තමෙව නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිස්සාම, අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම, අමත්තා සමානා [1]නප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පයිංසු, තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු, අමත්තා සමානා [1]නප්පමාදං ආපජ්ජිංසු, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ.

---

1 "න පමාදං" ම.

තත්‍ර භික්ඛවෙ නෙවාපිකස්ස ච නෙවාපිකපරිසාය ච එතදහොසි: [1]සඨස්සු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා කෙතුභිනො, ඉද්ධිමන්තස්සු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා පරජනා, ඉමඤ්ච නාම නිවාපං නිවුත්තං පරිභුඤ්ජන්ති, න ච නෙසං ජානාම ආගතිං වා ගතිං වා. යන්නූන මයං ඉමං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාම, අප්පෙව නාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පස්සෙය්‍යාම යත්ථ තෙ ගාහං ගච්ඡෙය්‍යුන්ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. අද්දසාසුං ඛො නෙවාපිකො ච නෙවාපිකපරිසා ච තතියානං මිගජාතානං ආසයං යත්ථ තෙ ගාහං අගමංසු. එවං හි තෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං යත්ථ අගති නෙවාපිකස්ස ච නෙවාපිකපරිසාය ච තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි [2]භුඤ්ජිස්සාම, අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම, අමත්තා සමානා න පමාදං ආපජ්ජිස්සාම, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙති. තෙ යත්ථ අගති නෙවාපිකස්ස ච නෙවාපිකපරිසාය ච තත්‍රාසයං කප්පයිංසු, තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං නෙවාපිකස්ස අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු, අමත්තා සමානා න පමාදං ආපජ්ජිංසු, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං නෙවාපිකස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ.........

තත්‍ර භික්ඛවෙ නෙවාපිකස්ස ච නෙවාපිකපරිසාය ච එතදහොසි: [1]සඨස්සු නාමිමෙ චතුත්ථා මිගජාතා කෙතුභිනො, ඉද්ධිමන්තස්සු නාමිමෙ චතුත්ථා මිගජාතා පරජනා, ඉමඤ්ච නාම නිවාපං නිවුත්තං පරිභුඤ්ජන්ති, න ච නෙසං ජානාම ආගතිං වා ගතිං වා. යන්නූන මයං ඉමං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාම, අප්පෙව නාම චතුත්ථානං මිගජාතානං ආසයං පස්සෙය්‍යාම යත්ථ තෙ ගාහං ගච්ඡෙය්‍යුන්ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මහතීහි දණ්ඩවාකරාහි සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. නෙව ඛො භික්ඛවෙ අද්දසාසුං නෙවාපිකො ච නෙවාපිකපරිසා ච චතුත්ථානං මිගජාතානං ආසයං: යත්ථ තෙ ගාහං ගච්ඡෙය්‍යුං. තත්‍ර භික්ඛවෙ නෙවාපිකස්ස ච නෙවාපිකපරිසාය ච එතදහොසි: සචෙ ඛො මයං චතුත්ථෙ මිගජාතෙ ඝට්ටෙස්සාම තෙ ඝට්ටිතා අඤ්ඤෙ ඝට්ටෙස්සන්ති, [3]තෙපි ඝට්ටිතා අඤ්ඤෙ ඝට්ටෙස්සන්ති; එවං ඉමං නිවාපං නිවුත්තං සබ්බසො මිගජාතා

1 “අපිස්සු” ස්‍යා. 2 භුඤ්ජෙය්‍යාම” ඉ. 3 “තෙ” ඉ.

රිඤ්චිස්සන්ති, යන්නූන මයං චතුත්ථෙ මිගජාතෙ අජ්ඣුපෙක්ඛෙය්‍යාමාති. අජ්ඣුපෙක්ඛිංසු ඛො භික්ඛවෙ නෙවාපිකො ච නෙවාපිකපරිසා ච චතුත්ථෙ මිගජාතෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ [1]චතුත්ථා මිගජාතා පරිමුච්චිංසු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා.

උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනාය. [2]අයඤ්චෙත්ථ අත්ථො: නිවාපොති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චන්නෙතං කාමගුණානං අධිවචනං. නෙවාපිකොති ඛො භික්ඛවෙ මාරස්සෙතං පාපිමතො අධිවචනං. නෙවාපිකපරිසාති ඛො භික්ඛවෙ මාරපරිසායෙතං අධිවචනං. මිගජාතාති ඛො භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණානෙතං අධිවචනං.

තත්‍ර භික්ඛවෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා තථූපමෙ අහං ඉමෙ පඨමෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ වදාමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ දුතියා සමණබ්‍රාහ්මණා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනුපඛජ්ජ මූච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙ, එවං හි තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාම, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි [3]අජ්ඣාගහෙත්වා විහරෙය්‍යාමාති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමිංසු, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි [3]අජ්ඣාගහෙත්වා විහරිංසු, තෙ තත්ථ සාකභක්ඛාපි අහෙසුං, සාමාකභක්ඛාපි අහෙසුං, නීවාරභක්ඛාපි අහෙසුං, දද්දුලභක්ඛාපි අහෙසුං, හටභක්ඛාපි අහෙසුං; කණභක්ඛාපි අහෙසුං, ආචාමභක්ඛාපි අහෙසුං, පිඤ්ඤාකභක්ඛාපි අහෙසුං, තිණභක්ඛාපි අහෙසුං, ගොමයභක්ඛාපි අහෙසුං, වනමූලඵලාහාරා යාපෙසුං පවත්තඵලභොජී. තෙසං ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසඞ්ඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති, තෙසං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායානං

1 "චතුත්ථාපි" සයා. 2 "අයඤ්චෙවෙත්ථ" සයා. ඉ. 3 "අජ්ඣොගාහෙත්වා" ම. සයා, "අජ්ඣොගාහිත්වා" ඉ.

බලවිරියං පරිහායි, බලවිරියෙ පරිහීනෙ චෙතොවිමුත්ති පරිහායි. චෙතොවිමුත්තියා පරිහීනාය තමෙව නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස පච්චාගමිංසු තානි ච ලොකාමිසානි. තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ දුතියාපි සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ දුතියා මිගජාතා තථූපමෙ අහං ඉමෙ දුතියෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ වදාමි…

තත්‍ර භික්ඛවෙ තතියා සමණබ්‍රාහ්මණා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි…පෙ…එවං හි තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණබ්‍රාහ්මණා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි…පෙ…එවං හි තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාම; භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අජ්ඣොගාහෙත්වා විහරෙය්‍යාමාති; තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමිංසු, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනානි අජ්ඣොගාහෙත්වා විහරිංසු, තෙ තත්‍ථ සාකභක්ඛාපි අහෙසුං, සාමාකභක්ඛාපි අහෙසුං, නීවාරභක්ඛාපි අහෙසුං, දද්දුලභක්ඛාපි අහෙසුං; හටභක්ඛාපි අහෙසුං; කණභක්ඛාපි අහෙසුං; ආචාමභක්ඛාපි අහෙසුං; පිඤ්ඤාකභක්ඛාපි අහෙසුං; තිණභක්ඛාපි අහෙසුං; ගොමයභක්ඛාපි අහෙසුං; වනමූලඵලාහාරා යාපෙසුං පවත්තඵලභොජී. තෙසං ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසඞ්ඛයෙ අධිමත්තකසිමානං පත්තො කායො හොති, තෙසං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායානං බලවිරියං පරිහායි, බලවිරියෙ පරිහීනෙ චෙතොවිමුත්ති පරිහායි. චෙතොවිමුත්තියා පරිහීනාය තමෙව නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස පච්චාගමිංසු තානි ච ලොකාමිසානි. තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්‍ථ අනුපඛජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු, මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු, පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙ; එවං හි තෙ දුතියාපි සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිස්සාම, අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම, අමත්තා

සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි උපනිස්සාය ආසයං කප්පයිංසු, තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත්ථ අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු, අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිංසු, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙ. අපි ච ඛො එවං දිට්ඨිකා අහෙසුං: සස්සතො ලොකො ඉතිපි, අසස්සතො ලොකො ඉතිපි; අන්තවා ලොකො ඉතිපි, අනන්තවා ලොකො ඉතිපි, තං ජීවං තං සරීරං ඉතිපි; අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉතිපි, හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉතිපි, න හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉතිපි, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉතිපි, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉතිපි. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ තතියා මිගජාතා තථූපමෙ අහං ඉමෙ තතියෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ වදාමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ චතුත්ථා සමණබ්‍රාහ්මණා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස…පෙ…එවං හි තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණබ්‍රාහ්මණා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස…පෙ… එවං හි තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාම…පෙ…එවං හි තෙ දුතියාපි සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ තතියා සමණබ්‍රාහ්මණා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස…පෙ…එවං හි තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා; යෙපි තෙ දුතියා සමණබ්‍රාහ්මණා එවං සමචින්තෙසුං: යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස…පෙ…එවං හි තෙ පඨමා සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා; යන්නූන මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිවිරමෙය්‍යාම…පෙ… එවං හි තෙ දුතියාපි සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා; යන්නූන මයං අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම; තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිස්සාම; අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම; අමත්තා සමානා නප්පමාදං

ආපජ්ජිස්සාම; අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි උපනිස්සාය ආසයං කප්පයිංසු. තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු. තෙ තත්ථ අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු; අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිංසු; අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙ; අපි ච ඛො එවංදිට්ඨිකා අහෙසුං: සස්සතො ලොකො ඉතිපි...පෙ...නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉතිපි. එවං හි තෙ තතියාපි සමණබ්‍රාහ්මණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. යන්නූන මයං යත්ථ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච තත්‍රාසයං කප්පෙය්‍යාම; තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිස්සාම; අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාම; අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාම; අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාම මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙති. තෙ යත්ථ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච තත්‍රාසයං කප්පයිංසු. තත්‍රාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුත්තං මාරස්ස අමූනි ච ලොකාමිසානි අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු. තෙ තත්ථ අනනුපඛජ්ජ අමුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු; අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිංසු; අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුස්මිං නිවාපෙ අමුස්මිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ [1]චතුත්ථා සමණබ්‍රාහ්මණා පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චතුත්ථා මිගජාතා තථූපමෙ අහං ඉමෙ චතුත්ථෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ වදාමි...

කත්ථඤ්ච භික්ඛවෙ අගති මාරස්ස ච මාරපරිසාය ච? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [2]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො...

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො...

1 "චතුත්ථාපි" ස්‍යා. 2 "පඨමඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [1]අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං [1]අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛීණා හොන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු: අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො, තිණ්ණො [2]ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

1 "අත්ථඞ්ගමා" ම. සී. කත්ථචි. 2 "ලොකො" ස්‍යා.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

නිවාපසුත්තං පඤ්චමං.

[3-6]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො භගවා [1]පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා [2]පත්තචීවරං ආදාය සාවත්ථිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛො සම්බහුලා භික්ඛූ යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොචුං: චිරස්සුතා නො ආවුසො ආනන්ද භගවතො සම්මුඛා ධම්මී කථා, සාධු මයං ආවුසො ආනන්ද ලභෙය්‍යාම භගවතො සම්මුඛා ධම්මිං කථං සවනායාති. තෙන හායස්මන්තො යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඞ්කමථ, අප්පෙව නාම ලභෙය්‍යාථ භගවතො සම්මුඛා ධම්මිං කථං සවනායාති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොසුං.

අථ ඛො භගවා සාවත්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තෙසි: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බාරාමො මිගාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඞ්කමිස්සාම දිවාවිහාරායාති. එවම්භන්තෙති ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවතො පච්චස්සොසි. අථ ඛො භගවා ආයස්මතා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බාරාමො මිගාරමාතු පාසාදො තෙනුපසඞ්කමි දිවාවිහාරාය. අථ ඛො භගවා [3]සායන්හසමයං පතිසල්ලාණා වුට්ඨිතො ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමන්තෙසි: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුපසඞ්කමිස්සාම ගත්තානි පරිසිඤ්චිතුන්ති. එවම්භන්තෙති ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවතො පච්චස්සොසි. අථ ඛො භගවා ආයස්මතා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුපසඞ්කමි ගත්තානි පරිසිඤ්චිතුං; පුබ්බකොට්ඨකෙ ගත්තානි පරිසිඤ්චිත්වා පච්චුත්තරිත්වා එකචීවරො අට්ඨාසි ගත්තානි පුබ්බාපයමානො.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: අයං භන්තෙ රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො අවිදූරෙ; රමණීයො භන්තෙ රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො, පාසාදිකො භන්තෙ රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො; සාධු භන්තෙ භගවා යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඞ්කමතු අනුකම්පං උපාදායාති. අධිවාසෙසි

---

1 "පුබ්බණ්හසමයං" ම. ස්‍යා. 2 "පත්තචීවරමාදාය" ම. ස්‍යා. 3 "සායණ්හ" ම. ස්‍යා.

භගවා තුණ්හීභාවෙන. අථ ඛො භගවා යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඞ්කමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛූ රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමෙ ධම්මියා කථාය සන්නිසින්නා හොන්ති. අථ ඛො භගවා බහිද්වාරකොට්ඨකෙ අට්ඨාසි කථාපරියොසානං ආගමයමානො. අථ ඛො භගවා කථාපරියොසානං විදිත්වා උක්කාසිත්වා අග්ගළං [1]ආකොටෙසි; විවරිංසු ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො ද්වාරං. අථ ඛො භගවා රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමං පවිසිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: කාය නුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නා, කා ච පන වො අන්තරා කථා විප්පකතාති? භගවන්තමෙව ඛො නො භන්තෙ ආරබ්භ ධම්මී කථා විප්පකතා, අථ භගවා අනුප්පත්තොති. සාධු භික්ඛවෙ, එතං ඛො භික්ඛවෙ තුම්හාකං පතිරූපං කුලපුත්තානං සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතානං යං තුම්හෙ ධම්මියා කථාය සන්නිසීදෙය්‍යාථ. සන්නිපතිතානං වො භික්ඛවෙ ද්වයං කරණීයං: ධම්මී වා කථා අරියො වා තුණ්හීභාවො.--

ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරියෙසනා: අරියා ච පරියෙසනා අනරියා ච පරියෙසනා. කතමා ච භික්ඛවෙ අනරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති, අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මො සමානො සඞ්කිලෙසධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති.--

කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං, දාසිදාසං ජාතිධම්මං, අජෙළකං ජාතිධම්මං, කුක්කුටසූකරං ජාතිධම්මං, හත්ථිගවාස්සවළවං ජාතිධම්මං, ජාතරූපරජතං ජාතිධම්මං. ජාතිධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො, එත්ථායං [2]ගථිතො මුච්ඡිතො [3]අජ්ඣාපන්නො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති.--

කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජරාධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ ජරාධම්මං, දාසිදාසං ජරාධම්මං, අජෙළකං ජරාධම්මං, කුක්කුටසූකරං ජරාධම්මං, හත්ථිගවාස්සවළවං ජරාධම්මං, ජාතරූපරජතං ජරාධම්මං. ජරාධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො, එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපන්නො අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති.--

---

1 "ආකොට්ටෙසි" ස්‍යා. 2 "ගධිතො" ම. සං. 3 "අජ්ඣොපන්නො" ම. ඉ.

කිඤ්ච භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං, දාසිදාසං බ්‍යාධිධම්මං, අජෙළකං බ්‍යාධිධම්මං, කුක්කුටසූකරං බ්‍යාධිධම්මං, හත්ථිගවාස්සවළවං බ්‍යාධිධම්මං. බ්‍යාධිධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො, එත්ථායං [1]ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපන්නො අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති…

කිඤ්ච භික්ඛවෙ මරණධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ මරණධම්මං, දාසිදාසං මරණධම්මං, අජෙළකං මරණධම්මං, කුක්කුටසූකරං මරණධම්මං, හත්ථිගවාස්සවළවං මරණධම්මං. මරණධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො, එත්ථායං [1]ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපන්නො අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති…

කිඤ්ච භික්ඛවෙ සොකධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සොකධම්මං, දාසිදාසං සොකධම්මං, අජෙළකං සොකධම්මං, කුක්කුටසූකරං සොකධම්මං, හත්ථිගවාස්සවළවං සොකධම්මං. සොකධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො, එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපන්නො අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති…

කිඤ්ච භික්ඛවෙ සඞ්කිලෙසධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සඞ්කිලෙසධම්මං, දාසිදාසං සඞ්කිලෙසධම්මං, අජෙළකං සඞ්කිලෙසධම්මං, කුක්කුටසූකරං සඞ්කිලෙසධම්මං, හත්ථිගවාස්සවළවං සඞ්කිලෙසධම්මං, ජාතරූපරජතං සඞ්කිලෙසධම්මං. සඞ්කිලෙසධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධයො, එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපන්නො අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මො සමානො සඞ්කිලෙසධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අනරියා පරියෙසනා…

කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසති,

1 "ගධිතො" සයා.

අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මො සමානො සඞ්කිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසඞ්කිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා…

අහම්පි සුදං භික්ඛවෙ පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධො බොධිසත්තොව සමානො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මො සමානො සඞ්කිලෙසධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කින්නු ඛො අහං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි? අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි? අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි? අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි? අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි? අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මො සමානො සඞ්කිලෙසධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි? යන්නූනාහං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මො සමානො සඞ්කිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසඞ්කිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යන්ති…

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අපරෙන සමයෙන දහරොව සමානො සුසුකාළකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බනෙන සමන්නාගතො පඨමෙන වයසා අකාමකානං [1]මාතාපිතූනං අස්සුමුඛානං [2]රුදන්තානං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිං. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආළාරො කාලාමො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා ආළාරං කාලාමං එතදවොචං: ඉච්ඡාමහං ආවුසො කාලාම ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ බ්‍රහ්මචරියං

1 "මාතාපිතූනං" ම. ස්‍යා. 2 "රොදන්තානං" ස්‍යා.

චරිතුන්ති. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ ආළාරො කාලාමො මං එතදවොච: විහරතායස්මා, තාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤූ පුරිසො නචිරස්සෙව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තාවතකෙනෙව ඔට්ඨපහතමත්තෙන ලපිතලාපනමත්තෙන ඤාණවාදඤ්ච වදාමි ථෙරවාදඤ්ච, ජානාමි පස්සාමීති ච පටිජානාමි අහඤ්චෙව අඤ්ඤෙ ච. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: න ඛො ආළාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමත්තකෙන: සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති පවෙදෙති, අද්ධා ආළාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං විහරතීති. අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ යෙන ආළාරො කාලාමො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා ආළාරං කාලාමං එතදවොචං: කිත්තාවතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා [1] උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසීති? එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ ආළාරො කාලාමො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං පවෙදෙසි. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: න ඛො ආළාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සද්ධා, මය්හම්පත්ථි සද්ධා; න ඛො ආළාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි විරියං, මය්හම්පත්ථි විරියං; න ඛො ආළාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සති, මය්හම්පත්ථි සති; න ඛො ආළාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මය්හම්පත්ථි සමාධි; න ඛො ආළාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මය්හම්පත්ථි පඤ්ඤා; යන්නූනාහං යං ධම්මං ආළාරො කාලාමො: සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති [2] පවෙදෙති තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකිරියාය පදහෙය්‍යන්ති.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං. අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ යෙන ආළාරො කාලාමො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා ආළාරං කාලාමං එතදවොචං: එත්තාවතා [3] නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසීති? එත්තාවතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමීති. අහම්පි ඛො [4] ආවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති. ලාභා නො ආවුසො, සුලද්ධං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයස්මන්තං තාදිසං සබ්‍රහ්මචාරිං පස්සාම. ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි තං ත්වං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, යං ත්වං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි තං ත්වං ධම්මං ජානාසි, යං ත්වං ධම්මං ජානාසි තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං තාදිසො [5] තුවං, යාදිසො

1 "උපසම්පජ්ජ විහරාමීති" ම. ර. ච. 2 "පවෙදෙසි" ම. 3 "ඛො" ස්‍යා. 4 "ආවුසො කාලාම" ස්‍යා. 5 "තුවං" ම. ඉ.

[1]ත්වං තාදිසො අහං. එහිදානි ආවුසො, උභොව සන්තා ඉමං ගණං පරිහරාමාති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ ආළාරො කාලාමො ආචරියො මෙ සමානො අන්තෙවාසිං මං සමානං [2]අත්තනො සමසමං [3]ඨපෙසි, උළාරාය ච මං පූජාය පූජෙසි. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: නායං ධම්මො නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්බොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව ආකිඤ්චඤ්ඤායතනූපපත්තියාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිත්වා [4]තස්මා ධම්මා [5]නිබ්බිජ්ජ අපක්කමිං.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන උද්දකො රාමපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා උද්දකං රාමපුත්තං එතදවොචං: ඉච්ඡාමහං [6]ආවුසො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ බ්‍රහ්මචරියං චරිතුන්ති. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ උද්දකො රාමපුත්තො මං එතදවොච: විහරතායස්මා, තාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤූ පුරිසො නචිරස්සෙව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තාවතකෙනෙව ඔට්ඨපහතමත්තෙන ලපිතලාපනමත්තෙන ඤාණවාදඤ්ච වදාමි ථෙරවාදඤ්ච, ජානාමි පස්සාමීති ච පටිජානාමි අහඤ්චෙව අඤ්ඤෙ ච. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: න ඛො රාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති පවෙදෙසි, අද්ධා රාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං විහාසීති. අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ යෙන උද්දකො රාමපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා උද්දකං රාමපුත්තං එතදවොචං: කිත්තාවතා නො ආවුසො [7]රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා [8]උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසීති? එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ උද්දකො රාමපුත්තො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පවෙදෙසි. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: න ඛො රාමස්සෙව [9]අහොසි සද්ධා, මය්හම්පත්ථි සද්ධා; න ඛො රාමස්සෙව [9]අහොසි විරියං, මය්හම්පත්ථි විරියං; න ඛො රාමස්සෙව [9]අහොසි සති, මය්හම්පත්ථි සති; න ඛො රාමස්සෙව [9]අහොසි සමාධි, මය්හම්පත්ථි සමාධි; න ඛො රාමස්සෙව [9]අහොසි පඤ්ඤා, මය්හම්පත්ථි පඤ්ඤා; යන්නූනාහං යං ධම්මං රාමො: සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති [7]පවෙදෙසි තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකිරියාය පදහෙය්‍යන්ති.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං. අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ යෙන උද්දකො රාමපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා උද්දකං රාමපුත්තං එතදවොචං: එත්තාවතා නො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං

---

1 "තුවං" ම. 2 "අත්තනා" ම. ස්‍යා. 3 "ඨපෙති" ස්‍යා. 4 "තම්හා" ස්‍යා. 5 "නිබ්බිජ්ජාපක්කාමිං" ඉ, ර. ච. 6 "ආවුසො රාම ඉමස්මිං" ස්‍යා. 7 "රාම" ම. ස්‍යා. 8 "උපසම්පජ්ජ විහරාමීති" ම. ච. 9 "අත්ථි" ම.

සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසීති? එත්තාවතා [1]ඛො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ [2]පවෙදෙසීති. අහම්පි ඛො ආවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති. ලාභා නො ආවුසො, සුලද්ධං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයස්මන්තං තාදිසං සබ්‍රහ්මචාරිං පස්සාම. ඉති යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ [3]පවෙදෙසි තං ත්වං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි; යං ත්වං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි තං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ [3]පවෙදෙසි. ඉති යං ධම්මං රාමො [4]අඤ්ඤාසි තං ත්වං ධම්මං ජානාසි, යං ත්වං ධම්මං ජානාසි තං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසි. ඉති යාදිසො රාමො අහොසි තාදිසො [5]ත්වං, යාදිසො [5]ත්වං තාදිසො රාමො අහොසි. එහිදානි ආවුසො, ත්වං ඉමං ගණං පරිහරාති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ උදකො රාමපුත්තො සබ්‍රහ්මචාරී මෙ සමානො ආචරියට්ඨානෙ ච මං ඨපෙසි, උළාරාය ච මං පූජාය පූජෙසි. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: නායං ධම්මො නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්බොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපපත්තියාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිත්වා තස්මා ධම්මා [6]නිබ්බිජ්ජ අපක්කමිං.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන උරුවෙලා සෙනානිගමො තදවසරිං. තත්ථද්දසං රමණීයං භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වනසණ්ඩං, නදිඤ්ච [7]සන්දන්තිං සෙතකං සුපතිත්ථං රමණීයං, සමන්තා ච ගොචරගාමං. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: රමණීයො වත භූමිභාගො පාසාදිකො ච වනසණ්ඩො, නදී ච සන්දති සෙතකා සුපතිත්ථා රමණීයා, සමන්තා ච ගොචරගාමො; අලං වතිදං කුලපුත්තස්ස පධානත්ථිකස්ස පධානායාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තත්ථෙව නිසීදිං: අලමිදං පධානායාති.

සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අජාතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අජරං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානො

---

1 "ඛො ආවුසො අහං ඉමං" ම. "ඛො අහං ආවුසො ඉමං" සයා. 2 "පවෙදෙමීති" සයා.
3 "පවෙදෙති" සයා. 4 "අභිඤ්ඤාසි" ම. 5 "තුවං" ම. ඉ. 6 "නිබ්බිජ්ජාපක්කාමිං" ඉ. ර. ච,
7 "සන්දනිං" ම.

අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අමතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසොකං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං, අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මො සමානො සඞ්කිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසඞ්කිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසඞ්කිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං. ඤාණඤ්ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි: අකුප්පා මෙ [1]විමුත්ති, අයමන්තිමා ජාති, නත්ථිදානි පුනබ්භවොති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: අධිගතො ඛො [2]ම්‍යායං ධම්මො ගම්භීරො දුද්දසො දුරනුබොධො සන්තො පණීතො අතක්කාවචරො නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනීයො. ආලයරාමා ඛො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුදිතා. ආලයරාමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුදිතාය දුද්දසං ඉදං ඨානං යදිදං ඉදප්පච්චයතාපටිච්චසමුප්පාදො, ඉදම්පි ඛො ඨානං දුද්දසං යදිදං සබ්බසඞ්ඛාරසමථො සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගො තණ්හක්ඛයො විරාගො නිරොධො නිබ්බානං. අහඤ්චෙව ඛො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං පරෙ ච මෙ න ආජානෙය්‍යුං, සො මමස්ස කිලමථො, සා මමස්ස විහෙසාති. අපිස්සු මං භික්ඛවෙ ඉමා අනච්ඡරියා ගාථා පටිභංසු පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා:

කිච්ඡෙන මෙ අධිගතං හලන්දානි පකාසිතුං,
රාගදොසපරෙතෙහි නායං ධම්මො [3]සුසම්බුධො.

පටිසොතගාමිං නිපුණං ගම්භීරං දුද්දසං අණුං
රාගරත්තා න [4]දක්ඛින්ති තමොක්ඛන්ධෙන [5]ආවටාති.

ඉතිහ මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චික්ඛතො අප්පොස්සුක්කතාය චිත්තං නමති, නො ධම්මදෙසනාය. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මුනො සහම්පතිස්ස මම චෙතසා චෙතොපරිවිතක්කමඤ්ඤාය එතදහොසි: නස්සති වත භො ලොකො, විනස්සති වත භො ලොකො, යත්‍ර හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස අප්පොස්සුක්කතාය චිත්තං නමති, නො ධම්මදෙසනායාති. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහම්පති සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය [5]එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ

---

1 "චෙතොවිමුත්ති" සී. සැළුවි. 2 "මෙ අයං" ඉ. ර. ව. 3 "සුසම්බුද්ධො" ම.
4 "දක්ඛන්ති": ස්‍යා. 5 "ආවුතා" ම. ස්‍යා. 5 "එවමෙව" ම. "එවමෙව ඛො" ස්‍යා.

අන්තරහිතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහම්පති එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා *යෙනාහං තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා මං එතදවොච: දෙසෙතු භන්තෙ භගවා ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො ධම්මං, සන්ති සත්තා අප්පරජක්ඛජාතිකා, අස්සවනතා ධම්මස්ස පරිහායන්ති, භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරොති. ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහම්පති, ඉදං [1]වත්වා අථාපරං එතදවොච:

පාතුරහොසි මගධෙසු පුබ්බෙ—
ධම්මො අසුද්ධො සමලෙහි චින්තිතො,
[2]අවාපුරෙතං අමතස්ස ද්වාරං—
සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධනිට්ඨිතො—
යථාපි පස්සෙ ජනතං සමන්තතො,
තථූපමං ධම්මමයං සුමෙධ—
පාසාදමාරුය්හ සමන්තචක්ඛු,
[3]සොකාවතිණ්ණං ජනතමපෙතසොකො—
අවෙක්ඛස්සු ජාතිජරාභිභූතං.
උට්ඨෙහි වීර විජිතසඞ්ගාම සත්ථවාහ අනණ විචර ලොකෙ,
[4]දෙසස්සු භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්තීති.

අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මුනො ච අජ්ඣෙසනං විදිත්වා සත්තෙසු ච කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධචක්ඛුනා ලොකං වොලොකෙසිං. අද්දසං ඛො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධචක්ඛුනා ලොකං වොලොකෙන්තො සත්තෙ අප්පරජක්ඛෙ මහාරජක්ඛෙ, තික්ඛින්ද්‍රියෙ මුදින්ද්‍රියෙ, [5]ස්වාකාරෙ [6]සුවිඤ්ඤාපයෙ අප්පෙකච්චෙ පරලොකවජ්ජභය[7]දස්සාවිනෙ විහරන්තෙ. සෙය්‍යථාපි නාම උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඩ්ඪානි උදකානුග්ගතානි [8]අන්තොනිමුග්ගපොසීනි, අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ [9]සංවඩ්ඪානි සමොදකං ඨිතානි, අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඩ්ඪානි [10]උදකා අච්චුග්ගම්ම [11]තිට්ඨන්ති අනුපලිත්තානි උදකෙන, එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධචක්ඛුනා ලොකං වොලොකෙන්තො අද්දසං සත්තෙ අප්පරජක්ඛෙ

---

* "දක්ඛිණං ජාණුමණ්ඩලං පුථුවියං නිහන්ත්වා යෙනාහං" මහාවග්ග පාළි. 1 "වත්වාන" ස්‍යා. 2 "අපාපුරෙතං" ම. ස්‍යා. 3 "සොකාවකිණ්ණං" ස්‍යා. 4 "දෙසෙතු" ම. ස්‍යා. 5 "ස්වාකාරෙ ද්වාකාරෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. 6 "සුවිඤ්ඤාපයෙ දුවිඤ්ඤාපයෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. 7 "දස්සාවිනො" ම. ස්‍යා. 8 "අන්තොනිමුග්ගපොසිතානි" ස්‍යා. 9 "සංවද්ධානි උදකානුග්ගතානි" ම. 10 "උදකං" ම. ස්‍යා. 11 "ඨිතානි" ම.

මහාරජක්ඛෙ, තික්ඛින්ද්‍රියෙ මුදින්ද්‍රියෙ, [1]ස්වාකාරෙ [2]සුවිඤ්ඤාපයෙ අප්පෙකච්චෙ පරලොකවජ්ජභය[3]දස්සාවිනෙ විහරන්තෙ. අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මානං සහම්පතිං ගාථාය [4]පච්චභාසිං:

අපාරුතා තෙසං අමතස්ස [5]ද්වාරා—
යෙ සොතවන්තො පමුඤ්චන්තු සද්ධං,
විහිංසසඤ්ඤී පගුණං නභාසිං —
ධම්මං පණීතං මනුජෙසු බ්‍රහ්මෙති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහම්පති: කතාවකාසො ඛොම්හි භගවතා ධම්මදෙසනායාති මං [6]අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා තත්ථෙවන්තරධායි.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කස්ස නු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං? කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජානිස්සතීති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: අයං ඛො ආළාරො කාලාමො පණ්ඩිතො [7]බ්‍යත්තො මෙධාවී, දීඝරත්තං අප්පරජක්ඛජාතිකො, යන්නූනාහං ආළාරස්ස කාලාමස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජානිස්සතීති. අථ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඞ්කමිත්වා [8]එතදවොච: සත්තාහ[9]කාලකතො භන්තෙ ආළාරො කාලාමොති. ඤාණඤ්ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි: සත්තාහ[9]කාලකතො ආළාරො කාලාමොති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: මහාජානියො ඛො ආළාරො කාලාමො, සචෙ හි සො ඉමං ධම්මං සුණෙය්‍ය ඛිප්පමෙව ආජානෙය්‍යාති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කස්ස නු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං? කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජානිස්සතීති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: අයං ඛො [10]උද්දකො රාමපුත්තො පණ්ඩිතො [7]බ්‍යත්තො මෙධාවී, දීඝරත්තං අප්පරජක්ඛජාතිකො, යන්නූනාහං උද්දකස්ස රාමපුත්තස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජානිස්සතීති. අථ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඞ්කමිත්වා [8]එතදවොච: අභිදෙසකාලකතො භන්තෙ [10]උද්දකො රාමපුත්තොති. ඤාණඤ්ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි: අභිදෙසකාලකතො උද්දකො රාමපුත්තොති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: මහාජානියො ඛො උද්දකො රාමපුත්තො, සචෙ හි සො ඉමං ධම්මං සුණෙය්‍ය ඛිප්පමෙව ආජානෙය්‍යාති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කස්ස නු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං? කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජානිස්සතීති?

---

1 "ස්වාකාරෙ ද්වාකාරෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "සුවිඤ්ඤාපයෙ දුවිඤ්ඤාපයෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "දස්සාවිනො" ම. ස්‍යා. 4 "අජ්ඣභාසිං" ස්‍යා. 5 "ද්වාරා බ්‍රහ්මෙ" ඉ. ර. ච. 6 "අභිවාදිත්වා" ම. 7 "වියත්තො" ම. ස්‍යා. ඉ. 8 "එතදවොචුං" ඉ. 9 "කාලඞ්කතො" ම. 10 "උදකො" ම.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: බහුකාරා ඛො මෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ යෙ මං පධානපහිතත්තං උපට්ඨහිංසු; යන්නූනාහං පඤ්චවග්ගියානං භික්ඛූනං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යන්ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කහන්නුඛො එතරහි පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ විහරන්තීති. අද්දසං ඛො අහං භික්ඛවෙ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛූ බාරාණසියං විහරන්තෙ ඉසිපතනෙ මිගදායෙ.

අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ උරුවෙලායං යථාභිරන්තං විහරිත්වා යෙන බාරාණසි තෙන චාරිකං [1]පක්කාමිං. [2]අද්දසා ඛො මං භික්ඛවෙ උපකො ආජීවකො අන්තරා ච ගයං අන්තරා ච බොධිං අද්ධානමග්ගපටිපන්නං, දිස්වාන මං එතදවොච: විප්පසන්නානි ඛො තෙ ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡවිවණ්ණො පරියොදාතො; කංසි ත්වං ආවුසො උද්දිස්ස පබ්බජිතො? කො වා තෙ සත්ථා? කස්ස වා ත්වං ධම්මං රොචෙසීති? එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ උපකං ආජීවිකං [3]ගාථාහි අජ්ඣභාසිං:—

සබ්බාභිභූ සබ්බවිදූහමස්මි-
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනූපලිත්තො,
සබ්බඤ්ජහො තණ්හක්ඛයෙ විමුත්තො-
සයං අභිඤ්ඤාය කමුද්දිසෙය්‍යං?

න මෙ ආචරියො අත්ථි-සදිසො මෙ න විජ්ජති,
සදෙවකස්මිං ලොකස්මිං-නත්ථි මෙ පටිපුග්ගලො.
අහං හි අරහා ලොකෙ-අහං සත්ථා අනුත්තරො,
එකොම්හි සම්මාසම්බුද්ධො-සීතිභූතොස්මි නිබ්බුතො.

ධම්මචක්කං පවත්තෙතුං-ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං,
[4]අන්ධභූතස්මිං ලොකස්මිං [5]ආහඤ්ඡං අමතදුන්දුභින්ති.

යථා ඛො ත්වං ආවුසො පටිජානාසි අරහසි අනන්තජිනොති?

මාදිසා වෙ ජිනා හොන්ති-යෙ පත්තා ආසවක්ඛයං,
ජිතා මෙ පාපකා ධම්මා-තස්මාහං [6]උපකා ජිනොති.

එවං වුත්තෙ [7]භික්ඛවෙ උපකො ආජීවකො [8]හුවෙය්‍යපාවුසොති වත්වා සීසං [9]ඔකම්පෙත්වා උම්මග්ගං ගහෙත්වා පක්කාමි.

අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන බාරාණසී [10]ඉසිපතනං මිගදායො යෙන පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ තෙනු

1 "පක්කාමිං" ස්‍යා. ඉ. 2 "අද්දස" ම. 3 "ගාථාය" ස්‍යා. 4 "අන්ධ" ම. 5 "ආහඤ්ඤිං" ම. ස්‍යා. 6 "උපකෙ" ම. "උපකො" ර. ච. 7 "භික්ඛවෙ සො උපකො" ස්‍යා. 8 "හුපෙය්‍යපාවුසොති" ම. "හුවෙය්‍ය ආවුසො" ස්‍යා. 9 "ඔකම්පිත්වා" ම 10 "ඉසිපතනො" ම.

පසඞ්කමිං. [1]අද්දසාසුං ඛො මං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ දූරතොව ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන අඤ්ඤමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසුං: [2]අයං ඛො ආවුසො සමණො ගොතමො ආගච්ඡති, බාහුලිකො පධානවිබ්භන්තො ආවත්තො බාහුල්ලාය, සො නෙව අභිවාදෙතබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො, නාස්ස පත්තචීවරං පටිග්ගහෙතබ්බං, අපි ච ඛො ආසනං ඨපෙතබ්බං, සචෙ ආකඞ්ඛිස්සති නිසීදිස්සතීති. යථා යථා ඛො අහං භික්ඛවෙ උපසඞ්කමාමි තථා තථා පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ නාසක්ඛිංසු සකාය කතිකාය සණ්ඨාතුං; අප්පෙකච්චෙ මං පච්චුග්ගන්ත්වා පත්තචීවරං පටිග්ගහෙසුං, අප්පෙකච්චෙ ආසනං [3]පඤ්ඤාපෙසුං, අප්පෙකච්චෙ පාදොදකං උපට්ඨපෙසුං, අපි ච ඛො මං නාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච [4]සමුදාචරන්ති. එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛූ එතදවොචං: මා භික්ඛවෙ තථාගතං නාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච [5]සමුදාචරිත්ථ. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි, [6]යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නචිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථාති.

එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ මං එතදවොචුං: තායපි ඛො ත්වං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්කරකාරිකාය නාජ්ඣගමා [7]උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසං, [8]කිම්පන ත්වං එතරහි බාහුලිකො පධානවිබ්භන්තො ආවත්තො බාහුල්ලාය අධිගමිස්සසි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසන්ති? එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛූ එතදවොචං: න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො න පධානවිබ්භන්තො න ආවත්තො බාහුල්ලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි, [6]යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නචිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථාති. දුතියම්පි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ මං එතදවොචුං: තායපි ඛො ත්වං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්කරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසං, කිම්පන ත්වං එතරහි බාහුලිකො පධානවිබ්භන්තො ආවත්තො බාහුල්ලාය අධිගමිස්සසි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සන

1 "අද්දසංසුං" ම. ස්‍යා. 2 "අයං ආවුසො" ඉ. 3 "පඤ්ඤපෙසුං" ම. 4 "සමුදාචරන්ති අහං" ස්‍යා. 5 "සමුදාචරථ" ම. 6 "යථානුසිට්ඨං පටිපජ්ජමානා" ස්‍යා. 7 "උත්තරිං" ම. ඉ. 8 "කිං පන" ම. ස්‍යා.

විසෙසන්ති? දුතියම්පි ඛො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛූ එතදවොචං: න භික්ඛවෙ තථාගතො [1]බාහුලිකො න පධානවිබ්භන්තො න ආවත්තො බාහුල්ලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නචිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථාති. තතියම්පි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ මං එතදවොචුං: තායපි ඛො ත්වං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්කරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසං, කිම්පන ත්වං එතරහි බාහුලිකො පධානවිබ්භන්තො ආවත්තො බාහුල්ලාය අධිගමිස්සසි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසන්ති? එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛූ එතදවොචං: අභිජානාථ මෙ නො තුම්හෙ භික්ඛවෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරූපං [2]භාසිතමෙතන්ති? නො හෙතං භන්තෙ. න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො න පධානවිබ්භන්තො න ආවත්තො බාහුල්ලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්බුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නචිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථාති.

අසක්ඛිං ඛො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛූ සඤ්ඤාපෙතුං. [3]ද්වෙපි සුදං භික්ඛවෙ භික්ඛූ ඔවදාමි, තයො භික්ඛූ පිණ්ඩාය චරන්ති, යං තයො භික්ඛූ පිණ්ඩාය චරිත්වා ආහරන්ති තෙන [4]ඡබ්බග්ගා යාපෙම. තයොපි සුදං භික්ඛවෙ භික්ඛූ ඔවදාමි, ද්වෙ භික්ඛූ පිණ්ඩාය චරන්ති, යං ද්වෙ භික්ඛූ පිණ්ඩාය චරිත්වා ආහරන්ති තෙන ඡබ්බග්ගා යාපෙම. අථ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛූ මයා එවං ඔවදියමානා එවං අනුසාසියමානා අත්තනා ජාතිධම්මා සමානා ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජාතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු, අත්තනා ජරාධම්මා සමානා ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජරං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මා [5]සමානා බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං

---

1 "බාහුල්ලිකො-පෙ-තතියම්පි" ම. ස්‍යා. 2 "පභාවිතමෙතන්ති" ම. "වභාවිතමෙතන්ති" ඉ. 3 "දෙවපි භික්ඛවෙ" ම. 4 "ඡබ්බග්ගියා" ම. "ඡබ්බග්ගා" ඉ. 5 "සමානා—පෙ—මරණධම්මා සමානා......අත්තනා සොකධම්මා සමානා......අත්තනා සංකිලෙසධම්මා සමානා" ම. ස්‍යා.

අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු, අත්තනා මරණධම්මා සමානා මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අමතං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු, අත්තනා සොකධම්මා සමානා සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසොකං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු, අත්තනා සඞ්කිලෙසධම්මා සමානා සඞ්කිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසඞ්කිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසඞ්කිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගක්ඛෙමං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. ඤාණඤ්ච පන [1]නෙසං දස්සනං උදපාදි: අකුප්පා [2]නො විමුත්ති, අයමන්තිමා ජාති, නත්ථිදානි පුනබ්භවොති —

පඤ්චිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමූපසංහිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා සද්දා — පෙ — ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා ගන්ධා — ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා රසා — කායවිඤ්ඤෙය්‍යා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමූපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච කාමගුණා. [3]යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ [4]ගථිතා මුච්ඡිතා [5]අජ්ඣාපන්නා අනාදීනවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති තෙ එවමස්සු වෙදිතබ්බා: අනයමාපන්නා බ්‍යසනමාපන්නා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො [6]මිගො [7]බද්ධො පාසරාසිං අධිසයෙය්‍ය, සො එවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනයමාපන්නො බ්‍යසනමාපන්නො යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ [8]ච පන ලුද්දෙ න යෙන කාමං පක්කමිස්සතීති; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ [3]යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ ගථිතා මුච්ඡිතා අජ්ඣාපන්නා අනාදීනවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති තෙ එවමස්සු වෙදිතබ්බා: අනයමාපන්නා බ්‍යසනමාපන්නා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො —

[9]යෙ ච ඛො කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ අගථිතා අමුච්ඡිතා අනජ්ඣාපන්නා ආදීනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති තෙ එවමස්සු වෙදිතබ්බා: න අනයමාපන්නා න බ්‍යසනමාපන්නා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිගො අබද්ධො පාසරාසිං අධිසයෙය්‍ය, සො එවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනයමාපන්නො න බ්‍යසනමාපන්නො න යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ ච පන ලුද්දෙ යෙන කාමං පක්කමිස්සතීති; එවමෙව

1 "නෙසං උදපාදි" ම. 2 "මෙ" ම. සී. කම්බො. 3 "යෙ කෙචි" සා. 4 "ගධිතා" ම. සා. 5 "අජ්ඣොපන්නා" ම. ඉ. 6 "මගො" ම. ඉ. 7 "බන්ධො" සා. 8 "ච ලුද්දෙ" සා. ඉ. 9 "යෙ හි කෙචි" ම. "යෙ කෙචි" සා.

ඛො භික්ඛවෙ [1]යෙ කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ අගථිතා අමුච්ඡිතා අනජ්ඣාපන්නා ආදීනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති තෙ එවමස්සු වෙදිතබ්බා: න අනයමාපන්නා න බ්‍යසනමාපන්නා න යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිගො අරඤ්ඤෙ පවනෙ චරමානො [2]විස්සත්ථො ගච්ඡති [2]විස්සත්ථො තිට්ඨති [2]විස්සත්ථො නිසීදති විස්සත්ථො සෙය්‍යං කප්පෙති. තං කිස්ස හෙතු? [3]අනාපාථගතො භික්ඛවෙ ලුද්දස්ස; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [4]දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [5]අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං [5]අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං

---

1 "යෙ හි කෙචි" ම. ඉ. 2 "විසට්ඨො" ම. ස්‍යා. 3 "ආනාපාථගතො" ම. 4 "දුතියං ඣානං......තතියං ඣානං......චතුත්ථං ඣානං" ස්‍යා. 5 "අත්ථඞ්ගමා" ම. සි. කණ්ඩි, "අට්ඨගමා" ස්‍යා.

උපසම්පජ්ජ [1]විහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ [1]විහරති- සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ [1]විහරති- සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛීණා හොන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අන්ධමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරචක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො. තිණ්ණො ලොකෙ [2]විසත්තිකං. සො විස්සත්ථො ගච්ඡති විස්සත්ථො තිට්ඨති විස්සත්ථො නිසීදති විස්සත්ථො සෙය්‍යං කප්පෙති. තං කිස්ස හෙතු? අනාපාථගතො භික්ඛවෙ පාපිමතොති-

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති-

[3]අරියපරියෙසනසුත්තං ඡට්ඨං.

[3-7]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො සබ්බසෙතෙන [4]වළභීරථෙන සාවත්ථියා නිය්‍යාති දිවා දිවස්ස. අද්දසා ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො පිලොතිකං පරිබ්බාජකං දූරතොව ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන පිලොතිකං පරිබ්බාජකං එතදවොච: හන්ද කුතො නු භවං වච්ඡායනො ආගච්ඡති දිවා දිවස්සාති? ඉතො හි ඛො අහං භො ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකාති. [5]තං කිං මඤ්ඤති භවං වච්ඡායනො: සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං, පණ්ඩිතො [6]මඤ්ඤෙති? කො චාහං [7]භො? කො ච සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං ජානිස්සාමි? සොපි නූනස්ස තාදිසොව යො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තියං ජානෙය්‍යාති. උළාරාය ඛලු භවං වච්ඡායනො සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසතීති? කො චාහං [8]භො? කො ච සමණං ගොතමං පසංසිස්සාමි? පසත්ථපසත්ථොව සො භවං ගොතමො, සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති. කම්පන භවං වච්ඡායනො අත්ථවසං සම්පස්සමානො සමණෙ ගොතමෙ එවං [9]අභිප්පසන්නොති?

---

1 "විහරති—පෙ—පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො" ම. ස්‍යා. 2 "විසත්තිකා. විස්සට්ඨො" ම. 3 "පාසරාසිසුත්තං නිට්ඨිතං ඡට්ඨං" ස්‍යා. 4 "වළවාභිරථෙන" ම. ස්‍යා. 5 "කිං භවං ගොතමස්ස" ස්‍යා. 6 "මඤ්ඤතීති" ස්‍යා. 7 "භොසමණස්ස" ස්‍යා. 8 "භො සමණං" ස්‍යා. 9 "අභිප්පසන්නො හොතීති" "කො චාහං භොසමණෙ ගොතමෙ එවං අභිප්පසන්නොමහීති?" ස්‍යා.

සෙය්‍යථාපි භො කුසලො නාගවනිකො නාගවනං පවිසෙය්‍ය' සො පස්සෙය්‍ය නාගවනෙ මහන්තං හත්ථිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරියඤ්ච විත්ථතං, සො නිට්ඨං ගච්ඡෙය්‍ය: මහා වත භො නාගොති; එවමෙව ඛො [1]අහං භො යතො අද්දසං සමණෙ ගොතමෙ චත්තාරි පදානි අථාහං නිට්ඨමගමං: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, [2]සුප්පටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති. කතමානි චත්තාරි? ඉධාහං භො පස්සාමි එකච්චෙ ඛත්තියපණ්ඩිතෙ නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලවෙධිරූපෙ, [3]වොභින්දන්තා මඤ්ඤෙ චරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතානි; තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතීති. තෙ පඤ්හං අභිසඞ්ඛරොන්ති: [4]ඉමං මයං පඤ්හං සමණං ගොතමං උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡිස්සාම; එවඤ්චෙ නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්චෙපි නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවම්පිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටොති; තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඞ්කමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති සම්පහංසෙති; තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙජිතා සම්පහංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්හං පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති? අඤ්ඤදත්ථු සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සම්පජ්ජන්ති. යදාහං භො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං පඨමං පදං අද්දසං අථාහං නිට්ඨමගමං: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, [2]සුප්පටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති.

පුන ච පරාහං භො පස්සාමි ඉධෙකච්චෙ [5]බ්‍රාහ්මණපණ්ඩිතෙ නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලවෙධිරූපෙ, වොභින්දන්තා මඤ්ඤෙ චරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතානි; තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතීති. තෙ පඤ්හං අභිසඞ්ඛරොන්ති: ඉමං මයං පඤ්හං සමණං ගොතමං උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡිස්සාම; එවඤ්චෙ නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්චෙපි නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවම්පිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටොති; තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඞ්කමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති සම්පහංසෙති; තෙ සමණෙන ගොතමෙන

---

1 "අහං යතො" සයා. 2 "සුප්පටිපන්නො සාවකසඞ්ඝොති" ඉ. 3 "තෙ භින්දන්තා" සයා.
4 "ඉදං" ම. 5 "බ්‍රාහ්මණපණ්ඩිතෙ-පෙ-ගහපතිපණ්ඩිතෙ—පෙ—සමණපණ්ඩිතෙ" ම.

ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙජිතා සම්පහංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්හං පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති? අඤ්ඤදත්ථු සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සම්පජ්ජන්ති. යදාහං භො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං දුතියං පදං අද්දසං අථාහං නිට්ඨමගමං: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති.

පුන ච පරාහං භො පස්සාමි ඉධෙකච්චෙ ගහපතිපණ්ඩිතෙ නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලවෙධිරූපෙ, [1]වොභින්දන්තා මඤ්ඤෙ චරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතානි; තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතීති. තෙ පඤ්හං අභිසංඛරොන්ති: ඉමං මයං පඤ්හං සමණං ගොතමං උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡිස්සාම; එවඤ්චෙ නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්චෙපි නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවම්පිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටොති; තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඞ්කමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති සම්පහංසෙති; තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙජිතා සම්පහංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්හං පුච්ඡන්ති, කුතස්සවාදං ආරොපෙස්සන්ති? අඤ්ඤදත්ථු සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සම්පජ්ජන්ති. යදාහං භො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං තතියං පදං අද්දසං අථාහං නිට්ඨමගමං: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති.

පුන ච පරාහං භො පස්සාමි ඉධෙකච්චෙ සමණපණ්ඩිතෙ නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලවෙධිරූපෙ, [1]වොභින්දන්තා මඤ්ඤෙ චරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතානි; තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතීති. තෙ පඤ්හං අභිසංඛරොන්ති: ඉමං මයං පඤ්හං සමණං ගොතමං උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡිස්සාම; එවඤ්චෙ නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්චෙපි නො පුට්ඨො එවං ව්‍යාකරිස්සති එවම්පිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු භො ගොතමො අමුකං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටොති; තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඞ්කමන්ති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති සම්පහංසෙති; තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙජිතා සම්පහංසිතා න චෙව සමණං

---

1 "තෙ භින්දන්තා" ස්‍යා.

භොතමං පඤ්හං පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති? අඤ්ඤදත්‍ථු සමණඤ්ඤෙව ගොතමං ඔකාසං යාචන්ති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, තෙ සමණො ගොතමො [1]පබ්බාජෙති උපසම්පාදෙති. තෙ [2]තත්‍ථ පබ්බජිතා, [3]සමානා එකෙ වූපකට්ඨා අප්පමත්තා ආතාපිනො පහිතත්තා විහරන්තා නචිරස්සෙව යස්සත්‍ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. තෙ එවමාහංසු: මනං වත භො අනස්සාම, මනං වත භො [4]පනස්සාම, මයං හි පුබ්බෙ අස්සමණාව සමානා සමණම්හාති පටිජානිම්හ, අබ්‍රාහ්මණාව සමානා බ්‍රාහ්මණම්හාති පටිජානිම්හ, අනරහන්තොව සමානා අරහන්තම්හාති පටිජානිම්හ; ඉදානි ඛොම්හ සමණා, ඉදානි ඛොම්හ බ්‍රාහ්මණා, ඉදානි ඛොම්හ අරහන්තොති. යදාහං භො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං චතුත්‍ථං පදං අද්දසං අථාහං නිට්ඨමගමං: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති. යතො ඛො අහං භො සමණෙ ගොතමෙ ඉමානි චත්තාරි පදානි අද්දසං අථාහං නිට්ඨමගමං: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති......

එවං වුත්තෙ ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො සබ්බසෙතා වළවාභිරථා ඔරොහිත්වා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා තික්ඛත්තුං උදානං උදානෙසි: නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස; අප්පෙව නාම මයං කදාචි කරහචි තෙන [5]භොතා ගොතමෙන සද්ධිං සමාගච්ඡෙය්‍යාම, අප්පෙව නාම සියා කොචිදෙව කථාසල්ලාපොති. අථ ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො යාවතකො අහොසි පිලොතිකාය පරිබ්බාජකෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි. එවං වුත්තෙ භගවා ජාණුස්සොණිං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න ඛො බ්‍රාහ්මණ එත්තාවතා හත්‍ථිපදොපමො විත්‍ථාරෙන පරිපූරො හොති. අපි ච බ්‍රාහ්මණ යථා හත්‍ථිපදොපමො විත්‍ථාරෙන පරිපූරො හොති තං සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමීති. එවං භොති ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

1 "පබ්බාජෙන්ති තෙ" ස්‍යා. ඉ. 2 "තථා" ඉ. 3 "සමානා වූපකට්ඨා" ස්‍යා. 4 "අනස්සාම" ස්‍යා. 5 "සමණෙන" ස්‍යා.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ නාගවනිකො නාගවනං පවිසෙය්‍ය, සො පස්සෙය්‍ය නාගවනෙ මහන්තං හත්ථිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරියඤ්ච විත්ථතං; යො හොති කුසලො නාගවනිකො නෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති: මහා වත භො නාගොති තං කිස්ස හෙතු? සන්ති හි බ්‍රාහ්මණ නාගවනෙ වාමනිකා නාම හත්ථිනියො මහාපදා, තාසමපෙතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්තො පස්සති නාගවනෙ මහන්තං හත්ථිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරියඤ්ච විත්ථතං උච්චා ච නිසෙවිතං; යො හොති කුසලො නාගවනිකො නෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති: මහා වත භො නාගොති. තං කිස්ස හෙතු? සන්ති හි බ්‍රාහ්මණ නාගවනෙ උච්චා කාළාරිකා නාම හත්ථිනියො මහාපදා, තාසමපෙතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්තො පස්සති නාගවනෙ මහන්තං හත්ථිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරියඤ්ච විත්ථතං උච්චා ච නිසෙවිතං උච්චා ච දන්තෙහි ආරඤ්ජිතානි; යො හොති කුසලො නාගවනිකො නෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති: මහා වත භො නාගොති. තං කිස්ස හෙතු? සන්ති හි බ්‍රාහ්මණ නාගවනෙ උච්චා කණෙරුකා නාම හත්ථිනියො මහාපදා, තාසමපෙතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්තො පස්සති නාගවනෙ මහන්තං හත්ථිපදං දීඝතො ච ආයතං තිරියඤ්ච විත්ථතං උච්චා ච නිසෙවිතං උච්චා ච දන්තෙහි ආරඤ්ජිතානි උච්චා ච සාඛාභඞ්ගං, තඤ්ච නාගං පස්සති රුක්ඛමූලගතං වා අබ්භොකාසගතං වා ගච්ඡන්තං වා ඨිතං වා නිසින්නං වා නිපන්නං වා; සො නිට්ඨං ගච්ඡති: [1]අයමෙව සො මහානාගොති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො, අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති. සො අපරෙන සමයෙන

---

1 "අයංව" ඉ.

අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති …

සො එවං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛූනං සික්ඛාසාජීවසමාපන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාචාරී විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුණං වාචං පහාය [1]පිසුණා [2]වාචා පටිවිරතො හොති, ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය, ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සහිතානං වා අනුප්පදාතා සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඵරුසං වාචං පහාය [3]ඵරුසා [2]වාචා පටිවිරතො හොති, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං …

සො බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභත්තිකො හොති රත්තූපරතො විරතො විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංස පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙළකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවික්කයා පටිවිරතො හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිවිරතො හොති. උක්කොටනවඤ්චනනිකති[4]සාචියොගා පටිවිරතො හොති. ඡෙදනවධබන්ධනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති …

---

1 "පිසුණාය" ම. සයා. ඉ. 2 "වාචාය" ම. සයා. ඉ. 3 "ඵරුසාය" ම. සයා. ඉ.
4 "සාවියොගා" ම. සයා.

සො සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩසාතෙන. [1]සො යෙන [2]යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි නාම [3]පක්ඛිසකුණො යෙන [2]යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව ඩෙති, [4]එවමෙව ඛො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. [1]සො යෙන [2]යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති…

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී; යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා…පෙ…ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා…ජිව්හාය රසං සායිත්වා…කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා…මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී; යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති…

සො අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති, උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති, ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති…

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො විවිත්තං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං [5]වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති; බ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපන්නචිත්තො විහරති, සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී බ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති; ථිනමිද්ධං පහාය විගත

1 "යෙත" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "යෙන ච" ම. 3 "පක්ඛි සකුණො" ම. ස්‍යා. ඉ. 4 "එවමෙවං භික්ඛු" ම. ස්‍යා. ඉ. 5 "වනපත්තං" ම.

ථීනමිද්ධො විහරති, ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්පජානො ථීනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති; උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති, අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තො උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති; විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති, අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති෴

සො ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහාය චෙතසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [1]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදම්පි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. න ත්වෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො [2]භගවතො සාවකසඞ්ඝොති෴

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [3]දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදම්පි වුච්චති [4]බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. න ත්වෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො [2]භගවතො සාවකසඞ්ඝොති෴

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදම්පි වුච්චති [4]බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. න ත්වෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො [2]භගවතො සාවකසඞ්ඝොති෴

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදම්පි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. න ත්වෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො [2]භගවතො සාවකසඞ්ඝොති෴

---

1 "පඨමං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "සඞ්ඝොති" ම. ඉ. 3 "දුතියං ඣානං...තතියං ඣානං...චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති" ස්‍යා. 4 "බ්‍රාහ්මණ... භගවතො සාවකසඞ්ඝොති" ම.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. [1]සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යථීදං–එකම්පි ජාතිං [2]ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසතිම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ; අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති; ඉදම්පි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. න ත්වෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති......

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන [3]අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. ඉදම්පි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. න ත්වෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති......

1 "සො එවං" ම. 2 "ද්වෙපි ජාතියො...ඉති සාකාරං" ම. ස්‍යා. 3 අතික්කන්තමානුසකෙන...යථාකම්මූපගෙ" ම. ස්‍යා.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති සො: ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති; ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරොධගාමිනි පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදම්පි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. න ත්වෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො හොති, අපි ච ඛො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. ඉදම්පි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතරඤ්ජිතං ඉතිපි. එත්තාවතා ඛො බ්‍රාහ්මණ අරියසාවකො නිට්ඨං ගතො හොති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝොති. එත්තාවතා ඛො බ්‍රාහ්මණ හත්ථිපදොපමො විත්ථාරෙන පරිපූරො හොතීති.

එවං වුත්තෙ ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං [1]භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං [2]සරණංගතන්ති.

චූළහත්ථිපදොපමසුත්තං [3]සත්තමං.

---

1 "භගවන්තං" ස්‍යා. ර. ච. 2 "සරණගතන්ති" ඉ. 3 "නිට්ඨිතං සත්තමං" ස්‍යා.

[3-8]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:-

සෙය්‍යථාපි ආවුසො යානි කානිචි [1]ජඞ්ගලානං පාණානං පදජාතානි සබ්බානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං [2]මහන්තත්තෙන, එවමෙව ඛො ආවුසො යෙ කෙචි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ චතූසු අරියසච්චෙසු සඞ්ගහං ගච්ඡන්ති. කතමෙසු චතූසු? දුක්ඛෙ අරියසච්චෙ, දුක්ඛසමුදයෙ අරියසච්චෙ, දුක්ඛනිරොධෙ අරියසච්චෙ, [3]දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අරියසච්චෙ…

කතමඤ්චාවුසො දුක්ඛං අරියසච්චං? ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, මරණම්පි දුක්ඛං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා, යම්පිච්ඡං න ලභති තම්පි දුක්ඛං, සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා…

කතමෙ චාවුසො පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා? සෙය්‍යථිදං-රූපූපාදානක්ඛන්ධො වෙදනූපාදානක්ඛන්ධො සඤ්ඤූපාදානක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරූපාදානක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණූපාදානක්ඛන්ධො…

කතමො චාවුසො රූපූපාදානක්ඛන්ධො? චත්තාරි ච මහාභූතානි චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං [4]උපාදාය රූපං. කතමෙ චාවුසො චත්තාරො මහාභූතා? පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු…

කතමා චාවුසො පඨවීධාතු? පඨවීධාතු සියා අජ්ඣත්තිකා සියා බාහිරා. කතමා චාවුසො අජ්ඣත්තිකා පඨවීධාතු? යා අජ්ඣත්තං පච්චත්තං කක්ඛළං ඛරිගතං [5]උපාදින්නං: සෙය්‍යථිදං-කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තචො මංසං [6]නහාරු අට්ඨි [7]අට්ඨිමිඤ්ජා වක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරීසං, යං වා පනඤ්ඤම්පි කිඤ්චි අජ්ඣත්තං පච්චත්තං කක්ඛළං ඛරිගතං [5]උපාදින්නං, අයං වුච්චතාවුසො අජ්ඣත්තිකා පඨවීධාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣත්තිකා පඨවීධාතු යා ච බාහිරා පඨවීධාතු පඨවීධාතුරෙවෙසා. තං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා පඨවීධාතුයා නිබ්බින්දති, පඨවීධාතුයා චිත්තං විරාජෙති…

1 "පජ්ඣගලානං" ර. ච. "ජඞ්ගමානං" ඉ. 2 "මහන්තෙනාන" "මහන්තත්තෙන" සී. කම්බො. 3 "දුක්ඛනිරොධගාමිනීපටිපදා" ර. ච. 4 "උපාදාරූපං" ස්‍යා. 5 "උපාදින්නං" ම. ස්‍යා. ර. ච. 6 "න්හාරු" ම. ස්‍යා. "නහාරූ" ස්‍යා ර. ච. 7 "අට්ඨිමිඤ්ජං" ම. ස්‍යා.

හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා ආපොධාතු පකුප්පති, අන්තරහිතා තස්මිං සමයෙ බාහිරා පඨවීධාතු හොති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරාය පඨවීධාතුයා තාව මහල්ලිකාය අනිච්චතා පඤ්ඤායිස්සති, ඛයධම්මතා පඤ්ඤායිස්සති, වයධම්මතා පඤ්ඤායිස්සති, විපරිණාමධම්මතා පඤ්ඤායිස්සති, [1]කිම්පනිමස්ස මත්තට්ඨකස්ස කායස්ස තණ්හුපාදින්නස්ස අහන්ති වා මමන්ති වා අස්මීති වා, අථ [2]ඛ්වස්ස [3]නො වෙවෙත්ථ හොති.—

තඤ්චෙ ආවුසො භික්ඛුං පරෙ [4]අක්කොසන්ති පරිභාසන්ති රොසෙන්ති විහෙසෙන්ති, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මෙ අයං සොතසම්ඵස්සජා දුක්ඛා වෙදනා, සා ච ඛො පටිච්ච නො අප්පටිච්ච. කිං පටිච්ච? ඵස්සං පටිච්ච. [5]සො: ඵස්සො අනිච්චොති පස්සති, වෙදනා අනිච්චාති පස්සති, සඤ්ඤා අනිච්චාති පස්සති, සඞ්ඛාරා අනිච්චාති පස්සති, විඤ්ඤාණං අනිච්චන්ති පස්සති. තස්ස ධාතාරම්මණමෙව චිත්තං පක්ඛන්දති පසීදති සන්තිට්ඨති [6]අධිමුච්චති.—

තඤ්චෙ ආවුසො භික්ඛුං පරෙ අනිට්ඨෙහි අකන්තෙහි අමනාපෙහි සමුදාචරන්ති, පාණිසම්ඵස්සෙනපි ලෙඩ්ඩුසම්ඵස්සෙනපි දණ්ඩසම්ඵස්සෙනපි සත්ථසම්ඵස්සෙනපි, සො එවං පජානාති: තථාභූතො ඛො අයං කායො යථාභූතස්මිං කායෙ පාණිසම්ඵස්සාපි කමන්ති, ලෙඩ්ඩුසම්ඵස්සාපි කමන්ති, දණ්ඩසම්ඵස්සාපි කමන්ති, සත්ථසම්ඵස්සාපි කමන්ති. වුත්තං ඛො පනෙතං භගවතා [7]කකචූපමොවාදෙ: උභතො දණ්ඩකෙන චෙපි භික්ඛවෙ කකචෙන චොරා ඔචරකා අඞ්ගමඞ්ගානි [8]ඔක්කන්තෙය්‍යුං, [9]තත්‍රාපි යො මනො පදොසෙය්‍ය න මෙ සො තෙන සාසනකරොති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති අසම්මුට්ඨා, පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං චිත්තං එකග්ගං. කාමං දානි ඉමස්මිං කායෙ පාණිසම්ඵස්සාපි කමන්තු, ලෙඩ්ඩුසම්ඵස්සාපි කමන්තු, දණ්ඩසම්ඵස්සාපි කමන්තු, සත්ථසම්ඵස්සාපි කමන්තු, කරීයති හිදං බුද්ධානං සාසනන්ති.—

තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුල්ලද්ධං වත මෙ න වත මෙ සුලද්ධං; යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාතීති.

---

1 "කිං පන" ම. ස්‍යා. ච. 2 "ඛ්වාස්ස" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "නො තෙවෙත්ථ" ම. ස්‍යා. "නො තෙවෙත්ථ" ඉ. "නා වෙත්ථ" ර. ච. 4 "අක්කොසෙන්ති පරිභාසෙන්ති" ර. ච. 5 "සොපි ඛො ඵස්සො" ස්‍යා. 6 "අභිමුච්චති" ම. "මුච්චති" ස්‍යා. සී. කථ්ච්. 7 "කකචූපමෙ ඔවාදෙ" ස්‍යා. 8 "ඔක්කන්තෙය්‍යුං" ම. ස්‍යා. 9 "තත්‍රපි" ස්‍යා.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුණිසා [1]සසුරං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, එවමෙව ඛො ආවුසො තස්ස චෙ භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො [2]උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුල්ලද්ධං වත මෙ න වත මෙ සුලද්ධං, යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො [2]උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාතීති. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බහුකතං හොති.

කතමා චාවුසො ආපොධාතු? ආපොධාතු සියා අජ්ඣත්තිකා සියා බාහිරා. කතමා චාවුසො අජ්ඣත්තිකා ආපොධාතු? යං අජ්ඣත්තං පච්චත්තං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං: සෙය්‍යථීදං—පිත්තං සෙම්හං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අස්සු වසා ඛෙළො සිංඝාණිකා ලසිකා මුත්තං, යං වා පනඤ්ඤම්පි කිඤ්චි අජ්ඣත්තං පච්චත්තං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චතාවුසො අජ්ඣත්තිකා ආපොධාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣත්තිකා ආපොධාතු යා ච බාහිරා ආපොධාතු ආපොධාතුරෙවෙසා. තං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා ආපොධාතුයා නිබ්බින්දති, ආපොධාතුයා චිත්තං විරාජෙති.

[3]හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා ආපොධාතු පකුප්පති, සා ගාමම්පි වහති, නිගමම්පි වහති, නගරම්පි වහති, ජනපදම්පි වහති, ජනපදපදෙසම්පි වහති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ යොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, ද්වියොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, තියොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, චතුයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, පඤ්චයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, ඡයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති, සත්තයොජනසතිකානිපි උදකානි ඔගච්ඡන්ති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ සත්තතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, ඡතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, චතුතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, තිතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, ද්විතාලම්පි උදකං සණ්ඨාති, [4]තාලම්පි උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං

1 "සස්සුරං" සණ්. 2 "උපෙඛා" ර. ව. ඉ. 3 "හොති" ම. 4 "තාලමත්තම්පි" ඉ.

මහාසමුද්දෙ සත්තපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, ඡපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, චතුපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, තිපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, ද්විපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, [1]පොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අඩ්ඪපොරිසම්පි උදකං සණ්ඨාති, කටිමත්තම්පි උදකං සණ්ඨාති, [2]ජණ්ණුමත්තම්පි උදකං සණ්ඨාති, [3]ගොප්ඵකමත්තම්පි උදකං සණ්ඨාති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දෙ අඞ්ගුලිපබ්බතෙමනමත්තම්පි උදකං න හොති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරාය අපොධාතුයා තාව මහල්ලිකාය අනිච්චතා *පඤ්ඤායිස්සති…පෙ…උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බහුකතං හොති.

කතමා චාවුසො තෙජොධාතු? තෙජොධාතු සියා අජ්ඣත්තිකා සියා බාහිරා. කතමා චාවුසො අජ්ඣත්තිකා තෙජොධාතු? යං අජ්ඣත්තං පච්චත්තං තෙජො තෙජොගතං උපාදින්නං: සෙය්‍යථීදං - යෙන ච සන්තප්පති [4]යෙන ච [5]ජරීයති යෙන ච පරිඩය්හති යෙන ච අසිතපීතඛායිතසායිතං සම්මා පරිණාමං ගච්ඡති, යං වා පනඤ්ඤම්පි කිඤ්චි අජ්ඣත්තං පච්චත්තං තෙජො තෙජොගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චතාවුසො අජ්ඣත්තිකා තෙජොධාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣත්තිකා තෙජොධාතු යා ච බාහිරා තෙජොධාතු තෙජොධාතුරෙවෙසා. තං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා තෙජොධාතුයා නිබ්බින්දති, තෙජොධාතුයා චිත්තං විරාජෙති.

හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා තෙජොධාතු පකුප්පති. සා ගාමම්පි [6]ඩහති, නිගමම්පි [6]ඩහති, නගරම්පි ඩහති, ජනපදම්පි ඩහති, ජනපදපදෙසම්පි ඩහති. සා හරිතන්තං වා පන්ථන්තං වා සෙලන්තං වා උදකන්තං වා රමණීයං වා භූමිභාගං ආගම්ම අනාහාරා නිබ්බායති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං කුක්කුටපත්තෙනපි [7]නහාරුදද්දුලෙනපි අග්ගිං ගවෙසන්ති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරාය තෙජොධාතුයා තාව මහල්ලිකාය අනිච්චතා *පඤ්ඤායිස්සති…පෙ…උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බහුකතං හොති.

කතමා චාවුසො වායොධාතු? වායොධාතු සියා අජ්ඣත්තිකා සියා බාහිරා. කතමා චාවුසො අජ්ඣත්තිකා වායොධාතු? යං අජ්ඣත්තං පච්චත්තං වායො වායොගතං උපාදින්නං: සෙය්‍යථීදං - උද්ධ

---

1 "පොරිසමත්තම්පි" ඉ 2 "ජාණුමත්තම්පි" ම. 3. "ගොප්ඵමත්තම්පි" ඉ. ර,
* සයාමමරම්මපොත්ථකෙසු පුබ්බෙව සබ්බාපි පාඨයො දිස්සන්ති 4 "යෙන ච පචා" ර.
5 "ජීරියති" ම "ජීරති" සයා. ච. "ජීරියති" ඉ. 6 "දහති" ම. සයා. 7 "නහාරුදද්දුලෙනපි" ම "නහාරුදද්දුලෙනපි" සයා. "නහාරුදද්දුලෙනපි" ර.

ඞ්ගමා වාතා, අධොගමා වාතා, කුච්ඡිසයා වාතා, කොට්ඨසයා වාතා, අඞ්ගමඞ්ගානුසාරිනො වාතා, අස්සාසො පස්සාසො ඉති වා, යං වා පනඤ්ඤම්පි කිඤ්චි අජ්ඣත්තං පච්චත්තං වායො වායොගතං උපාදිණ්ණං, අයං වුච්චතාවුසො අජ්ඣත්තිකා වායොධාතු. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣත්තිකා වායොධාතු යා ච බාහිරා වායොධාතු වායොධාතුරෙවෙසා. තං: නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා වායොධාතුයා නිබ්බින්දති, වායොධාතුයා චිත්තං විරාජෙති.

හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා වායොධාතු පකුප්පති, සා ගාමම්පි වහති, නිගමම්පි වහති, නගරම්පි වහති, ජනපදම්පි වහති, ජනපදපදෙසම්පි වහති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තාලවණ්ටෙනපි විධූපනෙනපි වාතං පරියෙසන්ති, [1]ඔස්සාවනෙපි තිණානි න [2]ඉඤ්ජන්ති. තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරාය වායොධාතුයා තාව මහල්ලිකාය අනිච්චතා පඤ්ඤායිස්සති, ඛයධම්මතා පඤ්ඤායිස්සති, වයධම්මතා පඤ්ඤායිස්සති, විපරිණාමධම්මතා පඤ්ඤායිස්සති, කිම්පනිමස්ස මත්තට්ඨකස්ස කායස්ස තණ්හුපාදිණ්ණස්ස අහන්ති වා මමන්ති වා අස්මීති වා, අථ [3]ඛ්වස්ස [4]නො වෙවෙත්ථ හොති.

තඤ්චෙ ආවුසො භික්ඛුං පරෙ [5]අක්කොසන්ති පරිභාසන්ති රොසෙන්ති විහෙසෙන්ති, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මෙ අයං සොතසම්ඵස්සජා දුක්ඛා වෙදනා, සා ච ඛො පටිච්ච නො අප්පටිච්ච. කිං පටිච්ච? ඵස්සං පටිච්ච. [6]සො: ඵස්සො අනිච්චොති පස්සති, වෙදනා අනිච්චාති පස්සති, සඤ්ඤා අනිච්චාති පස්සති, සඞ්ඛාරා අනිච්චාති පස්සති, විඤ්ඤාණං අනිච්චන්ති පස්සති. තස්ස ධාතාරම්මණමෙව චිත්තං පක්ඛන්දති පසීදති සන්තිට්ඨති [7]අධිමුච්චති.

තඤ්චෙ ආවුසො භික්ඛුං පරෙ අනිට්ඨෙහි අකන්තෙහි අමනාපෙහි සමුදාචරන්ති, පාණිසම්ඵස්සෙනපි ලෙඩ්ඩුසම්ඵස්සෙනපි දණ්ඩසම්ඵස්සෙනපි සත්ථසම්ඵස්සෙනපි. සො එවං පජානාති: තථාභූතො ඛො අයං කායො යථාභූතස්මිං කායෙ පාණිසම්ඵස්සාපි කමන්ති, ලෙඩ්ඩුසම්ඵස්සාපි කමන්ති, දණ්ඩසම්ඵස්සාපි කමන්ති, සත්ථසම්ඵස්සාපි කමන්ති. වුත්තං ඛො පනෙතං භගවතා [8]කකචූපමොවාදෙ: උභතොදණ්ඩකෙන චෙපි භික්ඛවෙ කකචෙන චොරා ඔචරකා අඞ්ගමඞ්ගානි [9]ඔකන්තෙය්‍යුං, [10]තත්‍රපි යො මනො පදූසෙය්‍ය න මෙ සො තෙන සාසනකරොති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති අසම්මුට්ඨා, පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො,

---

1 "ඔස්සවනෙපි" ඉ. 2 "ඉවජන්ති" ම. ඉ. ර. ව. 3 "ඛ්වාස්ස" ම. ස්‍යා. ඉ. 4 "නො නෙවෙත්ථ" ම. ස්‍යා. ඉ. "නො වෙත්ථ" ර. 5 "අක්කොසෙන්ති පරිභාසෙන්ති" ර. ව. 6 "සො ඵස්සො" ස්‍යා. 7 "විමුච්චති" ස්‍යා. "අභිමුච්චති" ර. ව. 8 "කකචූපමෙ ඔවාදෙ" ස්‍යා. 9 "ඔක්කන්තෙය්‍යුං"? 10 "තත්‍රාපි" ස්‍යා.

සමාහිතං චිත්තං එකග්ගං. කාමංදානි ඉමස්මිං කායෙ පාණිසම්ඵස්සාපි කමන්තු, ලෙඩ්ඩුසම්ඵස්සාපි කමන්තු, දණ්ඩසම්ඵස්සාපි කමන්තු, සත්ථසම්ඵස්සාපි කමන්තු, කරීයති හිදං බුද්ධානං සාසනන්ති.

තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුල්ලද්ධං වත මෙ න වත මෙ සුලද්ධං, යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාතීති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුණිසා සසුරං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, එවමෙව ඛො ආවුසො තස්ස චෙ භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුල්ලද්ධං වත මෙ න වත මෙ සුලද්ධං, යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා න සණ්ඨාතීති. තස්ස චෙ ආවුසො භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ධම්මං අනුස්සරතො එවං සඞ්ඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බහුකතං හොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො කට්ඨඤ්ච පටිච්ච වල්ලිඤ්ච පටිච්ච තිණඤ්ච පටිච්ච මත්තිකඤ්ච පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො [1]අගාරන්තෙව [2]සඞ්ඛං ගච්ඡති, එවමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨිඤ්ච පටිච්ච නහාරුඤ්ච පටිච්ච මංසඤ්ච පටිච්ච චම්මඤ්ච පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො [3]රූපන්තෙව [2]සඞ්ඛං ගච්ඡති. අජ්ඣත්තිකඤ්චෙ ආවුසො චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති බාහිරා ච රූපා න [4]ආපාථං [5]ආගච්ඡන්ති නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරො හොති, නෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. අජ්ඣත්තිකඤ්චෙ ආවුසො චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති බාහිරා ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරො හොති, නෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. යතො ච ඛො ආවුසො අජ්ඣත්තිකඤ්චෙව චක්ඛුං අපරිභින්නං හොති බාහිරා ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති තජ්ජො ච සමන්නාහාරො හොති, එවං තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. යං තථාභූතස්ස රූපං තං රූපූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡති, යා තථාභූතස්ස වෙදනා සා

1 "අගාරන්තෙව" ම. සයා. 2 "සඞ්ඛ්‍යං" සයා. 3 "රූපන්තෙව" ම. සයා. 4 "ආපාථං" ම. 5 "ගච්ඡන්ති" ර. ව.

[1]වෙදනූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡති, යා තථාභූතස්ස සඤ්ඤා සා සඤ්ඤූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡති, යෙ තථාභූතස්ස සඞ්ඛාරා තෙ සඞ්ඛාරූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡන්ති, යං තථාභූතස්ස විඤ්ඤාණං තං විඤ්ඤාණූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡන්ති. සො එවං පජානාති: එවං [2]කිරමෙසං පඤ්චන්නං උපාදානක්ඛන්ධානං සඞ්ගහො සන්නිපාතො සමවායො [3]හොතීති. වුත්තං ඛො පනෙතං භගවතා: යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති, යො ධම්මං පස්සති සො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සතීති. පටිච්චසමුප්පන්නා ඛො පනිමෙ යදිදං පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා. යො ඉමෙසු පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු ඡන්දො ආලයො අනුනයො අජ්ඣොසානං සො දුක්ඛසමුදයො, යො ඉමෙසු පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගප්පහානං සො [4]දුක්ඛනිරොධොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බහුකතං හොති…

අජ්ඣත්තිකඤ්චෙ ආවුසො සොතං අපරිභින්නං හොති…පෙ… ඝානං අපරිභින්නං හොති… ජිව්හා අපරිභින්නා හොති… කායො අපරිභින්නො [5]හොති… මනො අපරිභින්නො හොති බාහිරා ච [3]ධම්මා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරො හොති, [6]නෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. අජ්ඣත්තිකො චෙ ආවුසො මනො අපරිභින්නො හොති බාහිරා ච ධම්මා ආපාථං ආගච්ඡන්ති නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරො හොති, නෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. යතො ච ඛො ආවුසො අජ්ඣත්තිකො [7]චෙ මනො අපරිභින්නො හොති බාහිරා ච ධම්මා ආපාථං ආගච්ඡන්ති තජ්ජො ච සමන්නාහාරො හොති, එවං තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාතුභාවො හොති. යං තථාභූතස්ස රූපං තං රූපූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡති, යා තථාභූතස්ස වෙදනා සා වෙදනූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡති. යා තථාභූතස්ස සඤ්ඤා සා සඤ්ඤූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡති, යෙ තථාභූතස්ස සඞ්ඛාරා තෙ සඞ්ඛාරූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡන්ති, යං තථාභූතස්ස විඤ්ඤාණං තං විඤ්ඤාණූපාදානක්ඛන්ධෙ සඞ්ගහං ගච්ඡති. සො එවං පජානාති: එවං කිරමෙසං පඤ්චන්නං උපාදානක්ඛන්ධානං සඞ්ගහො සන්නිපාතො සමවායො [3]හොතීති; වුත්තං ඛො පනෙතං භගවතා: යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති, යො ධම්මං පස්සති සො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සතීති. පටිච්චසමුප්පන්නා ඛො පනිමෙ යදිදං පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා. යො ඉමෙසු පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු

---

1 "වෙදනොපාදානක්ඛන්ධෙ" ර. 2 "කිර ඉමෙසං" ම. "කිරිමෙසං" සයා. 3 "හොති" සයා. ර. එ. 4 "දුක්ඛනිරොධො" ම. ඉ. 5 "හොති-පෙ-අජ්ඣත්තිකො චෙ ආවුසො මනො" සයා. 6 "ධම්මා ආපාථං" ර. ව. 7 "චෙව" ඉ. ම. සයා.

ඡන්‍දො ආලයො අනුනයො අජ්ඣොසානං සො දුක්ඛසමුදයො, යො ඉමෙසු පඤ්චසුපාදානක්ඛන්‍ධෙසු ඡන්‍දරාගවිනයො ඡන්‍දරාගප්පහානං සො [1]දුක්ඛනිරොධොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බහුකතං හොතීති.

[2]ඉදමවොචායස්මා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්‍දුන්ති.

මහාහත්ථිපදොපමසුත්තං [3]අට්ඨමං

[3-9]

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකූටෙ පබ්බතෙ අචිරපක්කන්තෙ දෙවදත්තෙ. තත්‍ර ඛො භගවා දෙවදත්තං ආරබ්භ භික්ඛූ ආමන්තෙසි:—

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා [4]ජරාමරණෙන [5]සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්‍ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි [6]ලාභී සිලොකවා, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අප්පඤ්ඤාතා අප්පෙසක්ඛාති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං අතික්කම්ම [7]පපටිකං සාඛාපලාසං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව

1 "දුක්ඛනිරොධො" ම. ඉ. 2 "ඉදමවොච ආයස්මා ච" ම. ස්‍යා. 3 "නිට්ඨිතං අට්ඨමං" ස්‍යා. 4 "ජරාය මරණෙන" ම. ස්‍යා. 5 "සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසෙහි" ස්‍යා. 6 "ලාභසක්කාරසිලොකවා" ම. "ලාභී සක්කාරසිලොකවා" ස්‍යා. 7 "පප්පටිකං" ස්‍යා.

සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං අතික්කම්ම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි [1]ලාභී සිලොකවා, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අප්පඤ්ඤාතා [2]අප්පෙසක්ඛාති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සාඛාපලාසං අග්ගහෙසි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති, න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං

---

1 "ලාභසක්කාරසිලොකවා" ම. "ලාභී සක්කාරසිලොකවා" සෘ. 2 "අප්පෙසක්ඛා" ර. ච.

පපටිකං ජෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං; තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං පපටිකං ජෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො; සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ දුස්සීලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පපටිකං අග්ගහෙසි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො

සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සමාහිතො එකග්ගචිත්තො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අසමාහිතා විබ්භන්තචිත්තාති. සො තාය සමාධිසම්පදාය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති. න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජයි නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති, පරං වම්භෙති: අහමස්මි සමාහිතො එකග්ගචිත්තො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අසමාහිතා විබ්භන්තචිත්තාති. සො තාය සමාධිසම්පදාය මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු තචං අග්ගහෙසි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා ආගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො ඤාණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තමනො[1] හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි ජානං පස්සං විහරාමි, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අජානං අපස්සං විහරන්තීති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං ඵෙග්ගුං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං ඵෙග්ගුං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමර

1. "හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො" ර. ච.

ණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො ඤාණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි ජානං පස්සං විහරාමි, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අජානං අපස්සං විහරන්තීති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන මජ්ජති පමජ්ජති පමාදං ආපජ්ජති, පමත්තො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඵෙග්ගුං අග්ගහෙසි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො

පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො ඤාණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, [1]අප්පමත්තො සමානො අසමයවිමොක්ඛං ආරාධෙති. අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසමයවිමුත්තියා පරිහායෙථ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති ජානමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: අඤ්ඤාසි වතායං භවං පුරිසො සාරං අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං අඤ්ඤාසි තචං අඤ්ඤාසි පපටිකං අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති ජානමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සතීති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා ආගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තා

---

1 "අප්පමත්තො සමානො සමයවිමොක්ඛං ආරාධෙති. ඨානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං සො භික්ඛු තාය සමයවිමුත්තියා පරිහායෙථ" ස්‍යා. ඉ. ර. ච.

නුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති; අප්පමත්තො සමානො ඤාණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන න මජ්ජති නප්පමජ්ජති නප්පමාදං ආපජ්ජති, අප්පමත්තො සමානො [1]අසමයවිමොක්ඛං ආරාධෙති. අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසමයවිමුත්තියා [2]පරිහායෙථ.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ නයිදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසම්පදානිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න ඤාණදස්සනානිසංසං. යා ච ඛො අයං භික්ඛවෙ අකුප්පා චෙතොවිමුත්ති, එතදත්ථමිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං එතං සාරං එතං පරියොසානන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාසාරොපමසුත්තං [3]නවමං

[3-10]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො [4]පිඞ්ගලකොච්ඡො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො පිඞ්ගලකොච්ඡො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:-

යෙමෙ භො ගොතම සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඝිනො ගණිනො ගණාචරියා ඤාතා යසස්සිනො [5]තිත්ථකරා සාධුසම්මතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: [6]පූරණො කස්සපො, මක්ඛලි ගොසාලො, අජිතො කෙසකම්බලී, [7]පකුධො කච්චායනො, සඤ්ජයො [8]බෙලට්ඨපුත්තො, නිගණ්ඨො [9]නාථපුත්තො, සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය [10]අබ්භඤ්ඤංසු සබ්බෙව [11]නාබ්භඤ්ඤංසු, උදාහු එකච්චෙව අබ්භඤ්ඤංසු එකච්චෙව [11]නාබ්භඤ්ඤංසූති.

---

1 "අසමයවිමොඛං" ඉ. 2 "පරිහායෙථාති" ස්‍යා. 3 "නිට්ඨිතං නවමං" ස්‍යා. 4 "පිඞ්ගලි" ර. ච. 5 "තිත්ථඞ්කරා" ස්‍යා. 6 "පුරාණො" ම. 7 "කකුධො" ර. ච. 8 "බෙලට්ඨි" ර. ච. 9 "නාත" ඉ. 10 "අභිඤ්ඤංසු" ම. 11 "න අභිඤ්ඤංසු" ම.

අලං බ්‍රාහ්මණ, තිට්ඨතෙතං: සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබ්භඤ්ඤංසු සබ්බෙව නාබ්භඤ්ඤංසු, උදාහු එකච්චෙ අබ්භඤ්ඤංසු එකච්චෙ [1]නාබ්භඤ්ඤංසූති. ධම්මං තෙ බ්‍රාහ්මණ දෙසෙස්සාමි, තං සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමීති. එවං භොති ඛො පිඞ්ගලකොච්ඡො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:-

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං අතික්කම්ම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං අතික්කම්ම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං පපටිකං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං පපටිකං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා, එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙ

1 "නාභිඤ්ඤංසු"-ඉ.

සනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං ඵෙග්ගුං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං න අඤ්ඤාසි තචං න අඤ්ඤාසි පපටිකං න අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං ඵෙග්ගුං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සතීති.

සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති ජානමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: අඤ්ඤාසි වතායං භවං පුරිසො සාරං අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගුං අඤ්ඤාසි තචං අඤ්ඤාසි පපටිකං අඤ්ඤාසි සාඛාපලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති ජානමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සතීති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි ලාභී [1]සිලොකවා ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අප්පඤ්ඤාතා අප්පෙසක්ඛාති; ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති, ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාථලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො

1 "ලාභසක්කාරසිලොකවා" ම. "ලාභී සක්කාරසිලොකවා" ස්‍යා.

මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං අතික්කම්ම පපටිකං සාඛාපලාසං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං [1]නානුභවිස්සති, තථූපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො, ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ දුස්සීලා පාපධම්මාති; සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති, ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාථලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං අතික්කම්ම තචං පපටිකං ඡෙත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරන්ති මඤ්ඤමානො; යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති, තථූපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ [2]එකච්චො [3]පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති

1 "නානුභවිස්සතීති" ම. ස්‍යා. 2 "එකච්චො-පෙ-අන්තකිරියා" ස්‍යා. 3 "පුග්ගලො-පෙ-අන්තකිරියා" ම.

වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සමාහිතො එකග්ගචිත්තො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අසමාහිතා විබ්භන්තචිත්තාති; සමාධිසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති, ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාථලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං අතික්කම්ම ඵෙග්ගුං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං [1]නානුභවිස්සති, තථූපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා [2]ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙව නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො සො සීලසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති,

1 "නානුභවිස්සතීති" ම. ස්‍යා. 2 "ජරාමරණෙන-පෙ-අන්තකිරියා" ම. ස්‍යා.

සමාධිසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො ඤාණදස්සනං ආරාධෙති, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි ජානං පස්සං විහරාමි, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛූ අජානං අපස්සං විහරන්තීති; ඤාණදස්සනෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති, ඔලීනවුත්තිකො ච හොති සාථලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කම්මෙව සාරං ඵෙග්ගුං ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං [1]නානුභවිස්සති, තථූපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොම්හි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බත්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, ලාභසක්කාරසිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සීලසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති, සමාධිසම්පදාය ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො. සො ඤාණදස්සනං ආරාධෙති, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තමනො හොති නො ච ඛො පරිපුණ්ණසඞ්කප්පො, සො තෙන ඤාණදස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං

1 “නානුභවිස්සතීති” ම. ස්‍යා.

ච මෙහෙති, ඤාණදස්සනෙන ච යෙ අඤ්ඤෙ ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, අනොලීනවුත්තිකො ච හොති අසාථලිකො…

කතමෙ ච බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [1]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච…

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [2]දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො [3]බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච…

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො [3]බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච…

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [4]අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො [3]බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච…

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං [4]අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච…

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ [5]විහරති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච…

---

1 "පඨමං", ම. ස්‍යා. ඉ. 2 "දුතියං ඣානං -පෙ- තතියං ඣානං -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ" ස්‍යා. 3. "බ්‍රාහ්මණ-පෙ-පණීතතරො" ම. 4 "අත්ථඞ්ගමා" ම. ස්‍යා. 5 "විහරති-පෙ-සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ" ම. ස්‍යා.

පුන චපරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

පුන චපරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච.

පුන චපරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති; පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛීණා හොන්ති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච. ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡෙත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති ජානමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති, තථූපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉති ඛො බ්‍රාහ්මණ නයිදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසම්පදානිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න ඤාණදස්සනානිසංසං. යා ච ඛො අයං බ්‍රාහ්මණ අකුප්පා චෙතොවිමුත්ති, එතදත්ථමිදං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මචරියං එතං සාරං එතං පරියොසානන්ති.

එවං වුත්තෙ පිඞ්ගලකොච්ඡො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි භො [1]ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති, එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

චූළසාරොපමසුත්තං දසමං.

ඔපම්මවග්ගො තතියො.

[2]තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං:

මොලියඵග්ගුන රිට්ඨ ච නාමො අද්ධවනෙ කපි පුණ්ණ නිවාපො
රාසි කණෙරු මහාගජනාමො සාරවරො පුන පිඞ්ගලකොච්ඡො
එස වරො ඨපිතො අසමොයං චාරුතරො තතියො වරවග්ගොති.*

---

1 "ගොතම-පෙ-උපාසකං" ම.ස්‍යා. 2 "තස්ස උද්දානං" ම "තස්සුද්දානං" ස්‍යා.
*අයං උද්දානගාථා සීහළපොත්ථකෙසු විසදිසී ජාතා; ස්‍යාම-මරම්මපොත්ථකෙසු න දිස්සති.

[4-1]

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා [1]නාදිකෙ විහරති ගිඤ්ජකාවසථෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච [2]කිම්බිලො ගොසිඞ්ගසාලවනදායෙ විහරන්ති. අථ ඛො භගවා සායන්හසමයං [3]පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන ගොසිඞ්ගසාලවනදායො තෙනුපසඞ්කමි. අද්දසා ඛො දායපාලො භගවන්තං දූරතොව ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච: මා [4]සමණ එතං දායං පාවිසි, සන්තෙත්ථ තයො කුලපුත්තා අත්තකාමරූපා විහරන්ති, මා තෙසං අඵාසුමකාසීති. අස්සොසි ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො දායපාලස්ස භගවතා සද්ධිං මන්තයමානස්ස, සුත්වාන දායපාලං එතදවොච: මා ආවුසො දායපාල භගවන්තං වාරෙසි, සත්ථා නො භගවා අනුප්පත්තොති. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො යෙනායස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තඤ්ච නන්දියං ආයස්මන්තඤ්ච කිම්බිලං එතදවොච: අභික්කමථායස්මන්තො, අභික්කමථායස්මන්තො, සත්ථා නො භගවා අනුප්පත්තොති. අථ ඛො ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලො භගවන්තං පච්චුග්ගන්ත්වා එකො භගවතො පත්තචීවරං පටිග්ගහෙසි, එකො ආසනං පඤ්ඤපෙසි, එකො පාදොදකං උපට්ඨපෙසි. නිසීදි භගවා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ, [5]නිසජ්ජ ඛො භගවා පාදෙ පක්ඛාලෙසි. තෙපි ඛො ආයස්මන්තො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.

එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං භගවා එතදවොච: කච්චි වො අනුරුද්ධා ඛමනීයං? කච්චි යාපනීයං? කච්චි පිණ්ඩකෙන න [6]කිලමථාති? ඛමනීයං භගවා, යාපනීයං භගවා, න ච මයං භන්තෙ පිණ්ඩකෙන [7]කිලමාමාති. කච්චි පන වො අනුරුද්ධා සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරථාති? තග්ඝ මයං භන්තෙ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරාමාති. යථා කථං පන තුම්හෙ අනුරුද්ධා සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරථාති? ඉධ මය්හං භන්තෙ එවං හොති: ලාභා වත මෙ, සුලද්ධං වත මෙ, යොහං එවරූපෙහි සබ්‍රහ්මචාරීහි සද්ධිං විහරාමීති තස්ස මය්හං භන්තෙ ඉමෙසු ආයස්මන්තෙසු මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨිතං [8]ආවි

1 "ඤාතිකෙ" ම. 2 'කිමිලො' ම. සයා. 3 "පටිසල්ලාණා" ම. සයා. ඉ. 4 "මහාසමණ" ම 5 නිසජ්ජ පාදෙ" සයා. 6 "කිලමිත්ථාති" ම. සයා, 7 "කිලමිමහාති" සයා. 8 "ආවිං" සයා. "ආවී" ඉ.

චෙව රහො ච, මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨිතං ආවි චෙව රහො ච, මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨිතං ආවි චෙව රහො ච. තස්ස මය්හං භන්තෙ එවං හොති: යන්නූනාහං සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං චිත්තස්ස වසෙන වත්තෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං භන්තෙ සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං චිත්තස්ස වසෙන වත්තාමි. නානා හි ඛො නො භන්තෙ කායා, එකඤ්ච පන මඤ්ඤෙ චිත්තන්ති.

ආයස්මාපි ඛො නන්දියො—පෙ—ආයස්මාපි ඛො කිම්බිලො භගවන්තං එතදවොච: මය්හම්පි ඛො භන්තෙ එවං හොති: ලාභා වත මෙ, සුලද්ධං වත මෙ, යොහං එවරූපෙහි සබ්‍රහ්මචාරීහි සද්ධිං විහරාමීති. තස්ස මය්හං භන්තෙ ඉමෙසු ආයස්මන්තෙසු මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨිතං ආවි චෙව රහො ච, මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨිතං ආවි චෙව රහො ච, මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨිතං ආවි චෙව රහො ච. තස්ස මය්හං භන්තෙ එවං හොති: යන්නූනාහං සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං චිත්තස්ස වසෙන වත්තෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං භන්තෙ සකං චිත්තං නික්ඛිපිත්වා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං චිත්තස්ස වසෙන වත්තාමි. නානා හි ඛො නො භන්තෙ කායා, එකඤ්ච පන මඤ්ඤෙ චිත්තන්ති. එවං ඛො මයං භන්තෙ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා [ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරාමාති—

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. කච්චි පන වො අනුරුද්ධා අප්පමත්තා ආතාපිනො පහිතත්තා විහරථාති? තග්ඝ මයං භන්තෙ අප්පමත්තා ආතාපිනො පහිතත්තා විහරාමාති. යථාකථම්පන තුම්හෙ අනුරුද්ධා අප්පමත්තා ආතාපිනො පහිතත්තා විහරථාති? ඉධ පන භන්තෙ අම්හාකං යො පඨමං ගාමතො පිණ්ඩාය පටික්කමති, සො ආසනානි පඤ්ඤපෙති, පානීයං පරිභොජනීයං [1]උපට්ඨපෙති; අවක්කාරපාතිං [1]උපට්ඨපෙති. යො පච්ඡා ගාමතො පිණ්ඩාය පටික්කමති, සචෙ හොති භුත්තාවසෙසො සචෙ ආකඞ්ඛති භුඤ්ජති; නො චෙ ආකඞ්ඛති අප්පහරිතෙ වා ඡඩ්ඩෙති අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙති; සො ආසනානි පටිසාමෙති; පානීයං පරිභොජනීයං පටිසාමෙති; අවක්කාරපාතිං පටිසාමෙති; භත්තග්ගං සම්මජ්ජති. යො පස්සති පානීයඝටං වා පරිභොජනීයඝටං වා වච්චඝටං වා රිත්තං තුච්ඡං සො [1]උපට්ඨපෙති, [2]සචස්ස හොති අවිසය්හං හත්ථවිකාරෙන දුතියං ආමන්තෙත්වා හත්ථවිලඞ්ඝකෙන උපට්ඨපෙම, නත්වෙව මයං භන්තෙ තප්පච්චයා වාචං භින්දාම. පඤ්චාහිකං ඛො පන මයං භන්තෙ [3]සබ්බරත්තිකං ධම්මියා කථාය සන්නිසීදාම. එවං ඛො මයං භන්තෙ අප්පමත්තා ආතාපිනො පහිතත්තා විහරාමාති—

1 "උපට්ඨාපෙති" ඉ. 2, "සචාස්ස" ම. ස්‍යා. 3 "සබ්බරත්තියා" ඉ.

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. අත්ථි පන වො අනුරුද්ධා එවං අප්පමත්තානං ආතාපීනං පහිතත්තානං[1] විහරතං උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති? කිං හි නො සියා භන්තෙ, ඉධ මයං භන්තෙ යාවදෙව ආකඞ්ඛාම විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාම. අයං ඛො නො භන්තෙ අම්හාකං අප්පමත්තානං ආතාපීනං පහිතත්තානං විහරතං උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති.

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අත්ථඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති? කිං හි නො සියා භන්තෙ, ඉධ මයං භන්තෙ යාවදෙව ආකඞ්ඛාම විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාම. එතස්ස භන්තෙ විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති.

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අත්ථඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති? කිං හි නො සියා භන්තෙ, ඉධ මයං භන්තෙ යාවදෙව ආකඞ්ඛාම පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකා ච විහරාම සතා ච සම්පජානා, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙම යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාම. එතස්ස භන්තෙ විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති.

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අත්ථඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති? කිං හි නො සියා භන්තෙ, ඉධ මයං භන්තෙ යාවදෙව ආකඞ්ඛාම සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරි

1. "විහරන්තානං" ම.

සුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාම. එතස්ස භන්තෙ විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති.

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා, විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අත්ථඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති? කිං හි නො සියා භන්තෙ, ඉධ මයං භන්තෙ යාවදෙව ආකඞ්ඛාම සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාම. එතස්ස භන්තෙ විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති.

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා, විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අත්ථඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති? කිං හි නො සියා භන්තෙ, ඉධ මයං භන්තෙ යාවදෙව ආකඞ්ඛාම සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාම ... පෙ ... සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාම, සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාම. එතස්ස භන්තෙ විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති.

සාධු සාධු අනුරුද්ධා. එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා, විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අත්ථඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුවිහාරොති? කිං හි නො සියා භන්තෙ, ඉධ මයං භන්තෙ යාවදෙව ආකඞ්ඛාම සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරාම. පඤ්ඤාය ච නො දිස්වා ආසවා [1]පරික්ඛීණා, එතස්ස භන්තෙ විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො [2]ඵාසුවිහාරො, [3]ඉමස්මා ච මයං භන්තෙ ඵාසුවිහාරා අඤ්ඤං ඵාසුවිහාරං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න සමනුපස්සාමාති. සාධු සාධු අනුරුද්ධා, එතස්මා අනුරුද්ධා ඵාසුවිහාරා අඤ්ඤො ඵාසුවිහාරො උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ථීති.

---

1 "පරික්ඛීණා හොන්ති" සයා. 2 "ඵාසුවිහාරොති" සයා. 3 "ඉමස්මා" ම.

අථ ඛො භගවා ආයස්මන්තඤ්ච අනුරුද්ධං ආයස්මන්තඤ්ච නන්දියං ආයස්මන්තඤ්ච කිම්බිලං ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙත්වා සමාදපෙත්වා සමුත්තෙජෙත්වා සම්පහංසෙත්වා උට්ඨායාසනා [1]පක්කාමි ෴

අථ ඛො ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලො භගවන්තං [2]අනුසංසාවෙත්වා තතො පටිනිවත්තිත්වා ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොචුං: [3]කින්නු මයං ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස [4]එවමාරොචිම්හ: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපත්තීනං මයං ලාභිනොති, යං නො ආයස්මා අනුරුද්ධො භගවතො සම්මුඛා යාව ආසවානං ඛයා පකාසෙසීති? න ඛො මෙ ආයස්මන්තො එවමාරොචෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපත්තීනං මයං ලාභිනොති; [5]අපි ච මෙ ආයස්මන්තානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතො: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපත්තීනං ඉමෙ ආයස්මන්තො ලාභිනොති. දෙවතාපි මෙ එතමත්ථං ආරොචෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපත්තීනං ආයස්මන්තො ලාභිනොති. [6]තං මෙ භගවතා පඤ්හාභිපුට්ඨෙන බ්‍යාකතන්ති ෴

අථ ඛො දීඝො පරජනො යක්ඛො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතො ඛො දීඝො පරජනො යක්ඛො භගවන්තං එතදවොච: ලාභා [7]භන්තෙ වජ්ජීනං, සුලද්ධලාභා වජ්ජිපජාය, යත්ථ තථාගතො විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලොති. දීඝස්ස පරජනස්ස යක්ඛස්ස සද්දං සුත්වා භුම්මා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: ලාභා වත භො වජ්ජීනං, [8]සුලද්ධලාභා වජ්ජිපජාය, යත්ථ තථාගතො විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලොති. භුම්මානං දෙවානං සද්දං සුත්වා චාතුම්මහාරාජිකා දෙවා ෴ පෙ ෴ තාවතිංසා දෙවා ෴ යාමා දෙවා ෴ තුසිතා දෙවා ෴ නිම්මානරතී දෙවා ෴ [9]පරනිම්මිතවසවත්තිනො දෙවා ෴ බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: ලාභා වත භො වජ්ජීනං, [8]සුලද්ධලාභා වජ්ජිපජාය, යත්ථ තථාගතො විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලොති. ඉති හ තෙ ආයස්මන්තො තෙන ඛණෙන තෙන මුහුත්තෙන යාව බ්‍රහ්මලොකා විදිතා අහෙසුං ෴

---

1 "පක්කාමි" ම. 2 "අනුසංයායිත්වා" ස්‍යා. ඉ. 3 "කින්නු ඛො මයං" ම. ස්‍යා. ඉ. සී. 4 "එවමාරොචිම්හා" ස්‍යා. 5 "අපි ඛො" ස්‍යා. 6 "තමෙතං" ම. ඉ. සී. 7 "භගවන්තෙ" ම. 8. "සුලද්ධලාභා වත භො වජ්ජිපජාය" ස්‍යා. 9. "පරනිම්මිතවසවත්තී දෙවා" ම. ස්‍යා.

එවමෙතං දීඝ, එවමෙතං දීඝ. යස්මාපි දීඝ කුලා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, තඤ්චෙපි කුලං එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තං අනුස්සරෙය්‍ය, තස්ස [1]පස්ස කුලස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

යස්මාපි දීඝ කුලපරිවට්ටා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො චෙපි කුලපරිවට්ටො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්ස [1]පස්ස කුලපරිවට්ටස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

යස්මාපි දීඝ ගාමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො චෙපි ගාමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්ස [1]පස්ස ගාමස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

යස්මාපි දීඝ නිගමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා සො චෙපි නිගමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්ස පස්ස නිගමස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

යස්මාපි දීඝ නගරා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අන අනගාරියං පබ්බජිතා, තඤ්චෙපි නගරං එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තං අනුස්සරෙය්‍ය, තස්ස පස්ස නගරස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

යස්මාපි දීඝ ජනපදා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො චෙපි ජනපදො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්ස පස්ස ජනපදස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

සබ්බෙ චෙපි දීඝ ඛත්තියා එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යුං, [2]සබ්බෙසානම්පස්ස ඛත්තියානං දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

සබ්බෙ චෙපි දීඝ [3]බ්‍රාහ්මණා එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යුං, සබ්බෙසානම්පස්ස බ්‍රාහ්මණානං දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

සබ්බෙ චෙපි දීඝ වෙස්සා එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යුං, සබ්බෙසානම්පස්ස වෙස්සානං දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය~

---

1 "වාස්ස" ම. 2 "සබ්බෙසානං වාස්ස" ම. "සබ්බෙසං පස්ස" ස්‍යා. 3 "බ්‍රාහ්මණා-පෙ- සබ්බෙ චෙපි දීඝ වෙස්සා... සබ්බෙ චෙපි දීඝ සුද්දා" ම. ස්‍යා.

සබ්බෙ චෙපි දීඝ සුද්දා එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යුං, සබ්බෙසානම්පස්ස සුද්දානං දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය.

සදෙවකො චෙපි දීඝ ලොකො සමාරකො සබ්‍රහ්මකො සස්සමණබ්‍රාහ්මණී පජා සදෙවමනුස්සා එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා [1] අනුස්සරෙය්‍ය, සදෙවකස්ස පස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්‍රහ්මකස්ස සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය.

පස්ස දීඝ යාවඤ්චෙතෙ තයො කුලපුත්තා බහුජනහිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො දීඝො පරජනො යක්ඛො භගවතො භාසිතං [2] අභිනන්දීති.

චූළගොසිඞ්ගසුත්තං පඨමං.

[4-2]

එවම්මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගොසිඞ්ගසාලවනදායෙ විහරති සම්බහුලෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං, ආයස්මතා ච සාරිපුත්තෙන ආයස්මතා ච මහාමොග්ගල්ලානෙන ආයස්මතා ච මහාකස්සපෙන ආයස්මතා ච අනුරුද්ධෙන ආයස්මතා ච රෙවතෙන ආයස්මතා ච ආනන්දෙන අඤ්ඤෙහි ච අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො සායන්හසමයං පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාකස්සපො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මහාකස්සපං එතදවොච: ආයාමාවුසො කස්සප යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිස්සාම ධම්මසවනායාති. එවමාවුසොති ඛො ආයස්මා මහාකස්සපො ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො ආයස්මා ච මහාමොග්ගල්ලානො ආයස්මා ච මහාකස්සපො ආයස්මා ච අනුරුද්ධො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිංසු ධම්මසවනාය. අද්දසා ඛො ආයස්මා ආනන්දො ආයස්මන්තඤ්ච මහාමොග්ගල්ලානං ආයස්මන්තඤ්ච මහාකස්සපං ආයස්මන්තඤ්ච අනුරුද්ධං යෙනායස්මා

---

1 "අනුස්සරෙය්‍යුං" ම. 2 "අභිනන්දීති" ම. ස්‍යා.

සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍ය ධම්මසවනාය, දිස්වාන යෙනායස්මා රෙවතො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං රෙවතං එතදවොච: උපසඞ්කමන්තා ඛො අමු ආවුසො රෙවත සප්පුරිසා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙන ධම්මසවනාය, ආයාමාවුසො රෙවත යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිස්සාම ධම්මසවනායාති. එවමාවුසොති ඛො ආයස්මා රෙවතො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො ආයස්මා ච රෙවතො ආයස්මා ච ආනන්දො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිංසු ධම්මසවනාය.

අද්දසා ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තඤ්ච රෙවතං ආයස්මන්තඤ්ච ආනන්දං දූරතොව ආගච්ඡන්තෙ, දිස්වාන ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: එතු ඛො ආයස්මා ආනන්දො, සාගතං ආයස්මතො ආනන්දස්ස භගවතො උපට්ඨාකස්ස භගවතො සන්තිකාවචරස්ස. රමණීයං ආවුසො ආනන්ද ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, [1]සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො ආනන්ද භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිචයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්‍යඤ්ජනා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධතා, වචසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා; සො [2]චතස්සන්නං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණ්ඩලෙහි පදබ්‍යඤ්ජනෙහි [3]අප්පබද්ධෙහි අනුසයසමුග්ඝාතාය. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං රෙවතං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො රෙවත ආයස්මතා ආනන්දෙන යථා සකං පටිභානං, තත්ථදානි මයං ආයස්මන්තං රෙවතං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො රෙවත ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො රෙවත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු පටිසල්ලානාරාමො හොති පටිසල්ලානරතො, අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමනුයුත්තො, අනිරාකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමන්නාගතො, බ්‍රෑහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

1 "සබ්බඵාලිඵුල්ලා" ඉ. 2 "චතුන්නං" ම. ඉ. 3 "අනුප්පබන්ධෙහි" ම. ස්‍යා.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො අනුරුද්ධ ආයස්මතා රෙවතෙන යථා සකං පටිභානං. තත්‍ථදානි මයං ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො අනුරුද්ධ ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො අනුරුද්ධ භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං [1]ඔලොකෙති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සාරිපුත්ත චක්ඛුමා පුරිසො උපරිපාසාදවරගතො සහස්සං නෙමිමණ්ඩලානං [2]ඔලොකෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං මහාකස්සපං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො කස්සප ආයස්මතා අනුරුද්ධෙන යථා සකං පටිභානං. තත්‍ථදානි මයං ආයස්මන්තං මහාකස්සපං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො කස්සප ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො කස්සප භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පංසුකූලිකො හොති පංසුකූලිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච තෙචීවරිකො හොති තෙචීවරිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච අප්පිච්ඡො හොති අප්පිච්ඡතාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සන්තුට්ඨො හොති සන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පවිවිත්තො හොති පවිවෙකස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච අසංසට්ඨො හොති අසංසග්ගස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො හොති [3]විරියාරම්භස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො හොති සීලසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො හොති සමාධිසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති පඤ්ඤාසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො හොති විමුත්තිසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පන්නො හොති විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

---

1 "වොලොකෙති" ම. ස්‍යා ඉ. 2 "වොලොකෙය්‍ය" ම. ස්‍යා. ඉ. 3 "වීරියාරම්භො" ඉ.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තෙන ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන ආයස්මතා මහාකස්සපෙන යථාසකං පටිභානං, තත්‍ථ දානි මයං ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො මොග්ගල්ලාන ගොසිඞ්ගසාලවනං, දෙසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්‍ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? ඉධාවුසො සාරිපුත්ත ද්වෙ භික්ඛූ අභිධම්මකථං කථෙන්ති, තෙ [1]අඤ්ඤමඤ්ඤං පඤ්හං පුච්ඡන්ති, අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස පඤ්හං පුට්ඨා [2]විස්සජ්ජෙන්ති නො ච [3]සංසාදෙන්ති, ධම්මී ච නෙසං [4]කථා පවත්තනී හොති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත අම්හෙහි සබ්බෙහෙව යථාසකං පටිභානං. තත්‍ථ දානි මයං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො සාරිපුත්ත ගොසිඞ්ගසාලවනං, දෙසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්‍ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? ඉධාවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු චිත්තං වසං වත්තෙති, නො ච භික්ඛු චිත්තස්ස වසෙන වත්තති; සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති පුබ්බණ්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බණ්හසමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති සායන්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්හසමයං විහරති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මොග්ගල්ලාන රඤ්ඤො වා රාජමහාමත්තස්ස වා නානාරත්තානං දුස්සානං දුස්සකරණ්ඩකො [5]පූරො අස්ස, සො යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඞ්ඛෙය්‍ය පුබ්බණ්හසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බණ්හසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඞ්ඛෙය්‍ය මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඞ්ඛෙය්‍ය සායන්හසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං සායන්හසමයං පාරුපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු චිත්තං වසං වත්තෙති, නො ච භික්ඛු චිත්තස්ස වසෙන වත්තති, සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති පුබ්බණ්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බණ්හසමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති

1. "අඤ්ඤමඤ්ඤං පුච්ඡන්ති" ස්‍යා, 2. "විසජ්ජන්ති" ම, 3. "සංසාරෙන්ති" ම.
4. "පවත්තනී" ම.

මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති; යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති සායන්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්හසමයං විහරති. එවරූපෙන බො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො තෙ ආයස්මන්තෙ එතදවොච: බ්‍යාකතං බො ආවුසො අම්හෙහි සබ්බෙහෙව යථා සකං පටිභානං. ආයාමාවුසො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිස්සාම, උපසඞ්කමිත්වා එතමත්ථං භගවතො ආරොචෙස්සාම, යථා නො භගවා බ්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙස්සාමාති. එවමාවුසොති බො තෙ ආයස්මන්තො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. අථ බො තෙ ආයස්මන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ භන්තෙ ආයස්මා ච රෙවතො ආයස්මා ච ආනන්දො යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමිංසු ධම්මසවනාය. අද්දසං බො අහං භන්තෙ ආයස්මන්තඤ්ච රෙවතං ආයස්මන්තඤ්ච ආනන්දං දූරතොව ආගච්ඡන්තෙ, දිස්වාන ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොචං: එතු බො ආයස්මා ආනන්දො, ස්වාගතං ආයස්මතො ආනන්දස්ස භගවතො උපට්ඨාකස්ස භගවතො සන්තිකාවචරස්ස. රමණීයං ආවුසො ආනන්ද ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බඵාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො ආනන්ද භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? එවං වුත්තෙ භන්තෙ ආයස්මා ආනන්දො මං එතදවොච: ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු බහුස්සුතො හොති [1]සුතධරො සුතසන්නිචයො, [2]යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්‍යඤ්ජනා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධතා, වචසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා; සො [3]චතස්සන්නං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණ්ඩලෙහි පදබ්‍යඤ්ජනෙහි අප්පබද්ධෙහි අනුසයසමුග්ඝාතාය. එවරූපෙන බො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං ආනන්දොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. ආනන්දො හි සාරිපුත්ත බහුස්සුතො සුතධරො සුතසන්නිචයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්‍යඤ්ජනා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති

1. "සුතධරො -පෙ- අනුපසයසමුග්ඝාතාය" ම. 2. "යෙ -පෙ- "අනුසය මුග්ඝාතා" ස්‍යා. 3 "චතුන්නං" ම. ඉ.

තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධතා, වචසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා; සො [1]චතස්සන්නං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණ්ඩලෙහි පදබ්‍යඤ්ජනෙහි අප්පබද්ධෙහි අනුසයසමුග්ඝාතායාති.—

එවං වුත්තෙ අහං භන්තෙ ආයස්මන්තං රෙවතං එතදවොචං: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො රෙවත ආයස්මතා ආනන්දෙන යථා සකං පටිභානං. තත්‍ථදානි මයං ආයස්මන්තං රෙවතං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො රෙවත ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො රෙවත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? එවං වුත්තෙ භන්තෙ ආයස්මා රෙවතො මං එතදවොච: ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු පටිසල්ලාණාරාමො හොති පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමනුයුත්තො අනිරාකතජ්ඣානො, විපස්සනාය සමන්නාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං, එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං රෙවතොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. රෙවතො හි සාරිපුත්ත පටිසල්ලාණාරාමො පටිසල්ලාණරතො අජ්ඣත්තං චෙතොසමථමනුයුත්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්නාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානන්ති.—

එවං වුත්තෙ අහං භන්තෙ ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොචං: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො අනුරුද්ධ ආයස්මතා [2]රෙවතෙන යථා සකං පටිභානං. තත්‍ථදානි මයං ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො අනුරුද්ධ ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා; දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො අනුරුද්ධ භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? එවං වුත්තෙ භන්තෙ ආයස්මා අනුරුද්ධො මං එතදවොච: ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති: සෙය්‍යථාපි ආවුසො සාරිපුත්ත චක්ඛුමා [3]පුරිසො උපරිපාසාදවරගතො සහස්සං නෙමිමණ්ඩලානං ඔලොකෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං අනුරුද්ධොව සම්මා

1, "චතුන්නං" ම. ඉ. 2. "රෙවතෙන-පෙ-කථංරූපෙන" ම. ස්‍යා. 3 "පුරිසො-පෙ-එවරූපෙන" ම.

බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. අනුරුද්ධො හි සාරිපුත්ත දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙතීති—

එවං වුත්තෙ අහං භන්තෙ ආයස්මන්තං මහාකස්සපං එතද වොචං: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො කස්සප ආයස්මතා අනුරුද්ධෙන යථා සකං පටිභානං. තත්‍ථදානි මයං ආයස්මන්තං මහාකස්සපං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො කස්සප ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බඵාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො කස්සප භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? එවං වුත්තෙ භන්තෙ ආයස්මා මහාකස්සපො මං එතදවොච: ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පංසුකූලිකො හොති පංසුකූලිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච තෙචීවරිකො හොති තෙචීවරිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච අප්පිච්ඡො හොති අප්පිච්ඡතාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සන්තුට්ඨො හොති සන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පවිවිත්තො හොති පවිවෙකස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච අසංසට්ඨො හොති අසංසග්ගස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො හොති විරියාරම්භස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො හොති සීලසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො හොති සමාධිසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති පඤ්ඤාසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො හොති විමුත්තිසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පන්නො හොති විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පදාය ච වණ්ණවාදී. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං කස්සපොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. කස්සපො හි සාරිපුත්ත අත්තනා ච ආරඤ්ඤකො ආරඤ්ඤකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පිණ්ඩපාතිකො පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පංසුකූලිකො පංසුකූලිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච තෙචීවරිකො තෙචීවරිකත්තස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච අප්පිච්ඡො අප්පිච්ඡතාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සන්තුට්ඨො සන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පවිවිත්තො පවිවෙකස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච අසංසට්ඨො අසංසග්ගස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච ආරද්ධවිරියො විරියාරම්භස්ස ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සීලසම්පන්නො සීලසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච පඤ්ඤා

සම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදාය ච වණ්ණවාදී, අත්තනා ච විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්තිඤාණදස්සනසම්පදාය ච වණ්ණවාදීති.

එවං වුත්තෙ අහං භන්තෙ ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං එතදවොචං: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන ආයස්මතා මහාකස්සපෙන යථා සකං පටිභානං. තත්‍ථදානි මයං ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො මොග්ගල්ලාන ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? එවං වුත්තෙ භන්තෙ ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මං එතදවොච: ඉධාවුසො සාරිපුත්ත ද්වෙ භික්ඛූ අභිධම්මකථං කථෙන්ති, තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පඤ්හං පුච්ඡන්ති, අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස පඤ්හං පුට්ඨා [1]විස්සජ්ජෙන්ති නො ච [2]සංසාදෙන්ති, ධම්මී ච නෙසං [3]කථා පවත්තනී හොති. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං මොග්ගල්ලානොව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. මොග්ගල්ලානො හි සාරිපුත්ත ධම්මකථිකොති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භගවන්තං එතදවොච: අථ ඛ්වාහං භන්තෙ ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොචං: බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත අම්හෙහි සබ්බෙහෙව යථා සකං පටිභානං. තත්‍ථදානි මයං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො සාරිපුත්ත ගොසිඞ්ගසාලවනං, දොසිනා රත්ති, සබ්බපාලිඵුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගන්ධා සම්පවන්ති. කථංරූපෙන ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති? එවං වුත්තෙ භන්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො මං එතදවොච: ඉධාවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු චිත්තං වසං වත්තෙති, නො ච භික්ඛු චිත්තස්ස වසෙන වත්තති; සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති පුබ්බන්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්හසමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති සායන්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්හසමයං විහරති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මොග්ගල්ලාන රඤ්ඤො වා රාජමහාමත්තස්ස වා නානාරත්තානං දුස්සානං දුස්සකරණ්ඩකො පූරො අස්ස, සො යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඞ්ඛෙය්‍ය

1. "විභජ්ජන්ති" ම. 2. "සංසාරෙන්ති" ම. 3. "පවත්තනී" ම.

පුබ්බණ්හසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බණ්හසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඞ්ඛෙය්‍ය මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඞ්ඛෙය්‍ය සායණ්හසමයං පාරුපිතුං තං තදෙව දුස්සයුගං සායණ්හසමයං පාරුපෙය්‍ය; එවමෙව බො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු චිත්තං වසං වත්තෙති, නො ච භික්ඛු චිත්තස්ස වසෙන වත්තති; සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති පුබ්බණ්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බණ්හසමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති සායණ්හසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපත්තියා සායණ්හසමයං විහරති. එවරූපෙන බො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති. සාධු සාධු මොග්ගල්ලාන, යථා තං සාරිපුත්තෙනාව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. සාරිපුත්තො හි මොග්ගල්ලාන චිත්තං වසං වත්තෙති, නො ච සාරිපුත්තො චිත්තස්ස වසෙන වත්තති; සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති පුබ්බණ්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බණ්හසමයං විහරති, යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසම්පත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති; යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඞ්ඛති සායණ්හසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපත්තියා සායණ්හසමයං විහරතීති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: කස්ස නු බො භන්තෙ සුභාසිතන්ති? සබ්බෙසං වො සාරිපුත්ත සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච [1]මමපි සුණාථ යථාරූපෙන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං [2]සොභෙය්‍ය: ඉධ සාරිපුත්ත භික්ඛු පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා: න තාවාහං ඉමං පල්ලඞ්කං භින්දිස්සාමි යාව මෙ නානුපාදාය ආසවෙහි චිත්තං විමුච්චිස්සතීති. එවරූපෙන බො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසාලවනං සොභෙය්‍යාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ ආයස්මන්තො භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාගොසිඞ්ගසුත්තං දුතියං

---

1. "මම වචනං" ස්‍යා. 2. "සොභෙය්‍යාති" ස්‍යා.

[4-3]

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

එකාදසහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං [1]ඵාතිකාතුං. කතමෙහි එකාදසහි? ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤූ හොති, න ලක්ඛණකුසලො හොති, න ආසාටිකං සාටෙතා හොති, න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, න ධූමං කත්තා හොති, න තිත්ථං ජානාති, න පීතං ජානාති, න වීථිං ජානාති, න ගොචරකුසලො හොති, අනවසෙසදොහී ච හොති, යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තෙ න අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකාතුං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි [2]ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිතුං. කතමෙහි එකාදසහි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤූ හොති, න ලක්ඛණකුසලො හොති, න ආසාටිකං සාටෙතා හොති, න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, න ධූමං කත්තා හොති, න තිත්ථං ජානාති, න පීතං ජානාති, න වීථිං ජානාති, න ගොචරකුසලො හොති, අනවසෙසදොහී ච හොති, යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙ න අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤූ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං සබ්බං රූපං චත්තාරි මහාභූතානි චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපන්ති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤූ හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කම්මලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතොති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාටිකං සාටෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිතක්කං අධිවාසෙති නප්පජහති

1 "ඵාතිං කාතුං" ම. "ඵාතිකාතු" සයා. 2 "අඞ්ගෙහි" සයා.

න විනොදෙති න [1]බ්‍යන්තීකරොති න අනභාවං ගමෙති, උප්පන්නං බ්‍යාපාදවිතක්කං —පෙ— උප්පන්නං විහිංසාවිතක්කං — උප්පන්නුප්පන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති න බ්‍යන්තීකරොති න අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාටිකං සාටෙතා හොති—

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහී හොති අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී, යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා — ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා — ජිව්හාය රසං සායිත්වා — කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා — මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය නිමිත්තග්ගාහී හොති අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති—

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධූමං කත්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියත්තං ධම්මං න විත්ථාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධූමං කත්තා හොති—

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිත්ථං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාතිකාධරා තෙ කාලෙන කාලං උපසඞ්කමිත්වා න පරිපුච්ඡති න පරිපඤ්හති: ඉදං භන්තෙ කථං, ඉමස්ස කො අත්ථොති? තස්ස තෙ ආයස්මන්තො අවිවටඤ්චෙව න විවරන්ති, අනුත්තානීකතඤ්ච න [2]උත්තානීකරොන්ති, අනෙකවිහිතෙසු ච කඞ්ඛාට්ඨානියෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛං න පටිවිනොදෙන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිත්ථං ජානාති—

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න පීතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ න ලභති අත්ථවෙදං, න ලභති ධම්මවෙදං, න ලභති ධම්මූපසංහිතං [3]පාමුජ්ජං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පීතං ජානාති—

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න වීථිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න වීථිං ජානාති—

---

1 "බ්‍යන්තිං කරොති" ම. 2 "උත්තානිං" ම. "උත්තානි" ඉ. 3 "පාමොජ්ජං" සයා.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු [1]අනවසෙසදොහී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුං සද්ධා ගහපතිකා අභිහට්ඨුං පවාරෙන්ති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, තත්‍ර භික්ඛු [2]න මත්තං ජානාති පටිග්ගහණාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදොහී හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙ න අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙසු න මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති [3]ආවි චෙව රහො ච, න මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආවි චෙව රහො ච, න මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආවි චෙව රහො ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙ න අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිතුං.

එකාදසහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකත්තුං. කතමෙහි එකාදසහි? ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රූපඤ්ඤූ හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාටිකං [4]සාටෙතා හොති, වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, ධූමං කත්තා හොති, තිත්ථං ජානාති පීතං ජානාති, වීථිං ජානාති, ගොචරකුසලො හොති, සාවසෙසදොහී ච හොති, යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තෙ අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති. ඉමෙ හි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකත්තුං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු භබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිතුං. කතමෙහි එකාදසහි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤූ හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාටිකං සාටෙතා හොති, වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, ධූමං කත්තා හොති, තිත්ථං ජානාති, පීතං ජානාති, වීථිං ජානාති, ගොචරකුසලො හොති, සාවසෙසදොහී ච හොති, යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙ අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති.

---

1 "අනවසෙසදොහී ච" ස්‍යා. 2 "මත්තං න ජානාති" ඉ. 3 "ආවී" ස්‍යා. ඉ.
4 "සාරෙතා" ම.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤූ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං සබ්බං රූපං චත්තාරි මහාභූතානි චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපන්ති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤූ හොති…

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කම්මලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතොති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති…

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාටිකං සාටෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිතක්කං නාධිවාසෙති, පජහති විනොදෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති, උප්පන්නං බ්‍යාපාදවිතක්කං…පෙ…උප්පන්නං විහිංසාවිතක්කං… උප්පන්නුප්පන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති, පජහති විනොදෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාටිකං සාටෙතා හොති…

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී, යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවාරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා…පෙ…ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා…ජිව්හාය රසං සායිත්වා…කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා… මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී, යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති…

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කත්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරියත්තං ධම්මං විත්ථාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කත්තා හොති…

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාතිකාධරා තෙ කාලෙන කාලං උපසඞ්කමිත්වා පරිපුච්ඡති පරිපඤ්හති: ඉදං භන්තෙ කථං, ඉමස්ස කො අත්ථොති? තස්ස තෙ ආයස්මන්තො අවිවටඤ්චෙව විවරන්ති, අනුත්තානීකතඤ්ච උත්තානීකරොන්ති,

අනෙකවිහිතෙසු ච කඞ්ඛාට්ඨානියෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛං පටිවිනොදෙන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ ලභති අත්ථවෙදං, ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මූපසංහිතං පාමුජ්ජං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතං ජානාති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වීථිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වීථිං ජානාති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොචරකුසලො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදොහී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුං සද්ධා ගහපතිකා අභිහට්ඨුං පවාරෙන්ති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, තත්‍ර භික්ඛු මත්තං ජානාති පටිග්ගහණාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදොහී හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙ අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙසු මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආවි චෙව රහො ච, මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආවි චෙව රහො ච, මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආවි චෙව රහො ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ ථෙරා රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතා සඞ්ඝපිතරො සඞ්ඝපරිණායකා තෙ අතිරෙකපූජාය පූජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු භබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුඩ්ඪිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජිතුන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාගොපාලකසුත්තං තතියං

[4-4]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා වජ්ජීසු විහරති [1]උක්කචෙලායං ගඞ්ගාය නදියා තීරෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමවෙක්ඛිත්වා ගඞ්ගාය නදියා ඔරිමං තීරං අසමවෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං අතිත්ථෙනෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං [2]සුවිදෙහානං. අථ ඛො භික්ඛවෙ ගාවො මජ්ඣෙ ගඞ්ගාය නදියා සොතෙ [3]ආමිණ්ඩලියං කරිත්වා තත්ථෙව අනයබ්‍යසනං ආපජ්ජිංසු. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමවෙක්ඛිත්වා ගඞ්ගාය නදියා ඔරිමං තීරං අසමවෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං අතිත්ථෙනෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං [2]සුවිදෙහානං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ [4]යෙ කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අකුසලා ඉමස්ස ලොකස්ස, අකුසලා පරස්ස ලොකස්ස, අකුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා මච්චුධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සද්දහාතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, තෙසං තං භවිස්සති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛාය.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ සමවෙක්ඛිත්වා ගඞ්ගාය නදියා ඔරිමං තීරං සමවෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං තිත්ථෙනෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං [2]සුවිදෙහානං. සො පඨමං පතාරෙසි යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොපරිණායකා, තෙ තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු; අථාපරෙ පතාරෙසි [5]බලවගාවො දම්මගාවො, තෙපි තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු; අථාපරෙ පතාරෙසි [6]වච්ඡතරෙ වච්ඡතරියො, තෙපි තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු; අථාපරෙ පතාරෙසි වච්ඡකෙ කිසබලකෙ, තෙපි තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ වච්ඡකො තරුණකො තාවදෙව ජාතකො මාතු ගොරවකෙන වුය්හමානො, සොපි තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමාසි. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං පච්ඡිමෙ

---

1. 'උක්කාචෙලාය'' ම. ඉ. 2. "විදෙහානං" සයා. 3. "ආමිණ්ඩලිකං" සයා. 4. "යෙ හි කෙචි" ම. ඉ. 5. "බලවගාවෙ දම්මගාවෙ" සයා. ඉ. 6. "වච්ඡතරෙ ච" සු

මාසෙ සරදසමයෙ සමවෙක්ඛිත්වා ගඞ්ගාය නදියා ඔරිමං තීරං සමවෙක්ඛිත්වා පාරිමං තීරං තිත්ථෙනෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුවිදෙහානං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කුසලා ඉමස්ස ලොකස්ස, කුසලා පරස්ස ලොකස්ස, කුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලා මච්චුධෙය්‍යස්ස, කුසලා අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සද්දහාතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති තෙසං තං භවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය—

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යෙ තෙ උසභා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛූ අරහන්තො ඛීණාසවා වුසිතවන්තො කතකරණීයා ඔහිතභාරා අනුප්පත්තසදත්ථා පරික්ඛීණභවසංයොජනා සම්මදඤ්ඤාවිමුත්තා, [1]තෙ තිරියං මාරස්ස සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං [2]ගමිස්සන්ති—

සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ බලවගාවො දම්මගාවො තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛූ පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තත්ථපරිනිබ්බායිනො අනාවත්තිධම්මා තස්මා ලොකා, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං ගමිස්සන්ති—

සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ වච්ඡතරා වච්ඡතරියො තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛූ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුත්තා සකදාගාමිනො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං ගමිස්සන්ති—

සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ වච්ඡකා කිසබලකා තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමංසු, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛූ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපන්නා අවිනිපාතධම්මා නියතා සම්බොධිපරායනා, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං ගමිස්සන්ති—

සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වච්ඡකො තරුණකො තාවදෙව ජාතකො මාතු ගොරවකෙන වුය්හමානො තිරියං ගඞ්ගාය සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං අගමාසි, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛූ ධම්මානුසාරිනො සද්ධානුසාරිනො, තෙපි තිරියං මාරස්ස සොතං ඡෙත්වා සොත්ථිනා පාරං ගමිස්සන්ති—

---

1. "තෙපි" ස්‍යා. ඉ.   2. "ගතා" ම. ස්‍යා. ඉ.

අහං බො පන භික්ඛවෙ කුසලො ඉමස්ස ලොකස්ස, කුසලො පරස්ස ලොකස්ස, කුසලො මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො මච්චුධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ යෙ සොතබ්බං සද්දහාතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති තෙසං තං භවිස්සති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

අයං ලොකො පරලොකො ජානතා සුප්පකාසිතො
යඤ්ච මාරෙන සම්පත්තං අප්පත්තං යඤ්ච මච්චුනා.

සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤාය සම්බුද්ධෙන පජානතා
විවටං අමතද්වාරං ඛෙමං නිබ්බානපත්තියා.

ඡින්නං පාපිමතො සොතං විද්ධස්තං විනළීකතං
පාමුජ්ජබහුලා හොථ ඛෙමං [1]පත්ථෙථ භික්ඛවොති.

චූළගොපාලකසුත්තං චතුත්ථං.

[4—5.]

එවං මෙ සුතං:- එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කූටාගාරසාලායං. තෙන බො පන සමයෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො වෙසාලියං පටිවසති භස්සප්පවාදිකො පණ්ඩිතවාදො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස. සො වෙසාලියං [2]පරිසතිං එවං වාචං භාසති: නාහං තං පස්සාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සංඝිං ගණිං ගණාචරියං [3]අපි අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං පටිජානමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරද්ධො න සඞ්කම්පෙය්‍ය න සම්පකම්පෙය්‍ය න සම්පවෙධෙය්‍ය, යස්ස න කච්ඡෙහි සෙදා මුච්චෙය්‍යුං. [4]ථූණඤ්චෙපහං අචෙතනං වාදෙන වාදං සමාරභෙය්‍යං [5]සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරද්ධා සඞ්කම්පෙය්‍ය සම්පකම්පෙය්‍ය සම්පවෙධෙය්‍ය. කො පන වාදො මනුස්සභූතස්සාති.

අථ බො ආයස්මා අස්සජි පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො වෙසාලියං ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමමානො අනුවිචරමානො ආයස්මන්තං අස්සජිං දූරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙනායස්මා අස්සජි තෙනුපසඞ්කමි; උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා අස්සජිනා සද්ධිං සම්මොදි; සම්මොදනීයං කථං [6]සාරාණීයං වීති

1. "පත්ථෙථ" සී "පත්තථ" ඉ. 2. "පරිසති" ම. ස්‍යා. 3. "අපි ච" ම. ස්‍යා.
4. "ථූනං පාහං" ම. 5. "සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරද්ධො" ම.
6. "සාරාණීයං" ම.

සාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ආයස්මන්තං අස්සජිං එතදවොච: කථං පන භො අස්සජි සමණො ගොතමො සාවකෙ විනෙති, කථම්භාගා ච පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තතීති. එවං ඛො අග්ගිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විනෙති එවම්භාගා ච පන භගවතො සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති: රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වෙදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සඞ්ඛාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං; රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වෙදනා අනත්තා, සඤ්ඤා අනත්තා, සඞ්ඛාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා; සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා; සබ්බෙ ධම්මා අනත්තාති. එවං ඛො අග්ගිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විනෙති, එවම්භාගා ච පන භගවතො සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තතීති. දුස්සුතං වත භො අස්සජි අස්සුම්හ යෙ මයං එවංවාදිං සමණං ගොතමං අස්සුම්හ; අප්පෙව නාම මයං කදාචි කරහචි තෙන භොතා ගොතමෙන සද්ධිං සමාගච්ඡෙය්‍යාම; අප්පෙව නාම සියා කොචිදෙව කථාසල්ලාපො; අප්පෙව නාම තස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙය්‍යාමාති —

තෙන ඛො පන සමයෙන පඤ්චමත්තානි ලිච්ඡවිසතානි සන්ථාගාරෙ සන්නිපතිතානි හොන්ති කෙනචිදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ ලිච්ඡවී තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා තෙ ලිච්ඡවී එතදවොච: අභික්කමන්තු භොන්තො ලිච්ඡවී, අභික්කමන්තු භොන්තො ලිච්ඡවී, අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො භවිස්සති; සචෙ මෙ සමණො ගොතමො තථා පතිට්ඨිස්සති, [1]යථාස්ස මෙ ඤාතඤ්ඤතරෙන සාවකෙන අස්සජිනා නාම භික්ඛුනා පතිට්ඨිතං, සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො දීඝලොමිකං එළකං ලොමෙසු ගහෙත්වා ආකඩ්ඪෙය්‍ය පරිකඩ්ඪෙය්‍ය සම්පරිකඩ්ඪෙය්‍ය එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඩ්ඪිස්සාමි පරිකඩ්ඪිස්සාමි සම්පරිකඩ්ඪිස්සාමි; සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාකම්මකාරො මහන්තං සොණ්ඩිකාකිලඤ්ජං ගම්භීරෙ උදකරහදෙ පක්ඛිපිත්වා කණ්ණෙ ගහෙත්වා ආකඩ්ඪෙය්‍ය පරිකඩ්ඪෙය්‍ය සම්පරිකඩ්ඪෙය්‍ය, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඩ්ඪිස්සාමි පරිකඩ්ඪිස්සාමි සම්පරිකඩ්ඪිස්සාමි; සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාධුත්තො වාලං කණ්ණෙ ගහෙත්වා ඔධුනෙය්‍ය නිද්ධුනෙය්‍ය [2]නිච්ඡාදෙය්‍ය එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔධුනිස්සාමි නිද්ධුනිස්සාමි නිච්ඡාදෙස්සාමි; සෙය්‍යථාපි නාම කුඤ්ජරො සට්ඨිහායනො ගම්භීරං පොක්ඛරණිං ඔගාහෙත්වා [3]සාණධොවිකං නාම කීළිත

---

1. "යථාව මෙ" ම. ස්‍යා.
2. "නිච්ඡොටෙය්‍ය" ම. "නිප්ඵොටෙය්‍ය" ස්‍යා, නිච්ඡාවෙය්‍ය" සී.
3. "සාණධොපිකං" සී.

ජාතං කීළති, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං සණධොවිකං මඤ්ඤෙ කීළිතජාතං කීළිස්සාමි. අභික්කමන්තු භොන්තො ලිච්ඡවී, අභික්කමන්තු භොන්තො ලිච්ඡවී; අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො භවිස්සතීති.

තත්‍රෙකච්චෙ ලිච්ඡවී එවමාහංසු: කිං සමණො ගොතමො සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස වාදං ආරොපෙස්සති, අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙස්සතීති. එකච්චෙ ලිච්ඡවී එවමාහංසු: [1]කිං සො භවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො වාදං ආරොපෙස්සති, අථ ඛො භගවා සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස වාදං ආරොපෙස්සතීති. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො පඤ්චමත්තෙහි ලිච්ඡවිසතෙහි පරිවුතො යෙන මහාවනං කූටාගාරසාලා තෙනුපසඞ්කමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛූ අබ්භොකාසෙ චඞ්කමන්ති; අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ භික්ඛූ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා තෙ භික්ඛූ එතදවොච: කහං නු ඛො භො එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති. දස්සනකාමා හි මයං තං භවන්තං ගොතමන්ති. එසග්ගිවෙස්සන භගවා මහාවනං අජ්ඣොගහෙත්වා අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ දිවාවිහාරං නිසින්නොති. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො මහතියා ලිච්ඡවිපරිසාය සද්ධිං මහාවනං අජ්ඣොගහෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි; සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. තෙපි ඛො ලිච්ඡවී අප්පෙකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු; අප්පෙකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු; අප්පෙකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු; අප්පෙකච්චෙ භගවතො සන්තිකෙ නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු; අප්පෙකච්චෙ තුණ්හීභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: පුච්ඡෙය්‍යාහං භවන්තං ගොතමං කිඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ මෙ භවං ගොතමො ඔකාසං කරොති පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණායාති. පුච්ඡග්ගිවෙස්සන යදාකඞ්ඛසීති.

කථං පන භවං ගොතමො සාවකෙ විනෙති, කථම්භාගා ච පන භොතො ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තතීති. එවං ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවම්භාගා ච පන මෙ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තති: රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං,

---

1. "කිං සො භවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සො" ම. සයා. "කිං සො භවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සො" සී.

වෙදනා අනිච්චා, සඤ්ඤා අනිච්චා, සඞ්ඛාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං; රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වෙදනා අනත්තා, සඤ්ඤා අනත්තා, සඞ්ඛාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා; සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා, සබ්බෙ ධම්මා අනත්තාති; එවං ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවම්භාගා ච පන මෙ සාවකෙසු අනුසාසනී බහුලා පවත්තතීති.

උපමා මං භො ගොතම පටිභාතීති. පටිභාතු තං අග්ගිවෙස්සනාති භගවා අවොච. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම යෙ කෙචිමෙ බීජගාමභූතගාමා වුඩ්ඪිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජන්ති සබ්බෙ තෙ පඨවිං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ බීජගාමභූතගාමා වුඩ්ඪිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජන්ති. සෙය්‍යථාපි වා පන භො ගොතම යෙ කෙචි මෙ බලකරණීයා කම්මන්තා කරීයන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවිං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ බලකරණීයා, කම්මන්තා කරීයන්ති; එවමෙව ඛො භො ගොතම රූපත්තායං පුරිසපුග්ගලො රූපෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති; වෙදනත්තායං පුරිසපුග්ගලො වෙදනායං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති; සඤ්ඤත්තායං පුරිසපුග්ගලො සඤ්ඤාය පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. සඞ්ඛාරත්තායං පුරිසපුග්ගලො සඞ්ඛාරෙසු පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති; විඤ්ඤාණත්තායං පුරිසපුග්ගලො විඤ්ඤාණෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවතීති. නනු ත්වං අග්ගිවෙස්සන එවං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සඞ්ඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති. අහං හි භො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සඞ්ඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති. අයඤ්ච මහතී ජනතාති. කිං හි තෙ අග්ගිවෙස්සන මහතී ජනතා කරිස්සති ඉඞ්ඝ ත්වං අග්ගිවෙස්සන සකංයෙව වාදං නිබ්බෙඨෙහීති. අහං හි භො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වෙදනා මෙ අත්තා, සඤ්ඤා මෙ අත්තා, සඞ්ඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති.

තෙන හි අග්ගිවෙස්සන තංයෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි; යථා තෙ ඛමෙය්‍ය; තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන වත්තෙය්‍ය රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස සකස්මිං විජිතෙ වසො ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං, සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්සාති. වත්තෙය්‍ය භො ගොතම රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස

මුද්ධාවසිත්තස්ස සකස්මිං විජිතෙ වසො ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං, සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස; ඉමෙසම්පි හි භො ගොතම සඞ්ඝානං ගණානං—සෙය්‍යථීදං: වජ්ජීනං, මල්ලානං, වත්තති සකස්මිං විජිතෙ වසො ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං, කිං පන රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස. සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස. වත්තෙතාය්‍ය භො ගොතම වත්තිතුඤ්ච අරහතීති.

තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යං ත්වං එවං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, වත්තති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො: එවං මෙ රූපං හොතු, එවං මෙ රූපං මා අහොසීති. එවං වුත්තෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්හී අහොසි. දුතියම්පි ඛො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං එතදවොච: තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යං ත්වං එවං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, වත්තති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො: එවං මෙ රූපං හොතු, එවං මෙ රූපං මා අහොසීති. දුතියම්පි ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්හී අහොසි. අථ ඛො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං එතදවොච: බ්‍යාකරොහිදානි අග්ගිවෙස්සන, නදානි තෙ තුණ්හීභාවස්ස කාලො, යො කොචි අග්ගිවෙස්සන තථාගතෙන යාවතතියං සහධම්මිකං පඤ්හං පුට්ඨො න බ්‍යාකරොති, එත්ථෙවස්ස සත්තධා මුද්ධා ඵලතීති.

තෙන ඛො පන සමයෙන වජිරපාණී යක්ඛො ආයසං වජිරං ආදාය ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජොතිභූතං සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස උපරිවෙහාසං ඨිතො හොති: සචායං සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතා යාවතතියං සහධම්මිකං පඤ්හං පුට්ඨො න බ්‍යාකරිස්සති, එත්ථෙවස්ස සත්තධා මුද්ධං ඵාලෙස්සාමීති. තං ඛො පන වජිරපාණිං යක්ඛං භගවා චෙව පස්සති, සච්චකො ච නිගණ්ඨපුත්තො. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භීතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො භගවන්තංයෙව තාණං ගවෙසී, භගවන්තංයෙව ලෙණං ගවෙසී, භගවන්තංයෙව සරණං ගවෙසී; භගවන්තං එතදවොච: පුච්ඡතු මං භවං ගොතමො බ්‍යාකරිස්සාමීති.

තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යං ත්වං එවං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාති, වත්තති තෙ තස්මිං රූපෙ වසො: එවං මෙ රූපං හොතු, එවං මෙ රූපං මා අහොසීති. නො හිදං භො ගොතම. මනසි කරොහි අග්ගිවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අග්ගිවෙස්සන

බ්‍යාකරොහි; න ඛො තෙ සන්ධියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යං ත්වං එවං වදෙසි: වෙදනා මෙ අත්තාති, වත්තති තෙ තායං වෙදනායං වසො: එවං මෙ වෙදනා හොතු, එවං මෙ වෙදනා මා අහොසීති. නො හිදං භො ගොතම, මනසි කරොහි අග්ගිවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අග්ගිවෙස්සන බ්‍යාකරොහි; න ඛො තෙ සන්ධියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යං ත්වං එවං වදෙසි: සඤ්ඤා මෙ අත්තාති; වත්තති තෙ තායං සඤ්ඤායං වසො: එවං මෙ සඤ්ඤා හොතු, එවං මෙ සඤ්ඤා මා අහොසීති. නො හිදං භො ගොතම. මනසි කරොහි අග්ගිවෙස්සන; මනසිකරිත්වා ඛො අග්ගිවෙස්සන බ්‍යාකරොහි; න ඛො තෙ සන්ධියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යං ත්වං එවං වදෙසි: සඞ්ඛාරා මෙ අත්තාති; වත්තති තෙ තෙසු සඞ්ඛාරෙසු වසො: එවං මෙ සඞ්ඛාරා හොන්තු, එවං මෙ සඞ්ඛාරා මා අහෙසුන්ති. නො හිදං භො ගොතම. මනසි කරොහි අග්ගිවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අග්ගිවෙස්සන බ්‍යාකරොහි; න ඛො තෙ සන්ධියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යං ත්වං එවං වදෙසි: විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති; වත්තති තෙ තස්මිං විඤ්ඤාණෙ වසො; එවං මෙ විඤ්ඤාණං හොතු, එවං මෙ විඤ්ඤාණං මා අහොසීති. නො හිදං භො ගොතම. මනසි කරොහි අග්ගිවෙස්සන, මනසි කරිත්වා ඛො අග්ගිවෙස්සන බ්‍යාකරොහි; න ඛො තෙ සන්ධියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං....

තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන රූපං නිච්චං වා අනිච්චං වාති. අනිච්චං භො ගොතම. යං පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං භො ගොතම. යං පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්නු තං සමනුපස්සිතුං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති. නො හිදං භො ගොතම. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන වෙදනා...පෙ...සඤ්ඤා, සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං නිච්චං වා අනිච්චං වාති. අනිච්චං භො ගොතම. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛංවාති. දුක්ඛං භො ගොතම. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්නු තං සමනුපස්සිතුං: එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති. නො හිදං භො ගොතම....

තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන යො නු ඛො දුක්ඛං අල්ලීනො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අජ්ඣොසිතො: දුක්ඛං එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සති, අපි නු ඛො සො සාමං වා දුක්ඛං පරිජානෙය්‍ය, දුක්ඛං වා පරික්ඛෙපෙත්වා විහරෙය්‍යාති. කිං හි සියා භො ගොතම, නො හිදං භො ගොතමාති, තං කිං මඤ්ඤසි

අග්ගිවෙස්සන තනු ත්වං එවං සන්තෙ දුක්ඛං අල්ලීනො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අජ්ඣොසිතො දුක්ඛං එතං මම එසොහමස්මි එසො මෙ අත්තාති සමනුපස්සසීති? [1]කිං හි නො සියා භො ගොතම, එවමිදං භො ගොතමාති.

සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො [2]තිඛිණං කුඨාරිං ආදාය වනං පවිසෙය්‍ය, සො තත්ථ පස්සෙය්‍ය මහන්තං කදලික්ඛන්ධං උජුං නවං [3]අකුක්කුකජාතං, තමෙනං මූලෙ ඡින්දෙය්‍ය, මූලෙ ඡෙත්වා අග්ගෙ ඡින්දෙය්‍ය, අග්ගෙ ඡෙත්වා පත්තවට්ටිං [4]විනිබ්භුජෙය්‍ය, සො තත්ථ පත්තවට්ටිං [5]විනිබ්භුජන්තො ඵෙග්ගුම්පි නාධිගච්ඡෙය්‍ය, කුතො සාරං. එවමෙව ඛො ත්වං අග්ගිවෙස්සන මයා සකස්මිං වාදෙ සමනුයුඤ්ජියමානො [6]සමනුගාහියමානො [7]සමනුභාසියමානො රිත්තො තුච්ඡො අපරද්ධො. භාසිතා ඛො පන තෙ එසා අග්ගිවෙස්සන වෙසාලියං [8]පරිසතිං වාචා, නාහං තං පස්සාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සංඝිං ගණිං ගණාචරියං [9]අපි අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං පටිජානමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරද්ධො න සඞ්කම්පෙය්‍ය න සම්පකම්පෙය්‍ය න සම්පවෙධෙය්‍ය, යස්ස න කච්ඡෙහි සෙදා මුච්චෙය්‍යුං, [10]ථූනං චෙපහං අචෙතනං වාදෙන වාදං සමාරභෙය්‍යං; [11]සාපි මයා වාදෙන වාදං [12]සමාරද්ධා සඞ්කම්පෙය්‍ය සම්පකම්පෙය්‍ය සම්පවෙධෙය්‍ය, කො පන වාදො මනුස්සභූතස්සාති. තුය්හං ඛො පනග්ගිවෙස්සන අප්පෙකච්චානි සෙදඵුසිතානි [13]නලාටා මුත්තානි [14]උත්තරාසඞ්ගං [15]විනිභින්දිත්වා භූමියං පතිට්ඨිතානි; මය්හං ඛො පනග්ගිවෙස්සන නත්ථි එතරහි කායස්මිං සෙදොති. ඉති භගවා තස්මිං [8]පරිසතිං සුවණ්ණවණ්ණං කායං විවරි. එවං වුත්තෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්හීභූතො මඞ්කුභූතො පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො අප්පටිභානො නිසීදි.

අථ ඛො දුම්මුඛො ලිච්ඡවිපුත්තො සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං තුණ්හීභූතං මඞ්කුභූතං පත්තක්ඛන්ධං අධොමුඛං පජ්ඣායන්තං අප්පටිභානං විදිත්වා භගවන්තං එතදවොච: උපමා මං භගවා පටිභාතීති. පටිභාතු තං දුම්මුඛාති භගවා අවොච. සෙය්‍යථාපි

---

1. "කිං හි සියා භො ගොතම නොහිදං භො ගොතමාති"-සී.
2. "තිණ්හං"-ම. ස්‍යා. ඉ.
3. "අකුක්කුවජාතං-ස්‍යා.
4. "විනිබ්භුජ්ජෙය්‍ය" ම.
5. "විනිබ්භුජ්ජන්තො"ම.
6. "සමනුභාසියමානො" ම. ස්‍යා.
7. "සමනුගාහියමානො" ම. ස්‍යා.
8. "පරිසති" ම. ස්‍යා.
9. "අපිච" ම. ස්‍යා.
10. "ථූනංපාහං' ම. "ථූණම්පාහං" ස්‍යා,
11. "සොපි" ම
12. "සමාරබ්ධො" ම.
13. "නලාටමුත්තානි" ස්‍යා. "නලාටමුඛානි" ම
14. "උත්තරාසඞ්ගානි" ම.
15. "විනිභින්දිත්වා" ස්‍යා. "භින්දිත්වා" ම.

භන්තෙ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදූරෙ පොක්ඛරණී, තත්‍රස්ස කක්කටකො; අථ ඛො භන්තෙ සම්බහුලා කුමාරකා වා කුමාරිකා වා තම්හා ගාමා වා නිගමා වා නික්ඛමිත්වා යෙන සා පොක්ඛරණී තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යුං; උපසඞ්කමිත්වා තං පොක්ඛරණිං ඔගාහෙත්වා තං කක්කටකං උදකා උද්ධරිත්වා ථලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍යුං; යඤ්ඤදෙව හි සො භන්තෙ කක්කටකො අළං අභිනින්නාමෙය්‍ය, තං තදෙව තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකා වා කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සංඡින්දෙය්‍යුං සම්භඤ්ජෙය්‍යුං සම්පලිභඤ්ජෙය්‍යුං; එවං හි සො භන්තෙ කක්කටකො සබ්බෙහි අළෙහි සංඡින්නෙහි සම්භග්ගෙහි සම්පලිභග්ගෙහි අභබ්බො තං පොක්ඛරණිං පුන ඔතරිතුං සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ. එවමෙව ඛො භන්තෙ යානි සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස විසූකායිකානි විසෙවිතානි විප්ඵන්දිතානි කානිචි කානිචි, තානි භගවතා සංඡින්නානි සම්භග්ගානි සම්පලිභග්ගානි; අභබ්බො චදානි භන්තෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො පුන භගවන්තං උපසඞ්කමිතුං යදිදං වාදාධිප්පායොති. එවං වුත්තෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො දුම්මුඛං ලිච්ඡවිපුත්තං එතදවොච: ආගමෙහි ත්වං දුම්මුඛ, ආගමෙහි ත්වං දුම්මුඛ,[1] න මයං තයා සද්ධිං මන්තෙම, ඉධ මයං භොතා ගොතමෙන සද්ධිං මන්තෙම; තිට්ඨතෙසා භො ගොතම, අම්හාකඤ්චෙව අඤ්ඤෙසඤ්ච පුථුසමණබ්‍රාහ්මණානං වාචා විලාපං විලපිතං මඤ්ඤෙ. කිත්තාවතා නු ඛො භොතො ගොතමස්ස සාවකො සාසනකරො හොති [2]ඔවාදපතිකරො තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විගතකථංකථො වෙසාරජ්ජප්පත්තො අපරප්පච්චයො සත්ථුසාසනෙ විහරතීති.

ඉධ අග්ගිවෙස්සන මම සාවකො යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දූරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති, එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති; යා කාචි වෙදනා—පෙ—යා කාචි සඤ්ඤා— යෙ කෙචි සඞ්ඛාරා—යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දූරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති, එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති; එත්තාවතා ඛො අග්ගිවෙස්සන මම සාවකො සාසනකරො හොති [2]ඔවාදපතිකරො තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විගතකථංකථො වෙසාරජ්ජප්පත්තො අපරප්පච්චයො සත්ථුසාසනෙ විහරතීති.

කිත්තාවතා පන භො ගොතම භික්ඛු අරහං හොති ඛීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො

1. "වුඛරොසි ත්වං දුම්මුඛ" ම. සං. 2. "ඔවාදප්පතිකරො" ම.

පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො හොති? ඉධ අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දූරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති, එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදා විමුත්තො හොති. යා කාචි වෙදනා…පෙ…යා කාචි සඤ්ඤා…යෙ කෙචි සඞ්ඛාරා…යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දූරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තාති, එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදා විමුත්තො හොති. එත්තාවතා ඛො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු අරහං හොති ඛීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො…

එවං [1]විමුත්තො ඛො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු [2]තීහි අනුත්තරියෙහි සමන්නාගතො හොති දස්සනානුත්තරියෙන පටිපදානුත්තරියෙන විමුත්තානුත්තරියෙන, එවං [1]විමුත්තො ඛො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු තථාගතඤ්ඤෙව සක්කරොති, ගරුකරොති, මානෙති, පූජෙති, බුද්ධො සො භගවා බොධාය ධම්මං දෙසෙති, දන්තො සො භගවා දමථාය ධම්මං දෙසෙති, සන්තො සො භගවා සමථාය ධම්මං දෙසෙති, තිණ්ණො සො භගවා තරණාය ධම්මං දෙසෙති, පරිනිබ්බුතො සො භගවා පරිනිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙතීති…

එවං වුත්තෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: මයමෙව භො ගොතම ධංසී මයං පගබ්භා, යෙ මයං භවන්තං ගොතමං වාදෙන වාදං ආසාදෙතබ්බං අමඤ්ඤිම්හ. සියා හි භො ගොතම හත්ථිප්පභින්නං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො, නත්වෙව භවන්තං ගොතමං ආසජ්ජ [3]සියා පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො. සියා හි භො ගොතම [4]ආසීවිසං ඝොරවිසං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො, නත්වෙව භවන්තං ගොතමං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො. සියා හි භො ගොතම [5]ජලන්තං අග්ගික්ඛන්ධං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො, නත්වෙව භවන්තං ගොතමං ආසජ්ජ [3]සියා පුරිසස්ස සොත්ථිභාවො. මයමෙව භො ගොතම ධංසී, මයං පගබ්භා, යෙ මයං භවන්තං ගොතමං වාදෙන වාදං ආසාදෙතබ්බං අමඤ්ඤිම්හ. අධිවාසෙතු මෙ භවං ගොතමො ස්වාතනාය භත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙනාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හීභාවෙන…

---

1. "එවං විමුත්තචිත්තො"-ම. සී. ස්‍යා.
2. "තීහානුත්තරියෙහි" ස්‍යා.
3. "සොත්ථිභාවො සියා පුරිසස්ස" ස්‍යා.
4. "පජ්ජලිතං අග්ගික්ඛන්ධං" ම. ස්‍යා.
5. "ආසීවිසං ඝොරවිසං" ම. ස්‍යා.

අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො අධිවාසනං විදිත්වා තෙ ලිච්ඡවී ආමන්තෙසි: සුණන්තු මෙ භොන්තො ලිච්ඡවී [1]සමණො මෙ ගොතමො නිමන්තිතො ස්වාතනාය [2]භත්තෙන සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන; [3]තෙන මෙ අභිහරෙය්‍යාථ යමස්ස පතිරූපං මඤ්ඤෙය්‍යාථාති. අථ ඛො තෙ ලිච්ඡවී තස්සා රත්තියා අච්චයෙන සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස පඤ්චමත්තානි ථාලිපාකසතානි භත්තාභිහාරං අභිහරිංසු. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සකෙ ආරාමෙ පණීතං ඛාදනීයං භොජනීයං පටියාදාපෙත්වා භගවතො කාලං ආරොචාපෙසි: කාලො භො ගොතම, නිට්ඨිතං භත්තන්ති.

අථ ඛො භගවා පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය යෙන සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසඞ්කමි; උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි සද්ධිං භික්ඛුසඞ්ඝෙන. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො බුද්ධප්පමුඛං භික්ඛුසඞ්ඝං පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙසි සම්පවාරෙසි. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං භුත්තාවිං ඔනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: යමිදං භො ගොතම දානෙ [4]පුඤ්ඤං පුඤ්ඤමහී ච තං දායකානං සුඛාය හොතූති. යං ඛො අග්ගිවෙස්සන තාදිසං දක්ඛිණෙය්‍යං ආගම්ම අවීතරාගං අවීතදොසං අවීතමොහං තං දායකානං භවිස්සති. යං ඛො අග්ගිවෙස්සන [5]මාදිසං දක්ඛිණෙය්‍යං ආගම්ම වීතරාගං වීතදොසං වීතමොහං තං තුය්හං භවිස්සතීති.

චූළසච්චකසුත්තං පඤ්චමං.

[4—6.]

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කූටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා පුබ්බණ්හසමයං [6]නිවාසෙත්වා [7]පත්තචීවරං ආදාය [8]වෙසාලිං පිණ්ඩාය [9]පවිසිතුකාමො හොති. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමමානො අනුවිචරමානො යෙන

1. "සමණො ගොතමො" ම, ස්‍යා.
2. "භත්තං"- සී.
3. "යෙන මෙ"- ම. ස්‍යා. සී.
4. "පුඤ්ඤං ච" ම. ස්‍යා. ඉ.
5. "තාදිසං" ම.
6. "සුනිවත්ථො හොති" ම. ස්‍යා. ඉ.
7. "පත්තචීවරමාදාය" ම. ස්‍යා.
8. "වෙසාලියං" ස්‍යා.
9. "පවිසිතුකාමො"-ම. ස්‍යා. ඉ.

මහාවනං කූටාගාරසාලා තෙනුපසඞ්කමි. [1]අද්දසා ඛො ආයස්මා ආනන්දො සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං දූරතොව ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච: අයං භන්තෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො ආගච්ඡති භස්සප්පවාදිකො පණ්ඩිතවාදො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස. එසො ඛො භන්තෙ අවණ්ණකාමො බුද්ධස්ස, අවණ්ණකාමො ධම්මස්ස, අවණ්ණකාමො සඞ්ඝස්ස; සාධු භන්තෙ භගවා මුහුත්තං නිසීදතු අනුකම්පං උපාදායාති. නිසීදි භගවා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි; උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං [2]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං එතදවොච......

[3]සන්ති හො ගොතම එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කායභාවනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, නො චිත්තභාවනං; ඵුසන්ති හි හො ගොතම සාරීරිකං දුක්ඛං වෙදනං. භූතපුබ්බං හො ගොතම සාරීරිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨස්ස සතො ඌරුක්ඛම්භොපි නාම භවිස්සති, හදයම්පි නාම [4]ඵාලිස්සති, උණ්හම්පි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමිස්සති, උම්මාදම්පි පාපුණිස්සති චිත්තක්ඛෙපං. තස්ස ඛො එතං හො ගොතම කායන්වයං චිත්තං හොති, කායස්ස වසෙන වත්තති. තං කිස්ස හෙතු? අභාවිතත්තා චිත්තස්ස. සන්ති පන හො ගොතම එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා චිත්තභාවනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, නො කායභාවනං; ඵුසන්ති හි හො ගොතම චෙතසිකං දුක්ඛං වෙදනං. භූතපුබ්බං හො ගොතම චෙතසිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨස්ස සතො ඌරුක්ඛම්භොපි නාම භවිස්සති, හදයම්පි නාම [4]ඵාලිස්සති, උණ්හම්පි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමිස්සති, උම්මාදම්පි පාපුණිස්සති චිත්තක්ඛෙපං. තස්ස ඛො එසො හො ගොතම චිත්තන්වයො කායො හොති, චිත්තස්ස වසෙන වත්තති. තං කිස්ස හෙතු? අභාවිතත්තා කායස්ස. තස්ස මය්හං හො ගොතම එවං හොති: අද්ධා භොතො ගොතමස්ස සාවකා චිත්තභාවනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති නො කායභාවනන්ති......

කින්ති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන කායභාවනා සුතාති? සෙය්‍යථීදං:– නන්දො වච්ඡො, කිසො [5]සංකිච්චො, මක්ඛලි ගොසාලො, එතෙ හි හො ගොතම අචෙලකා මුත්තාචාරා [6]හත්ථාපලෙඛනා, න එහිභදන්තිකා, න තිට්ඨභදන්තිකා, න අභිහටං න උද්දිස්සකතං න නිමන්තණං සාදියන්ති, තෙ න කුම්භිමුඛා පතිගණ්හන්ති, න කළොපිමුඛා පතිගණ්හන්ති, න එළකමන්තරං න දණ්ඩමන්තරං න මුසල

1. "අද්දස" ම. 2. සාරණීයං" ම. 3. "සන්ති පන" සයා.
4. "ඵලිස්සති" සයා. ඉ. 5. "සංකිච්චො" ම. 6. "හත්ථාවලෙඛනා" සයා.

මන්තරං, න ද්වින්නං භුඤ්ජමානානං න ගබ්භිනියා න පායමානාය න පුරිසන්තරගතාය න සඞ්කිත්තීසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඩසණ්ඩචාරිනී, න මච්ඡං න මංසං න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිවන්ති. තෙ එකාගාරිකා වා හොන්ති එකාලොපිකා, ද්වාගාරිකා වා හොන්ති [1]ද්වාලොපිකා, සත්තාගාරිකා වා හොන්ති, සත්තාලොපිකා. එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙන්ති, ද්වීහිපි දත්තීහි [2]යාපෙන්ති, සත්තහිපි දත්තීහි යාපෙන්ති. එකාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙන්ති, ද්වීහිකම්පි ආහාරං [3]ආහාරෙන්ති, සත්තාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙන්ති. ඉති එවරූපං අද්ධමාසිකම්පි පරියායභත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්තීති.

කිං පන තෙ අග්ගිවෙස්සන [4]තාවතකෙනෙව යාපෙන්තීති? නො හිදං භො ගොතම, අප්පෙකදා භො ගොතම උළාරානි උළාරානි ඛාදනියානි ඛාදන්ති, උළාරානි උළාරානි භොජනියානි භුඤ්ජන්ති, උළාරානි උළාරානි සායනියානි සායන්ති, උළාරානි උළාරානි පානානි පිවන්ති. [5]තෙ ඉමං කායං ගාහෙන්ති නාම, [6]බ්‍රෑහෙන්ති නාම, මෙදෙන්ති නාමාති. යං ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන පුරිමං පහාය පච්ඡා උපචිනන්ති, එවං ඉමස්ස කායස්ස ආචයාපචයො හොති. කින්ති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන චිත්තභාවනා සුතාති? [7]චිත්තභාවනාය ඛො සච්චකො [8]නිගණ්ඨපුත්තො භගවතා පුට්ඨො සමානො [9]න සම්පායාසි.

අථ ඛො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං එතදවොච: යාපි ඛො තෙ එසා අග්ගිවෙස්සන පුරිමා කායභාවනා භාසිතා, සාපි අරියස්ස විනයෙ නො ධම්මිකා කායභාවනා. කායභාවනං හි ඛො ත්වං අග්ගිවෙස්සන න අඤ්ඤාසි, කුතො පන ත්වං චිත්තභාවනං ජානිස්සසි? අපි ච අග්ගිවෙස්සන යථා අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතචිත්තො ච, භාවිතකායො [10]ච භාවිතචිත්තො ච, තං සුණාහි, සාධුකං මනසිකරොහි, භාසිස්සාමීති. එවං භොති ඛො සච්චකො [8]නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

කථඤ්ච අග්ගිවෙස්සන අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතචිත්තො ච? ඉධ අග්ගිවෙස්සන අස්සුතවතො පුථුජ්ජනස්ස උප්පජ්ජති සුඛා වෙදනා, සො සුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො සුඛසාරාගී ච හොති, සුඛසාරාගිතඤ්ච ආපජ්ජති; තස්ස සා සුඛා

1. "වාලොපිකා -පෙ- සත්තාගාරිකා" ම. ස්‍යා.
2. "යාපෙන්ති-පෙ-සත්තහිපි" ම. ස්‍යා.
3. "ආහරෙන්ති -පෙ- සත්තාහිකම්පි" ම. ස්‍යා.
4. "තාවතකෙනෙව" ම.
5. "ඉමෙහි" ඉ.
6. "බ්‍රෑහොන්ති" ම.
7. "චිත්තභාවනාය සච්චකො" ම. ස්‍යා.
8. "නිගණ්ඨපුත්තො" ම. ස්‍යා.
9. "න සම්පායාති" ම.
10. "ච හොති" ම. ස්‍යා.

වෙදනා නිරුජ්ඣති, සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උප්පජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා, සො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරත්තාළිං කන්දති, සම්මොහං ආපජ්ජති. තස්ස ඛො එසා අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නාපි සුඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, අභාවිතත්තා කායස්ස, උප්පන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, අභාවිතත්තා චිත්තස්ස. යස්ස කස්සචි අග්ගිවෙස්සන එවං උභතොපක්ඛං උප්පන්නාපි සුඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, අභාවිතත්තා කායස්ස, උප්පන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, අභාවිතත්තා චිත්තස්ස; එවං ඛො අග්ගිවෙස්සන අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතචිත්තො ච.

කථඤ්ච අග්ගිවෙස්සන භාවිතකායො ච හොති භාවිතචිත්තො ච? ඉධ අග්ගිවෙස්සන සුතවතො අරියසාවකස්ස උප්පජ්ජති සුඛා වෙදනා, සො සුඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො න [1]සුඛසාරාගී ච හොති, න [2]සුඛසාරාගිතඤ්ච ආපජ්ජති, තස්ස සා සුඛා වෙදනා නිරුජ්ඣති, සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උප්පජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා, සො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරත්තාළිං කන්දති, න සම්මොහං ආපජ්ජති. තස්ස ඛො [3]එසා අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නාපි සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති, භාවිතත්තා කායස්ස, උප්පන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති, භාවිතත්තා චිත්තස්ස. යස්ස කස්සචි අග්ගිවෙස්සන එවං උභතොපක්ඛං උප්පන්නාපි සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති, භාවිතත්තා කායස්ස, උප්පන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති, භාවිතත්තා චිත්තස්ස; එවං ඛො අග්ගිවෙස්සන භාවිතකායො ච හොති භාවිතචිත්තො චාති.

එවං පසන්නො අහං භොතො ගොතමස්ස: භවං හි ගොතමො භාවිතකායො ච භාවිතචිත්තො චාති. අද්ධා ඛො තෙ අයං අග්ගිවෙස්සන ආසජ්ජ උපනීය වාචා භාසිතා, අපි ච තෙ අහං බ්‍යාකරිස්සාමි: යතො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, තං වත මෙ උප්පන්නා වා සුඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය ඨස්සති, උප්පන්නා වා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය ඨස්සතීති [4]නෙතං ඛො ඨානං විජ්ජතීති. [5]නහනූන භොතො ගොතමස්ස උප්පජ්ජති තථාරූපා සුඛා වෙදනා, යථාරූපා උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨෙය්‍ය, [5]නහනූන භොතො ගොතමස්ස උප්පජ්ජති තථාරූපා දුක්ඛා වෙදනා, යථාරූපා උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨෙය්‍යාති. කිං හි නො සියා අග්ගි

---

1. "සුඛසාරාගී හොති" ස්‍යා. ඉ. 2. "සුඛසාරාගිතං ආපජ්ජති" ස්‍යා.
3. "එවං සා" ස්‍යා. 4. "නෙතං ඨානං"ම, ස්‍යා. 5. "නහි" ම.

කො තෙව ඔට්ඨපහතමත්තෙන ලපිතලාපනමත්තෙන ඤාණවාදඤ්ච වදාමි ථෙරවාදඤ්ච, ජානාමි පස්සාමීති ච පටිජානාමි අහඤ්චෙව අඤ්ඤෙ ච. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: න ඛො රාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමත්තකෙන සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති පවෙදෙසි, අද්ධා රාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං [2]විහාසීති. අථ ඛ්වාහං අග්ගිවෙස්සන යෙන [3]උදකො රාමපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා [4]උදකං රාමපුත්තං එතදවොචං: කිත්තාවතා නො ආවුසො [5]රාම ඉමං ධම්මං සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසීති. එවං වුත්තෙ අග්ගිවෙස්සන [3]උදකො රාමපුත්තො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පවෙදෙසි. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: න ඛො රාමස්සෙව [6]අහොසි සද්ධා, මය්හම්පත්ථි සද්ධා; න ඛො රාමස්සෙව [6]අහොසි විරියං, මය්හම්පත්ථි විරියං; න ඛො රාමස්සෙව [6]අහොසි සති, මය්හම්පත්ථි සති; න ඛො රාමස්සෙව [6]අහොසි සමාධි, මය්හම්පත්ථි සමාධි; න ඛො රාමස්සෙව [6]අහොසි පඤ්ඤා, මය්හම්පත්ථි පඤ්ඤා; යන්නූනාහං යං ධම්මං රාමො සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති [7]පවෙදෙසි තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකිරියාය පදහෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන [8]න චිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං. අථ ඛ්වාහං අග්ගිවෙස්සන යෙන [3]උදකො රාමපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා [4]උදකං රාමපුත්තං එතදවොචං: [9]එත්තාවතා නො ආවුසො [5]රාම ඉමං ධම්මං සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසීති. එත්තාවතා [10]ඛො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ [11]පවෙදෙසීති. අහම්පි ඛො ආවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමීති. ලාභා නො ආවුසො, සුලද්ධං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයස්මන්තං තාදිසං සබ්‍රහ්මචාරිං පස්සාම. ඉති යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි තං ත්වං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, යං ත්වං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි තං ධම්මං රාමො සයං [1]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි. ඉති යං ධම්මං රාමො අභිඤ්ඤාසි තං ත්වං ධම්මං ජානාසි, යං ත්වං ධම්මං ජානාසි තං ධම්මං රාමො අභිඤ්ඤාසි. ඉති යාදිසො රාමො අහොසි තාදිසො ත්වං, යාදිසො ත්වං තාදිසො රාමො අහොසි. එහිදානි

1. "අභිඤ්ඤාය" සී. කම්බො.
2. "විහරතීති" සයා.
3. "උදකො" ම.
4. "උදකං" ම.
5. "රාමො" ඉ. සී.
6. "අසි" ම.
7. "පවෙදෙති" සයා.
8. "නචිරස්සෙව තං ධම්මං" ම.
9. "කිත්තාවතා" සයා.
10. "ඛො අහං අවුසො ඉමං" ම. සයා. "ඛො අහං ආවුසො රාමො" සී.
11. "පවෙදෙමීති" ම. සයා. සී.

ආවුසො, [1]ත්වං ඉමං ගණං පරිහරාහි. ඉති ඛො අග්ගිවෙස්සන උද්දකො රාමපුත්තො සබ්‍රහ්මචාරී මෙ සමානො ආචරියට්ඨානෙ ච මං ඨපෙසි උළාරාය ච මං පූජාය පූජෙසි. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: නායං ධම්මො නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්බොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපපත්තියාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තං ධම්මං අනලඞ්කරිත්වා තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපක්කමිං.

සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන උරුවෙලා සෙනානිගමො තදවසරිං. තත්ථද්දසං [2]රමණීයං භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වනසණ්ඩං, නදිඤ්ච සන්දන්තිං සෙතකං සුපතිත්ථං [2]රමණීයං, [3]සමන්තා ච ගොචරගාමං. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: [4]රමණීයො වත භො භූමිභාගො පාසාදිකො ච වනසණ්ඩො, නදී ච සන්දති සෙතකා සුපතිත්ථා [5]රමණීයා, සමන්තා ච ගොචරගාමො; [6]අලං වතිදං කුලපුත්තස්ස [7]පධානත්ථිකස්ස පධානායාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තත්ථෙව නිසීදිං: අලමිදං පධානායාති.

අපිස්සු මං අග්ගිවෙස්සන තිස්සො [8]උපමා පටිභංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන අල්ලං කට්ඨං සස්නෙහං උදකෙ නික්ඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය: අග්ගිං [9]අභිනිබ්බත්තෙස්සාමි, [10]තෙජො පාතුකරිස්සාමීති. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන: අපි නු සො පුරිසො අමුං අල්ලං කට්ඨං සස්නෙහං උදකෙ නික්ඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය [11]අභිමන්ථෙන්තො අග්ගිං අභිනිබ්බත්තෙය්‍ය, [12]තෙජො පාතුකරෙය්‍යාති. නො හිදං භො ගොතම, තං කිස්ස හෙතු: අදුං හි භො ගොතම අල්ලං කට්ඨං සස්නෙහං, තඤ්ච පන උදකෙ නික්ඛිත්තං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සාති. එවමෙව ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා [13]කායෙන චෙව කාමෙහි අවූපකට්ඨා විහරන්ති, යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො [14]කාමස්නෙහො කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාම

1. "උභො වසන්තා ඉමං ගණං පරිහරාමාති" ස්‍යා.
2. "රමණීය්‍යං" සී. කම්බො.
3. "සමන්තා ගොචරගාමං" ස්‍යා.
4. "රමණීය්‍යො" සී. කම්බො.
5. රමණීය්‍යා" සී. කම්බො.
6. "අලමිදං" ස්‍යා.
7. "පධානිකස්ස" ස්‍යා
8. "උපමායො" ස්‍යා.
9. "අභිනිබ්බත්තිස්සාමි" ම.
10. "තෙජොධාතුං කරිස්සාමීති" ම.
11. "අභිමන්ථෙන්තො" ස්‍යා.
12. "තෙජොධාතුං කරෙය්‍යාති" ම.
13. "කායෙන චෙව චිත්තෙන ච" ම.
14. "කාමසිනෙහො" සී. කම්බො.

පරිළාහො සො ච අජ්ඣත්තං න සුප්පහීනො හොති න සුප්පටිප්පස්සද්ධො, ඔපක්කමිකා චෙපි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා [1]තිප්පා [2]කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති [3]අභබ්බාව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සම්බොධාය, නො චෙපි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [1]තිප්පා [2]කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති [3]අභබ්බාව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සම්බොධාය. අයං ඛො මං අග්ගිවෙස්සන පඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

අපරාපි ඛො මං අග්ගිවෙස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන අල්ලං කට්ඨං සස්නෙහං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය: අග්ගිං අභිනිබ්බත්තෙස්සාමි, තෙජො [4]පාතුකරිස්සාමීති. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන: අපි නු සො පුරිසො අමුං අල්ලං කට්ඨං සස්නෙහං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය [5]අභිමන්ථෙන්තො අග්ගිං අභිනිබ්බත්තෙය්‍ය, තෙජො [4]පාතුකරෙය්‍යාති. නො හිදං භො ගොතම, තං කිස්ස හෙතු: අදුං හි භො ගොතම අල්ලං කට්ඨං සස්නෙහං, කිඤ්චාපි ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිත්තං, යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සාති. එවමෙව ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා [6]කායෙන ඛො කාමෙහි [7]වූපකට්ඨා විහරන්ති, යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො [8]කාමස්නෙහො කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිළාහො සො ච අජ්ඣත්තං න සුප්පහීනො හොති න සුප්පටිප්පස්සද්ධො, ඔපක්කමිකා චෙපි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා [1]තිප්පා [2]කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති [3]අභබ්බාව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සම්බොධාය, නො චෙපි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [1]තිප්පා [2]කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති [3]අභබ්බාව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සම්බොධාය. අයං ඛො මං අග්ගිවෙස්සන දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

අපරාපි ඛො මං අග්ගිවෙස්සන තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන සුක්ඛං කට්ඨං [9]කොලාපං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය: අග්ගිං අභිනිබ්බත්තෙස්සාමි,

1. "තිබ්බා" ම. 2. "ඛරා කටුකා" ම. 3. "අභබ්බා ච" ම. 4. "ධාතුං" ම. 5. "අභිමන්ථෙන්තො" ස්‍යා. 6. "කායෙන චෙව චිත්තෙන ච කාමෙහි" ම. "කායෙන චෙව කාමෙහි" ස්‍යා. ඉ. "කායෙන ඛො කාමෙසු" කි. මු. 7. "අවූපකට්ඨා" ඉ. 8. "කාමසිනෙහො" සි. සාළුවි. 9. "කොළාපං" ඉ.

තෙජො [1]පාතු කරිස්සාමීති. තං කිං මඤ්ඤසි අග්ගිවෙස්සන: [2]අපි නු සො පුරිසො අමුං සුක්ඛං කට්ඨං [3]කොළාපං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය [4]අභිමන්ථෙන්තො අග්ගිං අභිනිබ්බත්තෙය්‍ය, තෙජො [1]පාතු කරෙය්‍යාති. එවං භො ගොතම, තං කිස්ස හෙතු: අදුං හි භො ගොතම සුක්ඛං කට්ඨං [3]කොළාපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිත්තන්ති. එවමෙව ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා [5]කායෙන චෙව කාමෙහි වූපකට්ඨා විහරන්ති, යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො [6]කාමස්නෙහො කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිළාහො සො ච අජ්ඣත්තං සුප්පහීනො හොති සුප්පටිප්පස්සද්ධො, ඔපක්කමිකා චෙපි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා [7]තිප්පා [8]කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති [9]භබ්බාව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සම්බොධාය, නො චෙපි තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [7]තිප්පා [8]කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති [9]භබ්බාව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සම්බොධාය. අයං ඛො මං අග්ගිවෙස්සන තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා. ඉමා ඛො මං අග්ගිවෙස්සන තිස්සො [10]උපමා පටිභංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං [11]දන්තෙහි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හෙය්‍යං අභිනිප්පීළෙය්‍යං අභිසන්තාපෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන [11]දන්තෙහි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං අභිනිග්ගණ්හාමි අභිනිප්පීළෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන [11]දන්තෙහි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං [12]අභිනිග්ගණ්හයතො අභිනිප්පීළයතො අභිසන්තාපයතො කච්ඡෙහි සෙදා මුච්චන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන බලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සීසෙ වා ගහෙත්වා ඛන්ධෙ වා ගහෙත්වා අභිනිග්ගණ්හෙය්‍ය අභිනිප්පීළෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන [11]දන්තෙහි දන්තමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච චෙතසා චිත්තං [12]අභිනිග්ගණ්හයතො අභිනිප්පීළයතො අභිසන්තාපයතො කච්ඡෙහි සෙදා මුච්චන්ති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං හොති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති [13]අසම්මුට්ඨා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පටිප්පස්සද්ධො

1. "ධාතුං" ම.
2. "අපි නු ඛො" ස්‍යා.
3. "කොළාපං" ඉ.
4. "අභිමන්ථෙන්තො" ස්‍යා.
5. "කායෙන චෙව චිත්තෙන ච" ම,
6. "කාමසිනෙහො" සී. කම්බි.
7. "තිබ්බා" ම.
8. "ඛරා කටුකා" ම. ස්‍යා.
9. "භබ්බා ච" ම.
10. "උපමායො" ස්‍යා.
11. "දන්තභි" සී. කම්බි.
12. "අභිනිග්ගණ්හන්තො" ම. ඉ. සී. කම්බි,
13. "අප්පම්මුට්ඨා" ස්‍යා.

තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති —

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං [1]අප්පාණකං ඣානං ඣායෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුන්ධිං. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [2]උපරුද්ධෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සද්දො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාරගග්ගරියා ධමමානාය අධිමත්තො සද්දො හොති, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [2]උපරුද්ධෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සද්දො හොති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං හොති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති [3]අසම්මුට්ඨා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පටිප්පස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති — .

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං [4]අප්පාණකඤ්ඤෙව ඣානං ඣායෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුන්ධිං. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [2]උපරුද්ධෙසු අධිමත්තා වාතා [5]මුද්ධානං [6]ඌහනන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන බලවා පුරිසො තිණ්හෙන සිඛරෙන [5]මුද්ධානං [7]අභිමන්ථෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [2]උපරුද්ධෙසු අධිමත්තා වාතා [5]මුද්ධානං [6]ඌහනන්ති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං හොති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති [3]අසම්මුට්ඨා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පටිප්පස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති —

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං [4]අප්පාණකඤ්ඤෙව ඣානං ඣායෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුන්ධිං.

---

1. "අප්පාණකංයෙව" ම. සයා. "අප්පානකං" ඉ. සී. කම්බො. 2. "උපරුධෙසු" ම. 3. "අප්පම්මුට්ඨා" සයා. 4. "අප්පානකංයෙව" සී. කම්බො. ඉ. 5. "මුද්ධනි" ම. 6. "උහනන්ති" ම. "ඌහනන්ති" ඉ. "ඔහනන්ති" සයා. 7. "අභිමත්ථෙය්‍ය" සයා.

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [1]උපරුද්ධෙසු අධිමත්තා සීසෙ සීසවෙදනා හොන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන බලවා පුරිසො දළ්හෙන [2]වරත්තකබන්ධනෙන සීසෙ [3]සීසවෙඨං දදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [1]උපරුද්ධෙසු අධිමත්තා සීසෙ සීසවෙදනා හොන්ති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං හොති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති [4]අසම්මුට්ඨා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පටිප්පස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති.

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං [5]අප්පාණකඤ්ඤෙව ඣානං ඣායෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුන්ධිං. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [1]උපරුද්ධෙසු අධිමත්තා වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන දක්ඛො ගොඝාතකො වා ගොඝාතකන්තෙවාසී වා තිණ්හෙන ගොවිකන්තනෙන කුච්ඡිං පරිකන්තෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [1]උපරුද්ධෙසු අධිමත්තා වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං හොති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති [4]අසම්මුට්ඨා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පටිප්පස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති.

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං [5]අප්පාණකඤ්ඤෙව ඣානං ඣායෙය්‍යන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුන්ධිං. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [1]උපරුද්ධෙසු අධිමත්තො කායස්මිං ඩාහො හොති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන ද්වෙ බලවන්තො පුරිසා දුබ්බලතරං පුරිසං නානාබාහාසු ගහෙත්වා අඞ්ගාරකාසුයා සන්තාපෙය්‍යුං සම්පරිතාපෙය්‍යුං, එවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු [1]උපරුද්ධෙසු

---

1. "උපරුන්ධෙසු" ම. 2. "වරත්තබණ්ඩෙන" ම. ඉ. "වරත්තක්ඛණ්ඩෙන" ස්‍යා. සී, කම්බො. 3. "සීසවෙවඨනං" ස්‍යා. "සීසවෙඨනං" ම. 4. "අප්පම්මුට්ඨා" ස්‍යා. 5. "අප්පාණකංයෙව" ඉ. "අප්පාණකඤ්ඤෙව" සී, කම්බො.

අධිමත්තො කායස්මිං ඩාහො හොති. ආරද්ධං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන විරියං හොති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති [1]අසම්මුට්ඨා, සාරද්ධො ච පන මෙ කායො හොති අප්පටිප්පස්සද්ධො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති. අපිස්සු මං අග්ගිවෙස්සන දෙවතා දිස්වා එවමාහංසු: කාලකතො සමණො ගොතමොති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: න කාලකතො සමණො ගොතමො, අපි ච කාලං කරොතීති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: න කාලකතො සමණො ගොතමො, නපි කාලං කරොති, අරහං සමණො ගොතමො, [2]විහාරො ත්වෙවෙසො අරහතො එවරූපො හොතීති…

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං සබ්බසො [3]ආහාරූපච්ඡෙදාය පටිපජ්ජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො මං අග්ගිවෙස්සන දෙවතා උපසඞ්කමිත්වා එතදවොචුං: මා ඛො ත්වං මාරිස සබ්බසො [3]ආහාරූපච්ඡෙදාය පටිපජ්ජි, සචෙ ඛො ත්වං මාරිස සබ්බසො [3]ආහාරූපච්ඡෙදාය පටිපජ්ජිස්සසි තස්ස තෙ මයං [4]දිබ්බං ඔජං ලොමකූපෙහි [5]අජ්ඣොහාරෙස්සාම, තාය ත්වං [6]යාපෙස්සසීති. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: අහඤ්චෙව ඛො පන සබ්බසො [7]අජද්ධුකං පටිජානෙය්‍යං ඉමා ච මෙ දෙවතා [4]දිබ්බං ඔජං ලොමකූපෙහි [8]අජ්ඣොහාරෙය්‍යුං තාය චාහං යාපෙය්‍යං, තං [9]මම අස්ස මුසාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තා දෙවතා පච්චාචික්ඛාමි, හලන්ති වදාමි…

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යන්නූනාහං ථොකං ථොකං ආහාරං [10]ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං, යදි වා මුග්ගයූසං යදි වා කුලත්ථයූසං යදි වා කළායයූසං යදි වා හරෙණුකයූසන්ති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ථොකං ථොකං ආහාරං [11]ආහාරෙසිං පසතං පසතං, යදි වා මුග්ගයූසං යදි වා කුලත්ථයූසං යදි වා කළායයූසං යදි වා හරෙණුකයූසං. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරයතො පසතං පසතං, යදි වා මුග්ගයූසං යදි වා කුලත්ථයූසං යදි වා කළායයූසං යදි වා හරෙණුකයූසං, අධිමත්තකසිමානං [12]පත්තො කායො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම [13]ආසීතිකපබ්බානි වා [14]කාළපබ්බානි වා [15]එවමෙවස්සු මෙ අඞ්ගපච්චඞ්ගානි භවන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම

---

1. "අප්පම්මුට්ඨා" ස්‍යා. 2. "විහාරොත්වෙව සො" ඉ. සී. කඵවි. 3. "ආහාරූපච්ඡෙදය" ඉ. 4. "දිබ්බොජං" ම. 5. "අජ්ඣොහරිස්සාම" ම. ස්‍යා. ඉ. 6. "යාපෙස්සාමාති" සී. කඵවි. 7. "අජජ්ජිතං" ම. "ජද්ධුකං" ස්‍යා. 8. "අජ්ඣොහරෙය්‍යුං" ම. ස්‍යා. 9. "මමස්ස" ම. 10 "ආහරෙය්‍යං" සී. කඵවි. 11. "ආහරෙසිං" සී. කඵවි. 12. "පත්තො මෙ" ස්‍යා. 13. "අසීතිකපබ්බානි" ස්‍යා. 14. "කාලාපබ්බානි" ම. "කාළාපබ්බානි" ඉ. 15. "එවමෙවාස්සු" ම.

ඔට්ඨපදං [1]එවමෙවස්සු මෙ ආනිසදං හොති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම [2]වට්ටනාවළී [1]එවමෙවස්සු මෙ පිට්ඨිකණ්ටකො උණ්ණතාවනතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවන්ති [1]එවමෙවස්සු මෙ ඵාසුළියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම ගම්භීරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගම්භීරගතා ඔක්ඛායිකා දිස්සන්ති [1]එවමෙවස්සු මෙ [3]අක්ඛිකූපෙසු අක්ඛිතාරකා ගම්භීරගතා ඔක්ඛායිකා දිස්සන්ති තායෙවප්පාහාරතාය, සෙය්‍යථාපි නාම [4]තිත්තකාලාබු ආමකච්ඡින්නො වාතාතපෙන [5]සම්පුටිතො හොති සම්මිලාතො [1]එවමෙවස්සු මෙ [6]සීසච්ඡවි [7]සම්පුටිතා හොති සම්මිලාතා තායෙවප්පාහාරතාය—

සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන උදරච්ඡවිං [8]පරාමසිස්සාමීති පිට්ඨිකණ්ටකංයෙව පරිගණ්හාමි, පිට්ඨිකණ්ටකං [8]පරාමසිස්සාමීති උදරච්ඡවිංයෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්සු මෙ අග්ගිවෙස්සන උදරච්ඡවි පිට්ඨිකණ්ටකං අල්ලීනා හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමීති තත්ථෙව අවකුජ්ජො පපතාමි තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඉමමෙව කායං අස්සාසෙන්තො පාණිනා ගත්තානි [9]අනුමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන පාණිනා ගත්තානි අනුමජ්ජතො පූතිමූලානි ලොමානි කායස්මා පපතන්ති තායෙවප්පාහාරතාය. අපිස්සු මං අග්ගිවෙස්සන මනුස්සා දිස්වා එවමාහංසු: කාළො සමණො ගොතමොති. එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු: න කාළො සමණො ගොතමො, සාමො සමණො ගොතමොති. එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු: න කාළො සමණො ගොතමො නපි සාමො, [10]මඞ්ගුරච්ඡවි සමණො ගොතමොති. යාවස්සු මෙ අග්ගිවෙස්සන තාව පරිසුද්ධො ඡවිවණ්ණො පරියොදාතො උපහතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය—

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: යෙ ඛො කෙචි අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [11]තිප්පා [12]කටුකා වෙදනා වෙදියිංසු, එතාවපරමං නයිතො භිය්‍යො; [13]යෙ හි කෙචි අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [11]තිප්පා [12]කටුකා වෙදනා වෙදියිස්සන්ති, එතාවපරමං නයිතො භිය්‍යො; [14]යෙපි හි කෙචි එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා [11]තිප්පා [12]කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති, එතාව

---

1. "එවමෙවාස්සු" ම, 2. "වට්ටනාවලී" ස්‍යා. 3. "අක්ඛිකූපෙ" ස්‍යා. 4. "තිත්තකාලාබු" ම. ඉ. මු-සී. "තිත්තිකාලාබු" ස්‍යා. 5. "සම්ඵුටිතො" මු-සී. "සම්ඵුසිතො" ස්‍යා. 6. "සීසෙ සීසච්ඡවි" ස්‍යා. 7. "සම්ඵුටිතා" මු-සී. "සම්ඵුසිතා" ස්‍යා. 8. "පරිමසිස්සාමීති" ම, ස්‍යා. ඉ. 9. "අනොමජ්ජාමි" ම. 10. "මඞ්ගුරච්ඡවි" සී. 11. "තිබ්බා" ම. 12. "ඛරා කටුකා" ම. ස්‍යා. 13. "යෙ කෙචි" ස්‍යා. "යෙපිහි කෙචි" මු-සී. ම. ඉ. 14. "යෙ කෙචි" ස්‍යා.

පරමං නයිතො භිය්‍යො. න ඛො පනාහං ඉමාය කටුකාය දුක්කරකාරිකාය අධිගච්ඡාමි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසං, සියා නු ඛො අඤ්ඤො මග්ගො බොධායාති …

තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: අභිජානාමි ඛො පනාහං පිතුසක්කස්ස කම්මන්තෙ සීතාය ජම්බුච්ඡායාය නිසින්නො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [1]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරිතා, සියා නු ඛො එසො මග්ගො බොධායාති. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන සතානුසාරිවිඤ්ඤාණං අහොසි: [2]එසොව මග්ගො බොධායාති. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: කින්නු ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි යන්තං සුඛං අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහීති. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි [3]යන්තං සුඛං අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහීති. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: [4]න තං සුකරං සුඛං අධිගන්තුං එවං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායෙන, යන්නූනාහං ඔළාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුම්මාසන්ති …

සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔළාරිකං ආහාරං [5]ආහාරෙසිං [6]ඔදනකුම්මාසං. [7]තෙන ඛො පන මං අග්ගිවෙස්සන සමයෙන පඤ්ච භික්ඛූ පච්චුපට්ඨිතා හොන්ති: [8]යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අධිගමිස්සති [9]තං නො ආරොචෙස්සතීති. යතො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔළාරිකං ආහාරං ආහාරෙසිං ඔදනකුම්මාසං, [10]අථ ඛො තෙ පඤ්ච භික්ඛූ නිබ්බිජ්ජ පක්කමිංසු: [11]බාහුලිකො සමණො ගොතමො පධානවිබ්භන්තො ආවත්තො බාහුල්ලායාති …

සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔළාරිකං ආහාරං [12]ආහාරිත්වා බලං [13]ගහෙත්වා විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [1]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [14]දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. එවරූපාපි ඛො මෙ

1. "පඨමං ඣානං" සයා, ම. ඉ. 2. "එසෙව" ම. සයා. 3. "යන්තං අඤ්ඤත්‍රෙව" සයා. 4. "න ඛො තං" සයා. ම. ඉ. 5. "ආහාරෙමි" සයා. 6. "ඔදනං කුම්මාසං" ම. සයා. 7. "තෙන ඛො පන සමයෙන අග්ගිවෙස්සන පඤ්ච භික්ඛූ" සයා. "තෙන ඛො පන මෙ" ම. 8. "යන්නො සමණො" සයා. සී-කත්ථචි. 9. "තං ඛො නො" ම. තං නො ආචරිස්සාමාති" සී-කත්ථචි. 10. "අථ මෙ" මු-සී. ම. සයා. ඉ. 11. "බාහුල්ලිකො" ම. 12. "ආහාරෙත්වා" ම, සයා, ඉ. 13. "ගාහෙත්වා" සයා. 14. "දුතියං ඣානං" සයා. ම. ඉ.

අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති. පීතියා ච විරාගා [1]උපෙක්ඛකො ච විහාසිං සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙසිං යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති: [1]උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති [2]තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛං අසුඛං [3]උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං [4]චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [5]ආනෙජ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි, සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසතිම්පි ජාතියො [6]තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි, අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ; අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි. අයං [7]ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන රත්තියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථාතං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො. එවරූපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [5]ආනෙජ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සාමි චවමානෙ, [8]උප්පජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ

1. "උපෙඛකො" සී-කාළුවි. 2. "තතියං ඣානං" සයා. ම. ඉ. 3. "උපෙඛා" සී-කාළුවි. 4. "චතුත්ථං ඣානං" සයා. 5. "ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ" ම. සයා. 6. "තිංසතිම්පි" සී-කාළුවි. 7. "ඛො මෙ" සයා. ම. ඉ. සී-කාළුවි. 8. "උපපජ්ජමානෙ" මු- සී. ම. සයා. ඉ.

සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාමි: [1]ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [2]උපපන්නා; ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [2]උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සාමි චවමානෙ [3]උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාමි. [4]අයං බො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන රත්තියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො. එවරූපාපි බො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [5]ආනෙජ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං; ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චිත්ථ, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං අහොසි; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්භඤ්ඤාසිං. [4]අයං බො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො. එවරූපාපි බො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා චිත්තං න පරියාදාය තිට්ඨති.

---

1. "ඉමෙ පන" සී-කළුවි. 2. "උපපන්නා" සී-කළුවි. 3. "උපපජ්ජමානෙ මු-සී, ම, ස්‍යා, ඉ, 4. "අයං බො මෙ" ම, ස්‍යා, 5. "ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ" ම, ස්‍යා,

අභිජානාමි ඛො පනාහං අග්ගිවෙස්සන අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං [1]දෙසෙතා, අපිස්සු මං එකමෙකො එවං මඤ්ඤති: මමෙව ආරබ්භ සමණො ගොතමො ධම්මං [2]දෙසෙතීති. න ඛො පනෙතං අග්ගිවෙස්සන එවං දට්ඨබ්බං, යාවදෙව විඤ්ඤාපනත්ථාය තථාගතො [3]පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන තස්සායෙව [4]කථාය පරියොසානෙ තස්මිංයෙව පුරිමස්මිං සමාධිනිමිත්තෙ අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සණ්ඨපෙමි [5]සන්නිසීදපෙමි [6]එකොදිං කරොමි සමාදහාමි, යෙන සුදං [7]නිච්චකප්පං විහරාමීති.

ඔකප්පනියමෙතං භොතො ගොතමස්ස යථාතං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. අභිජානාති [8]පන භවං ගොතමො දිවා සුපිතාති. අභිජානාමහං අග්ගිවෙස්සන ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො චතුග්ගුණං සංඝාටිං [9]පඤ්ඤාපෙත්වා දක්ඛිණෙන පස්සෙන සතො සම්පජානො නිද්දං ඔක්කමිතාති. [10]එතං ඛො භො ගොතම එකෙ [11]සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මොහවිහාරස්මිං වදන්තීති. න ඛො අග්ගිවෙස්සන එත්තාවතා සම්මූළ්හො වා හොති අසම්මූළ්හො වා. අපි ච අග්ගිවෙස්සන [12]යථා ච සම්මූළ්හො හොති අසම්මූළ්හො ච, තං සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමීති. [13]එවං භො ගොතමාති ඛො සච්චකො [14]නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

[15]යස්ස කස්සචි අග්ගිවෙස්සන යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා අප්පහීනා, තමහං සම්මූළ්හොති වදාමි. ආසවානං හි අග්ගිවෙස්සන අප්පහානා සම්මූළ්හො හොති. යස්ස කස්සචි අග්ගිවෙස්සන යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා පහීනා, තමහං අසම්මූළ්හොති වදාමි. ආසවානං හි අග්ගිවෙස්සන පහානා අසම්මූළ්හො හොති. තථාගතස්ස ඛො අග්ගිවෙස්සන යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා පහීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා [16]අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. [17]සෙය්‍යථාපි

1. "දෙසිතා" සී-කාළුවි. 2. "දෙසෙසීති" ඉ. සී-කාළුවි. 3. "සම්මදෙව තෙසං ධම්මං දෙසෙතීති" ස්‍යා. 4. "ගාථාය" ස්‍යා. 5. "සන්නිසීදමි" ස්‍යා. "සන්නිසාරෙමි" ම-අ. "සන්නිසාදෙමි" ම. ඉ. මු-සී. අට්ඨකථා. 6. "එකොදි කරොමි" ඉ. සී-කාළුවි. "සමාදහාමි එකොදිං කරොමි. ස්‍යා. 7. "නිච්චකප්පං නිච්චකප්පං විහරාමීති" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 8. "බොපන" ම. ස්‍යා. 9. "පඤ්ඤපෙත්වා" ම. සී-කාළුවි. 10. "එවං භො ගොතම" සී-කාළුවි. 11. "සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා" ම. 12. "යථාතං සම්මූළ්හො ච හොති අසම්මූළ්හො ච" ම. "යථා සම්මූළ්හො වා හොති අසම්මූළ්හො වා" ස්‍යා. "යථා සම්මූළ්හො ච හොති" මු-සී. ඉ. 13. "එවං හොති බො" මු-සී. ම. ඉ. ස්‍යා. 14. "නිගණ්ඨිපුත්තො" සී. 15. "කථඤ්ච අග්ගිවෙස්සන සම්මූළ්හො හොති යස්ස කස්සචි" ස්‍යා. 16. "අනභාවං කතා" ම. ස්‍යා. 17. "සෙය්‍යථාපි නාම" ස්‍යා.

අග්ගිවෙස්සන තාලො මත්ථකච්ඡින්නො අභබ්බො පුන විරූළ්හියා, එවමෙව ඛො අග්ගිවෙස්සන තථාගතස්ස යෙ ආසවා සඞ්කිලෙසිකා පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා පහීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා [1]අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මාති.

එවං වුත්තෙ සච්චකො [2]නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං භො ගොතම, අබ්භුතං භො ගොතම, යාවඤ්චිදං භොතො ගොතමස්ස එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ වුච්චමානස්ස [3]උපනීතෙහි වචනපථෙහි සමුදාචරියමානස්ස ඡවිවණ්ණො චෙව පරියොදායති මුඛවණ්ණො ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

අභිජානාමහං භො ගොතම පූරණං කස්සපං වාදෙන වාදං සමාරභිතා, [4]සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරද්ධො අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරි, බහිද්ධා කථං අපනාමෙසි, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාත්වාකාසි. [5]භොතො ඛො පන ගොතමස්ස එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ වුච්චමානස්ස [3]උපනීතෙහි වචනපථෙහි සමුදාචරියමානස්ස ඡවිවණ්ණො චෙව පරියොදායති මුඛවණ්ණො ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

අභිජානාමහං භො ගොතම [6]මක්ඛලිං ගොසාලං ...පෙ... අජිතං [7]කෙසකම්බලං ...පෙ... පකුධං කච්චායනං ...පෙ... සඤ්ජයං [8]බෙලට්ඨිපුත්තං ...පෙ... [9]නිගණ්ඨං නාථපුත්තං වාදෙන වාදං සමාරභිතා, [4]සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරද්ධො අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරි, බහිද්ධා කථං අපනාමෙසි, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාත්වාකාසි. [5]භොතො ඛො පන ගොතමස්ස එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ වුච්චමානස්ස [3]උපනීතෙහි වචනපථෙහි සමුදාචරියමානස්ස ඡවිවණ්ණො චෙව පරියොදායති මුඛවණ්ණො ච විප්පසීදති, යථා තං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

හන්ද චදානි මයං භො ගොතම ගච්ඡාම, [10]බහුකිච්චා මයං බහුකරණීයාති. යස්සදානි ත්වං අග්ගිවෙස්සන කාලං මඤ්ඤසීති. අථ ඛො සච්චකො [2]නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කාමීති.

මහාසච්චකසුත්තං ඡට්ඨං.

---

1. "අනභාවං කතා" ම. ස්‍යා. 2. "නිගණ්ඨිපුත්තො" සී-කාළචි. 3. "උපනීතෙහි උපනීතෙහි" මු-සී. අට්ඨකථා. 4. "සොපි හි මයා" මු-සී. 5. "භොතො පන" ම. ස්‍යා. ඉ. 6. "මක්ඛලිගොසාලං අජිතකෙසකම්බලං පකුධකච්චායනං සඤ්ජයබෙලට්ඨිපුත්තං නිගණ්ඨනාථපුත්තං" සී-බහුසු. 7. "කෙසකම්බලිං" මු-සී. 8 "බෙලට්ඨපුත්තං" ම. "වෙලට්ඨපුත්තං" ස්‍යා. "බෙල්ලට්ඨිපුත්තං" මු-සී. 9. "නිගණ්ඨං නාටපුත්තං" ම. ස්‍යා. 10. "බහුකිච්චා බහුකරණීයානි" ම. ස්‍යා. ඉ.

[4—7.]

එවම්මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ. අථ ඛො සක්කො දෙවානමින්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතො ඛො සක්කො දෙවානමින්දො භගවන්තං එතදවොච:

කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ භික්ඛු සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තො හොති අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති. ඉධ දෙවානමින්ද භික්ඛුනො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. එවඤ්ච තං දෙවානමින්ද භික්ඛුනො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති, සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති, සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති, සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපස්සී විහරති, විරාගානුපස්සී විහරති, නිරොධානුපස්සී විහරති, පටිනිස්සග්ගානුපස්සී විහරති; සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපස්සී විහරන්තො, විරාගානුපස්සී විහරන්තො, නිරොධානුපස්සී විහරන්තො, පටිනිස්සග්ගානුපස්සී විහරන්තො [1]න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති, අනුපාදියං න පරිතස්සති, අපරිතස්සං පච්චත්තඤ්ඤෙව පරිනිබ්බායති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. එත්තාවතා ඛො දෙවානමින්ද භික්ඛු සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තො හොති අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති.

[2]අථ ඛො සක්කො දෙවානමින්දො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා තත්ථෙවන්තරධායි. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භගවතො අවිදූරෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස එතදහොසි: කින්නු ඛො සො යක්ඛො භගවතො භාසිතං අභිසමෙච්ච [3]අනුමොදි උදාහු නො; යන්නූනාහං තං යක්ඛං ජානෙය්‍යං: යදි වා සො යක්ඛො භගවතො භාසිතං අභිසමෙච්ච අනුමොදි යදි වා නොති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය [4]එවමෙව

1. "න කිඤ්චි" ම. ස්‍යා. ඉ. සී- සාත්ථි. 2. "අථ ඛො පන සක්කො" ස්‍යා. "අථ සක්කො" සී- සාත්ථි. 3. "අනුමොදති" ස්‍යා. 4. "එවමෙවං" ඉ. මු-සී.

පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ අන්තරහිතො දෙවෙසු තාවතිංසෙසු පාතුරහොසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සක්කො දෙවානමින්දො එකපුණ්ඩරීකෙ උය්‍යානෙ දිබ්බෙහි පඤ්චහි තූරියසතෙහි සමප්පිතො සමඞ්ගිභූතො පරිචාරෙති. අද්දසා ඛො සක්කො දෙවානමින්දො ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං දූරතොව ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන තානි දිබ්බානි පඤ්ච තූරියසතානි පටිප්පණාමෙත්වා යෙනායස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං එතදවොච: එහි ඛො මාරිස මොග්ගල්ලාන, [1]සාගතං මාරිස මොග්ගල්ලාන, චිරස්සං ඛො මාරිස මොග්ගල්ලාන ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය, නිසීද මාරිස මොග්ගල්ලාන, ඉදමාසනං පඤ්ඤත්තන්ති. නිසීදි ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ. සක්කොපි ඛො දෙවානමින්දො අඤ්ඤතරං නීචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සක්කං දෙවානමින්දං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො එතදවොච:

යථාකථං පන තෙ කොසිය භගවා සංඛිත්තෙන තණ්හාසංඛයවිමුත්තිං අභාසි, සාධු මයම්පි එතිස්සා කථාය භාගිනො අස්සාම සවනායාති. මයං ඛො මාරිස මොග්ගල්ලාන [2]බහුකිච්චා, මයං බහුකරණීයා, [3]අප්පෙව සකෙන කරණීයෙන, අපිච දෙවානංයෙව තාවතිංසානං කරණීයෙන. අපිච මාරිස මොග්ගල්ලාන සුස්සුතංයෙව හොති සුග්ගහිතං සුමනසිකතං සූපධාරිතං [4]යං නො ඛිප්පමෙව අන්තරධායති. භූතපුබ්බං මාරිස මොග්ගල්ලාන දෙවාසුරසඞ්ගාමො [5]සමූපබ්බූළ්හො අහොසි. තස්මිං ඛො පන මාරිස මොග්ගල්ලාන සඞ්ගාමෙ [6]දෙවා විජිනිංසු, අසුරා පරාජිනිංසු. සො ඛො අහං මාරිස මොග්ගල්ලාන [7]තං සඞ්ගාමං අභිවිජිනිත්වා විජිතසඞ්ගාමො තතො පටිනිවත්තිත්වා වෙජයන්තං නාම පාසාදං මාපෙසිං. වෙජයන්තස්ස ඛො පන මාරිස මොග්ගල්ලාන පාසාදස්ස [8]එකසතං නිය්‍යූහසතං, එකමෙකස්මිං නිය්‍යූහෙ [9]සත්තකූටාගාරසතානි, එකමෙකස්මිං කූටාගාරෙ සත්ත සත්ත අච්ඡරායො, එකමෙකිස්සා අච්ඡරාය සත්තසත්තපරිචාරිකායො. ඉච්ඡෙය්‍යාසි නො ත්වං මාරිස මොග්ගල්ලාන වෙජයන්තස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං දට්ඨුන්ති. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තුණ්හීභාවෙන. අථ ඛො සක්කො ච දෙවානමින්දො වෙස්සවණො ච මහා

1. "ස්වාගතං" ම. ස්‍යා. 2. "බහුකිච්චා බහුකරණීයා" ම. ස්‍යා. 3. "අප්පෙව නාම" ස්‍යා. "අප්පෙන" ඉ. මු-සී. 4. "යං නො ඛො" ස්‍යා. 5. "සමූපබ්‍යූළ්හො" ම. ස්‍යා. 6. "දෙවා ජිනිංසු" ම. ස්‍යා. ඉ. 7. "දෙවාසුරසඞ්ගාමං" ස්‍යා. 8. "එකසතං නිය්‍යූහං" ම. ස්‍යා. ඉ. 9. "සත්ත සත්ත" ම. ස්‍යා. ඉ.

රාජා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං [1]පුරක්ඛත්වා යෙන වෙජයන්තො පාසාදො තෙනුපසඞ්කමිංසු. [2]අද්දසාසුං ඛො සක්කස්ස දෙවානමින්දස්ස පරිචාරිකායො ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං දූරතොව ආගච්ඡන්තං, [3]දිස්වාන ඔත්තප්පමානා [4]හිරීයමානා [5]සකසකං ඔවරකං පවිසිංසු. සෙය්‍යථාපි නාම සුණිසා [6]සසුරං දිස්වා ඔත්තප්පති [7]හිරීයති, [8]එවමෙවං සක්කස්ස දෙවානමින්දස්ස පරිචාරිකායො ආයස්මන්තං [9]මහාමොග්ගල්ලානං දිස්වා ඔත්තප්පමානා [4]හිරීයමානා [5]සකසකං ඔවරකං පවිසිංසු.

අථ ඛො සක්කො ච දෙවානමින්දො වෙස්සවණො ච මහාරාජා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගල්ලානං වෙජයන්තෙ පාසාදෙ අනුචඞ්කමාපෙන්ති අනුවිචරාපෙන්ති: ඉදම්පි මාරිස මොග්ගල්ලාන පස්ස වෙජයන්තස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං, ඉදම්පි මාරිස මොග්ගල්ලාන පස්ස වෙජයන්තස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකන්ති. [10]සොභතිදං ආයස්මතො කොසියස්ස යථා තං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස, මනුස්සාපි කිඤ්චිදෙව රමණෙය්‍යකං දිට්ඨා එවමාහංසු: සොභති වත භො දෙවානං තාවතිංසානන්ති, තයිදං ආයස්මතො කොසියස්ස සොභති යථා තං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්සාති. අථ ඛො ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස එතදහොසි: අතිබාළ්හං ඛො අයං යක්ඛො පමත්තො විහරති, යන්නූනාහං ඉමං යක්ඛං සංවෙජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තථාරූපං ඉද්ධාභිසංඛාරං [11]අභිසංඛාසි යථා වෙජයන්තං පාසාදං පාදඞ්ගුට්ඨකෙන සඞ්කම්පෙසි සම්පකම්පෙසි සම්පවෙධෙසි. අථ ඛො [12]සක්කො දෙවානමින්දො වෙස්සවණො ච මහාරාජා දෙවා ච තාවතිංසා [13]අච්ඡරියබ්භුතචිත්තා අහෙසුං: අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා, යත්‍ර හි නාම [14]දිබ්බං භවනං පාදඞ්ගුට්ඨකෙන සඞ්කම්පෙස්සති සම්පකම්පෙස්සති සම්පවෙධෙස්සතීති.

අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො සක්කං දෙවානමින්දං සංවිග්ගං ලොමහට්ඨජාතං විදිත්වා සක්කං දෙවානමින්දං එතදවොච: යථාකථං [15]පන තෙ කොසිය භගවා සංඛිත්තෙන තණ්හාසංඛයවිමුත්තිං අභාසි, සාධු මයම්පි එතිස්සා කථාය භාගිනො අස්සාම සවනායාති. ඉධාහං මාරිස මොග්ගල්ලාන යෙන භගවා තෙනුප

---

1. "පුරක්ඛිත්වා" ම. 2. "අද්දසංසු" ම. 3. "දිස්වා" ම. 4. "හිරිසමානා" සී-කළුවි. 5. "සකං සකං" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 6. "සස්සුරං" ස්‍යා. 7. "හිරියති" සී-කළුවි. 8. "එවමෙව" ම. ස්‍යා. 9. "මහාමොග්ගල්ලානං ඔත්තප්පමානා" සී-කළුවි. 10. "සොභති ඉදං" ම. "සොභතිදං" ස්‍යා. ඉ. 11. "අභිසඞ්ඛාරෙසි" ම. "අභිසඞ්ඛාරෙති" ස්‍යා. 12. "සක්කො ච" ම. ස්‍යා. ඉ. 13. "අච්ඡරියබ්භුත චිත්තජාතා" ම. ස්‍යා. 14. "දිබ්බභවනං" ම. ස්‍යා. ඉ. 15. "පන ඛො කොසිය" ම "පන කොසිය" ස්‍යා.

සඞ්කමිං, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසිං. එකමන්තං ඨිතො ඛො අහං මාරිස මොග්ගල්ලාන භගවන්තං එතදවොචං: කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ භික්ඛු සංඛිත්තෙන තණ්හාසංඛයවිමුත්තො හොති අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති. එවං වුත්තෙ මාරිස මොග්ගල්ලාන භගවා මං එතදවොච: ඉධ දෙවානමින්ද භික්ඛුනො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. එවඤ්චෙතං දෙවානමින්ද භික්ඛුනො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති, සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති, සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති: සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපස්සී විහරති, විරාගානුපස්සී විහරති, නිරොධානුපස්සී විහරති, පටිනිස්සග්ගානුපස්සී විහරති; සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපස්සී විහරන්තො, විරාගානුපස්සී විහරන්තො, නිරොධානුපස්සී විහරන්තො, පටිනිස්සග්ගානුපස්සී විහරන්තො [1]න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති; අනුපාදියං න පරිතස්සති, අපරිතස්සං පච්චත්තඤ්ඤෙව පරිනිබ්බායති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. එත්තාවතා ඛො දෙවානමින්ද භික්ඛු සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තො හොති අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති. [2]එවං ඛො මෙ මාරිස මොග්ගල්ලාන භගවා සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තිං අභාසීති.

අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො සක්කස්ස දෙවානමින්දස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය [3]එවමෙවං දෙවෙසු තාවතිංසෙසු අන්තරහිතො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ පාතුරහොසි. අථ ඛො සක්කස්ස දෙවානමින්දස්ස පරිචාරිකායො අචිරපක්කන්තෙ ආයස්මන්තෙ මහාමොග්ගල්ලානෙ සක්කං දෙවානමින්දං එතදවොචුං: එසො නු තෙ මාරිස සො භගවා සත්ථාති. න ඛො මෙ [4]මාරිසා සත්ථා, සබ්‍රහ්මචාරී මෙ එසො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානොති. ලාභා තෙ මාරිස, [5]යස්ස තෙ සබ්‍රහ්මචාරී එවං මහිද්ධිකො [6]මහානුභාවො, [7]අහො නූන තෙ සො භගවා සත්ථාති.

1. "න කිඤ්චි" ම. ස්‍යා. ඉ. 2. "එවංමෙව ඛො" සී-කම්බො. 3. "එවමෙව" ම. ස්‍යා. 4. "මාරිස" සී-කම්බො, "මාරිස සො භගවා සත්ථා" ම. "මාරිසා සො භගවා සත්ථා" ස්‍යා. ඉ. 5 "සුලද්ධං තෙ මාරිස" ස්‍යා. "සුලද්ධං මාරිස" ම. 6. "එවං මහානුභාවො" ම. ස්‍යා. ඉ. 7. "අහු නූන" සී-කම්බො.

අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භගවන්තං එතදවොච: අභිජානාති නො භන්තෙ භගවා [1]අහු නඤ්ඤෙව [2]අඤ්ඤතරස්ස මහෙසක්ඛස්ස යක්ඛස්ස සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තිං අභාසිත්ථාති. අභිජානාමහං මොග්ගල්ලාන: ඉධ සක්කො දෙවානමින්දො යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතො ඛො මොග්ගල්ලාන සක්කො දෙවානමින්දො මං එතදවොච: කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ භික්ඛු සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තො හොති අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති. එවං වුත්තෙ අහං මොග්ගල්ලාන සක්කං දෙවානමින්දං එතදවොචං: ඉධ දෙවානමින්ද භික්ඛුනො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. එවඤ්චෙතං දෙවානමින්ද භික්ඛුනො සුතං හොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති, සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති, සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති, සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපස්සී විහරති, විරාගානුපස්සී විහරති, නිරොධානුපස්සී විහරති, පටිනිස්සග්ගානුපස්සී විහරති; සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපස්සී විහරන්තො, විරාගානුපස්සී විහරන්තො, නිරොධානුපස්සී විහරන්තො, පටිනිස්සග්ගානුපස්සී විහරන්තො [3]න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති, අනුපාදියං න පරිතස්සති, අපරිතස්සං [4]පච්චත්තඤ්ඤෙව පරිනිබ්බායති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. එත්තාවතා ඛො දෙවානමින්ද භික්ඛු සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තො හොත් අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති. එවං ඛො අහං මොග්ගල්ලාන අභිජානාමි සක්කස්ස දෙවානමින්දස්ස සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තිං [5]භාසිතාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

චූළතණ්හාසඞ්ඛයසුත්තං සත්තමං.

---

1. "ආහු ඤාතඤ්ඤතරස්ස" ම. "ආහු තඤ්ඤෙව අඤ්ඤතරස්ස" සං:. සී-කළුවි. "අහු තඤ්ඤෙව අඤ්ඤතරස්ස" ඉ. 2. "අඤ්ඤාතඤ්ඤතරස්ස" මු-සී. මූ-අට්ඨකථා. 3. "න කිඤ්චි" ම. සං. ඉ. 4. "පච්චත්තං යෙව" සී-කළුවි 5. "අභාසිත්ථාති" සී-කළුවි,

[4—8.]

එවමෙම සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සාතිස්ස නාම භික්ඛුනො කෙවට්ටපුත්තස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති.

අස්සොසුං ඛො සම්බහුලා භික්ඛූ: [1]සාතිස්ස කිර නාම භික්ඛුනො කෙවට්ටපුත්තස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති. අථ ඛො තෙ භික්ඛූ යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතදවොචුං: සච්චං කිර තෙ ආවුසො සාති එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති. එවං බ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛූ සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුකාමා සමනුයුඤ්ජන්ති [2]සමනුගාහන්ති සමනුභාසන්ති: මා [3]එවං ආවුසො සාති අවච, මා භගවන්තං [4]අබ්භාචික්ඛි, න හි සාධු භගවතො අබ්භක්ඛානං, න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය. [5]අනෙකපරියායෙන හාවුසො සාති පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා: අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. එවම්පි ඛො සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තෙහි භික්ඛූහි සමනුයුඤ්ජියමානො [6]සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා [7]පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොහරති: එවං බ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි; යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති. යතො ඛො තෙ භික්ඛූ නාසක්ඛිංසු සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුං, [8]අථ යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛූ භගවන්තං එතදවොචුං:

සාතිස්ස නාම භන්තෙ භික්ඛුනො කෙවට්ටපුත්තස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං

---

1. "සාතිස්ස නාම" ස්‍යා. 2. "සමනුගාහන්ති" ම. ස්‍යා. 3. "එවමාවුසො" ස්‍යා. 4. "අබ්භාචික්ඛ" ස්‍යා 5. "අනෙකපරියායෙනාවුසො" ම, "අනෙකපරියායෙන ආවුසො" ස්‍යා. 6 "සමනුගාහියමානො" ම. ස්‍යා. 7. "පරාමසා" ම. 8. "අථ ඛො තෙ භික්ඛූ" ම. ස්‍යා.

ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති. [1]අස්සුම්හ ඛො මයං භන්තෙ: සාතිස්ස කිර නාම භික්ඛුනො කෙවට්ටපුත්තස්ස එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති; අථ ඛො මයං භන්තෙ යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිම්හ, උපසඞ්කමිත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතදවොචුම්හ: සච්චං කිර තෙ ආවුසො සාති එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති. එවං වුත්තෙ භන්තෙ සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො අම්හෙ එතදවොච: එවං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති; අථ ඛො මයං භන්තෙ සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුකාමා සමනුයුඤ්ජිම්හ [2]සමනුගාහිම්හ සමනුභාසිම්හ: මා එවං ආවුසො සාති අවච, මා භගවන්තං [3]අබ්භාචික්ඛි, න හි සාධු භගවතො අබ්භක්ඛානං, න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය, [4]අනෙකපරියායෙන හාවුසො සාති පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා: අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. එවම්පි ඛො භන්තෙ සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො අම්හෙහි සමනුයුඤ්ජියමානො [5]සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා [6]පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොහරති. එවං ඛ්‍යා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති. යතො ඛො මයං භන්තෙ [7]නාසක්ඛිම්හ සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙතුං අථ මයං එතමත්ථං භගවතො ආරොචෙමාති.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමන්තෙසි: එහි ත්වං භික්ඛු මම වචනෙන සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං ආමන්තෙහි: සත්ථා තං ආවුසො සාති ආමන්තෙතීති. එවං භන්තෙති ඛො සො භික්ඛු භගවතො [8]පටිස්සුත්වා යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතදවොච: සත්ථා තං ආවුසො සාති ආමන්තෙතීති. එවමාවුසොති ඛො සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තස්ස භික්ඛුනො [8]පටිස්සුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවා-

---

1. "අස්සුම්හ ඛො මයං...............අනඤ්ඤන්ති" අයං සබ්බොව පාඨො ස්‍යාම පොත්ථකෙ න දිස්සති. 2. "සමනුග්ගාහිම්හ" ම. ස්‍යා. 3. "අබ්භාචික්ඛ" ස්‍යා. 4 "අනෙකපරියායෙනාවුසො" ම. "අනෙකපරියායෙන ආවුසො" ස්‍යා. 5 "සමනුග්ගාහියමානො" ම. ස්‍යා. 6. "පරාමසා" ම. 7. "නාසක්ඛිම්හා" ස්‍යා. 8. "පටිසුත්වා" ම.

වාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං භගවා එතදවොච: සච්චං කිර තෙ සාති එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති. එවං බ්‍යා ඛො අහං භන්තෙ භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සන්ධාවති සංසරති, අනඤ්ඤන්ති; [1]කතමං තං සාති විඤ්ඤාණන්ති. ය්වායං භන්තෙ වදො වෙදෙය්‍යො තත්‍ර තත්‍ර කල්‍යාණපාපකානං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙතීති. කස්ස නු ඛො නාම ත්වං මොඝපුරිස මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි. නනු මයා මොඝපුරිස අනෙකපරියායෙන පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං: අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. අථ ච පන ත්වං මොඝපුරිස අත්තනා දුග්ගහීතෙන අම්හෙ චෙව අබ්භාචික්ඛසි, අත්තානඤ්ච [2]ඛණසි; බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවසි; තං හි තෙ මොඝපුරිස භවිස්සති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති.

අථ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: අපි [3]නායං සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො උස්මීකතොපි ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙති. කිං හි සියා භන්තෙ, නො හෙතං භන්තෙති. එවං වුත්තෙ සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තුණ්හීභූතො මඞ්කුභූතො [4]පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො [5]අප්පටිභානො නිසීදි. අථ ඛො භගවා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං තුණ්හීභූතං මඞ්කුභූතං [6]පත්තක්ඛන්ධං අධොමුඛං පජ්ඣායන්තං [7]අප්පටිභානං විදිත්වා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං එතදවොච: පඤ්ඤායිස්සසි [8]ඛො ත්වං මොඝපුරිස එතෙන සකෙන පාපකෙන දිට්ඨිගතෙන, ඉධාහං භික්ඛූ පටිපුච්ඡිස්සාමීති.

අථ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: තුම්හෙපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ යථායං සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො අත්තනා දුග්ගහීතෙන අම්හෙ චෙව අබ්භාචික්ඛති අත්තානඤ්ච [9]ඛණති; බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවතීති. නො හෙතං භන්තෙ, අනෙකපරියායෙන හි නො භන්තෙ පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා: අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. [10]සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ. අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං මයා: අඤ්ඤත්‍ර පච්චයා නත්ථි විඤ්ඤාණස්ස සම්භ

---

1. "යං කතමං" ම. 2. "ඛනසි" ස්‍යා. 3. "නායං" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 4. "පත්තක්ඛන්ධො" ම. 5. "අප්පටිභාණො" ස්‍යා. සී-කම්බි. 6. "පත්තක්ඛන්ධං" ම. 7. අප්පටිභාණං" ස්‍යා. සී-කම්බි. 8. "ත්වං" සී-කම්බි. 9 "ඛනති" ස්‍යා. 10. "සාධු සාධු" ම.

වොති. අථ ච පනායං සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො අත්තනා දුග්ගහිතෙන අම්හෙ චෙව අබ්භාචික්ඛති, අත්තානඤ්ච [1]ඛණති, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. තං හි තස්ස මොඝපුරිසස්ස භවිස්සති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායා'ති.

[2]යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති: චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [4]චක්ඛුවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; සොතඤ්ච පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං: [5]සොතවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; ඝානඤ්ච පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [6]ඝානවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; ජිව්හඤ්ච පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [7]ජිව්හාවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; කායඤ්ච පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [8]කායවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; මනඤ්ච පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [9]මනොවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යං යදෙව පච්චයං පටිච්ච අග්ගි ජලති තෙන තෙනෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති: කට්ඨඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලති, [10]කට්ඨග්ගිත්වෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; සකලිකඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලති, සකලිකග්ගිත්වෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; තිණඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලති, තිණග්ගිත්වෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; ගොමයඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලති, ගොමයග්ගිත්වෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; ථුසඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලති, ථුසග්ගිත්වෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; සඞ්කාරඤ්ච පටිච්ච අග්ගි ජලති, සඞ්කාරග්ගිත්වෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති: චක්ඛුඤ්ච පටිච්ච රූපෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [4]චක්ඛුවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; සොතඤ්ච පටිච්ච සද්දෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [5]සොතවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; ඝානඤ්ච පටිච්ච ගන්ධෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [6]ඝානවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; ජිව්හඤ්ච පටිච්ච රසෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [7]ජිව්හාවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; කායඤ්ච පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [8]කායවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති; මනඤ්ච පටිච්ච ධම්මෙ ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, [9]මනොවිඤ්ඤාණන්තෙව [3]සඞ්ඛං ගච්ඡති.

[11]භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ පස්සථා'ති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරසම්භවන්ති භික්ඛවෙ පස්සථා'ති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරනිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මන්ති භික්ඛවෙ පස්සථා'ති, එවම්භන්තෙ.

1. "ඛනති" ස්‍යා. 2. "යං යදෙව" ම. 3 "සඞ්ඛ්‍යං" ම. ස්‍යා. 4. "චක්ඛුවිඤ්ඤාණං ත්වෙව" ම. ස්‍යා. 5. "සොතවිඤ්ඤාණං ත්වෙව" ම. ස්‍යා. 6. "ඝානවිඤ්ඤාණං ත්වෙව" ම. ස්‍යා. 7. "ජිව්හාවිඤ්ඤාණං ත්වෙව" ම. ස්‍යා. 8. "කායවිඤ්ඤාණං ත්වෙව" ම. ස්‍යා. 9. "මනොවිඤ්ඤාණං ත්වෙව" ම. ස්‍යා. 10. "කට්ඨග්ගි ත්වෙව" ම. ස්‍යා. 11. "භූතමිදං භික්ඛවෙ" ස්‍යා.

භූතමිදං නොස්සූති භික්ඛවෙ [1]කඞ්ඛාතො උප්පජ්ජති විචිකිච්ඡාති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරසම්භවං නොස්සූති භික්ඛවෙ [1]කඞ්ඛාතො උප්පජ්ජති විචිකිච්ඡාති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරනිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මං නොස්සූති භික්ඛවෙ [1]කඞ්ඛාතො උප්පජ්ජති විචිකිච්ඡාති. එවම්භන්තෙ෴

භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සතො යා විචිකිච්ඡා සා පහීයතීති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරසම්භවන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සතො යා විචිකිච්ඡා සා පහීයතීති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරනිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සතො යා විචිකිච්ඡා සා පහීයතීති. එවම්භන්තෙ෴

භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එත්ථ [2]නිබ්බිචිකිච්ඡාති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරසම්භවන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එත්ථ [2]නිබ්බිචිකිච්ඡාති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරනිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එත්ථ [2]නිබ්බිචිකිච්ඡාති. එවම්භන්තෙ෴

භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨන්ති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරසම්භවන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨන්ති. එවම්භන්තෙ. තදාහාරනිරොධා යං භූතං තං නිරොධධම්මන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨන්ති. එවම්භන්තෙ෴

ඉමඤ්චෙ තුම්හෙ භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුද්ධං එවං පරියොදාතං අල්ලීයෙථ [3]කෙලායෙථ ධනායෙථ මමායෙථ, අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ කුල්ලූපමං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙය්‍යාථ නිත්ථරණත්ථාය නො ගහණත්ථායාති. නො හෙතම්භන්තෙ. ඉමඤ්චෙ තුම්හෙ භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුද්ධං එවං පරියොදාතං න අල්ලීයෙථ [4]න කෙලායෙථ න ධනායෙථ න මමායෙථ, අපි නු [5]තුම්හෙ භික්ඛවෙ කුල්ලූපමං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙය්‍යාථ නිත්ථරණත්ථාය නො ගහණත්ථායාති. එවම්භන්තෙ෴

චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ ආහාරා භූතානං වා සත්තානං ඨිතියා සම්භවෙසීනං වා අනුග්ගහාය, කතමෙ චත්තාරො: [6]කබලිඞ්කාරො ආහාරො ඔළාරිකො වා සුඛුමො වා, ඵස්සො දුතියො, මනොසඤ්චෙතනා තතියා, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං෴

ඉමෙ ච භික්ඛවෙ චත්තාරො ආහාරා කින්නිදානා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා: ඉමෙ චත්තාරො ආහාරා තණ්හානිදානා තණ්හාසමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපභවා෴

---

1. "කඞ්ඛතො" ම. මු-සී. 2. "නිබ්බිචිකිච්ඡා" සී-සත්ථවි. 3. "කෙලායෙථ ධනෙය්‍යාථ" ස්‍යා. 4. "න කෙලායෙථ න ධනෙය්‍යාථ" ස්‍යා. 5. "මෙ තුම්හෙ" ස්‍යා. 6. "කබළීකාරො" ම. "කවළිඞ්කාරො" ස්‍යා.

තණ්හා චායං භික්ඛවෙ කින්නිදානා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා: තණ්හා වෙදනානිදානා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා [1]වෙදනාපභවා.—

වෙදනා චායං භික්ඛවෙ කින්නිදානා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා: වෙදනා ඵස්සනිදානා ඵස්සසමුදයා ඵස්සජාතිකා [2]ඵස්සපභවා.—

ඵස්සො චායං භික්ඛවෙ කින්නිදානො කිංසමුදයො කිඤ්ජාතිකො කිම්පභවො: ඵස්සො සළායතනනිදානො සළායතනසමුදයො සළායතනජාතිකො [3]සළායතනප්පභවො.—

සළායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කින්නිදානං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පභවං: සළායතනං නාමරූපනිදානං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං [4]නාමරූපප්පභවං.—

නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කින්නිදානං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පභවං: නාමරූපං විඤ්ඤාණනිදානං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං [5]විඤ්ඤාණප්පභවං.—

විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කින්නිදානං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පභවං: විඤ්ඤාණං සඞ්ඛාරනිදානං සඞ්ඛාරසමුදයං සඞ්ඛාරජාතිකං [6]සඞ්ඛාරප්පභවං.—

සඞ්ඛාරා චිමෙ භික්ඛවෙ කින්නිදානා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පභවා: සඞ්ඛාරා අවිජ්ජානිදානා අවිජ්ජාසමුදයා අවිජ්ජාජාතිකා [7]අවිජ්ජාපභවා.—

ඉති ඛො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරා, සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.—

ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; ජාතිපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණං නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. ජාතිපච්චයා භන්තෙ ජරාමරණං, එවං නො එත්ථ හොති: ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති.—

1 "වෙදනාප්පභවා" ම. 2 "ඵස්සප්පභවා" ම. 3 "සළායතනපභවො" ස්‍යා. 4 "නාමරූපපභවං" ස්‍යා. 5 "විඤ්ඤාණපභවං" ස්‍යා. 6 "සඞ්ඛාරපභවං" ස්‍යා. 7. "අවිජ්ජාප්පභවා" ම.

භවපච්චයා ජාතීති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; භවපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ජාති නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. භවපච්චයා භන්තෙ ජාති, එවං නො එත්ථ හොති: භවපච්චයා ජාතීති~

උපාදානපච්චයා භවොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; උපාදානපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ භවො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. උපාදානපච්චයා භන්තෙ භවො, එවං නො එත්ථ හොති: උපාදානපච්චයා භවොති~

තණ්හාපච්චයා උපාදානන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; තණ්හාපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ උපාදානං නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. තණ්හාපච්චයා භන්තෙ උපාදානං, එවං නො එත්ථ හොති: තණ්හාපච්චයා උපාදානන්ති~

වෙදනාපච්චයා තණ්හාති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; වෙදනාපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ තණ්හා නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. වෙදනාපච්චයා භන්තෙ තණ්හා, එවං නො එත්ථ හොති: වෙදනාපච්චයා තණ්හාති~

ඵස්සපච්චයා වෙදනාති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; ඵස්සපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනා නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. ඵස්සපච්චයා භන්තෙ වෙදනා, එවං නො එත්ථ හොති: ඵස්සපච්චයා වෙදනාති~

සළායතනපච්චයා ඵස්සොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; සළායතනපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ ඵස්සො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. සළායතනපච්චයා භන්තෙ ඵස්සො, එවං නො එත්ථ හොති: සළායතනපච්චයා ඵස්සොති~

නාමරූපපච්චයා සළායතනන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; නාමරූපපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ සළායතනං නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. නාමරූපපච්චයා භන්තෙ සළායතනං, එවං නො එත්ථ හොති: නාමරූපපච්චයා සළායතනන්ති~

විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; විඤ්ඤාණපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ නාමරූපං නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. විඤ්ඤාණපච්චයා භන්තෙ නාමරූපං, එවං නො එත්ථ හොති: විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපන්ති~

සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; සඞ්ඛාරපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. සඞ්ඛාරපච්චයා භන්තෙ විඤ්ඤාණං, එවං නො එත්ථ හොති: සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණන්ති~

අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරාති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; අවිජ්ජාපච්චයා නු ඛො භික්ඛවෙ සඞ්ඛාරා නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. අවිජ්ජාපච්චයා භන්තෙ සඞ්ඛාරා, එවං නො එත්ථ හොති: අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරාති.

සාධු භික්ඛවෙ. ඉති ඛො භික්ඛවෙ තුම්හෙපි එවං වදෙථ අහම්පි එවං වදාමි: [1]ඉමස්මිං සති ඉදං හොති, ඉමස්සුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති, යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරා, සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජාය ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා සඞ්ඛාරනිරොධො, සඞ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, නාමරූපනිරොධා සළායතනනිරොධො, සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධො, ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො, තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති.

ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; ජාතිනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. ජාතිනිරොධා භන්තෙ ජරාමරණනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති.

භවනිරොධා ජාතිනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; භවනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ ජාතිනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. භවනිරොධා භන්තෙ ජාතිනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: භවනිරොධා ජාතිනිරොධොති.

උපාදානනිරොධා භවනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; උපාදානනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ භවනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. උපාදානනිරොධා භන්තෙ භවනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: උපාදානනිරොධා භවනිරොධොති.

1. "(ඉති) ඉමිස්මිං" ඉ. මු-සී.

තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; තණ්හානිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ උපාදානනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. තණ්හානිරොධා භන්තෙ උපාදානනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධොති.

වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; වෙදනානිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ තණ්හානිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. වෙදනානිරොධා භන්තෙ තණ්හානිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධොති.

ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; ඵස්සනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනානිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. ඵස්සනිරොධා භන්තෙ වෙදනානිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධොති.

සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; සළායතනනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ ඵස්සනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. සළායතනනිරොධා භන්තෙ ඵස්සනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධොති.

නාමරූපනිරොධා සළායතනනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; නාමරූපනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ සළායතනනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. නාමරූපනිරොධා භන්තෙ සළායතනනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති. නාමරූපනිරොධා සළායතනනිරොධොති.

විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; විඤ්ඤාණනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ නාමරූපනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. විඤ්ඤාණනිරොධා භන්තෙ නාමරූපනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධොති.

සඞ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; සඞ්ඛාරනිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණනිරොධො නො වා, කථං වා එත්ථ හොතීති. සඞ්ඛාරනිරොධා භන්තෙ විඤ්ඤාණනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: සඞ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධොති.

අවිජ්ජානිරොධා සඞ්ඛාරනිරොධොති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං; අවිජ්ජානිරොධා නු ඛො භික්ඛවෙ සඞ්ඛාරනිරොධො නො වා, කථං

වා එත්ථ හොතීති. අවිජ්ජානිරොධා භන්තෙ සඞ්ඛාරනිරොධො, එවං නො එත්ථ හොති: අවිජ්ජානිරොධා සඞ්ඛාරනිරොධොති.

සාධු භික්ඛවෙ. ඉති ඛො භික්ඛවෙ තුම්හෙපි එවං වදෙථ අහම්පි එවං වදාමි: ඉමස්මිං අසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති, යදිදං අවිජ්ජානිරොධා සඞ්ඛාරනිරොධො, සඞ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, නාමරූපනිරොධා සළායතනනිරොධො, සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධො, ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො, තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති.

අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා පුබ්බන්තං වා පටිධාවෙය්‍යාථ: [1]අහෙසුම්හ නු ඛො මයං අතීතමද්ධානං, න නු ඛො [1]අහෙසුම්හ අතීතමද්ධානං, කින්නු ඛො [1]අහෙසුම්හ අතීතමද්ධානං, කථන්නු ඛො [1]අහෙසුම්හ අතීතමද්ධානං, කිං හුත්වා කිං [1]අහෙසුම්හ නු ඛො මයං අතීතමද්ධානන්ති. නො හෙතං භන්තෙ.

අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා අපරන්තං වා [2]ආධාවෙය්‍යාථ: භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමද්ධානං, න නු ඛො භවිස්සාම අනාගතමද්ධානං, කින්නු ඛො භවිස්සාම අනාගතමද්ධානං, කථන්නු ඛො භවිස්සාම අනාගතමද්ධානං, කිං හුත්වා කිං භවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමද්ධානන්ති. නො හෙතං භන්තෙ.

අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා එතරහි වා [3]පච්චුප්පන්නං අද්ධානං අජ්ඣත්තං [4]කථංකථී අස්සථ: අහන්නු ඛොස්මි, නො නු ඛොස්මි, කින්නු ඛොස්මි, කථන්නු ඛොස්මි, අයන්නු ඛො සත්තො කුතො ආගතො, සො කුහිංගාමී භවිස්සතීති. නො හෙතං භන්තෙ.

අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: සත්ථා නො ගරු, [5]සත්ථුගාරවෙන ච [6]මයං එවං වදෙමාති. නො හෙතං භන්තෙ.

---

1. "අහෙසුම්හා" ස්‍යා. 2. "පටිධාවෙය්‍යාථ" ම. ස්‍යා. 3. "පච්චුප්පන්නමද්ධානං ආරබ්භ" ස්‍යා. "පච්චුප්පන්නං අද්ධානං අජ්ඣත්තං" ම. 4. "කථංකථී අස්සථ" ස්‍යා. "කථංකථී අස්ස" ම. 5. "සත්ථුගාරවෙනපාච" ස්‍යා. 6. "වදෙය්‍යාමාති" ස්‍යා. "ච යං වදෙමාති" ඉ, සී-කණ්ඩි.

අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: [1]සමණො නො එවමාහ, [2]සමණවචනෙන ච මයං එවං වදෙමාති. නො හෙතං භන්තෙ.

අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසෙය්‍යාථාති. නො හෙතං භන්තෙ.

අපි නු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පස්සන්තා යානි තානි පුථුසමණබ්‍රාහ්මණානං [3]වතකොතුහලමඞ්ගලානි තානි සාරතො පච්චාගච්ඡෙය්‍යාථාති. නො හෙතං භන්තෙ.

[4]නනු භික්ඛවෙ යදෙව තුම්හාකං සාමං ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං තදෙව තුම්හෙ [5]වදෙථාති. එවම්භන්තෙ.

සාධු භික්ඛවෙ. උපනීතා ඛො මෙ තුම්හෙ භික්ඛවෙ ඉමිනා සන්දිට්ඨිකෙන ධම්මෙන අකාලිකෙන එහිපස්සිකෙන ඔපනයිකෙන පච්චත්තං වෙදිතබ්බෙන විඤ්ඤූහි. සන්දිට්ඨිකො අයං භික්ඛවෙ ධම්මො අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

තිණ්ණං ඛො පන භික්ඛවෙ සන්නිපාතා ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති: ඉධ මාතාපිතරො ච සන්නිපතිතා හොන්ති, මාතා ච න උතුනී හොති, ගන්ධබ්බො ච න පච්චුපට්ඨිතො හොති, නෙව තාව ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති. ඉධ මාතාපිතරො ච සන්නිපතිතා හොන්ති, මාතා ච උතුනී හොති, ගන්ධබ්බො ච න පච්චුපට්ඨිතො හොති, නෙව තාව ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතාපිතරො ච සන්නිපතිතා හොන්ති, මාතා ච උතුනී හොති, ගන්ධබ්බො ච පච්චුපට්ඨිතො හොති, එවං තිණ්ණං සන්නිපාතා ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ මාතා නව වා දස වා මාසෙ ගබ්භං කුච්ඡිනා පරිහරති මහතා සංසයෙන [6]ගරුම්භාරං. තමෙනං භික්ඛවෙ මාතා නවන්නං වා දසන්නං වා මාසානං අච්චයෙන විජායති මහතා සංසයෙන [6]ගරුම්භාරං. තමෙනං ජාතං සමානං සකෙන ලොහිතෙන පොසෙති. [7]ලොහිතං හෙතං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං මාතුථඤ්ඤං.

ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො [8]වුද්ධිමන්වාය ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමන්වාය යානි [9]තානි කුමාරකානං කීළාපනකානි තෙහි කීළති, සෙය්‍යථීදං: [10]වඞ්කකං ඝටිකං [11]මොක්ඛචිකං [12]චිඞ්ගුලකං පත්තාළ්හකං රථකං ධනුකං.

1. "සමණා එවමාහ" සයා. 2. සමණා ච නාම මයං" ම. "සමණා ච නාම මයං" සයා, ඉ. සී-කාළුවි. "සමණා ච වත මයං" සී-කාළුවි. 3. "වතන" සයා. 4. "නනු ඛො භික්ඛවෙ" මු-සී. 5. "වදෙය්‍යාථාති" සයා. 6 "ගරුභාරං" සයා. 7. "ලොහිතං භික්ඛවෙ" සී-කාළුවි. 8 "වුඩ්ඪිමන්වාය" සයා. 9. "යානි" සී. 10. "වඞ්කං" සයා. සී-කාළුවි. 11. "මොක්ඛලිකා" සී. 12. "චිඞ්ගුළකං" සයා.

ස ඛො සො භික්ඛවෙ කුමාරො [1]වුද්ධිමන්වාය ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමන්වාය පඤ්චහි කාමගුණෙහි සමප්පිතො [2]සමඞ්ගිභූතො පරිචාරෙති, චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි රූපෙහි ඉට්ඨෙහි කන්තෙහි මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමූපසංහිතෙහි [3]රජනීයෙහි, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි සද්දෙහි…පෙ…ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි ගන්ධෙහි…ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි රසෙහි…කායවිඤ්ඤෙය්‍යෙහි ඵොට්ඨබ්බෙහි ඉට්ඨෙහි කන්තෙහි මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමූපසංහිතෙහි රජනියෙහි…

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා [4]පියරූපෙ රූපෙ සාරජ්ජති, [5]අප්පියරූපෙ රූපෙ බ්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තචෙතසො, තඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං යථාභූතං නප්පජානාති යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධවිරොධං සමාපන්නො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති, සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අභිනන්දතො අභිවදතො අජ්ඣොසාය තිට්ඨතො උප්පජ්ජති නන්දී, යා වෙදනාසු නන්දී තදුපාදානං, [6]තස්සුපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති. සොතෙන සද්දං සුත්වා…පෙ…ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා…ජිව්හාය රසං සායිත්වා…කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා…මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ සාරජ්ජති, අප්පියරූපෙ ධම්මෙ බ්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තචෙතසො, තඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං යථාභූතං නප්පජානාති යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධවිරොධං සමාපන්නො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති, සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං අභිනන්දති අභිවදති අජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අභිනන්දතො අභිවදතො අජ්ඣොසාය තිට්ඨතො උප්පජ්ජති නන්දී, යා වෙදනාසු නන්දී තදුපාදානං, [6]තස්සුපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති…

ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා, සො ඉමං

---

1. "වුඩ්ඪිමන්වාය" ස්‍යා. 2. "සමඞ්ගීභූතො" ම. ස්‍යා. 3. "රජනීයෙහි පෙමනීයෙහි" ස්‍යා. 4. "පියරූපෙ සාරජ්ජති" සී. 5. "අප්පියරූපෙ බ්‍යාපජ්ජති" සී. 6. "තස්ස උපාදානපච්චයා" ස්‍යා.

ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං [1]සබ්‍යඤ්ජනං, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරස්මිං වා කුලෙ [2]පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: සම්බාධො ඝරාවාසො රජාපථො, අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා; නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාවසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සඞ්ඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං; යන්නූනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛන්ධං පහාය, අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

සො එවං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛූනං සික්ඛාසාජීවසමාපන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථෙනෙන [3]සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති [4]ආරාචාරී, විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, සච්චවාදී සච්චසන්ධො [5]ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. [6]පිසුණං වාචං පහාය [7]පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය අමුත්‍ර සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය, ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සහිතානං වා අනුප්පදාතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඵරුසං වාචං පහාය [8]ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී, නිධානවතිං වාචං [9]භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. [10]සො බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභත්තිකො හොති

1. "සව්‍යඤ්ජනං" සී-කම්බො. 2. "පච්ජා ජාතො" සයා. 3. "සුචිභූතෙන" සී-කම්බො. 4. "ආරාචාරී අනාචාරී" ම. 5. "ඨෙතො" සයා. 6. පිසුණාවාචං' සී-කම්බො. 7. "පිසුණා වාචා" මු-සී. 8. "ඵරුසා වාචා" මු-සී. 9. "භාසිතා හොති" සයා. 10. "බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා" සයා.

[1]රත්තූපරතො, විරතො විකාලභොජනා. නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. [2]ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙළකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුටසූකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දූතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවික්කයා පටිවිරතො හොති. තුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිවිරතො හොති. උක්කොටනවඤ්චනනිකති-[3]සාචියොගා පටිවිරතො හොති. ඡෙදනවධබන්ධන-[4]විපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. සො සන්තුට්ඨො හොති [5]කායපරිහාරියෙන චීවරෙන [6]කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන, යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි නාම [7]පක්ඛී සකුණො යෙන යෙනෙව ඩෙති සපත්තභාරොව ඩෙති, [8]එවමෙව භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති, [5]කායපරිහාරියෙන චීවරෙන [6]කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන, යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති…

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති [9]නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී; යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා…පෙ…ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා…ජිව්හාය රසං සායිත්වා…කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා… මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති [9]නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී; යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣත්තං [10]අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති…

---

1. "රතූපරතො" ස්‍යා. ඉ. 2. "ඉත්ථිකුමාරිපටිග්ගහණා" සී. 3. "සාචියොගා" ම. ස්‍යා. 4. "විපරාමාසා" සී-කාළුවි. 5. "කායපරිහාරිකෙන" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 6. "කුච්ඡිපරිහාරිකෙන" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 7. "පක්ඛී සකුණො" ම. ස්‍යා. 8. "එවමෙවං" ඉ. සී-කාළුවි. 9. "නානුව්‍යඤ්ජනග්ගාහී" සී-කාළුවි. 10. "අව්‍යාසෙකසුඛං" සී-කාළුවි.

සො අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී හොති, උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති, ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරී හොති෴

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො ඉමිනා ච [1]සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතො විවිත්තං සෙනාසනං භජති: අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං [2]වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා, උජුං කායං පණිධාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති; [3]බ්‍යාපාදපදොසං පහාය [4]අබ්‍යාපන්නචිත්තො විහරති, සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී [5]බ්‍යාපාදපදොසා චිත්තං පරිසොධෙති; ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධො විහරති, ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්පජානො ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති; උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති, අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තො උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති; විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති, අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති෴

සො ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පහාය චෙතසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [6]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං෴පෙ෴ තතියජ්ඣානං෴ චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති෴

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා [7]පියරූපෙ රූපෙ න සාරජ්ජති, [8]අප්පියරූපෙ රූපෙ න බ්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අප්පමාණචෙතසො, තඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං යථාභූතං පජානාති යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධවිරොධවිප්පහීනො යං කිඤ්චි

1. "අරියෙන සතිසම්පජඤ්ඤෙන" ම. ස්‍යා. ඉ. 2. "වනප්පත්තං" ම. 3. "ව්‍යාපාදපදොසං" සී-කාළුම්. 4. "අව්‍යාපන්නචිත්තො" සී-කාළුම්. 5. "ව්‍යාපාදපදොසා" සී-කාළුම්. 6. "පඨමං ඣානං" ම. ස්‍යා. ඉ. 7. "ප්‍රියරූපෙ න සාරජ්ජති" සී. 8. "අප්‍රියරූපෙ න ව්‍යාපජ්ජති" සී.

වෙදනං [1]වෙදෙති, සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං නාභිනන්දති නාභිවදති නාජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අනභිනන්දතො අනභිවදතො [2]අනජ්ඣොසාය තිට්ඨතො යා වෙදනාසු නන්දී සා නිරුජ්ඣති, තස්ස නන්දීනිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති. සොතෙන සද්දං සුත්වා...පෙ... ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා...ජිව්හාය රසං සායිත්වා...කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා... මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ න සාරජ්ජති, අප්පියරූපෙ ධම්මෙ න බ්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අප්පමාණචෙතසො, තඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං යථාභූතං පජානාති යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධවිරොධවිප්පහීනො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති, සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං වෙදනං නාභිනන්දති නාභිවදති [2]නාජ්ඣොසාය තිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අනභිනන්දතො අනභිවදතො [2]අනජ්ඣොසාය තිට්ඨතො යා වෙදනාසු නන්දී සා නිරුජ්ඣති, තස්ස නන්දීනිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති...

ඉමං ඛො මෙ තුම්හෙ භික්ඛවෙ සංඛිත්තෙන තණ්හාසඞ්ඛයවිමුත්තිං ධාරෙථ, [3]සාතිං පන භික්ඛුං කෙවට්ටපුත්තං මහාතණ්හාජාලතණ්හා-[4]සඞ්ඝාටපටිමුක්කන්ති...

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති...

මහාතණ්හාසඞ්ඛයසුත්තං අට්ඨමං

[4—9.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා අඞ්ගෙසු විහරති; අස්සපුරං නාම අඞ්ගානං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච: සමණා සමණාති වො භික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජානාති, තුම්හෙ ච පන: කෙ තුම්හෙති පුට්ඨා [5]සමානා: සමණම්හාති පටි

---

1. "වෙදියති" සී-කම්බො. 2. "න අජ්ඣොසාය" ම. ස්‍යා. 3. "සාතිං භික්ඛුං" සී.
4. "සංඝාටිපටිමුක්කන්ති" සී. 5. "සමණා" සී.

ජානාථ. තෙසං වො භික්ඛවෙ එවංසමඤ්ඤානං සතං එවම්පටිඤ්ඤානං සතං: යෙ ධම්මා සමණකරණා ච බ්‍රාහ්මණකරණා ච තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තිස්සාම, එවං නො අයං අම්හාකං සමඤ්ඤා ච සච්චා භවිස්සති පටිඤ්ඤා ච භූතා, යෙසඤ්ච මයං චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජ-[1]පරික්ඛාරං පරිභුඤ්ජාම තෙසං තෙ කාරා අම්හෙසු මහප්ඵලා භවිස්සන්ති මහානිසංසා, අම්හාකඤ්චෙවායං පබ්බජ්ජා අවඤ්ඣා භවිස්සති සඵලා [2]සඋදයාති එවං හි වො භික්ඛවෙ [3]සික්ඛිතබ්බං.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා සමණකරණා ච බ්‍රාහ්මණකරණා ච. හිරොත්තප්පෙන සමන්නාගතා භවිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ [3]සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [4]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, [5]නත්ථි නො කිඤ්චි [6]උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [7]පරිහායි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං: පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො භවිස්සති උත්තානො විවටො [8]න ච ඡිද්දවා සංවුතො ච, තාය ච පන පරිසුද්ධකායසමාචාරතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම න පරං වම්භිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [4]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි [6]උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [7]පරිහායි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං: පරිසුද්ධො නො වචීසමාචාරො භවිස්සති උත්තානො විවටො [8]න ච ඡිද්දවා සංවුතො ච, තාය ච පන පරිසුද්ධවචීසමාචාරතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම න පරං වම්භිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [4]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වචීසමාචාරො; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො

1. "පරික්ඛාරෙ" සයා. සී-කණ්ඩි. 2. "සඋද්‍රයාති" ම. ඉ. සයා. 3. "සික්ඛිතබ්බන්ති" සයා. 4 "හිරොත්තප්පෙනම්හ" ම. සයා. ඉ. 5. "නත්ථි කිඤ්චි" සයා. 6. "උත්තරි" ම. සී-කණ්ඩි. 7 "පරිහායිස්සති" ම. සී-කණ්ඩි. 8. "නච්ඡිද්දවා" ර. ව. ම.

නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ…

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [1]පරිහායි සති [2]උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං: පරිසුද්ධො නො මනොසමාචාරො භවිස්සති උත්තානො විවටො [3]න ච ඡිද්දවා සංවුතො ච, තාය ච පන පරිසුද්ධමනොසමාචාරතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම න පරං වම්භිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [4]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වචීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි [2]උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ…

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [1]පරිහායි සති [2]උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ [2]උත්තරිං කරණීයං: පරිසුද්ධො නො ආජීවො භවිස්සති උත්තානො විවටො [3]න ච ඡිද්දවා සංවුතො ච, තාය ච පන පරිසුද්ධාජීවතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම න පරං වම්භිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [4]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වචීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [1]පරිහායි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං: ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරා භවිස්සාම, චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී [5]නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී, යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජිස්සාම, රක්ඛිස්සාම චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජිස්සාම. සොතෙන සද්දං සුත්වා…පෙ… ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා… ජිව්හාය රසං සායිත්වා… කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා… මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී

1. "පරිහායිස්සති" ම. සී-කාළුවි. 2. "උත්තරි" ම. සී-කාළුවි. 3. "නචඡිද්දවා" ර. ච. ඡි. 4. "හිරොත්තප්පෙනම්හ" ම. ස්‍යා, ඉ. 5. "නානුව්‍යඤ්ජනග්ගාහී" සී-කාළුවි.

[1]නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී, යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජිස්සාම, රක්ඛිස්සාම මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජිස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [2]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වචීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො, [3]ඉන්ද්‍රියෙසුම්හා ගුත්තද්වාරා; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [4]පරිහායි සති [5]උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ [5]උත්තරිං කරණීයං: භොජනෙ මත්තඤ්ඤුනො භවිස්සාම, පටිසඞ්ඛා යොනිසො ආහාරං ආහරිස්සාම, නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඨිතියා යාපනාය, විහිංසූපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය: ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං [6]පටිහඞ්ඛාමි නවඤ්ච වෙදනං [7]න උප්පාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච [8]මෙ භවිස්සති අනවජ්ජතා ච ඵාසු විහාරො චාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [2]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වචීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො, [3]ඉන්ද්‍රියෙසුම්හා ගුත්තද්වාරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤුනො; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි [5]උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [4]පරිහායි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ [5]උත්තරිං කරණීයං: [9]ජාගරියං අනුයුත්තා භවිස්සාම, දිවසං චඞ්කමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි චිත්තං [10]පරිසොධෙස්සාම, රත්තියා පඨමං යාමං චඞ්කමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි චිත්තං [10]පරිසොධෙස්සාම, රත්තියා මජ්ඣිමං යාමං දක්ඛිණෙන පස්සෙන සීහසෙය්‍යං කප්පෙස්සාම පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතා සම්පජානා උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා, රත්තියා පච්ඡිමං යාමං පච්චුට්ඨාය චඞ්ක

1. "නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී" සී-කම්බො. 2. "හිරොත්තප්පෙනම්හ" ම. ස්‍යා ඉ. 3. "ඉන්ද්‍රියෙසුම්හ" ම. ස්‍යා. ඉ. 4. "පරිහායිස්සති" ම. සී-කම්බො. 5. "උත්තරි" ම, සී-කම්බො. 6. "පටිහඞ්ඛාම" ම. ස්‍යා. 7. "නවුප්පාදෙස්සාමි" ර. ච. වි., "න උප්පාදෙස්සාම" ම. ස්‍යා. 8. "නො" ම. ස්‍යා. 9. "ජාගරියමනුයුත්තා" ම. ස්‍යා 10. "පරිසොධිස්සාම" ර. ච. වි.

මෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි චිත්තං [1]පරිසොධෙස්සාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [2]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වචීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො [3]ඉන්ද්‍රියෙසුම්හා ගුත්තද්වාරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤුනො, [4]ජාගරියං අනුයුත්තා; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [5]පරිහායි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං: සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතා භවිස්සාම, අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ [6]සම්පජානකාරී, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී, සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී, සඞ්ඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ සම්පජානකාරී, අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරී, උච්චාරපස්සාවකම්මෙ සම්පජානකාරී, ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජානකාරීති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: [2]හිරොත්තප්පෙනම්හා සමන්නාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො වචීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො, [3]ඉන්ද්‍රියෙසුම්හා ගුත්තද්වාරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤුනො, [4]ජාගරියං අනුයුත්තා, සතිසම්පජඤ්ඤෙන සමන්නාගතා; අලමෙත්තාවතා කතමෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤත්ථො, නත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

ආරොචයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤත්ථිකානං සතං සාමඤ්ඤත්ථො [5]පරිහායි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිත්තං සෙනාසනං භජති, අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං [7]වනපත්ථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං; සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා, උජුං කායං පණිධාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති. [8]බ්‍යාපාදපදොසං පහාය [9]අබ්‍යාපන්නචිත්තො විහරති, සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී [10]බ්‍යාපාද

1. "පරිසොධිස්සාමාති" ර. ච. චි. 2. "හිරොත්තප්පෙනම්හ" ම. ස්‍යා. ඉ. 3. "ඉන්ද්‍රියෙසුම්හ" ම. සී. කණ්චි. 4. "ජාගරියමනුයුත්තා" ම. ස්‍යා. 5 "පරිහායිස්සති" ම. සී.-කණ්චි 6. "සම්පජානකාරී හොති" ර. ච. චි. 7. "වනප්පත්තං" ම. 8. "ව්‍යාපාදපදොසං" සී-කණ්චි 9. "අව්‍යාපන්නචිත්තා" සී-කණ්චි. 10. "ව්‍යාපාද" සී-කණ්චි.

පදොසා චිත්තං පරිසොධෙති. ථිනමිද්ධං පහාය විගතථිනමිද්ධො විහරති, ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්පජානො ථිනමිද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති, අජ්ඣත්තං වූපසන්තචිත්තො උද්ධච්චකුක්කුච්චා චිත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති, අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු විචිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣෙය්‍යුං, සො යානි ච පොරාණානි ඉණමූලානි තානි ච [1]බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං [2]දාරාභරණාය; තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙ පයොජෙසිං, තස්ස මෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣිංසු, සො අහං යානි ච පොරාණානි [3]ඉණමූලානි තානි ච [4]බ්‍යන්ති අකාසිං, අත්ථි ච [5]මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං [2]දාරාභරණායාති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමුජ්ජං, [6]අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො, භත්තඤ්චස්ස [7]නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමත්තා, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා චස්ස කායෙ බලමත්තා; තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාළ්හගිලානො, භත්තඤ්ච මෙ [8]නච්ඡාදෙසි, න ච මෙ ආසි කායෙ බලමත්තා; සොම්හි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො, භත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති, අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමත්තාති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමුජ්ජං [6]අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො බන්ධනාගාරෙ [9]බද්ධො අස්ස සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බන්ධනා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිනා [10]අබ්‍යයෙන, න චස්ස [11]කොචි භොගානං වයො; තස්ස [12]එවමස්ස අහං ඛො පුබ්බෙ බන්ධනාගාරෙ [9]බද්ධො අහොසිං, සොම්හි එතරහි තම්හා බන්ධනා මුත්තො සොත්ථිනා [10]අබ්‍යයෙන, නත්ථි ච මෙ [11]කොචි භොගානං වයොති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමුජ්ජං [6]අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධීනො පරාධීනො න යෙනකාමංගමො, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දාසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය අත්තාධීනො අපරාධීනො [13]භුජිස්සො යෙන

---

1. "බ්‍යන්තිං කරෙය්‍ය" ම. ව්‍යන්තිකරෙය්‍ය" සී-ස්‍යා. ඵව්. 2. "දාරභරණාය" ම. 3. "තානි ච" ස්‍යා. 4. "බ්‍යන්තිං අකාසිං" ම. 5. "පන මෙ" ස්‍යා. 6. "අධිගච්ඡෙ" මු-සී. ඉ. 7. "නඡාදෙය්‍ය" ස්‍යා. 8. "නඡාදෙසි" ස්‍යා. 9. "බන්ධො" ම. ස්‍යා. 10. "අභයෙන" ම. ස්‍යා. "අව්‍යයෙන" සී. ස්‍යා. ඵව්. 11. "කිඤ්චි" ම. ස්‍යා. ඉ. 12 "එවමස්ස-පෙ-තතොනිදානං" සී. 13 "භුජිස්සො" ම.

කාමඞ්ගමො; තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුබ්බෙ දාසො අහොසිං අනත්තාධීනො පරාධීනො න යෙනකාමඞ්ගමො, සොම්හි එතරහි තම්හා දාසබ්‍යා මුත්තො අත්තාධීනො අපරාධීනො [1]භුජිස්සො යෙනකාමඞ්ගමොති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමුජ්ජං, [2]අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං–

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය, සො අපරෙන සමයෙන තම්හා කන්තාරා නිත්ථරෙය්‍ය සොත්ථිනා [3]අබ්භයෙන, න චස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො; තස්ස එවමස්ස: [4]අහං ඛො පුබ්බෙ සධනො සභොගො කන්තාරද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිං, සොම්හි එතරහි තම්හා කන්තාරා [5]නිත්ථිණ්ණො සොත්ථිනා [3]අබ්භයෙන, නත්ථි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයොති. සො තතොනිදානං ලභෙථ පාමුජ්ජං, [2]අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බන්ධනාගාරං යථා දාසබ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමග්ගං ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ අප්පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ [6]ආනණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බන්ධනාමොක්ඛං යථා–[7]භුජිස්සං යථා ඛෙමන්තභූමිං [8]එවමෙව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහීනෙ අත්තනි සමනුපස්සති–

සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහාය චෙතසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති; නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන [9]අප්ඵුටං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දක්ඛො නහාපකො වා නහාපකන්තෙවාසී වා කංසථාලෙ[10]නහානීයචුණ්ණානි ආකිරිත්වා උදකෙන [11]පරිප්ඵොසකං පරිප්ඵොසකං සන්නෙය්‍ය, [12]සාස්ස නහානීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා, සන්තරබාහිරා [13]ඵුටා සෙනහෙන, න ච පග්ඝරණී; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පීතිසුඛෙන [9]අප්ඵුටං හොති–

1. "භුජිස්සො" ම. 2. "අධිගච්ඡ"මු-සී. ඉ. 3. "අභයෙන" ම. ස්‍යා. 4. "අහං නු ඛො" සී-කම්බො. 5. "නිත්ථිණ්ණො" මු-සී. ම. 6. "යථා ආනණ්‍යං" ස්‍යා. "අනණ්‍යං" සී-කම්බො. 7. "භුජිස්සං" ම. 8. "එවමෙවං" සී-කම්බො. "එවමෙව ඛො" ස්‍යා. 9. "අප්ඵුටං" ම. 10. "නහානීයචුණ්ණානි" ම. ස්‍යා. 11. "පරිප්ඵොසකං සන්නෙය්‍ය" ර. ව. වි. 12. "සායං" ම. ස්‍යා. 13. "ඵුටා" සී. ස්‍යා.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන [1]අප්ඵුතං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ [2]උදකරහදො [3]උබ්භිදොදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්ථිමාය දිසාය [4]උදකස්සායමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය [4]උදකස්සායමුඛං, න උත්තරාය දිසාය [4]උදකස්සායමුඛං, න දක්ඛිණාය දිසාය [4]උදකස්සායමුඛං. [5]දෙවො ච න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය; අථ ඛො [6]තම්හාව උදකරහදා සීතා වාරිධාරා [1]උබ්භිජ්ජිත්වා [7]තමෙව උදකරහදං සීතෙන වාරිනා අභිසන්දෙය්‍ය පරිසන්දෙය්‍ය පරිපූරෙය්‍ය පරිප්ඵරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිනා [1]අප්ඵුතං අස්ස; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පීතිසුඛෙන [1]අප්ඵුතං හොති. ෴

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා [8]උපෙඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති: [8]උපෙඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන [1]අප්ඵුතං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උප්පලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ [9]සංවඩ්ඪානි උදකානුග්ගතානි අන්තොනිමුග්ගපොසීනි, තානි [10]යාව චග්ගා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිනා අභිසන්නානි පරිසන්නානි පරිපූරානි [11]පරිප්ඵුතානි, න [12]තෙසං කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරීකානං වා සීතෙන වාරිනා [1]අප්ඵුතං අස්ස; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසන්දෙති පරිසන්දෙති පරිපූරෙති පරිප්ඵරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන [1]අප්ඵුතං හොති. ෴

---

1. "අප්ඵුටං" ම. 2. "උදකරහදො ගම්භීරො" ස්‍යා. 3. "උබ්භිතොදකො" ම. 4. "උදකස්ස ආයමුඛං" ස්‍යා. 5 "දෙවො න ච" සී. 6. "තම්හා ච" සී-කතළුව. 7. "තමෙවං" ස්‍යා. 8. "උපෙක්ඛකො" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 9. "සංවද්ධානි" ස්‍යා. 10. "යාවග්ග" සී. "යාව ච අග්ගා" ම. ස්‍යා. 11. "පරිප්ඵුටානි" ම. සී-කතළුව. 12. "නාස්ස කිඤ්චි" ස්‍යා.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [1]අත්ථඞ්ගමා [2]අදුක්ඛමසුඛං [3]උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන [4]අප්ඵුතං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඔදාතෙන වත්ථෙන [5]සසීසං [6]පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදාතෙන වත්ථෙන [4]අප්ඵුතං අස්ස; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චෙතසා පරියොදාතෙන අප්ඵුතං හොති......

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [7]ආනෙජ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං [8]ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසතිම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි, අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සකම්හා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං [9]ආගච්ඡෙය්‍ය, තම්හාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං [9]ආගච්ඡෙය්‍ය, [10]සො [11]තම්හා ගාමා සකංයෙව ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො සකම්හා ගාමා අමුං ගාමං [12]ආගඤ්ඡිං, තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං, එවං [13]අභාසිං, එවං තුණ්හී අහොසිං; තම්හාපි ගාමා අමුං ගාමං [12]ආගඤ්ඡිං, තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං, එවං [13]අභාසිං, එවං

1. "අත්ථඞ්ගමා" ම. "අට්ඨඞ්ගමා" සයා. 2. "අදුක්ඛං අසුඛං" මු-සී. ඉ. 3. "උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං". මු-සී. ම. සයා. ඉ. 4. "අප්ඵුටං" ම. 5. "සීසං" සයා. 6. "පාරුපෙත්වා" ම. 7. "ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ" ම. සයා. 8. "ද්වෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං" සී. 9. "ගච්ඡෙය්‍ය" ම. සයා. ඉ. 10. "සො පුරිසො" ම. 11. "තම්හාපි ගාමා" සයා. 12. "අගච්ඡිං' ම. සයා. "ආගච්ඡිං" සී-කත්ථචි. 13. "අහොසිං', සී-කුත්ථචි.

තුණ්හී අහොසිං, සොම්හි තම්හා ගාමා සකංයෙව ගාමං පච්චාගතොති; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථිදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො ...පෙ... ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති ...

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [1]ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ [2]උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [3]උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [4]උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ [2]උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ද්වෙ අගාරා සද්වාරා, තත්‍ර චක්ඛුමා පුරිසො මජ්ඣෙ ඨිතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසන්තෙපි නික්ඛමන්තෙපි [5]අනුචඞ්කමන්තෙපි අනුවිචරන්තෙපි; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ, හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති ...පෙ...

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ [1]ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො: ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති; ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං

---

1. "ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ" ම. සයා. 2. "උප්පජ්ජමානෙ" මු-සී. ඉ. 3. "උප්පන්නා" සී. 4. "උප්පන්නාති" සී. 5. "අනුසඤ්චරන්තෙපි" සී. ඉ.

ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පබ්බතසංඛෙපෙ උදකරහදො අච්ඡො විප්පසන්නො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ඨිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකඨලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි [1]චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි; තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදො අච්ඡො විප්පසන්නො අනාවිලො, තත්‍රිමෙ සිප්පිසම්බුකාපි සක්ඛරකඨලාපි මච්ඡගුම්බාපි [2]චරන්තිපි තිට්ඨන්තිපීති; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ [3]භික්ඛු: ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති; ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති; ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො ඉතිපි, බ්‍රාහ්මණො ඉතිපි, න්හාතකො ඉතිපි, වෙදගූ ඉතිපි, [4]සොත්තියො ඉතිපි, අරියො ඉතිපි, [5]අරහං ඉතිපි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො හොති: සමිතාස්ස හොන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා [6]පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණො හොති: බාහිතාස්ස හොන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා [6]පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න්හාතකො හොති: [7]න්හාතාස්ස හොන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා [6]පොනොභවිකා

---

1. "තිට්ඨන්තම්පි චරන්තම්පි" සයා. 2. "තිට්ඨන්තිපි චරන්තීපීති" සයා. 3. "භික්ඛු ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති සො ඉදං" සී. 4. "සොත්ථියො" සී. "සොත්ථියොතිපි" ම. 5. "අරහා" සයා. 6. "පොනොබ්භවිකා" ම. සයා. ඉ. 7. "න්හාතකස්ස" සී--කත්ථචි.

සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න්හාතකො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගූ හොති: විදිතාස්ස හොන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා [1]පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගූ හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු [2]සොත්තියො හොති: නිස්සුතාස්ස හොන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා [1]පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු [2]සොත්තියො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති: ආරකාස්ස හොන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා [1]පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු [3]අරහං හොති; ආරකාස්ස හොන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොනොභවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු [3]අරහං හොති.

ඉදමවොච භගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාඅස්සපුරසුත්තං නවමං.

[4—10.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා අඞ්ගෙසු විහරති; අස්සපුරං නාම අඞ්ගානං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

සමණා සමණාති වො භික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජානාති, තුම්හෙ ච පන: කෙ තුම්හෙති පුට්ඨා [4]සමානා: සමණම්හාති පටිජානාථ. තෙසං වො භික්ඛවෙ එවංසමඤ්ඤානං සතං එවංපටිඤ්ඤානං සතං යා සමණසාමීචිපටිපදා, [5]තං පටිපදං පටිපජ්ජිස්සාම, එවං නො

---

1. "පොනොබ්භවිකා" ම. ස්‍යා. ඉ. 2. "සොත්ථියො" සී. ම. 3. "අරහා" ස්‍යා. 4. "සමණා" සී. 5. "තං පටිපජ්ජිස්සාම" ම.

අයං අම්හාකං සමඤ්ඤා ච [1]සච්චා භවිස්සති පටිඤ්ඤා ච භූතා, යෙසඤ්ච මයං [2]චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජ [3]පරික්ඛාරං පරිභුඤ්ජාම තෙසං තෙ කාරා අම්හෙසු මහප්ඵලා භවිස්සන්ති මහානිසංසා, අම්හාකඤ්චෙවායං පබ්බජ්ජා අවඤ්ඣා භවිස්සති සඵලා [4]සඋදයාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං...

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු [5]න සමණසාමීචිපටිපදං පටිපන්නො හොති: යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා අප්පහීනා හොති, බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස බ්‍යාපාදො අප්පහීනො හොති, කොධනස්ස කොධො අප්පහීනො හොති, උපනාහිස්ස උපනාහො අප්පහීනො හොති, මක්ඛිස්ස මක්ඛො අප්පහීනො හොති, පළාසිස්ස පළාසො අප්පහීනො හොති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා අප්පහීනා හොති, [6]මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං අප්පහීනං හොති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං අප්පහීනං හොති, මායාවිස්ස මායා අප්පහීනා හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා අප්පහීනා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස මිච්ඡාදිට්ඨි අප්පහීනා හොති, ඉමෙසං ඛො අහං භික්ඛවෙ සමණමලානං සමණදොසානං [7]සමණකසටානං ආපායිකානං ඨානානං දුග්ගතිවෙදනීයානං අප්පහානා [5]න සමණසාමීචිපටිපදං පටිපන්නොති [8]වදාමි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ [9]මටජන්නාම ආවුධජාතං උභතොධාරං පීතනිසිතං, තදස්ස සඞ්ඝාටියා සම්පාරුතං [10]සම්පලිවෙඨිතං, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමස්ස භික්ඛුනො පබ්බජ්ජං වදාමි...

නාහං භික්ඛවෙ සඞ්ඝාටිකස්ස සඞ්ඝාටිධාරණමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අචෙලකස්ස අචෙලකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රජොජල්ලිකස්ස රජොජල්ලිකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ උදකොරොහකස්ස [11]උදකොරොහකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රුක්ඛමූලිකස්ස රුක්ඛමූලිකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අබ්භොකාසිකස්ස අබ්භොකාසිකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ [12]උබ්භට්ඨකස්ස උබ්භට්ඨකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ පරියායභත්තිකස්ස පරියායභත්තිකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ [13]මන්තජ්ඣායකස්ස මන්තජ්ඣායකමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ ජටිලකස්ස ජටාධාරණමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි...

---

1. "අවඤ්ඣා" ම. 2. "පත්තචීවර" සයා. 3. "පරික්ඛාරෙ" සයා. 4. "සඋද්‍රයාති" ම. සයා. ඉ. 5. "සමණසාමීචිපටිපදං" සයා. 6. "මච්ඡරියස්ස" ර. ව. වි. 7. "සමණකාසාවානං" සී-කාළුවි. "සමණකසාවානං" සයා. 8. "න වදාමි" සයා. 9. "මටරජන්නාම" ර. ව. වි. "මතජන්නාම" ම. සයා. 10. "සම්පලිවෙඨිතං" සයා. 11. "උදකොරොහන්මත්තෙන" ම. සයා. 12. "උබ්භණ්ඩකස්ස උබ්භණ්ඩකමත්තෙන" සයා. 13. "මන්තජ්ඣායිකස්ස" ම. සයා.

සඞ්ඝාටිකස්ස චෙ භික්ඛවෙ සඞ්ඝාටිධාරණමත්තෙන [1]අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පහීයෙථ, බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස බ්‍යාපාදො පහීයෙථ, කොධනස්ස කොධො පහීයෙථ, උපනාහිස්ස උපනාහො පහීයෙථ, මක්ඛිස්ස මක්ඛො පහීයෙථ, පළාසිස්ස පළාසො පහීයෙථ, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පහීයෙථ, [2]මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පහීයෙථ, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පහීයෙථ, මායාවිස්ස මායා පහීයෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පහීයෙථ, මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මිච්ඡාදිට්ඨි පහීයෙථ, තමෙනං මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා ජාතමෙව නං සඞ්ඝාටිකං කරෙය්‍යුං, [3]සඞ්ඝාටිකත්තමෙව සමාදපෙය්‍යුං: එහි ත්වං භද්‍රමුඛ සඞ්ඝාටිකො හොහි, සඞ්ඝාටිකස්ස තෙ සතො සඞ්ඝාටිධාරණමත්තෙන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පහීයිස්සති, බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස බ්‍යාපාදො පහීයිස්සති, කොධනස්ස කොධො පහීයිස්සති, උපනාහිස්ස උපනාහො පහීයිස්සති, මක්ඛිස්ස මක්ඛො පහීයිස්සති, පළාසිස්ස පළාසො පහීයිස්සති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පහීයිස්සති, [2]මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පහීයිස්සති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පහීයිස්සති, මායාවිස්ස මායා පහීයිස්සති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පහීයිස්සති, මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මිච්ඡාදිට්ඨි පහීයිස්සතීති. යස්මා ච ඛො අහං භික්ඛවෙ සඞ්ඝාටිකම්පි ඉධෙකච්චං පස්සාමි අභිජ්ඣාලුං බ්‍යාපන්නචිත්තං කොධනං උපනාහිං මක්ඛිං පළාසිං ඉස්සුකිං මච්ඡරිං සඨං මායාවිං පාපිච්ඡං මිච්ඡාදිට්ඨිං, තස්මා න සඞ්ඝාටිකස්ස සඞ්ඝාටිධාරණමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි.

අචෙලකස්ස චෙ භික්ඛවෙ ...පෙ... රජොජල්ලිකස්ස චෙ භික්ඛවෙ... උදකොරොහකස්ස චෙ භික්ඛවෙ... රුක්ඛමූලිකස්ස චෙ භික්ඛවෙ... අබ්භොකාසිකස්ස චෙ භික්ඛවෙ...[4]උබ්භට්ඨකස්ස චෙ භික්ඛවෙ... පරියායභත්තිකස්ස චෙ භික්ඛවෙ...[5]මන්තජ්ඣායකස්ස චෙ භික්ඛවෙ... ජටිලකස්ස චෙ භික්ඛවෙ ජටාධාරණමත්තෙන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පහීයෙථ, බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස බ්‍යාපාදො පහීයෙථ, කොධනස්ස කොධො පහීයෙථ, උපනාහිස්ස උපනාහො පහීයෙථ, මක්ඛිස්ස මක්ඛො පහීයෙථ, පළාසිස්ස පළාසො පහීයෙථ, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පහීයෙථ, [2]මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පහීයෙථ, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පහීයෙථ, මායාවිස්ස මායා පහීයෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පහීයෙථ, මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මිච්ඡාදිට්ඨි පහීයෙථ, තමෙනං මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා ජාතමෙව නං ජටිලකං කරෙය්‍යුං [6]ජටිලකත්තමෙව සමාදපෙය්‍යුං: එහි ත්වං භද්‍රමුඛ ජටිලකො හොහි, ජටිලකස්ස තෙ සතො ජටාධාරණමත්තෙන

1 "අභිජ්ඣාලුස්ස පුග්ගලස්ස" ස්‍යා. 2. "මච්ඡරියස්ස" ර. ච. වි. 3. "සඞ්ඝාටිකමත්තමෙව" සී-කාළුවි. "සඞ්ඝාටිකත්තෙන චෙව" ම. 4. "උබ්භට්ඨකස්ස" ස්‍යා. 5. "මන්තජ්ඣායිකස්ස" ම. ස්‍යා. 6. "ජටිලමත්තමෙව" ර. ච. වි. "ජටිලකත්තෙන චෙව" ම.

අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පහීයිස්සති, බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස බ්‍යාපාදො පහීයිස්සති, කොධනස්ස කොධො පහීයිස්සති, උපනාහිස්ස උපනාහො පහීයිස්සති, මක්ඛිස්ස මක්ඛො පහීයිස්සති, පළාසිස්ස පළාසො පහීයිස්සති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පහීයිස්සති, [1]මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පහීයිස්සති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පහීයිස්සති, මායාවිස්ස මායා පහීයිස්සති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පහීයිස්සති, මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මිච්ඡාදිට්ඨි පහීයිස්සතීති, යස්මා ච ඛො අහං භික්ඛවෙ ජටිලකම්පි ඉධෙකච්චං පස්සාමි අභිජ්ඣාලුං බ්‍යාපන්නචිත්තං කොධනං උපනාහිං මක්ඛිං පළාසිං ඉස්සුකිං මච්ඡරිං සඨං මායාවිං පාපිච්ඡං මිච්ඡාදිට්ඨිං, තස්මා න ජටිලකස්ස ජටාධාරණමත්තෙන සාමඤ්ඤං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණසාමීචිප්පටිපදං පටිපන්නො හොති: යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පහීනා හොති, බ්‍යාපන්නචිත්තස්ස බ්‍යාපාදො පහීනො හොති. කොධනස්ස කොධො පහීනො හොති, උපනාහිස්ස උපනාහො පහීනො හොති, මක්ඛිස්ස මක්ඛො පහීනො හොති, පළාසිස්ස පළාසො පහීනො හොති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පහීනා හොති, [1]මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පහීනං හොති, සඨස්ස සාඨෙය්‍යං පහීනං හොති, මායාවිස්ස මායා පහීනා හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පහීනා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මිච්ඡාදිට්ඨි පහීනා හොති, ඉමෙසං ඛො අහං භික්ඛවෙ සමණමලානං සමණදොසානං [2]සමණකසටානං ආපායිකානං ඨානානං දුග්ගතිවෙදනියානං පහානා සමණසාමීචිප්පටිපදං පටිපන්නොති වදාමි. සො සබ්බෙහි ඉමෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි විසුද්ධමත්තානං සමනුපස්සති, විමුත්තමත්තානං සමනුපස්සති. තස්ස සබ්බෙහි ඉමෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි විසුද්ධමත්තානං සමනුපස්සතො විමුත්තමත්තානං සමනුපස්සතො පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පීති ජායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. සො මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා [3]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [4]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. කරුණාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා [3]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [4]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. මුදිතාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා [3]චතුත්ථිං, ඉති

1. "මච්ඡරියස්ස" ර. ච. චි. 2. "සමණකසාවානං" සී-කණ්ඩි. "සමණසාවානං" ස්‍යා. 3. "චතුත්ථං" ම, ස්‍යා. "චතුත්ථිං උද්ධමධො" ඉ. 4. "අබ්‍යාපජ්ජෙන" ම.

උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුදිතාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [1]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. [2]උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා [3]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං [2]උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [1]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති…

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පොක්ඛරණී [4]අච්ඡොදිකා සාතොදිකා සීතොදිකා සෙතකා සුපතිත්ථා රමණීයා; පුරත්ථිමාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො, සො තං පොක්ඛරණිං ආගම්ම විනෙය්‍ය උදකපිපාසං, විනෙය්‍ය ඝම්මපරිළාහං; පච්ඡිමාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය…පෙ…උත්තරාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය, දක්ඛිණාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය, යතො කුතො [5]චෙපි නං පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ඝම්මාභිතත්තො ඝම්මපරෙතො කිලන්තො තසිතො පිපාසිතො, සො තං පොක්ඛරණිං ආගම්ම විනෙය්‍ය උදකපිපාසං, විනෙය්‍ය ඝම්මපරිළාහං; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඛත්තියකුලා චෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම එවං මෙත්තං කරුණං මුදිතං [6]උපෙක්ඛං භාවෙත්වා ලභති අජ්ඣත්තං වූපසමං, [7]අජ්ඣත්තං වූපසමා සමණසාමීචිපටිපදං පටිපන්නොති වදාමි. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි…පෙ…වෙස්සකුලා චෙපි…සුද්දකුලා චෙපි…යස්මා කස්මා චෙපි කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම එවං මෙත්තං කරුණං මුදිතං [6]උපෙක්ඛං භාවෙත්වා ලභති අජ්ඣත්තං වූපසමං [7]අජ්ඣත්තං වූපසමා සමණසාමීචිපටිපදං පටිපන්නොති වදාමි…

ඛත්තියකුලා චෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, ආසවානං ඛයා සමණො [8]හොති. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි…පෙ… වෙස්සකුලා චෙපි… සුද්දකුලා චෙපි… යස්මා කස්මා චෙපි කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං

1. "අබ්‍යාපජ්ජෙන" ම. 2. "උපෙක්ඛාසහගතෙන" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 3. "චතුත්ථං" ම. ස්‍යා. "චතුත්ථිං උද්ධමධො" ඉ. 4. "අච්ඡොදකා සාතොදකා සීතොදකා" ම. ස්‍යා. ඉ. 5. "චෙපි පුරිසො" ස්‍යා. 6. "උපෙක්ඛං" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 7. "තමහං සමිඤ්ඤසාමීචිපටිපදං" ම. "සමණසාමීචිපටිපදං" ස්‍යා. 8. "හොතීති වදාමි" ස්‍යා.

අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, ආසවානං ඛයා සමණො [1]හොතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

චූළඅස්සපුරසුත්තං දසමං.

මහායමකවග්ගො චතුත්ථො.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං.

[2]ගිඤ්ජකජ්ඣකසාලවනං [3]පරිහරිතුං පඤ්ඤවතො [4]සච්චකනිසභො,
[5]මුඛවණ්ණපසීදනාදිනා [6]තිට්ඨෙ කෙවට්ටඅස්සපුරජටිලෙනාති.

[5-1.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං යෙන [7]සාලා නාම [8]කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි. අස්සොසුං ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සමණො ඛලු භො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං සාලං අනුප්පත්තො; තං ඛො පන [9]භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං [10]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතීති. අථ ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා අප්පෙකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙ

---

1. "හොතීති වදාමි" ස්‍යා. 2. "ජඩ්ඝිකා ජඝාකසාලවනං" සී. "ගිඤ්ජකසාලවනං" ම. ස්‍යා. 3. "පරිහාතුං පඤ්ඤවතො" සී. ස්‍යා. "පටිහාතු පඤ්ඤවතො" ම. 4. "පුත්තසච්චකනිසෙධො" සී. ස්‍යා. "පුත්තසච්චකනිසෙධා" ම. 5. "මුඛවණ්ණපසීදනාදි" සී. ස්‍යා. "මුඛවණ්ණපසීදතථා" ම. 6. "තසිතා කෙවට්ටස්සපුරජටිලෙනාති" සී. ස්‍යා. "විසෙසු කෙවට්ටඅස්සපුරජටිලෙන" ම. 7. "සාලං" ස්‍යා. 8. "බ්‍රාහ්මණගාමො" සී-කම්බො. 9. "භගවන්තං" සී. 10. "අභිඤ්ඤාය" සී-කම්බො.

කාචෙව භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං [1]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙකච්චෙ භගවතො සන්තිකෙ නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙකච්චෙ තුණ්හීභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං:

කො නු ඛො භො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙන මිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [2]උපපජ්ජන්ති; කො පන භො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [2]උපපජ්ජන්තීති. අධම්මචරියා විසමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [2]උපපජ්ජන්ති; ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [2]උපපජ්ජන්තීති.

න ඛො මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාම; සාධු [3]නො භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යාමාති. තෙන හි ගහපතයො සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං භොති ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති, චතුබ්බිධා වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා හොති, තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා හොති. කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාතී හොති [4]ලුද්දො ලොහිතපාණී හතපහතෙ නිවිට්ඨො [5]අදයාපන්නො [6]පාණභූතෙසු. අදින්නාදායී ඛො පන හොති, යන්තං පරස්ස පරවිත්තූපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා [7]අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදාතා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී ඛො පන හොති, යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා [8]භාතුරක්ඛිතා භගිනිරක්ඛිතා ඤාතිරක්ඛිතා [9]සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අන්තමසො මාලාගුණපරික්ඛිත්තාපි, තථාරූපාසු චාරිත්තං ආපජ්ජිතා

1. "සාරණීයං" ම. 2. "උපපජ්ජන්ති" සී. 3. "ඛො පන භවං" ස්‍යා. 4. "ලුද්දො දාරුණො" ම. 5. "අලජ්ජී අදයාපන්නො" ස්‍යා. 6. "සබ්බපාණභූතෙසු" ම. ස්‍යා. 7. "තං අදින්නං" ම. ස්‍යා. ඉ. 8. ("මාතාපිතුරක්ඛිතා) භාතු" මු-සී. ඉ. 9. "(ගොත්තරක්ඛිතා ධම්මරක්ඛිතා) සස්සාමිකා" මු. සී.

හොති, එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

කථඤ්ච ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදී හොති [1]සභාගතො වා [2]පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පූගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො [3]සක්ඛිපුට්ඨො: [4]එහම්භො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහීති, සො අජානං වා ආහ: ජානාමීති, ජානං වා ආහ: න ජානාමීති, අපස්සං වා ආහ: පස්සාමීති, පස්සං වා ආහ: න පස්සාමීති; ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්චික්ඛහෙතු වා සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. [5]පිසුණා වාචො ඛො පන හොති, ඉතො සුත්වා අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය, ඉති සමග්ගානං වා [6]භෙත්තා භින්නානං වා අනුප්පදාතා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනන්දී [7]වග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. [8]ඵරුසා වාචො ඛො පන හොති, යා සා වාචා [9]අණ්ඩකා කක්කසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජනී කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තනිකා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සම්ඵප්පලාපී ඛො පන හොති, අකාලවාදී අභූතවාදී අනත්ථවාදී අධම්මවාදී අවිනයවාදී [10]අනිධානවතිං වාචං [11]භාසිතා අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අනත්ථසංහිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරස්ස පරවිත්තූපකරණං තං [12]අභිජ්ඣිතා හොති: අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සාති. බ්‍යාපන්නචිත්තො ඛො පන හොති පදුට්ඨමනසඞ්කප්පො: ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤන්තු වා වජ්ඣන්තු වා උච්ඡිජ්ජන්තු වා [13]විනස්සන්තු වා මා වා අහෙසුං ඉති වාති. [14]මිච්ඡාදිට්ඨි ඛො පන හොති විපරීතදස්සනො: නත්ථි දින්නං නත්ථි යිට්ඨං නත්ථි හුතං නත්ථි සුකතදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො නත්ථි [15]පරො ලොකො නත්ථි මාතා නත්ථි පිතා නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා [16]සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

1. "සභග්ගතො" ස්‍යා. 2. "පරිසග්ගතො" ස්‍යා. 3. "සක්ඛිං පුට්ඨො" ස්‍යා. 4. "එවං භො" ඉ. සී-කඵවි. 5. "පිසුණවාචො" ස්‍යා. ම. "පිසුණවාචො පන" සී-කඵවි. 6. "භෙදකො" ම. 7. "වග්ගකරණීවාචං" සී-කඵවි. 8. "ඵරුසවාචො" ම. ස්‍යා. 9. "කණ්ටකා" ම. 10. "අනිධානවතී වාචං" සී-කඵවි. 11. "භාසිතා හොති" ස්‍යා. 12. "අභිජ්ඣාතා" ම. ඉ. 13. "මා වා අහෙසුන්ති" ස්‍යා. 14. "මිච්ඡාදිට්ඨිකො" ම. ස්‍යා. සී-කඵවි. 15. "පරලොකො" සී-කඵවි. 16. "සමග්ගතා" ම. සී-කඵවි.

එවං අධම්මචරියා විසමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [1]උපපජ්ජන්ති.

තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති, චතුබ්බිධං වාචා ධම්මචරියා සමචරියා හොති, තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති. කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, යන්තං පරස්ස පරිවිත්තූපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා [2]තං නාදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදාතා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා [3]භාතුරක්ඛිතා භගිනිරක්ඛිතා ඤාතිරක්ඛිතා [4]සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අන්තමසො මාලාගුණපරික්ඛිත්තාපි, තථාරූපාසු න චාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

කථඤ්ච ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, [5]සභාගතො වා [6]පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පූගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො [7]සක්ඛිපුට්ඨො: [8]එහම්භො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහීති, සො [9]අජානං වා ආහ: න ජානාමීති, ජානං වා ආහ: ජානාමීති, අපස්සං වා ආහ [10]න පස්සාමීති, පස්සං වා ආහ: පස්සාමීති; ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්චික්ඛහෙතු වා න සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. [11]පිසුණං වාචං පහාය [12]පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය, ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සහිතානං වා අනුප්පදාතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී [13]සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. [14]ඵරුසං වාචං පහාය [15]ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී

1. "උපපජ්ජන්ති" සී. 2. "න තං අදින්නං" ස්‍යා. 3. '(මාතාපිතුරක්ඛිතා)භාතු" මු.-සී. ඉ. 4. "ගොත්තරක්ඛිතා ධම්මරක්ඛිතා සසාමිකා" මු-සී. 5. "සභග්ගතො" ස්‍යා. සී-කඵවි. 6. "පරිසග්ගතො" ස්‍යා. සී-කඵවි. 7. "සක්ඛිං පුට්ඨො" ස්‍යා. 8. "එවං භො" ඉ. සී-කඤ්වි. 9. "න ජානං" සී. 10. "අපස්සාමීති" සී. 11. "පිසුණාවාචං" සී-කඵවි. 12. "පිසුණාවාචා" සී-කඵවි. 13. "සමග්ගකරණීවාචං" සී-කඵවි, 14. "ඵරුසාවාචං" සී-කඤ්වි. 15. "ඵරුසාවාචා" සී-කඤ්වි.

ධම්මවාදී විනයවාදී, නිධානවතිං වාචං [1]භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා හොති…

කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරස්ස පරවිත්තූපකරණං තං [2]නාභිජ්ඣිතා හොති: අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සාති. අබ්‍යාපන්නචිත්තො ඛො පන හොති අප්පදුට්ඨමනසඞ්කප්පො: ඉමෙ සත්තා අවෙරා [3]අබ්‍යාපජ්ඣා අනීඝා සුඛී අත්තානං පරිහරන්තූති. [4]සම්මාදිට්ඨි ඛො පන හොති අවිපරීතදස්සනො: අත්ථි දින්නං අත්ථි සිට්ඨං අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා අත්ථි පිතා අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා [5]සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති. එවං ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [6]උපපජ්ජන්ති…

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ඛත්තියමහාසාලානං වා [7]සහව්‍යතං [8]උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ඛත්තියමහාසාලානං වා [7]සහව්‍යතං [8]උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා බ්‍රාහ්මණමහාසාලානං වා…පෙ… ගහපතිමහාසාලානං වා [7]සහව්‍යතං [8]උපපජ්ජෙය්‍යන්ති; ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ගහපතිමහාසාලානං වා [7]සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී…

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා චාතුම්මහාරාජිකානං දෙවානං [7]සහව්‍යතං [8]උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා චාතුම්මහාරාජිකානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තාවතිංසානං දෙවානං …පෙ… යාමානං දෙවානං… තුසිතානං දෙවානං… නිම්මානරතීනං

1. "භාසිතා හොති" ස්‍යා. 2. :"නාභිජ්ඣාතා" ම. ඉ. 3. "අබ්‍යාපජ්ජා" ම. 4. "සම්මාදිට්ඨිකො ඛො" ම. ස්‍යා. සී-කණ්ඩු. 5. 'සමග්ගතා" ම. ස්‍යා. සී-කණ්ඩු. 6. "උපපජ්ජන්ති" සී. 7. "සහබ්‍යතං" ම. ස්‍යා. ඉ. 8. "උපපජ්ජෙය්‍යාන්ති" සී.

දෙවානං… පරනිම්මිතවසවත්තීනං දෙවානං… බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී…

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ආභානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ආභානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා පරිත්තාභානං දෙවානං…පෙ… අප්පමාණාභානං දෙවානං… ආභස්සරානං දෙවානං… [1]පරිත්තසුභානං දෙවානං… අප්පමාණසුභානං දෙවානං… [2]සුභකිණ්ණකානං දෙවානං… වෙහප්ඵලානං දෙවානං… අවිහානං දෙවානං… අතප්පානං දෙවානං… සුදස්සානං දෙවානං… සුදස්සීනං දෙවානං… අකනිට්ඨකානං දෙවානං… ආකාසානඤ්චායතනූපගානං දෙවානං… විඤ්ඤාණඤ්චායතනූපගානං දෙවානං… ආකිඤ්චඤ්ඤායතනූපගානං දෙවානං… නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපගානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපගානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී…

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී [3]සමචාරීති…

එවං වුත්තෙ සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං: අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම; සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති, [4]එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන

---

1. "සුභානං දෙවානං පරිත්තසුභානං" මු-සී. 2. "සුභකිණ්ණභානං" ම, "සුභකිණ්ණකානං" සයා. 3. "සමචාරි" ම. 4. "එවමෙව" ම, සයා.

ධම්මො පකාසිතො, එතෙ මයං භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකෙ නො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතෙ [1]සරණං ගතෙති.

සාලෙය්‍යකසුත්තං පඨමං.

[5—2.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සාවත්ථියං පටිවසන්ති කෙනචිදෙව කරණීයෙන. අස්සොසුං ඛො වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සමණො ඛලු භො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ; තං ඛො පන [2]භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං [3]අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතීති. අථ ඛො වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා අප්පෙකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං [4]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙකච්චෙ භගවතො සන්තිකෙ නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, අප්පෙකච්චෙ තුණ්හීභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං:

කො නු ඛො භො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙන මිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [5]උපපජ්ජන්ති; කො පන භො ගොතම හෙතු කො

---

1. "සරණඞ්ගතන්ති" සී-කම්බො. 2. "භගවන්තං" සී. 3. "අභිඤ්ඤාය" සී-කම්බො. 4. "සාරාණියං" ම. 5. "උපපජ්ජන්ති" සී.

පච්චයො යෙනමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [1]උපපජ්ජන්තීති. අධම්මචරියා විසමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [1]උපපජ්ජන්ති; ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [1]උපපජ්ජන්තීති.

න ඛො මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාම; සාධු [2]නො භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යාමාති. තෙන හි ගහපතයො සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං භොති ඛො වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙන අධම්මචාරී විසමචාරී හොති, චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචාරී විසමචාරී හොති, තිවිධං මනසා අධම්මචාරී විසමචාරී හොති. කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචාරී විසමචාරී හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාතී හොති [3]ලුද්දො ලොහිතපාණී හතපහතෙ නිවිට්ඨො [4]අදයාපන්නො [5]පාණභූතෙසු. අදින්නාදායී ඛො පන හොති, යන්තං පරස්ස පරවිත්තූපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා [6]අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදාතා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී ඛො පන හොති, යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා [7]භාතුරක්ඛිතා භගිනිරක්ඛිතා ඤාතිරක්ඛිතා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අන්තමසො මාලාගුණපරික්ඛිත්තාපි, තථාරූපාසු චාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති, එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචාරී විසමචාරී හොති.

කථඤ්ච ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචාරී විසමචාරී හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදී හොති [8]සභාගතො වා [9]පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පූගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො [10]සක්ඛිපුට්ඨො:

---

1. "උපපජ්ජන්තීති" සී. 2. "ඛො පන භවං" ස්‍යා. 3. "ලුද්දො දාරුණො" ම. 4. "අලජ්ජී අදයාපන්නො" ස්‍යා. 5. "සබ්බපාණභූතෙසු" ම. ස්‍යා. 6. "තං අදින්නං" ම. ස්‍යා. ඉ. 7. ("මාතාපිතුරක්ඛිතා) භාතු" මු-සී. ඉ. 8. "සභග්ගතො" ස්‍යා. 9. "පරිසග්ගතො" ස්‍යා. 10. "සක්ඛිං පුට්ඨො" ස්‍යා.

[1]එහම්භො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහීති, සො අජානං වා ආහ: ජානාමීති, ජානං වා ආහ: න ජානාමීති, අපස්සං වා ආහ: පස්සාමීති, පස්සං වා ආහ: න පස්සාමීති; ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්චික්ඛහෙතු වා සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. [2]පිසුණා වාචො ඛො පන හොති, ඉතො සුත්වා අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය, ඉති සමග්ගානං වා [3]භෙත්තා භින්නානං වා අනුප්පදාතා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනන්දී [4]වග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. [5]ඵරුසා වාචො ඛො පන හොති, යා සා වාචා [6]අණ්ඩකා කක්කසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජනී කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තනිකා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සම්ඵප්පලාපී ඛො පන හොති, අකාලවාදී අභූතවාදී අනත්ථවාදී අධම්මවාදී අවිනයවාදී [7]අනිධානවතිං වාචං [8]භාසිතා අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අනත්ථසංහිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචාරී විසමචාරී හොති.

කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචාරී විසමචාරී හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරස්ස පරවිත්තූපකරණං තං [9]අභිජ්ඣිතා හොති: අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සාති. බ්‍යාපන්නචිත්තො ඛො පන හොති පදුට්ඨමනසඞ්කප්පො: ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤන්තු වා වජ්ඣන්තු වා උච්ඡිජ්ජන්තු වා [10]විනස්සන්තු වා මා වා අහෙසුං ඉති වාති. [11]මිච්ඡාදිට්ඨි ඛො පන හොති විපරීතදස්සනො: නත්ථි දින්නං නත්ථි යිට්ඨං නත්ථි හුතං නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො නත්ථි [12]පරො ලොකො නත්ථි මාතා නත්ථි පිතා නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා [13]සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචාරී විසමචාරී හොති. එවං අධම්මචරියා විසමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [14]උපපජ්ජන්ති.

තිවිධා ඛො ගහපතයො කායෙන ධම්මචාරී සමචාරී හොති, චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මචාරී සමචාරී හොති, තිවිධං

---

1. "එවං භො" ඉ. සී-කළුවි 2. "පිසුණවාචො" ස්‍යා. ම. "පිසුණවාචො පන" සී-කළුවි 3. "භෙදකො" ම. 4. "වග්ගකරණිවාචං" සී-කළුවි. 5. "ඵරුසවාචො" ම. ස්‍යා. 6. "කණ්ටකා" ම. 7. "අනිධානවතීවාචං" සී-කළුවි. 8. "භාසිතා හොති" ස්‍යා. 9. "අභිජ්ඣාතා" ම. ඉ. 10. "මා වා අහෙසුන්ති" ස්‍යා. 11. "මිච්ඡාදිට්ඨිකො" ම. ස්‍යා. සී-කළුවි. 12. "පරලොකො" සී-කළුවි. 13. "සමග්ගතා" ම. සී-කළුවි. 14. "උපපජ්ජන්ති" සී.

මනසා ධම්මචාරී සමචාරී හොති. කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචාරී සමචාරී හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, යන්තං පරස්ස පරවිත්තූපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා [1]තං නාදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදාතා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, යා තා මාතුරක්ඛිතා පිතුරක්ඛිතා [2]භාතුරක්ඛිතා භගිනිරක්ඛිතා ඤාතිරක්ඛිතා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අන්තමසො මාලාගුණපරික්ඛිත්තාපි, තථාරූපාසු න චාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන ධම්මචාරී සමචාරී හොති.

කථඤ්ච ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මචාරී සමචාරී හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, [3]සභාගතො වා [4]පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පූගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො [5]සක්ඛිපුට්ඨො: [6]එහම්භො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහීති, සො [7]අජානං වා ආහ: න ජානාමීති, ජානං වා ආහ: ජානාමීති, අපස්සං වා ආහ: [8]න පස්සාමීති, පස්සං වා ආහ: පස්සාමීති; ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්චික්ඛහෙතු වා න සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. [9]පිසුණං වාචං පහාය [10]පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අක්ඛාතා ඉමෙසං භෙදාය, අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමූසං භෙදාය, ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සහිතානං වා අනුප්පදාතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී [11]සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. [12]ඵරුසං වාචං පහාය [13]ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සම්ඵප්පලාපං පහාය සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී, නිධානවතිං වාචං [14]භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංහිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මචාරී සමචාරී හොති.

කථඤ්ච ගහපතයො තිවිධං මනසා ධම්මචාරී සමචාරී හොති: ඉධ ගහපතයො එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති, යං තං

1. "න තං අදින්නං" සයා. 2. "(මාතාපිතුරක්ඛිතා) භාතු" මු-සී. ඉ. 3. "සභග්ගතො" සයා. සී-කණ්ඩ්. 4. "පරිසග්ගතො" සයා. සී-කණ්ඩ්. 5. "සක්ඛිං පුට්ඨො" සයා. 6. "එවං භො" ඉ. සී-කණ්ඩ්. 7. "න ජානං" සී. 8. "අපස්සාමීති" සී. 9. "පිසුණාවාචං" සී-කණ්ඩ්. 10. "පිසුණාවාචා" සී-කණ්ඩ්. 11. "සමග්ගකරණී වාචං" සී-කණ්ඩ්. 12. "ඵරුසාවාචං" සී-කණ්ඩ්. 13. "ඵරුසාවාචා" සී-කණ්ඩ්. 14. "භාසිතා හොති" සයා.

පරස්ස පරවිත්තූපකරණං තං [1]නාභිජ්ඣිතා හොති: අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සාති. අබ්‍යාපන්නචිත්තො ඛො පන හොති අප්පදුට්ඨමනසඞ්කප්පො: ඉමෙ සත්තා අවෙරා [2]අබ්‍යාපජ්ඣා අනීඝා සුඛී අත්තානං පරිහරන්තූති. [3]සම්මාදිට්ඨි ඛො පන හොති අවිපරීතදස්සනො: අත්ථි දින්නං අත්ථි යිට්ඨං අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා අත්ථි පිතා අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා [4]සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං මනසා ධම්මචාරී සමචාරී හොති. එවං ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [5]උපපජ්ජන්ති…

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ඛත්තියමහාසාලානං වා [6]සහව්‍යතං [8]උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ඛත්තියමහාසාලානං වා [6]සහව්‍යතං [7]උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා බ්‍රාහ්මණමහාසාලානං වා…පෙ… ගහපතිමහාසාලානං වා [6]සහව්‍යතං [7]උපපජ්ජෙය්‍යන්ති; ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ගහපතිමහාසාලානං වා [6]සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී…

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා චාතුම්මහාරාජිකානං දෙවානං [6]සහව්‍යතං [7]උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා චාතුම්මහාරාජිකානං දෙවානං [6]සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තාවතිංසානං දෙවානං …පෙ… යාමානං දෙවානං… තුසිතානං දෙවානං… නිම්මානරතීනං දෙවානං… පරනිම්මිතවසවත්තීනං දෙවානං… බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවානං [6]සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී…

1. "නාභිජ්ඣාතා" ම. ඉ. 2. "අබ්‍යාපජ්ජා" ම. 3. "සම්මාදිට්ඨිකො ඛො" ම. ස්‍යා. සී-ඛණ්ඩි. 4. "සමග්ගතා" ම. ස්‍යා. සී-ඛණ්ඩි. 5. "උපපජ්ජන්ති" සී, 6. "සහබ්‍යතං" ම. ස්‍යා. ඉ. 7. "උපපජ්ජෙය්‍යන්ති" සී.

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ආභානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා ආභානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී. ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා පරිත්තාභානං දෙවානං ... පෙ ... අප්පමාණාභානං දෙවානං ... ආභස්සරානං දෙවානං ... [1]පරිත්තසුභානං දෙවානං ... අප්පමාණසුභානං දෙවානං ... [2]සුභකිණ්ණකානං දෙවානං ... වෙහප්ඵලානං දෙවානං ... අවිහානං දෙවානං ... අතප්පානං දෙවානං ... සුදස්සානං දෙවානං ... සුදස්සීනං දෙවානං ... අකනිට්ඨකානං දෙවානං ... ආකාසානඤ්චායතනූපගානං දෙවානං ... විඤ්ඤාණඤ්චායතනූපගානං දෙවානං ... ආකිඤ්චඤ්ඤායතනූපගානං දෙවානං ... නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපගානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපගානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී සමචාරී ...

ආකඞ්ඛෙය්‍ය චෙ ගහපතයො ධම්මචාරී සමචාරී: අහො වතාහං ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති, ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති: යං සො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය; තං කිස්ස හෙතු: තථා හි සො ධම්මචාරී [3]සමචාරීති ...

එවං වුත්තෙ වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං: අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම; සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති, [4]එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එතෙ මයං භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකෙ නො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතෙ [5]සරණං ගතෙති ...

වෙරඤ්ජකසුත්තං දුතියං.

---

1. "සුභානං දෙවානං පරිත්තසුභානං" මු-සී. ඉ. 2. "සුභකිණ්හානං" ම. "සුභකිණ්ණකානං" ස්‍යා. 3. "සමචාරී" ම. 4. "එවමෙව" ම. ස්‍යා. 5. "සරණගතෙති" සී-කළුවි.

[5—3.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො සායන්හසමයං [1]පතිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකමි, උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං [2]සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච:—

දුප්පඤ්ඤො දුප්පඤ්ඤොති ආවුසො වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො [3]ආවුසො දුප්පඤ්ඤොති වුච්චතීති. [4]නප්පජානාති [5]නප්පජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා දුප්පඤ්ඤොති වුච්චති. [6]කිං [4]නප්පජානාති: ඉදං දුක්ඛන්ති [4]නප්පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති [4]නප්පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති [4]නප්පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති [4]නප්පජානාති. [4]නප්පජානාති [5]නප්පජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා දුප්පඤ්ඤොති වුච්චති.

[7]සාධාවුසොති ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං [8]ආපුච්ඡි: පඤ්ඤවා පඤ්ඤවාති ආවුසො වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො [3]ආවුසො පඤ්ඤවාති වුච්චතීති. පජානාති පජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා පඤ්ඤවාති වුච්චති. කිඤ්ච පජානාති: ඉදං දුක්ඛන්ති පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති පජානාති. පජානාති පජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා පඤ්ඤවාති වුච්චති.

විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණන්ති ආවුසො වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො විඤ්ඤාණන්ති වුච්චතීති. විජානාති විජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා විඤ්ඤාණන්ති වුච්චති. කිඤ්ච විජානාති: සුඛන්තිපි විජානාති, දුක්ඛන්තිපි විජානාති, අදුක්ඛමසුඛන්තිපි විජානාති. විජානාති විජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා විඤ්ඤාණන්ති වුච්චතීති.

යා චාවුසො පඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදාහු විසංසට්ඨා, [9]ලබ්භා ච පනිමෙසං ධම්මානං [10]විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුන්ති. යා චාවුසො පඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා, න ච ලබ්භා ඉමෙසං

---

1. "පටිසල්ලානා" මු. සයා. 2. "සාරණීයං" ම. 3. "ආවුසො සාරිපුත්ත" සී. 4. "න පජානාති" ම. 5. "න පජානාතීති" ම. 6. "කිඤ්ච" මු. සයා. 7. "සාධු ආවුසොති" සී. 8. "අපුච්ඡි" මු-සී. ම. සයා. 9. "ලබ්භෙථ ච" ම. 10. "විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං" සී. "විනිබ්භුජ්ජිත්වා විනිබ්භුජ්ජිත්වා" ම.

ධම්මානං [1]විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුං. [2]යඤ්චාවුසො පජානාති තං විජානාති, යං විජානාති තං පජානාති, තස්මා ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා, න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං [1]විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුන්ති.

යා චාවුසො පඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංසට්ඨානං නො විසංසට්ඨානං කිං නානාකරණන්ති. යා චාවුසො පඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංසට්ඨානං නො විසංසට්ඨානං පඤ්ඤා භාවෙතබ්බා, විඤ්ඤාණං පරිඤ්ඤෙය්‍යං; ඉදං තෙසං නානාකරණන්ති.

වෙදනා වෙදනාති [3]ආවුසො වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො වෙදනාති වුච්චතීති. වෙදෙති වෙදෙතීති ඛො ආවුසො, තස්මා වෙදනාති වුච්චති. කිඤ්ච වෙදෙති: සුඛම්පි වෙදෙති, දුක්ඛම්පි වෙදෙති, අදුක්ඛමසුඛම්පි වෙදෙති. වෙදෙති වෙදෙතීති ඛො ආවුසො, තස්මා වෙදනාති වුච්චතීති.

සඤ්ඤා සඤ්ඤාති ආවුසො වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සඤ්ඤාති වුච්චතීති. සඤ්ජානාති සඤ්ජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා සඤ්ඤාති වුච්චති. කිඤ්ච සඤ්ජානාති: නීලකම්පි සඤ්ජානාති, පීතකම්පි සඤ්ජානාති, ලොහිතකම්පි සඤ්ජානාති, ඔදාතම්පි සඤ්ජානාති. සඤ්ජානාති සඤ්ජානාතීති ඛො ආවුසො, තස්මා සඤ්ඤාති වුච්චති.

යා චාවුසො වෙදනා යා ච සඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදාහු විසංසට්ඨා, [4]ලබ්භා ච පනිමෙසං ධම්මානං [1]විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුන්ති. යා චාවුසො වෙදනා යා ච සඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා, න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං [1]විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුං. [2]යඤ්චාවුසො වෙදෙති තං සඤ්ජානාති, යං සඤ්ජානාති තං විජානාති, තස්මා ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා, න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං [1]විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුන්ති.

නිස්සට්ඨෙන [5]හාවුසො පඤ්චහි ඉන්ද්‍රියෙහි පරිසුද්ධෙන මනොවිඤ්ඤාණෙන කිං නෙය්‍යන්ති. නිස්සට්ඨෙන [5]හාවුසො පඤ්චහි ඉන්ද්‍රියෙහි පරිසුද්ධෙන මනොවිඤ්ඤාණෙන අනන්තො ආකාසොති

1. "විනිබ්භුජ්ජිත්වා විනිබ්භුජ්ජිත්වා" ම. "විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං" සී. 2. "යඤ්ච ආවුසො" ස්‍යා. "යං හාවුසො" මු-සී. 3. "ඛො ආවුසො" සී-කෑළුවි. 4. "ලබ්භෙථ ච" ම. 5. "ආවුසො" ම. "චාවුසො" ස්‍යා. සී-කෑළුවි.

ආකාසානඤ්චායතනං නෙය්‍යං, අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නෙය්‍යං, නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං නෙය්‍යන්ති.

නෙය්‍යං පනාවුසො ධම්මං කෙන පජානාතීති. නෙය්‍යං ඛො ආවුසො ධම්මං පඤ්ඤාචක්ඛුනා පජානාතීති.

පඤ්ඤා පනාවුසො කිමත්ථියාති. පඤ්ඤා ඛො ආවුසො අභිඤ්ඤත්ථා පරිඤ්ඤත්ථා පහානත්ථාති.

කති පනාවුසො පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදායාති. ද්වෙ ඛො ආවුසො පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදාය: පරතො ච ඝොසො, යොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො ද්වෙ පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදායාති.

කතිහි පනාවුසො අඞ්ගෙහි අනුග්ගහීතා සම්මාදිට්ඨි චෙතොවිමුත්තිඵලා ච හොති චෙතොවිමුත්තිඵලානිසංසා ච, පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා චාති. පඤ්චහි ඛො ආවුසො අඞ්ගෙහි අනුග්ගහීතා සම්මාදිට්ඨි චෙතොවිමුත්තිඵලා ච හොති චෙතොවිමුත්තිඵලානිසංසා ච, පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා ච: ඉධාවුසො සම්මාදිට්ඨි සීලානුග්ගහීතා ච හොති සුතානුග්ගහීතා ච හොති සාකච්ඡානුග්ගහීතා ච හොති සමථානුග්ගහීතා ච හොති විපස්සනානුග්ගහීතා ච හොති. ඉමෙහි ඛො ආවුසො පඤ්චහි අඞ්ගෙහි අනුග්ගහීතා සම්මාදිට්ඨි චෙතොවිමුත්තිඵලා ච හොති චෙතොවිමුත්තිඵලානිසංසා ච, පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුත්තිඵලානිසංසා චාති.

කති පනාවුසො භවාති. තයො මෙ ආවුසො භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවොති.

කථං පනාවුසො [1]ආයතිං පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොතීති. අවිජ්ජානීවරණානං ඛො ආවුසො සත්තානං තණ්හාසඤ්ඤොජනානං තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දනා, එවං [1]ආයතිං පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොතීති.

කථං පනාවුසො [1]ආයතිං පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති න හොතීති. අවිජ්ජාවිරාගා ඛො ආවුසො විජ්ජුප්පාදා තණ්හානිරොධා, එවං [1]ආයතිං පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති න හොතීති.

කතමං පනාවුසො [2]පඨමජ්ඣානන්ති. ඉධාවුසො භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං [3]පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං වුච්චතාවුසො [2]පඨමජ්ඣානන්ති.

1. "ආයතී" සී-කත්ථචි. 2. "පඨමං ඣානන්ති" සයා. 3. "පඨමං ඣානං" සයා.

පඨමං පනාවුසො ඣානං [1]කතඞ්ගිකන්ති. පඨමං ඛො ආවුසො ඣානං පඤ්චඞ්ගිකං: ඉධාවුසො පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො [2]විතක්කො ච [3]වත්තති විචාරො ච පීති ච සුඛඤ්ච චිත්තෙකග්ගතා ච. පඨමං ඛො ආවුසො ඣානං එවං පඤ්චඞ්ගිකන්ති.

පඨමං පනාවුසො ඣානං කතඞ්ගවිප්පහීනං කතඞ්ගසමන්නාගතන්ති. පඨමං ඛො ආවුසො ඣානං පඤ්චඞ්ගවිප්පහීනං පඤ්චඞ්ගසමන්නාගතං: ඉධාවුසො පඨමජ්ඣානං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො කාමච්ඡන්දො පහීනො හොති, බ්‍යාපාදො පහීනො හොති, ථීනමිද්ධං පහීනං හොති, උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහීනං හොති, විචිකිච්ඡා පහීනා හොති. [2]විතක්කො ච [3]වත්තති විචාරො ච පීති ච සුඛඤ්ච චිත්තෙකග්ගතා ච. පඨමං ඛො ආවුසො ඣානං එවං පඤ්චඞ්ගවිප්පහීනං පඤ්චඞ්ගසමන්නාගතන්ති.

පඤ්චිමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොචරානි, න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුභොන්ති, සෙය්‍යථීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝානින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං ඛො ආවුසො පඤ්චන්නං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුභොන්තානං කිං පටිසරණං, කො ච නෙසං ගොචරවිසයං පච්චනුභොතීති. පඤ්චිමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොචරානි, න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුභොන්ති, සෙය්‍යථීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝානින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං ඛො ආවුසො [4]පඤ්චන්නං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චනුභොන්තානං මනො පටිසරණං, මනො ච නෙසං ගොචරවිසයං පච්චනුභොතීති.

පඤ්චිමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි, සෙය්‍යථීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝානින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො ආවුසො පඤ්චින්ද්‍රියානි කිං පටිච්ච තිට්ඨන්තීති.

පඤ්චිමානි ආවුසො ඉන්ද්‍රියානි, සෙය්‍යථීදං: චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝානින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො ආවුසො පඤ්චින්ද්‍රියානි ආයුං පටිච්ච තිට්ඨන්තීති.

[5]ආයු පනාවුසො කිං පටිච්ච තිට්ඨතීති. [5]ආයු උස්මං පටිච්ච තිට්ඨතීති.

උස්මා පනාවුසො කිං පටිච්ච තිට්ඨතීති. උස්මා ආයුං පටිච්ච තිට්ඨතීති.

---

1. "කති අඞ්ගන්ති" ම. 2. "විතක්කාච වත්තන්ති විචාරාච" සී-කළුවි. 3. "වත්තන්ති" සී-කළුවි. මු-සී. 4. "පඤ්චින්ද්‍රියානං" සී-කළුවි. 5. "ආයුං" සී-කළුවි.

ඉදානෙව ඛො මයං [1]ආවුසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං එවං ආජානාම: [2]ආයු උස්මං පටිච්ච තිට්ඨතීති, ඉදානෙව ඛො මයං [1]ආවුසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං එවං ආජානාම; උස්මා ආයුං පටිච්ච තිට්ඨතීති. යථාකථං පනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති. [3]තෙන හාවුසො උපමං තෙ කරිස්සාමි, උපමායපිධෙකච්චෙ විඤ්ඤූ පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානන්ති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො තෙලප්පදීපස්ස ඣායතො අච්චිං පටිච්ච ආභා පඤ්ඤායති, ආභං පටිච්ච අච්චි පඤ්ඤායති, එවමෙව [4]ඛො ආවුසො [2]ආයු උස්මං පටිච්ච තිට්ඨති, උස්මා ච ආයුං පටිච්ච තිට්ඨතීති.

[5]තෙව නු ඛො ආවුසො ආයුසඞ්ඛාරා [5]තෙව වෙදනියා ධම්මා, උදාහු අඤ්ඤෙ ආයුසඞ්ඛාරා අඤ්ඤෙ වෙදනියා ධම්මාති. න ඛො ආවුසො [6]තෙව ආයුසඞ්ඛාරා [5]තෙව වෙදනියා ධම්මා. [7]තෙව ඛො ආවුසො ආයුසඞ්ඛාරා අභවිංසු [5]තෙව වෙදනියා ධම්මා, නයිදං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො වුට්ඨානං පඤ්ඤායෙථ. යස්මා ච ඛො ආවුසො අඤ්ඤෙ ආයුසඞ්ඛාරා අඤ්ඤෙ වෙදනියා ධම්මා, තස්මා සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස භික්ඛුනො වුට්ඨානං පඤ්ඤායතීති.

යදා නු ඛො ආවුසො ඉමං කායං කති ධම්මා ජහන්ති, අථායං කායො [8]උජ්ඣිතො [9]අවක්ඛිත්තො සෙති යථා කට්ඨං අචෙතනන්ති. යදා ඛො ආවුසො ඉමං කායං තයො ධම්මා ජහන්ති: ආයු උස්මා ච විඤ්ඤාණං, අථායං කායො [8]උජ්ඣිතො [9]අවක්ඛිත්තො සෙති යථා කට්ඨං අචෙතනන්ති.

[10]ය්වායං ආවුසො මතො [11]කාලකතො යො චායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නො, ඉමෙසං කිං නානාකරණන්ති. [10]ය්වායං ආවුසො මතො [11]කාලකතො, තස්ස කායසඞ්ඛාරා නිරුද්ධා පටිප්පස්සද්ධා, වචීසඞ්ඛාරා නිරුද්ධා පටිප්පස්සද්ධා, චිත්තසඞ්ඛාරා නිරුද්ධා පටිප්පස්සද්ධා, ආයු [12]පරික්ඛීණො, උස්මා වූපසන්තා, ඉන්ද්‍රියානි [13]විපරිභින්නානි; යො චායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නො, තස්සපි කායසඞ්ඛාරා නිරුද්ධා පටිප්පස්සද්ධා, වචීසඞ්ඛාරා නිරුද්ධා පටිප්පස්සද්ධා, චිත්තසඞ්ඛාරා නිරුද්ධා පටිප්පස්සද්ධා, ආයු [14]අපරික්ඛීණො, උස්මා අවූපසන්තා, ඉන්ද්‍රියානි විප්ප

---

1. "ආයස්මතො" ම, ස්‍යා. 2. "ආයුං" සී-කාළුවි. 3. "තෙනාවුසො" "තෙන ආවුසො" සී. 4. "ඛො ආයු" ස්‍යා. 5. "තෙ" ම. ස්‍යා. ඉ. "තෙ ච" සී-කාළුවි. 6. "යෙ තෙ" ම. 7. "තෙ ච හාවුසො" ම. "තෙ ආවුසො" ස්‍යා. සී-කාළුවි. ;"තෙ ච ආවුසො" සී-කාළුවි. 8. "උජ්ඣිතො" ම. 9. "අවික්ඛිත්තො" ර. ව. වි. 10. "යො චායං" ස්‍යා. 11. "කාලඞ්කතො" ම. 12. "පරික්ඛීණා" ස්‍යා. 13. "භින්නානි" සී. "පරිභින්නානි" ම. ස්‍යා. 14. "අපරික්ඛීණා" ස්‍යා.

සඤ්ජානාති. [1]ස්වායං ආවුසො මතො [2]කාලකතො යො චායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නො, ඉදං තෙසං නානාකරණන්ති.

කති පනාවුසො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය චෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති. චත්තාරො ඛො ආවුසො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය චෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියා: ඉධාවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [3]අත්ථංගමා අදුක්ඛං අසුඛං [4]උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉමෙ ඛො ආවුසො චත්තාරො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය චෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති.

කති පනාවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති. ද්වෙ ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො ද්වෙ පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා සමාපත්තියාති.

කති පනාවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා ඨිතියාති. තයො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා ඨිතියා: සබ්බනිමිත්තානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා මනසිකාරො, [5]පුබ්බෙව අභිසඞ්ඛාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා ඨිතියාති.

කති පනාවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානායාති. ද්වෙ ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානාය: සබ්බනිමිත්තානඤ්ච මනසිකාරො, අනිමිත්තාය ච ධාතුයා අමනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො ද්වෙ පච්චයා අනිමිත්තාය චෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානායාති.

යා චායං ආවුසො අප්පමාණා චෙතොවිමුත්ති යා ච ආකිඤ්චඤ්ඤා චෙතොවිමුත්ති යා ච සුඤ්ඤතා චෙතොවිමුත්ති යා ච අනිමිත්තා චෙතොවිමුත්ති, ඉමෙ ධම්මා [6]නානට්ඨා චෙව නානාබ්‍යඤ්ජනා ච, උදාහු [7]එකට්ඨා, බ්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති. යා චායං ආවුසො අප්පමාණා චෙතොවිමුත්ති යා ච ආකිඤ්චඤ්ඤා චෙතොවිමුත්ති යා ච සුඤ්ඤතා චෙතොවිමුත්ති යා ච අනිමිත්තා චෙතොවිමුත්ති, අත්ථි ඛො ආවුසො පරියායො යං පරියායං ආගම්ම ඉමෙ ධම්මා [6]නානට්ඨා චෙව නානාබ්‍යඤ්ජනා ච, අත්ථි ච ඛො ආවුසො පරියායො යං පරියායං ආගම්ම ඉමෙ ධම්මා [7]එකට්ඨා, බ්‍යඤ්ජන

---

1. "යො චායං" ස්‍යා. 2. "කාලඞ්කතො" ම. 3. "අත්ථඞ්ගමා" ම. "අට්ඨඞ්ගමා" ස්‍යා. 4. "උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං" ම. ස්‍යා. ඉ. 5. "පුබ්බෙ ච" ම. ස්‍යා. ඉ. 6. "නානත්ථා" ම. ස්‍යා. 7. "එකත්ථා" ම. ස්‍යා.

මෙව නානං. කතමො චාවුසො පරියායො යං පරියායං ආගම්ම ඉමෙ ධම්මා [1]නානට්ඨා චෙව නානාබ්‍යඤ්ජනා ච: ඉධාවුසො භික්ඛු මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං තථා තතියං තථා [2]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [3]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. කරුණාසහගතෙන [4]චෙතසා...පෙ...මුදිතාසහගතෙන [4]චෙතසා... [5]උපෙඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං තථා තතියං තථා [2]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං [5]උපෙඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [3]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති. අයං වුච්චතාවුසො අප්පමාණා චෙතොවිමුත්ති. කතමා චාවුසො ආකිඤ්චඤ්ඤා චෙතොවිමුත්ති: ඉධාවුසො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චතාවුසො ආකිඤ්චඤ්ඤා චෙතොවිමුත්ති. කතමා චාවුසො සුඤ්ඤතා චෙතොවිමුත්ති: [6]ඉධාවුසො භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: සුඤ්ඤමිදං අත්තෙන වා අත්තනියෙන වාති. අයං වුච්චතාවුසො සුඤ්ඤතා චෙතොවිමුත්ති. කතමා චාවුසො අනිමිත්තා චෙතොවිමුත්ති: ඉධාවුසො භික්ඛු සබ්බනිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං චෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චතාවුසො අනිමිත්තා චෙතොවිමුත්ති. අයං ඛො ආවුසො පරියායො යං පරියායං ආගම්ම ඉමෙ ධම්මා [1]නානට්ඨා චෙව නානාබ්‍යඤ්ජනා ච. කතමො [7]චාවුසො පරියායො යං පරියායං ආගම්ම ඉමෙ ධම්මා [8]එකට්ඨා බ්‍යඤ්ජනමෙව නානං: රාගො ඛො ආවුසො පමාණකරණො, දොසො පමාණකරණො, මොහො පමාණකරණො; තෙ ඛීණාසවස්ස භික්ඛුනො පහීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා [9]අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. යාවතා ඛො ආවුසො [10]අප්පමාණා චෙතොවිමුත්තියො අකුප්පා තාසං චෙතොවිමුත්ති අග්ගමක්ඛායති, සා ඛො පනාකුප්පා චෙතොවිමුත්ති සුඤ්ඤා රාගෙන සුඤ්ඤා දොසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන. රාගො ඛො ආවුසො කිඤ්චනො, දොසො කිඤ්චනො, මොහො කිඤ්චනො; තෙ ඛීණාසවස්ස භික්ඛුනො පහීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා [9]අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. යාවතා ඛො ආවුසො ආකිඤ්චඤ්ඤා

1. "නානත්ථා" ම. ස්‍යා. 2. "චතුත්ථං" ම. ස්‍යා. 3. "අබ්‍යාපජ්ජෙන" ම. 4. "චෙතසා විහරති -පෙ-" සී. 5. "උපෙක්ඛාසහගතෙන" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 6. "ඉධ ආවුසො" ස්‍යා. 7. "ච ආවුසො" සී. 8. "එකත්ථා" ම. ස්‍යා. 9. "අනභාවං කතා" ම. ස්‍යා. 10. "අප්පමාණචෙතොවිමුත්තියො" සී-කත්ථචි.

චෙතොවිමුත්තියො අකුප්පා තාසං චෙතොවිමුත්ති අග්ගමක්ඛායති, සා ඛො පනාකුප්පා චෙතොවිමුත්ති සුඤ්ඤා රාගෙන සුඤ්ඤා දොසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන. රාගො ඛො ආවුසො නිමිත්තකරණො දොසො නිමිත්තකරණො, මොහො නිමිත්තකරණො; තෙ ඛීණාසවස්ස භික්ඛුනො පහීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා [1]අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. යාවතා ඛො ආවුසො අනිමිත්තා චෙතොවිමුත්තියො අකුප්පා තාසං චෙතොවිමුත්ති අග්ගමක්ඛායති, සා ඛො පනාකුප්පා චෙතොවිමුත්ති සුඤ්ඤා රාගෙන සුඤ්ඤා දොසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන. අයං ඛො ආවුසො පරියායො යං පරියායං ආගම්ම ඉමෙ ධම්මා [2]එකත්ථා, බ්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති.

ඉදමවොචායස්මා සාරිපුත්තො. අත්තමනො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දීති.

මහාවෙදල්ලසුත්තං තතියං.

[5--4.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලන්දකනිවාපෙ. අථ ඛො විසාඛො උපාසකො යෙන ධම්මදින්නා භික්ඛුනී තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා ධම්මදින්නං භික්ඛුනිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො විසාඛො උපාසකො ධම්මදින්නං භික්ඛුනිං එතදවොච:

සක්කායො සක්කායොති අය්‍යෙ වුච්චති. කතමො නු ඛො අය්‍යෙ සක්කායො වුත්තො භගවතාති. පඤ්ච ඛො ඉමෙ ආවුසො විසාඛ උපාදානක්ඛන්ධා [3]සක්කායො වුත්තො භගවතා, සෙය්‍යථීදං: රූපූපාදානක්ඛන්ධො වෙදනූපාදානක්ඛන්ධො සඤ්ඤූපාදානක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරූපාදානක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණූපාදානක්ඛන්ධො. ඉමෙ ඛො ආවුසො විසාඛ පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා සක්කායො වුත්තො භගවතාති.

[4]සාධු අය්‍යෙති ඛො විසාඛො උපාසකො ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ධම්මදින්නං භික්ඛුනිං උත්තරිං පඤ්හං [5]ආපුච්ඡි: සක්කායසමුදයො සක්කායසමුදයොති අය්‍යෙ වුච්චති. කතමො නු ඛො අය්‍යෙ සක්කායසමුදයො වුත්තො භගවතාති. යායං ආවුසො විසාඛ තණ්හා [6]පොනොභවිකා නන්දි

---

1. "අනභාවං කතා" ම. ස්‍යා. 2. "එකත්ථා" ම. ස්‍යා. 3. "සක්කායොති" සී. 4. "සාධය්‍යෙති" ම. ස්‍යා. ඉ. 5. "අපුච්ඡි" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 6. "පොනොබ්භවිකා" ම. ස්‍යා. ඉ.

රාගසහගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දිනී, සෙය්‍යථීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා, අයං ඛො ආවුසො විසාඛ සක්කායසමුදයො වුත්තො භගවතාති.

සක්කායනිරොධො සක්කායනිරොධොති අය්‍යෙ වුච්චති. කතමො නු ඛො අය්‍යෙ සක්කායනිරොධො වුත්තො භගවතාති. යො ඛො ආවුසො විසාඛ තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධො චාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අනාලයො, අයං ඛො ආවුසො විසාඛ සක්කායනිරොධො වුත්තො භගවතාති.

සක්කායනිරොධගාමිනී පටිපදා සක්කායනිරොධගාමිනී පටිපදාති අය්‍යෙ වුච්චති. කතමා නු ඛො අය්‍යෙ සක්කායනිරොධගාමිනී පටිපදා වුත්තා භගවතාති. අයමෙව ඛො ආවුසො විසාඛ අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සක්කායනිරොධගාමිනී පටිපදා වුත්තා භගවතා, සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධීති.

තඤ්ඤෙව නු ඛො අය්‍යෙ උපාදානං [1]තෙව පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා, උදාහු අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චහුපාදානක්ඛන්ධෙහි උපාදානන්ති. න ඛො ආවුසො විසාඛ තඤ්ඤෙව උපාදානං, [1]තෙව පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා, නාපි අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චහුපාදානක්ඛන්ධෙහි උපාදානං. යො ඛො ආවුසො විසාඛ පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු ඡන්දරාගො තං තත්ථ උපාදානන්ති.

කථං පනාය්‍යෙ සක්කායදිට්ඨි හොතීති. ඉධාවුසො විසාඛ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො, සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො, රූපං අත්තතො සමනුපස්සති, රූපවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං; වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, වෙදනාවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං; සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපස්සති, සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා සඤ්ඤං, සඤ්ඤාය වා අත්තානං; සංඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති, සංඛාරවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා සංඛාරෙ, සංඛාරෙසු වා අත්තානං; විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. එවං ඛො ආවුසො විසාඛ සක්කායදිට්ඨි හොතීති.

කථං පනාය්‍යෙ සක්කායදිට්ඨි න හොතීති. ඉධාවුසො විසාඛ සුතවා අරියසාවකො අරියානං දස්සාවී අරියධම්මස්ස කොවිදො අරියධම්මෙ සුවිනීතො, සප්පුරිසානං දස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස

1. "තෙ" ම, ස්‍යා. ඉ. "තෙ ව" සී-කළුවි.

කොවිදො සපපුරිසධමෙම සුවිනීතො, න රූපං අතතතො සමනුපසසති, [1]න රූපවනතං වා අතතානං, න අතතනි වා රූපං, න රූපසමිං වා අතතානං; න වෙදනං අතතතො සමනුපසසති, [2]න වෙදනාවනතං වා අතතානං, න අතතනි වා වෙදනං, න වෙදනාය වා අතතානං; න සඤඤං අතතතො සමනුපසසති, [3]න සඤඤාවනතං වා අතතානං, න අතතනි වා සඤඤං, න සඤඤාය වා අතතානං; න සංඛාරෙ අතතතො සමනුපසසති, [4]න සංඛාරවනතං වා අතතානං, න අතතනි වා සංඛාරෙ, න සංඛාරෙසු වා අතතානං; න විඤඤාණං අතතතො සමනුපසසති, [5]න විඤඤාණවනතං වා අතතානං, න අතතනි වා විඤඤාණං, න විඤඤාණසමිං වා අතතානං. එවං ඛො ආවුසො විසාඛ සකකායදිටඨි න හොතීති.

කතමො පනායෙය අරියො අටඨඞගිකො මගෙගාති. අයමෙව ඛො ආවුසො විසාඛ අරියො අටඨඞගිකො මගෙගා, සෙයයථීදං: සමමාදිටඨි සමමාසඞකපෙපා සමමාවාචා සමමාකමමනෙතා සමමාආජීවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධීති.

අරියො පනායෙය අටඨඞගිකො මගෙගා සංඛතො උදාහු අසංඛතොති. අරියො ඛො ආවුසො විසාඛ අටඨඞගිකො මගෙගා සංඛතොති.

අරියෙන නු ඛො අයෙය අටඨඞගිකෙන මගෙගන තයො ඛනධා සඞගහිතා, උදාහු තීහි ඛනෙධහි අරියො අටඨඞගිකො මගෙගා සඞගහීතොති. න ඛො ආවුසො විසාඛ අරියෙන අටඨඞගිකෙන මගෙගන තයො ඛනධා සඞගහිතා, තීහි ච ඛො ආවුසො විසාඛ ඛනෙධහි අරියො අටඨඞගිකො මගෙගා සඞගහීතො. යා චාවුසො විසාඛ සමමාවාචා යො ච සමමාකමමනෙතා යො ච සමමාආජීවො, ඉමෙ ධමමා සීලකඛනෙධ සඞගහීතා; යො ච සමමාවායාමො යා ච සමමාසති යො ච සමමාසමාධි, ඉමෙ ධමමා සමාධිකඛනෙධ සඞගහීතා; යා ච සමමාදිටඨි යො ච සමමාසඞකපෙපා, ඉමෙ ධමමා පඤඤාකඛනෙධ සඞගහීතාති.

කතමො පනායෙය සමාධි, [6]කතමෙ සමාධිනිමිතතා, [6]කතමෙ සමාධිපරිකඛාරා, කතමා සමාධිභාවනාති. යා ඛො ආවුසො විසාඛ චිතතසස එකගගතා අයං සමාධි, චතතාරො සතිපටඨානා සමාධිනිමිතතා, චතතාරො සමමපපධානා සමාධිපරිකඛාරා, යා

---

1. "න රූපවනතං අතතානං න අතතනි රූපං න රූපසමිං අතතානං" මු-සී. ඉ.
2. "න වෙදනාවනතං අතතානං න අතතනි වෙදනං න වෙදනාය අතතානං" මු-සී. ඉ.
3. "න සඤඤාවනතං අතතානං න අතතනි සඤඤං න සඤඤාය අතතානං" මු-සී. ඉ.
4. "න සඞඛාරවනතං අතතානං න අතතනි සඞඛාරෙ න සඞඛාරෙසු අතතානං" මු-සී. ඉ.
5. "න විඤඤාණවනතං අතතානං න අතතනි විඤඤාණං න විඤඤාණසමිං අතතානං" මු-සී. ඉ.
6. "කතමෙ ධමමා" ම. සය.

තෙසංයෙව ධම්මානං ආසෙවනා භාවනා බහුලීකම්මං අයං [1]තත්‍ථ සමාධිභාවනා'ති.

කති පනය්‍යෙ සඞ්ඛාරා'ති. තයොමෙ ආවුසො විසාඛ සඞ්ඛාරා; කායසඞ්ඛාරො වචීසඞ්ඛාරො චිත්තසඞ්ඛාරොති.

කතමො පනය්‍යෙ කායසඞ්ඛාරො, කතමො වචීසඞ්ඛාරො, කතමො චිත්තසඞ්ඛාරොති. අස්සාසපස්සාසා ඛො ආවුසො විසාඛ කායසඞ්ඛාරො, විතක්කවිචාරා වචීසඞ්ඛාරො, සඤ්ඤා ච වෙදනා ච චිත්තසඞ්ඛාරොති.

කස්මා පනය්‍යෙ අස්සාසපස්සාසා කායසඞ්ඛාරො, කස්මා විතක්කවිචාරා වචීසඞ්ඛාරො, කස්මා සඤ්ඤා ච වෙදනා ච චිත්තසඞ්ඛාරොති. අස්සාසපස්සාසා ඛො ආවුසො විසාඛ කායිකා එතෙ ධම්මා කායපටිබද්ධා, තස්මා අස්සාසපස්සාසා කායසඞ්ඛාරො. පුබ්බෙ ඛො ආවුසො විසාඛ විතක්කෙත්වා විචාරෙත්වා [2]පච්ඡා වාචං භින්දති, තස්මා විතක්කවිචාරා වචීසඞ්ඛාරො. සඤ්ඤා ච වෙදනා ච චෙතසිකා [3]එතෙ ධම්මා චිත්තපටිබද්ධා, තස්මා සඤ්ඤා ච වෙදනා ච චිත්තසඞ්ඛාරොති.

[4]කථං ච පනය්‍යෙ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්ති හොතීති. න ඛො ආවුසො විසාඛ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජිස්සන්ති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජාමීති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නොති වා, අථ ඛ්වාස්ස පුබ්බෙව තථා චිත්තං භාවිතං හොති යන්තං තථත්තාය උපනෙතීති.

සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස පනය්‍යෙ භික්ඛුනො කතමෙ ධම්මා පඨමං නිරුජ්ඣන්ති, යදි වා කායසඞ්ඛාරො යදි වා වචීසඞ්ඛාරො යදි වා චිත්තසඞ්ඛාරොති. සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුනො පඨමං නිරුජ්ඣති වචීසඞ්ඛාරො, තතො කායසඞ්ඛාරො, තතො චිත්තසඞ්ඛාරොති.

කථං පනය්‍යෙ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨානං හොතීති. න ඛො ආවුසො විසාඛ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහන්තස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහිස්සන්ති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහාමීති වා, අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතොති වා, අථ ඛ්වාස්ස පුබ්බෙව තථා චිත්තං භාවිතං හොති යන්තං තථත්තාය උපනෙතීති.

1. "එත්‍ථ" ම. 2. "වාචං" සයා. 3. "ඉමෙ ධම්මා" සී. 4. "කථං පනාවුසො" ම. සයා.

සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහන්තස්ස පනාය්‍යෙ භික්ඛුනො කතමෙ ධම්මා පඨමං උප්පජ්ජන්ති, යදි වා කායසඞ්ඛාරො යදි වා වචීසඞ්ඛාරො යදි වා චිත්තසඞ්ඛාරොති. සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහන්තස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුනො පඨමං උප්පජ්ජති චිත්තසඞ්ඛාරො, තතො කායසඞ්ඛාරො, තතො වචීසඞ්ඛාරොති—

සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතං පනාය්‍යෙ භික්ඛුං කති ඵස්සා ඵුසන්තීති. සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතං ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුං තයො ඵස්සා ඵුසන්ති: සුඤ්ඤතො ඵස්සො, අනිමිත්තො ඵස්සො, අප්පණිහිතො ඵස්සොති.

සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතස්ස පනාය්‍යෙ භික්ඛුනො කින්නින්නං චිත්තං හොති කිම්පොණං කිම්පබ්භාරන්ති. සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුනො විවෙකනින්නං චිත්තං හොති විවෙකපොණං විවෙකපබ්භාරන්ති—

කති පනාය්‍යෙ වෙදනාති. තිස්සො ඛො ඉමා ආවුසො විසාඛ වෙදනා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති.

කතමා පනාය්‍යෙ සුඛා වෙදනා, කතමා දුක්ඛා වෙදනා, කතමා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති. යං ඛො ආවුසො විසාඛ කායිකං වා චෙතසිකං වා සුඛං සාතං වෙදයිතං අයං සුඛා වෙදනා. යං ඛො ආවුසො විසාඛ කායිකං වා චෙතසිකං වා දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං අයං දුක්ඛා වෙදනා. යං ඛො ආවුසො විසාඛ කායිකං වා චෙතසිකං වා නෙව සාතං නාසාතං වෙදයිතං අයං අදුක්ඛමසුඛා වෙදනාති—

සුඛා පනාය්‍යෙ වෙදනා කිංසුඛා කිංදුක්ඛා, දුක්ඛා වෙදනා [1]කිංදුක්ඛා [2]කිංසුඛා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා කිංසුඛා කිංදුක්ඛාති. සුඛා ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනා ඨිතිසුඛා විපරිණාමදුක්ඛා, දුක්ඛා වෙදනා ඨිතිදුක්ඛා විපරිණාමසුඛා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා [3]ඤාණසුඛා අඤ්ඤාණදුක්ඛාති—

සුඛාය පනාය්‍යෙ වෙදනාය [4]කිංඅනුසයො අනුසෙති, දුක්ඛාය වෙදනාය [4]කිංඅනුසයො අනුසෙති, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය [4]කිංඅනුසයො අනුසෙතීති. සුඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති, දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයො අනුසෙති, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතීති—

1. "කිංසුඛා" සී. 2. "කිංදුක්ඛා" සී. 3. "සඤ්ඤාණසුඛා" ස්‍යා. 4. "කිමනුසයො" ඉ. මු-සී.

සබ්බාය නු ඛො අය්‍යෙ සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති, සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයො අනුසෙති, සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතීති. න ඛො ආවුසො විසාඛ සබ්බාය සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො අනුසෙති, න සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයො අනුසෙති, න සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතීති.

සුඛාය පනය්‍යෙ වෙදනාය කිං පහාතබ්බං, දුක්ඛාය වෙදනාය කිං පහාතබ්බං, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය කිං පහාතබ්බන්ති. සුඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය රාගානුසයො පහාතබ්බො, දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයො පහාතබ්බො, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පහාතබ්බොති.

සබ්බාය නු ඛො අය්‍යෙ සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො පහාතබ්බො, සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයො පහාතබ්බො, සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පහාතබ්බොති. න ඛො ආවුසො විසාඛ සබ්බාය සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො පහාතබ්බො, න සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසයො පහාතබ්බො, න සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පහාතබ්බො. ඉධාවුසො විසාඛ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, රාගං තෙන පජහති, න තත්ථ රාගානුසයො අනුසෙති. ඉධාවුසො විසාඛ භික්ඛු ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: [1]කුදස්සු නාමාහං තදායතනං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමි: යදරියා එතරහි ආයතනං උපසම්පජ්ජ විහරන්තීති, ඉති අනුත්තරෙසු [2]විමොක්ඛෙසු පිහං උපට්ඨාපයතො [3]උප්පජ්ජති [4]පිහාපච්චයා දොමනස්සං, පටිඝං තෙන පජහති, න තත්ථ පටිඝානුසයො අනුසෙති. ඉධාවුසො විසාඛ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [5]අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛං අසුඛං [6]උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අවිජ්ජං තෙන පජහති, න තත්ථ අවිජ්ජානුසයො අනුසෙතීති.

සුඛාය පනය්‍යෙ වෙදනාය කිං පටිභාගොති. සුඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය [7]දුක්ඛා වෙදනා පටිභාගොති.

දුක්ඛාය පනය්‍යෙ වෙදනාය කිං පටිභාගොති. දුක්ඛාය ඛො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය [8]සුඛා වෙදනා පටිභාගොති.

---

1. "කුදස්සු" ම. කුදස්සු" ස්‍යා. "කුදස්සුනාමහං" සී. 2. "විමොක්ඛෙසු" සී. 3. "උප්පජ්ජතීති" සී. 4. "පිහප්පච්චයා" ස්‍යා. 5. "අත්ථඞ්ගමා" ම. "අට්ඨඞ්ගමා" ස්‍යා. 6. "උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 7. "දුක්ඛවෙදනා" සී. 8. "සුඛවෙදනා" සී.

අදුක්ඛමසුඛාය පනාය්‍යෙ වෙදනාය කිං පටිභාගො ති. අදුක්ඛමසුඛාය බො ආවුසො විසාඛ වෙදනාය අවිජ්ජා පටිභාගොති.

අවිජ්ජාය පනාය්‍යෙ කිං පටිභාගොති. අවිජ්ජාය බො ආවුසො විසාඛ විජ්ජා පටිභාගොති.

විජ්ජාය පනාය්‍යෙ කිං පටිභාගොති. විජ්ජාය බො ආවුසො විසාඛ විමුත්ති පටිභාගොති.

විමුත්තියා පනාය්‍යෙ කිං පටිභාගොති. විමුත්තියා බො ආවුසො විසාඛ නිබ්බානං පටිභාගොති.

නිබ්බානස්ස පනාය්‍යෙ කිං පටිභාගොති. [1]අච්චසරාවුසො විසාඛ පඤ්හං, නාසක්ඛි පඤ්හානං පරියන්තං ගහෙතුං. නිබ්බානොගධං හි ආවුසො විසාඛ බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බානපරායනං නිබ්බානපරියොසානං. [2]ආකඞ්ඛමානො ච ත්වං ආවුසො විසාඛ භගවන්තං උපසඞ්කමිත්වා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාසි, යථා ච තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාසීති.

අථ බො විසාඛො උපාසකො ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා ධම්මදින්නං භික්ඛුනිං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො විසාඛො උපාසකො යාවතකො අහොසි ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා සද්ධිං කථාසල්ලාපො තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි. එවං වුත්තෙ භගවා විසාඛං උපාසකං එතදවොච: පණ්ඩිතා විසාඛ ධම්මදින්නා භික්ඛුනී, මහාපඤ්ඤා විසාඛ ධම්මදින්නා භික්ඛුනී, මමඤ්චෙපි ත්වං විසාඛ එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාසි අහම්පි තං [3]එවමෙවං බ්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා බ්‍යාකතං. [4]එසො චෙවෙතස්ස අත්ථො, එවමෙතං ධාරෙහීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො විසාඛො උපාසකො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

චූළවෙදල්ලසුත්තං චතුත්ථං.

[5--5.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං, භගවා එතදවොච:

---

1. "අච්චයාසි ආවුසො" ම. 2. "ආකඞ්ඛමානො ත්වං" සී. 3. "එවමෙව" සයා.
4. "එසො චෙව තස්ස" මු. "එසො චෙතස්ස" සයා.

චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානානි: කතමානි චත්තාරි: අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං: සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: නත්ථි කාමෙසු දොසොති. තෙ කාමෙසු [1]පාතබ්‍යතං ආපජ්ජන්ති. [2]තෙ ඛො මොළිබද්ධාහි පරිබ්බාජිකාහි පරිචාරෙන්ති, තෙ එවමාහංසු: කිං සු නාම තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පස්සමානා කාමානං පහානමාහංසු කාමානං පරිඤ්ඤං [3]පඤ්ඤපෙන්ති; සුඛො ඉමිස්සා පරිබ්බාජිකාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය බාහාය සම්ඵස්සොති. තෙ කාමෙසු [1]පාතබ්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ කාමෙසු [1]පාතබ්‍යතං ආපජ්ජිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [4]උපපජ්ජන්ති. තෙ තත්ථ දුක්ඛා [5]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති. තෙ එවමාහංසු: ඉදං ඛො තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පස්සමානා කාමානං පහානමාහංසු කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙන්ති, [6]ඉමෙ හි මයං කාමහෙතු කාමනිදානං දුක්ඛා [5]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියාමාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ මාලුවාසිපාටිකා ඵලෙය්‍ය, අථ ඛො තං භික්ඛවෙ මාලුවාබීජං අඤ්ඤතරස්මිං සාලමූලෙ නිපතෙය්‍ය. අථ ඛො භික්ඛවෙ යා තස්මිං සාලෙ අධිවත්ථා දෙවතා සා භීතා සංවිග්ගා සන්තාසං ආපජ්ජෙය්‍ය. අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අධිවත්ථාය දෙවතාය මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා, ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසධිතිණවනප්පතීසු අධිවත්ථා දෙවතා, සඞ්ගම්ම සමාගම්ම එවං සමස්සාසෙය්‍යුං: මා භවං භායි, මා භවං භායි, අප්පෙව නාමෙතං මාලුවාබීජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය [7]මගො වා ඛාදෙය්‍ය [8]දවඩාහො වා ඩහෙය්‍ය වනකම්මිකා වා උද්ධරෙය්‍යුං උපචිකා වා [9]උද්‍රභෙය්‍යුං, අබීජං වා පනස්සාති. අථ ඛො තං භික්ඛවෙ මාලුවාබීජං නෙව මොරො ගිලෙය්‍ය න [7]මගො ඛාදෙය්‍ය න [8]දවඩාහො ඩහෙය්‍ය න වනකම්මිකා උද්ධරෙය්‍යුං න උපචිකා [9]උද්‍රභෙය්‍යුං, [10]බීජංච පනස්ස. තං පාවුස්සකෙන මෙඝෙන අභිප්පවට්ඨං

---

1. "පාතබ්‍යතං" ම. ස්‍යා. ඉ. 2. "තෙ මොළිබද්ධාහි" ම. "තෙ ඛො මොලිබද්ධාහි" ස්‍යා. 3. "පඤ්ඤපෙන්ති" ම. 4. "උපපජ්ජන්ති" සී. 5. "තිබ්බා ඛරා" ම. 6. "කාමෙහි" සී-කත්ථචි. 7. "මිගො" ස්‍යා. සී-කත්ථචි. 8. "වනදහො" ම. 9. "උදභෙය්‍යුං" සී-කත්ථචි. 10. "බීජං" ම. "බීජඤ්ච" ස්‍යා. "බීජං වා" සී.

සඹධදෙව [1]විරූළ්හෙහාය්‍ය, සාස්ස මාලුවාලතා තරුණා මුදුකා ලොමසා විලම්බිනී, සා තං සාලං උපනිසෙවෙය්‍ය. අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අධිවත්ථාය දෙවතාය එවමස්ස: කිං සු නාම තෙ භොන්තො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා, ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා, [2]ඔසධිතිණවනස්පතීසු අධිවත්ථා දෙවතා, මාලුවාබීජෙ අනාගතභයං සම්පස්සමානා සඞ්ගම්ම සමාගම්ම එවං සමස්සාසෙසුං: මා භවං භායි, මා භවං භායි, අප්පෙව [3]නාමෙතං මාලුවාබීජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය [4]මගො වා ඛාදෙය්‍ය [5]දවඩාහො වා ඩහෙය්‍ය, වනකම්මිකා වා උද්ධරෙය්‍යුං උපචිකා වා [6]උද්‍රභෙය්‍යුං, අබීජං වා පනස්සාති; සුඛො ඉමිස්සා මාලුවාලතාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය විලම්බිනියා සම්ඵස්සොති. සා තං සාලං [7]අනුපරිහරෙය්‍ය, සා තං සාලං [8]අනුපරිහරිත්වා උපරි [9]විටභිං කරෙය්‍ය, උපරි [9]විටභිං කරිත්වා [10]ඔඝනං ජනෙය්‍ය, [10]ඔඝනං ජනෙත්වා යෙ තස්ස සාලස්ස මහන්තා මහන්තා ඛන්ධා තෙ පදාලෙය්‍ය. අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අධිවත්ථාය දෙවතාය එවමස්ස: ඉදං ඛො තෙ භොන්තො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා, ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා [2]ඔසධිතිණවනස්පතීසු අධිවත්ථා දෙවතා, මාලුවාබීජෙ අනාගතභයං සම්පස්සමානා සඞ්ගම්ම සමාගම්ම එවං සමස්සාසෙසුං: මා භවං භායි, මා භවං භායි, අප්පෙව [3]නාමෙතං මාලුවාබීජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය [4]මගො වා ඛාදෙය්‍ය [5]දවඩාහො වා ඩහෙය්‍ය වනකම්මිකා වා උද්ධරෙය්‍යුං උපචිකා වා [6]උද්‍රභෙය්‍යුං, අබීජංවා පනස්සාති, යඤ්චාහං මාලුවාබීජහෙතු දුක්ඛා තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියාමීති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සන්ති එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: නත්ථි කාමෙසු දොසොති. තෙ කාමෙසු [11]පාතබ්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ [12]මොළිබද්ධාහි පරිබ්බාජිකාහි පරිචාරෙන්ති; තෙ එවමාහංසු: [13]කිං සු නාම තෙ භොන්තො සමණබ්‍රාහ්මණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පස්සමානා කාමානං පහානමාහංසු කාමානං පරිඤ්ඤං [14]පඤ්ඤපෙන්ති, සුඛො ඉමිස්සා පරිබ්බාජිකාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය බාහාය සම්ඵස්සොති. තෙ කාමෙසු [11]පාතබ්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ කාමෙසු [11]පාතබ්‍යතං ආපජ්ජිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [15]උපපජ්ජන්ති. තෙ තත්ථ දුක්ඛා [16]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියන්ති. තෙ එවමාහංසු: ඉදං ඛො භොන්තො

1. "විරූළ්හෙය්‍ය" ම. ස්‍යා. 2. "ඔසධිතිණවනප්පතීසු" ම. ස්‍යා. 3. "නාම තං" සී-සාළුවි.
4. "මිගො" ,ස්‍යා. සී-සාළුවි. 5. "වනදාහො" ම. 6. "උද්දෙහෙය්‍යුං" සී-සාළුවි.
7. "අනුපරිවාරෙය්‍ය" ස්‍යා. 8. "අනුපරිවාරෙත්වා" ස්‍යා. 9. "විටපං" ම.
10. "ඔඝං" සී. 11. "පාතබ්‍යතං" ,ම ස්‍යා. ඉ. 12. "මොළිබන්ධාහි" ම. ස්‍යා.
13. "කිං නාමෙතෙ" සී. 14. "පඤ්ඤාපෙන්ති" ම. 15. "උපපජ්ජන්ති" සී.
16. "තිබ්බා ඛරා" ම.

සමණබ්‍රාහ්මණා කාමෙසු අනාගතභයං සම්පස්සමානා කාමානං පහානමාහංසු කාමානං පරිඤ්ඤං [1]පඤ්ඤාපෙන්ති, [2]ඉමෙ හි මයං කාමහෙතු කාමනිදානං දුක්ඛා [3]තිප්පා කටුකා වෙදනා වෙදියාමාති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං. ෴

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අචෙලකො හොති මුත්තාචාරො [4]හත්ථාවලෙඛනො, න එහිභදන්තිකො න තිට්ඨභදන්තිකො, න අභිහටං න උද්දිස්සකතං න නිමන්තණං සාදියති; සො න කුම්භිමුඛා පතිගණ්හාති, න [5]ඛලොපිමුඛා පතිගණ්හාති, න එළකමන්තරං න දණ්ඩමන්තරං න මුසලමන්තරං, න ද්වින්නං භුඤ්ජමානානං, න ගබ්භිනියා න පායමානාය න පුරිසන්තරගතාය, න සඞ්කිත්තීසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඩසණ්ඩචාරිණී, න මච්ඡං න මංසං න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිබති, සො එකාගාරිකො වා හොති එකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා හොති ද්වාලොපිකො, ෴පෙ෴ සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො, එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති, ද්විහිපි දත්තීහි යාපෙති ෴පෙ෴ සත්තහිපි දත්තීහි යාපෙති; එකාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති, ද්වාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති, ෴පෙ෴ සත්තාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති, ඉති එවරූපං අද්ධමාසිකම්පි පරියායභත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තො විහරති, සො සාකභක්ඛො වා හොති සාමාකභක්ඛො වා හොති නීවාරභක්ඛො වා හොති [6]දද්දුලභක්ඛො වා හොති හටභක්ඛො වා හොති කණභක්ඛො වා හොති ආචාමභක්ඛො වා හොති පිඤ්ඤාකභක්ඛො වා හොති තිණභක්ඛො වා හොති ගොමයභක්ඛො වා හොති, වනමූලඵලාහාරො [7]වා යාපෙති පවත්තඵලභොජී. සො සාණානිපි ධාරෙති මසාණානිපි ධාරෙති ඡවදුස්සානිපි ධාරෙති පංසුකූලානිපි ධාරෙති තිරීටානිපි ධාරෙති [8]අජිනානිපි ධාරෙති [9]අජිනක්ඛිපම්පි ධාරෙති කුසචීරම්පි ධාරෙති වාකචීරම්පි ධාරෙති ඵලකචීරම්පි ධාරෙති කෙසකම්බලම්පි ධාරෙති වාළකම්බලම්පි ධාරෙති, [10]උලූකපක්ඛම්පි ධාරෙති; කෙසමස්සුලොචකොපි හොති කෙසමස්සුලොචනානුයොගමනුයුත්තො, උබ්භට්ඨකොපි හොති [11]ආසනපටික්ඛිත්තො, උක්කුටිකොපි හොති [12]උක්කුටිකප්පධානානුයොගමනුයුත්තො, කණ්ටකාපස්සයිකොපි හොති, කණ්ටකාපස්සයෙ

1. "පඤ්ඤපෙන්ති" ම. 2. "කාමෙහි" සී. 3. තිබ්බා ඛරා" ම. 4. "හත්ථාපලෙඛනො" ම. 5. "කළොපිමුඛා" ම. ස්‍යා. සී-කළුවි. 6. "ගද්දුල" සී. 7. "යාපෙති" ම. ස්‍යා. ඉ. 8. "අජිනම්පි" ම. "අජ්ජිනානිපි" ස්‍යා. 9. "අජිනක්ඛිකම්පි" සී. "අජ්ජිනක්ඛිපම්පි" ස්‍යා. 10. "උලූකපක්ඛම්පි ධාරෙති" ස්‍යා. 11. "ආසනපටික්ඛිත්තොපි" ස්‍යා. 12. "උක්කුටිකප්පධානමනුයුත්තො" සී-කළුවි.

සෙය්‍යං කප්පෙති, සායතතියකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තො විහරති. ඉති එවරූපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයොගමනුයුත්තො විහරති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [1]උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පකතියා තිබ්බරාගජාතිකො හොති, සො අභික්ඛණං රාගජං [2]දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති; පකතියා තිබ්බදොසජාතිකො හොති, සො අභික්ඛණං දොසජං [2]දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති; පකතියා තිබ්බමොහජාතිකො හොති, සො අභික්ඛණං මොහජං [2]දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි [3]දොමනස්සෙන [4]අස්සුමුඛො [5]රුදමානො පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං චරති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පකතියා න තිබ්බරාගජාතිකො හොති, සො න අභික්ඛණං රාගජං [2]දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති; පකතියා න තිබ්බදොසජාතිකො හොති, සො න අභික්ඛණං දොසජං [2]දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති; පකතියා න තිබ්බමොහජාතිකො හොති, සො න අභික්ඛණං මොහජං [2]දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං [6]දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පීතියා ච විරාගා [7]උපෙඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති: යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති [7]උපෙඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං [8]අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං [9]උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො කායස්ස භෙදා

1. "උපපජ්ජති" සී. 2. "දුක්ඛදොමනස්සං" ර. ච. වි. 3. "දොමනස්සෙන පුට්ඨො සමානො" ස්‍යා. 4. "අස්සුමුඛොපි" ම. ස්‍යා. 5. "රොදමානො" ස්‍යා. 6. "දුතියජ්ඣානං-පෙ-චතුත්ථජ්ඣානං" ම. ස්‍යා. 7. "උපෙක්ඛකො" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 8. "අත්ථඞ්ගමා" ම. "අට්ඨඞ්ගමා" ස්‍යා. 9. "උපෙක්ඛා" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ.

පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [1]උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරි ධම්මසමාදානානීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

චූළධම්මසමාදානසුත්තං පඤ්චමං

[5—6]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

යෙභුය්‍යෙන භික්ඛවෙ සත්තා එවංකාමා එවංඡන්දා එවංඅධිප්පායා: අහො වත අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා [2]ධම්මා පරිහායෙය්‍යුං, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා [3]ධම්මා අභිවඩ්ඪෙය්‍යුන්ති. තෙසං භික්ඛවෙ සත්තානං එවංකාමානං එවංඡන්දානං එවංඅධිප්පායානං අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිහායන්ති. [4]තත්‍ර තුම්හෙ භික්ඛවෙ [5]කං හෙතුං පච්චෙථාති. භගවංමූලකා නො භන්තෙ ධම්මා භගවංනෙත්තිකා භගවංපටිසරණා. [6]සාධු වත භන්තෙ [7]භගවන්තංයෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො, භගවතො සුත්වා භික්ඛූ ධාරෙස්සන්තීති. තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො, සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො, සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ න ජානාති, අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ න ජානාති, භජිතබ්බෙ ධම්මෙ න ජානාති. අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ න ජානාති. සො සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ අජානන්තො අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ අජානන්තො, භජිතබ්බෙ ධම්මෙ අජානන්තො අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ අජානන්තො, අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ සෙවති සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ න සෙවති, අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ භජති භජිතබ්බෙ ධම්මෙ න භජති. තස්ස අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ සෙවතො සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ අසෙවතො, අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ භජතො භජිතබ්බෙ ධම්මෙ අභජතො, අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා

1. "උපපජ්ජති" සී. 2. "පරිහායෙය්‍යුං" ස්‍යා. 3. "අභිවඩ්ඪෙය්‍යුන්ති" ස්‍යා. 4. "තත්‍ර භික්ඛවෙ" සී. 5. "තං කිස්ස හෙතු" ස්‍යා. 6. "සාධු භන්තෙ" සී. 7. "භගවන්තඤ්ඤෙව" මූ. සී. ම. ස්‍යා. ඉ.

පරිහායන්ති; තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අවිද්දසුනො.

සුතවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දස්සාවී අරියධම්මස්ස කොවිදො අරියධම්මෙ සුවිනීතො, සප්පුරිසානං දස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස කොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ සුවිනීතො, සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ [1]පජානාති අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ [1]පජානාති, භජිතබ්බෙ ධම්මෙ [1]පජානාති අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ [1]පජානාති, සො සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ [2]පජානන්තො අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ [2]පජානන්තො, භජිතබ්බෙ ධම්මෙ [2]පජානන්තො අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ [2]පජානන්තො, අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ න සෙවති සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ සෙවති, අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ න භජති, භජිතබ්බෙ ධම්මෙ භජති. තස්ස අසෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ අසෙවතො සෙවිතබ්බෙ ධම්මෙ සෙවතො, අභජිතබ්බෙ ධම්මෙ අභජතො භජිතබ්බෙ ධම්මෙ භජතො, අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති; තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [3]විද්දසුනො.

චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානානි, කතමානි චත්තාරි: අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං. අත්ථි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං.

තත්‍ර භික්ඛවෙ [4]යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, තං [5]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නප්පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකන්ති. තං [5]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අප්පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අවිද්දසුනො. තත්‍ර භික්ඛවෙ [4]යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං, තං [5]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නප්පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකන්ති. තං [5]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අප්පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජෙති;

---

1. "ජානාති" ම. සයා. 2. "ජානන්තො" ම. සයා. 3. "විද්දසුනොති" සයා.
4. "යමිදං" ම. සයා. ඉ. 5. "අවිද්ධා" සයා.

තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [1]අවිද්දසුනො. තත්‍ර භික්ඛවෙ [2]යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං, තං [3]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නප්පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකන්ති. තං [3]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අප්පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [1]අවිද්දසුනො. තත්‍ර භික්ඛවෙ [2]යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච [4]සුඛවිපාකං, තං [3]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං නප්පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකන්ති. තං [3]අවිද්වා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අප්පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [1]අවිද්දසුනො.

තත්‍ර භික්ඛවෙ [2]යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, තං [5]විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකන්ති. තං [5]විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [6]විද්දසුනො. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං, තං [5]විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකන්ති. තං [5]විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං අසෙවතො තං පරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [6]විද්දසුනො. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං, තං [5]විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකන්ති. තං විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තං

---

1. "අවිද්දසුනොති" සයා. 2, "යමිදං" ම. සයා. ඉ. 3. "අවිද්ධ." සයා. 4, "සුඛවිපාකන්ති" ම. 5. "විද්ධා" සයා. 6. "විද්දසුනොති" සයා.

සෙවති, තං න පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [1]විද්දසුනො. තත්‍ර භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං, තං [2]විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති: ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකන්ති. තං [2]විද්වා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තං සෙවති, තං න පරිවජ්ජෙති; තස්ස තං සෙවතො තං අපරිවජ්ජයතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිහායන්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං [1]විද්දසුනො.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන පාණාතිපාතී හොති පාණාතිපාතපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන අදින්නාදායී හොති අදින්නාදානපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන මුසාවාදී හොති මුසාවාදපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන [3]පිසුණාවාචො හොති [4]පිසුණාවාචපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන [5]එරුසාවාචො හොති [6]එරුසාවාචපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන සම්ඵප්පලාපී හොති සම්ඵප්පලාපපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන අභිජ්ඣාලු හොති අභිජ්ඣාපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන බ්‍යාපන්නචිත්තො හොති බ්‍යාපාදපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන මිච්ඡාදිට්ඨි හොති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං [7]උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සහාපි සුඛෙන සහාපි

---

1. "විද්දසුනොති" ස්‍යා. 2. "විද්ධා" ස්‍යා. 3. "පිසුණාවාචො" ම, ස්‍යා. 4. "පිසුණාවාචාපච්චයා" මු-සී. "පිසුණවාචාපච්චයා" ම. ස්‍යා. 5. "එරුසවාචො" ම. ස්‍යා. 6. එරුසාවාචාපච්චයා" මු-සී. "එරුසවාචාපච්චයා" ම, ස්‍යා, 7. "උපපජ්ජති" සී.

සොමනස්සෙන පාණාතිපාතී හොති පාණාතිපාතපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන අදින්නාදායී හොති අදින්නාදානපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන මුසාවාදී හොති මුසාවාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන [1]පිසුණාවාචො හොති [2]පිසුණාවාචපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන [3]ඵරුසාවාචො හොති [4]ඵරුසාවාචපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන සම්ඵප්පලාපී හොති සම්ඵප්පලාපපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන අභිජ්ඣාලු හොති අභිජ්ඣාපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන බ්‍යාපන්නචිත්තො හොති බ්‍යාපාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන මිච්ඡාදිට්ඨී හොති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති පාණාතිපාතා වෙරමණිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති අදින්නාදානා වෙරමණිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන මුසාවාදා පටිවිරතො හොති මුසාවාදා වෙරමණිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන [5]පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති [5]පිසුණාය වාචාය වෙරමණිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන [6]ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති [9]ඵරුසාය වාචාය වෙරමණිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං

---

1. "පිසුණවාචො" ම. ස්‍යා. 2. "පිසුණාවාචාපච්චයා" මු-සී. "පිසුණවාචාපච්චයා" ම. ස්‍යා. 3. "ඵරුසවාචො" ම. ස්‍යා. 4. "ඵරුසාවාචාපච්චයා" මු-සී. ඵරුසවාචාපච්චයා" ම. ස්‍යා. 5. "පිසුණාවාචා" මු-සී. 6. "ඵරුසාවාචා" මු-සී.

පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති සම්ඵප්පලාපා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන අනභිජ්ඣාලු හොති අනභිජ්ඣාපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන අබ්‍යාපන්නචිත්තො හොති අබ්‍යාපාදපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි දුක්ඛෙන සහාපි දොමනස්සෙන සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [1]උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති පාණාතිපාතා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති අදින්නාදානා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන මුසාවාදා පටිවිරතො හොති මුසාවාදා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන [2]පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති [2]පිසුණාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන [3]ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති [3]ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති සම්ඵප්පලාපා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන අනභිජ්ඣාලු හොති අනභිජ්ඣාපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන අබ්‍යාපන්නචිත්තො හොති අබ්‍යාපාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සහාපි සුඛෙන සහාපි සොමනස්සෙන සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං [1]උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරි ධම්මසමාදානානි.

1. "උප්පජ්ජති" සී. 2. "පිසුණාවාචා" සී-කළුවි. 3. "ඵරුසාවාචා" සී-කළුවි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ [1]තිත්තකාලාපු විසෙන සංසට්ඨො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛපටික්කූලො, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස, අයං [1]තිත්තකාලාපු විසෙන සංසට්ඨො, සචෙ ආකංඛසි [2]පිප, තස්ස තෙ [3]පිපතො චෙව නච්ඡාදෙස්සති වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, පීත්වා ච පන මරණං වා [4]නිගච්ඡිසි මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. සො තං [5]අපටිසඞ්ඛාය [6]පිපෙය්‍ය, [7]න පටිනිස්සජ්ජෙය්‍ය; තස්ස තං [3]පිපතො චෙව නච්ඡාදෙය්‍ය වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, [8]පීත්වා ච පන මරණං වා නිගච්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි [9]යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආපානීයකංසො වණ්ණසම්පන්නො ගන්ධසම්පන්නො රසසම්පන්නො, සො ච ඛො විසෙන සංසට්ඨො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛපටික්කූලො, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස, [10]අයං ආපානීයකංසො වණ්ණසම්පන්නො ගන්ධසම්පන්නො රසසම්පන්නො, සො ච ඛො විසෙන සංසට්ඨො, සචෙ ආකඞ්ඛසි [2]පිප, තස්ස තෙ [3]පිපතො හි ඛො ඡාදෙස්සති වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, [8]පීත්වා ච පන මරණං වා [4]නිගච්ඡිසි මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. සො තං [5]අපටිසඞ්ඛාය [6]පිපෙය්‍ය, [7]න පටිනිස්සජ්ජෙය්‍ය; තස්ස තං [3]පිපතො හි ඛො ඡාදෙය්‍ය වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, [8]පීත්වා ච පන මරණං වා නිගච්ඡෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි [9]යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පූතිමුත්තං නානාභෙසජ්ජෙහි සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පණ්ඩුරොගී, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස, ඉදං පූතිමුත්තං නානාභෙසජ්ජෙහි සංසට්ඨං, සචෙ ආකඞ්ඛසි [2]පිප, තස්ස තෙ [3]පිපතො හි ඛො නච්ඡාදෙස්සති වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, [8]පීත්වා ච පන සුඛී භවිස්සසීති. සො තං පටිසඞ්ඛාය [6]පිපෙය්‍ය, [7]න පටිනිස්සජ්ජෙය්‍ය; තස්ස තං [3]පිපතො හි ඛො නච්ඡාදෙය්‍ය වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, [8]පීත්වා ච පන සුඛී අස්ස. තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි [9]යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයතිං සුඛවිපාකං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ [11]දධිඤ්ච මධුඤ්ච සප්පිඤ්ච ඵාණිතඤ්ච එකජ්ඣං සංසට්ඨං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ලොහිතපක්ඛන්දිකො,

1. "තිත්තකාලාබු" ම. ඉ. සී-කම්බුජ "තිත්තිකාලාබු" ස්‍යා. 2. "පිව" ම. ස්‍යා. 3. "පිවතො" ම. ස්‍යා. 4. "නිගච්ඡසි" ස්‍යා. 5. "අප්පටිසඞ්ඛාය" ම. ස්‍යා. 6. "පිවෙය්‍ය" ම. ස්‍යා. සී.-කම්බුජ. 7. "නප්පටිනිස්සජ්ජෙය්‍ය" මූ.-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 8. "පිවිත්වා" ම. ස්‍යා. සී.-කම්බුජ. 9. "යදිදං" ස්‍යා. 10. "ආපානීයකංසො" ස්‍යා. 11. "දධි ච මධු ච සප්පි ච" ම. ස්‍යා.

තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අම්භො පුරිස, ඉමං [1]දධිඤ්ච මධුඤ්ච සප්පිඤ්ච ඵාණිතඤ්ච එකජ්ඣං සංසට්ඨං, සචෙ ආකඞ්ඛසි [2]පිප, තස්ස තෙ [3]පිපතො චෙව ඡාදෙස්සති වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, [4]පිත්වා ච පන සුඛී [5]භවිස්සසීති. සො තං පටිසඞ්ඛාය පිපෙය්‍ය, [6]න පටිනිස්සජ්ජෙය්‍ය; තස්ස තං [3]පිපතො චෙව ඡාදෙය්‍ය වණ්ණෙනපි ගන්ධෙනපි රසෙනපි, [4]පිත්වා ච පන සුඛී අස්ස. තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි [7]යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විද්ධෙ විගතවලාහකෙ දෙවෙ ආදිච්චො නභං අබ්භුස්සක්කමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිවිහච්ච භාසති ච තපති ච විරොචති ච, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ [7]යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චෙව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං [8]තදඤ්ඤෙ පුථුසමණබ්‍රාහ්මණපරප්පවාදෙ අභිවිහච්ච භාසති ච තපති ච විරොචති චාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාධම්මසමාදානසුත්තං ඡට්ඨං.

[5--7.]

ඒවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

වීමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරස්ස චෙතොපරියායං අජානන්තෙන තථාගතෙ සමන්නෙසනා කාතබ්බා, සම්මාසම්බුද්ධො වා නො වා ඉති විඤ්ඤාණායාති. භගවංමූලකා නො, භන්තෙ ධම්මා භගවංනෙත්තිකා භගවංපටිසරණා. සාධු වත භන්තෙ භගවන්තංයෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො, භගවතො සුත්වා භික්ඛූ [9]ධාරෙස්සන්තීති. තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

විමංසකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරස්ස චෙතොපරියායං අජානන්තෙන ද්වීසු ධම්මෙසු තථාගතො සමන්නෙසිතබ්බො, චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යෙසු ධම්මෙසු: යෙ සඞ්කිලිට්ඨා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යා

---

1. "දධි ච මධුච සප්පි ච" ම. ස්‍යා. 2. "පිව" ම. ස්‍යා. 3. "පිවතො" ම. ස්‍යා. 4. "පිවිත්වා" ම. ස්‍යා. සී.-කාළුවි. 5. "භවිස්සතීති" ස්‍යා. 6. "නප්පටිනිස්සජ්ජෙය්‍ය" මු-සී.ම,ස්‍යා,ඉ. 7. "යදිදං" ස්‍යා. 8. "තදඤ්ඤෙ ච" සී-කාළුවි. 9. "ධාරිස්සන්තීති"ම.

ධමමා සංවිජජනති වා තෙ තථාගතසස නො වාති. තමෙනං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: යෙ සඞකිලිටඨා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා න තෙ තථාගතසස සංවිජජනතීති. යතො නං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: යෙ සඞකිලිටඨා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා න තෙ තථාගතසස සංවිජජනතීති, තතො නං උතතරිං සමනෙනසති: යෙ [1]වීතිමිසසා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා සංවිජජනති වා තෙ තථාගතසස නො වාති. තමෙනං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: යෙ [1]වීතිමිසසා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා න තෙ තථාගතසස සංවිජජනතීති. යතො නං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: යෙ [1]වීතිමිසසා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා න තෙ තථාගතසස සංවිජජනතීති, තතො නං උතතරිං සමනෙනසති: යෙ වොදාතා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා සංවිජජනති වා තෙ තථාගතසස නො වාති. තමෙනං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: යෙ වොදාතා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා සංවිජජනති තෙ තථාගතසසාති. යතො නං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: යෙ වොදාතා චකඛුසොතවිඤෙඤයයා ධමමා සංවිජජනති තෙ තථාගතසසාති, තතො නං උතතරිං සමනෙනසති: දීඝරතතං සමාපනෙනා [2]අයමායසමා ඉමං කුසලං ධමමං, උදාහු ඉතතරසමාපනෙනාති. තමෙනං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: දීඝරතතං සමාපනෙනා [2]අයමායසමා ඉමං කුසලං ධමමං, නායමායසමා ඉතතරසමාපනෙනාති. යතො නං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: දීඝරතතං සමාපනෙනා අයමායසමා ඉමං කුසලං ධමමං, නායමායසමා ඉතතරසමාපනෙනාති, තතො නං උතතරිං සමනෙනසති: [3]ඤතතජඣාපනෙනා අයමායසමා භිකඛු [4]යසපපතෙතා, සංවිජජනතසස ඉධෙකචෙච ආදීනවාති. න තාව භිකඛවෙ භිකඛුනො ඉධෙකචෙච ආදීනවා සංවිජජනති යාව න [3]ඤතතජඣාපනෙනා හොති [4]යසපපතෙතා. යතො ච ඛො භිකඛවෙ භිකඛු [3]ඤතතජඣාපනෙනා හොති [4]යසපපතෙතා, අථසස ඉධෙකචෙච ආදීනවා [5]සංවිජජනති. තමෙනං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: [3]ඤතතජඣාපනෙනා අයමායසමා භිකඛු [4]යසපපතෙතා, නාසස ඉධෙකචෙච ආදීනවා සංවිජජනතීති. යතො නං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: [3]ඤතතජඣාපනෙනා අයමායසමා භිකඛු [4]යසපපතෙතා, නාසස ඉධෙකචෙච ආදීනවා සංවිජජනතීති, තතො නං උතතරිං සමනෙනසති: අභයූපරතො අයමායසමා, නායමායසමා භයූපරතො, වීතරාගතතා කාමෙ න සෙවති ඛයා රාගසසාති. තමෙනං සමනෙනසමානො එවං ජානාති: අභයූපරතො අයමායසමා, නායමායසමා භයූපරතො, වීතරාගතතා කාමෙ න සෙවති ඛයා රාගසසාති. තඤෙච භිකඛවෙ භිකඛුං

1. "වෙතිමිසසා" සී-සාමවි. 2. "අයං ආයසමා" සී. 3. "ඤාතජඣාපනෙනා" සයා. 4. "යසපපතෙතා" සයා. 5. "සංවිජජනතීති" සී.

පරෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: කො පනායස්මතො ආකාරා කෙ අන්වයා යෙනායස්මා එවං [1]වදෙසි: අභයූපරතො අයමායස්මා නායමායස්මා භයූපරතො, වීතරාගත්තා කාමෙ න සෙවති ඛයා රාගස්සාති. සම්මා [2]ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං [3]ඛ්‍යාකරෙය්‍ය: තථා හි පන අයමායස්මා සංඝෙ වා විහරන්තො එකො වා විහරන්තො යෙ ච තත්ථ සුගතා යෙ ච තත්ථ දුග්ගතා යෙ ච තත්ථ ගනමනුසාසන්ති යෙ ච ඉධෙකච්චෙ ආමිසෙසු සන්දිස්සන්ති යෙ ච ඉධෙකච්චෙ ආමිසෙන අනුපලිත්තා, නායමායස්මා තං තෙන අවජානාති; සම්මුඛා ඛො පන මෙතං භගවතො සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහීතං: අභයූපරතොහමස්මි, නාහමස්මි භයූපරතො, වීතරාගත්තා කාමෙ න සෙවාමි ඛයා රාගස්සාති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ [4]තථාගතොව උත්තරිං පටිපුච්ඡිතබ්බො: යෙ සංකිලිට්ඨා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති වා තෙ තථාගතස්ස නො වාති. [2]ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං [3]ඛ්‍යාකරෙය්‍ය: යෙ සංකිලිට්ඨා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්තීති. යෙ [5]වීතිමිස්සා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති වා [6]තෙ තථාගතස්ස නො වාති. [2]ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං [3]ඛ්‍යාකරෙය්‍ය: යෙ [5]වීතිමිස්සා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා න [6]තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජන්තීති. යෙ වොදාතා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති වා [6]තෙ තථාගතස්ස නො වාති. [2]ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං [3]ඛ්‍යාකරෙය්‍ය: යෙ වොදාතා චක්ඛුසොතවිඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති [6]තෙ තථාගතස්ස; [7]එතපථොහමස්මි [8]එතගොචරො, නො ච තෙන තම්මයොති. එවංවාදිං ඛො භික්ඛවෙ සත්ථාරං අරහති සාවකො උපසංකමිතුං ධම්මසවනාය, තස්ස සත්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණීතපණීතං කණ්හසුක්කසප්පටිභාගං. යථා යථා ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සත්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණීතපණීතං කණ්හසුක්කසප්පටිභාගං, තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං ධම්මං ධම්මෙසු නිට්ඨං ගච්ඡති, සත්ථරි පසීදති: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, [9]ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, [10]සුපටිපන්නො සංඝොති.

[11]තඤ්චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුං [12]පරෙ එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: කො පනායස්මතො ආකාරා කෙ අන්වයා යෙනායස්මා එවං [1]වදෙසි: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, [9]ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, [10]සුපටිපන්නො සංඝොති, සම්මා [2]ඛ්‍යාකරමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං

7, "වදෙති" සයා. 2. "ව්‍යාකරමානො" සී. 3. "ව්‍යාකරෙය්‍ය" සී, 4. "තථාගතො" සයා. "තථාගතො වා" මු.-සී. 5. "වෙතිමිස්සා" සී.-කපුව්. 6. "තථාගතස්ස" සයා. 7. "එතංපථො" ම. 8. "එතංගොචරො" ම. 9. ස්වාක්ඛ්‍යාතො" ම. 10. "සුප්පටිපන්නො" ම. 11. "තඤ්චෙ" ම. සයා, 12. "පුනෙවං" සයා.

බ්‍යාකරෙය්‍ය; ඉධාහං ආවුසො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිං ධම්මසවණාය, තස්ස මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණීතපණීතං කණ්හසුක්කසප්පටිභාගං. යථා යථා මෙ ආවුසො භගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණීතපණීතං කණ්හසුක්කසප්පටිභාගං, තථා තථාහං තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං ධම්මං ධම්මෙසු [1]නිට්ඨමගමං, සත්ථරි පසීදිං: සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, [2]ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, [3]සුපටිපන්නො සඞ්ඝොති.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි බ්‍යඤ්ජනෙහි තථාගතෙ සද්ධා නිවිට්ඨා හොති මූලජාතා [4]පතිට්ඨිතා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආකාරවතී සද්ධා දස්සනමූලිකා දළ්හා [5]අසංහාරියා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මුනා වා කෙනචි වා ලොකස්මිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ තථාගතෙ ධම්මසමන්නෙසනා හොති, එවඤ්ච පන තථාගතො ධම්මතාසුසමන්නිට්ඨො හොතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

වීමංසකසුත්තං සත්තමං

[5--8.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා කොසම්බියං විහරති ඝොසිතාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන කොසම්බියං භික්ඛූ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරන්ති; තෙ න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙන්ති න ච සඤ්ඤත්තිං උපෙන්ති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙන්ති න ච නිජ්ඣත්තිං උපෙන්ති. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ඉධ භන්තෙ කොසම්බියං භික්ඛූ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරන්ති; තෙ න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙන්ති න ච සඤ්ඤත්තිං උපෙන්ති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙන්ති න ච නිජ්ඣත්තිං උපෙන්තීති.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං අමන්තෙසි: එහි ත්වං භික්ඛු මම වචනෙන තෙ භික්ඛූ ආමන්තෙහි: [6]සත්ථායස්මන්තෙ ආමන්තෙතීති. එවම්භන්තෙති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුත්වා යෙන තෙ භික්ඛූ තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා තෙ

1. "නිට්ඨං ගමං" සී. 2. "ස්වාක්ඛ්‍යාතො" ම. 3. "සුප්පටිපන්නො" ම. 4. "පතිට්ඨා" ම. සී-කථචි. "පතිට්ඨා ජාතා" ස්‍යා. 5. "අසංහාරිකා" සී-කථචි, 6. "සත්ථා වො ආයස්මන්තෙ" ම, ස්‍යා

භික්ඛු එතදවොච: [1]සත්ථා ආයස්මන්තෙ ආමන්තෙතීති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු, උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නෙ ඛො තෙ භික්ඛූ භගවා එතදවොච: සච්චං කිර තුම්හෙ භික්ඛවෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරථ; තෙ න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙථ න ච සඤ්ඤත්තිං උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙථ න ච නිජ්ඣත්තිං උපෙථාති. [2]එවම්භන්තෙ. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ: යස්මිං තුම්හෙ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරථ, අපි නු තුම්හාකං තස්මිං සමයෙ මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු [3]ආවි චෙව රහො ච, [4]මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු [3]ආවි චෙව රහො ච, මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු [3]ආවි චෙව රහො චාති. නො හෙතම්භන්තෙ. ඉති කිර භික්ඛවෙ යස්මිං තුම්හෙ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරථ, නෙව තුම්හාකං තස්මිං සමයෙ මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු [3]ආවි චෙව රහො ච, න [4]මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු [3]ආවි චෙව රහො ච, න මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු [3]ආවි චෙව රහො ච. අථ කිං චරහි තුම්හෙ මොඝපුරිසා කිං ජානන්තා කිං පස්සන්තා භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරථ; තෙ න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙථ න ච සඤ්ඤත්තිං උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙථ න ච නිජ්ඣත්තිං උපෙථ. තං හි තුම්හාකං මොඝපුරිසා භවිස්සති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති.

අථ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: [5]ඡයිමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා [6]සාරාණීයා පියකරණා ගරුකරණා සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා ඒකීභාවාය [7]සංවත්තන්ති: කතමෙ ඡ; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු ආවි චෙව රහො ච. අයම්පි ධම්මො [6]සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා ඒකීභාවාය සංවත්තති. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු ආවි චෙව රහො ච. අයම්පි ධම්මො [6]සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා ඒකීභාවාය සංවත්තති. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මෙත්තං

1. "සත්ථායස්මන්තෙ" මු-සී. ඉ. 2. "එවං භන්තෙති" ස්‍යා. 3. "ආවිචෙව" ම. 4. "මෙත්තං වචීකම්මං මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති" ම. 5. "ඡ ඉමෙ" සී-කණ්ඩි. 6. "සාරණීයා" ම. 7. "සංවත්තන්තීති" සී-කණ්ඩි.

මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහමචාරීසු ආවි චෙව රහො ච. අයමපි ධමෙමා [1]සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞගහාය අවිවාදාය සාමගගියා එකීභාවාය සංවතතති. පුන ච පරං භිකඛවෙ භිකඛු යෙ තෙ ලාභා ධමමිකා ධමමලදධා, අනතමසො පතතපරියාපනනමතතමපි, තථාරූපෙහි ලාභෙහි අප්පටිවිභතතභොගී හොති සීලවනෙතහි සබ්‍රහමචාරීහි සාධාරණභොගී. අයමපි ධමෙමා [1]සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞගහාය අවිවාදාය සාමගගියා එකීභාවාය සංවතතති. පුන ච පරං භිකඛවෙ භිකඛු යානි තානි සීලානි අඛණ්ඩානි [2]අච්ඡිදදානි අසබලානි අකමමාසානි භුජිසසානි [3]විඤ්ඤුප්පසතථානි අපරාමට්ඨානි සමාධිසංවතතනිකානි, තථාරූපෙසු සීලෙසු සීලසාමඤ්ඤගතො විහරති සබ්‍රහමචාරීහි [4]ආවි චෙව රහො ච. අයමපි ධමෙමා [1]සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞගහාය අවිවාදාය සාමගගියා එකීභාවාය සංවතතති. පුන ච පරං භිකඛවෙ භිකඛු යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යාති තකකරසස සමමා දුකඛකඛයාය, තථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨිසාමඤ්ඤගතො විහරති සබ්‍රහමචාරීහි [4]ආවි චෙව රහො ච. අයමපි ධමෙමා [1]සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞගහාය අවිවාදාය සාමගගියා එකීභාවාය සංවතතති. ඉමෙ ඛො භිකඛවෙ ඡ සාරාණීයා ධමමා පියකරණා ගරුකරණා සඞගහාය අවිවාදාය සාමගගියා එකීභාවාය සංවතතනති. ඉමෙසං ඛො භිකඛවෙ ඡනනං [5]සාරාණීයානං ධමමානං එතං අගගං එතං සඞගාහිකං එතං [6]සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යාති තකකරසස සමමා දුකඛකඛයාය. සෙය්‍යථාපි භිකඛවෙ කූටාගාරසස එතං අගගං එතං සඞගාහිකං එතං [6]සංඝාතනිකං යදිදං කූටං එවමෙව ඛො භිකඛවෙ ඉමෙසං ඡනනං [5]සාරාණීයානං ධමමානං එතං අගගං එතං සඞගාහිකං එතං [6]සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යාති තකකරසස සමමා දුකඛකඛයාය.

කථඤ්ච භිකඛවෙ යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යාති තකකරසස සමමා දුකඛකඛයාය: ඉධ භිකඛවෙ භිකඛු අරඤ්ඤගතො වා රුකඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චිකඛති: අත්ථි නු ඛො මෙ තං පරියුට්ඨානං අජ්ඣතතං අප්පහීනං යෙනාහං පරියුට්ඨානෙන පරියුට්ඨිතචිතෙතා යථාභූතං [7]න ජානෙය්‍යං [8]න පසෙසය්‍යනති. සචෙ භිකඛවෙ භිකඛු කාමරාගපරියුට්ඨිතො හොති [9]පරියුට්ඨිතචිතෙතාව හොති. සචෙ භිකඛවෙ භිකඛු බ්‍යාපාදපරියුට්ඨිතො හොති [9]පරියුට්ඨිතචිතෙතාව හොති. සචෙ භිකඛවෙ භිකඛු ථිනමිද්ධපරියුට්ඨිතො හොති [9]පරියුට්ඨිත

1. "සාරණීයො" ම. 2. "අච්ඡිද්දානි" ම. 3. "විඤ්ඤුප්පසත්ථානි" ස්‍යා. 4. "ආවි චෙව" ම. 5. "සාරණීයානං" ම. 6. "සඞ්ඝාටනිකං" ම. "සඞ්ඝාටනියං" ස්‍යා. 7. "නපජානෙය්‍යං" ම, "නප්පජානෙය්‍යං" ස්‍යා, 8. "නප්පස්සෙය්‍යන්ති" ස්‍යා. 9. "පරියුට්ඨිතචිත්තො ච" පු. සී. මු.

චිත්තොව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු උද්ධච්චකුක්කුච්චපරියුට්ඨිතො හොති [1]පරියුට්ඨිතචිත්තොව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විචිකිච්ඡාපරියුට්ඨිතො හොති [1]පරියුට්ඨිතචිත්තොව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉධලොකචින්තාය පසුතො හොති, [1]පරියුට්ඨිතචිත්තොව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරලොකචින්තාය පසුතො හොති [1]පරියුට්ඨිතචිත්තොව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු භණ්ඩනජාතො කලහජාතො විවාදාපන්නො මුඛසත්තීහි විතුදන්තො විහරති [1]පරියුට්ඨිතචිත්තොව හොති. සො එවං පජානාති: නත්ථි ඛො මෙ තං පරියුට්ඨානං අජ්ඣත්තං අප්පහීනං යෙනාහං පරියුට්ඨානෙන පරියුට්ඨිතචිත්තො යථාභූතං [2]නජානෙය්‍යං [3]නපස්සෙය්‍යං [4]සුප්පණිහිතං මෙ මානසං සච්චානං බොධායාති. ඉදමස්ස පඨමං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුථුජ්ජනෙහි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: ඉමං නු ඛො අහං දිට්ඨිං ආසෙවන්තො භාවෙන්තො බහුලීකරොන්තො ලභාමි පච්චත්තං සමථං, ලභාමි පච්චත්තං නිබ්බුතින්ති. සො එවං පජානාති: ඉමං ඛො අහං දිට්ඨිං ආසෙවන්තො භාවෙන්තො බහුලීකරොන්තො ලභාමි පච්චත්තං සමථං, ලභාමි පච්චත්තං නිබ්බුතින්ති. ඉදමස්ස දුතියං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුථුජ්ජනෙහි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: යථාරූපායාහං දිට්ඨියා සමන්නාගතො අත්ථි නු ඛො ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තථාරූපාය දිට්ඨියා සමන්නාගතොති. සො එවං පජානාති: යථාරූපායාහං දිට්ඨියා සමන්නාගතො නත්ථි ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තථාරූපාය දිට්ඨියා සමන්නාගතොති. ඉදමස්ස තතියං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුථුජ්ජනෙහි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්නාගතොති. කථංරූපාය ච භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො: ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි තථාරූපිං ආපත්තිං ආපජ්ජති යථාරූපාය ආපත්තියා වුට්ඨානං පඤ්ඤායති, අථ ඛො ඛිප්පමෙව සත්ථරි වා විඤ්ඤූසු වා සබ්‍රහ්මචාරීසු දෙසෙති විවරති [5]උත්තානීකරොති, දෙසෙත්වා විවරිත්වා [6]උත්තානීකරිත්වා ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි

1 "පරියුට්ඨිතචිත්තො ව" පු. සී මු 2. නප්පජානෙය්‍යං" ම. "නප්පජානෙය්‍යං" ස්‍යා සී කම්බො. 3. නප්පස්සෙය්‍යං" ස්‍යා. 4. "සුපණිහිතං" ස්‍යා. 5. "උත්තානිං කරොති" ම, 6. "උත්තානිං කත්වා" ම, "උත්තානීකත්වා" ස්‍යා, ඉ. "උත්තානි කත්වා" සී.

භික්ඛවෙ දහරො කුමාරො මන්දො උත්තානසෙය්‍යකො හත්ථෙන වා පාදෙන වා අඞ්ගාරං අක්කමිත්වා ඛිප්පමෙව පටිසංහරති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එසා දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි [1]තථාරූපිං ආපත්තිං ආපජ්ජති යථාරූපාය ආපත්තියා [2]වුට්ඨානං පඤ්ඤායති, අථ ඛො නං ඛිප්පමෙව සත්ථරි වා විඤ්ඤූසු වා සබ්‍රහ්මචාරීසු දෙසෙති විවරති [3]උත්තානී කරොති. දෙසෙත්වා විවරිත්වා [4]උත්තානී කරිත්වා ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති. සො එවං පජානාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්නාගතොති. ඉදමස්ස චතුත්ථං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුථුජ්ජනෙහි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්නාගතොති. කථංරූපාය ච භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො: ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි යානි තානි සබ්‍රහ්මචාරීනං උච්චාවචානි කිඞ්කරණීයානි තත්ථ [5]උස්සුක්කං ආපන්නො හොති, [6]අථ ඛ්වාස්ස [7]තිබ්බාපෙක්ඛා හොති අධිසීලසික්ඛාය අධිචිත්තසික්ඛාය අධිපඤ්ඤාසික්ඛාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගාවී තරුණවච්ඡා [8]ථම්භඤ්ච [9]ආලුම්පති වච්ඡකඤ්ච [10]අපචිණති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා එසා දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිඤ්චාපි යානි තානි සබ්‍රහ්මචාරීනං උච්චාවචානි කිඞ්කරණීයානි තත්ථ [5]උස්සුක්කං ආපන්නො හොති, [6]අථ ඛ්වාස්ස [7]තිබ්බාපෙක්ඛා හොති අධිසීලසික්ඛාය අධිචිත්තසික්ඛාය අධිපඤ්ඤාසික්ඛාය. සො එවං පජානාති: යථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්නාගතොති. ඉදමස්ස පඤ්චමං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුථුජ්ජනෙහි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය බලතාය සමන්නාගතොති. කථංරූපාය ච භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො: බලතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ [11]අට්ඨිකත්වා මනසි කත්වා සබ්බ

---

1. "තථාරූපිආපත්තිං" සී-කණ්ඩි 2. "වුට්ඨානං" සී. 3. "උත්තානිං" ම. 4. "උත්තානිං කත්වා" ම. "උත්තානී කත්වා" ස්‍යා. ඉ. "උත්තානි කත්වා" සී. 5. "උස්සුක්කමාපන්නො" ම. 6. "අථ ඛවස්ස" ස්‍යා. 7. "තිබ්බාපෙඛා" සී-කණ්ඩි. 8. "දබ්බඤ්ච" ම. 9. "ආලුප්පති" ස්‍යා. 10. "අපචිනති" ම. ස්‍යා. "අපචිණාති" සී-කණ්ඩි. 11. "අත්ථිං කත්වා" ම.

චෙතසො සමන්නාහරිත්වා ඔහිතසොතො ධම්මං සුණාති. සො එවං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය බලතාය සමන්නාගතොති. ඉදමස්ස ඡට්ඨං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුථුජ්ජනෙහි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය බලතාය සමන්නාගතොති. කථංරූපාය ච භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො: බලතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: [1]යං තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ ලභති අත්ථවෙදං, ලභති ධම්මවෙදං, ලභති ධම්මූපසංහිතං පාමුජ්ජං. සො එවං පජානාති; යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්නාගතො අහම්පි තථාරූපාය බලතාය සමන්නාගතොති. ඉදමස්ස සත්තමං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුථුජ්ජනෙහි.

එවං සත්තඞ්ගසමන්නාගතස්ස ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස ධම්මතා සුසමන්නිට්ඨා හොති සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය. එවං සත්තඞ්ගසමන්නාගතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො සොතාපත්තිඵලසමන්නාගතො හොතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

කොසම්බියසුත්තං අට්ඨමං.

[5--9.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

එකමිදාහං භික්ඛවෙ සමයං උක්කට්ඨායං විහරාමි සුභගවනෙ සාලරාජමූලෙ. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ සමයෙන බකස්ස බ්‍රහ්මුනො එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: ඉදං නිච්චං ඉදං ධුවං ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අචවනධම්මං, ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චවති න [2]උප්පජ්ජති, ඉතො ච පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං නත්ථීති. අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ බකස්ස බ්‍රහ්මුනො චෙතසා චෙතොපරිවිතක්කමඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසා

1. "තථාගතප්පවෙදිතෙ" සී. 2. "උපපජ්ජති" මු-සී. ඉ.

රිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය [1]එවමෙවං උක්කට්ඨායං සුභගවනෙ සාලරාජමූලෙ අන්තරහිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසිං.

අද්දසා ඛො මං භික්ඛවෙ බකො බ්‍රහ්මා දූරතොව ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන මං එතදවොච: එහි ඛො මාරිස, [2]සාගතං මාරිස, චිරස්සං ඛො මාරිස ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. ඉදං හි මාරිස නිච්චං ඉදං ධුවං ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අචවනධම්මං, ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චවති න [3]උපපජ්ජති, ඉතො ච පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං නත්ථීති.

එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ [4]බකං බ්‍රහ්මානං එතදවොචං: අවිජ්ජාගතො වත භො බකො බ්‍රහ්මා, අවිජ්ජාගතො වත භො බකො බ්‍රහ්මා, යත්‍ර හි නාම අනිච්චංයෙව සමානං නිච්චන්ති වක්ඛති, [5]අද්ධුවංයෙව සමානං ධුවන්ති වක්ඛති, අසස්සතංයෙව සමානං සස්සතන්ති වක්ඛති, අකෙවලංයෙව සමානං කෙවලන්ති වක්ඛති, චවනධම්මංයෙව සමානං අචවනධම්මන්ති වක්ඛති, යත්ථ ච පන ජායති ච ජීයති ච මීයති ච චවති ච උපපජ්ජති ච තං තථා වක්ඛති; ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න උපපජ්ජතීති, සන්තඤ්ච පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං: නත්ථඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණන්ති වක්ඛතීති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා අඤ්ඤතරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං අන්වාවිසිත්වා මං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු, මෙතමාසදො, මෙතමාසදො, එසො හි භික්ඛු බ්‍රහ්මා [6]මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදත්ථු දසො වසවත්තී ඉස්සරො කත්තා නිම්මාතා සෙට්ඨො [7]සඤ්ජිතා වසී පිතා [8]භූතභව්‍යානං. අහෙසුං ඛො භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ලොකස්මිං පඨවිගරහකා පඨවිජිගුච්ඡකා, ආපගරහකා ආපජිගුච්ඡකා, තෙජගරහකා තෙජජිගුච්ඡකා, වායගරහකා වායජිගුච්ඡකා, භූතගරහකා භූතජිගුච්ඡකා, දෙවගරහකා දෙවජිගුච්ඡකා, පජාපතිගරහකා පජාපතිජිගුච්ඡකා, බ්‍රහ්මගරහකා බ්‍රහ්මජිගුච්ඡකා, තෙ කායස්ස භෙදා පාණුපච්ඡෙදා හීනෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. අහෙසුං පන භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ලොකස්මිං [9]පඨවිප්පසංසකා පඨවාභිනන්දිනො, [10]ආපප්පසංසකා ආපාභිනන්දිනො, තෙජප්පසංසකා තෙජාභිනන්දිනො, වායප්පසංසකා වායාභිනන්දිනො, භූතප්පසංසකා භූතාභිනන්දිනො, දෙවප්පසංසකා දෙවාභිනන්දිනො, පජාපතිප්පසංසකා පජාපතාභිනන්දිනො,

---

1. "එවමෙව" ම. ස්‍යා. සී. -කාළුවි. 2. "ස්වාගතං" ම. ස්‍යා. 3. "උපපජ්ජති" මූ.-සී. ඉ. 4. "බකබ්‍රහ්මානං" සී. 5. "අධුවංයෙව" ම. ස්‍යා; 6. "බකබ්‍රහ්මා" ම. 7. "සජ්ජිතා" ම. ස්‍යා. අ. 8. "භූතභබ්‍යානං" ම. ස්‍යා. 9. "පඨවිං පසංසකා" සී. 10. "ආපපසංසකා" සී.

බ්‍රහ්මප්පසංසකා බ්‍රහ්මාභිනන්දිනො, තෙ කායස්ස භෙදා පාණුපච්ඡෙදා පණීතෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. [1]තන්තාහං භික්ඛු එවං වදාමි: ඉඞ්ඝ ත්වං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ තදෙව ත්වං කරොහි, මා ත්වං බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවත්තිත්ථො. සචෙ ඛො ත්වං භික්ඛු බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවත්තිස්සසි, සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසො සිරිං ආගච්ඡන්තිං දණ්ඩෙන පටිප්පණාමෙය්‍ය. සෙය්‍යථාපි වා පන භික්ඛු පුරිසො [2]නරකප්පපාතෙ පපතන්තො හත්ථෙහි ච පාදෙහි ච පථවිං [3]විරාගෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං භික්ඛු තුය්හං භවිස්සති. ඉඞ්ඝ ත්වං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ තදෙව ත්වං කරොහි, මා ත්වං බ්‍රහ්මුනො වචනං උපාතිවත්තිත්ථො. නනු ත්වං භික්ඛු පස්සසි [4]බ්‍රහ්මිං පරිසං සන්නිසින්නන්ති. ඉති ඛො මං භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා [4]බ්‍රහ්මිං පරිසං උපනෙසි.

එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ මාරං පාපිමන්තං එතදවොචං: ජානාමි ඛො [5]තාහං පාපිම, මා ත්වං මඤ්ඤිත්ථො: න මං ජානාතීති, මාරො ත්වමසි පාපිම, යො චෙව පාපිම බ්‍රහ්මා යා ච බ්‍රහ්මපරිසා යෙ ච බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජා සබ්බෙව තව හත්ථගතා, සබ්බෙව තව [6]වසංගතා. තුය්හං හි පාපිම එවං හොති: එසොපි මෙ අස්ස හත්ථගතො, එසොපි මෙ අස්ස [7]වසංගතොති. අහං ඛො පන පාපිම නෙව තව හත්ථගතො, නෙව තව [7]වසංගතොති.

එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ බකො බ්‍රහ්මා මං එතදවොච: අහං හි මාරිස නිච්චංයෙව සමානං නිච්චන්ති වදාමි, ධුවංයෙව සමානං ධුවන්ති වදාමි, සස්සතංයෙව සමානං සස්සතන්ති වදාමි, කෙවලංයෙව සමානං කෙවලන්ති වදාමි, අචවනධම්මංයෙව සමානං අචවනධම්මන්ති වදාමි, යත්ථ ච පන න ජායති න ජීයති න මීයති න චවති න [8]උපපජ්ජති තදෙවාහං වදාමි: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චවති න [8]උපපජ්ජති, අසන්තාඤ්ච පනඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං: නත්ථඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණන්ති වදාමි. අහෙසුං ඛො භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ලොකස්මිං, යාවතකං තුය්හං කසිණං [9]ආයු තාවතකං [10]තෙසං තපොකම්මමෙව අහොසි, තෙ ඛො එවං ජානෙය්‍යුං: සන්තං වා අඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං: අත්ථඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණන්ති, අසන්තං වා අඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං: නත්ථඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණන්ති. තං තාහං භික්ඛු එවං වදාමි; න චෙව අඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං දක්ඛිස්සසි, යාවදෙව ච පන කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී භවිස්සසි. සචෙ ඛො ත්වං භික්ඛු පථවිං අජ්ඣොසිස්සසි ඔපසායිකො මෙ භවිස්සසි වත්ථුසායිකො

1 "කින්තාහං" සමා. "තන්තනාහං" සී. 2 "නරකප්පපාතං" සී. 3. "විරාධෙය්‍ය" සමා. 4. "බ්‍රහ්මපරිසං" ම. සමා. 5. "තය්‍යාහං" සී-සාළුවි. 6. "වසගතා" මු-සී. ඉ. 7. "වසගතොති" මු-සී. ඉ. 8. "උපපජ්ජති" මු-සී. 9. "ආයුං" සමා. 10. "තෙ" සමා.

යථාකාමකරණීයො බාහිතෙය්‍යො, [1]සචෙ… ආපං… තෙජං… වායං… භූතෙ… දෙවෙ… පජාපතිං… බ්‍රහ්මං අජ්ඣොසිස්සසි ඔපසායිකො මෙ භවිස්සසි වත්ථුසායිකො යථාකාමකරණීයො බාහිතෙය්‍යොති…

අහම්පි ඛො එතං බ්‍රහ්මෙ ජානාමි: සචෙ පථවිං අජ්ඣොසිස්සාමි ඔපසායිකො තෙ භවිස්සාමි වත්ථුසායිකො යථාකාමකරණීයො බාහිතෙය්‍යො, [1]සචෙ ආපං… තෙජං… වායං… භූතෙ… දෙවෙ… පජාපතිං… බ්‍රහ්මං අජ්ඣොසිස්සාමි ඔපසායිකො තෙ භවිස්සාමි වත්ථුසායිකො යථාකාමකරණීයො බාහිතෙය්‍යො. අපි ච තෙ අහං බ්‍රහ්මෙ ගතිඤ්ච පජානාමි [2]ජුතිඤ්ච පජානාමි: එවං මහිද්ධිකො බකො බ්‍රහ්මා, එවං මහානුභාවො බකො බ්‍රහ්මා, එවං මහෙසක්ඛො බකො බ්‍රහ්මාති…

යථාකථං පන මෙ ත්වං මාරිස ගතිඤ්ච පජානාසි [2]ජුතිඤ්ච පජානාසි: එවං මහිද්ධිකො බකො බ්‍රහ්මා, එවං මහානුභාවො බකො බ්‍රහ්මා, එවං මහෙසක්ඛො බකො බ්‍රහ්මාති…

යාවතා චන්දිමසූරියා පරිහරන්ති දිසා භන්ති විරොචනා
තාව සහස්සධා ලොකො එත්ථ තෙ [3]වත්තතී වසො.
[4]පරොවරඤ්ච ජානාසි අථො රාගවිරාගිනං,
ඉත්ථභාවඤ්ඤථාභාවං සත්තානං ආගතිං ගතින්ති…

එවං ඛො තෙ අහං බ්‍රහ්මෙ [5]ගතිඤ්ච පජානාමි [6]ජුතිඤ්ච පජානාමි: එවං මහිද්ධිකො බකො බ්‍රහ්මා, එවං මහානුභාවො බකො බ්‍රහ්මා, එවං මහෙසක්ඛො බකො බ්‍රහ්මාති. අත්ථි ඛො [7]බ්‍රහ්මෙ අඤ්ඤෙ තයො කායා, [8]තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි, ත්‍යාහං ජානාමි පස්සාමි. අත්ථි ඛො බ්‍රහ්මෙ [9]ආභස්සරා නාම කායො යතො ත්වං චුතො ඉධූපපන්නො, තස්ස තෙ අතිචිරනිවාසෙන සා සති මුට්ඨා, [10]තෙන තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි, තමහං ජානාමි පස්සාමි. එවම්පි ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ නෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුතො නීචෙය්‍යං, අථ ඛො අහමෙව තයා භිය්‍යො. අත්ථි ඛො බ්‍රහ්මෙ [11]සුභකිණ්ණා නාම කායො… පෙ… වෙහප්ඵලා නාම කායො… තං ත්වං න ජානාසි න පස්සසි, තමහං ජානාමි පස්සාමි. එවම්පි ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ නෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුතො නීචෙය්‍යං, අථ ඛො අහමෙව තයා භිය්‍යො. පථවිං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ පථවිතො අභිඤ්ඤාය යාවතා පථවියා [12]පථවිත්තෙන අනනුභූතං තදභිඤ්ඤාය

1. "සචෙ පන" ස්‍යා. 2. "චුතිඤ්ච" සී-කාළුවි. 3. "වත්තතෙ" ම. 4. "පරොපරඤ්ච" ම. ස්‍යා. සී-කාළුවි. 5. "ආගතිඤ්ච" සී-කාළුවි. 6. "ගතිඤ්ච" සී-කාළුවි. 7. "බ්‍රහ්මා අඤ්ඤෙ කායො" ම. 8. "තත්ථ ත්වං" ස්‍යා. 9. "ආභස්සරො" ම. 10. "තෙන ත්වං" සී-කාළුවි. 11. "සුභකිණ්හා නාම කායො වෙහප්ඵලා නාම කායො අභිභූ නාම කායො" ම. "සුභකිණ්හා නාම කායො වෙහප්ඵලා නාම කායො" ස්‍යා. 12. "පථවත්තෙන" ම.

පඨවිං [1]නාහොසිං, [2]පඨවියා [1]නාහොසිං, පඨවිතො [1]නාහොසිං, [3]පඨවිං මෙති [1]නාහොසිං, පඨවිං නාභිවදිං. එවම්පි ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ නෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුතො නීචෙය්‍යං, අථ ඛො අහමෙව තයා භිය්‍යො. ආපං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ…පෙ… තෙජං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… වායං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… භූතෙ ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… දෙවෙ ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… පජාපතිං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… බ්‍රහ්මං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… ආභස්සරෙ ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… [4]සුභකිණ්ණෙ ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… වෙහප්ඵලෙ ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… අභිභුං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ… සබ්බං ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ සබ්බතො අභිඤ්ඤාය යාවතා සබ්බස්ස සබ්බත්තෙන අනනුභූතං තදභිඤ්ඤාය සබ්බං [1]නාහොසිං, සබ්බස්මිං [1]නාහොසිං, සබ්බතො [1]නාහොසිං, සබ්බං මෙති [1]නාහොසිං, සබ්බං නාභිවදිං. [5]එවම්පි ඛො අහං බ්‍රහ්මෙ නෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤාය, කුතො නීචෙය්‍යං, අථ ඛො අහමෙව තයා භිය්‍යොති…

සචෙ ඛො [6]මාරිස සබ්බස්ස සබ්බත්තෙන [7]අනනුභූතං, මා හෙව තෙ රිත්තකමෙව අහොසි තුච්ඡකමෙව [8]අහොසි. විඤ්ඤාණං අනිදස්සනං අනන්තං සබ්බතො පභං, [9]තං පඨවියා පඨවිත්තෙන අනනුභූතං, ආපස්ස ආපත්තෙන අනනුභූතං, තෙජස්ස තෙජත්තෙන අනනුභූතං, වායස්ස වායත්තෙන අනනුභූතං, භූතානං භූතත්තෙන අනනුභූතං, දෙවානං දෙවත්තෙන අනනුභූතං, පජාපතිස්ස පජාපතිත්තෙන අනනුභූතං, [10]බ්‍රහ්මානං බ්‍රහ්මත්තෙන අනනුභූතං, ආභස්සරානං ආභස්සරත්තෙන අනනුභූතං, [11]සුභකිණ්ණානං [12]සුභකිණ්ණත්තෙන අනනුභූතං, වෙහප්ඵලානං වෙහප්ඵලත්තෙන අනනුභූතං, අභිභුස්ස අභිභුත්තෙන අනනුභූතං, සබ්බස්ස සබ්බත්තෙන අනනුභූතං…

[13]හන්ද ච හි තෙ මාරිස අන්තරධායාමීති. [13]හන්ද ච හි මෙ ත්වං බ්‍රහ්මෙ අන්තරධායස්සු සචෙ විසහසීති. අථ ඛො භික්ඛවෙ බකො බ්‍රහ්මා: අන්තරධායිස්සාමි සමණස්ස ගොතමස්ස, අන්තරධායිස්සාමි සමණස්ස ගොතමස්සාති නෙවස්සු මෙ සක්කොති අන්තරධායිතුං. එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ බකං බ්‍රහ්මානං එතදවොචං: [13]හන්ද ච හි තෙ බ්‍රහ්මෙ අන්තරධායාමීති. [13]හන්ද ච හි මෙ ත්වං මාරිස අන්තරධායස්සු සචෙ විසහසීති. අථ ඛ්වාහං භික්ඛවෙ තථාරූපං ඉද්ධාභි

1. "න පහොසිං" ම. "නාහොසි" ඉ. 2. "පඨවි" ස්‍යා. ඉ. 3. "පඨවී මෙති" ස්‍යා. ඉ. 4. "සුභකිණ්හ" ම. ස්‍යා. සී-කාළුවි. 5. "එවං ඛො" ස්‍යා. "එවං අහං" සී-කාළුවි. 6. "ඒත මාරිස" ස්‍යා. ඉ. සී-කාළුවි. 7. "අනනුභූතං තදභිඤ්ඤාය" ම. ස්‍යා. 8. "අභොසීති" ම. ස්‍යා. 9. "පඨවියා" ස්‍යා. 10. "බ්‍රහ්මස්ස" පු. සී. මු. 11. 'සුභකිණ්හානං" ම. ස්‍යා. 12. "සුභකිණ්හත්තෙන" ම. ස්‍යා. 13. "හන්ද චරහි" ම. ස්‍යා, සී-කාළුවි,

සඞ්ඛාරං [1]අභිසඞ්ඛාසිං එත්තාවතා බ්‍රහ්මා ච බ්‍රහ්මපරිසා ච බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජා ච සද්දඤ්ඤෙව මෙ [2]සොස්සන්ති න ච මං [3]දක්ඛින්තීති, අන්තරහිතො ඉමං ගාථං [4]අභාසිං:

[5]භවෙවාහං භයං දිස්වා භවඤ්ච විභවෙසිනං
භවං නාභිවදිං [6]කිඤ්චි නන්දිඤ්ච න උපාදියින්ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ච බ්‍රහ්මපරිසා ච බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජා ච අච්ඡරියබ්භුතචිත්තජාතා අහෙසුං: අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො සමණස්ස ගොතමස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා, න වත නො ඉතො පුබ්බෙ දිට්ඨො වා සුතො වා අඤ්ඤො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවො: [7]යථායං සමණො [8]ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො. භවරාමාය වත භො පජාය භවරතාය [9]භවසමුදිතාය සමූලං භවං උදබ්බහීති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා අඤ්ඤතරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං අන්වාවිසිත්වා මං එතදවොච: සචෙ ඛො ත්වං මාරිස එවං ජානාසි, සචෙ ත්වං එවමනුබුද්ධො, මා සාවකෙ උපනෙසි මා පබ්බජිතෙ, මා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි මා පබ්බජිතානං, මා සාවකෙසු [10]ගෙධිමකාසි මා පබ්බජිතෙසු. අහෙසුං ඛො භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ලොකස්මිං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා පටිජානමානා, තෙ සාවකෙ උපනෙසුං පබ්බජිතෙ, සාවකානං ධම්මං දෙසෙසුං පබ්බජිතානං, සාවකෙසු [11]ගෙධිමකංසු පබ්බජිතෙසු. [12]තෙ සාවකෙ උපනෙත්වා පබ්බජිතෙ, සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා පබ්බජිතානං, සාවකෙසු [13]ගෙධිතචිත්තා පබ්බජිතෙසු, කායස්ස භෙදා පාණුපච්ඡෙදා හීනෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. අහෙසුං [14]පන භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ලොකස්මිං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා පටිජානමානා, තෙ න සාවකෙ උපනෙසුං න පබ්බජිතෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙසුං න පබ්බජිතානං, න සාවකෙසු [11]ගෙධිමකංසු න පබ්බජිතෙසු. තෙ න සාවකෙ උපනෙත්වා න පබ්බජිතෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා න පබ්බජිතානං, න සාවකෙසු [13]ගෙධිතචිත්තා න පබ්බජිතෙසු, කායස්ස භෙදා පාණුපච්ඡෙදා පණීතෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. තන්තාහං භික්ඛු එවං වදාමි: ඉඞ්ඝ ත්වං මාරිස අප්පොස්සුක්කො දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරමනුයුත්තො විහරස්සු, අනක්ඛාතං කුසලං හි මාරිස, මා පරං ඔවදාහීති.

---

1. "අභිසඞ්ඛරාමි" ම. "අභිසඞ්ඛරොසිං" ස්‍යා. 2. "සුය්‍යන්ති" ම. ස්‍යා. 3. "දක්ඛන්තීති" ම. ස්‍යා. 4. "අභාසි" ම. 5. "භවෙ චාහං" සී-කම්බො. 6. "කඤ්චි" ඉ, සී.-කම්බො 7. "යථා චායං" ස්‍යා. 8. "ගොතමො සක්‍යකුලා" ස්‍යා. 9. "භවසමුද්දිතාය" ම. 10. "ගෙධමකාසි" ම. 11. "ගෙධමකංසු" ම. 12 "සාවකෙ" ස්‍යා. 13. "ගෙධිතචිත්තා" ම. 14. "යෙ පන" ම. "ඛො පන" ස්‍යා.

එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ මාරං පාපිමන්තං එතදවොචං: ජානාමි ඛො තාහං පාපිම, මං ත්වං මඤ්ඤිත්ථො: න මං ජානාතීති, මාරො ත්වමසි පාපිම, න මං ත්වං පාපිම හිතානුකම්පී එවං වදෙසි, අහිතානුකම්පී මං ත්වං පාපිම එවං වදෙසි, තුය්හං හි පාපිම එවං හොති: යෙසං සමණො ගොතමො ධම්මං [1]දෙසිස්සති තෙ මෙ විසයං උපාතිවත්තිස්සන්තීති. අසම්මාසම්බුද්ධා ච පන තෙ පාපිම සමණබ්‍රාහ්මණා සමානා: සම්මාසම්බුද්ධම්හාති පටිජානිංසු. අහං ඛො පන පාපිම සම්මාසම්බුද්ධොව සමානො: සම්මාසම්බුද්ධොම්හීති පටිජානාමි. දෙසෙන්තොපි හි පාපිම තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොව; අදෙසෙන්තොපි හි පාපිම තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොව; උපනෙන්තොපි හි පාපිම තථාගතො සාවකෙ තාදිසොව; අනුපනෙන්තොපි හි පාපිම තථාගතො සාවකෙ තාදිසොව; තං කිස්ස හෙතු: තථාගතස්ස පාපිම යෙ ආසවා සඞ්කිලෙසිකා [2]පොනොභවිකා [3]සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා තෙ පහීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා [4]අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. සෙය්‍යථාපි පාපිම තාලො මත්ථකච්ඡින්නො අභබ්බො පුන විරුළ්හියා, එවමෙව ඛො පාපිම තථාගතස්ස යෙ ආසවා සඞ්කිලෙසිකා [2]පොනොභවිකා [3]සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං ජාතිජරාමරණියා තෙ පහීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා [4]අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මාති.

ඉති හිදං මාරස්ස ච අනාලපනතාය බ්‍රහ්මුනො ච අභිනිමන්තණතාය තස්මා ඉමස්ස වෙය්‍යාකරණස්ස [5]බ්‍රහ්මනිමන්තණිකන්තෙව අධිවචනන්ති.

[6]බ්‍රහ්මනිමන්තණිකසුත්තං නවමං.

[5--10.]

එවං මෙ සුතං. එකං සමයං [7]ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භග්ගෙසු විහරති [8]සුංසුමාරගිරෙ භෙසකලාවනෙ මිගදායෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො අබ්භොකාසෙ චඞ්කමති. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරො පාපිමා ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස කුච්ඡිගතො හොති කොට්ඨමනුපවිට්ඨො. අථ ඛො ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස එතදහොසි: කිං නු ඛො මෙ කුච්ඡි [9]ගරුගරු විය මාසාචිතං මඤ්ඤෙති. අථ ඛො

1. "දෙසෙස්සති" ම. ස්‍යා. 2. "පොනොබ්භවිකා" ම. ස්‍යා. 3. "සද්දරා" ම. 4. "අනභාවං කතා" ම. ස්‍යා. 5. "බ්‍රහ්මනිමන්තනියං ත්වෙව" ම. "බ්‍රහ්මනිමන්තනිකන්තෙව" ස්‍යා. 6. "බ්‍රහ්මනිමන්තනියසුත්තං" ම. 7. "භගවා භග්ගෙසු" ස්‍යා. 8. "සුසුමාරගිරෙ" ම. "සුංසුමාගිරෙ" ස්‍යා. 9. "ගරුගරොවිය" ම. "ගරුගරුතරො විය" ස්‍යා.

ආයසමා මහාමොගගලලානො චඞකමා ඔරොහිත්වා විහාරං පවිසිත්වා පඤඤතෙත ආසනෙ නිසීදි. නිසජජ ඛො ආයසමා මහාමොගගලලානො [1]පචචතතං යොනිසො [2]මනසිකාසි.

අදදසා ඛො ආයසමා මහාමොගගලලානො මාරං පාපිමනතං කුචඡිගතං කොටඨමනුපවිටඨං, දිසවාන මාරං පාපිමනතං එතදවොච: නිකඛම පාපිම; නිකඛම පාපිම, මා තථාගතං [3]විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං, මා තෙ අහොසි දීඝරතතං අහිතාය දුකඛායාති. අථ ඛො මාරසස පාපිමතො එතදහොසි: අජානමෙව [4]ඛො මං අයං සමණො අපසසං එවමාහ: නිකඛම පාපිම, නිකඛම පාපිම, මා තථාගතං [3]විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං, මා තෙ අහොසි දීඝරතතං අහිතාය දුකඛායාති. යොපිසස සො සතථා සොපි මං නෙව ඛිපපං ජානෙයය, [5]කුතො පන මං අයං සාවකො ජානිසසතීති.

අථ ඛො ආයසමා මහාමොගගලලානො මාරං පාපිමනතං එතදවොච: [6]එතමපි ඛො [7]තාහං පාපිම ජානාමි, මා ත්වං මඤඤිතථො: න මං ජානාතීති, මාරො ත්වමසි පාපිම. [8]තුයහං හි පාපිම එවං හොති: [9]අජානමෙව ඛො මං අයං සමණො අපසසං එවමාහ: නිකඛම පාපිම, නිකඛම පාපිම, මා තථාගතං [3]විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං, මා තෙ අහොසි දීඝරතතං අහිතාය දුකඛායාති; යොපිසස සො සතථා සොපි මං නෙව ඛිපපං ජානෙයය, [5]කුතො පන මං අයං සාවකො ජානිසසතීති.

අථ ඛො මාරසස පාපිමතො එතදහොසි: ජානමෙව ඛො මං අයං සමණො පසසං එවමාහ: නිකඛම පාපිම, නිකඛම පාපිම, මා තථාගතං [3]විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං, මා තෙ අහොසි දීඝරතතං අහිතාය දුකඛායාති. අථ ඛො මාරො පාපිමා ආයසමතො මහාමොගගලලානසස මුඛතො උගගනත්වා පචචගගළෙ අටඨාසි.

අදදසා ඛො ආයසමා මහාමොගගලලානො මාරං පාපිමනතං පචචගගළෙ ඨිතං, දිසවාන මාරං පාපිමනතං එතදවොච: [10]එතථාපි ඛො [7]තාහං පාපිම පසසාමි, මා ත්වං මඤඤිතථො: න මං පසසතීති, එසො ත්වං පාපිම පචචගගළෙ ඨිතො. භූතපුබබාහං පාපිම දූසී නාම මාරො අහොසිං, තසස මෙ කාළී නාම භගිනී, [11]තසසා ත්වං පුතතො, සො මෙ ත්වං භාගිනෙයයො [12]හොසි. [13]තෙන ඛො පන පාපිම සමයෙන [14]කකුසනෙධා භගවා අරහං සමමාසමබුදෙධා

---

1. "මාරං පාපිමනතං පචචතතං" සයා. 2. "මනසාකාසි" ම. සයා 3. "විහෙඨෙසි" සී. සාමච. "විහෙසි" අටඨකථා. 4. "මං අයං" සයා. 5. "කුතො ච පන" සයා. 6. "එවමපි ඛො" ම. ඉ. සයා. 7. "තයාහං" සී. 8. "තසස එවං" සී. 9. "අජානමෙව මං" සයා. 10. "එතථාපි" ම. සයා. 11. "තසසා භගිනියා" සයා. 12 "අහොසි" ම. සයා. "හොසීති" සී. 13. "තෙන සමයෙන පාපිම" සී. "තෙන ඛො පන සමයෙන" සයා. 14. "කකුසනෙධා" සයා.

ලොකෙ උප්පන්නො හොති. [1]කකුසන්ධස්ස ඛො පන පාපිම භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස විධුරසඤ්ජීවං නාම [2]සාවකයුගං අහොසි අග්ගං භද්දයුගං. යාවතා ඛො පන පාපිම [1]කකුසන්ධස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස සාවකා [3]නාස්සුධ කොචි ආයස්මතා විධුරෙන සමසමො හොති යදිදං ධම්මදෙසනාය. ඉමිනා ඛො එතං පාපිම පරියායෙන ආයස්මතො විධුරස්ස [4]විධුරො විධුරොත්වෙව සමඤ්ඤා උදපාදි. ආයස්මා පන පාපිම සඤ්ජීවො අරඤ්ඤගතොපි රුක්ඛමූලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි අප්පකසිරෙනෙව සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජති. [5]භූතපුබ්බං පාපිම ආයස්මා සඤ්ජීවො අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නො නිසින්නො හොති. [6]අද්දසාසුං ඛො පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා [7]කස්සකා පථාවිනො ආයස්මන්තං සඤ්ජීවං අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං [8]සමාපජ්ජිත්වා නිසින්නං, දිස්වාන තෙසං එතදහොසි: අච්ඡරියං වත භො, අබ්භූතං වත භො, අයං සමණො [9]නිසින්නකොව [10]කාලකතො, [11]හන්ද නං දහාමාති. අථ ඛො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා [7]කස්සකා පථාවිනො තිණඤ්ච කට්ඨඤ්ච ගොමයඤ්ච සංකඩ්ඪිත්වා ආයස්මතො සඤ්ජීවස්ස කායෙ උපචිනිත්වා අග්ගිං දත්වා පක්කමිංසු. අථ ඛො පාපිම ආයස්මා සඤ්ජීවො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන තාය සමාපත්තියා වුට්ඨහිත්වා [12]චීවරානි පප්ඵොටෙත්වා පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා [13]පත්තචීවරං ආදාය ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසි. [6]අද්දසාසුං ඛො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා [7]කස්සකා පථාවිනො ආයස්මන්තං සඤ්ජීවං පිණ්ඩාය චරන්තං, දිස්වාන තෙසං එතදහොසි: අච්ඡරියං වත භො, අබ්භූතං වත භො, අයං සමණො [9]නිසින්නකොව [10]කාලකතො, ස්වායං [14]පතිසඤ්ජීවිතොති. ඉමිනා [15]ඛො එතං පාපිම පරියායෙන ආයස්මතො සඤ්ජීවස්ස [16]සඤ්ජීවො සඤ්ජීවොත්වෙව සමඤ්ඤා උදපාදි.

අථ ඛො පාපිම [17]දූසිස්ස මාරස්ස එතදහොසි: ඉමෙසං ඛො අහං භික්ඛූනං සීලවන්තානං කල්‍යාණධම්මානං නෙව ජානාමි ආගතිං වා ගතිං වා, යන්නූනාහං බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ අන්වාවිසෙය්‍යං: එථ තුම්හෙ භික්ඛු සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ අක්කො

1 "කකුසන්දස්ස" ස්‍යා. 2. "මහාසාවකයුගං" ස්‍යා. 3 "නාස්සු න ච කොචි" ම. 4. "විධුරොත්වෙව සමඤ්ඤා" ම. "විධුරො විධුරො තෙව" ඉ. 5. "භූතපුබ්බමෙ" ම. 6. "අද්දසංසු" ම. 7. "කසකා" ස්‍යා. 8. "සමාපන්නං" ම. ස්‍යා. ඉ. 9. "නිසින්නකො" ස්‍යා. 10. "කාලඞ්කතො" ම. 11. "හන්ද හි නං" සී. 12. "තානි චීවරානි" සී. 13. "පත්තචීවරමාදාය" ම. ස්‍යා. 14. "පටිසඤ්ජීවිතොති" ස්‍යා. 15. "ඛො එවං" සී. 16. "සඤ්ජීවොත්වෙව සමඤ්ඤා" ම. "සඤ්ජීවො සඤ්ජීවො තෙව" ඉ. 17. "දූසිමාරස්ස" සී.

සථ පරිභාසථ රොසෙථ විහෙසෙථ, අප්පෙව නාම තුම්හෙහි අක්කොසියමානානං පරිභාසියමානානං රොසියමානානං විහෙසියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තං [1]යථා තං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්ති. අථ ඛො තෙ පාපිම දූසී මාරො බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ අන්වාවිසි: එථ තුම්හෙ භික්ඛූ සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ අක්කොසථ පරිභාසථ රොසෙථ විහෙසෙථ, අප්පෙව නාම තුම්හෙහි අක්කොසියමානානං පරිභාසියමානානං රොසියමානානං විහෙසියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තං [1]යථා තං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්ති. අථ ඛො තෙ පාපිම බ්‍රාහ්මණගහපතිකා [2]අන්වාවිට්ඨා දූසිනා මාරෙන භික්ඛූ සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ අක්කොසන්ති පරිභාසන්ති රොසෙන්ති විහෙසෙන්ති: ඉමෙ පන මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්භා [3]කිණ්හා බන්ධුපාදාපච්චා: ඣායිනොස්මා ඣායිනොස්මාති පත්තක්ඛන්ධා අධොමුඛා මධුරකජාතා ඣායන්ති පජ්ඣායන්ති නිජ්ඣායන්ති [4]අපජ්ඣායන්ති, සෙය්‍යථාපි නාම උලූකො [5]රුක්ඛසාඛාය මූසිකං [6]මගයමානො ඣායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති [4]අපජ්ඣායති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්භා [3]කිණ්හා බන්ධුපාදාපච්චා: ඣායිනොස්මා ඣායිනොස්මාති පත්තක්ඛන්ධා අධොමුඛා මධුරකජාතා ඣායන්ති පජ්ඣායන්ති නිජ්ඣායන්ති [4]අපජ්ඣායන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම [7]කොත්ථු නදීතීරෙ මච්ඡෙ [6]මගයමානො ඣායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති [4]අපජ්ඣායති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්භා [3]කිණ්හා බන්ධුපාදාපච්චා; ඣායිනොස්මා ඣායිනොස්මාති පත්තක්ඛන්ධා අධොමුඛා මධුරකජාතා ඣායන්ති පජ්ඣායන්ති නිජ්ඣායන්ති [4]අපජ්ඣායන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම බිළාරො සන්ධිසමලසඞ්කටීරෙ මූසිකං [6]මගයමානො ඣායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති [4]අපජ්ඣායති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්භා [3]කිණ්හා බන්ධුපාදාපච්චා: ඣායිනොස්මා ඣායිනොස්මාති පත්තක්ඛන්ධා අධොමුඛා මධුරකජාතා ඣායන්ති පජ්ඣායන්ති නිජ්ඣායන්ති [4]අපජ්ඣායන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම ගද්‍රභො වහච්ඡින්නො සන්ධිසමලසඞ්කටීරෙ ඣායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති [4]අපජ්ඣායති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්භා [3]කිණ්හා බන්ධුපාදාපච්චා; ඣායිනොස්මා ඣායිනොස්මාති පත්තක්ඛන්ධා අධොමුඛා මධුරකජාතා ඣායන්ති පජ්ඣායන්ති නිජ්ඣායන්ති [8]අපජ්ඣායන්තීති.

යෙ ඛො පන පාපිම තෙන සමයෙන මනුස්සා කාලං කරොන්ති යෙභුය්‍යෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

අථ ඛො පාපිම [9]කකුසන්ධො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: [2]අන්වාවිට්ඨා ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා

1. "යථා තං" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 2. "අන්වාවිසිට්ඨා" ම. ස්‍යා. 3. "කිණ්හා" සී-කථ්වි. 4. "අවජ්ඣායන්ති" ම. 5. "රුක්ඛසාඛායං" ම. ස්‍යා. ඉ. 6. "මග්ගයමානො" ම. ස්‍යා. 7. "කොට්ඨා" ස්‍යා. 8. "අපජ්ඣායන්ති" මු-සී. 9. "කකුසන්ධො" ස්‍යා.

දූසිනා මාරෙන: එථ තුම්හෙ භික්ඛූ සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ අක්කොසථ පරිභාසථ රොසෙථ විහෙසෙථ, අප්පෙව නාම තුම්හෙහි අක්කොසියමානානං පරිභාසියමානානං රොසියමානානං විහෙසියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තං [1]යථා තං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්ති. එථ තුම්හෙ භික්ඛවෙ මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ, තථා දුතියං තථා තතියං තථා [2]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [3]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරථ; කරුණාසහගතෙන [4]චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ ...පෙ... මුදිතාසහගතෙන [5]චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ... [6]උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ, තථා දුතියං තථා තතියං තථා [2]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං [6]උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [3]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරථාති. අථ ඛො තෙ පාපිම භික්ඛූ [7]කකුසන්ධෙන භගවතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන එවං ඔවදියමානා එවං අනුසාසියමානා අරඤ්ඤගතාපි රුක්ඛමූලගතාපි සුඤ්ඤාගාරගතාපි මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිංසු, තථා දුතියං තථා තතියං තථා [2]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [3]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිංසු, කරුණාසහගතෙන [8]චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිංසු ...පෙ... මුදිතාසහගතෙන [9]චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිංසු ...පෙ... [6]උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිංසු, තථා දුතියං තථා තතියං තථා [2]චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං [6]උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන [3]අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරිංසු.

අථ ඛො පාපිම දූසිස්ස මාරස්ස එතදහොසි: එවම්පි ඛො අහං කරොන්තො ඉමෙසං භික්ඛූනං සීලවන්තානං කල්‍යාණධම්මානං නෙව ජානාමි ආගතිං වා ගතිං වා, යන්නූනාහං බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ අන්වාවිසෙය්‍යං: එථ තුම්හෙ භික්ඛූ සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පූජෙථ, අප්පෙව නාම තුම්හෙහි

---

1. "යථා තං" මු-සී. ම. ස්‍යා. ඉ. 2. "චතුත්ථං" ම. ස්‍යා. 3. "අබ්‍යාපජ්ජෙන" ම 4. "චෙතසා-පෙ-මුදිතාසහගතෙන" මු-සී. ම. ස්‍යා. 5. "චෙතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන" මු.-සී. ම. ස්‍යා, 6. "උපෙක්ඛාසහගතෙන" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 7. "කකුසන්ධෙන" ස්‍යා. 8. "චෙතසා-පෙ-මුදිතාසහගතෙන" මු-සී. ම. ස්‍යා. 9. "චෙතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන" මු-සී, ම, ස්‍යා.

සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පූජියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තං [1]යථා තං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්ති. අථ ඛො තෙ පාපිම දූසී මාරො බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ අන්වාවිසි: එථ තුම්හෙ භික්ඛූ සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පූජෙථ, අප්පෙව නාම තුම්හෙහි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පූජියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තං [1]යථා තං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්ති. අථ ඛො තෙ පාපිම බ්‍රාහ්මණගහපතිකා [2]අන්වාවිට්ඨා දූසිනා මාරෙන භික්ඛූ සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පූජෙන්ති......

යෙ ඛො පන පාපිම තෙන සමයෙන මනුස්සා කාලං කරොන්ති යෙභුය්‍යෙන කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති......

අථ ඛො පාපිම [3]කකුසන්ධො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: [2]අන්වාවිට්ඨා ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා දූසිනා මාරෙන: එථ තුම්හෙ භික්ඛූ සීලවන්තෙ කල්‍යාණධම්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පූජෙථ, අප්පෙව නාම තුම්හෙහි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පූජියමානානං සියා චිත්තස්ස අඤ්ඤථත්තං [1]යථා තං දූසී මාරො ලභෙථ ඔතාරන්ති. එථ තුම්හෙ භික්ඛවෙ [4]අසුභානුපස්සී කායෙ විහරථ, ආහාරෙ පටිකූලසඤ්ඤිනො සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤිනො, සබ්බසඞ්ඛාරෙසු අනිච්චානුපස්සිනොති. අථ ඛො තෙ පාපිම භික්ඛූ [5]කකුසන්ධෙන භගවතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන එවං ඔවදියමානා එවං අනුසාසියමානා අරඤ්ඤගතාපි රුක්ඛමූලගතාපි සුඤ්ඤාගාරගතාපි [4]අසුභානුපස්සී කායෙ විහරිංසු, ආහාරෙ පටිකූලසඤ්ඤිනො, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤිනො, සබ්බසඞ්ඛාරෙසු අනිච්චානුපස්සිනො......

අථ ඛො පාපිම [3]කකුසන්ධො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා [6]පත්තචීවරං ආදාය ආයස්මතා විධුරෙන පච්ඡාසමණෙන ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛො පාපිම දූසී මාරො අඤ්ඤතරං [7]කුමාරං අන්වාවිසිත්වා සක්ඛරං ගහෙත්වා ආයස්මතො විධුරස්ස සීසෙ [8]පහාරං අදාසි, [9]සීසං වොභින්දි. අථ ඛො පාපිම ආයස්මා විධුරො භින්නෙන සීසෙන ලොහිතෙන ගළන්තෙන [10]කකුසන්ධංයෙව භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං

1. "යථා තං" මු-සී. ම. සයා. ඉ. 2. "අන්වාවිසිට්ඨා" ම. සයා. 3. "කකුසන්දො" සයා. 4. "අසුභානුපස්සිනො" ම. 5. "කකුසන්දෙන" සයා. 6. "පත්තචීවරමාදාය" ම. සයා. 7. "කුමාරකං" ම සයා. 8. "පහාරමදාසි" ම. සයා. 9. "සීසං තෙ භින්දිස්සාමීති" ම. 10. "කකුසන්දංයෙව" සයා.

පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි. අථ බො පාපිම [1]කකුසන්ධො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො නාගාපලොකිතං අපලොකෙසි: [2]න වායං දූසී මාරො මත්තමඤ්ඤාසීති. [3]සහාපලොකනාය ච පන පාපිම දූසී මාරො [4]තම්හා ච ඨානා චවි, මහානිරයඤ්ච උපපජ්ජි.

තස්ස බො පන පාපිම මහානිරයස්ස තයො නාමධෙය්‍යා හොන්ති: ඡඵස්සායතනිකො ඉතිපි, සඞ්කුසමාහතො ඉතිපි, පච්චත්තවෙදනියො ඉතිපි. [5]අථ බො මං පාපිම නිරයපාලා උපසඞ්කමිත්වා එතදවොචුං: යදා බො තෙ මාරිස සඞ්කුනා සඞ්කු හදයෙ සමාගච්ඡෙය්‍ය. අථ නං [6]ආජානෙය්‍යාසි: වස්සසහස්සං මෙ නිරයෙ පච්චමානස්සාති. සො බො අහං පාපිම [7]බහූනි වස්සානි බහූනි වස්සසතානි බහූනි වස්සසහස්සානි තස්මිං මහානිරයෙ අපච්චිං, [8]දසවස්සසහස්සානි තස්සෙව මහානිරයස්ස උස්සදෙ අපච්චිං [9]වුට්ඨානිමං නාම වෙදනං වෙදියමානො. තස්ස මය්හං පාපිම එවරූපො කායො හොති සෙය්‍යථාපි මනුස්සස්ස, එවරූපං සීසං හොති සෙය්‍යථාපි මච්ඡස්ස.

කීදිසො නිරයො ආසි යත්ථ දූසී අපච්චථ,
විධුරං සාවකමාසජ්ජ [10]කකුසන්ධඤ්ච බ්‍රාහ්මණං.

සතං ආසි අයොසඞ්කු සබ්බෙ පච්චත්තවෙදනා,
ඊදිසො නිරයො ආසි යත්ථ දූසී අපච්චථ,
විධුරං සාවකමාසජ්ජ [10]කකුසන්ධඤ්ච බ්‍රාහ්මණං.

[11]යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ [12]කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

මජ්ඣෙ සරස්ස තිට්ඨන්ති විමානා [13]කප්පට්ඨායිනො,
වෙළුරියවණ්ණා රුචිරා අච්චිමන්තො පභස්සරා,
අච්ඡරා තත්ථ නච්චන්ති පුථු නානත්තවණ්ණියො.

යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ [12]කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

යො වෙ බුද්ධෙන චුදිතො භික්ඛුසඞ්ඝස්ස පෙක්ඛතො,
මිගාරමාතුපාසාදං පාදඞ්ගුට්ඨෙන [14]කම්පයි.

යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ [12]කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

---

1. "කකුසන්ධො" සයා. 2. "නවායං" ඉ. සයා. අ. 3. "නාගාපලොකනාය" සී. "සහාපලොකනා" අ. 4. "තම්හාච" සී. 5. "අථ බො මං" ම. "අථ නං මං" සයා. 6. "ජානෙය්‍යාසි" ම. 7. "බහූනි වස්සසතානි" සී. 8. "දසසහස්සානි" සයා. 9. "වුට්ඨානවෙදනං" සයා. 10. "කකුසන්ධඤ්ච" සයා. 11. "සො එතමභිජානාති" සී. 12. කණ්හං" සී 13. "කප්පට්ඨායිනො" සයා. සී-කළුවි. 14. "කම්පයිං" සී-කළුවි.

යො [1]වෙජයන්තං පාසාදං පාදඞ්ගුට්ඨෙන කම්පයී,
[2]ඉද්ධිබලෙනුපත්ථද්ධො සංවෙජෙසි ච දෙවතා.

යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

යො [3]වෙජයන්තෙ පාසාදෙ සක්කං සො පරිපුච්ඡති,
[4]අපි ආවුසො ජානාසි තණ්හක්ඛයවිමුත්තියො,
තස්ස සක්කො [5]වියාකාසි පඤ්හං පුට්ඨො [6]යථාතථං.

යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

යො [7]බ්‍රහ්මානං [8]පරිපුච්ඡති [9]සුධම්මායං අභිතො සභං,
[10]අජ්ජාපි තෙ ආවුසො දිට්ඨි යා තෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
[11]පස්සසි වීතිවත්තන්තං බ්‍රහ්මලොකෙ පභස්සරං.

තස්ස බ්‍රහ්මා [5]වියාකාසි අනුපුබ්බං [6]යථාතථං,
න මෙ මාරිස සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු.

පස්සාමි වීතිවත්තන්තං බ්‍රහ්මලොකෙ පභස්සරං,
සොහං [12]අජ්ජ කථං වජ්ජං අහං නිච්චොම්හි සස්සතො.

යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

යො [13]මහානෙරුනො කූටං [14]විමොක්ඛෙන අඵස්සයි,
වනං පුබ්බවිදෙහානං යෙ ච භූමිසයා නරා.

යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ජ [15]කණ්හ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.

න වෙ අග්ගි [16]චෙතයති අහං බාලං [17]ඩහාමිති,
[18]බාලොව ජලිතං අග්ගිං [19]ආසජ්ජ නං ස ඩය්හති.

එවමෙව තුවං මාර [20]ආසජ්ජ නං තථාගතං,
සයං ඩහිස්සසි අත්තානං බාලො අග්ගිංව සම්ඵුසං.

1. "වෙජයන්තපාසාදං" ස්‍යා. 2. "ඉද්ධිබලෙන පත්ථද්ධො" ස්‍යා. 3. "වෙජයන්තපාසාදෙ" ම. ස්‍යා. 4. "අපි වාසව" ම. 5. "ව්‍යාකාසි" සී. 6. "යථාකථං" ස්‍යා. 7. "බ්‍රහ්මං" ම. 8. "පරිපුච්ඡි" සී. 9. "සුධම්මාය" සී. "සුධම්මායාභිතො" ම. 10. "අජ්ජාපි ත්‍යාවුසො" ම. 11. "පස්සාමි" සී. 12. "අජ්ජ පජානාමි" ම. 13. "මහාමෙරුනො" ම. 14. "විමොක්ඛෙන" ම. ස්‍යා. ඉ. මු-සී. 15. "කණ්හං" සී. 16. "චෙතයති" ම්. ස්‍යා. ඉ. 17. "දහාමිති" ඉ. මු-සී. 18. "බාලො ච" ම. ස්‍යා. ඉ. 19. "ආසජ්ජන ස ඩය්හති" ස්‍යා. ඉ. "ආසජ්ජ නං උඩය්හති" ම. 20. "ආසජ්ජන" සී-මු. ස්‍යා. ඉ.

අපුඤ්ඤං පසවී මාරො [1]ආසජ්ජ නං තථාගතං,
කින්නු මඤ්ඤසි පාපිම න මෙ පාපං විපච්චති.

කරොතො [2]චීයති පාපං චිරරත්තාය [3]අන්තක,
මාර නිබ්බින්ද බුද්ධම්හා ආසං මා කාසි භික්ඛුසු.

ඉති මාරං [4]අසට්ටෙසි භික්ඛු භෙසකලාවනෙ,
තතො සො දුම්මනො යක්ඛො [5]තත්ථෙවන්තරධායථාති.

මාරතජ්ජනියසුත්තං දසමං.

චූළයමකවග්ගො පඤ්චමො.

තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං

[6]බහූනිදෙව සාලෙය්‍යවත්ථු පුන වෙරඤ්ජියා,
බහුදෙව කථා අපරා විසාඛො සාලපාදපො.

ධම්මඤ්ච නාමං වීමංස කලහා නිමන්තනං දූසිතො,
පුන ථෙරො ච ථපිතො පණ්ණාසඤ්චාන්තතං ගතන්ති.

([7]සාලෙය්‍යවෙරඤ්ජ ද්වෙ ච තුට්ඨී චූළමහාධම්මසමාදානං ච
වීමංසකා කොසම්බී ච බ්‍රහ්මණො දූසී ච මාරො දසමො ච වග්ගො

මූලපරියායො චෙව සීහනාදො ච උත්තමො
කකචො චෙව ගොසිඞ්ගො සාලෙය්‍යො ච ඉමෙ පඤ්ච.)

මූලපණ්ණාසකං නිට්ඨිතං.

---

1. "ආසජ්ජන" මු-සී. ස්‍යා. ඉ. 2. "චයති" සී. 3. "කණ්හති" ස්‍යා. 4. "අතජ්ජෙසි" ම. ස්‍යා. 5. "තත්ථෙවන්තරධායතීති" ම. 6. "බහූනි දෙව වත්ථූනි වෙරඤ්ජියා පුන බහු දෙවකථා අපරො විසාඛොච සාලපදවන ධම්මඤ්ඤාවනාමො වීමංසනකාලගොමකඤ්ඤාව දූසිතෙ පුථාරො ඨපිතා ජිනාසසනන්ති" සී. 7. "සාලෙය්‍ය වෙරඤ්ජ වෙදල්ලමූල මහා ධම්මසමාදානං වීමංසකා ච බ්‍රහ්මා දූසී ච මාරො පඤ්චමො චරවග්ගො" ස්‍යා. ඉමා දෙව ගාථා සීහලතාලපණ්ණපොත්ථකෙසු න දිස්සන්ති.

විද්‍යාලඞ්කාර යන්ත්‍රාලය
කැලණීය.

VIDYALANKARA PRESS
KELANIYA
CEYLON.